APPIANI

ROMANARVM HISTORIARVM

VOLVMINIS TERTII

PARS II.

Vol. III. p. 503.

ADNOTATIONES
AD EXCERPTA ET FRAGMENTA
EX APPIANI LIB. IX.
DE REBUS MACEDONICIS.

I. EXCERPT. *de Legat.* Apud *Ursinum* p. 357. *Pag. 505.*

Lin. 1. Ὅτι Ῥωμαῖοι τοῦ Φιλίππου &c. „ Ex libro, qui *Macedonicus* inscriptus fuit, depromptum hoc Fragmentum fuisse, intelligere possumus ex iis, quæ in eo narrantur. Appianus autem in Procemio Historiæ meminit Μακεδονιακῆς [Μακεδονικῆς] συγγραφῆς, a se scriptæ." URSINUS. Ad marg. codicis Bav. h. l. scriptum legitur: Ζήτει ἐν τῷ περὶ Ἐπιβοῶν: id est, *Confer titulum de Imploratione Auxiliorum:* qui nimirum erat unus ex LIII. Titulis vel Capitibus, quibus constabant Collectanea illa jussu Constantini Porphyrogeneti ex græcis Historiarum Scriptoribus excerpta. Conf. Hœschelii Præf. ad Eclogas Legationum, Augustæ Vindel. Anno MDCIII. editas: & Valesii Præf. ad Excerpt. Peiresciana.

L. 8. ἔπεμπε πρὸς Ἀννίβαν &c. „ Videndus de hac re Livius lib. XXIII. [c. 33 sq.] in quo Xenophanem legationis principem nominat a Philippo missæ ad Annibalem; & Florus [II. 7.]" URSINUS.

L. 11. συμβάντος δ' ἐνταῦθα. Utique ἐς ταῦτα reponendum. Sic Maced. 511, 2. ἐς οὐδὲν συμβαίνοντες. Civ. I. p. 95, 93 sq. οὐ συμβαίνοντος δὲ Σαυνίταις ἐς ἃ ᾔτουν τοῦ Μετέλλου: & sæpe aliàs. *L.* 15 *sq.* ἢ Ῥωμαίοις συνεμάχει. „ Ita legendum, cum in exemplari absit particula ἤ." URSINUS. *Pag. 506.*

II. Apud *Ursinum*, p. 357 sq.

Lin. 22. Σουλπικίου δ' εἰπόντος &c. „ *P. Sulpicius Galba*, qui Consul fuit cum C. Aurelio Cotta anno DLIII, describitur. Videndus Livius lib. XXXI. Est autem hoc Fragm. ex eodem Macedonico depromptum." URSINUS. Non ad secundum P. Sulpicii Consulatum cum Ursino referendum est

Pag. 506. fragmenti hujus argumentum, sed ad illud tempus, quo, ex primo Consulatu (Anno DXLIII.) Macedoniam sortitus, per complures annos prorogato imperio in Græcia & Maced. permansit. (Liv. XXVI. 22. XXVII. 7. &c.) Agitur enim hic de primis litibus (vid. p. 507, 39 sq.) quæ Romanis cum Philippo intercesserunt, priusquam ex professo inceptum esset Bellum Macedonicum primum, cujus origo & initium exponitur in fine Fragmenti III. p. 509. Sicut autem lites hæ, quæ Romanis cum Philippo ante Bellum Macedon. I. intercesserunt, Appiano dicuntur Φιλίππου καὶ Ῥωμαίων ἐς ἀλλήλους πεῖρα πρώτη, *primum bellum*, pag. sq. lin. 40. sic bellum illud, quod deinde erupit, quod *Bellum Maced. Primum* vulgo vocari solet, ab eodem Scriptore nostro *Secundum Romanorum bellum cum Philippo* adpellatur, p. 515, 65 sq. Ceterum de *conventu legatorum dirimendi belli causa inter Philippum atque Ætolos* habito, a cujus mentione incipit hoc fragmentum, vide Liv. XXVII. 30.

Pag. 507. *L.* 27 *sq.* μεθ' ὧν οἱ Αἰτωλοὶ κατέλαβον Ἀμβρακίαν - - ἀνέλαβεν. — „Corrupte legebantur hæc in Exemplari." URSINUS. — Et in Bav. corrupte Ἀβρακίαν est pro Ἀμβρακίαν: & αὐτῷ Φίλιππος pro αὐτῶν. Ceterum Sulpicium Livius cum classe tantum & sociis navalibus adfuisse Ætolis adversus Philippum refert, XXVI. 28. XXVII. 30. & auxilium illud X. M. peditum, M. equitum, sub P. Sempronio demum, successore Sulpicii, missum prodit: (XXIX. 12.) sero autem advenisse, postquam Ætoli, desertos se a Romanis rati, pacem cum Philippo fecerant.

L. 35 *sqq* Καὶ τέλος Αἰτωλοί τε &c. De pace illa, primum ab Ætolis, & mox etiam ab Romanis, cum Philippo facta, conf. Liv. XXIX. 12. *L.* 40. πείρα. Corrige πεῖρα. Conf. Adnot. ad pag. 506, 22. πεῖρα autem idem denotat quod πόλεμος. conf. pag. 515, 65 sq. Hisp. 147, 85. Illyr. 839, 47. Eodem pertinet Samn. p. 46, 23. τὴν πεῖραν ἔχοντες τήνδε (sic enim ibi legendum videtur) περὶ τῆς ἡγεμονίας, *bellum hoc de imperio habentes*, id est, *intelligentes de ipso imperio sibi esse dimicandum.*

III. Apud eumdem *Urſinum*, p. 358 ſq. Pag. 508.

Lin. 45 *ſq.* καὶ αὐτῆς ἀπεπείρασε Περγάμου, μὴ φειδόμενος ἱερῶν ἢ τάφων. „Ita emendavimus; cum in exemplari τάφρων, pro τάφων, ſcriptum eſſet. [Bav. recte τάφων.] Livius lib. XXXI. [cap. 46.] de hac re ita ſcribit: *Quo tempore Philippo circa Pergamum urente ſacra profanaque*, &c. Eſt autem hoc Fragm. ex eodem Macedonico, ut videtur, ſumptum." URSINUS.

L. 46 *ſq.* τήν τε Ῥοδίων Περαίαν ἐδῄου. „Livius lib. XXXII. [cap. 33.] *Rhodii Peræam* (*regio eſt continentis adverſus inſulam*, „*vetuſtæ eorum ditionis*) *repetebant*." URSINUS.

L. 52 *ſq.* ὧν τότε ἦρχεν ἔτι παῖς ὢν Πτολεμαῖος ὁ τέταρτος, ᾧ Φιλοπάτωρ ἐπώνυμον ἦν. Non adverſus *Ptolemæum IV. Philopatorem* cognomine, ſed adverſus filium ejus, *Ptolemæum V.*, cui *Epiphani* cognomen erat, pactio iſta de dividendo regno Ægypti inter Antiochum Magnum & Philippum facta dicebatur. Vide Polyb. III. 2. & XV. 20. Juſtin. XXX. 2. Neque vero in alium Ptolemæum, niſi in eumdem illum, qui *quintus* hujus nominis fuit, quem apud Joſephum, apud Ptolemæum in Canone, Euſebium, Hieronymum alioſque *Epiphanem* cognominatum legimus, valet id quod h. l. adjecit Appianus, ὧν τότε ἦρχεν ἔτι παῖς ὤν. Ptolemæum enim Epiphanem conſtat mortuo patri Philopatori (A. U. 551.) quadrimum vel quinquennem puerum in regnum ſucceſſiſſe; quum Philopator ante XVII. vel XVIII. annos (A. U. 535.) non puer, ſed adulta ætate, & aliquot quidem annis ante ipſum Philippum Macedonem, ad regnum perveniſſet. At vero pariter in *Syriaca* etiam Appiani noſtri *Hiſtoria* rurſus eidem pupillo Ptolemæo, qui ex Scriptorum omnium conſenſu, & ex temporum ratione alius eſſe nequit niſi *Ptolemæus V. Epiphanes*, plus ſemel cognomen *Philopatoris* tributum videmus. Qua de re & USSERIUS in Annal. ad Ann Mundi 3800, & REISKIUS ad Appiani Syr. p. 539, 44. erroris Appianum arguerunt. Quid igitur? An Scriptorem natione Alexandrinum, & illuſtri loco Alexandriæ conſtitutum, putabimus in re ex media hiſtoria patriæ ſuæ depromta hunc errorem erraſſe, & non ſemel

Pag. 508. erraſſe, ſed per duos etiam Hiſtoriarum ſuarum libros errorem hunc continuaſſe, ut, confuſis duobus nationis ſuæ regibus, quorum alter pater XVII. annos, alter filius poſt hunc XXIV. regnavit, repugnantibus cunctis & rerum & temporum & perſonarum rationibus, quæcumque res ad filium pertinebant eas ad patrem cunctas retulerit? At id quonam lapſu memoriæ, quove tandem alio pacto accidere potuerit, vix, & ne vix quidem, intelligi poſſe videtur. Ac certe, cognomen hoc Φιλοπάτωρ quod adtinet, fieri poteſt, ut & hoc loco in Maced. hiſt. tota illa phraſis, ᾧ Φιλοπάτωρ ἐπώνυμον ἦν, & rurſus in hiſt. Syr. p. 536, 9. & 539, 44. & 540, 74. ipſum cognomen Φιλοπάτωρ per inſcii alicujus librarii ſedulitatem in contextum irrepſerit, quum cognomen forte plane prætermiſiſſet Appianus, quod nec apud Polybium nec apud Livium, nec apud Juſtinum, adjectum videmus: fieri etiam poteſt, ut ab Ægyptiis Ptolemæus hic, de quo quærimus, duobus cognominibus, altero *Epiphanes*, altero *Eupator*, eodem quo pater ipſius, fuerit adpellatus; quemadmodum & duos Evergetas & duos Soteras Ptolemæos cognominatos videmus. Et fortaſſe in opere illo, quo Ægyptiacam Hiſtoriam ex profeſſo perſecutus Appianus eſt, quod quidem ad noſtram ætatem non pervenit, de duplici illo cognomine, quod eidem Ptolemæo tributum eſt, ex profeſſo etiam diſſeruit. Numerale autem nomen, ὁ τέταρτος, quod hoc loco duo codices, paſſim ſatis mendoſi, quibus Fragm. hoc continetur, exhibent, pro corrupto utique haberi, & πέμπτος ab Appiano fuiſſe ſcriptum videri poteſt. Nam (ut taceam, in nulla re frequentius quam in numerorum notis peccaſſe librarios) quum in aliis Ptolemæis, quos adjecto numero deſignavit Appianus, conſentiat cum aliis Hiſtoricis atque Chronographis, non eſt admodum probabile, in hoc uno in diverſum abiiſſe. Sic autem certe in Hiſt. Syr. pag. 636, 3. ἕκτον Πτολεμαῖον, *ſextum Ptolemæum* cum aliis Scriptoribus vocat eum, cui Philometori aliâs cognomen fuit: & pag. 612, 85 ſq. itidem cum aliis *undecimum* numerat illum, cui Auletæ fuit cognomen, quem Gabinius in regnum reduxit. Ac fieri poteſt,

ut, quum in vetusto Libri de rebus Macedonicis exemplari per errorem ὁ τέταρτος, pro ὁ πέμπτος, irrepsisset, primus ille error alteri errori, qui in cognomine Φιλοπάτωρ inesse videtur, occasionem originemque dederit. *Pag.* 508.

L. 55 *sq.* Καὶ τήνδε τὴν δόξαν - - Ῥόδιοι μὲν Ῥωμαίοις ἐμήνυσαν. Justinus XXX. 2. ea occasione *legatos* etiam *ab Alexandrinis ad Romanos missos*, ait, *orantes*, *ut tutelam pupilli susciperent, tuerenturque regnum Ægypti, quod jam Philippum & Antiochum, facta inter se pactione, divisisse dicebant.* Conf. quæ notabimus ad Syr. 539, 43 sqq.

L. 68 *sq.* στρατηγοῦντος Ποπλίου, καὶ ναυαρχοῦντος Λευκίου. *Pag.* 509. — „Ita legendum, [atque ita est in Bav.] ut de *P. Scipione* Consule intelligamus, & de *L. Apustio*, qui præerat classi. Livius lib. XXXI." Ursin. Non *P. Scipione*, sed *P. Sulpicio*, (iterum Consule A. U. DLIV.) scribere vel voluit vel debuit Ursinus. Vide Liv. XXXI. 14. & 27.

IV. *Lin.* 70 *sq.* Ποιμὴν ὑπέσχετο &c. Fragmentum hoc, a *Suida* conservatum, referendum ad eam historiam putavi, quam Livius exponit lib. XXXII. c. 11. *Pastor quidam - - deducitur ad Consulem.* [T. Quinctium.] *Is se, -- ait, omnes montium eorum amfractus callesque nosse. Si secum aliquos mittere vellent, non iniquo nec perdifficili aditu supra caput hostium deducturum.* &c. Et cap. 12. *Die tertio quum verticem, quem petierant, Romani cepisse ac tenere se fumo significarent:* &c.

V. Apud *Ursinum*, p. 359. In cod. Bav. autem desideratur hoc Fragmentum. *Pag.* 510.

Lin. 72. Λεύκιος Κοΐντιος. „In exemplari mendose scriptum erat λεύκιος κάντος, ex quo nos fecimus Κοΐντιος, ut de *L. Quinctio* intelligamus, T. Flaminini fratre, *cui*, ut inquit Livius lib. XXXII. [cap. 16.] *classis cura maritimæque oræ imperium mandatum ab Senatu erat.* Ad hujus Fragmenti intelligentiam, quod ex eodem Macedonico descriptum est, libet Zonaræ verba describere, quæ leguntur in lib. II. [lib. IX. c. 16] Λεύκιος δὲ Φλαμινῖνος, [Φλαμίνιος,] ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, μετὰ τοῦ Ἀττάλου καὶ τῶν Ῥοδίων τὰς νήσους ἐχειροῦτο. καὶ τέλος

Pag. 510. Κέγχρειαν ἑλόντες, καὶ πυθόμενοι πρέσβεις παρὰ τοῦ Φιλίππου πρὸς τοὺς Αχαιοὺς πεπέμφθαι, ἀπέστειλαν καὶ αὐτοὶ, καὶ Αθηναῖοι συνεπρεσβεύσαντο. Καὶ πρότερον μὲν συνεμερίσθησαν [ἐμερίσθησαν] αἱ γνῶμαι τῶν Αχαιῶν, τῶν μὲν τῷ Φιλίππῳ τὴν συμμαχίαν ψηφιζομένων, τῶν δὲ τοῖς Ρωμαίοις. ὀψὲ δ' οὖν ποτὲ τὴν βοήθειαν αὐτοῖς ἐψηφίσαντο, καὶ ἐπὶ τὴν Κόρινθον συνεστράτευσαν, &c." URSINUS. — Eamdem rem fuse exponit Livius XXXII. 19-23.

L. 74 *sq.* αἰτοῦντος. „αἰτῶν βοήθειαν, pro αἰτοῦντος, mendose, ut videtur, scriptum erat." URSINUS. Nescio an αἰτοῦντες potius legendum, ut ἐς συμμάχους, quod sequitur, referatur ad Macedonas.

L. 79. διά τινα ἐς τὴν Ἑλλάδα Σουλπικίου τοῦ στρατηγοῦ παρανομήματα „Huc pertinent illa Pausaniæ, in Achaicis: [VII. 11.] Οὗτος ὁ Γάλλος ἐς τὸ Ἑλληνικὸν πολλὰ μὲν εἶπε, πολλὰ δὲ ἔπραξεν, ὑπερήφανα, &c." URSINUS.

VI. Apud *Ursinum*, p. 360.

Lin. 85. Ὅτι Φλαμινῖνος αὖθις &c. „Hoc Fragm. ex eodem Macedonico depromptum est." URSINUS. Retinui Φλαμινῖνος, quod ab Ursino editum inveni; quamquam, an in exemplari suo ita scriptum repererit editor, dubitari poterat. Nam sicut in loco ex Zonara ad Fragm. præc. adlato, pro Φλαμίνιος, quod apud Zonaram legebatur, tacite Φλαμινῖνος idem Ursinus reposuit, sic & apud Appianum lectio hæc ex ejusdem emendatione esse videtur. Certe codex Bav. & in his eisdem Appiani Fragmentis, & in Fragm. ex Dione, N°. XVII. apud Ursinum, pag. 381. (T. I. edit. Reim. p. 66. num. CLVII.) & in Eclogis ex Diodoro, n. III. & IV. ap. Ursin. p. 314 sq. (T. II. p. 619. ed. Wesseling.) non Φλαμινῖνος, ut Ursinus edidit, sed constanter Φλαμίνιος exhibet; in quam eamdem scripturam, tam apud Græcos Scriptores, quam apud Latinos, tantum non omnia scripta exemplaria cum veteribus editionibus consentiunt. Itaque, licet a Pighio ad A. U. DLV. T. II. p. 249. & a Sigonio ad Liv. XXII. 33, 8. aliisque Viris doctis passim observatum inveniam, mendose *Flaminium* cognomen Quinctiorum scribi, & cum lapidibus Capitolinis *Flamininum* esse reponendum, quod etiam in

plerisque deinde editionibus græcorum latinorumque Scriptorum factum video: tamen in Hist. Syr. Appiani, p. 538, 31. & 36. &c. non mutandam duxi vulgatam scripturam, in quam ibi cum Editis scripti nostri libri omnes conspirant; ratus scilicet minime certum esse, Scriptores omnes veteres legi isti esse obsecutos, scripturamque hanc, quam damnant eruditi quos dixi viri, ubique non nisi ex librariorum lapsu originem traxisse. Pag. 510.

L. 86. κατὰ τὸν Μηλιέα κόλπον. Sic Bav. ita tamen ut nescias an Μειλιέα (mendose id quidem) scribere voluerit librarius. *In sinu Maliaco:* Liv. XXXII. 32. Polyb. Excerpt. ex lib. XVII. c. 1. *L.* 87. Ῥωμαίων. Utique Ῥοδίων legendum: atque id in contextu repositum malim, quod & in lat. vers. expressi. Conf. Polyb. XVII. 2. Liv. XXXII. 33. Pag. 511.

L. 92 πέδας τῆς Ἑλλάδος. *Compedes Græciæ*, Liv. XXXII. 37. πέδας Ἑλληνικὰς, Polyb. XVII. 11.

L. 96 *sqq.* Ἡ δὲ βουλὴ τοὺς Φιλίππου πρέσβεις ἤρετο &c. Non perspicuum est in Bav. εἴρητο ne (scil. compendio illo scripturæ, quo literæ ει uno nexu efferri solent) an ἤρετο scriptum sit: quin ἤρετο scribi debuerit, dubitare nemo potest „ Livius libro 33. [potius XXXII. 37.] *Legati deinde regis intromissi. Quibus, longiorem exorsis orationem, brevis interrogatio, cessurus-ne iis tribus urbibus esset, sermonem incidit, cum mandatum sibi de his nominatim negarent quicquam. Sic infecta pace dimissi. Quinctio librum arbitrium pacis ac belli permissum.* &c. Sumsit autem Livius ex Polybio; a quo totam hanc Macedonicam de bello Philippico & Persico historiam accepit, ut apparet, Appianus." URSINUS.

VII. Apud *Ursinum*, pag. 360-364. „ Pertinet hoc Fragm. ad eundem Macedonicum Appiani librum; ad cujus intelligentiam videndus Polybius in Fragmento [de Legat.] sexto." URSIN. Pag. 512.

Lin. 4. ἡττηθεὶς πάλιν ὁ Φίλιππος. Ad Cynoscephalas. Liv. XXXIII. 7-10. *L.* 8 *sq.* εὐχεροῦς μεταβολῆς. Sic recte Bav. — Polyb. Legat. VI. Οὐκ ἐδύναντο πιστεύειν (οἱ Αἰτωλοὶ) διότι χωρὶς

Pag. 512. δώρων ἡ τηλικαύτη μεταβολὴ γέγονε τοῦ Τίτου πρὸς τὸν Φίλιππον. Livius XXXIII. 11. *Querentes* (Ætolos,) *mutatum victoria imperatorem. - - - Donis regiis imminere credebant invicti ab ea cupiditate animi virum.*

L. 10. ἐπιπολάσαι τὴν Αἰτωλῶν βίαν. Familiare Appiano verbum ἐπιπολάζειν, ut Index noster docebit. Livius l. c. *Philippo sublato, fractis opibus Macedonici regni, Ætolos habendos Græciæ dominos videbat.* *L.* 12. ἀγαπᾷν ἐποίει, intell. αὐτὴν, nimir. τὴν νίκην. *Ibid.* οἱ τὸν Φιλ. In contextu Ursini editum est, ἢ τὸν Φιλ. Sed in Notis ita repetuntur hæc verba, tamquam in contextu exhiberetur οὐ τὸν Φιλ. Tum vero monet in Notis URSINUS: „In exemplari χωρίον οἱ mendose scriptum erat. [scil. ut in Bav.] Fortasse pro οἱ non male ἢ reponi posset."

Pag. 513. *L.* 20. συνοίσει. Recepi emendationem, quam in Notis proposuerat URSINUS; ubi ad vulg. lectionem συνοίσειν monuit: „Placeret magis συνοίσει. Est autem sententia sumpta ex Polybii Fragmento sexto." Adde Liv. XXXIII. 12.

L. 22 *sq.* οἱ οὐδένα ποτὲ τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀνέτρεψαν. — „Ita emendavimus, cum in exemplari, [quemadmodum & in Bav.] οἱ οὐδὲν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀνέγραψαν, mendose, ut apparet, scriptum esset." URSINUS.

Pag. 514. *CAP. II. Lin.* 42. χωρὶς ἑξήρους μιᾶς καὶ σκαφῶν πέντε καταφράκτων. Paulo aliter Polyb. Legat. IX. πλὴν πέντε σκαφῶν καὶ τῆς ἑκκαιδεκήρους. Et rursus aliter Liv. XXXIII. 30. *naves omnes tectas tradere, quin & regiam unam inhabilis prope magnitudinis, quam sexdecim versus remorum agebant:* ad quem Livii locum vide quæ adnotarunt Viri docti in edit. Drakenb. *L.* 44. ἐσενεγκεῖν. De lect. cod. Bav. ἐπενεγκεῖν, vide ad Pun. 306, 36. *L.* 45. ἐν ἔτεσι δέκα. Sic & in hist. Sicula p. 94, 34. ἐν ἔτεσιν εἴκοσι, præfixa eadem præpositione. *Ead. lin.* τὸ μέρος: *definitam partem, ratam partem.* Sic l. c. pag. 94, 34 sq. τὸ μέρος ἑκάστου ἔτους ἐς Ῥώμην ἀναφέροντας. *L.* 49 *sq.* Συμβούλους δ' ἔπεμπον αὐτῷ &c. Conf. notata ad Hisp. p. 195, 8. „Appianus hæc ex Polybio; [Legat. VII.] e quo sunt Liviana illa translata in libro XXXIII.

XXXIII. [cap. 24.] *Decem legati more majorum, quorum consilio T. Quinctius imp. leges pacis Philippo daret, decreti; &c.*" URSINUS.

L. 55 *sqq.* Ὁ δῆμος ὁ Ῥωμαίων &c. Idem præconium, mutatis paulisper verbis, legimus apud Polyb. Legat. IX. & apud Plutarchum in T. Flaminio, p. 374. Conf. Liv. XXXIII. 32. Pag. 515.

L. 58. ἰδίοις ἤθεσι καὶ νόμοις. Non solicitandum erat vocab. ἤθεσι. Nam & apud Herodot. II. 30. ἤθεα Αἰγύπτια sunt *mores & instituta Ægyptiorum*, & apud alios probatos Scriptores ἤθη cum νόμοις conjunguntur, & de *civilibus* etiam *institutis* dicuntur.

CAP. III. Lin. 67. καὶ συνεμάχησε Ῥωμαίοις ὁ Φίλιππος &c. Conf. hist. Syr. cap. 16. pag. 557. & Liv. XXXVII. 7.

L. 70. παρέπεμπεν οἰκείοις τέλεσι καὶ τροφαῖς καὶ δαπανήμασι. Pag. 516.
Verba καὶ δαπανήμασι ex interpretamento vocabuli τέλεσι videri possunt irrepsisse. Scholiastes Thucyd. ad verba τέλεσι τοῖς οἰκείοις, IV. 60. τέλεσι, ait, ταῖς δαπάναις. Civ. II. p. 195, 44. τέλεσι κοινοῖς, *sumtu publico.* De re, quæ hic agitur, conf. Syr. cap. 23. pag. 568. *L.* 72. Θράκες. Corrige Θρᾷκας.

L. 76 *sqq.* Οἱ δὲ Θρᾷκες οἶδε &c. Conf. Syr. c. 43. p. 602 sq.

CAP. IV. Lin. 80. „ ἐκτελεσθέντος δὲ * πολλοί. Videtur hic deesse verbum τοῦ ἀγῶνος vel aliquid tale. Itaque locum stellula merito notavimus. [Non obsecutus est Typotheta in officina Plantiniana signo, sed posuit, ἐκτελεσθέντος δὲ τοῦ κηρύγματος.] Fortasse ἐκτελεσθέντων δὲ τούτων non male restitui posset: vel pro τοῦ ἀγῶνος, rectius esset τοῦ κηρύγματος. Omnino aliquid desideratur." URSINUS. In mente adhuc versabatur Ursino ἀγὼν ille τῶν Ἰσθμίων, & κήρυγμα, de quo cap. præced. p. 515. dictum est. Sed nunc agitur de eis quæ acciderunt post bellum a Romanis adversus Antiochum gestum. (vide mox p. sq. lin. 92 sqq.) Quod quoniam ex eis etiam, quæ præcedunt, satis adparet, fortasse nihil aliud h. l. excidit, nisi solum verbum πολέμου, a quo ad sequens vocab. πολλοὶ ab eisdem literis incipiens aberrare facile potuit librarius. De Argumento hujus Capitis conf. Polyb. Legat. XLVI. & Liv. XXXIX. 35. & 46 sq.

Pag. 517. *L.* 91. „καὶ προσεπεῖπε Δημήτριον. Verbum προσεπεῖπε mihi suspectum est, & pro eo προσέπεμψε, vel aliquid tale, reponendum opinor." URSINUS. Imo probum utique verbum προσεπεῖπε: sed particula διὰ, quæ sequebatur, ex Itacismi confusione absorpta est a sequente verbo Δημήτριον. Sic vero mox rursus lin. 95 sq. *Philippus* ὁρῶν αὐτὸν - - συγγνώμης ἀντὶ χαρίτων ἀξιούμενον, καὶ τῆσδε διὰ Δημήτριον. Pariter Polyb. l. c. T. II. p. 636. edit. Lips. vel Vindob. ἵνα δὲ καὶ Φίλιππος εἰδῇ, διότι τὴν χάριν ταύτην ἡ σύγκλητος Δημητρίῳ δίδωσιν, ἐξαποστέλλειν ἔφη πρεσβευτὰς - - - διασαφήσοντας τῷ βασιλεῖ, διότι τῆς συμπεριφορᾶς τυγχάνει ταύτης διὰ Δημήτριον.

L. 92. ἐς τὸν Ἀντιόχου πόλεμον. Sic emendavi. Vid. Adnot. ad Hisp. 176, 85. URSINUS, quum edidisset „ἐς τὸν πρὸς Ἀντίοχον πόλεμον", in Notis monuit: „Adverbium πρὸς in Exemplari deerat: videtur tamen necessarium."

Pag. 518. *L.* 97. ἐπέκρυπτεν restitui ex Bav. usitatius in hac re verbum, *occultare*, *dissimulare animi sensum*. *L.* 99. Εὐμενοῦ. Scio, aliâs Εὐμένης, Εὐμένους &c. proprium hoc nomen solere efferri, sicut etiam Ursinus in his Fragmentis edidit: sed quum non solum cod. Bav. in his eisdem Fragmentis, verum etiam reliqui nostri codices cum Editis in hist. Syr. & Mithr. constanter, quoties nomen illud occurrit, accentum in ultima ponant, tenendam hanc formam putavi, quam Ursinus invito exemplari suo cum altero permutasse videtur.

VIII. Argumentum hujus Fragmenti, a *Suida* conservati, ad extrema Philippi tempora pertinere videtur. *L.* 3. ἐκτετρῦσθαι. Sic Suidæ editio Mediol. cum accentu circumflexo. Conf. Adnot. ad p. 45, 16. & ad 93, 20.

IX. Apud *Ursinum*, pag. 364-369. „Ex eodem Macedonico hoc quoque Fragmentum depromptum est." URSINUS.

L. 5. ἡ τῶν Ἑλλ. Sic recte Bav. *L.* 6. Vocabulum γειτνίασις aliquid amplius h. l. dicere videtur, quam γειτονία, *vicinia*, *vicinitas*: scilicet *usum & consuetudinem quæ inter bonos vicinos obtinet*, *conservationem officiorum quæ sibi mutuo præstant vicini.* Sic rursus infra, p. 526, 28. μηδ' ἔγκλημα ποιεῖσθαι γειτνίασιν καὶ σωφροσύνην καὶ παρασκευήν.

L. 7 *sq.* οἱ ἐς Βαστάρνας ἐσταλμένοι. „Ita legendum. Livius, libro XLII. [11.] *Bastarnatum* [Bastarnarum] *gentem excitam sedibus suis* &c." URSINUS. Quid in exempl. suo invenerit, non declaravit Ursinus. ἐν Βαστέρνας ἐστάλ. dat Bav. duplici menda. Recte autem Βαστάρνας, sive ex codice suo, sive ex sua emendatione, Ursinus edidit. Et sic, Βαστάρναι, pro vulg. Βαστέρναι, cum Vat. C. & Cand. gentis illius nomen edidi in lib. Mithrid. p. 744, 31. &c. & rursus cum Cand. in hist. Illyr. p. 860, 68. Conf. ad Mithr. p. 744, 31. Pag. 518.

L. 12 *sqq.* Εν δὲ τούτῳ καὶ Εὐμενὴς &c. Vide Livium XLII. 11 & seqq. *L.* 16 *sq.* καὶ τὸν ἀδελφὸν οἰκείως ἐς αὐτοὺς ἔχοντα ἀνέλοι. „Verbum ἔχοντα corruptum erat in exemplari. [In Bav. est ἔχοντα: sed initio vocis aliquid turbatum.] Hæc autem Eumenis oratio sumpta videtur ex Polybio, a quo transtulit Livius in lib. XLII. Nam de Demetrii morte ita apud eum loquitur Eumenes: *Orsus inde a Philippi consiliis, necem Demetrii filii retulit, adversantis Romano bello.*" URSINUS. Apud Polybium intercidit locus, qui huc spectabat. Pag. 519.

L. 21. Βοιωτοῖς συμμαχήσας. Sic in contextu editionis Ursini legitur: nec male. At in Notis, ubi hæc verba repetit URSINUS, probabilius etiam συμμαχήσειε posuit, adjecta hac Adnotatione: „Ita legendum, cum in exemplari συμμαχήσεις [sicut in Bav.] corrupte scriptum sit. Hanc historiam refert Livius in eadem Eumenis oratione: *Boeotorum*, inquit, [loc. cit. c. 12.] *gentem, captatam Philippo, nunquam ad scribendum amicitiæ fœdus adduci potuisse: tribus nunc locis cum Perseo fœdus incisum literis esse*, &c. Paulo post: *Jam Ætolos quem ignorare in seditionibus suis non ab Romanis, sed a Perseo, præsidium petiisse.* &c. Et mox: [cap. 13.] *Auxilium Byzantiis adversus fœdus tulit.*" URSINUS.

L. 22 *sq.* καὶ Θετταλοὺς καὶ Περραιβοὺς διαστασιάσειε βουλομένους τι πρεσβεῦσαι πρὸς ὑμᾶς. „Ita emendavimus, cum in exemplari mendose scriptum esset καὶ Θεσ̇τιλοὺς, [sic] καὶ Ἰταλοὺς διαστασιάσειε βουλόμενοι, &c. Livius ibidem de hac re ita: *confudit & miscuit omnia in Thessalia Perrhæbiaque*, &c." *Idem* URSINUS.

L. 25. „Ἀβρόπολιν μὲν ἀφῄρηται τὴν ἀρχήν. Livius
Pag. 520. ibidem: *Abrupolim, socium atque amicum vestrum, regno expulit.* &c. Non est autem dubitandum, quin a Polybio sumpserit Livius, unde Appianus etiam fere ad verbum accepit. Opinor autem Ἀβρούπολιν, pro Ἀβρόπολιν, legendum esse apud Appianum ex Pausania, & Pausaniam ex hoc Appiani loco ita restituendum in Achaicis: [sive lib. VII. cap. 10.] Περσεῖ γὰρ τῷ Φιλίππου, πρὸς Ῥωμαίους ἄγοντι εἰρήνην κατὰ συνθήκας, ἃς ὁ πατήρ οἱ Φίλιππος ἐποιήσατο, ἐπῆλθεν ὑπερβῆναι τοὺς ὅρκους, καὶ ἐπί τε Σαπέων τὸν βασιλέα Ἀβρούπολιν, καὶ Ἀρθέταυρον, στράτευμα ἀγαγὼν, ἐποίησεν ἀναστάτους, Ῥωμαίων συμμάχους ὄντας. Corrupte enim in vulgatis codicibus legitur, καὶ ἐπί τε Σαπαίων τὸν βασιλέα Ἄβρου πόλεως στράτευμα ἀγαγὼν, &c. eamque inemendatam scripturam secutus Amasæus, vertit: *regemque Sapæorum, Abro urbe expugnata, populi Romani socium & amicum, sedibus expulisset suis.* Omnino Ἀβρούπολιν, pro Ἄβρου πόλεως, apud Pausaniam legendum: ita enim esse in libro manuscripto, postea animadverti: [non videtur manuscriptum codicem Pausaniæ dicere Ursinus; sed exemplar suum horum Excerptorum de Legationibus, in quo deinceps, pag. nostra 523, 81. & 524, 85. (sicut & in cod. Bav.) Ἀβρούπολιν scriptum erat, quod ibi etiam ita editum ab Ursino, unde nobis hoc quoque loco Ἀβρούπολιν edere visum est:] &, ἀνάστατον Ῥωμαίων σύμμαχον ὄντα, reponendum, pro ἀναστάτους Ῥωμαίων συμμάχους ὄντας, si Ἀρθέταυρον nomen expungamus: quod tamen mihi retinendum videtur, vel ex his Appiani verbis quæ sequuntur, Ἀρθέταυρον δὲ ἐν Ἰλλυριοῖς, καὶ δυνάστην ἔκτεινεν ἐπιβουλεύσας: ad quæ ex Polybio, ut diximus supra, respexit Livius, cum scribit: *Artetarum Illyrium, quia scripta ab eo quædam vobis comperit, socium item atque amicum vestrum, interfecit.*" URSINUS.

L. 27 - 29. διέβαλλε δ' αὐτοῦ καὶ τὰς ἐπιγαμίας *&c. usque* στόλῳ παραπεμφθεῖσας. „Ita legendum: [atque ita est in Cod. Bav. nisi quod διέβαλε det, pro διέβαλλε:] illustrantibus hanc lectionem Livianis illis, in libro XLII. [c. 12.] *Seleuci filiam duxisse eum, non petentem, sed petitum ultro: sororem*

dedisse Prusiæ, precanti ac oranti: celebratas esse utrasque nuptias gratulatione donisque innumerabilium legationum, & velut auspicibus nobilissimis populis deductas esse, &c. Videndus in Fragmentis Polybius, a quo sumpsit Livius." IDEM. — Laodicen sponsam ab Rhodiis ad Perseum deductam esse, obiter memoratum legimus in Excerptis ex Polybio, Legat. LX. Pag. 520.

L. 32. ὀξέως ἐν ὀλίγῳ. Verba ἐν ὀλίγῳ ex interpretatione verbi ὀξέως irrepere in contextum potuerunt. Certe satis fuerat, ὀξέως. Sic infra, p. 535, 57. οὕτω ὀξέως ἁπάντων ἐπιτυχών: & sæpe aliàs.

CAP. II. Lin. 36. σώφρονα καὶ φιλόσοφον. Infra, p. 526, 18 sq. *Romani* dicuntur οὐ φέροντες σώφρονας καὶ δικαίους καὶ φιλοπόνους γείτονας. *L.* 39 *sq.* αἰτιωμένη. Sic recte Bav. Pag. 521.

L. 40-44. „ταῦτ' ἀπόῤῥητα ἔτι ἐν σφίσι &c. *usque* Εὐμένη διελέγχειν. Locus hic in manuscripto non caret mendo. Nos autem ita edidimus, ut emendari debere existimavimus. [In Bav. leguntur omnia sicut edidit Ursinus, nisi quod ἀπόῤῥητον det pro ἀπόῤῥητα, & Εὐμενῆ pro Εὐμένη.] Huc autem pertinent Liviana illa ex libro XLII. [c. 14.] *Persei deinde regis legatis post paucos dies senatus datus est. Ceterum præoccupatis non auribus magis, quam animis, ab Eumene rege, omnis & defensio & deprecatio legatorum respuebatur: & exasperavit animos ferocia animi Harpali, qui princeps legationis erat. Is, velle quidem & laborare, dixit, regem, ut purganti se nihil hostile dixisse aut fecisse fides habeatur,* &c. *Et legatio Rhodiorum erat, ac Satyrus princeps, &c.* Appiani verbum ἐξηγρίωσαν, [lin. 47 sq.] quod ex Polybio mutuatus est, *exasperavit* Livius vertit." URSINUS.

L. 46 *sq.* βουλομένους δ' ἤδη. Nisi plura quædam verba hic interciderunt, delenda omnino conjunctio δὲ, & ante βουλομένους inserendum nomen πόλεμον, quod ob præcedens simile vocab. πλέον facile præteriri a festinante librario potuit.

L. 50. „καὶ Ῥόδιοι τὴν θεωρίαν αὐτοῦ. Pro θεωρίαν libenter legerem θεωρίδα, ut navim intelligamus, qua Theori vehebantur Rhodum, litatum soli, Eumenis nomine." URSINUS. Quum conjectura Ursini contra ejus voluntatem in

Pag. 521. ipsum contextum esset recepta, revocavi θεωρίαν, in quam lect. consentit Bav. cum Ursini exemplari. θεωρίαν dici *pompam vel legationem sacram ad peragendum solenne sacrificium missam*, satis notum est. Vide Plat. in Phædone cap. 1. & Xenoph. Memorab. Socr. IV. 8, 2. ubi quidem pariter θεωρὶς pro θεωρία, nulla urgente causa, repositum H. Stephanus voluit. *Ead. lin.* 50. μόνου βασιλέων. Non satis liquet, utrum hæc ita intelligenda sint, ut in vers. lat. posui, *quam solus ex regibus Eumenes mittere solebat*, an, *ex legationibus sacris a regibus ad Solis festum missis*, *unius Eumenis pompam non receperunt.* *L.* 51. ἐς τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἡλίου. *Rhodum* insulam *Soli sacram* habitam, Rhodiosque præ ceteris Diis *Solem*, tamquam generis sui auctorem, impensius coluisse, docet & ejus cultus originem ex Antiquitate explicat Diodorus Sic. lib. V. cap. 56. Ἀγῶνος autem Ἡλίου, qui Rhodi olim quotannis magna celebritate agebatur, meminit Scholiastes Pindari, ad Olympion. Od. VII. extr. laudatus a Wesseling. ad Diodor. l. c.

L. 52. ἐκ Κίῤῥας ἐς Δελφοὺς ἀνέβαινε θύσων. „Livius libro XLII. [c. 15.] *Satis constabat, Eumenem, ut sacrificaret Apollini, Delphos ascensurum. Progressi cum Evandro insidiatores nihil aliud ad peragendum inceptum, quam loci opportunitatem, omnia circumeuntes, quærebant. Ascendentibus ad templum a Cirrha, priusquam perveniretur ad frequentia ædificiis loca, maceria erat ab læva semitæ paulum extans a fundamento*, &c. Mox: *post maceriam se abdiderunt*, &c. quod Appianus dixit, ὑπὸ τὸ τειχίον ὑποστάντες ἐπεβούλευον, ex Polybio scilicet, ut jam admonuimus." URSINUS.

Pag. 522. *L.* 54. Καὶ ἄλλας δέ τινας αἰτίας. Non opus erat solicitare hæc verba.

CAP. III. Lin. 69. ἔτι Θρᾴκην κατακλῷτο. „Livius ibidem: [c. 12.] *Thraciam subjectam esse*, &c." URSINUS.

Pag. 523. *L.* 70. „οὐκ ἐρήμης ὄντος ἀνδρός. Locus, sine dubio corruptus, restitui aliquo modo posset, si ἐρίζοντος ἀνδρὸς legeretur, pro ἐρήμης ὄντος ἀνδρός. Placeret etiam, οὐκ ἐπιβουλεύον-

τος ἀνδρὸς, [atque id in contextu posuit is, qui impressioni hujus libri in officina Plantiniana præfuit:] quia paulo post dicit, στρατιὰν ἔχει καὶ παρασκευὴν, εἴ τις ἔξωθεν ἐπιβουλεύοι. Omnino sensus patet, utro modo legas." URSINUS. Imo plane repugnare sententiæ auctoris videtur utraque Ursini emendatio: neque dubitari debet, quin ἠρεμήσοντος scripserit Appianus, quo verbo sæpius utitur hac sententia, *quiescere, quietum se tenere, abstinere bello.* Vide hist. Gall. p. 80, 42. Samn. 42, 70. Annib. 282, 3. Mithr. 774, 46. &c. Pag. 523.

L. 71. ἐς τὸ βουλευτήριον ἀπαχθέντες. εἰσαχθέντες aut παραχθέντες legendum puto, ni potius ἐπαχθέντες, ut Samn. pag. 57, 95. τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τὸ κοινὸν ἐπήγαγον. Sic & Mithr. 649, 19 sq. *L.* 75. αἱρεῖσθε πόλεμον. „Ita emendavimus cum in manuscr. sit αἱρεῖσθαι, ut videtur, mendose." URSINUS. Idem mendum in Bav. est, & paulo ante pariter αἰδεῖσθαι pro αἰδεῖσθε. Sed pro αἱρεῖσθε, utique αἵρεσθε malim; sicut Hisp. 200, 83. pro αἱρεῖται πόλεμον, cum Musgrav. ἄρεται πόλεμον legendum videri monui. *L.* 83. ὑμῖν, ante ἐδήλωσε, dedit Bav.

L. 84. Licet in contextu Ursini editum sit μετὰ τοῦτο, quod etiam retinendum duxi; tamen in Notis sic repetit hunc locum URSINUS, tamquam editum fuisset ἀντὶ τοῦτο, monetque: „Videtur legendum ἀντὶ τούτου, vel, quod magis placet, μετὰ τοῦτο. Livius lib. XLII. [c. 42.] *Hæc qualiacumque sunt, per legatos meos non solum indicata, sed etiam excusata sunt sæpe in Senatu vestro.*" Apud Livium XLII. 41 sq. hæc Perseus non (ut apud Appianum) per legatos Romæ in Senatu dicit; sed in colloquio cum Q. Marcio Philippo, legato Romanorum, in Thessalia ipse coram hæc verba facit. Postremam orationem legatorum Persei, Romæ in Senatu habitam brevibus verbis complexus est Livius XLII. 36. quam orationem latius diductam hic apud Appianum habemus. Verbum ἀνανεώσασθαι miror non solum intactum in contextu reliquisse Ursinum, sed ne in Notis quidem correxisse. Propius a vero aberrans Bav. ἀνανεώσασθε dedit; quod in ἀνενεώσασθε, ex quo corruptum est, mutavi. Pag. 524.

Pag. 524. *Ead. lin.* 84. οὔπω διαβάλλοντος. „Ita legendum, vel ex Livii auctoritate, pro οὕτω. [quod etiam in Bav. legitur.] Ejus verba [XLII. 42.] ſunt: *Sed nondum Romam accuſator Eumenes venerat.*" URSINUS. Eadem ſententia mox apud Noſtrum repetitur, lin. 98 ſqq. καὶ ταῦτα πρὶν ὑμῖν ἡμέτεροι πρέσβεις ἐμήνυον· καὶ οὐκ ἐμέμφεσθε, μέχρι τῆς Εὐμενοῦς διαβολῆς.

L. 87. Δόλοψι γὰρ ἐπεστράτευσεν. „Livius lib. XLII. [c. 13.] *Dolopiæ bella intulit*, &c. *L.* 90 *ſq.* ἔκτειναν δὲ οἱ Δόλοπες οἵδε τὸν ἡγούμενον αὐτῶν αἰκισάμενοι. „Livius ibidem: [c. 41.] *Quippe Euphranorem, præfectum a me impoſitum, ita occiderunt, ut mors pœnarum ejus leviſſima fuerit.* „αὐτὸν, pro αὐτῶν, male ſcriptum erat in exemplari." URSINUS.

L. 92 *ſq.* Ἀλλὰ Ἀρθέταυρόν τινες &c. „Livius: [XLII. 40.] *Artetari interfectores, ut cæde (ne quid ultra dicam) lætatum appareret, recepiſti.* Et paulo poſt: [c. 41.] *Ego tamen iſtos, ut primum in Macedonia eſſe admonitus a vobis comperi, requiſitos abire ex regno juſſi, & in perpetuum interdixi finibus meis.*" URSIN. *L.* 94. καθὰ καὶ ὑμεῖς &c. — „Livius: [ibid.] *ſi vos quoque accipitis, ut quicunque exules in Italiam aut Romam ſe contulerunt*, &c." URSIN.

L. 96 *ſq.* Βυζαντίοις δὲ καὶ Αἰτωλοῖς &c. „Livius: [XLII. 40.] *Byzantiis item contra fœdus miſiſti auxilia. Cum Bœotis, ſociis noſtris, ſecretam tibi ipſi ſocietatem, quam non licebat, jurejurando pepigiſti.*" IDEM. *L.* 98. καὶ ταῦτα πρὶν ὑμῖν &c. „Ita emendavimus, cum πλὴν, pro πρὶν, ſit in exemplari. [ut in Bav.] Livius, ibidem: [cap. 42.] *Per legatos meos non ſolum indicata*, &c. *Sed nondum Romam Eumenes venerat, qui calumniando omnia*, &c. *Idem* URSINUS. Conf. lin. 84. & ibi notata.

Pag. 525. *CAP. IV. Lin.* 6. οἷς πᾶσιν ἐχθρός ἐστι, τοιοῦτος ὤν. „Livius: [c. 41.] *Scilicet nec Eumenes, cum tam multis gravis publice & privatim ſit*, &c." URSINUS. *Ibid.* Ἐρέννιον, τὸν ἐν Βρεντεσίῳ &c. Inſertam partic. δὲ malim poſt Ἐρέννιον. Nec mendo vacare verba τὸν ἐν Βρεντεσίῳ videntur: forſan vocabulum aliquod intercidit, ad artic. τὸν pertinens. In Livii edi-

.ione Gronov. ad lib. XL. c. 41. ita citatur hic locus, tamquam legeretur τὸν ἐκ Βρεντεσίου. „*Rammium*, non *Herrennium*, habet Livius, qui hanc historiam habet a Polybio, unde etiam sumpsit Appianus. Livii verba sunt ex libro XLII. [c. 17.] *Princeps Brundisii Ramnius:* [*Rammius* habent editiones omnes:] *hospitio quoque & duces Romanos omnes, & legatos, exterarum quoque gentium insignes, præcipue regios, accipiebat*, &c. *Promissis enim ingentibus præmiis petere institit ab eo rex, quoniam duces omnes legatique Romani hospitio ejus uti assuessent, quibus eorum ipse scripsisset, ut venenum dandum curaret.* &c. Et mox: [c. 41.] *Neque ego potiorem quenquam ad ministeria facinorum, quam Ramnium,* [*Rammium*,] *quem neque unquam ante videram, nec eram postea visurus, invenire potui.* &c." URSINUS. Pag. 525.

L. 9. Φαρμακείαν Bav. Et sic quoque locum hunc in Notis citavit Ursinus. *L.* 14 *sq.* πολλοῖς ἔθνεσι κεχαρισμένος. Supra, p. 519, 20 sq. καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀμέτρως θεραπεύοι, Βυζαντίοις τε καὶ Αἰτωλοῖς καὶ Βοιωτοῖς συμμαχήσας: & p. 520, 31 sq. ὅτι πρὸς πολλῶν ὀξέως ἐν ὀλίγῳ ἀγαπῷτο καὶ ἐπαινοῖτο.

L. 23. ἧς (βοηθείας) ἐπιγιγνομένης. Sicut aliâs opponuntur ἐπιγίγνεσθαι & ἀπογίγνεσθαι; sic h. l. ἐπιγίγνεσθαι & παρελθεῖν. *accedere, adesse*, & *præteriisse, abiisse*. An *durare, manere*, hîc denotat verbum illud ἐπιγίγνεσθαι? fere ut apud Lucianum Dial. Mort. VII. 1. (Opp. T. I. pag. 356. edit. Hemsterh.) ἐπεὶ δὲ τὸ πρᾶγμα ἐς μήκιστον ἐπεγίνετο. *L.* 30 *sq.* „τὸ δὲ ἐναντίον ἐστὶ σωφρόνων. Ita videtur scribendum, cum σώφρων sit in exemplari." URSINUS. Pag. 526.

CAP. V. Lin. 35 *sqq.* Καὶ ὁ ὕπατος ἐκέλευε τοὺς πρέσβεις &c. — „Livius libro XLII. [c. 48.] *Denuntiatum, extemplo mœnibus urbis Romæ, Italia intra XXX. diem excederent.* Hæc a Polybio transtulit Livius, unde Appianum Macedonicam etiam Historiam sumpsisse diximus." URSINUS. Denunciatio ista apud Livium ad legatos regis solos refertur: sed ad omnes Macedonas, qui in Urbe essent, pertinuisse idem mandatum, Polybius consentit Legat. LXVIII. Pag. 527.

Pag. 527. *L.* 46. διὰ τὰς ἔτι πρεσβείας. „Locus eſt corruptus & mancus. Verborum tamen ſenſus patet." URSINUS.

X. Legat. XXVI. Apud *Urſinum*, p. 369. „Hoc Fragmentum pertinet ad eundem Macedonicum librum." URSIN.

Pag. 528. *L.* 54. Ῥωμαίων ἀξίας οὐκ εἶναι διαλύσεις αὐτῷ &c. „Videtur vox αὐτῷ abundare. [Imo minime ſolicitanda.] Livius libro XLII. [c. 62.] *Reſponderi placuit, ita pacem dari, ſi de ſumma rerum liberum Senatui permittat rex, de ſe, de que univerſa Macedonia ſtatuendi jus*, &c. Videndus Polybius in Fragmentis, [Legat. LXIX.] a quo ſumpſit Livius." URSINUS. *L.* 57. Θεσσαλοῖς μὲν ἐμαρτύρησεν &c. „Livius ibidem: [c. 61.] *Theſſali pro concione laudati, duceſque eorum etiam virtutis cauſa donati.* *L.* 58. Αἰτωλῶν δὲ καὶ ἑτέρων Ἑλλήνων &c. „Livius libro XLII. [cap. 60.] *Et in conſilio apud Conſulem pro ſe quiſque in Ætolos conferebant cauſam: ab iis fugæ terroriſque principium ortum; ſecutos pavorem Ætolorum & ceteros ſocios Græcorum populorum. Quinque principes Ætolorum primi terga vertentes conſpecti dicebantur.*" URSINUS. An τούτους, (l. 60.) *hos principes Ætolorum*, Romam miſit Conſul? Non videtur.

XI. *Fragmentum* hoc, *a* SUIDA *conſervatum*, conferendum videtur cum Liv. XLII. 64. quam ob cauſam in hoc tempus huncque locum illud retuli.

Pag. 529. XII. Livius XLIV. 4. *quum Romanus imperator* [Q. Marcius Philippus] *major ſexaginta annis, & prægravis corpore, omnia militaria munera ipſe impigre obiret.* Ad marginem vero Editionis noſtræ hoc loco, A. U. 585, non 583, erat notandus: quem errorem corrigat æquus Lector velim.

XIII. Livius XLIV. 6. *Lavanti regi dicitur nunciatum, hoſtes adeſſe. Quo nuncio quum pavidus exſiluiſſet e ſolio, victum ſe ſine prœlio clamitans proripuit.*

XIV. Apud *Valeſium*, pag. 561 ſq. Et repetitur totum hoc Fragm. apud *Suidam*, v. Περσεὺς Μακεδών: a quo ex Polybio deſumtum eſſe perperam putavit Caſaubonus, & inter Fragmenta Polybiana retulit. Partem ejuſdem Fragm. repetiit

idem *Suidas*, in Συνίστωρ, his verbis: Ὁ δὲ συνίστορας ἡγούμενος αἰσχροῦ φόβου, καὶ ἑτέροις ἐπεξαγγέλλειν, ἀπέκτεινεν ἀθεμίστως. De Argumento confer Livium XLIV. 10.

L. 80. σκαιὸς ἐς πάντας. Hesychius: σκαιός· ἀριστερὸς, δύσκολος, πονηρὸς, ἄδικος, τραχὺς, σκληρός. Sic Noster in Mithr. p. 714, 44. σκαιὸς ἐν ταῖς κολάσεσι, *in puniendo crudelis, sævus.* Adeoque recte h. l. habebit ἐς πάντας, nec opus erit in ἐς πάντα mutare: quamquam aliâs nonnumquam male ἐς πάντας, pro ἐς πάντα, sit editum. *L.* 81. ὅπερ ἐστὶ. Valesius, quum in Contextu posuisset ὥσπερ ἐστὶ, monuit in marg. „ Ms. ὅπερ & Suidas." Pag. 530.

XV. Apud *Ursinum*, pag. 369 sq. „ Ex eodem Macedonico hoc quoque Fragmentum descriptum est. Ad ejus autem intelligentiam videndus Livius libro XLIV. [c. 14.]" URSIN. — At Legationis illius, quam Livius l. c. commemorat, longe diversa ratio fuit atque hujus quæ hoc Fragmento Appianeo exponitur. Livius eam exponit Legationem, quam *Romam* miserunt Rhodii, quæ in fine hujus Fragm. p. 531, 90 sq. brevibus verbis tangitur: Ῥόδιοι μὲν οὖν, καὶ ὧς, πρέσβεις ἔπεμπον ἐς Ῥώμην. Legationis vero *ad Marcium* missæ, de qua potissimum hoc Fragmento disseritur, nullam apud Livium mentionem factam reperio. Sed eamdem pluribus exposuit Polybius, Excerpt. Legat. LXXX. ex quo Polybiano Fragmento passim illustrari hoc Fragm. Appiani potest. Missam autem hanc legationem ad Marcium Consulem, quo tempore ad Heracleam (vel Heracleum) castra habebat, Polybius ait; adeoque eo tempore, cujus res Livius lib. XLIV. cap. 9. exponit, quo territus irruptione in Macedoniam Q. Marcii Perseus fugam ceperat, & gazam in mare dejici navaliaque incendi jusserat.

L. 83 *sq.* συνηδόμενοι τῶν γεγονότων Περσεῖ. Hinc decerptum videtur brevius Fragmentum; quod, mutatis quidem paululum verbis, Appiano tribuitur apud *Suidam*, v. Συνηδόμενοι. Scil. Οἱ δὲ πρέσβεις ἔπεμψαν, συνηδόμενοι τῷ γεγονότι: id est: *illi vero legatos miserunt, de re (feliciter) gesta congratulantes.* Ac videndum, an ex isto Suidæ fragmento

Pag. 530. corrigenda ſint verba illa, de quibus quærimus, Excerpti hujus de Legationibus. Nam ex eis certe, quæ in hac Ecloga ſequuntur, manifeſtum fieri videtur, Rhodiorum legatos *gratulatum* veniſſe *Marcio res feliciter adverſus Perſeum geſtas*: at vero vis horum verborum, συνηδόμενοι τῶν γεγονότων τῷ Περσεῖ, rationem grammaticam ſi ſpectes, non alia niſi hæc eſſe poteſt, *gratulati Perſeo ea quæ acciderant*; quæ ita aliena ab hoc loco ſententia eſt, ut eam in lat. verſ. exprimere non ſim auſus.

L. 84 *ſq.* Μάρκιος τοὺς πρεσβ. ἰδίδ. Ροδίους πεῖσαι &c. Polybius Legat. LXXX. Λαβὼν αὐτὸν (principem legationis Rhodiorum) κατ' ἰδίαν εἰς τὰς χεῖρας ὁ Κόϊντος, θαυμάζειν ἔφη, πῶς οὐ πειρῶνται διαλύειν οἱ Ρόδιοι τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, μάλιστα τοῦ πράγματος ἐκείνοις καθήκοντος.

L. 87. μετέπιπτον· ὡς οὐ φαύλως &c. μετέπιπτον, *mutarunt animum.* Sic Civ. I. pag. 97, 26 ſq. μετέπιπτε τῇ γνώμῃ, *mutavit ſententiam.* De re conf. Polyb. l. c. ſub fin.

Pag. 531. *L.* 90 *ſq.* „πρέσβεις ἔπεμπον ἐς Ρώμην, καὶ ἑτέρους πρὸς Μάρκιον. Ita hunc locum emendavimus, cum in exemplari corrupte legeretur, πρέσβεις ἔπεμπον πρὸς Ρώμην, καὶ ἕτερα πρὸς Μάρκιον." URSINUS. In contextu tamen edit. Urſini πρὸς poſitum eſt, & ἐς in marg. rejectum. Recte hic locus exhibetur in cod. Bav.

XVI. Apud *Valeſium*, pag. 562 ſq.

Lin. 92. Γένθιος, βασιλεὺς Ἰλλυριῶν ἑνὸς ἔθνους &c. Delendum inciſum, quod poſt Ἰλλυριῶν irrepſit. De re conf. Noſtrum in Illyr. c. 9. p. 841. Polyb. Legat. LXXXV. Liv. XLIV. 27. Plutarch. in Paulo Æmilio p. 261. *L.* 96. Πετίλιον, *L. Petilium* vel *Petillium.* Livius l. c. *L.* 97 *ſq.* ὡς ἤδη καὶ δι' αὐτὸν Ρωμαίοις πεπολεμωμένον. Livius l. c. *Perſeus contraxiſſe eum neceſſitates ratus ad bellum utique cum Romanis.* Plutarch. l. c. ἡγούμενος ὁ Περσεὺς, οὐδὲν ἔτι δεῖσθαι τῶν χρημάτων τὴν ἐκπολέμωσιν, ἄλυτα τοῦ Γενθίου προδεδωκότος ἔχθρας ἐνέχυρα, καὶ διὰ τηλικαύτης ἀδικίας ἐμβεβληκότος ἑαυτὸν εἰς τὸν πόλεμον. πεπολεμωμένον poteſt eſſe Accuſativus abſolute poſitus. πεπολεμωμένος τινὶ aliâs eſt *ad bellum adverſus aliquem conci-*

tatus, *hostis factus*, *infensus*. Mith. 648, 96. & 807, 91. Pag. 531.
Hisp. 269, 68. Hoc loco videri potest exponendum *ad bellum coactus*: ac videndum, an Ῥωμαίους fortasse, pro Ῥωμαίοις, legi debeat, eadem structura eademque sententia, qua apud Thucyd. lib. V. cap. 98. legimus, πολεμώσεσθε αὐτούς, *hostes vobis reddetis illos.*

L. 98. Ἐς δὲ Γέτας ἔπεμπε &c. *Gallos* Livius vocat, XLIV. 26. Vide Notata ad p. 532, 15. *L.* 99 *sqq.* καὶ Εὐμενοῦς ἀπεπείρασεν &c. Vide Liv. XLIV. 24 sq.

L. 2 *sq.* „ Εὐμένει δ' ὡς οὐ λησομένῳ ταῦτα Ῥωμ. Hæc partim corrupta, partim transposita sunt: ac mihi videntur collocari debere post ea verba, διαβαλεῖν τὸν Εὐμένη, ὡς οὐ λησομένων τούτων τοὺς Ῥωμαίους, vel sane, ὡς οὐ λησόμενόν γε τοὺς Ῥωμαίους." HENR. VALESIUS. Non obscura sententia: sed mire ita accidit, ut Livii locus, quo eadem sententia exponebatur, pariter mutilus ad nos pervenerit: XLIV. 24. *Ad Eumenem per speciem captivorum redimendorum missus legatus erat: verum occultiora quædam agebantur, quæ in præsentia invisum quidem & suspectum Romanis Eumenem falsis gravioribus * *. Proditor enim ac prope hostis habitus, dum inter se duo reges captantes fraude & avaritia certant.*

L. 11. καταθήσειν. Sic in Contextu recte edidit Valesius: Pag. 532.
in marg. autem notavit: „ *Mſ.* καθήσειν."

CAP. II. Lin. 15. Κλοιλίῳ μὲν, τῷ ἡγεμόνι (τῶν Γετῶν) &c. „ Livius lib. XLIV. [c. 26 sq.] *Clondicum vocat, regulum Gallorum;* non, ut Appianus noster, *Getarum.* Plutarchus autem in Æmilio Paulo [p. 260.] *Bastarnas* dicit: ἧκον γὰρ αὐτῷ δεηθέντι Βαστάρναι, μύριοι μὲν ἱππεῖς, μύριοι δὲ παραβάται. Quæ Plutarchi verba nemo melius interpretatus est T. Livio. Is sic ait: *Veniebant x millia equitum, par numerus peditum, & ipsorum jungentium cursum equis, & in vicem prolapsorum equitum vacuos capientium ad pugnam equos.* Tot verbis opus fuit, ut unica vox, παραβάται, explicaretur. Ex his autem colligi potest, *Bastarnas Gallicam gentem* fuisse. Hoc enim genus pugnæ proprium fuit

Pag. 532. Gallorum, ut testis est Pausanias in Phocicis: [X. 19.] δύο γὰρ οἰκέται περὶ ἕκαστον τῶν ἱππευόντων ἦσαν, ἀγαθοὶ καὶ αὐτοὶ τὰ ἱππικά, & cet. quæ brevitatis studio prætermitto. Germani quoque hoc genere pugnæ exercitati fuere, ut ait Cæsar lib. I. de Bell. Gall. in fine: *Equitum millia erant sex: totidem numero pedites velocissimi, quos ex omni copia singuli singulos suæ salutis causa delegerant. Cum his in præliis versabantur*, &c. Parum refert, hoc quidem loco, Gallicam an Germanicam gentem dicamus: quippe Gallos Germanis permixtos fuisse constat. Certe T. Livius, quem *regem Gallorum* in lib. XLIV. vocat, eundem regulum *Bastarnarum* dicit lib. XL. extremo. [cap. 58.] Et Diodorus Siculus eos modo Γαλάτας, modo Κελτοὺς nominat. [Γαλάτας quidem in Exc. Peiresc. apud Valef. pag. 313. Opp. T. II. p. 580. edit. Wesseling.] Denique in Prologo libri XXXII. Trogi Pompeji satis indicatur, Bastarnas a Gallis ortos esse." HENR. VALESIUS. Plutarchus etiam, quos modo *Bastarnas* vocaverat, eosdem mox p. 261, Γαλάτας adpellat: & diserte pag. 259. Γαλάτας, ait, τοὺς περὶ τὸν Ἴστρον ᾠκημένους, οἳ Βαστάρναι καλοῦνται. Conf. Drakenborch. ad Liv. XLIV. 26, 2. Bastarnas *Getis* rursus adnumerat Appianus in Illyr. p. 833. extr. & sq.

Pag. 533. *L.* 30 *sq.* τὸ χρυσίον τὸ γιγνόμενον. Valesius, cujus versionem tenui, interpretatur *aurum quod convenerat.* Potius: *aurum quod adesset, quod paratum haberet:* scil. στατῆρας illos μυρίους, quos paulo ante dixit, l. 20 sq.

Pag. 534. XVII. Apud *Valesium*, p. 565 sq. De argumento, præter alios, consuli possunt Liv. XLV. 40 sq. & Valer. Max. V. 10, 2.

L. 44 *sq.* τὸ δαιμόνιον ἐφθόνησε τῆς εὐτυχίας. Sic rursus p. sq. lin. 60. φθονερὸς γὰρ ὁ δαίμων. Conf. Adnotat. ad Pun. 366, 66. & 378, 44. & 382, 11 sq.

Pag. 535. *L.* 51 *sqq.* παρελθὼν ἐς τὴν ἀγορὰν, εἶπεν. &c. „Eadem fere oratio Pauli Æmilii legitur apud Plutarchum in ejus vita. [pag. 274.]" HENR. VALESIUS. *L.* 58. δεῖσαι, μή τι τῷ στρατῷ συμπέσοι, πρὸς ὑμᾶς ἐπανιόντι. De isto ἀνακολουθίας ge-

nere, quo in media periodo ab oratione obliqua tranſitur ad rectam, dixi ad Pun. 402, 30 ſq. Pag. 535.

Quum *Eclogis de Virtutibus ac Vitiis*, ex IX. prioribus Appiani libris excerptis, in Exemplari Peireſciano hæc verba eſſent in fine ſubſcripta: Τέλος τῆς Ἱστορίας Ἀππιανοῦ τῆς ἐπιγραφομένης Βασιλικῆς: ad verba iſta hæc monuit VALESIUS: „Error eſt compilatoris, qui, cum Librum primum Appiani Βασιλικὴν inſcribi cerneret, ita & totum opus inſcriptum eſſe exiſtimavit. Sed Appianus ipſe in Proœmio Hiſtoriæ ſatis docet, opus ſuum Ῥωμαϊκὴν Ἱστορίαν inſcriptum eſſe, ac primum quidem librum, quod res ſub Regibus geſtas continet, inſcribi Ῥωμαϊκῶν Βασιλικὴν, ſecundum vero Ῥωμαϊκῶν Σαυνιτικὴν, & ſic deinceps. Utinam vero ſaltem poſtremus hujus Scriptoris liber extaret, in quo omnes reditus ſumptuſque ac legiones & claſſes Imperii Romani prodiderat, ut ipſemet teſtatur."

AD APPIANI LIBRUM DE REBUS SYRIACIS.

„ BELLUM hoc *Syriacum*, adverſus Antiochum a Romanis geſtum, præter Noſtrum ſcribunt Livius lib. XXXIV. & ſeqq. Juſtinus lib. XXXI. Valerius Max. [paſſim,] Florus lib. II. c. 8. Gellius lib. V. cap. 5. Plutarchus Scipione & Catone Majore, & alii, quos ad Florum enumerat CAMERS." AL. TOLLIUS. Non debuerat in iſto Scriptorum catalogo præteriri Polybius. Pag. 536.

CAP. I. Lin. 2 ſq. ἕκτος δὲ ἀπὸ Σελεύκου. „ Falſus eſt Appiani calculus, ſi ita ſcripſit: fuit enim quintus tantum, non ſextus. Numeremus. *Seleucus*, Alexandri in Oriente ſucceſſor, cujus filius *Antiochus Soter*, cujus filius *Antiochus Deus* dictus, cujus filius *Seleucus Callinicus*, cujus filius *Antiochus Magnus*, de quo hîc ſermo. Ergo legendum πέμπτος, ſi de filiatione & gradibus generationis intelligendum; vel, ut ratio

Pag. 536. constet in Appiani calculo, intelligendum est de ordine successionis, & ita bene se haberet lectio vulgata. Nam *Seleucus Ceraunus*, frater Antiochi Magni, ante eum regnavit." JAC. PALMERIUS. Sane non erat, cur hunc locum solicitaret Palmerius.

L. 4. Μηδίαν. Sic recte, cum H. Stephano, dedit Aug. & GEMISTUS PLETHO, in *Excerptis msptis* ἐκ τῶν Ἀππιανοῦ Ἱστοριῶν περὶ τῶν κατὰ Συρίαν Μακεδονικῶν βασιλέων: quorum Excerptorum tria Exemplaria, duo *Vindobonensia* ex Bibliotheca Cæsarea, unum *Leidense* ex Biblioth. Univers. Lugdun. Batavorum, in usum nostræ Editionis duo Viri doctiss. humanissimique LOCELLA & WYTTENBACHIUS, cum edita Appiani historia Syriaca contulerunt. *Ead. lin.* 4 *sq.* Παρθυήνην. Sic utique fuit restituendum: & sic Pletho dedit, apud quem tamen accentus perperam in ultima ponitur. Παρθυίνην h. l. est in Aug. sed id a sec. manu, erasa proba scriptura cujus clara vestigia ibidem supersunt. Cum Editis stat Vratisl. & (ut puto) Ven. Atque id semper, nisi diserte secus monuero, ita intelligendum, codicem Vratisl. cum Editis (saltem cum edit. 1.) & cum codd. Regiis stare, & ex codice Ven. nullam varietatem in schedis nostris esse adnotatam. Recte Editi cum msptis, Παρθυήνην, Civ. V. 725, 22. Conf. Civ. II. 197, 88. Reiskius h. l. (si fides apographo) Παρθιήνην scribere jussit: veram lect. adnotavit MUSGRAV.

L. 5. ἀφιστάμενα ἔτι πρὸ αὐτοῦ. Pletho, ἀφεστηκότα ἔτι καὶ πρὸ αὐτοῦ. Commodius sane, in præterito; quod & repositum malim: sed sæpe Pletho dicendi formas Appianeas cum aliis, quæ ipsi usitatiores erant, commutavit; ut difficile interdum sit constituere, quid ex probato satis Appiani exemplari, quod ante oculos habuit, sumserit, quidve consulto ipse immutarit.

L. 6. πολλὰ καὶ μεγάλα δράσας. Verba καὶ μεγάλα ex Plethone, qui ea dedit, in contextum recipienda nobis visa sunt. Eadem verba Petri Candidi quoque exemplar agnovisse videtur; qui in versione sua (quum raro, in locis certe quorum perspicua ipsi sententia fuit, verbum aliquod sua

auctoritate

auctoritate adjicere Græcis soleat) h. l. posuit, *cum plurima strenue gessisset.* Ac satis notum est, ad eam exprimendam sententiam, quam hîc ratio postulat, hoc ipsum nomen μεγάλα aut aliud simile conjungi cum nomine πολλὰ solere. Sic, alios Scriptores ut taceam, Noster, Mith. p. 813, 97. πολλὰ καὶ μεγάλα ἔδρασε. Annib. 264, 8. πολλὰ καὶ γενναῖα ἔδρων. cf. ibid. 265, 19. & 272, 33 &c. Pag. 536.

Ead. lin. 6 *sq.* Μέγας Ἀντίοχος ἀπὸ τοῦδε κληθεὶς. Sic dedit Aug. Et Cand. *ob idque magnus Antiochus diceretur.* Utique præstaret compositum verbum ἐπικληθείς, si cognomen Μέγας solum hîc legeretur, nec repetitum simul esset nomen Ἀντίοχος: sed sic ex librarii alicujus sedulitate adjecta illa præpositio ad verbum κληθεὶς videtur. Verba ἀπὸ τοῦδε in Plethonis etiam fuerunt exemplari, sed ab illo in ἀπὸ τούτου sunt mutata. In Leidensi saltem exempl. verba hæc, ἀπὸ τούτου, (quæ quidem ex Vindobonensibus exemplaribus adlata non video) exhibentur: & sic constanter idem Pletho formas istas Appiano usitatas, τοῦδε, τῷδε, τόνδε, τήνδε, τάδε, τῶνδε &c. in τούτου, τούτῳ, τοῦτον, ταύτην, ταῦτα, τούτων &c. mutavit.

L. 7. τοῖς γεγονόσι. Pletho τοῖς πεπραγμένοις. *Ibid* ἔστιν ἃ, Πτολεμαίου. Pleth. ἔστιν ἃ ἐπιδραμὼν Πτολ. & dein lin. 10. pro ἐπιδραμὼν περιέσπασε, posuit ἀφελόμενος ἐς ἑαυτὸν περιέσπασε.

L. 8. Συρίαν τε τὴν Κοίλην &c. Vide Livium XXXIII. 19.

L. 9. Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος, Αἰγύπτου βασιλέως, ἔτι παιδὸς ὄντος. Puerum hunc *Ptolemæum*, qui Φιλοπάτωρ h. l. & rursus p. 539, 44. & 540, 72. cognominatur, cui Syriam Cœlen Ciliciamque Antiochus eripuit, non eum esse, cui vulgo apud alios Scriptores cognomen hoc *Philopator* tributum videmus, sed ejus filium, *Ptolemæum quintum*, *Epiphanem* aliâs cognominatum, monuimus supra ad Fragm. III. ex Hist. Maced. pag. 508. lin. 53.

L. 11. ἐνθυμούμενος. Pl. ἐπινοῶν: quo verbo sæpe aliâs utitur Appianus. *Ibid.* Ἑλλησποντίους Aug. Ven. & Pleth. Leid qui etiam adjicit conjunct. τε. De re conf. Livium XXXIII. 38. Pag. 537.

L. 14. Θρᾴκην, cum H. Stephano, deder. omnes manuscripti, excepto Reg. A. *L.* 15. Χερρόνησον. Χερρόνησον, duplici ν,

Pag. 537. Vratisl. cum Aug. Conf. Adnot. ad App. Præf. pag. 3, 36. & ad Pun. 435, 67. *Ibid.* ᾤκιζεν. ᾤκισεν Reg. B.

L. 19. Λυσιμαχέων. Λυσιμαχίων maluit MUSGRAV. præter rationem. *L.* 20. εἴ τινες. Prætuli concinniorem hanc loquendi formulam, quam obtulit Aug. (ex emendatione quidem, quum & ibi prius οἵ τινες fuiſſet ſcriptum) & Pletho Leid. εἴ τις & εἴ τι, fere ut Latinorum, *ſi quis*, *ſi quid*, uſurpari pro ὅστις ἂν, ὅ τι ἂν, monuit Hoogev. de Partic. ling. Græc. pag. 365.

L. 23. οὐδὲν ἐλλείπων ἐς ταχεῖαν ἐπιτειχίσματος ὁρμήν. — ἐλλείπων, cum H. Stephano, recte dedit Aug. & Pletho. Sed vereor, ut ſatis emendata vel integra ſit oratio. Cand. *nihil moræ præſtitit ad mœnia erigenda.* Gelenius: *ut quam celerrime urbem munitam, futuro bello ſedem, abſolveret.* Pag. 539, 49. ἡ ὁρμὴ Ἀντιόχου ſunt *conſilia & conatus Antiochi.* Hoc loco legendum videtur, οὐδὲν ἐλλείπων ἐς ταχεῖαν ἐπιτείχισιν ὁρμῆς: ut ὁρμῆς referatur ad οὐδὲν ἐλλείπων.

L. 25. ταμιεῖον recepi ex Aug. ut alibi.

Pag. 538. *CAP. II. Lin.* 27. Ταῦτα δ' αὐτῷ &c. Conjunctionem δὲ ex conject. adjeci. Reliqua, quæ ad ſententiam neceſſaria videntur, dedit, ut dixi, Pletho. Sed mox *lin.* 28. pro ταύτῃ repoſitum τῇδε malim: nam illud utique ſua auctoritate Pletho, pro more ſuo, in locum particulæ τῇδε, uſitatæ Appiano, ſubſtituiſſe videtur. Conf. Adnot. ad pag. 75, 86. & ad 536, 6 ſq.

L. 29. οἱ μὲν πλέονες. οἱ μὲν δὴ πλείους, Pleth. Vindob. ſed conjunct. δὴ recte caret exempl. Leid.

L. 30. Pro his verbis, δέει τῆς δυνάμεως, in Aug. leguntur hæc, δέει τῷ τῆς ἁλώσεως, *veriti ne vi expugnarentur.* Cujus lectionis mentionem video a me in Notis Textui ſubjectis omiſſam; quum non ſolum non ſpernenda, ſed *in Contextum etiam recipienda* videatur. Candidus: *timore adducti;* & reliqua plane præteriit, ſive quod in ſuo exemplari nil niſi δέει legit, ſive quod adjecta verba τῷ τῆς ἁλώσεως (mendoſe fortaſſe aut intricate ſcripta) non intellexit, adeoque latine exprimere deſperavit. Ac ſimili fortaſſe de cauſa

in alia Græca exemplaria altera lectio, τῆς δυνάμεως, ex librarii alicujus conjectura, irrepsit.

L. 31. Φλαμίνιον. „ Φλαμινῖνον: & sic semper deinceps corrigendum." REISKIUS. Vide notata ad Maced. p. 510, 85. *Pag.* 538.

L. 36 *sq.* διαπρεσβεύσεις. Nomen hoc non adnotavit H. Steph. in Thes. Utitur eo tamen & aliàs Appianus: vid. hist. Gall. pag. 90, 72. De re conf. Livium XXXIII. 34 sq.

L. 40. ἀκμῇ Aug. Ven. Pl. Quum ἀρχῇ dedissent Editi, delere illud vocab. jussit *Musgravius*. *Reiskius* „ sententia, ait, flagitat Φορᾷ vel ὁρμῇ."

L. 43. ἀφίκοντο. ἀφικνοῦνται Pleth. *Ibid. & sqq.* ἀφίκοντο πρέσβεις ἐς Ρώμην παρὰ Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος &c. „ Non a *Philopatore Ptolemæo*, sed ab ejus filio *Epiphane*, A. U. 554. legati Romam venerunt, qui Senatum P. Q. R. rogarent, ut tuendum pupillum Epiphanem adversus aviditatem Philippi & Antiochi, qui velut hæreditatem Philopatoris inter se diviserant, suscipere nt. Vid. Simson [in Chronic. Cathol.] ad A. M. 3805. Præterea tempora miscet. Nam legatio illa Ægyptiaca ante Bellum Macedonicum Romam venit: legatio illa Romana ad Antiochum, de qua statim post Appianus, bello illo confecto, ante Antiochicum, missa fuit, circa A. U. 558. Rerum gestarum seriem & Ptolemæorum ordinem p. 88. [edit. H. Steph.] mirifice confudit & turbavit." REISKIUS. De *Philopatoris* cognomine, nescio qua confusione, in filium Philopatoris, Ptolemæum V *Epiphanem* apud Appianum translato, vide, si lubet, quæ adnotavi ad Maced. 508, 53. Legationem quod adtinet Ægyptiacam, de qua nunc agitur, & in cujus commemoratione tempora miscuisse Appianum conqueritur Reiskius: quod si A. U. 554. (ut ex Justino XXX. 2. Simsonus docet a Reiskio citatus, conf. Appian. Maced. p. 508. l. 49-56.) Alexandrini missa Romam legatione pupillum Regem suum tutandum commendarunt Romanis adversus Philippi & Antiochi aviditatem; non video, quid obstet, quo minus deinde, postquam Cœlesyriam & Ciliciæ partem, dum Macedonico bello distinebantur Romani, Ptolemæo re ipsa jam ademerat An- *Pag.* 539.

Pag. 539. tiochus, alia denuo legatio conqueſtum de illis Antiochi injuriis Romam a Ptolemæo & ejus aulicis mitti potuerit. Jam olim quidem Romani Antiocho pariter atque Philippo per legatos ſtatim denunciaverant, *regno Ægypti abſtinerent.* Juſtin. XXX. 3. Appian. Maced. 509, 62 ſq. Sed iſtam denunciationem nihil curaverat Antiochus; neque Romanis commodum etiam tum fuerat, ſerio rem adgredi, & duobus bellis, hinc cum Philippo, illinc cum Antiocho, ſimul ſeſe implicare. Nunc, debellato Philippo, cumulatis interim Antiochi injuriis, denuo ſolicitati ab Ægyptiis Romani apertius ſtrictiuſque cum Antiocho agere incipiunt. Quod *rerum geſtarum ſeriem & Ptolemaeorum ordinem mirifice confuſum ab Appiano p. 88. turbatumque* conqueſtus eſt Reiskius, id vero quo pertineat, quove jure ab illo jactari querela iſta potuerit, fateor me plane non pervidere. Pagina illa 88. editionis H. Stephani in noſtra editione a pag. 540, 65. ad pag. 542, 5. excurrit. Atqui in tota illa hiſtoriæ hujus parte non niſi de uno eodemque hoc Ptolemæo, de quo jam ſatis dictum eſt, verba faciuntur: & (a cognomine *Philopatoris* ſi diſcedas, quod ei perpetuo in hac hiſtoria, mire utique, tribuitur) nihil de eodem Ptolemæo ibi prædicatur, quod non Livii, Joſephi, aliorumque Scriptorum teſtimoniis comprobetur. Reliquam autem ſeriem rerum quod adtinet, quæ ibi exponuntur, tantum abeſt ut miſceat omnia confundatque Appianus, ut non modo ab aliis Scriptoribus non magnopere recedat, ſed cum Livio præſertim mirifice etiam conſentiat; a quo quidem non niſi in re exigui momenti in diverſum ibi abire Appianum, monebimus ad p. 541, 75 ſq. At nimirum a Reiskio, quum dicam illam Appiano ſcriberet, ne inſpectum quidem collatumve cum Scriptore noſtro Livium fuiſſe, ſatis adparet ex eo quod ad eamdem pag. 541, 83 ſq. ab eodem adnotatum referemus.

L. 49. *κατασκέψεσθαι.* Emendationem hanc H. Stephani firmat cod. Aug.

Cap. III. Lin. 51. *τῶν πρέσβεων Γναῖος ἡγούμενος. Λεύκιος Κορνήλιος*, Polyb. XVII. 31. & Legat. X. Livius XXXIII.

39. & 41. *L.* 56. ἀφείλοντο Ῥωμαῖοι. Delevi artic. cum Reg. B. Aug. Vratisl. Pleth.

L. 60. Θρᾴκην ἐπάγοιτο. Sic h. l. omnes noſtri, excepto Pleth. Sed p. 537, 14. eſt Θρᾴκην ὑπήγετο. & rurſus pag. 543, 14 ſq. πολλὰ καὶ τότε τῆς Θρᾴκης ὑπήγετό τε καὶ κατεστρέφετο. Conf. notata ad Pun. 319, 51 ſq. ὑπάγεσθαι, eſt *volentem aliquem ſibi ſubjicere, in deditionem accipere.* ὑπάγεσθαι ἐς φίλιαν, *amicum & ſocium ſibi adſciſcere.* Pag. 540.

L. 61. θεμέλια. θεμέλιοι Pletho. *L.* 62. προγ. αὐτοῦ. προγ. ἑαυτοῦ Pletho: & ſic plerumque pro αὐτοῦ, αὐτῷ, αὐτὸν &c. ubi reciproce accipienda ſunt, ponit ἑαυτοῦ, ἑαυτῷ &c.

Cap. IV. Lin. 73 *ſqq.* Λόγου δὲ καὶ δόξης &c. Conjunctionem dederunt Aug. Ven. & Pletho: & interſerendam monuerunt Reisk. & Musgrav. De re conf. Liv. XXXIII. 41.

L. 75 *ſq.* καὶ αὐτῷ κατὰ Ἔφεσον Ἀννίβας ὁ Καρχ. συμβάλλει. In ſequentem demum annum, poſt reditum Antiochi ab irrita illa expeditione, primum Annibalis cum Antiocho congreſſum rejicit Livius XXXIII. 49. *L.* 76. συμβάλλει. Sic Pletho. In ξυμβάλλει conſentiunt cum Editis Aug. & Vratisl. Vid. not. ad Pun. 309, 78. Pag. 541.

L. 83 *ſq.* Κύπρον δ' ἐλπίσας αἱρήσειν - - - διέπλει κατὰ τάχος ἐπ' αὐτήν. „De illa Antiochi in Cyprum expeditione tacent auctores." Reiskius. Atqui apud Livium XXXIII. 41. diſertis verbis legimus, plane ut apud Noſtrum: *cognito, vivere Ptolemæum, navigandi quidem in Ægyptum omiſſum conſilium eſt. Cyprum nihilominus tendens*, &c. Et paulo poſt: *Conlectis reliquiis naufragii, quum res non in eo eſſet, ut Cyprum tentaret minus opulento agmine, quam profectus erat, Seleuciam redit.* Confer finem Adnotat. ad p. 539, 43 ſqq. Quum ad αὐτὴν vulgo deſideraretur præpoſitio, ἐς αὐτὴν correxit Musgrav. & Reiskius, ut eſt in Aug. quod & in contextum recipi poterat. *L.* 85. χειμῶνι. Sic recte primum erat in Aug. ſed & ibi perperam in χειμῶνος mutatum. „χειμῶνι, vel χειμῶτι" legendum monuit Reisk.

Ibid. ἀμφὶ τὸν Σάρον ποταμὸν. „*Sarus* non Cypri, ſed Ciliciæ, fluvius eſt." Reiskius. Nec Cypri fluvium

Pag. 541. Appianus dixit. *L.* 88. κατεσκεύαζε prætuli cum Reg. B. Aug. Vratisl.

Pag. 542. *CAP. V. Lin.* 93 *sqq.* Πτολεμαίῳ - - ἔστειλε Κλεοπάτραν, &c. Liv. XXXV. 13. Polyb. Legat. 82. Omitto aliorum Scriptorum loca adferre; quæ apud Usserium, Simsonum aliosque recentiores Chronographos, qui volet, collecta inveniet. Neque enim id fert instituti nostri ratio, ut in his Adnotationibus presse subtiliterque singula rerum momenta, quæ in Appiani Historiis commemorantur, vel excutiamus, vel cum reliquorum Scriptorum conferamus monumentis, &, qua parte conveniat Appiano cum aliis, qua parte non conveniat, late exponamus. Subinde tamen, ubi vel observatio quædam ad Appianum pertinens, a docto aliquo Viro prolata, flagitare videbitur ut loco alicui paulisper immoremur, vel ubi notabilis aliqua difficultas in Appiani narratione videtur inesse, in discussionem etiam paulo latiorem, quemadmodum adhuc fecimus, licebit excurrere. Ceterum studiosis Romanæ historiæ haud ingratum nos facturos putavimus, si passim uno saltem verbo ad Livium præsertim eos ablegaremus, & qua parte Historiarum suarum Patavinus Scriptor easdem res pertractarit, quas Alexandrinus noster exponit, indicaremus; quo facilius narrationem utriusque Scriptoris, quoties libitum esset, inter se conferre possint. *L.* 9 *sq.* ἀφαιρεθῆναι. Commodior utique videri lectio Pleth. ἀφαιρεθήσεσθαι debet.

Pag. 543. *CAP. VI. Lin.* 14. Χεῤῥόνησον. Χεῤῥόννησον Aug. & Vratisl.

L. 18 *sq.* ἐς συμμαχίαν ὑπήγετο. Non solicitanda hæc lectio. Vide paulo superius, ad p. 540, 60. & ad Pun. 319, 51 sq.

L. 19. ἀξιομάχους ἡγούμενος ἔσεσθαί οἱ. Gelenius: *ratus idoneos quos Romanis opponeret.* Non videtur vim græcæ dictionis expressisse. *L.* 21 *sqq.* De legatione ista Antiochi conf. Liv. XXXIV. 57 seqq. *L.* 25. καὶ βουλόμενον καὶ σύμμαχον αὐτοῖς εἶναι. In hanc lect. codicum Regiorum & Editorum consentit Vratisl. „ καὶ βουλόμενον φίλον καὶ συμμ." REISKIUS: fere ut Pletho. Imo ex Pleth. Vind. enotatum καὶ βουλ. καὶ φίλον αὐτοῖς εἶναι καὶ σύμμαχον. Nec tamen opus esse puto inserere nomen φίλον, quum modo præcesserit περὶ

τὴν Ρωμ. φιλίαν ἐσπουδακότα. Sic igitur illius conjunct. καὶ, post βουλόμενον, hæc vis erit, *qui non solum amicitiæ Romanorum studet, verum etiam socius eorum esse cupit:* non enim omnes qui *amici* populi Romani, idcirco & *socii* erant. conf. Adnot. ad pag. 86, 14 sq. *L.* 29. ἅπερ οὐ τοῖς φίλοις. Forsan ἅπερ οὐ φίλους τοῖς φίλοις. *L.* 32. τοὺς Ἕλληνας. Artic. dedit Aug. Ven. & Pletho Vind. Pag. 543. Pag. 544.

Cap. VII. Lin. 37. ἐσβαλεῖν Pletho. εἰσβαλεῖν Aug. Ven. *L.* 47. καταλαβεῖν Aug. Ven. & Pletho Leid. Pariter Reiskius: „forte καταλαβεῖν." *L.* 51. πορθοῦντα Aug. Ven. Pl. Et monuerunt Reisk. & Musgrav. ut ratio postulabat. De re, quæ hoc cap. & sq. agitur, conf. Liv. XXXIV. 60 sq. Pag. 545.

Cap. VIII. Lin. 57. φανεροῦ Aug. Ven. Pl. *L.* 60. Αρίστωνα. — „Justinus hunc *Aristonem* non negotiatorem, sed unum ex comitibus Annibalis, vocat. Livius dicit, Annibalem Aristonem quendam Tyrium Carthaginem misisse, cujus solertiam levioribus ministeriis expertus fuerat. Sed specie negotiationis missum fuisse, verisimile est. Eodem astu usus est Pelopidas, atque ad Sphodriam Spartanum quendam mercatorem cum pecunia & mandatis ablegavit de re magni momenti. De quo Plutarchus in Pelopida. Quare prudenter Honorii ac Theodosii rescripto cautum est L. Mercatores, C. de commerc. & mer. *Ne mercatores, tam imperio Romano, quam Persarum regi subjecti, ultra ea loca, in quibus fœderis tempore cum memorata natione Imperatoribus convenit, nundinas exerceant: ne scilicet alieni regni scrutentur arcana.*" Alex. Tollius: vel potius (quoad majorem quidem Adnotationis partem) Matthias Berneccerus, *ad Justin. XXXI.* 4. *L.* 62. ἐμβάλῃ Aug. Ven. Pl. *L.* 72. ἐκ τῆς Αριστ. Pletho ὑπὸ τῆς Αριστ. Pag. 546.

Cap. IX. Lin. 77. Ρωμαίων Aug. Cand. Pl. *L.* 81. Quum παριέμενον mendose esset in edit. 1. παρέμενον repositum voluit Musgrav. Sed emendationem H. Stephani firmant scripti libri. *L.* 87. ἐργαζόμενοι γενέσθαι. Pletho βουλόμενοι γενέσθαι. Pag. 547.

Pag. 547. *Cap. X.* Iſtud Scipionis cum Annibale colloquium ex Claudii Quadrigarii Annalibus refert Liv. XXXV. 14. Idem colloquium ſuo more exornatum, Lucianus Dialogis Mortuo-
Pag. 548. rum inſeruit, num. XII. *L.* 5 *ſq.* ταχὺ γοῦν - - τὰ τρίτα, *ſtatim tertias ſaltem partes.* *L.* 6. ἐμαυτῷ Aug. Ven. Pleth.

L. 9. ὑμῶν οὐδενός πω θαῤῥοῦντος. Forſan ante verba ἔς τε τὴν Ἰταλίαν hæc ſunt reponenda, & jungenda cum illis τὰ Ἄλπεια
Pag. 549. ὄρη πρῶτος ὑπερῆλθον. *L.* 11. ὑμῖν ἐπέστησα Aug. Pletho. ἐνέστησα Vratisl ἀγῶνά τινὶ ἐφιστάναι eodem modo dicitur, quo κίνδυνόν τινι ἐφιστάναι p. 296, 42. *in periculum, in diſcrimen aliquem adducere.* *L.* 17. ἐπέμεινέ τε Aug. Ven.

Cap. XI. Lin. 21. ἐπὶ ξενίᾳ. Sic Aug. Ven. & Pleth. Vind. De illa phraſi vid. Lamb. Bos, in Ellipſ. Græcis, voc. τράπεζα,
Pag. 550. & Weſſeling. ad Diodor. T. I. pag. 608. *L.* 29. Καρχηδόνος κατεστραμμένης. „Confuſio hiſtoriæ hic." Musgrav. „De Carthagine *fracta*, ſed nondum *funditus everſa*, id eſt accipiendum. Nam Hannibal A. U. 571. periit, Carthago everſa A U. 608." Reiskius. Nimirum non, κατεσκαμμένης, ait. Κατεστραμμένης, quod dicit, idem eſt, quod pag. 546, 78. dixerat, Καρχηδονίους ἀφελόμενος τὴν ἡγεμονίαν. Viciſſim, ubi de excidio vel deſtructione Carthaginis agitur, Pun. 418, 86. ibi, quum vulgo καταστροφὴν legatur, verius rectiuſque codex Bav. κατασκαφὴν habet. *L.* 32. Λίβυσσα. Φρούριον Βιθυνίας dicit Stephanus Byz. ad quem plura huc facientia ab Abr. Berkelio adnotata invenies.

Pag. 551. *Cap. XII. Lin.* 46. ἐληλύθεσαν Aug. Pleth. forma Appiano frequentata. *L.* 47. πρέσβεις ὧν Θόας ἦρχεν. Omnino uſitatius in hac re verbum ἡγεῖσθαι, quod & Pletho h. l. habet, & alibi conſtanter ipſe Appianus uſurpat. Sed nimirum Θόας ille non ſolum *prætor* tum erat *Ætolorum*, Liv. XXXV. 12. verum etiam *princeps gentis* Livio vocatur ibid. c. 32.

L. 52. ὑπερεπαίροντες, *ſupra modum efferentes, jactantes, exaggerantes.* ὑπεραίρειν eſt *excellere, ſuperare.* Verbum ὑπερεπαίρειν, rarius quidem alioquin, neque ab H. Steph. in Theſ. adnotatum, familiare eſt Appiano ea quam dixi notione. Vide Annib. p. 248, 35. Pun. 354, 60. Civ. I. p. 33, 23.

Civ. II. 261, 66. &c. Et ſicubi vulgo ὑπεραίρειν iſta notione legebatur, velut Mithr. 809, 34. Civ. I. 107, 91. ibi probatiores codices ὑπερεπαίρειν exhibent. Itaque & h. l. idem verbum ex Plethone, qui illud conſervavit, reſtituendum Appiano putavi. *L.* 56. τοῦ παιδὸς αὐτῷ - - τεθνάναι. „Significat Antiochum, Antiochi M. filium." REISKIUS. Pag. 551.

L. 57 *ſq.* διέπλει - - ἐς Εὔβοιαν. Demetriadem primum in Theſſalia veniſſe Antiochum, Livius ſcribit XXXV. 43. ſed mox deinde Chalcidis portas eidem fuiſſe apertas, & brevi reliquas Euboeæ urbes pariter ſe regi tradidiſſe. Veriorem verborum ordinem reſtitui ex Aug. Ven. & Pl. Leid. De eodem monuit etiam REISK. Paulo ante, pro ἐνδοὺς, dat ἐνδιδοὺς Pletho. *L.* 59. Μικιθίων. Μικυθίων ſcribendum illud nomen, ſuſpicatus erat J. FR. GRONOV. ad Liv. XXXV. 38. cui conjecturæ major etiam vis accedit, ſi lectionem codicis Aug. & Pleth. cum vulg. conferas. At *Micythion* hic, cujus nomen quidem apud Livium in *Mictio* corruptum eſt, non Antiochi dux, ſed Chalcidenſium princeps, Livio dicitur loc. cit. & c. 51. qui Romanorum ſocietatem, quoad potuit, defendit. Antiochi dux ille, qui Romanos ad Delium cecidit, *Menippus* apud Livium vocatur XXXV. 51.

L. 60. περὶ Δήλιον. Liv. l. c. Conf. Holſten. ad Steph. Byz. h. v. & Weſſeling. ad Diodor. T. II. p. 574. Conſentiunt quidem h. l. & rurſus p. 555, 15. noſtri in vitioſam lectionem: ſed mirum non eſt, apud Appianum, ſicut paſſim apud alios Scriptores, nomen illud eſſe a librariis corruptum, quibus videlicet notior erat Delus inſula, quam illud Bœotiæ oppidulum. REISKIUS etiam Δήλιον reponendum monuit: & ſic Gelenius in verſ. lat. poſuerat.

CAP. XIII. Lin. 65. Ἀλέξανδρος &c. Liv. XXXV. 47. Pag. 552.

L. 66. πολιτείας ἀξιωθεὶς. Aliquid amplius h. l. denotare videtur πολιτεία, quam merum *jus civitatis*. Videtur *adminiſtrationem reipubl.* dicere. *L.* 69. Ἀπάμαν. *Apamia* vocatur apud Livium l. c. *L.* 70. ἐνεγύησεν. Conf. not. ad p. 315, 87 & 89. *Ibid.* ἀγαγὼν recte Aug. Ven. Pl. Aliud eſt ἄγεσθαι γυναῖκα, aliud ἄγειν. *L.* 71. Pro ἀσθενῆ, ἀφυᾶ

Pag. 552. posuit Pletho. *L.* 73. ἐπελπίζων, *spem faciens.* Sicut h. l. mendose (ut puto) verbum simplex dant Aug. & Ven. sic Hisp. pag. 148, 8. perperam vulgo Editi cum msptis ἐλπίσας dabant pro ἐπελπίσας.

Pag. 553. *L.* 78. τοσῷδε, in τηλικούτῳ, & l. 80. τῇδε, in ταύτῃ, more suo mutavit Pletho. *L.* 79. Θετταλίαν. Convenientior Appiani stylo videtur altera forma Θεσσαλ. quam h. l. dedit Aug. & mox l. 22. omnes. Attamen p. 557, 47. in Θεττ. consentiunt omnes nostri. *L.* 80 *sq.* Αννίβαν --- ἐκέλευε γνώμην πρῶτον ἐσενεγκεῖν. Istam deliberationem Livius exponit XXXVI. 6 sqq. „ Justinus scribit, consilia ab Antiocho frequenter habita, remoto Annibale: tandem tamen vocatum etiam fuisse, non ut ex sententia ejus aliquid ageret, sed ne per omnia eum sprevisse videretur Antiochus; ideoque, omnibus perrogatis, postremum interrogavit. Vid. Justin. lib. XXXI. c. 5." ALEX. TOLLIUS.

CAP. XIV. Lin. 89. Φίλιππον δὲ οὐχ ὁρῶ σοὶ παρόντα &c. — „ Alter interpres, P. Candidus, locum hunc ita vertit, ut plane contrarius sit sensus, & dicatur abesse Philippus, in cujus alioqui auxilio non parum momenti positum esset. Ita enim reddit: *Philippum tibi præsentem non intueor, in hoc bello maxime potentem, in quam velit inclinare partem.* Est enim distinguendum post accus. *potentem*, ne quis pro participio accipiens, jungat cum sequente infinitivo. Nam dicit, *in hoc bello maxime potentem*, pro his, δυνατὸν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ῥοπὴν ποιῆσαι: sed dicit, *maxime potentem*, tanquam legens non simpliciter ῥοπὴν, verum μεγάλην ῥοπὴν, aut potius μεγίστην. Potius tamen dicendum fuit, *in hoc bello plurimum potentem*: ac magis etiam latine diceretur, *cujus maximum est in hoc bello momentum.* At vero pro his, ὁποτέρωσε προσθοῖτο, dicit, *in quam velit inclinare partem*; rectius dicturus, in utramcunque velit inclinare partem. — Sed Gelenius perspicacior fuit, & vidit alium esse hujus loci sensum, quam primo aspectu esse videatur: ideoque σοὶ παρόντα ita vertit, ut si scriptum esset, ἐὰν σοὶ παρῇ. Ejus ergo interpretationem (pro qua faciunt quæ ab Appiano dicta

modo fuerunt) hujus loci lege, & illi acquiesce. Maluissem tamen pro his, *non video quanti momenti in hoc bello sit*, dicere, *non video an ullius momenti ad hoc bellum esse possit.*" H. STEPHANUS. Pag. 553.

Nempe sic Gelenius locum istum interpretatus est: *Philippus vero si tecum versetur, non video quanti momenti in hoc bello sit, utrilibet parti faveat.* Quæ interpretatio, quantumvis ab H. Stephano perspicaciæ nomine commendata, mihi quidem ejusmodi esse videtur, ut non modo adquiescere in ea non possim, sed ut eamdem sententiæ Appiani, satis perspicuis verbis declaratæ, manifeste repugnare existimem. *Fidem adhibuimus* (sic Annibalem dicentem inducit Appianus) *Ætolis, adseverantibus & Lacedæmonios & Philippum nobis socios adfuturos. Atqui Lacedæmonii tantum abest ut nobiscum stent, ut etiam contra nos arma eos ferre audiam. Philippum autem, cujus sane, utrascumque partes eligat, magnum in hoc bello momentum est futurum, certe non video tibi socium adesse.* Pariter apud Livium, XXXIII. 7. maximum utique momentum Annibal in societate Philippi ponit. *Ante omnia*, inquit, *Philippum & Macedonas in societatem belli quacumque ratione censeo deducendos esse. - - - Quanto igitur prius potiusque est, Philippum nobis conjungere, - - - qui eas vires adferat, quæ non accessio tantum ad Romanum esse bellum, sed per se ipsæ nuper sustinere potuerint Romanos.* Eamdemque sententiam non minus luculentis verbis, paulo inferius, repetit apud Appianum Annibal, p. 554, 2 sqq. Φίλιππον μὲν πειρᾶσθαι προσάγεσθαι μηχανῇ πάσῃ, πλεῖστον ἐς ἑκατέρους ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ δυνάμενον. Ad quæ verba, fateor me adsequi nullo pacto posse quid voluerit idem H. STEPHANUS, hujusmodi Adnotationem adjiciens: „Non repugnant hæc eis, quæ initio hujus pag. dixit: [id est, ei sententiæ, quam paulo ante Gelenius & Stephanus verbis illis, de quibus modo quæsivimus, subjecerunt.] Nam dicens hic, πλεῖστον ἐς ἑκατέρους ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ δυνάμενον, non de eodem bello id intelligit."

Pag. 554. *L.* 96. μηδαμοῦ. μηδαμόσε Pl. *Ibid.* ὅμοιος Aug. Vratisl. & repudiant insolentiorem illam formam, qaam dabant Editi.

L. 5. υἱὸν αὐτῷ Σέλευκον. Sic recte Aug. Vratisl. & Pl.

L. 6. „Dicit καὶ ὅδε περισπώμενος, id est, *hic quoque*, sicut Romani sive Itali. Nam de illis eodem utens verbo dixerat, ἵνα τοῖς οἰκείοις κακοῖς περισπώμενοι, τὰ σὰ λυπῶσιν ἥκιστα. Quin etiam hæc adjecerat, quæ ex regula seu axiomate militari sumpta sunt, καὶ περὶ τῶν σφετέρων δεδιότες, μηδαμοῦ προϊῶσιν. Quam regulam militarem, sive quod axioma militare, in alio quodam hujus Scriptoris loco [vid. Pun. 312, 36 sqq.] habes." H. STEPHANUS. Verba illa, *hic quoque*, non debuerunt in lat. vers. prætermitti; quod & nobis accidisse video, Gelenii versionem securius hìc secutis.

L. 8. ἄριστα πάντων Aug. Pleth. Et Candidus: *Hæc ab Annibale dicta; quibus nil salubrius dici potuit.* ἄριστον MUSGRAV.

Ibid. ὑπὸ δὲ φθόνου τῆς τε δόξης αὐτοῦ καὶ συνέσεως. „Omittit Gelenius quod multum facit ad laudem Annibalis, quum dicit simpliciter, *obstante illustri viro invidia.* Non enim dicit Appianus ὑπὸ φθόνου simpliciter, sed addit τῆς τε δόξης αὐτοῦ καὶ συνέσεως. Verte igitur, *sed quod inviderent ejus gloriæ & prudentiæ.* Possit autem aliquis existimare, Gelenium sub illis verbis, *illustri viro*, ad illam δόξης appellationem respexisse: verum eodem dicere modo potuisset, *illustri & prudenti viro*, & tamen Appiani mentem non expressisset." H. STEPHANUS.

L. 10. σφῶν -- προφέρειν. Verbum προφέρειν ista notione, qua cum verbo προύχειν convenit, notum est cum genitivo casu jungi, numquam cum accusativo. Itaque, quamvis in mendosam lect. σφᾶς cum Editis consentiant nostri codices, tamen, quoniam frequentissime in terminationibus nominum ob scripturæ compendia male accepta hallucinatos librarios novimus, non dubitandum duxi, quin solœcismo isto liberarem Appianum.

Pag. 555. CAP. XV. *Lin.* 14. ἐσβολῆς Aug. Ven. Pleth. *L.* 15. Δηλίου. vid. ad p. 551, 60. *L.* 19 *sq.* πολλῶν καὶ μεγάλων. Particulam

τε, quæ poſt πολλῶν vulgo repetita erat, delevi cum Aug. & Pleth. *L.* 21. ἐπιβεβηκότος. Pletho διαβεβηκ.. *L.* 23. ἐξειργασμ. Pl. διειργασμ. Pag. 555.

L. 30. μὴ καὶ παρὰ τούτων τι νεώτερον ἐς τὴν Ἀντιόχου δόξαν γένοιτο. *Ne occaſione gloriæ Antiochi* (a fama & exſpectatione rerum ab hoc novo hoſte gerendarum captantes occaſionem) *hi quoque novas res molirentur.* Vide ſimilem phraſin Hiſp. 147, 87. & Civ. IV. 645, 41 ſq. *L.* 31. ἐς ἅπαντας Aug. & Pl. Leid. Et Cand. *ad omnes.* Pag. 556.

L. 32 *ſq.* καὶ στρατηγοὺς ἐπὶ τῇ στρατιᾷ περιέπεμπον, οὓς αὐτοὶ καλοῦσιν ἑξαπελέκεας *&c.* Gelenius: *ſimulque Proprætores cum ſenis ſecuribus, qui ut inſignia conſulum dimidiata, ita dignitatis quoque & poteſtatis habent dimidium.* — „ Obſervantior ritus vetuſti Appianus, quam ejus interpres. Dicit enim Appianus, miſſos fuiſſe exercitus duces, quos ἑξαπελέκεας, i. e. *Prætores*, Romani vocant, eoſque dimidiatis inſignibus, ſex nempe faſcibus ſecuribuſque, diſtinctos a conſulibus, qui duodecim ſecures totidemque habebant faſces, quemadmodum antiqui Reges: quæ omnia interpres præterit. ἑξαπέλεκυν autem apud Polybium alioſque græcos Scriptores *Prætorem* paſſim interpretes vertunt: eique ſex lictores faſces ac ſecures prætuliſſe ex Polybio, Plutarcho, & Valerio Maximo conſtat. Quod vero lex vetus apud Cenſorinum Prætori duos tantum lictores tribuat, magnus Lipſius obſervavit, id ea mente capiendum, ut minimum duo in ejus tribunali ſemper adfuerint atque apparuerint." ALEX. TOLLIUS.

L. 33 *ſq.* δυώδεκα prætuli cum Aug. qui plerumque hanc formam ſequitur. Vide Pun. 473, 4. & alibi. *L.* 34. ὥσπερ οἱ πάλαι βασιλεῖς. De numero faſcium & ſecurium Regibus præferri ſolitarum conf. infra Civ. I. p. 141, 84. *L.* 37. οὐδ' αὐτὴ Vratiſl. cum Aug. Et ſic ratio poſcebat: emendaruntque etiam REISK. & MUSGRAV. *L.* 38. πιστή. Quum ſequatur βέβαιος, in quo nomine terminatio ος utrique generi communis eſt, probabile fit, librariorum errore πιστὸς etiam fuiſſe ſcriptum, cujus nominis alia ratio eſt. Mirum tamen,

Pag. 556. in πιστὸς conspirare & codices nostros & Plethonem: ac vereor, ne præpropere obsecutus sim MUSGRAVIO, πιστὴ reponere jubenti; quum fieri possit, ut & in hoc nomine, sicut in ἕτοιμος & ἴδιος a vulgatiori more discesserit Appianus, & terminatione ος tamquam communi utriusque generis usus sit. βέβαιος etiam in βεβαία mutatum idem MUSGRAVIUS voluerat, in quo ei non parui, quoniam plura exempla, quæ non opus esse ista mutatione ostendebant, in promtu erant, quæ in Indice reperiet Lector. Nec necesse duxi, cum eod. MUSGRAV. ἐπ' Ἀντίοχον pro ἐπ' Ἀντιόχῳ reponere.

L. 39. ἐφεδρεύειν τοῖς ἐπιοῦσι. An τοῖς ἐποῦσι, *qui observaret ea quæ imminerent?* ut idem sit, quod ἐφεδρεύειν τοῖς ἐσομένοις. Sic κινδύνων ἐπόντων, Annib. 263, 92. *imminentibus periculis.* *L.* 40. περιέπλει Aug. Pleth. Et Cand. *maritimam circumiret oram.* *L.* 41. Pro συνετετάχατο, Pletho συνετέτακτο, & *L.* 44 *sq.* pro διαβαλοῦντες, posuit διαβησόμενοι.

Pag. 557. *CAP. XVI.* De Argumento confer Livium XXXVI. 8 sqq.

Lin. 50. ἔθαπτε. Sic Aug. Ven. Vratisl. & Pletho. ἔθαψε dabant Editi, non *Aug.* ut per errorem in Notis infra Textum scriptum est. *L.* 51. αὐτοῖς adjeci cum Aug. & Pleth.

L. 56. αὖθις Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. Pleth. Omisit illam vocem Cand. *L.* 61. Λαρίσσῃ. Nomen hoc, necessarium huic loco, dederunt Aug. Ven. & Pletho. Vide Liv. XXXVI. 10. Cum abesset vulgo illud nomen & ejus loco legeretur καὶ, MUSGRAVIUS vel delendum illam conjunct. καὶ vel in κάτω mutandam censuit. REISKIUS ad eundem locum sic: „Ante καὶ videtur aliquid excidisse, e. c. προσιόντα: nisi plura desint: nam vocabulum πολιορκίαν pag. 96, 1. [558, 63 sq.] significat, in præmissis nominatam fuisse urbem, a cujus obsidione destitisse dicitur Antiochus; *Larissam* puta, quod nomen bene supplevit interpres." Scilicet perspecte Gelenius: *visis in propinquo castris Antiochi, Larissam obsidentis.*

Pag. 558. *L.* 67 *sq.* δύναμιν ἐς πᾶσαν ἀργίαν. Pl. δυν. πᾶσαν ἐς ἀργ.

L. 71. καὶ τότε τῶν γάμων. Emendationem H. Stephani

firmat codex Aug. Puto & Ven. & Pleth. Iidem & paulo ante recte τρυφὴν dant cum eodem H. Steph. pro mend. τροφήν. Pag. 558.

CAP. XVII. Lin. 75. τοῖς τότε ἑτοίμοις Aug. Ven. Pl. Car. Stephanus, in Indice variarum Lectionum, τῆς τότε ἑτοίμης posuit, quæ est infelix Editoris conjectura: nam in utroque certe codice Regio τῆς τότε ἑτοίμοις scriptum legitur.

L. 76. πεζοῖς δισμυρίοις. Apud Livium XXXVI. 14. vulgo legitur, *cum decem millibus peditum:* sed J. Fr. Gronov. probabile utique fecit, *viginti millibus* esse reponendum, quod & Crevierius ex mspt. Vict. in contextum recepit.

L. 77. Ἀκιλίου. Sic recte emendavit H. Stephanus post Gelenium.

L. 80. Ἀθαμάνων φρουραί. Sane non *Macedonum*, quibus sociis utebantur, præsidia ejiciebant: quod intelligens Gelenius, *hostium* posuit. Ἀθαμάνων restitui ex Liv. l. c. Pag. 559.

L. 85. φυγόντος Reg. B. Aug. Ven. *L.* 90. ἐπισπέρχειν Aug. Pl. Et Cand. *qui accelerarent.* *L.* 91. δι' αὐτῷ Aug. & Pletho Vind. *L.* 93. καί τινῶν συμμάχων, Aug. Et Cand. *additis insuper quibusdam sociorum copiis.* Cum Editis facit Vratisl. & Pletho, sed hic conjunctionem δὲ omittit: ἐπὶ τούτοις διὰ τινῶν συμμάχων Θερμοπύλας κατέλαβεν. Mendosa esse verba διὰ τινῶν monuit MUSGRAV.

CAP. XVIII. Lin. 7. μή τις λάθοι κατὰ τὴν λεγομένην Ἀτραπὸν περιελθὼν &c. Strabo lib. I. pag. 10. ἐν τοῖς περὶ Θερμοπύλας στενοῖς ὁ Ἐφιάλτης λέγεται δείξας τὴν διὰ τῶν ὀρῶν ἀτραπὸν τοῖς Πέρσαις κ. τ. λ. Ad quæ verba CASAUBONUS hæc adnotavit: „Ἀτραπὸς est *via recta & angusta*, μὴ ἔχουσα ἐκτροπάς. Videtur autem nomen istud de appellativo, ut grammatici vocant, factum *proprium* isti loco. Appianus, μή τις λάθοι κατὰ τὴν λεγομένην Ἀτραπὸν περιελθὼν &c" Pag. 560.

L. 23 *sq.* ἐς λόχους ὀρθίους διῄρημ. *Arta fronte, ad naturam & angustias loci.* Liv. XXXVI. 18. *L.* 27 *sq.* ἐπὶ δεξιὰ - - ἐπὶ τῶν ὑπωρειῶν &c. Consul, e Thessalia (p. 558, 78.) ad Thermopylas adveniens, ad dextram montes, ad sinistram mare habebat. Vicissim Antiocho regi Chalcide venienti, (p. 558, 74.) montes ad sinistram, mare ad dextram Pag. 561.

erat. Sic & Livius loc. modo cit. *Rex -- ab ſiniſtro*
Pag. 561. *cornu jaculatorum ſagittariorumque & funditorum manum ſub ipſis radicibus montis poſuit. --- Ab dextro, . . . qua loca uſque ad mare invia paluſtri limo & voraginibus claudunt, elephantos cum adſueto præſidio poſuit.*

Pag. 562. *Cap. XIX. Lin.* 37. προὐβάλοντο recepi ex Aug. Poterat tamen vulgata teneri. *Ead. & ſq.* Verba ἐξ Αλεξ. καὶ Φιλίππ. omiſit Pletho. *L.* 41. καθαλλομένων dedit Aug. & Pleth. Vind.

Pag. 563. *L.* 42. ἄγνοιά τε Aug. Pleth. *L.* 52. ὡς ἀπ' αὐτοῦ Aug. Ven. Pl. *L.* 53. συνέπεσον. Facile hoc ex συνεσέπεσον deflecti potuit. Certe verbo dupliciter compoſito συνεισπίπτειν vel συνεσπίπτειν (& rectius quidem, ut mihi videtur,) aliâs utitur, ubi dicit *hoſtes unà cum fugientibus in caſtra irrupiſſe:* vide Ann. 268, 67. Mith. 713, 16. Civ. II. 261, 54. Civ. IV. 629, 85. & 630, 92. Sic & Illyr. 865, 40. οἱ Ρωμαῖοι φεύγουσιν αὐτοῖς ἐς τὴν πόλιν συνεισέπεσον, ubi quidem cod. Leid. eodem errore, quo h. l. noſtri omnes, συνέπεσον habet.

L. 54. ἐκεῖθεν ἀκόσμως Aug. Ven. Pl. *L.* 55. ἐπὶ Σκάρφειαν. Vide Criticos ad Liv. XXXVI. 19, 1. „ 58. τῷ Ρωμ. χαρ. Aug. & Pl. Vind.

Cap. XX. Lin. 61 *ſq.* Αντιόχου δὲ, σὺν τοῖς ληφθεῖσιν, ἀμφὶ τοὺς μυρίους. Videri poteſt excidiſſe verbum: nam ſi ex præcedd. huc referas ἀπέθανον, non nimis commode captivi in eorum numero poni videntur, qui ἀπέθανον. Conf. tamen quæ notabimus ad p. 575, 74 ſq. *L.* 65. μετ' Εὐβίας. Præferenda utique videtur lectio Aug. & Plethonis, Εὐβοίας: cum qua convenit, quod ad Simſoni Chronicon pag. 1343. Wesselingius adnotavit: „ Polybius (inquit) apud Athenæum *lib. X. Deipnoſ. pag.* 439. Antiochum puellæ Εὐβοίας nomen indidiſſe tradit. Vide, an hoc præſtet [vulgatæ apud Appianum lectioni,] reſpexeritque Antiochus ad Heroinam *Eubœam*, de qua Strabo *princip. lib. X. & Schol.* Homeri
Pag. 564. *Iliad. B. vſ.* 535?" *L.* 68. διεφθάρκει Aug. a pr. manu, & Ven. Apud Plethonem omiſſa ſunt hic nonnulla. Vratisl. codex cum Reg. A. facit. διέφθειρε legere juſſerat Musgrav.

L. 69. τῆς

L. 69. τῆς νίκης πυθόμενοι. „Forſan περὶ τῆς νίκης. vid. p. 100, 25. [567, 32 ſq.]" REISK. Invenitur tamen, non apud Poëtas ſolum, ſed & apud probatos Scriptores proſaicos, cum ſimplici genit. conſtructum illud verbum. Et ſic rurſus apud Noſtrum pag. 569, 57 ſq & ſæpius alibi. *Pag.* 564.

L. 71. τὴν πρώτην πεῖραν ἀσπασάμενοι. „*Primo experimento contenti.*" MUSGRAV. *L.* 72 *ſq.* τὸν υἱὸν αὐτῷ Δημήτριον - - ἔπεμψαν. τὸν υἱὸν recte dederunt Aug. & Pletho. In mendoſum αὐτοῦ vero conſpirant noſtri codices: ſed neceſſario requirebatur dativus caſus αὐτῷ, ad ἔπεμψαν referendus; & abeſſe poterat genitivus αὐτοῦ. Simillimo modo, de eadem re agens Noſter, Maced. 516, 73 ſq. ἐφ' οἷς ἡ μὲν βουλὴ τὸν υἱὸν αὐτῷ Δημήτριον παρὰ σφίσιν ὁμηρεύοντα ἀπέλυσε.

CAP. XXI. Lin. 75 *ſq.* συνεπεπράχεσαν. Sic recte Aug. & Pletho Leid. Ex Pleth. Vind. συνεπεπράχησαν enotatum eſt. — REISKIUS: „Forſan συνεμάχησαν, δεδιότας, aut δεδιξάμενος, aut δεδιότας τε καὶ δεομένους. conf. p. 115, 32. [602, 19 ſq.]" At nil opus videtur ſolicitare verbum δεομένους, *deprecantes*, *veniam orantes.* *L.* 78. Δαμόκριτον. Liv. XXXVI. 24.

L. 80. στρατοπεδεύειν. Commodiſſima utique eſt H. Stephani emendatio, στρατοπεδεύσειν: ſed reſpuunt codices noſtri; & ferri vulgata lectio utcumque poteſt. *L.* 88. σατραπειῶν. σατραπῶν Regii & Vratisl. *L.* 90. Χερρόνησον. Rurſus Χερρόνησον Aug. Vratisl. *L.* 93. ταμιεῖον Aug. *Pag.* 565.

CAP. XXII. Lin. 4 *ſq.* Λίβιος - - - Ατιλίῳ διάδοχος. Liv. XXXVI. 2. *C. Livius* (*Salinator* ibid.) *prætor*, *cui claſſis evenerat - - juſſus ab Atilio* (A. Atilio Serrano, cf. XXXV. 20.) *naves accipere.* *L.* 8 *ſq.* ἔπλει καταφράκτοις ὀγδοήκοντα καὶ μιᾷ. Liv. XXXVI. 42. *una & octoginta roſtratis navibus*: ubi Dukerus *conſtratis* pro *roſtratis* legendum ſuſpicatus, præſidium conjecturæ ſuæ ex hoc Appiani loco petiit. *Pag.* 566.

L. 11. ἔς τε Φώκαιαν. Non confundenda ſane *Phocis*, Græciæ regio, cum *Phocæa*, Joniæ vel *Æolidis* urbe maritima, de qua hoc loco agi cum per ſe facile patet, tum ex pag. 571, 1. & ex Liv. XXXVI. 43. fit manifeſtum. At quum Φωκίδα vulgo hîc legeretur, nimis ſevere nimiſque præ-

Pag. 566. ciſe WESSELINGIUS ad Diodor. T. I. p. 623. ipſum Scriptorem noſtrum confuſionis iſtius reum egit, tamquam de librariorum errore ne cogitare quidem h. l. licuerit. Certe p. 571, 1. ubi manifeſte ad hunc locum, in quo verſamur, reſpicitur, recte Φώκαια editum erat, conſentientibus ibi, vel ſaltem non multum a vera ſcriptura recedentibus libris manuſcriptis. Quare & hîc, ubi corruptum vulgo nomen eſt, verum reſtituere Appiano non dubitavi; præſertim quum ex Plethone (ex Cæſareis certe exemplaribus) hoc quoque loco Φώκαιαν, pro Φωκίδα, adnotatum invenerim.

L. 13. ἀπέπλεον. Sic & Vratisl. Quid Candidus hîc legerit, ex perverſa ejus verſione, *cum navigationi non nihil inſequentis lucis addidiſſet*, extricari vix poteſt: ſed videtur ἐπέπλεον cum Aug. & Pleth. legiſſe. Quam lectionem ſi teneas, erit intelligendum ἐπέπλεον τοῖς πολεμίοις. *Ibid.* ἀντανήγετο recte Aug. Vratisl. Pl. Et monuerunt duumviri noſtri REISKIUS & MUSGRAV. *L.* 14. ὁ ναύαρχος ὁ Αντ. Aug. & Pletho Vind.

Pag. 567. *L.* 20. προὔχων Aug. *L.* 21. ὡς μιᾷ σὺν καταφρον. Reg. B. Aug. Vratisl. σὺν καταφρον. etiam MUSGRAV. repoſuit; ſed μιᾶς, quod vulgo legebatur, intactum reliquit. Præteriit hæc Pletho, inde a lin. 17. p. præc. καὶ δύο τῶν Καρχ. uſque ad verba προαγώνισμα ἦν, *l.* 26. *L.* 21 *ſq.* χεῖράς τε σιδηρᾶς. Poterit fortaſſe illa partic. τε etiam ad ſeq. καὶ haud ita incommode referri: χεῖράς τε σιδηρᾶς ἐπέβαλλον, καὶ - - ὁ ἀγὼν ἦν ὥσπερ ἐν γῇ. *L.* 22. συνεστηκότων Aug. Ven. Vratisl. MUSGRAV. συνεσταικότων REISKIUS. *L.* 27 *ſq.* τὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπεκράτει. Ut hîc Aug. & Pletho dant τὰ Ῥωμαίων, abſque artic. τῶν, ſic ſæpe aliâs Editi cum mſptis: pag. 78, 3. 557, 54. 685, 32. Quare & h. l. omitti ille artic. poterat. Ceterum, quum præludium hujus pugnæ navalis tam adcurate expoſuerit Appianus, mirari ſubit cur id, quod ipſa pugna geſtum effectumque eſt, tam leviter tranſiliat. Livius a Romanis XIII. hoſtium naves ea pugna cum milite ac remige captas, X. demerſas, ſcribit lib. XXXVI. 45. Ac tale quid etiam ab Appiano memoratum fuiſſe probabile eſt, quod intercidiſſe videtur.

L. 29. Vocabulum ἐχθροὺς, quo ſæpe cum optimis auctoribus *hoſtes* deſignat Appianus, in πολεμίους mutavit Pletho. Pag. 567.

CAP. XXIII. Lin. 41. Αἰτωλοῖς δεομένοις Aug. & Pletho. Candidus quoque, *deprecantibus Ætolis.* *L.* 43 *ſq.* διὰ δὲ Μακ. Sic Vratiſl. cum Edd. Forſan διὰ δὴ Μακ. dare debuerat Aug. *L.* 46. Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ὡδοποίει &c. Conf. Excerpt. ex lib. Maced. p. 516. *L.* 51. τὸν Βιθυνῶν Aug. Pag. 568.

L. 53. Φίλιππον δὲ Aug. & Pletho Leid. *L.* 55. ἀπελύσαμεν. Non opus eſt in ἀπέλυσαν mutare, ut voluit MUSGRAV. Pag. 569.

L. 58. Παυσίμαχον. *Pauſiſtratum* vocat Livius XXXVI. 45. & XXXVII. 9 ſqq. ubi vide ſi lubet, quæ de illo nomine adnotavit Drakenborch. ad c. 9. n. 5. *L.* 59. μέρος τι Aug. Pl.

L. 60 *ſq.* τὸν ςρατὸν ὑποδεξόμενος. Sic Livius XXXVII. 9. *Livius - - Helleſpontum petebat, ut ad tranſitum exercitus - - præpararet quæ opus eſſent.* Exemplorum pravæ illius permutationis nominum ςρατοῦ & ςρατηγοῦ largam copiam ſuppeditant lectiones apud Appianum partim in Editis partim in mſptis occurrentes. Vid. Pun. 447, 65. 467, 95. Syr. 609, 41. Mith. 664, 78. 753, 95. Quare & hoc loco, & alibi, ubi ratio poſtulabat, dubitare non debui, invitis etiam omnibus noſtris libris, verum reſtituere. Conf. Mithr. pag. 782, lin. 83. & 776, 79. *L.* 61. Ροίτειον. Pl. Ροίτιον, minus bene.

CAP. XXIV. Lin. 73. ὁ δὲ ὑπώπλευε μὲν &c. Pletho, partim prætermiſſis his uſque pag. ſeq. l. 94. partim contractis, ſic pergit: καὶ τούτοις ὑπαχθέντι καὶ ἀμελήσαντι ἐπιπεσὼν ἀφυλάκτως [Leid. ἀφυλάκτῳ] ἐκράτησέ τε καὶ αὐτόν τε ἀπέκτεινε Παυσίμαχον, λαμπρῶς τέως ἀγωνιζόμενος [Pleth. Leid. rectius λαμπρῶς ἀγωνιζόμενον.] καὶ τῶν νεῶν ἐπὶ μὲν &c. Pag. 570.

L. 81. πάγχυ. In antiquam hanc Jonicamque formam, Herodoto & Homero frequentatam, conſentiunt cum Editis codices noſtri. Pariter Civ. II. p. 176, 27. pro vulgato πάνυ ἐλπίσας, dant πάγχυ ἐλπίσας Reg. B. Aug. & Vratiſl.

L. 85. & 90. In ὄπιθεν cum Regiis conſentit Vratiſl.

L. 86. θορυβοποιεῖν Aug. Et ſic emendavit MUSGRAV. Paulo timidior h. l. REISKIUS: „De θυροποιεῖν, ait, mihi

non constat. Suspectum quidem est, & fortasse θορυβοποιεῖν legendum. vid. pag. 103, 20. [574, 45.]" *Ibid.* μέσων νυκτῶν. Sic recte Aug. Conf. Pun. 465, 57. Syr. 590, 23. Civ. I. p. 37, 7. Monuerunt quoque REISK. & MUSGRAV.

Pag. 570.

Pag. 571. *L.* 97. αὐταῖς dedit Aug. sicut ratio postulabat, monuitque REISKIUS. αὐτοῖς Pletho Vind. *L.* 98. ἀναδησάμενος. Sic recte emendavit H. Stephanus. Et sic a pr. man. erat in Aug. sed in hoc etiam a recentiori manu perperam vocalis υ pro η substituta est.

CAP. XXV. Lin. 1. Φώκαια. Sic plane Aug. cum Editis, puto & Ven. In Φώκεα cum Reg. B. consentit Vratisl. Conf. notata ad p. 566, 11. *L.* 4 *sq.* πρὸς αὐτὸν ἠπείγετο Aug. &

Pag. 572. Pleth. Pariterque MUSGRAV. *L.* 10. ἐς τὴν πολεμίαν Aug. *Ibid.* ἐπόρθουν. Audacius forte mutasse vulgatam lectionem videbor. Sed, cum quod præcedit, τὴν πολεμίαν, ad quod referri verbum illud debet, tum quod sequitur, τὴν λείαν ἀφείλετο, mutationem illam requirere videbatur. Sic & Livius XXXVII. 13. *ingentem prædam late depopulato agro agentes.* *L.* 11. Νίκανδρος. *Nicandrum piratam* paulo ante nominavit Appianus pag. 570, 84. Livius l. c. *Andronicus Macedo, qui in præsidio Ephesi erat, -- eruptionem fecit, exutosque magna parte prædæ ad mare ac naves redegit.* *Ibid.* αὐτοῖς ad ἐπιπεσὼν refertur, αὐτοὺς ad ἀφείλετο. *L.* 13. ἀνήγοντο. κατήγοντο repositum voluit MUSGRAV.

CAP. XXVI. Lin. 19. Αἰμίλιος Ῥηγίλλος. „ Ῥηγοῦλος. Rescribendum esse Ῥηγίλλος, non ex interprete solum, sed ex Livio quoque lib. XXXVII. c. [14. &] 58. patet. Florus itidem lib. II. c. 8. *Igitur duce Æmilio Regillo, adremigantibus Rhodiis, tota* (Antiochi classis) *laceratur.*" AL. TOLLIUS. — Rem, de qua agitur hoc capite, exponit Livius XXXVII. 19 sq. In illo autem Æmiliorum cognomine passim quidem apud Livium variant libri: (vid. Drakenb. ad lib. XXIV. 7, 12.) sed plerumque vel omnes vel probatissimi in *Regillus* consentiunt, quod etiam unice verum esse constat. Eoque minus dubitavi nomen hoc apud Appianum instaurare, quoniam, ubi de *Regulo* Noster loquitur, non Ῥηγοῦλος, sed Ῥῆγλος scri-

bere solet: (vid. hist. Siculam, pag. 93, 17. Pun. 307, 51. 309, 74.) scil. ob lit. *u* in penult. brevem; quemadmodum Βίβλος, Κάτλος, Ἄσκλον, Τούσκλον, pro *Bibulus*, *Catulus*, *Asculum*, *Tusculum*. Ceterum quod ad Interpretis (Gelenii) auctoritatem provocavit Tollius, tantum utique & doctrinæ & ingenii ad interpretandum Appianum adtulit Gelenius, ut plurimis locis multo emendatior latina ejus versio sit, quam Græcus contextus qualis ad hunc diem editus erat: sed tamquam testis probatæ alicujus lectionis interpres hic, quoniam scripto nullo codice usus est, advocari numquam debet. *Pag.* 572.

L. 20. παραδεδεγμένος. Pl. διαδεδεγμ.

L. 27. ὑπὸ τὸ τεῖχος. Sic recte Aug. Vratisl. Pleth. Et sic rursus *lin.* 38. Aug. Ven. & Pletho, ubi Vratisl. in mend. ἐπὶ cum Editis consentit. Rursusque *lin.* 46. *pag. seq.* Aug. & Pletho. Pariter Candidus, *l.* 27. & 46. *sub ipsis muris*: & *l.* 38. *ad murum*. Eodem sensu p. sq. lin. 41. παρὰ τὸ τεῖχος dicitur. Conf. p. 581, 70. *L.* 33. ἀναβαινόντων οὐκ εὐσταθοῦντας. Sic Aug. Ven. & Pleth. Leid. Ex Pleth. Vindob. adnotatum est ἐπ' οὐκ εὐσταθοῦντας, quod minime spernendum. Sed rursus eadem, qua hic constructione, pag. 579, 41 sq. τὸν ἵππον ἀναβάντας exhibent omnes. Hoc vero loco, in quo versamur, *vulgo* οὐκ εὐσταθούντων erat editum, quod infra Contextum adnotari debuerat: & sic cum Regiis dat Vratisl. Hinc MUSGRAV. legendum conjecerat, ἀναβαινόντων καὶ οὐκ εὐσταθούντων. *Pag.* 573.

L. 43. καμνόντων οἱ ἤδη. Pronomen οἱ non videtur a Plethone, qui illud dedit, adsutum: is enim αὐτῷ potius posuisset. Potuit autem facile, ex incommoda Itacismi ratione, verbulum illud monosyllabum a sequente particula ἤδη absorberi. Confer p. 548, 97. & varietatem lectionis ibi adnotatam. *Pag.* 574.

CAP. XXVII. *Lin.* 52. ναυμαχία περὶ Μυόννησον. Vide Livium XXXVII. 27 seqq. *L.* 53. ἐννενήκοντα Aug. Pl. *Ibid.* Λεύκιος. Sic recte Aug. Cand. & Pletho, quemadmodum emendavit H. Stephanus. Est *Lucius* ille *Æmilius Regillus*, de quo supra, p. 572, 19 sq. *L.* 55 *sq.* Εὔδωρος. Apud Polyb. Legat. XXV. Εὔδημος vocatur; apud Livium, lib. cit. cap. 28. & alibi,

Eudamus, ex Dorica dialecto: unde videndum, an a librariis apud Appianum corruptum nomen sit. *L.* 56 *sqq.* Pletho, omissis his, usque ad pag. seq. lin. 74, orationem hoc modo connectit: ὧν ἐστρατήγει Εὔδωρος. γενομένης δὲ τῆς συμβολῆς, ἐκράτησαν παρὰ πολὺ οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ διεφθάρησαν Ἀντιόχου νῆες &c.

Pag. 574.

Pag. 575. *L.* 63 *sq.* καὶ θαλάσσης ἐπίμπλαντο, καὶ ἐς τὰς ἐπωτίδας ἐτύπτοντο. ἐπίμπλαντο recte dedit Aug. ἐπωτίδας dictas fuisse trabes tabulasque crassiores ab utroque proræ latere aurium instar prominentes ad eludendos rostrorum ictus, ex Thucyd. VII. 34. & 36. ejusque Scholiaste adnotarunt viri docti, qui de re Nautica Veterum & præsertim de Militia Navali commentati sunt. Videtur autem & generatim hoc nomine ipsa illa pars navium designari, quæ est ab utroque latere inter rostrum & primum versum remorum, sive ea peculiari armamento munita fuerit, sive minus: quam partem aliàs τὴν παρεξειρεσίαν Græci vocabant, (Thucyd. VII. 34. Dio Cass. XLIX. 3) ita tamen ut posterius hoc nomen de lateribus puppis quoque usurparetur. Quidquid sit, quod Appianus h. l. ἐς τὰς ἐπωτίδας ἐτύπτοντο dicit, id Livius XXXVII. 30. his verbis expressit, *obliquas se ipsæ ad ictus præbebant.* Quam interpretationem a Patavino Scriptore mutuatus Gelenius, totum hunc Appiani locum sic latine reddidit, *& obliquas se ad ictus præbentes fatiscebant:* nimirum recte & perspecte invertens ordinem membrorum orationis, qui turbatus utique atque præposterus in Græcis esse videtur. Nam causa cur fatiscerent naves, vel cur aqua fuerint repletæ, hæc erat, quoniam a lateribus prorarum (ἐς τὰς ἐπωτίδας) rostris hostilium navium fuerant percussæ. Atque hac ipsa orationis serie usum esse Appianus facile mihi persuadeo, καὶ ἐς τὰς ἐπωτίδας ἐτύπτοντο, καὶ θαλάσσης ἐπίμπλαντο.

L. 64. νεὼς ἐς Σιδ. ἐμβαλούσης Aug. Ven. Et νεὼς (aut saltem, propius vero, νεῶς) Regii quoque & Vratisl. — νεὼς emendavit etiam MUSGRAV. sed intactum reliquit mendosum ἐμβαλούσας. „ναὸς ἐς Σ. ἐμβαλούσης." REISK. *L.* 65. ἐκπίπτουσα Aug. Vratisl. Et Cand. *anchora ex Sidonia excussa*

est. Sic & Liv. XXXVII. 30, 9. *ancora, ictu ipso excussa e sua navi.* Pag. 575.

L. 74 *sq.* καὶ διεφθάρησαν Ἀντιόχου νῆες μιᾶς δέουσαι τριάκοντα, ὧν τρισκαίδεκα αὐτ. ἀνδρ. ἐλήφθησαν. Liv. l. c. n. 8. *Capessunt fugam, XLII. navibus in ea pugna amissis, quarum XIII. captæ in potestatem hostium venerant.* Idem numerus XLII. restituendus Livio lib. XL. c. 50. extr. ubi LXII. vulgo legitur. Unde si necessario convenire Appiano deberet cum Livio, apud Nostrum pro ὧν utique καὶ foret reponendum. At non esse causam, cur dissentientes in pluribus quibusdam hujus pugnæ momentis Livius & Appianus, invitis libris, consentire cogendi sint, recte monuit Drakenborch. ad eumdem lib. XXXVII. 30, 1. quum probabile sit, alios auctores Livium, alios Appianum, in ejus pugnæ narratione esse secutum. Sed mutatio illa, quam dixi (ut pro ὧν reponatur καὶ) eo etiam nomine probabilis videri potest, quoniam, quæ *captæ* sunt naves, in *amissarum* quidem numero, sed non idcirco in earum quæ *perierunt*, (διεφθάρησαν) poni commode possunt. At videmus tamen alibi quoque apud Appianum *captivos* diserte in eorum numerum qui *periere* relatos, Syr. 591, 34 sq. ubi verbo ἀπολέσθαι utitur: quin & p. 563, 61 sq. legimus, Ἀντιόχου δὲ, (ubi ex præcedd. repetendum ἀπέθανον) σὺν τοῖς ληφθεῖσι, ἀμφὶ τοὺς μυρίους· Quo magis veritus sum h. l. quidquam innovare.

CAP. XXVIII. Lin. 80. Χεῤῥόνησον. Rursus Χεῤῥόννησον Aug. & Vratisl. Et sic iterum pag. sq. lin. 95. & deinceps. Pag. 576.

L. 81. ἐπὶ Ῥωμαίοις Aug. & Pletho. *L.* 83. εἰ μὴ Φίλιππος διέφερεν. Ad h. l. REISKIUS: „διέφερεν hic idem est atque διέφρησεν, [sic apographum. Quid scripserit vir doctus, conjectura non adsequor:] *sivisset transire.*" Sicut aliàs *transportare, transferre, transvehere* significat verbum διαφέρειν, sic nunc *transducendi* notione illud usurpat Appianus, & mox l. 90. exponit per παραπέμπειν.

L. 85. ἐπεὶ τῆς ἥσσης ἐπύθετο. Sic Aug. & Pletho Leid. Neque aliter dare debuit Ven. in quo ἐπέθετο scriptum. Conf. notat. ad p. 564, 69. Adde p. 578, 8 sq. &c. *L.* 86. καὶ

Pag. 576. νομίσας &c. Hæc commodius ad ea referri visa sunt, quæ post parenthesin sequuntur. *Ibid.* τὸ δαιμ. Prætuli cum Aug. artic. definitum. conf. p. 578, 14. Plura Index dabit. *Fortunam sibi insidiari*, i. e. *Deos sibi iratos se habere, ratus.* *L.* 88. Ῥωμαίων μὲν. Partic. μὲν abest ab Edd. Dederunt eam Aug. & Pleth. *L.* 89. αὐτὸς Aug. Ven. & Pl.

Ibid. Ῥοδίων δ' Αννίβαν Aug. & Ven. Pariter Pletho, mutata tantum verborum serie, Ῥοδίων δ' ἐς Παμφ. Αννιβ. Perspecte quoque REISKIUS: „Ῥοδίων δὲ Αννίβαν." Non tam felix h. l. MUSGRAVIUS, καὶ τὸν Αννίβαν, legere jusserat. De re conf. p. 567. extr.

Pag. 577. *L* 91. μνησικ. αὐτοῖς. Sic recte Aug. & Pl. Pariter REISK. & MUSGRAV. *L.* 93 *sq.* θεοῦ βλάπτοντος ἤδη τοὺς λογισμοὺς· ὅπερ ἅπασι, προσιόντων ἀτυχημάτων, ἐπιγίγνεται. In eamdem sententiam, alia quidem occasione, Vellej. Pat. II. 118. *Sed prævalebant jam fata consiliis; omnemque animi ejus aciem præstrinxerant. Quippe ita se res habet, ut plerumque, cujus fortunam mutaturus est deus, consilia corrumpat, efficiatque, quod miserrimum est, ut, quod accidit, id etiam merito accidisse videatur, & casus in culpam transeat.* Conf. rursus Nostrum, Mithr. p. 791, 19 sq.

L. 97. μηχαναὶ reponere MUSGRAV. etiam jussit.

L. 6. Post ἠπείχθη perperam distinguebant Editi. De quo & REISK. monuit: „Comma post ἐπανελθεῖν promovendum."

Pag. 578. *CAP. XXIX. Lin.* 12 *sq.* ἔφθασάν τε Αντίοχον ἔτι ἀγνοοῦντα ἐν Σάρδεσι γενόμενοι. Gelenius: *& Antiochum apud Sardes assecuti sunt, ignarum omnium:* recte omnino, ad verborum, sicuti hic leguntur, sententiam. Sed ea mens Appiani esse non potest: quum enim Antiochum ex infelici prælio, paulo post cum Romanis commisso, concitata continuataque fuga circa mediam noctem *Sardes* etiam tunc pervenisse scribat; (cap. 36. pag. 590.) satis declarat, non jam hunc eo usque penetrasse Romanos. Itaque non dubito quin corrupta h. l. aut certe mutila sit oratio. Sardibus quidem tunc, quum Heraclidem legatum ad Scipiones mitteret, versabatur Antiochus; (vid. Polyb. Legat. XXIII. Liv. XXXVII. 31. &

34.) ſed Romani eodem tempore juxta Helleſpontum adhuc ſtativa habebant. (Polyb. l. c. Liv. cap. 33.) Appiano ex Polybio fortaſſe hæc aut ſimilis quædam medicina adferri poterit: ἔφθασαν Αντ. ἔτι ἀγνοοῦντα, καὶ ἐν Σάρδεσιν παριέντα τοὺς καιροὺς, ἐν Ασίᾳ παραγενόμενοι. *Pag. 578.*

L. 15. ἐς τοὺς Σκιπίωνας Aug. niſi quod Σκηπίωνας ſcribat per η, ut fere conſtanter ſolet. *Ead. & ſq.* ἐπὶ διαλύσει τοῦ πολέμου. Præferendum putavi ſingularem διαλύσει, quem dabant Editi. Sæpe διαλύσεις in plur. num. legimus, præcipue ubi *de conditionibus pacis* agitur; ſed numquam plurali illi adjectum videre memini genitivum τοῦ πολέμου: contra ſæpe ἡ τοῦ πολέμου διάλυσις. Vid. p. 590, 29. Mith. 789, 95. &c.

L. 17. Γρανίκῳ. Γρανικῷ Aug. ut paſſim apud Strabonem editum eſt. *L.* 26. καὶ ἦν ὁ παῖς Σκιπίων *&c.* „Turpis Appiani error eſt, quod Scipionem hunc ab Antiocho captum, eum eſſe ſtatuat, qui Carthaginem everterit, atque Pauli Æmilii natura filius a Scipione Majore adoptatus fuerit. Aliter docent Plutarchus, Cicero, Livius, Valerius & alii. Sed hunc errorem jam pridem Bongarſius ad Juſtini lib. XXXI. c. 7. & Freinshem. ad Flori lib. II. c. 16. [c. 15.] notarunt." Al. Tollius. Monuit quoque ad h. l. Reiskius: „Atqui Scipio Africanus Æmilianus neque P. Scipionis Africani majoris filius erat, neque tum (A. U. 564.) adhuc natus; ſed anno octavo poſt demum natus, patre Paulo Æmilio Macedonico. Eſt ergo *filius* ille *Scipionis majoris*, de quo hic Appianus, pater adoptivus Scipionis minoris." Nec ex filia nepos Africani Majoris erat Scipio Æmilianus; cujus mater, ut Plutarchus in Æmilio Paulo docet, Papiria fuerat, Mnaſonis filia. *Pag. 579.*

L. 28. τῷδε τῷ Σκιπ. Aug. *L.* 29. υἱὸς ὢν Aug. Ven.

L. 31. τῷ Ἡρακλ. Aug. *L.* 37. ἀσμένως Aug. Vratisl. Sic & Regii dare debuerunt. conf. pag. 607, 5. 675, 53.

L. 38 *ſq.* τοῦ Ἑλλησπ. τὸν διαπλ. Aug. τοῦ Ἑλλ. διαπλ. Ven.

L. 42. ἐπ' ὀλίγοις Aug. Ven. Et perſpecte vidit Musgrav. Sic ἐπὶ βραχυτέροις p. 93, 16. & ἐπὶ τοῖσδε ib. l. 18. &c. *Pag. 580.*

Pag. 580. *Cap. XXX. Lin.* 51. οὐδὲν αὐτοῦ τὸν πολ. Aug. Ven.

L. 56. μετεστρατοπέδευσεν. μετεστρατοπέδευεν Reg. B. Vratisl.

L. 57. καρτερὸν Aug. Eaque forma aliâs Appiano ufitata.

Pag. 581. *L.* 60. ἐφ' ἑαυτοῦ Aug. Et fic emend. MUSGRAV. *fuo aufpicio* Cand. Potius *folus per fe*, dum abeffet Publius Scipio. *L.* 62 *fq.* ἐξέτασσον Aug. Ven. Vratisl. *L.* 66. μετεστρατοπέδευε Aug. Vratisl. *L.* 68. ἐς αὔριον Aug. Nec vero fperno editorum fcripturam. *L.* 69. αὖθις μεθίει conjunxi, præeunte Aug. Particulam αὖθις omifit Cand. *L.* 70. ἐστάχαι μόνον ὑπὸ τὸ τεῖχος. Non erat cur vocab. „ μόνον mendofum" videretur MUSGRAVIO, pro quo „ forte σκεπόμενος" legendum cenfuit. Neque neceffe puto, verba ὑπὸ τὸ τεῖχος cum eodem Viro docto in ὑπὸ τοῦ τείχους mutare.

Cap. XXXI. Fufe iftam pugnam Romanorum cum Antiocho expofuit Livius XXXVII. 39 fqq. Aciei etiam utriufque fchema delineatum exhibetur in edit. Drakenb. Paffim autem difcrepat a Livio Appianus: de quibus varietatibus nunc late differere non vacat. Pleraque jam occuparunt

Pag. 582. Critici ad Livium l. c. *Lin.* 77. τρεῖς ἑκατέρων τάξεις ἐπὶ βάθος. Ad nomen numerale neceffario requiri fubftantivum aliquod videbatur. Facile intelligitur, tres *acies*, haftatorum, principum, triariorum, quas etiam Livius nominatim hìc difcernit, dixiffe Appianum. Atque iftas diverfas acies, vel diverfas aciei partes, vocabulo τάξις (quod aliâs quidem etiam *cohortem* fignificat) defignare folet. Sic Pun. p. 351. in Annibalis acie diftinguuntur πρῶτοι, tum ἡ δευτέρα τάξις, dein τρίτοι: tum p. 352. de Scipione dicit, τὸ μὲν οὖν πεζὸν ἐς τρεῖς καὶ ὧδε τάξεις ἐπέτατεν; quod Livius XXX. 32. his verbis expreffit: *Inftruit deinde primos haftatos, poft eos principes; triariis poftremam aciem claufit.*

L. 84. ἱππέων ἶλαι τέσσαρες. Cand. *equitum cohortes tres.*

Ibid. οὕτω μὲν Aug. *L.* 85 *fq.* Duos hos verfus, ἐπεστάτει δὲ τοῦ μὲν δεξιοῦ, ufque τὸ δὲ λαιὸν ἔδωκεν Εὐμενεῖ, Gelenius in verf. lat. non expreffit: quod corruptus ei locus videretur, quem expedire defperabat. *L.* 86. μέσον αὐτῶν ἵστη. αὐτὸν cum aliis dat Vratisl. Et ea forfan verior lectio eft.

Ibid. τὸ δὲ λαιὸν ἔδωκεν Εὐμενεῖ. At non *finistro* cornu, sed *dextro*, præfuisse Eumenem, cum alia suadent, tum quod in ipsius pugnæ descriptione cap. 34. p. 587. eumdem Eumenem cum suis Romanisque & sociorum equitibus sinistro cornu aciei Antiochi oppositum facit Appianus. In *media* autem acie (quamquam, quæ fuerit media, non satis declaravit) Domitium, qui præerat prælio, stetisse, significat cap. 35. p. 587 sqq. ubi eum phalangi Macedonicæ, quæ mediam Antiochi aciem tenebat, (pag. 583.) oppositum refert. Denique Consulem, belli imperitum, probabile est in *lævo* cornu, quod firmissimum tutissimumque visum erat, fuisse locatum; quo in cornu Antiochus aciem Romanam perrupit, & partem legionum fugatam ad castra usque est persecutus: cap. 34. extr. & cap. 36. *L.* 90. πάντας Aug. Ven. *Ibid.* δὴ διατετ. Ῥωμαῖοι Reg. Aug. Ven. Vratisl. Pag. 582.

Cap. XXXII. *Lin.* 91. μὲν dedit Aug. *L.* 94. τρόπον recte idem Aug. Et sic perspecte emendarunt Reisk. & Musgrav. Liv. XXXVII. 40. *more Macedonum armati*. Quemadmodum hic τρόπον vulgo in πρότερον perperam mutatum est, sic vicissim Civ. V. 843, 1. pro πρότερον, mendose Reg. A. τρόπον exhibet. Pag. 583.

L. 98. ἐλέφαντες δύο καὶ εἴκοσιν. Livius ibid. *Hæc acies fuit in decem partes divisa; partes eas interpositis binis elephantis distinguebat.* Jam vero consentaneum est, latera duarum utrimque extremarum partium non nuda fuisse relicta: ergo numerus elephantorum erat XXII. Verba ἐς δὲ τὰ πλευρὰ -- καὶ εἴκοσιν, quum mente cassa essent prouti vulgo legebantur, consulto prætermisit Gelenius.

L. 3. Ἄγημα. Vid. Sigon. ad Liv. XXXVII. 40. & Paul. Leopard. Emend. lib. I. cap. 23. in Gruteri Thes. Crit. T. III. p. 19. Ἄγημα, veluti ἀγητὸν, ἀπὸ τοῦ ἀγᾶσθαι, ab *admiratione* dictum innuit Appianus, quod & ab Eustathio traditum refert H. Steph. in Thes. *L.* 8. ἱπποτοξόται διακόσιοι. Lege χίλιοι καὶ διακόσιοι. Livius l. c. *equites sagittarii mille & ducenti.*

L. 9 *sq.* Τολιστόβοιοι. Vide Adnot. ad pag. 601, 4. Pag. 584.

L. 12. ἵππον ἑταιρικὴν Aug. *Regiam alam*, Livius ibid.

Conf. App. infra, pag. 621, 47. *L.* 19. Λυκίων Aug. Cand.
Pag. 584. — Λυδίων pro Λιβύων legit Drakenb. hunc Appiani locum adferens ad Liv. l. c. §. 8. *Ibid.* Παμφύλων. Sic omnes: non, ut alibi passim editum erat, Παμφυλίων. Conf. Adnot. ad Præf. p. 3, 41. *L.* 20. Τραλλιανῶν. Vide Criticos ad Liv. XXXVII. 39, 10. & 40, 8. *L.* 22. Δάαι. Sic emendavi, praeeunte Gelenio. Conf. Viros doctos ad Liv. XXXVII. 40. 8. & XXXV.
Pag. 585. 48, 5. *L.* 26. τετάχατο Aug. Ven. Et sic correxit MUSGRAV.

CAP. *XXXIII. Lin.* 29. ἑκάτερος Aug. Ven. *L.* 34. Μένδις. *Minio* vocatur apud Livium XXXVII. 41. *L.* 38 *sq.* ῥύμην τῶν ἁρμάτων τεταγμένων. Cand. *curruum impetum in ordinem dispositorum.* Sic & MUSGR. reposuit. Erunt tamen fortasse, quibus magis placebit τεταμένων quod ded. Aug. & Ven. *L.* 39. ἐφ' ἑαυτὸν Aug. Ven. ἐφ' ἑαυτῷ posuerat MUSGRAV.
Pag. 586. *L.* 46. ἐς τοὺς φίλους περιφ. Aug. Livius l. c. *Quadrigæ falcatæ in suos terrorem verterunt.* *L.* 57. ἕκαστοι Aug. Ven. Et REISK. „aut ἑκάστων aut ἕκαστοι."

Pag. 587. CAP. *XXXIV. Lin.* 61. ὅσοι Ρωμαίων αὐτῷ καὶ Ιτ. παρατετάχατο. Augm. plusquamperf. sustuli, praeeunte Aug. quemadmodum pag. 585, 26. τετάχατο recepi ex eodem Aug. & Ven. Sic p. 582, 90. διατετάχατο dederant omnes; & sic plerumque alibi: nec tamen constanter; nam p. 589, 10. in παρετετάχει consentiunt nostri libri, eademque formatio in aliis verbis passim occurrit. Ceterum pro αὐτῷ verior fortasse fuerit lectio Aug. Ρωμαίων αὐτῶν, i. e. *civium Romanorum,* qui illa adjectione disertius distinguuntur ab *Italis* i. e. *sociis.* Sic subintelligendus foret dativus αὐτῷ vel αὐτοῖς.
L. 67 *sq.* ἱππέας τε καὶ καταφράκτους. „ἱππέας τε τοὺς καταφράκτους. vid. p. 108, 30. [586, 49.]" REISKIUS.

Pag. 588. CAP. *XXXV. Lin.* 79. ἐσεδέξατο dedit Aug. Nec vero spernendum verbum simplex, quo in eadem phrasi p. 562, 35. usus est. *L.* 80. ἱππεῦσι πολλοῖς. Pro *equitibus suis*, quod ex Geleniana versione in nostram transiit, repone *multis equitibus.* *L.* 88. οὐ μήν τι προεπήδων. „καὶ προεπήδων." REISK. Videtur καὶ pro τι repositum voluisse.

CAP. XXXVI. Lin. 5. καὶ ταύτῃ μὲν. Sic bene editum erat. Mendose Aug. καὶ ταύτην μὲν. „ καὶ ταύτης μὲν legit interpres." Sic adnotavit CAR. STEPHAN. in Varietate Lectionis. Nimirum h. l. Candidus: *& Domitius phalange potitus est.* Pag. 589.

L. 14. τοῖς ἀναμιχθεῖσι θαῤῥοῦντες. „ Mendosum " MUSGRAVIO visum est vocab. ἀναμιχθεῖσι: non satis video, qua de causa. *L.* 15. σοβαρὸς Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. Et Cand. *velut ex victoria lætus & insolens.* *L.* 16. πεπυσμένος Aug. Ven. Vratisl. cum H. Steph. „ Exempl. habebat πεπεισμένος." C. STEPH. in *Variet. Lect.* Sic nimirum dabat Reg. A. quo tamquam primario exemplari usus erat ille Editor. Pag. 590.

L. 18. διακόψας restitui ex Aug. & Ven. vid. p. 587, 73.

L. 19. μικρὰ λυπούντων. „ μικρὰ λιπόντων legit Interpres." C. STEPH. l. c. Scil. Candidus, imperite: *paucis derelictis.*

L. 29. τοῦ πολέμου dederunt iidem Aug. & Ven.

CAP. XXXVII. Lin. 40. δοκούσῃ recte Reg. B. Aug. Vratisl. Et sic legere jussit MUSGRAV. *L.* 41. παρὰ τοσόνδε. Sic recte emend. H. Steph. consentientibus Aug. & Vratisl. Et Cand. *tantum valuisse.* Pag. 591.

L. 50. Ῥωμαίων οὐκ ἂν εὐμαρῶς ἐλπισθέντων βιάσασθαι τὴν διάβασιν. „ ἐλπισθέντων, si bene habet, est pro ἐλπισαμένων; & videtur Appianus ἐλπίζεσθαι pro ἐλπίζειν usurpasse: vid. ad p. 70, 41. dicta. Potest tamen etiam passive accipi: *quum spes nulla esset, fore ut Romani vi trajectum tentarent.*" REISKIUS. Utique passive intelligendum est participium illud ἐλπισθέντων, ut jam monui ad eum locum, ad quem Reiskius provocavit, scil. Pun. p. 467, 99. nostræ editionis. Notum est autem, verbum ἐλπίζειν ex illorum esse numero, quæ μέσα grammaticis dicuntur; neque *sperandi* solum, sed sæpe etiam *metuendi* notionem, generatim vero *exspectandi aliquid*, habere. Quare quoniam amicorum Antiochi hic referuntur querelæ, nunc non cum Reiskio verba illa οὐκ ἐλπισθέντων exponenda sunt, *quum spes nulla esset*; sed, *quum exspectari non posset, quum non videretur futurum.* Pag. 592.

L. 56. τοσῶνδε πολέμων Aug. Et ſic reponere, pro vulgato
Pag. 592. πολλῶν, juſſit etiam MUSGRAV. τοσῶνδε πόνων REISK.

L. 59. δυσεργὲς. Probabilior videri poteſt lectio Aug. & Ven. δυσχερὲς. Sed alterum illud nomen, quod rarioris quidem aliàs uſus eſt, paſſim apud Appianum occurrit; ex cujus etiam unius auctoritate illud in Theſaurum ſuum retulit H. Stephanus.

L. 60. ἐς δόξαν εὐτυχίας ἔφερεν. Poterat abeſſe præpoſitio. Sed nec ſolicitatam malim. Certe quemadmodum apud Herodotum lib. I. cap. 10. & III. 133. in mſpt. & edd. nonnullis ἐς αἰσχύνην φέρει legimus: (quamquam utroque loco deletam præpoſitionem maluerat doctiſſ. Valkenarius ad III. 133. ſimilia apud alios Scriptores exempla requirens:) ſic & apud Appianum, frequentem Herodotei ſtyli imitatorem, ἐς δόξαν εὐτυχίας (αὐτοὺς) ἔφερε, idem eſſe poterit ac δόξαν εὐτυχίας (αὐτοῖς) ἔφερε. Poſſis etiam ἔφερε fortaſſe notione verbi compoſ. συνέφερε accipere, ut ἐς δόξαν εὐτυχίας (αὐτοῖς) ἔφερεν ſit *contulit ad felicitatis opinionem augendam.* „Forte ἔφερον" ſuſpicatus erat REISKIUS. Quam autem εὐτυχίαν, *felicitatem*, nunc dicit; eamdem paucis ante verbis θεῶν ἐπικουρίαν, *præſentem deorum favorem auxiliumque* vocaverat. *L.* 61. ἔτι οὕτω γε. Particulam ἔτι, quæ huic loco neceſſaria videtur, dedit Aug. Tum verbum ἦσαν (l. 66. p. ſq.) quæ illi partic. reſpondet, largitus eſt etiam Ven. cum Aug.

Ead. lin. 61. ὀλίγοι τε πολλῶν. Genitivi, qui a κεκρατηκότες pendent, deinceps ſequuntur, ſcil. τοσῶνδε ἐθνῶν καὶ παρασκ. &c. Hîc autem incommode utique inſertum πολλῶν videtur. An ὀλιγότεροι πολλῷ?

Pag. 593. *L.* 67. ἮΝ βασιλ. Αντ. ὁ Μέγας. Candidus: *plurimus illis in ore Antiochus ille Magnus verſabatur.* Sed quod præcedit, τὸ ἔπος, requirere videtur abſolutam hanc phraſin: Ἦν Βασιλ. &c. quam diſturbatam nolim. Notum eſt Virgilianum, *FUIMUS Troës*, effictum ad illud Euripidis, πρίν ποτ' ἮΜΕΝ. Troad. v. 581.

CAP. XXXVIII. Lin. 73 *ſq.* διὰ πλεονεξίαν Aug. Ven. Sic &, licet in contextum non receperit, tamen ſcribendum

vidit HENR. STEPHANUS, cujus ad h. l. hæc eſt Adnotatio: Pag. 593.
„ Scribo διὰ πλεονεξίαν: cujus illi tam pernicioſi vitii & ſtatim poſt mentionem facit. Fuiſſe autem non ſolum plerisque principibus perniciosum ac modo non exitiale hoc πλεονεξίας vitium, ſed quibuſdam etiam rebuſpublicis, ex hoc ipſo ſcriptore, ſicut & ex aliis nonnullis, diſcimus. Nominatim vero Athenienſis reipubl. fuiſſe illud perniciem, docet apud eum Cenſorinus, in quadam oratione, initio paginæ 51. [Pun. 423.] οὐ πρὶν ἀπέστησαν τῆς πλεονεξίας πρὶν τὴν ἀρχὴν ἅπασαν ἀφαιρεθῆναι. Objicitur vero & Romanis πλεονεξία, pagina 180. [Mithr. p. 662.] ſicut φιλοκέρδεια, pag. 208. [φιλοκερδία, Mith. 723, 85.] Ad hanc autem πλεονεξίαν pertinet quod ab eodem hiſtorico & ab aliis ſcribitur, ac quod, & ipſum, bellica experientia verum eſſe clamat, πολλοὶ πλεόνων ὀρεγόμενοι, καὶ τὰ ὄντα ἀπώλεσαν."

L. 90. Ῥωμαίοις ἐς χεῖρας ἐλθεῖν. „ Libentius legerem Ῥωμαίους: ut ſit ſenſus, *qui ſæpenumero Romanos coëgit ad pugnam adverſus ipſum deſcendere.* At Gelenius, a Græcis verbis aliquantum diſcedens, *toties rebelli.* Alter autem interpres aperte Ῥωμαίοις non Ῥωμαίους legit: vertit enim, *qui toties nobis inſurgere conatus eſt.*" H. STEPHANUS. Eo minus ſolicitari vulgata lectio debuit, quod in eamdem ſententiam paulo ante dixerat, βιαζόμενος ἐς πεῖραν ἐλθεῖν τοῖς ἀμείνοσι. Pag. 594.

L. 91. ὑβρίζομεν ταῖς εὐπραξίαις. „ Scribo ἐν ταῖς εὐπραξίαις. Facile autem potuit intercidere hæc vocula ἐν poſt ὑβρίζομεν, quod iiſdem literis finitur. Dicitur certe ὑβρίζειν cum accuſ. perſonæ vel rei, & quidem interjecta nonnunquam præpoſitione εἰς: at ὑβρίζω cum dativo non memini me legere. Cæterum cum iis quæ dicit hic Scipio de Romanorum in rebus proſperis natura, conveniunt multa quæ per alias orationes ſparſa ſunt, ac nominatim nonnulla quæ habet una ex annotationibus noſtris in pag. 49. [pag. 420, 17. edit. noſtr.]" H. STEPHANUS. οὐχ ὑβρίζειν ταῖς εὐπραξίαις, idem eſt, quod μετριοπαθῶς χρῆσθαι ταῖς εὐπραξίαις, Pun. 366, 63. An inſerenda, ut voluit H. Stephanus, ſit præpoſ. ἐν, doctioribus

Pag. 594. definiendum relinquo: mihi id quidem minus neceſſarium videtur. Aliâs in eamdem ſententiam cum præpoſ. εἰς vel ἐς, non ἐν, conſtructum videmus illud verbum, Pun. 421, 33. Hiſp. 184, 26.

L. 96 *ſq.* Ad verba, καὶ τούτοις ὅροι τεθήσονται, quæſiverat Musgrav. „*An deſunt aliqua?*" Neque vero codices dant aliquid amplius, neque deſiderari quidquam mihi videtur. *L.* 98. ἔς τε λοιπὸν. Prætuli τε cum Aug. & Vratisl.

Pag. 595. *L.* 99. εἴκοσι ὅμηρα. εἴκοσιν rectius Vratisl. cum Aug.

L. 3. τάλαντα Εὐβοεικὰ Aug. Ven. Vide quæ ad p. 94, 34. notavimus. „Sic etiam pag. 30. [370, 20.] non ſimpliciter τάλαντα, ſed τάλαντα Εὐβοεικά. (Nam ita ibi ſcripta eſt hæc vox diphthongo ει.) Quo magis miror Gelenium hic vocem iſtam neglexiſſe: quod P. Candidum nequaquam feciſſe videmus." H. Stephanus.

Ead. lin. 3. „Scribendum μύρια καὶ πεντακισχίλια τάλαντα Εὐβοϊκά. Vulgo perperam deſunt *xv* illa *millia.*" P. Wesseling. *ad Diodor. Legat. IX.* (T. II. Opp. p. 621.) At præclare Appiano, etiamſi nihil adjicias, convenit cum Diodoro l. c. cum Livio XXXVII. 45. &, qui his præivit, Polybio Legat. XXIV. Quodſi enim varios numeros, quos ſeparatim deſignat Noſter, in unam ſummam conferas, primum 500 talenta, tum 2500, denique 12000. intra XII. annos pendenda, prodit adcurate numerus 15000.

L. 6. μύρια καὶ δισχίλια. Perperam Cand. *decem millia & quingenta.* *Ibid.* ἀναφέροντα ἐς Ῥώμην. Sic recte Aug. In Regiis (ſicut in Vratisl.) erat ἀναφέροντες ἐς Ῥωμ. ex quo Editores fecerunt ἀναφέροντ' ἐς Ῥώμην. Cum aliâs ἐσφέρειν ſit *tributum pendere* vel *ſolvere*, videtur ἀναφέρειν ſpeciatim ſignificare *ratam partem ſolvere*, *æquis portionibus quotannis pendere impoſitum ſtipendium.* Sic certe præter hunc locum, & p. 94, 35. & p. 370, 19. & 514, 45. uſurpatum videmus.

L. 7 *ſq.* αἰχμάλωτα καὶ αὐτόμολα πάντα. „Alibi dicere ſolet αἰχμάλωτα & αὐτομόλους. Ut pag. 30. [369, 13 ſq.] καὶ αἰχμάλωτα πάντα, καὶ αὐτομόλους. Sic etiam in hiſtoria Hiſpanica,

ſpanica, non uno in loco. Nec dubito quin vera hæc ſit lectio." H. STEPHANUS. Quemadmodum τὰ αἰχμάλωτα, *captivi*; ſic nihil impedire videtur, quin & τὰ αὐτόμολα, pariter in neutro genere, *transfugæ* dicantur. Pag. 595

L. 8 ſq. ὅσα λοιπὰ τῆς πρὸς Ἄτταλον - - συνθήκης ἔχει, *quidquid adhuc præter foedus cum Attalo pactum poſſideret.*

Cap. XXXIX. Lin. 17. ἐγράφοντο συνθῆκαι. Formulam fœderis exhibet Polyb. Legat. XXXV. & Livius XXXVIII. 38. ad quem Livii locum Commentatores atque Critici multa, quæ ad Appianum pertinent, contulerunt.

L. 19. προσεπιλαμβ. In brevi nota ad hoc verbum, lege προσεπιβάλλουσαι, non προσεπιβάλλουσα. *L.* 20. ὅρον μὲν. Sic REISK. reponere juſſit, quemadmodum dedit Aug. SIGONIUS ad Liv. l. c. §. 9. legit ὅρῳ μὲν. *L.* 21. Σαρπηδόνιον cum Regiis dat Vratisl. Et ſic REISKIUS emendavit. Fortaſſe præferendum Σαρπηδόνειον, quod propius ad ſcripturam Aug. accedit. Straboni & aliis Σαρπηδών, (conf. Cellar. Geogr. antiq. lib. III. c. 6. p. 233.) quod & urbis nomen eſt. Neque vero cauſa fuit, cur apud Livium l. c. quum veteres libri ſcripti editique, perinde ut Appianus, *Sarpedonium* dediſſent, lectio illa expelleretur & in *Sarpedonem* mutaretur. Temereque ibid. Sigonius Appiani hunc locum ita adtulit, tamquam Σαρπηδόνα hic ſcriptum legeretur. *L.* 22. ἔχειν δυώδεκα Aug. Pag. 596

L. 23. αἷς ἐς τοὺς ὑπηκόους πολέμου κατάρχειν. J. FR. GRONOVIUS ad Liv. XXXVIII. 38, 8. hunc Appiani locum cum Livio & Polybio conferens, ἐς τοὺς ὑπηκ. πολ. κατέχειν legendum contendit: quo jure, non definio. Videntur certe manifeſte inter ſe opponi hæc duo, πολέμου κατάρχειν, & πολεμούμενον δὲ: & apud ipſum Polybium, ubi de navibus Antiochi agitur, eadem hæc phraſis legitur, πολέμου ἕνεκεν οὗ αὐτὸς κατάρχῃ, & apud Livium, *ex belli cauſa quod ipſe illaturus erit:* quamquam, quæ apud utrumque horum Scriptorum cum verbis modo adlatis conjunguntur, nec cum Appiano admodum conſentiunt, & per ſe turbata & obſcura ſunt.

Pag. 596. *L.* 32. ἐπὶ τοῦτο πεμφθέντι. *qui ad hoc missus erat.* Sic invitis libris, qui in tertium casum consentiunt, reposui cum MUSGRAVIO. Sic enim usus sermonis poscere videbatur: & sequentes dativi facile librarium in errorem inducere potuerunt. Malim tamen τῷ ἐπὶ τοῦτο πεμφθ.

Pag. 597. *CAP. XL. Lin.* 39. Ὁ δὲ ἀδοξῶν, *rem indignam putans; sua persona, sui nominis fama indignum ratus;* ratus, ἀνάξιον ἔγκλημα εἶναι τῶν βεβιωμένων οἱ, ut ait pag. 599, 66 sq. — ἀδοξέω (idem quod ἀπαξιόω) frequentatum Appiano verbum: quod non recordatus REISKIUS, in εὐδοξῶν mutatum voluit. Nomen verbale ἀδοξία, eadem notione, mox occurrit p. 599, 69. *L.*40. συνῆλθε τὸ δικαστήριον. Sic scripti libri omnes: *convenerunt judices.* Præpositio temere a primo Editore intrusa erat: qua si uti voluisset Appianus, συνῆλθον scripsisset, (quod & REISKIUS reponere jussit) non συνῆλθε, ut habet edit. 1. vel σὺνῆλθεν, ut dedit H. Steph. Monuit autem ipse Car. Stephan. in Variet. Lect. ad calcem editionis suæ adjecta: „exempl. συνῆλθε τὸ δικαστήρ."

L. 42. ἐπὶ λαμπροῦ σχήματος. „Forte ἀπὸ λαμπροῦ." REISKIUS. Quin potius dictum hoc est, ut ἐπὶ τόλμης, ἐπὶ φρονήματος, ἐπὶ δόξης. Ad verba ista, ἐπὶ λαμπροῦ σχήματος, ἀντὶ οἰκτροῦ καὶ ταπεινοῦ τῶν ἀπευθύνων, prolixa hæc exstat AL. TOLLII *Adnotatio*: „Mos erat reorum, ut veste uterentur squalida, barbam capillumque producerent, eum in finem ut hoc habitu suffragatores conciliarent, inimicos permulcerent & judices temperarent. Livius de legatis Ptolemæi & Cleopatræ, lib. XLIV. c. 19. *Sordidati, barba & capillo promisso, cum ramis oleæ ingressi curiam, procubuerunt, & oratio quam habitus fuit miserabilior.* Idem lib. VI. c. 16. *Conjecto in carcerem Manlio, satis constat magnam partem plebis vestem mutasse, multos mortales capillum ac barbam promisisse, obversatamque vestibulo carceris mæstam turbam.* Sisenna apud Nonium in *vicatim: Cum complures menses barba immissa, & tonso capillo, lugubri vestitu populum vicatim flens una cum liberis circumiret.* Suetonius de Nerone: *Varia agitavit, Parthosne an Galbam supplex*

peteret, an atratus prodiret in publicum, proque Roſtris quanta maxima poſſet miſeratione veniam præteritorum precaretur. Vide Agellium, lib. III. c. 4. Plutarch. in Quæſtionib. Rom. & ex recentioribus Cujacium obſerv. lib. VI. cap. 5. & Fornerium rer. quotidian. lib. IV. c. 5. Hinc apud Tertullianum *caput reatui vovere* eſt comam reorum more promittere. Et apud Senecam *detrahere ſordes*, eſt reum abſolvere & liberare. Sed non rei tantum ad movendam judicum miſericordiam tetro ac ſqualido habitu induti erant, ſed & eorum propinqui atque amici. Hinc Livius lib. VI. cap. 20. *Approbantibus cunctis diem Manlio dicunt. Quod ubi eſt factum, primo commota plebs eſt, utique poſtquam ſordidatum reum viderunt: nec cum eo non modo patrum quemquam, ſed ne cognatos quidem aut affines, poſtremo ne fratres quidem A. & T. Manlios; quod ad eum diem nunquam uſu veniſſet, ut in tanto diſcrimine non & proximi veſtem mutarent. Appio Claudio in vincula ducto, C. Claudium inimicum, Claudiamque omnem gentem ſordidatam fuiſſe.* Simile porro huic Scipionis facto illud P. Rutilii fuit, *qui magis ordinum diſſenſione, quam ulla culpa ſua reus factus, nec obſoletam veſtem induit, nec inſignia Senatoris depoſuit, nec ſupplices ad genua judicum manus tetendit; nec dixit quicquam ſplendore præteritorum annorum humilius:* ut Valerius de eo lib. VI. c. 4. tradit." Pag. 597.

L. 44. ὡς εὐθὺς Aug. Ven. Vratisl. *Ibid.* ἐκπλῆξαι. „ἐκπλήξασθαι, *ſtupuiſſe.* Nam editum ſignificat *terruiſſe.*" Reiskius. Nunc, pronomine ὃν in particulam ὡς mutato, recte omnino habet ἐκπλῆξαι, *ut omnes ea re ſtatim admiratione percelleret.* Sic Mith. 819 ſq. ἐφ' ὅτῳ μάλιστα τοὺς Ῥωμαίους ἐξέπληξε.

L. 50 *ſq.* ὡς ἐγγενέσθαι τοῖς ἀκροωμ. τι καὶ ἡδ. διὰ τὴν ἱστ. τῆς σεμν. Pag. 598. Breviter Gelenius: *magna tum ſermonis gravitate, tum voluptate audientium.* Nomen ἱστορία utrum h. l. ſignificet, cognoſcendi audiendique ſtudium auditorum, an artificium oratoris ad vivum omnia depingentis & veluti oculis auditorum ſubjicientis, (ſicut mox dicit, ἐξάρας ἐς φαντασίαν

τάδε μάλιστα,) judicent doctiores: mihi omnino non satis li-
Pag. 598. quida illa locutio est, διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς σεμνολογίας.

L. 55. ἐνίκων recte H. Stephan. consentientibus melioribus libris. *Ibid.* Καρχ. ὑμῖν. Tenenda utique hæc quoque fuit H. Stephani emendatio, cui adsentiuntur Reg. B. Vratisl. & Cand. Nam ne grammatica quidem ratio patitur hic pronomen primæ pers. quoniam sequitur verbum activ. περιεποίουν, quod aliâs in medio genere fuerat ponendum. *L.* 56. In ὑμῖν ἐπιφ. consentiebant omnes, excepto Aug.

L. 57. θύσων τῆς ἡμέρας. „ Aut τῇ σήμερον leg. aut τῆς αὐτῆς ἡμέρας." REISKIUS. At bene habere lectio vulgata videtur: non quidem, ut τῆς ἡμέρας denotet *hodie*, quod inconsideratius in lat. vers. posui; sed ut intelligatur τῆς ἡμέρας ἕνεκα, *illius diei causa*: atqui sic non opus erit, ad artic. τῆς aliquid adjicere, quoniam refertur ad id quod l. 54. præcessit, τῆσδε τῆς ἡμέρας.

L. 59. ἔβη. ἔθει Vratisl. cum aliis. Sed Cand. *gressus movit.* *L.* 61. σὺν εὐφήμῳ βοῇ. Sic plane & Vratisl. cum Aug. Et Cand. *votiva acclamatione secuti.*

Pag. 599. CAP. XLI. *Lin.* 68. περὶ κλοπῆς: intell. ἐγκαλουμένου.

L. 69. ὑπὸ ἀδοξίας ὁμοίας. „ Aut ὑπὲρ aut ἐπὶ legendum" censuit REISKIUS. Sed bene habet vulgata: vide quæ ad p. 597, 39. monuimus. *L.* 70. Επαμινώνδου. Vide Cornel. Nep. XV. 7 sq. *L.* 74 sq. ἐπὶ διαβολῇ Aug. Ven. Et monuit REISKIUS: „ aut διαβολῇ aut διαβολαῖς." *L.* 78. τοὺς συστρατήγους Aug. Reg. B.

Pag. 600. *L.* 84. ἀναφέροντες, αὐτὸν οὕτω λέγειν ὑποθέμενον αὐτοῖς. Sic recte orationem distinxit Aug. quum vulgo esset, ἀναφέροντες αὐτὸν, οὕτω λέγειν &c. De quo & REISK. monuit „ comma ante αὐτὸν retrahendum." *L.* 87. τόνδε τὸν χρόνον Aug. Ven. Vratisl. *L.* 92 *sq.* οὐδ᾽ εἴ τις ξένος ἔχοι - - - προαγαγών. Verborum horum sententiam, satis, ut videtur, planam, minus perspexit MUSGRAVIUS, cum ἔχοι in ἔχων mutatum, & in fine phraseos, προαγάγοι, ἀντείποιεν positum voluit. ἐπὶ τὴν Σπάρτην αὐτὴν, *adversus ipsam Spartam.* *L.* 93. ὑπὸ τῆς πατρίδος. Sic recte Aug. & Vratisl. Et hoc quoque præ-

clare REISKIUS vidit. *L.* 99 *sq.* Τάδε μὲν δή τις, ὡς ἐθέλοι, συγκρίνειν ἔχει. An ad Plutarchum respicit, qui ipsius Appiani ætate Vitas Parallelas ediderat? Pariter vero, ut hîc inter Scipionem & Epaminondam, in fine libri II. de Bell. Civ. inter Cæsarem & Alexandrum comparationem, multo quidem latiorem amplioremque, institutam ab Appiano legimus. *Pag.* 601.

CAP. XLII. Lin. 2. Μάλλιος. *Manlius Vulso.* vid. p. 596, 30. *L.* 4. Τολιστοβοίους. Jam supra, p. 584, 9 sq. Celticæ hujus gentis, cum Trocmis & Tectosagis, mentionem fecit Appianus. Ubi quum Τολιστόβιοι ex msptis editum esset, miro consilio nunc Car. Stephanus, Candidum secutus, (qui h. l. *Galatas* habet *qui cum Antiocho pugnaverant latrociniis deditos*,) τοὺς λῃστοβίους edidit, inauditum aliâs vocabulum. Ad quem locum adnotavit JAC. PALMERIUS: „Palam est, debere legi, pro τοὺς λῃστοβίους, Τολιστοβοίους: fuit enim Galatarum tribus." Ipse autem Car. Steph. in Var. Lect. monuit: „Exempl. habebat τὸ λιστοβίους." Illud exemplar, quod h. l. dicit, erat Regius B. in quo sic τόλιστοβίους. Alter autem Regius τόλιστοβοίους: quam formam nominis, deleto accentu in prima syllaba, præferendam duxi. Vide Liv. XXXVIII. 15. extr. & cap. 16, 11. & quæ ibi a viris doctis adnotata sunt. Apud Strabonem, Τολιστοβώγιοι, Τολιστοβῶγοι, Τολιστοβόγιοι, inconstanter scriptum nomen: apud Ptolemæum Τολιστόβογοι. Conf. Berkel. ad Stephan. Byz. & Harduin. ad Plin. lib. V. c. 32. s. 42.

L. 6. ἐτρέψατο. ἐτρέπετο Vratisl. cum Vat. Car. Stephanus, ἐτρέψατο edens, monet in Var. Lect. „in eodem [exempl.] ἐτρέψαντο." Sic autem in utroque scriptum erat Regio.

L. 14. ἐκέλευσεν. ἐκέλευεν Aug.

L. 18. τοῦ Καππ. βασ. Aug. Ven. *L.* 20. διακόσια τάλαντα. *Pag.* 602. Vid. Drakenborch. ad Liv. XXXVIII. 37, 6. *L.* 23. στρατῷ καταγόμῳ. Supra, p. 564, 83. μετὰ στρατοῦ βαρυτάτου τε καὶ λαφύρων καταγόμου. Mith. 737, 22. λείας πολλῆς καταγέμων. Poterit forsan & hic, nulla facta mutatione, ad καταγόμου ex præcedd. intelligi genitivus λείας.

Pag. 602. *Cap. XLIII.* De argumento conf. Liv. XXXVIII. 40.

Lin. 27. οὐτ' ἐπειγόμενος δίχα. *Nulla necessitate coactus, nulla re eum urgente.* Eadem sententia aliàs dicitur οὐδενὸς ἐπείγοντος (αὐτὸν) Civ. I. 146, 67 sq. vel οὐδενὸς χρείας ἐπείγοντος Mith. 760, 14 sq. *L.* 28. ὁρμῶντα Aug. Ven. *Ead. & sq.* ἐς οἰκείαν. „ἐς τὴν οἰκείαν." REISK.

Pag. 603. *L.* 34. ἐς λόχους ὀρθ. recte Aug. Et Cand. *in ordines rectos.* Emendarunt etiam REISK. & MUSGRAV. τὰ σκευοφόρα συντάξας ἐς λόχους ὀρθίους, *impedimenta inter rectos ordines* (cf. Pun. 352, 10. Syr. 561, 23 sq.) *collocans*, i. e. *impedimenta per centurias* (vel per *manipulos*: nam sicut latinum vocab. *ordo*, sic & græcum λόχος, non solum centuriam significat, sed latiori etiam interdum notione pro manipulo accipitur) *quæ non nisi arcta fronte incedere poterant, distribuens.* In agmine Romano, quando ab hoste periculum erat, impedimenta inter singulos manipulos distribui solita, docet Polyb. VI. 38. sed id quidem (secus atque nunc Appianus innuit) factum ait, ubi patentiora loca nacti essent.

L 37. αὐτοῖς δυναμένων Aug. Ven. *L.* 40. ἀπώλεσε. „ἀπώλετο." REISK. At bene habet ἀπώλεσε, *amisit.* Sic Civ. V. p. 861, 95. πολλοὺς ἀπὸ σφῶν ἀπολλύντες, *multis suorum amissis.* *L.* 41. αὐτοῦ δή. „αὐτοῦ δέ." IDEM. *L.* 43. ἐγένετο Aug. *L.* 47. Βρεντέσιον Aug. Ven. ut alibi Edd. cum mss. *L.* 48. ἐπανῆλθεν dederunt idem Aug. & Ven.

Pag. 604. *Cap. XLIV. Lin.* 56. ἀφῄρηντο Ἀντίοχον Vratisl. cum Aug. & Ven. *L.* 60. δορίκλητα dedit Aug. ut alibi.

Cap. XLV. Lin. 66. ἐξ ἐπιβουλῆς Aug. & Vratisl. ut emen-

Pag. 605. daverat H. Steph. *L.* 67. τῶν περὶ τὴν αὐλὴν Aug. Ven. Cum Regiis erravit Vratisl. Cand. *ex suis.* *L.* 70. προστηρουμάτων Aug. Ven. Sic omnes Civ. II. 210, 4. conf. Civ. IV. 536, 92.

L. 76. ἐν Βαβυλ. Aug Ven. *L.* 77. ἐπί τε Vratisl. cum Aug. & Ven.

Cap. XLVI. Lin. 80. ἐνναετὴς. Sic plane Vratisl. Et sic scripti omnes p. 637, 11. *L* 82. Σύροι Aug. Vratisl.

Pag. 606. *L.* 84. γεννικοῦ. Sic Vratisl. cum Regiis. „γενικοῦ suspectum; num νεανίσκου, aut μειρακίου, aut τοῦ μικροῦ?" REISK.

Propius vero MUSGRAV. „ γεννaίου." Sic & Gelenius, *generose regnarat.* Hesychius γεννικῶς, ἰσχυρῶς, γενναίως: ad quem loc. consuli possunt quæ monuit doctus Editor, & quos ille citavit auctores. Pag. 606.

L. 94. ἐμπρήσειν. Minime spernendum διαπρήσειν, unde proxime aberravit vulgata lectio. Eodem verbo in eadem re utitur Polyb. Legat. CVII. τὰς ναῦς τὰς καταφράκτους διαπρῆσαι. Et eodem verbo sæpius utitur Noster, v. c. Mith. 765, 97. 796, 8 sq. &c. Paulo ante vero, pro συγκόψειν, apud Polyb. l. c. est τοὺς ἐλέφαντας νευροκοπῆσαι, *elephantis nervos incidere.* *L.* 96. ἐμπιπραμένων Aug. Ven. κατεμπιπραμ. Reg. B. Vratisl. *L.* 98. ἐν τῷ γυμνασ. Aug. Ven. Et sic emendavit REISK.

CAP. XLVII. Lin. 2. ἐδεῖτο Aug. Ven. *Ibid.* μόνης Reg. B. Aug Ven. Vratisl. *L.* 14 *sq.* ὡς δή τι τοῦτ' ἔγκλημα τοῖς Σύροις ταμιευόμενοι. Sententiam verbi ταμιεύεσθαι minus percepisse GELENIUS videtur, hunc locum sic latine reddens: *quasi crimen id commune esset Syris omnibus.* Simili ratione, ut hic ταμιεύεσθαι, verbum θησαυρίζειν usurpatum vidimus p. 48, l. 51. *L* 16. Ὀλοφέρνην, cum spir. leni, scripti & Edd. Aliis *Orophernes.* At apud Polyb. Legat. CXXVI. Ὁλοφέρνης. Pag. 607.

CAP. XLVIII. Lin. 20 *sq.* ἐκπεσόντων δὲ καὶ τῶνδε - - ὑπὸ Μιθριδάτου. De duobus *filiis Ariobarzanis* illius supra memorati dici hoc poterat, non de ipso ejusque fratre Olopherne. Pag. 608.

L. 27. τὰ βασίλεια idem hic valere videtur quod αἱ ἀρχαὶ, (cf. l. 28 sq.) & metonymice dictum pro οἱ βασιλεῖς, *regiæ potestates*, *imperia*, i. e. *Reges.* conf. Mithr. 817, 64 sq.

L. 28. Παρθυαῖοί τε προαποστάντες. Conf. pag. 635, 85.

L. 31. ἔθνη τινά. Sic & Vratisl. Et Cand. *nationes quasdam.* *L.* 32 *sq.* ἡγεῖτο εἶναι, *adpellabatur.* Vide Notata ad p. 180, 57. *L.* 33. οὐκ ἐθέλουσιν Aug. Ven.

L. 35. ἦρχε Συρίας τῆς μετ' Εὐφράτην, *imperavit Syriæ illi*, *quæ post* (vel *ultra*) *Euphratem est*, scil. respectu Assyriæ & Mesopotamiæ, quæ communi nomine Syriæ olim erant comprehensæ, & majorem veteris Syriæ partem efficiebant. Itaque Συρία ἡ μετ' Εὐφράτην nobis *Syria* est *Ciseuphratensis.* Pag. 609.

Pag. 609. Sic pag. 618, 92 sq. Σέλευκος τότε τῆς μετ' Εὐφράτην Συρίας ἐπὶ θαλάσσῃ ἄρχειν διέλαχεν.

L. 35-38. ὁ Τιγράνης ἦρχε Συρίας - - - ἐπὶ ἔτη τεσσαρεσκαίδεκα. — „Seleucidarum odia & inimicitiæ Syros impulerunt, ut Tigranem Armenium ſibi regem deligerent. Juſtin. lib. XL. c. 1. *Mutuis fratrum odiis, & mox filiis inimicitiis parentum ſuccedentibus, cum inexpiabili bello & reges & regnum Syriæ conſumtum eſſet, ad externa populus auxilia concurrit, peregrinoſque ſibi reges circumſpicere cœpit.* Et *omnes in Tigranem regem Armeniæ conſenſere.* Qui *accitus in regnum Syriæ, per* XVIII. *annos tranquilliſſimo regno potitus eſt.* Ubi tamen pro XVIII. annis, quatuordecim cum noſtro legendi ſunt." ALEX. TOLLIUS.

CAP. XLIX. Lin. 41. μετὰ τοῦ στρατοῦ Aug. Vratisl. & alter Regius. Conf. Not. ad p. 569, 60.

Pag. 610. *CAP. L. Lin.* 60. ἁγιωτάτην αὐτοῖς, κατέσκαψεν. Sic, poſito inciſo poſt αὐτοῖς, pronomen hoc cum ἁγιωτάτην conjunxit Aug. Conf. Mithr. p. 802, 10 ſq. ubi, pro verbo κατέσκαψεν, quo h. l. utitur, de eodem Pompejo non niſi εἷλεν Ἱεροσόλυμα dicit.

Ad iſta verba, Πομπήϊος - - Ἱεροσόλυμα - - κατέσκαψεν &c. in edit. ALEX. TOLLII hæc legitur Adnotatio: „Hallucinatur Appianus, cum dicit Pompejum & Imperatorem Hadrianum τὰ Ἱεροσόλυμα κατασκάψαι. Pompejus enim οὐ κατέσκαψε, ſed partem tantum murorum diruit. Imperator vero Hadrianus deletam, everſam, ſolo a Tito æquatam, nihil minus quam veſtigia urbis retinentem inſtauravit, atque Æliam Capitolinam appellavit teſte Dione. De Pompejo vero ſcribit Oroſius lib. VI. c. 6. ejus geſta in Syria, Phœnice & Judæa his verbis referens: *Pompejus occiſi Mithridatis nuncio accepto Syriam Cœlen & Phœnicen bello aggreſſus, Ituræos primum Arabaſque perdomuit, urbemque eorum, quam Petram nominant, cepit. Hinc ad Judæos (quibus Ariſtobulus expulſo fratre Hyrcano rex præerat) atque ad Hieroſolyma urbem eorum Gabinium cum exercitu mittit. Ipſe continuo ſubſecutus & a patribus urbe ſuſceptus, ſed a plebe muro templi*

repulsus, oppugnationem ejus intendit. Id non solum natura loci, verum etiam ingenti muro, fossaque maxima munitum, cum alias aliis legiones dies noctesque succedere sine requie cogeret, vix tertio mense expugnavit. Tredecim ibi millia Judaeorum caesa narrantur; cetera multitudo in fidem venit. Pompejus muros civitatis everti, aequarique solo imperavit; & cum aliquantos principes Judaeorum securi percussisset, Hyrcanum sacerdotio restituit, Aristobulum captivum Romam duxit. Quomodo porro Templum Hierosolymitanum expugnarit Pompejus, narrat Josephus Ant. Jud. lib. XIV. c. 8." Priorem partem hujus Adnotationis transscriptam ex Jos. SCALIGERI Canon. Isagog. lib. III. pag. 335. comperi. Idem Scaliger in Animadvers. ad Eusebii Chronol. num. MMXL. de hoc Appiani loco differens, portentosa esse, quæ hîc leguntur, clamat, & miras suo more tragœdias excitat: quas nunc non vacat sub examen revocare. De *Pompejo*, præter Orosium, ad Tacitum provocare Tollius potuerat, Hist. V. 9. haud dubiis verbis referentem *dirutos ab eo Hierosolymorum muros*. Tum vero & Strabo, probatus opinor scriptor, non de *parte* aliqua *murorum*, ut Scaligero placuit, loquitur, quum lib. XVI. p. 763. ait, κατασπάσαι δ' οὖν ἐκέλευσε τὰ τείχη πάντα, *jussitque* (Pompejus, expugnatis Hierosolymis) *mænia omnia convelli*. De eo autem quod sua ætate *Adriani* auspiciis in Judæa gestum dicit Appianus, fidem Alexandrino Scriptori, præsertim quum idoneum nullum in contrariam partem adferri testimonium queat, habere potueramus, etiamsi non diserte ei consentientes Eusebium, Hieronymum, aliosque haberemus: e quibus, ut hoc uno utar, Hieronymus cum alibi passim, tum in Comment. in Joëlem cap. 1. *Helii quoque Hadriani*, inquit, *contra Judæos expeditionem legimus, qui ita Hierusalem murosque subvertit, ut de urbis reliquiis ac favillis sui nominis Heliam conderet civitatem.*

L. 63 *sq.* Καὶ διὰ ταῦτ' ἐστὶν Ἰουδαίοις ὁ φόρος τῶν σωμάτων βαρύτερος τῆς ἄλλης περιουσίας. „Judæis in urbe manere ac vivere non licuit, nisi pretio soluto, quod in capita impera-

Pag. 610. tum erat: cujus tributi meminit Xiphilinus in Vespasiano, ἀπ᾽ ἐκείνου δίδραχμον ἐτάχθη τοὺς τὰ πάτρια αὐτῶν ἔθη περιστέλλοντας τῷ Καπιτωλίῳ Διῒ κατ᾽ ἔτος ἀποφέρειν. *Ex eo constitutum est, ut Judæi qui patrios ritus servare vellent, didragmum quotannis Jovi Capitolino inferrent.* Atque hoc est, quod Appianus φόρον σωμάτων appellat. Suetonius in Domitiano cap. 12. *Præter ceteros Judaicus fiscus acerbissime actus est: ad quem deferebantur qui vel ut professi, Judaicam intra urbem viverent vitam; vel dissimulata origine imposita genti tributa non pependissent.* Nempe quod factitatum in artibus sordidis & vetitis, ut pretio depenso permitteretur illarum professio, idem etiam factum in Religione Judaica, ac mox quoque in nostra, quemadmodum declarat Tertullianus in libro de Fuga in persecutione: *Nescio dolendum an erubescendum sit, cum in matricibus beneficiariorum & curiosorum inter tabernarios, & lanios, & fures balnearum, & aleones, & lenones Christiani quoque vectigales continentur.* Is est, quem Tranquillus vocat fiscum Judaicum, non tantum adversus Judæos, sed etiam Christianos, quacumque ratione actum, quemque a duobus hominum generibus pensitatum fuisse indicat; eorum scilicet qui liberam suæ sectæ professionem in urbe redimebant, & eorum, qui dissimulata origine imposita tributa non pendebant. Quod autem Tertullianus queritur, Christianos vectigales fuisse, nec melioris conditionis, quam tabernarios, lanios, fures balnearum, aleones ac lenones, profectum ex odio in Christianos, de quo idem, Apologetici c. 2. *Christianum hominem omnium scelerum reum, Deorum, imperatorum, legum, morum, naturæ totius inimicum existimas.* Iterumque cap. 35. & 40. habitos tradit publicos hostes; *quos existiment omnis publicæ cladis, omnis popularis incommodi esse causam. Si Tiberis ascendit, si Nilus non ascendit in arva, si cælum stetit, si terra movit, si fames, si lues; statim Christianos ad leonem.* Vetus porro malum & multarum Rerumpublicarum probrum, pretio vendere honestatem publicam. Sic Athenis πορνικὸν τέλος fuit. Et imperatoribus plerisque id genus lucri non

ingratum fuisse ex Lampridio in Alexandro Severo & JCtis notum est. Similiter aliæ quoque artes & sordidæ & sceleratæ pretio tolerabantur, eratque beneficiariorum principis & curiosorum inquirere atque in matriculas suas referre eos qui tali de causa publico tenerentur. Vide Suetonium in Caligula, cap. 40." ALEX. TOLLIUS. Conf. quæ ad Xiphilinum, vel Dionem Cassium, lib. LXVI. congessit Reimarus, p. 1082. Ceterum ingeniosius quam verius περιουσίας in περιοικίας mutatum voluit MUSGRAV. *Pag. 610.*

L. 64. ἔστι δὲ. Particulam δὲ dedit Aug. *L.* 67. τοῖς μὲν *&c.* Suspensa utique oratio est, & altero membro, quodcunque illud fuerit, mutilata. Nam vix mihi persuadeo, particulæ ἢ quæ sequitur l. sq. (ἢ δυνάσταις) hanc vim inesse, ut idem valeat quod τοῖς δὲ. Lepidus autem error est librariorum illorum, qui (intelligentes, opinor, requiri aliud membrum orationis, a verbis τοῖς δὲ incipiens) verba τοῖς τέσσαρσι (τοῖς δ'.) in τοῖς δὲ mutarunt. Nomen τέσσαρσι totidem literis in Aug. expressum est, & recte distincta oratio. Candidus etiam, *Galatis in Asia quatuor dynastas attribuit.* De Regibus dynastisque atque tetrarchis, quos sive constituit sive confirmavit Pompejus, conf. Mithr. cap. 114. p. 817 sq. *Pag. 611.*

CAP. LI. Lin. 75. Φίλιππον ἐπὶ Σκαύρῳ τὸν Μάρκιον Aug. Ven.

L. 77. ἀλλὰ τῶνδε μὲν, iidem: pariterque REISKIUS.

L. 82 *sq.* μετὰ στρατιᾶς. καὶ πολεμεῖν αὐτὸν ὁρμῶντα *&c.* Sic plane iidem codices Aug. & Ven. dederunt, nisi quod in Aug. distinguere orationem post στρατιᾶς oblitus sit librarius; qui quidem & ipse primum, oberrans in superiorem lineam oculo, μετὰ στρατιᾶς καὶ πολέμου οἷα ὕπατοι καὶ πρῶτος ἐκ τῶνδε ἐπεμφθ (sic) scripserat; mox vero, intellecto errore, deletis perperam repetitis verbis, πολέμου in πολεμεῖν mutavit, & reliqua quemadmodum dixi persecutus est. Conf. initium *Historiæ Parthicæ*, Appiano temere tributæ, cujus exordium ex hac ipsa parte Syriacæ Appiani Historiæ in suam compilationem transtulit auctor illius plagii.

L. 85. μετῆγεν. Quum in superioribus veram lectionem ante oculos non habuisset REISKIUS, monuit ad hoc verbum: *Pag. 612.*

Pag. 612. „ Subaudi *Gabinium.* Mithridates avocabat Gabinium ex Arabibus, ſtudens ejus opibus in Parthicum regnum reduci. vid. p. 134. [id eſt, ipſum exordium hiſt. Parth. de qua modo dixi.] Ibidem, pro *Herode*, *Orodem* appellat." Verba μετῆγεν ἐξ Ἀράβων ἐπὶ Παρθυαίους minus feliciter Gelenius, *ope Arabum ſuum regnum recepit*, reddiderat. *L.* 88. ὁρμῆσαι. Ad verbum μετέπειθε utique requiri infinitivus aliquis videbatur. *L* 90. τῆς τῶν Ρωμαίων βουλῆς. Rectius delebitur artic. τῶν, cum Aug. Conf. hiſt. Parth. p. 22. edit. noſtr. l. 1.

L. 92. Pro Σιβύλλειον h. l. male Aug. συμβούλιον.

L. 95 *ſq.* ἐπὶ Λευκίῳ Βύβλῳ μετὰ Κράσσον στρατηγοῦντι Συρίας. Quum præceſſiſſet ἐπὶ δὲ Γαβινίῳ, facile decipi librarius poterat, ut hic quoque ἐπὶ Λευκίῳ Βύβλῳ, in tertio caſu, ſcriberet, ubi ſecundus caſus videtur potius fuiſſe adhibendus. „ Poſt Craſſum, Syriæ præfuit A. U. 702. Caſſius quæſtor, qui deinceps in Cæſaris Dictatoris percuſſoribus fuit: eoque gubernante Parthi in Syriam irruperunt. v. Simſon A. M. 3953." REISKIUS. Conſulendus Dio Caſſius XL. 28 ſqq. *Bibulo* vero huic *Marci* prænomen faciunt Faſti aliique Scriptores omnes. Sed *Lucium*, cum Appiano h. l. (cf. Parth. 22, 15.) rurſuſque Civ. II. pag. 186, 3. adpellat Eutropius VI. 14. (aliis 17.) & Oroſ. VI. 7. Eidem tamen Bibulo apud Appianum quoque, Civ. II. 243, 65. *Marci* cognomen tributum legimus; ſed ibi nomen Βύβλος, (vel Βίβλος aut Βίβουλος; nam variis his formis paſſim utuntur Græci Scriptores) in Βουβῖνος vulgo corruptum eſt. Alium vero, præter hunc, *L. Bibulum* memoratum Appiano reperimus Civ. IV. p. 664, 46. & 709, 17. quem, ab Antonio primum proſcriptum, tum rurſus conciliatum, Syriæ denique provinciæ præfectum, ibique mortuum, ſcribit Civ. IV, p. 581, 46 ſqq. Ceterum ſub hoc, de quo nunc agitur, (ſive M. ſive L.) Bibulo, Syriam a Parthis fuiſſe occupatam, quamquam diſſimulare Dio Caſſius XL. 30. videatur, Cicero auctor eſt, ad Div. XV. epiſt. 2. 3. 4. cf. VIII. 6. & Cæſar Bell. Civ. III. 31.

Pag. 613. *L.* 99 *ſq.* Ἀλλὰ τάδε μὲν ἐντελῶς ἐν τῇ Παρθικῇ συγγραφῇ λέξω. De rebus a Parthis adverſus Romanos in Syria, Bibulo

ac dein Saxa provinciam tenentibus, geſtis *copioſe in Parthica Hiſtoria ſe dicturum* profitetur Appianus. Atqui veterator ille qui ex Plutarchi Vitis Antonii & Craſſi informem librum compilavit, qui pro Appiani Hiſtoria Parthica, diu quidem deperdita, falſo venditatus ad hunc diem eſt; quum apud Plutarchum ſuum mentionem nullam illarum rerum inveniſſet, in Compilatione ſua non ſolum, ubi ad eum locum pervenit, quo res illæ exponendæ erant, verbo nullo eaſdem tetigit; ſed jam multo ante, in ipſo libri exordio, callide cavit, ne illo loco aliquid earum rerum vel exſpectarent vel quærerent lectores. Nam quum hanc particulam Syriacæ hiſtoricæ, in qua verſamur, uſque ad verba ἐς τὰ ἐπ' ἀλλήλους ἐμφύλια, fideliter ex Appiano in Parthicæ ſuæ Hiſtoriæ exordium transtuliſſet; ſubito pro his, quæ apud Appianum ſequuntur, Ἀλλὰ τάδε μὲν ἐντελῶς &c. hæc ſubjecit, Καὶ ἔπραξαν μὲν οὐδὲν μέγα, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου, (pag. 22, 19.) *ſed nihil magni, aut quod memoratu dignum eſſet, geſſerunt &c.* De qua impoſtura ex profeſſo diſſerui in Exercitationibus in Appianum Sect. VI. qua demonſtravi, *Parthicum Librum, qui inter Appiani Scripta legitur, nihil ad Appianum pertinere:* ubi vide §. X. n. 2. & 6. Pag. 613.

CAP. LII. Lin. 11 *ſq.* μετονομ. δὴ Aug. & Pl. Leid. Delere particulam δὲ, quam hîc habebant Editi, juſſerat REISK.

L. 10. Ἀριδαῖον & ſic porro, per ſimplex δ, Aug. Ven. & Pletho; ſed idem paſſim per duplex ρ. *L.* 14. Περδίκκου, & ſic deinceps, per duplex κκ, Aug. Pleth.

CAP. LIII. Lin. 31 *ſq.* ψηφισαμένων. Sic & REISKIUS repoſuit. Et MUSGRAV. „ἐψηφισμένων vel ψηφισαμένων." Pag. 614.

L. 37. οὐ κοινώσαντες. οὐ κοινωσαμένου Pleth. Leid. Pag. 615.

L. 38. Λογισμ. χρημ. τε καὶ κλημ. Aug. Pl. *L.* 40. ὑπεχώρει iidem & Vratisl. *L.* 44 *ſq.* ἑαυτῷ, ἤδη καὶ Ἀντ. Temere a conſentiente omnium librorum ſcriptura receſſit primus editor. Henr. Stephanus, ſuſpenſam videns orationem, ſed originem erroris ignorans, particula τε poſt ἐπιφθ. in γε mutata mederi hiatui voluit. *L.* 49. Κάσσανδρος Pletho & Cand. Et vel abſque horum auctoritate corrigere vulgatam lectionem

Pag. 616. licuerat. *L.* 55. ἐξέβαλλε recepi ex Reg. B. & Pleth. quia non ſolum præceſſit, ſed & ſequitur præt. imperf.

Cap. LIV. Lin. 62. ἀπ' Αἰγύπτου Reg. A. Aug. & Pl. Leid. Sicque emendarunt Reisk. & Musgrav.

Ead. L. 62 *ſq.* Τοῦτον ὁ Πτολ. ἐνίκα περὶ τὴν Γάζαν. „ Meminerunt hujus prælii Diodorus Siculus l. XIX. Plutarchus in Demetrio & Pauſanias in Atticis, omneſque conveniunt id apud Gazam contigiſſe, ibique Demetrium victum fuiſſe. Quare falſus Juſtinus lib. XV. *Aſiam & partes orientis occupaverat Antigonus, cujus filius Demetrius, prima belli congreſſione a Ptolemæo apud Galaman vincitur.* Reſcribendum *Gazam.*" Alex. Tollius.

L. 63. λαμπρῶς. „ Forte λαμπρᾷ." Reisk. *L.* 68. ἐκδεχομένων Aug. & Pleth. „ ἐκδεχομένην ἀνέλαβεν" Reiskius: quod qua ſententia ita dictum voluerit vir doctus, fateor me non adſequi. Nam ſi dicere Appianus voluerat, *Babylonem promte illum* c u m *ſ u i s militibus excepiſſe*, id græce erat, ἅμα τοῖς ἀνδράσι. At perſpicuum mihi videtur, per particulam illam ἅμα (adverbialiter hîc accipiendam) connecti duas res, quæ conjunctim effecerunt ut Babyloniam Seleucus facile reciperet: nimirum, primum copiæ, exiguæ illæ quidem, a Ptolemæo datæ; tum vero præſertim accedens ipſorum Babyloniorum promta voluntas. ἄνδρες autem hîc non *milites*, ſed *incolæ* ſunt regionis quam modo nominaverat. conf. Civ. IV. 633, 41.

Pag. 617. *L.* 70. ἠμύνετο Reg. B. Aug. (hic quidem, in aliam partem peccans, ἠμήνετο) & Pletho. Correxit etiam Reisk.

L. 72 *ſq.* ὁ στρατὸς. Perperam Pletho Vind. ὁ στρατηγὸς.

Ibid. ὁ στρατὸς ἀνεῖπεν ἄμφω Βασιλέας. „ Eadem refert Juſtinus lib. XV. c. 2. *Hac victoria elatus Antigonus, regem ſe cum Demetrio filio appellari a populo jubet. Ptolemæus quoque, ne minoris apud ſuos auctoritatis haberetur, rex ab exercitu cognominatur. Quibus auditis, Caſſander & Lyſimachus, & ipſi regiam ſibi majeſtatem vindicaverunt. Hujus honoris ornamentis tamdiu omnes abſtinuerunt, quamdiu filii regis ſui ſupereſſe potuerunt. Tanta in illis vere-*

cundia fuit, ut cum opes regias haberent, regum tamen nominibus æquo animo caruerint, quoad Alexandro justus hæres fuit. Similiter Probus in Eumene: *Nemo Eumene vivo Rex appellatus est, sed Præfectus: iidem post hujus occasum statim regium ornatum nomenque sumpserunt.* Legendus Plutarchus in Demetrio & Diodorus Siculus lib. XX. cap. 54." ALEX. TOLLIUS. Pag. 617.

L. 76. οἰκεῖος αὐτοῦ στρατὸς Aug. Pl. Et mox ὡς μή τι, iidem & Vratisl. *L.* 78 *sq.* κατ' ἐναντίας αἰτίας Aug. & Pleth. Leid. Addendum illud vocab. vidit MUSGRAV. *L.* 79. ἕσποντο. Insolentiorem hanc apud prosaicos Scriptores formam aliquoties jam apud Appianum observavimus. *Ibid.* εὐθὺς αὐτοῖς Aug.

CAP. LV. Lin. 82 *sq.* Μηδίας utrobique Aug. Pleth. Semel Vratisl. *Ibid.* Νικάτορα κτείνας. *Nicanorem* hunc Mediæ præfectum vulgo a plerisque Scriptoribus adpellari notum est: quod nomen hic etiam habet Pletho. Conf. p. 621, 51. & ibi not.. *L.* 97 *sq.* Verba καὶ Βακτρίων usque Ταπύρων præteriit Pletho. Pag. 618. *L.* 98. Ταπύρων. Vid. Holsten. ad Steph. Byz. & Viros doctos ad Ælian. V. H. III. 13. *Ibid.* Σουγδιανῆς. Scio, probatiorem, saltem vulgatiorem scripturam hujus nominis esse Σογδ. per ο breve, quam & Pletho h. l. offerebat. Tenui tamen diphthongum, in quam cum reliquis nostris libris consentit Dionys. Perieg. v. 747. & ejus Commentator Eustathius. *L.* 99. Αραχωσίας Aug. & Pl. Leid. *L.* 2. ὡς ὡρίσθαι iidem Aug. & Pleth. Leid.

L. 4. Σελεύκῳ κατήκουε. Σελεύκου κατηκ. Pletho. Sic & MUSGRAV. maluit: non immerito, nam & alii & ipse Appianus plerumque cum secundo casu jungit illud verbum. At Herodot. III. 88. Αράβιοι οὐδαμᾶ κατήκουσαν ἐπὶ δουλοσύνῃ Πέρσῃσιν. *L.* 5. Ανδροκότῳ Aug. Ven. Pl. Conf. Justin. XV. 4, 13. & ibi Bongars. & Bernegg. tum Havercamp. ad Oros. III. 23. p. 207 sq. Pag. 619.

CAP. LVI. Lin. 9. ἐν Διδυμέως, intell. μαντείου. Revocavi scripturam codicum Regiorum, cum quibus tres reliqui

Pag. 619. Aug. Ven. Vratisl. consentiunt. Nec video, cur ab ea discedi debuerit. Etymologus: Διδυμαῖος, ὁ Ἀπόλλων, καὶ Διδυμεύς.

L. 12. ἑστίαν αὐτῷ. Rectius fortasse cum Aug. αὐτοῦ legitur.

Ead. l. 12 & *sq.* τὴν ἑστίαν αὐτῷ τὴν πατρῴαν, οὐδενὸς ἅψαντος, ἐκλάμψαι πῦρ μέγα. „Hoc magni alicujus venturi boni indicium habitum. Virgilius:

Aspice, corripuit tremulis altaria flammis
Sponte sua, dum ferre moror, cinis ipse: bonum sit.

Ad quem locum Servius: *hoc uxori Ciceronis dicitur contigisse: cum post peractum sacrificium libare vellet, in cinere visa est flamma, quæ flamma eodem anno consulem futurum ostendit ejus maritum: sicut Cicero testatur in suo poëmate.* Narrat & Plutarchus in Cicerone hanc historiam: in ejus tamen narratione multa diversa. Suetonius de Tiberio in ejus vita cap. 14. *De infante Scribonius Mathematicus præclara spopondit, etiam regnaturum quandoque, sed sine regio insigni, ignota scilicet tunc adhuc Cæsarum potestate. Et ingresso primam expeditionem ac per Macedoniam ducente exercitum in Syriam, accidit, ut apud Philippos sacratæ olim victricium legionum aræ sponte subitis collucerent ignibus.*" ALEX. TOLLIUS.

L. 15. βασιλεύειν. Candidus: *regnaturum quippe illum:* unde H. Stephanus fut. βασιλεύσειν sumsisse videtur. Pro ἰδεῖν, *lin. super.* 14. commodius videri possit verbum δόξαι, quo in simili contextu (ubi de eo agitur, quod quis *per somnium ipse facere sibi videtur*) utitur Mithr. 652, 69. ἐνύπνιον ἔδοξε πεδίον σπεῖραι χρυσῷ.

L. 16. καὶ ἡ μὲν εὗρεν ἄγκυραν ἐν σιδήρῳ κεχαραγμένην. „Gemina pæne Justinus extremo libri XV. *Seleuci mater Laudice cum nupta esset Antiocho, claro inter Philippi duces viro, visa est sibi per quietem ex concubitu Apollinis concepisse, gravidamque factam, munus concubitus a Deo annulum accepisse, in cujus gemma anchora sculpta esset, jussa donum filio, quem peperisset, dare. Admirabilem fecit hunc visum & annulus, qui postera die ejusdem sculpturæ in lecto inventus est; & figura ancoræ, quæ in femore Seleuci nata*

cum

cum ipso parvulo fuit. Quam generis notam naturalem filios nepotesque ejus in femore habuisse idem tradit. Quod vero Justinus *notam generis naturalem*, id Suetonius in Augusto *genitivam notam*, Aristoteles σύμφυτον σημεῖον, & *ingenuum signum* nominat Ausonius in Urbibus de Antiochia: Pag. 619.

Illa Seleucum
Nuncupat, ingenuum cujus fuit ancora signum:
Qualis inusta solet generis nota certa, per omnem
Nam sobolis seriem nativa cucurrit imago.

Hinc Seleucus postea ancora semper usus fuit in annulo signatorio, ut præter Appianum etiam Clemens Alexandrinus lib. III. Pædagog. testatur." ALEX. TOLLIUS.

L. 18. ἀπιόντα Aug. Ven. & Pleth. Vind. Sic & Candidus: *cum proficisceretur.* *Ead. & sq.* προσκόψαι πρὸς λίθῳ &c. Si quis præferendam vulgatam lectionem contendat, non magnopere repugnabo. Eamdem & Vratisl. habet: & Candidus, *ad lapidem quendam offendisse, quo evulso anchoram statim apparuisse.* *L.* 24. Pro δοκεῖ δέ τισι Pletho posuit λέγεται δ' ὑπό τινων: quæ verba interpretatio sunt illorum quibus usus Appianus est. *L.* 28. Ἀσσυρίδα γῆν. Conf. Civ. II. p. 390. ubi hæc historia repetitur. Adde Arrian. de Exped. Alex. VII. 21 sq. Ἀσσυρίδα etiam reposuit MUSGRAV. Pag. 620.

L. 37. Ἀλεξ. αὐτοῖς Regii, Aug. Ven. Vratisl. Sic & REISKIUS: „ αὐτοῖς. Subaudi φασὶ, quod versu proximo sequitur." Pag. 621.

L. 41. τὰ σημεῖα, *omina.* In vers. nostram, operarum errore, *omnia* irrepsit. *L.* 43. μάλιστα τόνδε Aug. Et pro eodem τόνδε Pletho suo more αὐτὸν posuit. Ad τῶνδε τῶν, quod vulgo legebatur, adnotavit REISKIUS: „ f. τῶν πάντων, aut τῶν λεγομένων." πλείστοις, quod in edit. 1. præcesserat, recte emendavit H. Steph. adsentientibus Aug. & Pl.

CAP. LVII. *Lin.* 45. περὶ τῶν Σελεύκῳ Aug. & Ven. Pariterque REISK. *L.* 48 *sq.* In Nota infra contextum, pro *& supra*, lege *ut supra.* *L.* 51 *sq.* Νικάτωρ ἐπώνυμον γίγνεται &c. Conf. pag. 617, 82 sq. „ Imo *Nicator* dictus fuit, quod in bellis victoriosus esset. Ammianus lib. XXIII. c. 16. *Nicatori Seleuco victoriarum crebritas hoc indiderat*

Pag. 621. *cognomentum.* Unde intelligitur ejusdem locus, qui extat lib. XIV. c. 26. *Seleucus efficaciæ impetrabilis rex, ut indicat cognomentum.* Nempe *efficaciæ impetrabilis rex*, est omnia impetrans ac pervincens, quemadmodum *impetrabilis orator* apud Plautum Mostel. act. v. sc. 2. Atque hinc fanum sive ἡρῷον Seleuco a filio Antiocho consecratum Νικατόρειον dictum fuisse inferius p. 129. Appianus scribit. Incerta tamen admodum nominis hujus scriptio apud auctores reperitur, aliis Nicanora, aliis Nicatora vocantibus. In numismatis ejus: ΣΕΛΕΥΚΟΥ. ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. Antiochena Ecclesia vocat Nicatora; quæ est vera Macedonica dialectus." ALEX. TOLLIUS: *vel potius* JOS. SCALIGER *ad Euseb. Chron. num. MDCCV.* Numorum γνησιότης, qui ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ cognomen Seleuco addunt, merito suspecta videtur viris doctis. Ceterum in *Nicanoris* nomen Præfecti illius Mediæ ab Seleuco occisi, & in *Nicatoris* cognomen Seleuci, consentiunt fere Scriptores. Infra, lib. Mithr. pag. 652, 64. Cappadociæ præfectum, ab Antipatro constitutum, Νικάνορα consentientibus libris omnibus adpellatum videmus.

Pag. 622. *L.* 53. τὸ σῶμα ὄντι Aug. Ven. Vratisl. Et ὄντι δὲ καὶ τὸ σῶμα Pleth. τῷ σῶμα ὄντι, ex parte recte, erat in Reg. B. Vera lectio, τὸ σῶμα ὄντι, adfertur a Car. Stephano, in Var. lect. ex ipsius (ut videtur) conjectura: neque enim adnotatur, unde illa ducta sit. *L.* 54. ἐκθορόντα recte Aug. (puto & Ven.) cum H. Stephan. *L.* 58. πέντε δὲ ἐπὶ Aug. Ven. Pleth.

L. 59. ἐπωνύμους ἑαυτοῦ. Sic recte dedit Aug.

L. 62 *sq.* Σελεύκειαι -- καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. „ Seleuciam ad Tigridis & Euphratis confluentes sitam Scaliger ad Eusebium docet esse eam, quæ *Bagded* hodie dicitur, urbs ingens & celebris, quæ propter viciniam Babylonem veterem exhausit; & refellit eos qui Bagded Babylonem esse nugantur, ac Babylonem ante bis mille quingentos, & quod excurrit, annos solo æquatam fuisse ex falsa prophetarum interpretatione contendunt: cum adhuc totis mœnibus suis integra, sed exinanita Marcellini Ammiani temporibus extiterit, & longo post tempore sub Persis a multis Judæorum millibus ha-

bitata, atque solo demum anno Christiano MXXXVII. æquata fuerit." AL. TOLLIUS. Pro verbis, ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, Pletho posuit, ἐπὶ τούτου (τοῦ τοῦ exempl. Vind.) Εὐφράτου μέρους, τοῦ τῷ Τίγρητι συμβάλλοντος. Pag. 622.

L. 63. Λαοδίκεια δ' ἡ ἐν τῇ Φοινίκῃ. „ Laodicea antea Syriaco vocabulo dicta fuit ΡΑΜΙΘΑ, ut monet Steph. de Urbib. Κεραυνωθεὶς γάρ τις ποιμὴν ἔλεγε ΡΑΜΑΝΘΑΣ. τοῦτ' ἔστιν, ἐφ' ὕψους ὁ θεός. ΡΑΜΑΝ γὰρ τὸ ὕψος. ΑΘΑΣ δὲ ὁ θεός." IDEM.

L. 64. Pro ὑπὸ τῷ Λιβάνῳ ὄρει, quod dedit Aug. cum H. Stephano, Pletho habet πρὸς τῷ Ορόντῃ.

L. 72. Ἡραία Aug. Ven. & Pl. Leid. Ἠραία Vratisl. Quæ intersunt inter Πέλλα vers. præc. & inter Ἡραία, prætermisit Pletho. *Ibid.* Παρθυηνὴ Aug. & Pl. Leid. *L.* 73. Ἑκατόμπυλος. Vid. Steph. Byz. & Cellar. Geogr. antiq. lib III. c. 20. p. 820. *L.* 74. ἐν δ' Ινδοῖς Reg. B. Aug. Vratisl. Pletho. Pag. 623.

L. 75 *sq.* Νικηφόριον Aug. Vratisl. Pl. *L.* 77. ἀγχοτάτω. Sic & MUSGRAV. reposuit.

CAP. LVIII. Totum hoc Caput prætermisit Pletho.

Lin. 78. Σελευκείας, per ει, Aug. constanter, ut paulo superius omnes. *L.* 79. ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ Aug. *L.* 80. θεὸν αὐτοῖς κεραυνὸν ἔθετο. Conf. Spanh. de Præst. & usu Numism. Dissert. V. Suspicari quis possit, Κεραύνιον legendum. Hesychius: Κεραύνιος· ἐμβρόντιστος. καὶ Ζεὺς ἐν Σελευκίᾳ. *L.* 85. ἐπιτείχισμα τοιόνδε σφίσι Aug. Ven. *L.* 86. ἐν τῇ σκηνῇ Aug. Pag. 624.

L. 90. ἐρυκόντων Aug. (& Ven.?) cum H. Stephan.

Ead. sq. ἐξετετέλεστο. Sic & pag. 473, 97.

L. 95. „ Etiamsi hæc verba, μοῖρα δέ τις καὶ πόλεων ἐστὶν, Gelenius ita vertat, *Sunt enim & hominibus sua fata*, minime putandus est legisse γὰρ, non δέ: sed sciendum est hanc particulam interdum (raro tamen) usum illius habere. Dicit autem hic μοῖραν Appianus quod modo τὴν πεπρωμένην dixerat." H. STEPHANUS.

L. 97. „ Suspicione mendi non carent apud me hæc verba, ἧς ἐγένετο. Quod si deesse aliquot voces suspicandum est, dixerim ἧς mutandum in ἡ, deinde interjiciendas esse has, ὀρυχὴ πρώτη τῶν θεμελίων, ut videlicet ita legatur

hic locus, ἀρχομένην ἐκ τῆσδε τῆς ὥρας ἡ ὀρυχὴ πρώτη τῶν θεμελίων
Pag. 624. ἐγένετο: vel (mutato tantum ordine eorum quæ interjicio verborum) ἡ πρώτη τῶν θεμελίων ὀρυχὴ ἐγένετο. Sumo autem illa quæ insero verba ex hoc, qui non longo intervallo præcedit, loco, καὶ τῆς ἡμέρας ὥραν ἡ τῶν θεμελίων ἄρξασθαι τῆς ὀρυχῆς ἔδει." H. STEPHANUS.

Pag. 625. *L.* 2. „Ut hic dicitur, τὸ δαιμόνιον τὰ αἰσιώτερα τῷ στρατῷ προσέταξε, sic paulo ante hanc orationem, κατὰ τὴν αἰσιωτέραν ὥραν." H. STEPH. *L.* 4. ὑπονοῆς Aug. Ven.

L. 6. „Scribendum puto, καὶ ὃς, εὐπειθέστατος ὢν σοὶ πρὸς κινδ. ut sæpe καὶ ὃς pro καὶ οὗτος dici scimus." H. STEPH.

L. 7. „Scribendum censeo ἐξ ἐπιτάγματος." IDEM. — Mihi nihil innovandum hîc videtur. Genit. ἐπιτάγματος pendet ab ἠνέσχετο: in eamdem sententiam p. præc. l. 89 sq. μηδὲ ἀνασχέσθαι illos dixit τῶν κηρύκων ἐρυκόντων.

L. 8 *sq.* ἐπιστάταις αὐτοῖς. Nota ellipsis præpos. σὺν, de qua & alibi jam monui.

L. 9. „Quomodo hoc, καὶ κεκέλευστο δὴ, verum competictur? a quo enim jussus esse dicetur? De instinctu divino intelligendum esse arbitror, atque hunc fecisse ut putarint τινὰ κελεύειν: sicut paulo ante hanc orationem legitur, δόξαντες τινὰ κελεύειν." H. STEPHANUS.

L. 11. καρτερώτερον ἄλλο θεοῦ. Sic dederunt Aug. & Ven. Sic fere & REISKIUS: „aut ἄλλο τι θεοῦ, aut ἄλλο ἢ θεός." Et ante hunc H. STEPHANUS: „Aut delendam esse particulam ἢ, aut scribendum esse ἢ θεὸς, contendo: & ita quidem ut hanc lectionem illi præferam. Cæterum videri cuipiam possint hæc verba, τί ἂν οὖν βασιλέως ἐν ἀνθρ. &c. non satis cohærere: & fuisse potius dicendum, τί ἂν οὖν εἴποις ἄλλο γεγονέναι τὸ κελεῦσαν ἢ τὸ δαιμόνιον; τί γὰρ ἂν βασιλέως ἐν ἀνθρ. &c. (possit vero quis & τὸν θεὸν scribere pro τὸ δαιμόνιον.) Verum etiamsi nihil tale præcesserit, videri possint hæc quæ habemus verba non secus accipienda quam si illa præcessissent, aut alia ejusmodi, & in his pro οὖν haberemus γάρ."

L. 17. „Malim scribi, ὑπὸ δέους τῆς τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἀφαιρέσεως, aut saltem articulum τῆς præfigi." H. STEPHAN.

Cap. LIX. Historiam hanc *Antiochi, novercam suam Stratonicen adamantis*, ac tandem in matrimonium a patre Seleuco eamdem accipientis, quæ historia *hoc Capite & nonnullis sequentibus* exponitur, hoc modo in *compendium* redegit PLETHO: Ὁ δὲ Σέλευκος τὸν υἱὸν Ἀντίοχον, περιὼν ἔτι, τῆς ἄνω γῆς βασιλέα ἀπέφηνεν ἀνθ' ἑαυτοῦ· συνοικίσας αὐτῷ καὶ Στρατονίκην, τὴν ἑαυτοῦ μὲν γυναῖκα, τοῦ δὲ μητρυιάν· ἧς ἠράσθη μὲν ὁ νεανίσκος ἄτοπόν τε καὶ σφοδρόν τινα ἔρωτα, κατέχων δὲ παρ' ἑαυτῷ καὶ κρύπτων τὸ πάθος, οἷα ἀθέμιτον, ἐνόσει τε καὶ ἔφθινεν. Ἀλλ' Ἐρασιστράτου τοῦ ἰατροῦ, ὃς Σελεύκῳ ἐπὶ μεγάλαις συντάξεσι συνῆν, εὖ μὲν καὶ τεχνικῶς φωράσαντος τὸ πάθος, ὅτι τε ἔρως εἴη, καὶ ἧς εἴη γυναικὸς, εὖ δὲ καὶ σὺν περινοίᾳ τῷ πατρὶ φράσαντος, πυθόμενος ὁ πατὴρ, συνοικίζει τε τὴν γυναῖκα τῷ παιδὶ, καὶ νόμον τίθησιν, ὄντα καὶ πρότερον Πέρσαις, Ἅπαν δίκαιον εἶναι τὸ πρὸς βασιλέως ὁριζόμενον. Σατραπειῶν τε οὐσῶν ὑπ' αὐτῷ δύο καὶ ἑβδομήκοντα, τοσαύτης ἐβασίλευσε γῆς &c. Sequuntur quæ Appianus habet capite LXII. De eadem historia confer, si lubet, Plutarchum in Demetrio, pag. 906. extr. & seq. Pag. 626.

L. 23. τόδε φαίνεται Aug. *L.* 25. ἐς τὸ πάθος αὐτοῦ Reg. B. Aug. Et Cand. *ad amorem ejus.* *L.* 33. φυλάξας Aug. & Vratisl. cum H. Steph. *L.* 34 *sq.* ἢ δὴ - - συναισθέσθαι. Post εἴκασεν locum hic non habere verbum finitum videtur, sed requiritur infinitivus. *L.* 45. γιγνόμενον, γινόμενον Aug. cum H. Stephano: pro quo γιγνόμενον, usitatiorem Appiano formam, substitui. Pag. 627.

Cap. LX. Lin. 57. ὦ 'γαθὲ Reg. B. Aug. Vratisl. Pag. 628.

L. 61. προτιμώμενον αὐτῷ θανάτου Aug. Ven. Mendosam esse vulgatam lect. monuit MUSGRAV. „προτιμῶντα αὐτῷ" correxit REISKIUS. προτιμώτερον perperam cum Regiis dat Vratisl. Idemque Vratisl. αὐτῷ, pro αὑτῷ quæ familiarior Appiano, ut jam sæpe observavimus, forma est.

L. 63 *sq.* λόγον ὡς ἄφυκτον. „An delenda partic. ὡς?" MUSGRAV. Mihi bene habere videtur. *L.* 64 *sq.* τῆς σῆς Ἀντ. εἰ ἤρα γυν. Reg. B. Aug. Vratisl. *L.* 68. διήγημα γενέσθαι. Sic libri omnes. Sed perspecte, & probabiliter utique, REISKIUS: „δεῖγμα γενέσθαι."

Pag. 629. *L.* 71. αὐτὸς αὐτῷ Aug. *L.* 84. τοῖς ἐμοῖς φιλτάτοις. „τοῖς ἐμοὶ φιλτ." REISK.

Pag. 630. CAP. LXI. *Lin.* 93. πρὸς βασιλέως ὁριζόμενον. Sic, absque pronom. ὑμῖν, dedit Aug. Sed pronomen cum Edd. addunt Vratisl. & Cand. Puto & Ven. Pletho vero cum Aug. generatim, ἅπαν δίκαιον εἶναι τὸ πρὸς βασιλέως ὁριζόμενον.

L. 94. ἡ στρατιὰ δὲ Reg. B. Aug. *L.* 95. ὡς βασιλέα τε Aug. Ven. *L.* 96. τῷ παιδὶ scripti libri omnes. Sic etiam reposuit MUSGRAV. *L.* 98. ἐξέπεμψεν Aug. Ven. *Ibid.* Minime necesse puto, vocab. δυνατώτερον in συνετώτερον mutare, ut voluit MUSGRAV.

CAP. LXII. *Lin.* 2. ἐβασίλευσε Aug. & Pl. Leid.

Pag. 631. *L.* 12 *sq.* φίλου παῖδα ἀτυχ. Aug. Ven. Vratisl. „παῖδα secundum delendum." REISK. & MUSGRAV. *L.* 14. φονέα ἑαυτοῦ Aug. & Pletho Vind.

CAP. LXIII. *Lin.* 16. βασιλεύσας αὐτῶν &c. Aug. Pl. omissa præpos. *L.* 21. διεπέρα in διέβαινεν mutavit Pletho; & paulo superius βιώσας in βιοὺς: cujusmodi mutationes nil adtinet cunctas recensere.

Pag. 632. *L.* 27. Ἄργος τὸ ἐν Ορεστείᾳ (ὅθεν οἱ Αργεάδαι Μακεδόνες·) — „Hallucinatur h. l. turpiter & ridendum se præbet Appianus, [*Scaligeri* urbanitatem *Tollius* æmulatur:] quod dicit τοὺς Μακεδόνας Αργεάδας dictos ἀπὸ τοῦ ἐν Ορεστείᾳ Ἄργους. Cum Αργεάδης nomen sit patronymicum, quod non a locis sed personis derivetur. Dicti autem Sibyllæ Αργεάδαι Macedonum reges,

Αὐχοῦντες βασιλεῦσι Μακεδόνες Αργεάδῃσι,

ab Argeo eorum rege. Quem perperam Αργαῖον pro Αργείῳ quidam vocant. Ipsius enim regis nummus habet ΑΡΓΕΙΟΥ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. non ΑΡΓΑΙΟΥ. Præterea ab Αργαῖος non Αργεάδης, aut Αργειάδης, sed Αργαιάδης fieret. Hinc & apud Polyænum lib. IV. & Pausaniam Ptolemæi Lagidæ frater non Αργαῖος, ut editi habent, sed Αργεῖος vocandus est." AL. TOLLIUS: *ex* JOS. SCALIGERI *Animadvers. ad Euseb. num.* MCCCXXXIII. *& num.* MDCXXIV. Quo jure superciliosam istam censu-

ram in Appianum hi profuderint, nunc non vacat disquirere. Mitto etiam quærere, satisne certum sit, ab Appiano esse illa verba in parenthesi posita, neque a sciolo quodam adsuta. De *Argis* illis *Oresticis* consuli Strabo potest lib. VII. p. 326. & Stephanus Byzant. v. Ἄργος, apud quem miror de menda nihil monuisse interpretes, quæ ibi sententiam plane turbat & pervertit. Quum enim vulgo legatur: ἑβδόμη, κατὰ Μακεδονίαν, ὀγδόη, Ἄργος Ὀρεστικὸν, ἡ ἐν Σκυθίᾳ. ἐννάτη, Καρίας: facile patet, confusionem ortam esse ex ambigua potestate literæ η vel H, atque ita scriptum oportere, ἑβδόμη, κατὰ Μακεδονίαν, ἡ Ἄργος Ὀρεστικὸν, (scil. λεγομένη·) η. (i. e. ὀγδόη) ἐν Σκυθίᾳ. κ. τ. λ. Pag. 632.

L. 28. τὸ ἐν τῷ Ἰονίῳ (sic recte Aug. Ven. Vrat. cum H. Steph.) λεγόμενον οἰκίσαι Διομήδην. *Argyrippa*, aliâs *Arpi* dicta. conf. Annib. cap. 31. p. 266. *L.* 35. ἔτι τὸν βωμὸν Aug. & Pl. Vind. Quum vulgo ἔτι βωμὸν legeretur, REISKIUS ἔτι αὐτὸν legere jussit. *L.* 36. Pro διαφθείροντας τὸ ὄνομα, Pletho παρατρέποντας τὸ ὄνομα posuit.

CAP. LXIV. Lin. 45. Verba, παρατροχάσαι ἐπιπλεῖστον αὐτῷ, citavit Grammaticus San-Germanensis v. παρατροχάσαι. Vide Spicileg. Fragm. ex App. hoc Vol. p. 17. *L.* 48. Dele comma post Φλέβα. *Ibid.* τῷ τέλει τοῦ βασιλείου δόρατος, *extremitate hastæ regiæ*. τῷ βέλει, esset *cuspide hastæ*. Hesychius: βέλος· αἰκίς. Et Eustathius (ad Iliad. δ'. p. 344, 20.) citante etiam H. Steph. in Thes. βέλος proprie esse ait τὸ τοῦ ὀϊστοῦ σιδήριον. *L.* 48 *sq.* αἱμοῤῥοεῖν Reg. B. Aug. Vratisl. Pletho. Pag. 633.

L. 57. εὐθὺς δ' ἐπαναιρεθέντος αὐτῷ τοῦ Σελεύκου. Post menses admodum septem ab illa victoria de Lysimacho reportata occisum a Ptolemæo Seleucum scribit Justinus XVII. 2. An legendum, εὐθὺς ἐπαναιρεθέντος αὐτοῦ τοῦ Σελεύκου. κείμενον δὲ τὸ σῶμα &c? Nescio quid h. l. turbatum videtur. Pag. 634.

L. 60. Θώραξ. Apud Candidum in edit. Moguntina est *Phorax*, sed in antiqua Veneta recte legitur *Thorax*.

L. 62. ὑπὸ δέους recte H. Stephanus, cui proxime accedens Aug. ὑποδέους dat, tamquam uno vocabulo. *L.* 69. γενομένων Aug. Ven. Vratisl. ut emendaverat H. Steph.

Pag. 634. *L.* 69 *sq.* Τοῦ μὲν ἐς ἑβδομήκοντα ἔτη, τοῦ δὲ ἐς πλέονα τούτων ἄλλα τρία. „Dissentit a Nostro Justinus, [XVII. 1.] qui Lysimacho quatuor & septuaginta annos, Seleuco autem septem & LXX. adscribit. Idem tradit Agathoclem filium, cujus paulo superius mentio, a Lysimacho patre ministra Arsinoë noverca veneno interfectum. Atque eum κακοῖς οἰκείοις περιπεσόντα necasse filium Strabo scribit. [lib. XIII. p. 623.] Domesticas autem illas calamitates Pausanias in Atticis [I. 10.] recenset." ALEX. TOLLIUS.

CAP. LXV. Lin. 72. παῖς παρὰ πατρὸς. Probam hanc lectionem, quam ex solius Plethonis (Leid.) auctoritate primum receperam, perspicue exhibet cod. Vratisl. Candidus, omisso vocab. παῖς vel παῖδες, verba παρὰ πατρὸς ita reddidit, tamquam legisset παρ' αὐτοῦ. *Defuncto deinde Seleuco, qui deinceps ab illo Syriæ regnum susceperunt, hi fere habentur.* *L.* 76 *sq.* Αντίοχος ἕτερος - - ὅτῳ Θεὸς ἐπώνυμον. — „Vereor, ne Appianus *Antiochum Theum* cum Demetrio Sotere confuderit. Hunc enim *Soterem* fuisse appellatum, quod Timarchum Satrapam Babyloniæ exstinxerit, supra narraverat ipse, pag. 118, 3." [p. n. 607.] REISKIUS. At alius fuit *Timarchus*, *Babyloniæ* Satrapa; alius *Milesiorum* tyrannus, qui quidem videtur is esse *quo socio in Asia filium Ptolemæi* (Philad.) *regis descivisse a patre* legimus in Prologo vel Epitome lib. XXVI. Trogi Pompeji. conf. Prideaux Connex. Hist. Vet. & Nov. Test. ad ann. 260. ante C. N. — De eodem autem hoc *Antiocho Deo* video ab alio viro docto alium errorem Appiano imputatum esse, a quo errore ita immunis est Scriptor noster, ut nemo magis esse possit. — „Fallitur citra controversiam Appianus, (sic eruditus Editor versionis germanicæ Historiæ Univers. a societate doctorum Anglorum editæ, SIGISM. JAC. BAUMGARTEN, Adnot. 663. ad Tom. VII.) *Antiochum Theon* perhibens *filium fuisse Seleuci Nicatoris*, *fratremque Antiochi Soteris.*" — Nempe de hujusmodi figmento tantum abest ut cogitarit Appianus, ut manifeste etiam contrarium docuerit. At errorem istum Scriptori nostro imprudens obtrusit disertus aliâs

interpres, multisque modis præclare ceteroquin de Appiano meritus, *Sigism. Gelenius*, qui hunc locum de proximis Seleuci successoribus, inde ab initio hujus Capitis, infelicius & contra auctoris sententiam his verbis expresserat: *Defuncto autem Seleuco patri successerunt in Syriæ regnum hi filii: primus hic ipse Antiochus, qui novercam adamaverat, cognomento Soter: - - secundus vero Antiochus alius, ex hac nupta genitus.* Adparet autem, vocabulum illud παῖδες, quod mendose legebatur in Græcis, in errorem induxisse Gelenium. Pag. 634.

L. 80 *sq.* „ δύο δὲ εἶχε, Λαοδίκην καὶ Βερενίκην ἐξ ἔρωτός τε καὶ ἐγγύης Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου θυγατέρας. Legendum θυγατέρα in numero singulari: falsum enim est Laodicem fuisse Philadelphi filiam. Imo fuit Antiochi Soteris filia, & soror ex patre mariti Antiochi, Polyæno teste lib. VIII. Ἀντίοχος ὁ προσαγορευθεὶς θεὸς ἔγημε Λαοδίκην ὁμοπάτριον ἀδελφὴν, ἐξ ἧς αὐτῷ παῖς ἐγένετο Σέλευκος. δευτέραν ἔγημε Βερονίκην Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως θυγατέρα. Ideo videtur aliquid deesse in hoc Appiani loco: veluti, ἐξ ἔρωτός τε καὶ ἐγγύης, τὴν μὲν ὁμοπάτριον ἀδελφὴν, τὴν δὲ Πτολεμαίου, &c. Nam ut nunc legitur, non est sine salebris hic locus. De hac Laodice (credo) intelligendus est Valerius Maximus lib. IX. cap. 14. quæ virum necavit & pro eo in lecto posuit Artemonem quendam facie simillimum: quod firmat emendationem nostram. De eadem Laodice etiam intelligendus Athenæus lib. XIII. ubi Danaë uxor Sophronii, qui Ephesum ad defectionem impulerat, dum ducebatur ad supplicium, de Diis, & merito dubitari ajebat, an sint Dii, cum Laodice, quæ virum necaverat, imperaret: ipsa vero, quæ virum servaverat, ad mortem duceretur." Jac. Palmerius. Candidus: *duas quippe habuit, Laodicem scilicet & Berenicem. Ob Zelum igitur & nuptias Philadelphi filiæ a Laodice occiditur.* An, deleto vocab. θυγατέρας vel θυγατέρα, (quod facile intrudi in contextum potuit) commoda hæc sententia reliquis verbis insit, *duas enim habebat uxores, Laodicen & Berenicen, alteram amore in matrimonium ductam, alteram ex desponsatione Ptolemæi* Pag. 635.

Pag. 635. *Philadelphi*, judicent doctiores. Vide Hieronymum, Comment. in Daniel. cap. XI. Tom. V. Opp. pag. 598 ſq. edit. Froben. ubi & de amore Laodices, & de Berenice magnificis conditionibus Antiocho oblata & deſponſata diſſerit. Conf. Vaillant Hiſtor. Seleucid. p. 26 ſq.

Pag. 636. *Cap. LXVI. Lin.* 92 *ſqq.* Σελεύκῳ μὲν δὴ --- καὶ ἐς ἔτη δύο μόνα ἐβασίλευσεν. „ Iſ. Caſaubonus, in Synopſi ſua Chronologica ad Polybium, Seleuco Cerauno, de quo hic ſermo, quatuor fere annos imperii tribuit." JAC. PALMERIUS. Sic & REISKIUS monuit: „ Alii quatuor edunt." „ Seleucus (Ceraunus) regnavit ex Porphyrio & Euſebio annos tres." VAILLANT, *Hiſtor. Seleucid. p.* 38. Quodſi anno tertio imperii periit, non incommode duos annos ei tribuere Appianus potuit.

L. 97. καὶ αὐτοῦ περὶ τοῖν παίδοιν προεῖπον. Vid. cap. 45. p. 604 ſq.

L. 1 *ſq.* „ Ἀντιόχου δὲ, δύο οὐ πλήρεσιν. Falſiſſimus calculus. Sed non eſt is Appiani error: eſt procul dubio codicis, ubi male δύο pro δυοκαίδεκα vel δώδεκα ſcriptum erat. Nam omnes Chronologi conſentiunt in numero annorum Antiochi Epiphanis, de quo hic ſermo, & ajunt eum regnaſſe undecim ſolidos annos, & menſes aliquot: error forte manavit ex litteris numeralibus, ubi ſcriptum erat ιβ', at evanuerat ι, & ſolum β'. remanſerat." JAC. PALMERIUS. — Monuit etiam REISKIUS: „ Imo vero duodecim." — VAILLANT, *Hiſt. Seleucid. p.* 103. „ Mortuus eſt Antiochus IV. anno regni ſui duodecimo inchoato."

Pag. 637. *L.* 8. βουλεύσεσθαι. Sic plane exhibet Vratisl. ut emendavit H. Stephanus. *Ibid. ſqq.* κύκλον τῇ ῥάβδῳ περιέγραψεν ὁ Ποπίλλιος. „ De hoc vide Livium lib. XLV. c. 12. Plutarch. in Apophth. Valer. Max. l. VI. c. 4. Patercul. l. I. c. 10. Ciceron. Philip. VIII Plin. lib. XXXIV. c. 6. ubi tamen manifeſto errore Cn. Octavius pro Popillio ponitur. In prænomine quoque variant autores, aliis eum *Cajum*, aliis *Marcum*, aliis *Publium* vocantibus." ALEX. TOLLIUS.

Cap. LXVII. Lin. 14. Εἴρηται δὲ καὶ περὶ Δημητρίου. Vide c. 46. & 47. p. 606 ſq. *L.* 17. παιδὶ. cf. 630, 96. *L.* 18. ψευδόμενος &c. De aliis obreptitiis principibus vid. Tollium ad h. l. Pag. 637.

L. 20. συνέλαβεν Aug. *L.* 27. ἐν Φραάτου βασιλέως. Sic ſcripti omnes cum edit. 1. & 2. Nec opus erat, ut hanc ſcripturam mutaret Tollius, qui Gelenium ſequi voluiſſe videtur, in cujus verſ. eſt *in Phraatæ regia.* Pag. 638.

Cap. LXVIII. Lin. 30. παιδίον Ἀλέξανδρον, ἐξ Ἀλεξάνδρου τοῦ Νόθου. Alii *Antiochum VI.* hunc vocant. vid. Juſtin. XXXVI. 1. & Haverc. ad Oroſ. V. 4. pag. 295. *L.* 32. τὸ παιδίον κτείνας. conf. Liv. Epit. LV. *L.* 33. ἀφ' ἑαυτοῦ. *Sibi ipſe* hoc nomen impoſuit: non a Syris ſponte delatum accepit. *L.* 39. καὶ ὡς συνέβαλλ. Aug. Vratisl. & Musgrav. Pag. 639.

Cap. LXIX. Lin. 50. δολοφονήσεως Aug. & Ven. cum H. Steph. conf. l. 41. *L.* 51. πρὸς πάντας μίσει Aug. Ven. Vratisl. Et Cand. *peroſa omnes.* Perperam Editi, πρὸς πάντα, dabant. Ad quæ verba Reiskius adnotavit: „Forte πρὸς αὐτὸν, aut πρὸς πάντας."

L. 60. κατεπρήσθη. Sic & Reisk. & Musgrav.: monuitque Reiskius, interpretem (Gelenium) id etiam dediſſe. Et Cand. *combuſtus eſt.* *L.* 65. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν recte Vratisl. ut poſuit H. Steph. *L.* 67. ἡ καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ γεγάμητο τῷ Κυζικηνῷ. „Fallitur h. l. Appianus. Nam Selene primo conjux Ptolemæi Lathuri fuit: deinde nupſit Antiocho Grypo, ac demum Antiochi Cyziceni filio." Alex. Tollius. Pag. 640.

Cap. LXX. Lin. 72 *ſq.* ὥς μοι λέλεκται. Vide cap. 49. p. 609. *L.* 76. βασιλεύσαντα δ' ἐν. Neceſſario inſerenda conjunctio fuit; & quidem particula δὲ, ob præced. μὲν lin. 73. Pag. 641.

L. 77 *ſq.* ἐς ἑβδομήκοντα ἐπὶ διακοσίοις ἐνιαυτοὺς & rurſus *L.* 80. τοῖς διακοσίοις ἑβδομήκοντα ἔτεσι. Vide Scalig. Animadv. ad Euſeb. num. MDCCCCXXIV.

L. 78. διίκετο Aug. Ven. *L.* 79. τὸν ἐς Ῥωμ. χρόνον iidem Aug. & Ven. Eodem modo emendavit Musgrav.

Ibid. ἐξ Ἀλεξάνδρου. „ἀπ' Ἀλεξ." reponere Reiskius juſſit, ut Musgrav.

AD APPIANI LIBRUM
DE BELLO MITHRIDATICO.

Pag. 642. „HISTORIAM *Mithridaticam*, sive bellum hoc cum Mithridate a Romanis gestum, scribunt Plutarchus in vitis Syllæ, Luculli, Cn. Pompeji; Livius lib. LXXVI. ad CII. quorum argumenta tantum extant; Valer. Max. lib. IV. cap. 6. lib. VIII. c. 7. lib. IX. c. 2. Frontinus, Augustin. de Civ. Dei lib. III. c. 22. Plin. Cicero in Oratione pro lege Manilia, Eutropius, Orosius, Florus, & Dio. Meminit & obiter Athenæus lib. V. c. 13. In annis tamen variant autores: noster enim Appianus durasse tradit annos XLII. Florus XL. Justinus XLVI. Orosius XXX. At recte Bongarsius ab ortu ipso belli Mithridatici ad Pompeji triumphum annos enumeravit XXIX." ALEX. TOLLIUS. Scriptores istos jam eodem ordine, & paulo quidem curatius, enumeraverat CAMERS, *ad Flori lib. III. cap.* 5.

CAP. I. De *Libri hujus Exordio*, quod vulgo ab his verbis fieri solitum erat: Ὧδε μὲν Ῥωμαῖοι Βιθυνοὺς καὶ Καππάδοκας *&c.* quæ a nobis sub finem Libri in Caput CXVIII. & CXIX. a p. 823, 66. ad 826, 12. rejecta sunt, jam in *Exercitationibus in Appianum Sect. III.* §. *XIV. n. r) p.* 18 *sq.* sententiam nostram in hunc modum declaravimus: „Verbis illis non tam *Exordium* hujus Libri, quam *Epilogum* contineri (quamquam illud nemini adhuc observatum vidi) facile sibi persuadebit quisquis vel ipsum, quem dico, locum per se paulo attentius considerarit, vel cum aliorum etiam Appiani librorum Exordiis atque Epilogis conferre voluerit. Certe solenne est Appiano, cujusque singularis libri initium a gentis ejus, cujus historia eo libro traditur, origine atque sedibus capere; quod in Libyca, in Hispanica, in Illyrica Historia videre licet. Atque, secundum eamdem rationem, omnino ab iis quæ pag. 171. med. edit. H. Stephan. [nostra nunc p. 642, 1 sqq.] leguntur, exordium libri hujus Mithridatici

fecisse putandus est Appianus. Vix autem rursus ovum ovo similius est, quam ei, quem dico, præpostere in frontem libri rejecto Epilogo est Punici libri conclusio p. 85. C. [nobis nunc p. 500, 54.] aut Epilogus Historiæ Romanorum Syriacæ, p. 119. B. [nobis p. 610, 53.] Quare in antiquo aliquo Exemplari, e quo hodierni fluxere Codices, folium illud quod ultimum erat hujus libri, luxatum aliquando fuisse, tum loco suo plane motum atque temere in frontem ejus Libri, cujus Epilogum illud continebat, rejectum putandum est." Pag. 642.

Neque vero ad hunc usque diem, diu atque multum curateque re considerata, causæ quidquam inveni, cur ab illa discederem sententia: excepto quod non ab ipso exitu universi hujus Libri huc transjectam illam laciniam, atque non ultimum folium Mithridaticam historiam complexum, sed penultimum, in antiquo exemplari loco motum & in fronte libri locatum fuisse, mihi persuaserim. Est enim manifeste lacinia hæc Epilogus, quo clauditur historia Belli tertii Mithridatici, a Pompejo ad finem perducti, ceterarumque rerum ab eodem Pompejo occasione ejusdem belli in variis Orientis partibus gestarum. Et in eam sedem restituendum utique hunc Epilogum, neque diutius ferendas turbas, quæ hujus libri introitum adhuc obsederant, putavi. Sequitur (ut in Notis infra contextum ad h. l. monui) duobus extremis Libri hujus capitibus, CXX. & CXXI. p. 826-829. brevis *Adpendix*, de iis rebus quæ post confectum a Pompejo bellum & post obitum Mithridatis in Ponto & finitimis regionibus usque ad Augustum Cæsarem gesta sunt. Vidimus supra, in Hist. Hispan. Cap. LXXI sqq. p. 186 sqq. similis confusionis, qualis h. l. obtinuit, ex transpositione duorum foliorum ortæ, geminum huic exemplum: ad quem locum vide, si lubet, quæ disseruimus, pag. 295. harum Adnotationum: & conf. quæ monuimus ad Pun. p. 372. cap. LVI. (p. 426. Adnotat.) Ceterum ab eisdem verbis: Ὧδε μὲν, a quibus incipit Epilogus ille, qui Exordii loco perperam ad hunc diem positus fuerat, incipit pariter Epilogus expositionis belli a Lucullo adversus Mithridatem gesti, cap. XCI. p. 778. & epilogus ipsius illius,

Pag. 642. de qua modo dixi, Adpendicis Historiæ Mithridaticæ, p. 828, 37. Conf. etiam Civ. IV. 709, 22. &c.

Lin. 3. Ὅμηρος ἐν τοῖς ἔπεσι. Iliad. κ'. 470 sqq. *Ibid.* φεύγοντας. Consentit Vratisl. *L.* 4. σθενότατος. Poterat recipi altera scriptura σθενώτατος, quam exhibent Aug. & *Vat.* Vide Pun. 305, 17. *Codex* autem hic *Vaticanus*, cujus Lectionibus in recensendo hoc libro Mithridatico uti licuit, non est vetustior ille membranaceus, ex quo Historiam Hispan. Annib. & Punicam passim expolivimus, sed alius chartaceus, satis tamen antiquus & probus, Num. CXXXIV. in Bibl. Vat. notatus, quem nos initio Adnotationum ad Præfat. & Adnot. ad Pun. 305, 17. *Vat. C.* designavimus: nunc autem, quoniam nullo alio in hujus libri recensione usi sumus, nude *Vat.* designare licebit.

L. 5. 7. 9. ἐπιτυχόντας - - περάσαντας - - πιεσθέντας. Facile adparet, a nominativis οἱ μὲν, οἱ δὲ, deceptos librarios veram lectionem deseruisse. In accusativo casu ponenda atque adeo ab Auctore posita olim fuisse, cum totius periodi decursus nexusque docet, tum illud φεύγοντας, in omnibus scriptis libris conservatum, satis declarat.

Pag. 643. *L.* 6. καταμεῖναι. „F. καταμεῖναι λέγονται." REISK. Nil opus est addere. Infinitivus hic, cum aliis qui sequuntur, pendet a verbo ἡγοῦνται. *L.* 11. ἢ καὶ Aug. *Ibid.* αὐτοῖς ἀλόγως. „οὐκ ἀλόγως, aut αὐτοῖς εὐλόγως." REISKIUS. — Non video, cur solicitetur vulgata lectio. ἀλόγως, *absque consilio, temere, casu.*

L. 14. Βίθυν. Ad h. l. & quæ sequuntur de Bithyniæ regibus consulendus SEVINUS *in Recherches sur les Rois de Bithynie, Mem. de l'Acad. des Inscript. T. XVIII. p.* 489 *sqq.* — Βίθυν, Martis & Setæ sororis Rhesi filium, a Βιθυνῷ, Jovis & Thraces, distinguit Stephanus Byzant. v. Βίθυαι & Βιθυνία: apud quem tamen eumdem Stephanum, eodem art. Βιθυνία, ipse hic quoque Thraces ex Jove filius rursus Βίθυς vocatur: sed id quidem librariorum errore apud Byzantinum factum esse, ostendit Luc. Holstenius ex collato art. Δόλογκοι & ex Arriano apud Eustath. ad Dionys. Perieg. At quum alter-

ille, *Bithys*, pariter Thracicæ gentis, cui *Bithyarum* erat nomen, princeps perhibeatur; fieri poteſt, ut alii auctores, quos ſecutus ſit Appianus, pro duobus, Bithy & Bithyno, unum tantum ſtatuerint, Bithyn, eumque Jovis & Thraces filium perhibuerint. Quodſi tamen indigere utique critica ope h. l. Appianum judicent doctiores, lubens accipio. Pag. 643.

L. 15. ἐπωνύμους ἑκατέρᾳ γῇ γενέσθαι, *utrique regioni nomen dediſſe.* ἐπώνυμος τινὸς, *qui nomen ab aliquo accepit.* ἐπώνυμον τινὶ γίγνεσθαι, *nomen alicui dare* vel *communicare.*

Cap. II. Lin 16 ſeqq. „Τῶν δὲ πρὸς Ῥωμαίων αὐτῆς βασιλέων ἐννέα καὶ τετταράκοντα ἐφεξῆς γενομένων, οὕτω μοι μάλιστα μνημονεῦσαι προσήκει τὰ Ῥωμαίων συγγράφοντα. Hic locus procul dubio corruptus eſt in verbis, & falſus in numero. Primum enim legendum eſt πρὸ Ῥωμαίων, non πρὸς, ut excuſum eſt. Deinde quid eſt τὰ Ῥωμαίων συγγράφοντα? lego τὰ Ῥωμαίοις συνάπτοντα, id eſt, *quæ Romanos attingunt*: ſcilicet quæ connexionem aliquam habent cum Romanorum negotiis. Numerus etiam inſigniter corruptus eſt, & ſi quid video, παρέλκει τὸ καὶ τετταράκοντα. *Abundat ea vox* quadraginta. Nam ſi verus is numerus eſſet, jam multo ante Trojani belli tempora fuiſſe Bithyniæ reges dicendum eſſet, quod eſt abſurdum. Nam Homerus nec Thynos nec Bithynos in toto opere nominavit, licet de aliis populis Trojanorum vicinis multa dixerit: quod autem tollendæ ſint hæ voces καὶ τετταράκοντα, ſuadet verus numerus Bithyniæ regum, qui novem fuerunt, ſecundum auctores qui de iis ſcripſerunt. Undecim quidem forent, ſi Dœdalſum & filium ejus Botiram numeremus, ſed ii duo nunquam dicti ſunt reges, ſed ἔπαρχοι & ἀρχὴν ἔχοντες. Primus vero, de quo Memnon dixit, ἐβασίλευσεν, eſt Βᾶς, qui tempore Alexandri Macedonis vivebat, & Calantum ejus præfectum a Bithynia repulit. Hujus filius Zipœtes 2. cui Nicomedes primus nomine ſucceſſit 3. Huic vero Pruſias primus, qui & Claudus dictus eſt, 4. Poſt eum Pruſias Zelæ filius, 5. cujus filius Pruſias Venator dictus, 6. cujus filius & interfector Nicomedes Epiphanes dictus, 7. cujus Nicomedes alter Philopator, 8. Poſt quem Nicome-

Pag. 643. des ultimus, qui hæredem ſui regni populum Romanum inſtituit, 9. Hi ſunt novem Bithyniæ reges, quos ad octo reducit Georgius Syncellus pag. 276. his verbis: Οἱ Βιθυνῶν βασιλεῖς η'. κατὰ Διονύσιον ἔνθεν ἤρξαντο διαρκέσαντες ἔτη σ. ι. γ'. *Reges Bithynorum VIII. ſecundum Dionyſium, a quo cœperunt, in annos CCXIII. duravere.* Scilicet non numerabat Syncellus primum, qui Bas dicebatur, in regum ſerie, quoniam non a patre per ſucceſſionem acceperat regis nomen, ſed primo ἔπαρχος dictus, ſuccedenti tempore regem ipſe ſe nominavit. Sic firmat Syncellus noſtram de tollendis vocibus καὶ τετταράκοντα conjecturam. Sed & auctorum ſilentium, ut Demoſthenis, id firmare videtur, & alii Rhetores, qui cum de Thraciæ regibus plurimis locis meminerint, nunquam de Bithyniæ regibus verba fecerunt, licet ſæpiſſime de Byzantio, de Cherſoneſo, de Sacro, vel ἱερῷ in ore Ponti in Bithynia ſito, meminerint. Itaque non dubito audacter pronuntiare, τὸ καὶ τετταράκοντα debere deleri, ut ſuperfluum." JAC. PALMERIUS. — De antiquorum Bithyniæ regum numero ſucceſſioneque, præter Sevinum, quem paulo ante laudavi, conſulendus Vaillant in Hiſtoria regum Bithyniæ, & (qui ad eoſdem provocavit) Baumgarten, not. 482. ad T. VIII. Hiſtor. Univ. ex Angl. ſermone in Germ. translatæ, p. 512. ubi Palmerii illa Adnotatio, quam Tollius tacito auctoris nomine editioni ſuæ Appiani inſeruerat, non debuit ad ipſum Tollium auctorem referri.

L. 17. πρὸ Ῥωμαίων Aug. Ven. Et ſic, præter Palmerium, REISKIUS etiam & MUSGRAV. Conf. Syr. 613, 5.

L. 18. Verba οὕτω μοι „mendoſa" pronunciavit MUSGRAV. nullam tamen tentans medicinam. Maxima fortaſſe veri ſpecie, οὔ τι μοι, reponeretur: *De regibus, qui ante Romanorum tempora* (id eſt, priuſquam Romani ſeſe rebus Bithyniæ aut finitimarum regionum immiſcerent) *Bithyniam tenuerunt, nil magnopere commemorare ad me adtinet, res Romanas perſcribentem.* Nam Pruſias certe, de quo mox incipit diſſerere, non in eorum numero regum Bithyniæ referri potuit, qui ante Romanorum tempora vixerunt. Tum vero

vero mox pro Προυσίας ἦν, legendum Προυσίας δ' ἦν fuerit. Quod si autem verba illa, πρὸ Ρωμαίων, intelligenda sint, *priusquam in Romanorum potestatem pervenit Bithyniæ regnum*; (quemadmodum paulo inferius, cap. 8. hujus libri, p. 651. Καππαδοκίας πρὸ Μακεδόνων οἵ τινες ἦρχον, est, *qui Cappadociæ imperarunt antequam Macedones ea regione potiti sunt*;) tum vero suspecta illa verba, οὕτω μοι, in τούτων μοι mutata utique malim. *Pag. 643.*

L. 19. συγγράφοντι Aug. Ven. Vat. recte. Etenim manifeste ad μοὶ προσήκει refertur.

L. 23. ἀπήντησε τοῖς Ρωμ. στρατ. εἷμά τε Ρωμαϊκὸν &c. Vide Polyb. Legat. XCVII. Diodor. Sic. Legat. XXII. & Livium XLV. 44. & quæ ibi a viris doctis monita sunt. *Pag. 644.*

Cap. III. Lin. 42. ἑπόμενος. „παρεσόμενος." Reisk. *Pag. 645.* *L.* 46. ὑπολειφθέντων. Sic & Vratisl. recte. *L.* 47. Νικηφόριον ἐξελὼν &c. Vid. Polyb. Excerpt. Vales. p. 169. Opp. T. III. p. 129. ed. Lips. *L.* 49. μέχρι καὶ τῶνδε Aug. καὶ μέχρι καὶ τῶνδε Vratisl. Ad h. l. sic Reiskius: „μέχρι τῶνδε. Videntur hic quædam deesse: nam μέχρι τῶνδε, pro τότε, est insolens." At genit. τῶνδε non a μέχρι pendet, sed a πυθόμενοι. conf. Adn. ad Syr. 564, 69. *L.* 55 *sq.* καὶ τὰ χρήματα Aug. Ven. Vat.

Cap. IV. Lin. 57. διὰ μέσους recte Aug. Vratisl. & alii cum H. Stephan. *L.* 67. ἀφεθείσης Reg. B. Aug. Vat. Vratisl. ut correxit idem Stephanus. *L.* 72. ὅμως δ' αὐτῷ. An ὅλως δ' αὐτῷ? Malim ἕως αὐτῷ. *L* 77. ἐν τῇ Βερν. Aug. Vratisl. aliique cum H. Steph. *Ibid.* Βερνίκη. Rectius Βερενίκη. Sed & reginæ nomen in lib. Syr. pag. 635. ita scripserat Aug. *Pag. 646.* *Pag. 647.*

L. 78. ἐσβάντες ἐς ναῦν Aug. Vat.

Cap. V. Lin. 84. ὑποκρινάμενος Aug. Vat. *L.* 94. δορυφορῶν Reg. B. Aug. Vratisl. & alii, cum H. Stephano. Monuit & ad h. l. Palmerius: „Ex præcedentibus emendo & lego δορυφορῶν." *L.* 9. Νικομήδῃ. Sic h. l. scripti libri omnes, cum edit. 1. Sed alibi (v. c. pag. 653, 92.) in Νικομήδει consentiunt, quemadmodum h. l. H. Stephan. edidit. Scilicet *Pag. 648.*

Pag. 648. nomina illa propria in ης, Νικομήδης, Τιγράνης, Αριοβαρζάνης & similia, tam in tertio, quam in quarto casu, promiscue mox ex primæ declinationis, mox ex tertiæ, norma declinata reperimus, Νικομήδῃ & Νικομήδει, Νικομήδην & Νικομήδη: & sic de ceteris.

Pag. 649. *Cap. VI. Lin.* 11. κατηγορήσοντας. Sic emendavit C. Stephanus. In κατηγορήσαντας consentit Vratisl. De frequenti librariorum errore, aoristos cum futuris permutantium, jam aliâs monuimus.

Pag. 650. *Cap. VII. Lin.* 33. τὴν Προυσίου Aug. Ven. *L.* 36. πισlεύων οὐδενὸς, omissa importuna partic. ὡς, Aug. Vratisl. Delendam illam partic. monuere quoque Reisk. & Musgrav. Sed post οὐδενὸς, legere τῶν ἐς ἄμυναν jussit Reiskius.

L. 39. προδιδόντες αὐτὸν. In vulg. hanc lect. consentit Vratisl.

Pag. 651. *L.* 47 *sq.* υἱωνὸς τοῦδε ἕτερος Νικομήδης Ρωμαίοις τὴν ἀρχὴν ἐν διαθήκαις ἀπέλιπε. Corruptum h. l. textum Appiani videri, Vaillantius monuit in Regum Bithyniæ historia, p. 354. Ac videtur certe plerisque Nicomedes is, qui Bithyniæ regnum testamento legavit Romanis, non diversus esse ab illo Prusiæ nepote, quem Eupatorem fuisse cognominatum Appianus scribit: neque temporum ratio facile aliter patitur: atque id ipsum innuere videtur Appianus, pag. 745, 60 sq. coll. p. 730, 99 sq. Tempus autem, quo decessit postremus hic Nicomedes, etiam notavit Scriptor noster, Civ. I. cap. 111. p. 158. scilicet Olymp. CLXXVI, quæ incepit A. U. C. 678. cum quo conveniunt Consules ab Eutropio VI. 5. declarati, qui A. U. 680. magistratum gesserunt. Suspicari quis possit, scripsisse fortasse Appianum: υἱωνὸς τοῦ Προυσίου ὅδε, ὁ δεύτερος Νικομήδης. Nam parum incommodi habet, quod Nicomedes hic, si curatius rem spectes, non secundus hujus nominis rex Bithyniæ, sed tertius fuerit, quandoquidem & patri Prusiæ fuerat Nicomedi nomen. Fuit certe hic, de quo quærimus, secundus ex eis qui regnarunt ex quo Romanis Bithynia innotuit.

Cap. VIII. Lin. 50. εἴτε ἰδίαν ἀρχὴν. Adjiciendum verbum εἶχον censuit Reisk. Poterit autem, ut mihi videtur

non incommode hic intelligi verbum ἦρχον, quod proxime præcessit. *L.* 53. Αμισὸν ἐν Πόντῳ πόλιν Aug. Vat. Cf. p. 766, 14 sq. *L.* 55. Ἱερώνυμος. *Hieronymus Cardianus*, de quo consulendus Diod. Siculus XVIII. 42. & 50. & XIX. 44. & Vossius de Hist. Gr. lib. I. cap. 11. p. 65 sq. *L.* 57 *sq.* Περδίκκας Aug. Vratisl. & sic deinceps. *L.* 58. τῆς Μακεδόνων. Sic scripti cum Editis. Commode autem REISKIUS „τῶν Μακεδόνων" censuit rescribendum. Si teneas τῆς, intelligendum erit nomen γῆς, quod expressum legimus p. sq. lin. 63 sq. τῆς ὑπὸ Αλεξάνδρῳ γενομένης γῆς. Sed prætulerim equidem Reiskii emendationem. Pag. 651.

L. 60. περιποιούμενος. Sic scripti libri omnes. Et sic REISK. quoque & MUSGRAV. recte restituerunt. Sed alia emendatione, quam huic loco adlatam REISKIUS voluit, nihil opus est. Is vero (*lin. præc. & hac*) „ εἶτα ἀφιστάμενον τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ περιποιούμενος" reponere jusserat. *L.* 62. αὐτὸν οἱ Μακεδόνες εἵλοντο εἶναι πολέμιον. Sic dedi ex Aug. Ven. Vat. Alibi verbo ψηφίζεσθαι in simili phrasi usus erat: Syr. 614, 31 sq. (τὸν Εὐμενῆ) ψηφισαμένων εἶναι πολέμιον τῶν Μακεδόνων. Pag. 652.

CAP. IX. Lin. 68. γένους βασιλ. Sic recte H. Steph. emendavit, cui meliores adsentiuntur libri. *L.* 71. ἐπὶ τῷδε Aug. Vat. Et Cand. *qua ex causa.* Ad h. l. REISKIUS: „Forsan ἐπὶ τῷδε. Vide tamen ad p. 79, 19. [Pun. 486, 20.] dicta."

L. 72. ἐβούλευε ἀποκτεῖναι Aug. Ven. Vat. Et Cand. *interficere conatus est.* Verbum βουλεύειν activa etiam forma *meditari*, *cogitare*, *moliri*, significare, probatissimorum auctorum exemplis ostendit H. Steph. in Thes.

L. 75 *sq.* Καππαδοκίας τε αὐτῆς καὶ τῶν ὁμόρων περὶ τὸν Πόντον ἐθνῶν [ὁ Μιθριδάτης] κατέσχεν. „ De parte quadam Cappadociæ concedi potest, quod dicit h. l. Appianus: de tota vero nequaquam. Fuerunt enim eodem tempore Cappadociæ reges; sed jam id supra notavimus ad Diodori paginam 791.' JAC. PALMERIUS. Vide Diod. Sic. XX. 111. & alia ejusdem auctoris loca, ad quæ ibi provocavit Wesseling. Adde Vaillant, in Achæmenidarum Imperio, s. Regum Ponti Historia.

Pag. 652. *L.* 77 *sq.* ἕως ἐπὶ τὸν ἕκτον ἀπὸ τοῦ πρώτου Μιθριδάτην. Nomen Μιθριδάτην in quarto casu, non secundo, dederunt Aug. Ven. Vratisl. Pariter Candidus, *usque ad sextum a primo Mithridatem.* In ἕκτον h. l. consentiunt omnes. Et *sextum* Ponti regem a Mithridate illo Κτίστη numerant hunc Mithridatem, qui cum Romanis bellum gessit, Vaillant, Palmerius aliique, qui antiquam regum Ponti Historiam ex parcis veterum monumentorum reliquiis utcumque adumbrarunt. At infra apud Appianum p. 813, 87 sq. idem Mithridates ὄγδοος dicitur fuisse ἀπὸ Μιθριδάτου, τοῦ Μακεδόνων ἀποστάντος τε καὶ κτησαμένου τὴν Ποντικὴν ἀρχήν. Ad quem locum vide Adnotata.

Pag. 653. *L.* 81. οἱ μὲν τοῦ Πόντου κατασχεῖν. „τὴν τοῦ Πόντου" MUSGRAV.

CAP. X. Lin. 82. Ὅ γέ τοι. Non verba solum, sed & accentus sedem, ex præscripto codicis Aug. expressi. ὅ γέ τοι Vratisl. Et REISK. atque MUSGRAV. ὅ γε τοι. Inconsiderate sane ὅς γε τοι erat editum.

L. 94 *sq.* Σωκράτη τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Νικομήδους. Delere nomen Νικομήδους, & conferre p. 724, 5-7. jussit MUSGRAV. Forsan cum auctoribus Hist. Univ. Angl. T. VIII. §. 310. & 385. putavit, Socratem istum Chrestum Mithridatis fuisse fratrem: quod nullo nititur fundamento. Eumdem Memnon, apud Photium p. 379. Nicomeden cognomine Chrestum adpellat. Adde Nostrum pag. 657, 52 sqq. *L.* 95. Χρηστὸς ἐπώνυμον. Sic recte reposuit H. Stephanus, cui nescio an adsentiantur Vat. & Ven. Codex Vratisl. in mendosa lect. ἐπώνυμος non deseruit Regios. Monuerat autem C. STEPH. in Var. Lect. in fine edit. 1. „Vide num ἐπώνυμον ἦν." Mire Candidus, *qui Christus dicebatur:* & sic rursus infra, p. 724, 6. *Socrates qui Christus appellatur.*

Pag. 654. *L.* 96. ἐπέπεμψε. Vide pag. 724, 5 sq. & conf. Adnot. ad Pun. 362, 7 sq. *L.* 97. Μιθράας. Μισθράως cum Reg. B. dat Vratisl. Pro *Mithrao* vel *Misthrao*, (nescio quo jure) *Mithridatem* posuit VAILLANT, in Hist. Reg. Ponti, p. 71. Hunc autem, (quodcumque tandem ei nomen fuerit) atque

Bagoam, probabiliter ait duces Tigranis, Armeniæ regis, fuisse: (collat. Just. XXXVIII. 3.) in quo præeuntem Vaillantius Freinshemium habuit in Suppl. Liv. LXX. 49. Pag. 654.

L. 98. In καὶ Βαγώας consentiunt omnes, præter Reg. B.

Ibid. Αριοβαρζάνη τόνδε. Pronomen τόνδε „ mendosum" visum est MUSGRAVIO. Causam suspicionis Vir doctus non adjecit: nec ego eam conjectura adsequor.

CAP. XI. Lin. 4. Μάνιος Ακύλιος. Conf. Justin. XXXVIII. 3. Freinsh Suppl. Liv. LXXIV. 11. Monuit CAR. STEPH. in Var. Lect. „ Interpres [Cand.] legit Ατίλιος." Est autem *Manius Aquilius* ille vel *Aquillius*, qui A. U. 653. consul fuerat collega C. Mario V. Conf. Pigh. Annal. T. III. p. 166.

L. 14 *sq.* τὴν γῆν τὴν Μιθριδ. Ven. Vat. & REISK. In Pag. 655. cod. Aug. desiderantur quatuor ista verba. *L.* 24. ἐπὶ πόλιν. — Quum ἕως μὲν ἐπὶ πόλιν edidisset CAR. STEPHANUS, monuit in fine edit. suæ in Var. lect. „ alter codicum μὲν non habebat." quod nescio, quam in partem debeam interpretari: certe in neutro ex Regiis Codd. illam partic. equidem inveni; nisi fortasse in altero a sec. manu margini adscripta sit, & a me non fuerit animadversa. Nec cod. Vratisl. particulam μὲν agnoscit. Utramque autem partic. delevi, quum utramque ignorent codices Aug. Ven. Vat. Paulo inferius, p. sq. lin. 42. est μέχρι Αμάστριδος.

L. 25. ἑτοίμην ἔχων δύναμιν. Aliâs communis generis apud Nostrum est nomen ἕτοιμος. Vide ad Hisp. 132, 27. & conf. Civ. II. 185, 81. *L.* 26 *sq.* πολλὰ καὶ δίκαια διδοὺς ἐγκλήματα τῷ πολέμῳ γενέσθαι. διδοὺς cum Regiis dedit Vratisl. Verba, τῷ πολέμῳ γενέσθαι, mendosa judicavit MUSGRAV. nec tamen medicinam tentavit; qua ne opus quidem magnopere esse arbitror.

CAP. XII. Lin. 32. Delevi partic. ἔτι cum Aug. & Vat. Pag. 656. Quæ si cui restituenda videbitur, facile equidem patiar.

L. 38 *sq.* παρὰ τοῦ ὑμετέρου στρατηγοῦ. *M? Aquillio*, qui ex Consulatu A. U. 625. & sqq. reliquias belli Asiatici adversus Aristonicum confecit, repetundarum deinde reus factus, sed corruptis judicibus crimine absolutus, Civ. I. cap. 22. p. 32.

Pag. 656. conf. Mithr. cap. 57. p. 724. Eumdem patrem fuiſſe hujus M? Aquillii, qui legatus ad Mithridatem miſſus eſt, viri docti exiſtimant: vid. Glandorp. Onomaſt. Roman. p. 111. & Ma-
Pag. 657. nut. ad Cic. Divin. in Cæcil. cap. 21. *L.* 49. ἐπικουρεῖν ἡμῖν Aug. Vat. & MUSGRAV. *Ibid.* ἢ κωλύειν. „ Mallem καὶ κωλ." REISK. At bene habet vulgata: conf. p. 659, 92.

CAP. XIII. Lin. 54. ἡσυχάζοντα. „ οὐχ ἡσυχάζοντα." REISKIUS. At negans part. prorſus aliena ab hoc loco eſt. *Quieverat*, inquit, *priuſquam eum concitaſſet Mithridates.*

L. 55. καὶ ὧδε Μιθριδάτης. „ Verba hæc latine reddens Gelenius, præfigit, *inquit legationis princeps:* atque hæc de ſuo addit. Neque fuit neceſſe hoc ab Appiano adjici, quum jam Nicomedis legatis totam hanc orationem tribuiſſet. Quo potius in loco, pro *legatis*, dicere *legationis principem* debuit: ſi quidem mutanda in interpretatione erant illa Appiani verba, ac non potius retinenda, relinquendo illud lectoris judicio. Qui enim judicio non caret lector, haud omnes ſimul legatos eſſe loquutos crediderit, ſed eum cui a cæteris, tanquam aptiori, ſive propter eloquentiam, ſive aliam ob cauſam, delatum hoc munus fuerit. Neque enim ſemper has partes ei mandatas fuiſſe puto qui alioqui legationis eſſe princeps (maxime ob majorem autoritatem) dici poſſet. Præcipue autem habita in ea re fuit ætatis ratio: interdum eloquentiæ, aut ſaltem facundiæ; ut ex hoc apparet loco pag. 46. [413, 4.] καὶ ὁ Κηνσωρῖνος (ἦν γὰρ εἰπεῖν ἱκανώτερος τοῦ συνάρχου) ἀναστὰς καὶ τότε, καὶ σκυθρωπάσας ἐπὶ πολὺ, ἔλεξεν ὧδε." H. STEPHANUS. Pro καὶ ὧδε, REISKIUS καὶ τόδε ſcriptum voluit; abſque urgente cauſa, ut mihi videtur.

L. 55 *ſq.* „ ἐς Νικομήδη ἐξέπραξεν. Ex Gelenii interpretatione ſuſpicetur forſitan aliquis, eum aliter legiſſe: vertit enim, *Hunc Mithridates concitavit adverſus eum quem ſenatus populuſque Rom.* At P. Candidus non aliter vertit quam ſi legiſſet ἔπραξεν, aut hoc ἐξέπραξεν non aliud quam illud ſonare exiſtimaſſet." H. STEPHANUS. ἐς Νικομήδην ἔπραξεν recepi ex Aug. Vat.

L. 64. Καὶ συμμάχων. Monuit C. Steph. in var. lect. „καὶ συμμάχοις exempl." Pag. 658.

CAP XIV. Lin. 87. εἴ τι Νικομήδης ἐπιμέμφοιτο. In primo casu, Νικομήδης, esse legendum (quemadmodum & scripti libri exhibent omnes) monuit REISKIUS; & perspecte viderat GELENIUS: qui, *de veteribus*, ait, *Nicomedis querelis postulavit ipsos Romanos judices.* *L.* 89. δῃουμένης Aug. Ven. Vat. Et Candidus, *regione vastata.* *L* 91. Quum in χρήζειν libri omnes cum edit. I. consentiant, in contextum revocari utique infinitivus ille modus debebat. Citra caussam durior visus erat H. Stephano transitus, qui mox fit ab obliqua oratione ad rectam; de quo jam sæpe diximus. Pag. 659.

L. 94. μηδὲ κωλύειν Aug. Vat. *Ne prohibere quidem*: vel *saltem nec prohibere.* *L.* 95. παλιλλογήσαντος. Sic & REISK. correxit. Vratisl. stat cum Aug. *L.* 6. διελέγχ. τῆς ἀποκρίσ. τὴν ἀπορίαν. „διελέγχειν τὴν τῆς ἀποκρίσεως ἀτοπίαν." REISK. Pag. 660.

CAP. XV. Lin. 12. αὖθις ἐλθὼν Aug. Ven. Vat. Quum vulgo legeretur συνελθὼν, pro ἐς τοὺς Ῥωμαίων στρατηγοὺς reponere τοῖς Ῥωμαίων στρατηγοῖς jusserat REISKIUS.

L. 14 *sq.* „Hæc verba, Φρυγίαν τε καὶ Καππαδοκίαν ἀφῃρημένος, (sicut & pag. 208. [723, 79 sqq.] legimus, Ἀριοβαρζάνην τε κατάγοντες ἐς Καππαδοκίαν, καὶ Φρυγίας αὐτὸν ἀφαιρούμενοι) uterque interpres putat esse expositionem illius ἠδικημένος. Nam P. Candidus ita: *Quæ Mithridates a vobis injuria affectus patienter tulit, quum Phrygiam ac Cappadociam illi abstulissetis, audivistis.* Nec non Gelenius sic: *Quam patienter tulerit Mithridates rex ademptam sibi contra jus Phrygiam & Cappadociam, audistis nuper, Romani principes.* At ego sic etiam intelligi posse hunc locum existimo, ut prius quidem illud membrum, genus, at posterius speciem contineat: præsertim quum in hoc posteriore mentio fiat rei quam nuper contigisse dicit. De hoc etiam dubito, an recte ἔφερε reddatur hoc loco, *patienter tulit*: (etiamsi uterque ita reddiderit.) Neque enim (ut opinor) quisquis aliquid φέρειν dicitur, id est *ferre*, is *patienter* id *ferre* intelligendus est. Ne hoc quidem tacebo, non placere, ὦ Ῥωμαῖοι reddi *Ro-*

Pag. 660. *mani principes*: quum modo dictum fuerit illos fuisse Romanorum στρατηγούς. An enim hos omnes pro principibus habendos dicemus?" H. STEPHANUS.

L. 15. „Gelenius adverbium ἔναγχος jungit cum ἠκούσατε: quod non probo. Alter autem interpres utrobique hujus interpretationem omittit." H. STEPHANUS. Adverb. ἔναγχος cum editis ab ἠκούσατε, interposito inciso, distinguunt codd. Aug. & Vratisl.

Pag. 661. *L.* 23. καὶ πρεσβεύσεται. „Gelen. legit πρεσβεύεται; nec non P. Candidus; & ita legendum censeo." H. STEPHAN. In πρεσβεύσεται consentiunt libri omnes. *L.* 24. ἀπολογησομένοις. Sic cum editis scripti omnes, præter Aug. *L.* 26. Post πολέμου satis fuerat, puncto minori vel superiori distinguere orationem. *L.* 33. Βασιλάρναις. Conf. p. 744, 31. & Maced.

Pag. 662. 518, 7. *L.* 35. Τιγράνης δ'. Sic recte Aug. & Vat. Mendose, *Tobanes*, Candidus.

CAP. XVI. Lin. 44. πολεμεῖ. Sic recte Vratisl. cum H. Steph. Sed Aug. cum edit. 1. mendose πολεμεῖν. *Ibid.* Pronomen ὑμῖν cum Aug. recte agnoscit Cand. *vobiscum.*

Ibid. ἄσπειστον recte Vratisl. cum Reg. B. Sic ἄσπειστος ἐχθρὸς, Hisp. 110, 54. Idem vocab. Appiano restitui p. 720, 32. „ἄσπειστον" h. l. legendum perspecte vidit REISKIUS. — Candidus: *indesinenti vobiscum prælio decertant.*

L. 48. ὑποκρίνεσθε recte Vratisl. cum H. Stephano. In Aug. (ut in ed. 1.) est ὑποκρίνεσθαι, sed ab ead. man. superscr. ε.

L. 49. „εἰς μετάνοιαν ᾑρέθητε. Scriptum puto fuisse ἠρέθισθε, quo verbo sæpe utitur. Ex Gelenii interpretatione conjici non potest quam lectionem sequutus sit: vertit enim, *si præterita displicent.* At P. Cand. legit ᾑρέθητε, ab αἱροῦμαι: quippe qui ita reddiderit, *si quid ob commissorum* (nisi forte *commissa* scripsit) *pœnitentiam eligitis.* Verum ᾑρέθην passive potius ponitur, & tollenda esset præpos. εἰς ante μετάνοιαν." H. STEPHANUS. Veram lectionem, quam præclare H. Stephan. perspexerat, dederunt Aug. Ven. Vat. Vratisl. Eamdem probaverat REISKIUS: „ἠρέθισθε, *estis solicitati, illecti.*" Car. Stephanus, ad calcem edit. 1. in

variis lectionib. refert „ exempl. ἠρέθησε." Exemplar autem illud est Reg. B. in quo scriptum, ἠρέθησε; non ἠρέτησε, ut per errorem in brevibus notis nostris expressum est.

L. 51. „ ὑμῖν ὑπίσχομαι. Scribo ὑπίσχομαι: pro quo tamen multo usitatius est ὑπισχνοῦμαι." H. STEPH. „ ὑπισχνοῦμαι, aut ὑπέχομαι, ut p. 184, 9. [670, 75 sq.]" REISK. ὑπέχομαι dedit Aug. Cum editis erravit Vratisl. & alii. *Pag.* 663.

L. 61. ἐπιτρίψειε Reg. A. Aug. Vat. Vratisl. Illam lect. „ ἐπιτρίψειε" sic nude & simpliciter adnotaverat etiam C. Stephan. in var. lect. Et sic emendavit in suo exempl. MUSGRAV. Sed REISKIUS „ ἐπιτρέψειε, inquit, videtur hic novo & inusitato sensu positum pro *corrumperet*, *partes ad suas pertraheret.*" Miror, mendam non suboluisse perspicaci Viro, qui ad eumdem hunc mendosum locum etiam provocavit in Animadvers. ad Polyb. lib. IV. sub fin. p. 363. Sed vide, quæ de hoc verbo jam disputavimus ad Pun. 364, 32.

CAP. XVII. Lin. 66. ὅσαν εἶχε. Sic Aug. Ven. Vat. ὃν εἶχε dabant Editi (cum Regiis & Vratisl.) quod infra contextum debuerat moneri. *Ibid.* Λούκιος Κάσσιος. conf. p. 654, 5. & 675, 64 sq. Ad h. l. monuit C. STEPHANUS in Var. lect. „ exemplum unum Χελάκιος. Alterum εἶχε Λάκιος." Λάκιος etiam dat Vratisl. Ceteri recte.

L. 69. Βιθυνίας τε καὶ Aug. Ven. Vat. *L.* 70. διαβατὸν, Sic & Vratisl. Vide ad Civ. II. 255, 64. *Pag.* 664.

L. 71. Ὄππιος δὲ. Vide p. 670, 72 sqq. ubi editi & scripti libri omnes in veram lect. constanter consentiunt. Conf. Epit. Liv. LXXVIII. & ibi Drakenb. T. VI. pag. 215.

Ibid. ἐπὶ τῶν ὀρῶν. ὀρῶν Aug. ut Reg. B. Sed ὄρων, cum aliis, Vratisl. Gelenius, non sine veri specie: *Q. Oppius, in finibus Cappadociæ.* Freinshem. Suppl. Liv. LXXVI. 48. *Cappadociæ finibus Ap. Claudius præsidebat.*

L. 72. ἱππέας ἔχων ἕκαστος αὐτῶν. Post αὐτῶν hypostigme est in Aug. Videtur utique adjiciendus numerus τετρακισχιλίους, ex pag. 668, 43 sq. *L.* 74 *sq.* αὐτοῖς, οὗ περὶ Βυζάντιον Μικουκ. REISKIUS malebat: „ αὐτοῖς περὶ Βυζάντιον, οὗ Μινουκίας." In vulgatam lect. consentiunt codd.

Pag. 664. *Ibid.* Ποπίλλιος. Vide Adnot. ad Hisp. 197, 40.

L. 78. ἀγήγερτο. Sic recte emendavit CAR. STEPHAN. consentientibus libris omnibus, præter Regios. De his autem monuit idem C. Steph. in Var. Lect. „ unum exempl. ἀγήρετο, alterum ἐγήγερτο."

Pag. 665. *L.* 83. αὐτὸς βασιλεὺς Aug. Vat. Vratisl. αὐτοῖς βασιλ. Reg. B.

Ibid. τοῖς πλείστοις - - παρεγίγνετο. Tenui versionem Gelenii, *administrabat plurima.* Nescio tamen, an rectius: *majorem vero partem ipse ducebat, ipse ei praerat.* Quidquid sit, deinde, post frustra tentatam Rhodi & Patarorum obsidionem, τὰ πολλὰ τοῖς στρατηγοῖς μεθίει, ut legimus p. 680, 44 sq.

L. 84. Ἀρκαθίας. Consentiunt omnes. Sed REISKIUS, nescio quid secutus: „ Ἀρκευθίας, & sic deinceps."

L. 86. Post Δορύλαος „ deesse aliquid" monuit etiam MUSGRAV. Saltem interserendus artic. τοὺς, vel nomen πεζοὺς: sed & numerale nomen, ac fortasse aliquid amplius, desiderari videtur.

L. 89 *sq.* ἑβδομήκοντα τρεῖς ὀλυμπιάδας. ἑβδομ. ὀλυμπ. Vratisl. ut Aug. τὰς, quod inserunt Editi cum nonnullis codicibus, per se nihili est, sed originem suam facile prodit: nam ex τρεῖς corruptum esse, non solum ex temporum ratione colligi poterat, sed ex loco cum hoc conferendo, extr. cap. 53. p. 717 sq. satis etiam manifeste adparet. τρεῖς fortasse reponendum monuerunt quoque REISK. & MUSGRAV. — Perperam Candidus, *olympiade octuagesima supra centesimam.*

CAP. XVIII. *Lin.* 91. παρὰ τὸν Ἀμνειὸν ποταμόν. Strabo, lib. XII. p. 562. Ἀμνίας ποταμός. ἐνταῦθα Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ τὰς Νικομήδους τοῦ Βιθυνοῦ δυνάμεις ἄρδην ἠφάνισεν.

Pag. 666. *L.* 9. Post ἐπέστρεφεν, non distinxit orationem edit. 1. Hinc post ἅρματα inserendum pronomen ἃ censuerat MUSGRAV.

L. 12. τοὺς δὲ ἐς μέρη πολλὰ Aug. Vratisl. aliique cum H. Steph.

L. 13. ὅτε ἴδοιεν ἡμιτόμους. C. Stephanus in Var. Lect: „ alterum exempl. ὅτε ἴδοι ἡμ." Parum accurate: nam Reg. B. quem hîc respexit C. Stephanus, sic habet: ἴδοι ἐνεμιτόμους, quod unde corruptum esset facile adparebat.

L. 14. τῶν δρεπάνων ἀπηρτ. Aug.Ven.Vat. Et Cand. *falcibus appensos.* Pag. 666.

L. 23. χρήματα πολλὰ ὄντα. Necessarium vocab. πολλὰ dederunt Aug. & Vat. Illudque MUSGRAV. etiam inserere jusserat. ὄντα in πάντα mutavit REISK. Pag. 667.

CAP. XIX. Lin. 28. Ἔργον δὴ τόδε πρῶτον τοῦ Μιθρ. Aug.Vat. Pro τόδε πρῶτον mend. dat πρῶτον τότε Vratisl. cum Reg. B.

Ibid. Post πολέμου distinguunt orationem Aug. & Vratisl. forsan & alii: non male; hac sententia, *Hæc igitur prima pugna fuit*, (nam, ἔργον, *pugnam*, *prælium* notare, jam sæpius vidimus;) *hoc bello Mithridatico pugnata.* *L.* 31. ἅψαντες. „F. ἀνάψαντες." REISKIUS.

L. 35. τὸ Σκορόβαν ὄρος. Nescio an alii Scriptori memoratum montis nomen. Infra, p. 827, 23. ubi τὸ Σκότιον ὄρος memorat Appianus, Candidus rursus *Scorobam montem* posuit. *Ead. sq.* ὃ τέλος ἐστὶ Βιθυνῶν καὶ τῆς Ποντικῆς χώρας, *quod in confinio est Bithyniæ Pontique.* Insolentior usus nominis τέλος. Pag. 668.

L. 41. Νεμάνης. Μηνοφάνης, Memnon apud Phot. p. 379. — Menophanem, amicum Mithridatis, infra meminit Appianus p. 809, 25. *Ibid.* ἀμφὶ τὸ πρῶτον Πάχιον χωρίον. „Ortelius sic legit, & Pachium habet, & putat idem esse cum Sangia Strabonis: quam bene, videant ejus fautores. Ptolemæus vero habet Πρωτόμακρα, unde quis non inepte colligat verum nomen fuisse Πρωτομάχιον, nomine scilicet loco indito a primo prælio, quod ibi factum est, ut dixit paulo supra, Ὅτε πρῶτον ἦεσαν ἐς ἀλλήλους Ῥωμαῖοί τε καὶ Μιθριδάτης. *Quando primum pugnarunt Romani & Mithridates.* Sed hæc est mera conjectura, quam probare [*puto*, probare vel improbare, *scribere voluerat*] per me unicuique licet." JAC. PALMERIUS. In Candidi edit. Mogunt. est *primum Parchium*, sed in antiqua Veneta, *primum Pachium*, ut in græcis codd.

L. 50. Κάσσιος δὲ. Sic & Vratisl. *L.* 52. ὀχυρώτατον. Sic omnes: non ὀχυρότατον. conf. notata ad Pun. 395, 26.

Ibid. μετεστρατοπέδευον. κατεστρατοπέδευον Aug. perperam.

Pag. 669. *L.* 53. συνειλεγμένον. Consentit Vratisl. *L.* 56. ἀπολέμοις. Sic & REISK. & MUSGRAV. reposuerunt. Cum editis hic, & paulo ante in ἐνοχλεῖν, facit Vratisl. Post πολεμεῖν, inciso distincta est oratio in cod. Aug. Quo indicatur, (opinor) absolute hic stare verbum πολεμεῖν, ut dativus ἀνδράσιν non denotet eos quibus bellum infertur vel adversus quos pugnatur, sed eos quorum opera ad bellum faciendum uti voluerant duces.

L. 58 *sq.* Μαγκῖνος δὲ ἐπὶ Ῥόδου. *Mancini* nulla adhuc mentio in hac historia facta est, sed *Manii* frequenter, & proxime quidem etiam pag. præced. Itaque, licet nil hic varient libri, lubens tamen cum GELENIO, Μάνιος, reposuerim. At FREINSHEMIUS, Suppl. Liv. LXXVII. 55. hunc Appiani locum respiciens, consulto *Mancini* nomen retinuit; scilicet hunc fuisse ratus collegam eum Manii Aquillii, cujus nomen a Justino proditum XXXVIII. 3, 4. corruptum ibi a librariis est. Nam quum *Manlius Maltinus* vel *M. Altinius* apud Justinum vulgo legatur, illudque nomen alii aliter corrigendum putaverint; (vid. Bongars. in Not. ad Justin. & Pighii Annal. Rom. T. III. 225.) idem Freinshemius Suppl. Liv. LXXIV. 11. *Manilius Mancinus* reposuerat, non alio quidem potissimum nixus fundamento nisi eodem hoc Appiani loco, de cujus sanitate etiam atque etiam dubitandum arbitror. Jam vero *Manium* quod adtinet, quem hoc ipso loco nominatum ab Appiano fuisse probabile mihi cum Gelenio videtur, *Rhodum* quidem ille non pervenit. Certe, Diodorum Siculum si audias, in Ecloga Peiresc. Opp. T. II. p. 613. edit. Wessel. Mitylenis in insula Lesbo morbo implicitus *Manius*, a Mitylenæis deinde vinctus traditus est Mithridati: conf. Vellej. Pat. II. 18. At nec *pervenisse Rhodum* scripsit Appianus, sed abiisse ἐπὶ Ῥόδου, *Rhodum versus*; cui non repugnat, quod Mitylenis, quo statim trajecerat, morbo fuerit detentus.

L. 59. ὅσοι τὸ στόμα τοῦ Πόντου κατεῖχον. Dixerat supra, p. 664. *Romanam classem* ostium Ponti ad Byzantium custodivisse. Paulo autem superius, p. 656, 41. legimus, *Nicome-*

dem oſtium Ponti clauſum tenuiſſe. Ac probabile eſt, junctam ibi ſtetiſſe claſſem ex Romanorum navibus & navibus Nicomedis. *Pag. 669.*

L. 60 *ſqq.* Scripti noſtri libri omnes hunc locum ſic exhibent: καὶ Νικομήδης τάς τε κλεῖς τοῦ Πόντου &c. Pro Νικομήδης tacite Editores Νικομήδους repoſuerunt, Candidum (ut videtur) ſecuti, qui ſic habet: *ac Ponti clauſtra, naveſque quas a Nicomede acceperant, Mithridati tradiderunt.* At ſic non modo poſt aliquot verba rejiciendum in Græcis foret nomen Νικομήδους, ſed ne ullo quidem pacto probabile eſt, Romanos, qui oſtium Ponti cuſtodiverant, naves, ſi quas a Nicomede acceperant, nunc ſponte Mithridati tradidiſſe. Si legeretur καὶ οἱ Νικομήδους, vel οἱ τοῦ Νικομήδους; intelligi poſſet, poſtquam Romani cum ſuis navibus diſceſſerant, Aſiaticos claſſi Nicomedis præfectos, videntes reſiſtere ſe victori amplius non poſſe, clauſtra Ponti naveſque Mithridati tradidiſſe. Sed quum Νικομήδης, ut dixi, non Νικομήδους, dent codices omnes; facilius mihi perſuadeo, poſt illud nomen verba nonnulla ex contextu intercidiſſe: & rectius fortaſſe fueram facturus, ſi adjecto defectus ſigno locum hunc ſic edidiſſem, καὶ Νικομήδης * * τάς τε κλεῖς &c. Etiam MUSGRAV. „deeſſe aliquid" poſt Νικομήδους, quod erat editum, exiſtimaverat.

L. 61. ναῦς ὅσας εἶχον. Sic, cum H. Stephano, dederunt Aug. Vratisl. Cand.

CAP. XX. Lin. 64. ὑπολαβών. „ἀπολαβών" MUSGRAV.

L. 66. ἔνθαπερ Aug. Ven. Vat. *L.* 71. Λαοδ. δὲ Aug. Vat. *Pag. 670.*

Ibid. περὶ τὸν Λύκον ποταμόν. In mendoſam ſcripturam Λύκιον conſpirant cum Editis ſcripti noſtri omnes & Cand.

L. 72. Κόϊντος Ὄππιος. Vide p. 664, 71. & ibi notata.

L. 79. ἡγουμένων αὐτοῦ Aug. Ven. ἡγουμένων αὐτῷ Edd. & Vratisl. Puto & Vat. Non male: quæ lectio, ſi non teneri, indicari certe infra contextum debuerat. *L.* 80. οὐδὲν διαθείς. „Mendoſa" hæc eſſe, monuit MUSGRAV. οὐδὲν διαδεθεὶς (ſic: non οὐδὲν διατεθεὶς) eſt in Aug. quod unde corruptum ſit, videant acutiores. Ceterum Syllæ tandem

Pag. 670. redditum fuisse a Mithridate hunc Oppium, refert Noster p. 814. *L.* 81. ἐπιδεικν. ἅμα. Mox (l. 87. p. sq.) pro ἅμα, quod & ibi editum erat, ἅρα dederunt Aug. & Ven.

Cap. XXI. Lin. 83. Μετ' οὐ πολὺ δὲ Reg.B. Aug. Vat. Vratisl.
Pag. 671. *L.* 86. τοῦ στόματος - - χρυσίον. Citavit Grammaticus San-German. ad v. καταχωνεύω: (vid. hoc Vol. p. 17.) ubi tamen perperam κατεχώνευσαν scriptum. *L.* 89. παρῆλθεν Aug. Ven. Vat. *L.* 90 *sq.* τὰς Ῥωμαίων εἰκόνας - - καθαιρούντων. Pag. 731, 17. dicit τὰ Ῥωμαίων ἀναθήματα ἐνυβρίσαντες. *L.* 91. ἔδοσαν. Sic recte Vratisl. Cum editis erravit Aug. *L.* 96. Μονίμη Φιλοποίμενος. conf. p. 708, 37.

L. 96 *sqq.* Μάγνησι δὲ - - ἐπολέμει. Modo dixerat, l. 89 sq. *Magnesiam* libenter excepisse Mithridatem. Nimirum distinctionis notam adjicere debuerat auctor: *Magnesia*, quæ Mithridati sese tradidit, est illa *ad Mæandrum*, haud procul Epheso, cum qua etiam conjunctim eam nominavit Appianus: hæc, quæ in fide Romanorum permansit, est *Magnesia ad Sipylum* Lydiæ, uti ex Strabone lib. XIII. pag. 621. (edit. Casaub.) docuit Cellarius Geogr. ant. III. 4. p. 132. Conf. Pausan. in Atticis c. 20. p. 47. De eademque Magnesia rursus intelligendus Noster, p. 730, 5. & Liv. Epit. LXXXI.

Pag. 672. *Cap. XXII. Lin.* 2. ἐσβολῆς Reg. B. Aug. Vratisl. *L.* 7. ἐχ. αὐτῷ ἐσενεγκ. Reg. B. Aug. Vat. „Forte αὐτοί." Reisk. — „ἀφ' αὐτῶν." Musgrav. *L.* 12. ἐννακισχιλ. Sic & Vratisl. *L.* 14. συγγέγραπται Aug. Vat. *L.* 17. ἐπιθέσθαι τοῖς. Sic reponendum monuere etiam Reisk. & Musgrav.
Pag. 673. *L.* 19. καὶ ἐλευθέροις. Nil variant codices. Sed p. sq. l. 47. dicit καὶ ἐξελεύθεροι. Adde p. 719, 27.

Cap. XXIII. Lin. 31. Ἀσκληπιεῖον. De scriptura nominis
Pag. 674. vide ad Pun. 491, 4. *L.* 40. αὐθένται τοῦ κακοῦ Aug. Vat. Cum Edd. & Reg. A. erravit Vratisl. Ad h. l. Reiskius: „Sententia, ait, flagitat ἄγους, vel μιάσματος, vel φόνου, vel simile quid." Infelicius olim Jac. Palmerius: „Lege τοῦ Κασσίου ex præcedentibus." *L.* 50. ἔδοσαν Reg. B. Aug. Vratisl. *L.* 51. „ἀπίστως est hic loci latinismus, *incredi-*

biliter, ultra quam credi potest." REISKIUS. Non video, cur a vulgata notione, *perfide*, discedendum putaverit vir doctus.

L. 53. ἀσμένως Reg. B. Aug. Vat. Vratisl. C. Stephanus in Var. Lect. adnotavit „ ἀσμένως." scilicet ex eodem Regio B. *Pag.* 675.

Ibid. καὶ τὸν Ἀλεξανδ. Reg. A. Aug. Vat. Vratisl. Quum editum fuisset καὶ αὐτὸν τοῦ Ἀλεξ., correxit αὐτοῦ τὸν Ἀλ. MUSGRAV. Et ad eumdem locum monuit REISKIUS: „ καὶ αὐτοῦ, *& ibi:* aut καὶ ἀπ' αὐτῶν. *Alexander*, quem significat, fuit Alexander II, primi filius, Physconis nepos. vid. Stemma Lagidarum in Hasii Phosphoro, pag. 53."

L. 54. βασιλεύοντος Aug. Ven. Vat. Sed in Vat. abest artic. τοῦ.

CAP XXIV. Lin. 62. Τελμισσέων. Consentit Vratisl.

L. 63. ἐξ Ἀσίας Ἰταλοὶ διαπεφεύγεσαν Aug. Vat. Ven. Cum Reg. B. stat Vratisl. Quum ἀπεφεύγεσαν editum esset, adnotavit REISKIUS „ aut ἐπεφεύγεσαν, aut ἀπεπεφεύγεσαν" scribendum.

L. 64 *sq.* Λουκ. Κάσσιος ὁ τῆς Ἀσίας ἀνθύπατος. *Asiæ Proconsul:* non quod ex Consulatu Asiam provinc. sortitus sit; (nullum enim hoc tempore *L. Cassium* Cos. Fasti agnoscunt;) sed quod Prætor Asiam sortitus sit cum consulari imperio. Qua ratione etiam *Q. Oppius* apud Livium Epitome LXXVIII. *Proconsul* vocatur: ubi vide quæ Dukerus adnotavit. *L.* 67. ἐκ μετώπου restituit H. Stephanus, cui meliores libri consentiunt.

L. 75. παραστρατοπεδεύων Aug. Vat. Et sic emend. REISK. & MUSGRAV. *L.* 79. ἐν αἷς Aug. cum H. Steph. *Pag.* 676.

CAP. XXV. Lin. 82. ἱστίῳ παραπλεούσης. „ F. πλησιστίου aut εἰς Χῖον [Χῖαν, puto, scribere voluit] παραπλ." REISKIUS.

L. 85. ὀργῇ. Non solum πλῆθος νεῶν opponitur τῇ ἐμπειρίᾳ, sed & ὀργὴ & ἐμπειρία opponuntur; sicut alibi θυμὸς & ἐπιστήμη. conf. Adnot. ad p. 75, 61. *L.* 87. ἀνατιτρώντων. Sic recte Reg. A. Aug. Vratisl. aliique, cum H. Stephano. Pro eo quod in edit. 1. mendose est ἀνατρησάντων, videri potest ἀνατρεπόντων dare voluisse editor. Ceterum quod in Var. Lect. idem Editor dicit: „ exempl. ἀνατριτρώντων." id pariter men-

dose expressum videtur: ego certe in Reg. A. veram lectionem, in Reg. B. autem ἀνατριτώντων, leviter transpositis literis, mihi videor invenisse.

Pag. 677. *L.* 88. σκῦλα. σύλα Vratisl. cum Regiis. Idemque Vratisl. mox in mend. φέροντας cum edit. 1. consentit, ubi Aug. & alii recte cum H. Steph. φέροντες dederunt. *L.* 92. „ ἐς αὐτὰς quamvis possit exprimi ἐν αὐταῖς, [*puto dicere voluit*, quamvis possit intelligi pro ἐν αὐταῖς positum,] est tamen mihi quidem vitii suspectum." REISK. *Ibid.* ἐνέπλει Vratisl. cum Reg. A. & Edd. *L.* 3. οὐδὲν ὑποκρίν. „ Sententia flagitat τότε, *ira tunc temporis dissimulata.* Gelenius: *quod ille non dissimulans postea gubernatorem & proretam affecit supplicio.* *L.* 5. Χίοις ἐμήνισε πᾶσι. Vide infra, p. 706 sq.

Pag. 678. *CAP. XXVI. Lin.* 7 *sq.* πνεῦμα Καυνικὸν Aug. Ven. Vat. & Vratisl. *Ventus flans e Caunia.* Cand. *Chaonius ventus.* C. Stephanus, quum ex Reg. A. edidisset κωνικὸν, in Var. lect. posuit „ exempl. alterum καινικόν." Gelenius: *turbo repentinus.* Mithridatis partes amplexos esse *Caunios* dixerat supra, p. 673, 34 sqq. *L.* 13 *sq.* ἡτοιμάζετο Aug. Reg. B.

L. 14. Σαμβύκην. conf. init. cap. sq. Fabricam hujus generis machinæ explicavit Polyb. VIII. 5. & Lipsius in Poliorcet. lib. I. dial. 6. *L.* 15. δι' αὐτῷ λόφον recte Vratisl. sicut emendaverat H. Stephanus. *L.* 16. In ἐπίβατον consentiunt Aug. & Vratisl. cum Regiis & edit. 1. Sed rectius H. Stephanus accent. in ult. posuisse videtur. Vide ad Civ. II. 255, 64.

L. 16. 20. & 25. Αταβυρίου. Strabo XIV. 655. Diodor. Siculus V. 59. p. 378. & ibi Wessel. Apollodor. Biblioth. III. 2. 1. Steph. Byz. &c. *L.* 20. ἐκ τοῦ Αταβυρίου sc. ὄρους. Sic Apollod. l. c. τὸ Αταβύριον καλούμενον ὄρος. Straboni mons ille, ὁ Ατάβυρις, vocatur. Conf. quæ Heynius V. C. ad Apollodorum adnotavit.

Pag. 679. *CAP. XXVII. Lin.* 34. αὐτῇ μετὰ κλιμ. Aug. Ven. Vat.

L. 35. ἀναβησόμενοι δι' αὐτῆς sc. σαμβύκης, *ope sambucæ.* Nec opus est cum REISKIO, δι' αὐτῶν, reponere.

L. 39. Παταρέοις A. . Vat. Et Cand. *ad Patareos.* Pariter MUSGRAV. Παταρέοις, & Gelenius *Pataris.* Perperam Vratisl. πάτριος. *CAP. XXVIII.*

Cap. XXVIII. Lin. 59. ὁ Ἀριστίων. Artic. dederunt Reg. B. *Pag.* 681. Aug. Vratisl. De hoc homine conf. Pausan. in Atticis, s. lib. I. c. 20. p. 47. Eumdem Plutarchus (in Sylla p. 460.) vocat ἄνθρωπον ἐξ ἀσελγείας ὁμοῦ καὶ ὠμότητος ἔχοντα συγκειμένην τὴν ψυχήν. *L.* 62. Ἐπικούρειον. Sic tacite correxit H. Stephanus, cui nescio an adsentiantur Ven. & Vat. e quibus nil notatum in schedis. In Ἐπικούριον cum edit. 1. consentit Vratisl. *L.* 64. Post συμφιλοσοφοῦντες poterat inciso distingui paulisper oratio. *L.* 65. πυθαγορισάντων. Et hoc ab H. Stephano est. Cum edit. 1. & Regiis faciunt Vratisl. & Aug.

L. 67 *sq.* καὶ ἐτυράννευσαν. Sic h. l. dedit Reg. B. & Aug. Et sic locum hunc citavit H. Steph. in Thesaur. T. III. col. 1699. H. Sed paulo superius, in ἐτυράννησαν consentiunt omnes.

L. 74. ὑπεροψίας. Perspicuum est, genitivum hunc, quem *Pag.* 682. opportune cod. Aug. obtulit, pendere a nomine δόξαν, & opponi inter se τὴν ὑπεροψίαν πλούτου καὶ ἀρχῆς & τὴν ζηλοτυπίαν ἐς αὐτά. *L.* 75. προφέροντες. Si vera est hæc scriptura, προφέροντες σφίσι δόξαν idem videri poterit ac φέροντες σφίσι δόξαν: nisi exponere malis *præ se ferentes*, quod tamen cum vocab. δόξαν minus congruere videtur. *Ibid.* ὑπερορῶσι δ' αὐτῶν οἱ βλασφημούμενοι πολὺ σοφώτερον. Videtur ipse Appianus invidiæ nonnullorum, qui Philosophiam profiterentur, fuisse obnoxius.

L. 77. ἐς Ἀριστίωνα. Præpositionem recte adjecit H. Stephanus, cui adsentitur Aug. Puto & Ven. & Vat. Sed eadem caret Vratisl. cum edit. 1.

L. 78. αἴτιον τῆς ἐκβολῆς γενόμενον Aug. Ven. in quorum tamen utroque vocabulum ἐσβολῆς pro var. lect. vel pro interpretamento adfertur. Cum edit. 1. & Regiis stat Vratisl. — ἐκβολῆς vero reposuit etiam Musgrav. Quum in H. Steph. editione legeretur, τῆς ἐκβολῆς τῶν λόγῳ, hæc adnotavit Reiskius: „aut τῷ λόγῳ, aut τῶν λόγων. Vocab. ἐσβολὴ hic loci æquipollet vocabulo ἔμβλημα, *digressio inserta narrationi*, ἐς τὸ μέσον τῆς διηγήσεως ἐσβεβλημένη." Studioso Thucydidei styli Scriptori vocabulum ἐκβολῆς, præsertim quum ἐσβολὴ nusquam aliâs illa notione reperiatur, restituere utique

Pag. 682. debui. Thucyd. I. 97. ἔγραψα δὲ αὐτὰ, καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην διὰ τόδε. Conf. Cicer. ad Att. VII. 1. tum Hesychium & Thomam Mag. v. ἐκβολή. Verba τῷ λόγῳ, adjecta in Regiis & Vratisl. & (uti videtur) in Vat. quoque, sed in Aug. & Ven. prætermiſſa, a Grammatico quodam non satis commode adsuta mihi visa sunt; quare illa præeuntibus istis codicibus delevi, quum lubens τοῦ λόγου, si dedissent libri, ut est apud Thucydidem, arrepturus fuissem. Si quis tamen restituta duo illa verba malit, non admodum repugnem. Sic dativus casus, τῷ λόγῳ, a præcedente αἴτιον pendebit, quo etiam Candidus retulit, phrasin istam (prætermissis quidem verbis τῆς ἐκβολῆς) ita reddens, *qui huic sermoni causam præbuit.*

CAP. XXIX. Lin. 82. ἐπιπεμφθείς. Latine quidem bene habet *submissus*; sed id non videtur dicere græcum ὑποπεμφθείς, quod vulgo hic legebatur. *L.* 83. Μαγνησίαν. Hic rursus alia *Magnesia*, Thessaliæ. De duabus cognominibus Asiæ urbibus diximus ad pag. 671, 96 sq. *L.* 84. Βρύττιος. *Bruttius Sura*, Sentii proprætoris Macedoniæ legatus. Plu-
Pag. 683. tarch. Syll. p. 458. D. *L.* 93 *sq.* Αρχελ. καὶ Αρισί. Aug. Cand.

CAP. XXX. Lin. 4. καὶ σπείραις τισί. Freinshem. Supplem. Liv. LXXXI. 1. *cum auxiliaribus aliquot cohortibus.*

Pag. 684. *L.* 19. ἐν τῷ Πειρ. Aug. Ven. *L.* 25. τέχναι. Cand.
Pag. 685. *opera.* Gelen. *artifices.* *L.* 28. τῆς Ακαδημ. „ ἐκ τῆς Ακαδ." REISKIUS.

CAP. XXXI. Lin. 32. καταφυγὴν recte Aug. & Vratisl. cum H. Steph. *L.* 33. μολύβδου. Sic p. 114, 13. omnes: pariterque μυλυβδαίνα per υ scripsit Aug. p. 688, 83. & 690, 19. Sed ne hic quidem in ea scriptura constans est, nec nos eam semper tenuimus: vid. Civ. I. 64, 55. & V. 759, 81.

L. 38. ἐκδραμοῦνται meliores libri, cum H. Steph.

Pag. 686. *L.* 43. περιέωσε. Sic libri omnes, exceptis regiis, quemadmodum restituit CAR. STEPHANUS. Pariter Cand. *in mare depulit.* De mendosa Regiorum lectione monuit C. Steph. in Var. Lect.: „ exempl. unum περιέσωσε, alterum περιώρισε."

L. 47. ἐκ Χαλκίδος Aug. Vat. Et Cand. *ex Chalcide.* conf. *Pag.* 686.
p. 689, 1. & 703, 53. &c. *L.* 51 *sq.* Quod ad h. l. Car. Stephanus notat in Var. Lect. „σαλπίγκτων, ἐνέπρησε” id refertur ad lect. Regii B. infra contextum a nobis adlatam, quæ tamen paulo aliter habet. *L.* 52. ἑτέραν τῶν χελωνῶν καὶ τὰ ἐπ' αὐτῇ μηχανήματα, *alteram ex testudinibus cum machinis quæ ei impositæ* erant, vel, ut breviter Gelenius expressit, *cum suis machinis.* Quas nunc χελώνας vocat, easdem paulo ante πύργους dixerat lin. 45. ubi pariter adjecit, καὶ πλεῖστα ἐπ' αὐτοῖς ὄργανα ἐτίθει. *L.* 53. ἄλλα dedit Vat. & sic emend. REISK.

CAP. XXXII. Lin. 58. Δρομιχαίτης Aug. Ven. Et sic omnes infra, p. 698, 53. Idem nomen & apud Strabonem, Plutarchum, Pausaniam, occurrit. Mendose Cand. *Andromichetes.*

L. 60. τὸ τεῖχος αὐτὸ Aug. Vat. Et Cand. *sub ipsis mœnibus.* Monuerat etiam REISKIUS. *L.* 69. σπουδῇ τὸν ἀγῶνα εὑρόντες. In Versione secutus fere sum Gelenium, qui sic habet, *quum viderent fervere certamen.* Sed dubito, an id græca verba dicant: certe sic ad vocab. σπουδῇ desideraretur aliquid. Suspectus quoque locus fuit MUSGRAVIO, qui tamen conferre jussit Civ. IV. 607, 5. ubi similis phrasis occurrit, Κάσσιος οὖν τήνδε τὴν πολιορκίαν σπουδῇ καταλαβών: *ei obsidioni propere intervenit Cassius.* Sed rursus addubitare licebit, an par utrimque ratio sit. REISKIUS: „aut σπουδῇ τὸν ἀγῶνα ἄραντες: (sed solent tamen potius ἀράμενοι dicere:) aut πρὸς τὸν ἀγῶνα ῥυέντες.” Fortasse vocab. σπουδῇ ad sequens verbum ἐνέπιπτον potius referri debet, hac sententia: *propere, ubi commissum certamen deprehendunt, irruunt in hostes.* *L.* 70. πάνυ καρτερῶς Aug. Ven. Vat. *Pag.* 687.

CAP. XXXIII. Lin. 83. μολυβδαίναις Aug. Vide ad p. 685, 33. *L.* 88. ἐκέλευσεν. ἐκέλευεν Vratisl. cum aliis: idque in contextum poterat recipi. *L.* 92. ἐνέβη Aug. Ven. Sic rursus Civ. II. 297, 90. Aug. ἐνέβη dedit, ubi pariter Editi cum Vratisl. ἀνέβη, nec id quidem male. *Ibid.* κελήτιον. κελ- *Pag.* 688.

Pag. 688. λήτιον Vratisl. cum Aug. & Vat. *Ibid.* ναῦν ἐκ νεὼς Reg. B. Aug. Ven. Vat. Vratisl. *L.* 93. ἐπ' Αλεξανδρείας Reg. B. Aug. Ven. Vratisl.

Pag. 689. *CAP. XXXIV. Lin.* 95. ὅτι πέμψει Vratisl. & alii cum Editis. *L.* 4. τειχοφυλάκων. Consentit Vratisl. *L.* 8. καταλιπόντες. καταλείποντες Vratisl. cum Reg. B. Cum Editis
Pag. 690. stat Aug. *L.* 19. μολυβδ. rursus dedit Aug. *L.* 22. κατὰ τάχος Aug. Ven. Vat. Eodem modo REISKIUS emendavit.

CAP. XXXV. Lin. 24. ὅτι πέμψει. conf. p. præc. l. 95.
Pag. 691. *L.* 36. περὶ τὸ Τίδαιον. Ignotum (mihi certe) & suspectum urbis nomen. Sed in vulg. lect. consentiunt omnes: eamdemque Freinshemius quoque secutus est, Supplem. Liv. LXXXI. 23. *circa Tidæum.* Qu. περὶ Ποτίδαιαν

CAP. XXXVI. Lin. 43. ἄφνω Aug. Ven. Sic & REISK. & MUSGRAV. ἄμφνω Vratisl. In Reg. B. a lin. 41. desunt quæ sequuntur post μηχανήματα usque l. 44. ubi idem nomen
Pag. 692. recurrit. *L.* 46. τεκμαιρόμενοι, *indicia secuti.* Simili ratione idem verbum τεκμαιρόμενοι absolute adhibitum videtur a Xenoph. Mem. Socr. I. 4, 1. Prætermiserunt autem h. l. verbum illud ambo superiores interpretes. Quod dixi τεκταινόμενοι fortasse legendum, respexi ea quæ sequuntur lin. 56 sq. τὰ ὑπωρυγμένα τοῦ τείχους θεμέλια ξύλοις ἀνηρτημένα. Sed non solicitanda videtur lectio vulgata. *L.* 54. γιγνομένης Reg. B. Aug. Vat. Vratisl. *L.* 54 *sq.* ἐνεπιμπρᾶτο Aug. Ven. Vat.

L. 56. τά τε ὑπωρυγμένα τοῦ τείχους θεμέλια, ξύλοις ἀνηρτημένα, *suffossa muri fundamenta, & lignis suspensa*, vel *suffulta.* Conf. Adnot. ad p. 752, 80. *L.* 60. ἐφεστῶτας Reg. B. Aug. Vat. Vratisl. Et Cand. *qui mœnibus institerant.* Correxit etiam REISKIUS.

Pag. 693. *CAP. XXXVII. Lin.* 75. αὖθις ἅπασιν. „Vide, num rectius αὐτοῖς ἅπασιν." CAR. STEPHAN. *in Var. Lect.*

L. 76 *sq.* φερεπονώτατος ἦν &c. Candidus: *laboris tolerantia cædesque inter utrosque par similisque visebatur.* Vellem, hæc sententia Græcis verbis inesset, quibus utique scabri aliquid & suspecti subest.

L. 78 *sq.* θαυμάσας πολλούς. Acute ac vere, si quid video, REISKIUS: „Forte θαυμάσας τοὺς πολεμίους, ἀπῆγεν." Quod si novisset Vir in hoc genere sagacissimus, verbum ἀπῆγεν, quod pariter ex conjectura ab eo positum est pro vulgato ἐπῆγεν, in melioribus libris (Aug. & Vat.) plane ita, ut suspicatus erat, scriptum reperiri; tum sane alteram partem hujus emendationis non dubitanter, sed cum certa fiducia, fuerat propositurus. *Pag.* 694.

L. 81. νεοδομήτοις recepi ex Aug. Eodemque modo p. 697, 35. dedere Reg. A. Aug. Ven. Vratisl. νεοδμήτοις hoc loco (ac fortasse & altero illo) Vat. Quum ex Regiis (consentiente Vratisl.) hic editum fuisset νεοκοδομήτοις, monuit CAR. STEPHANUS in Var. Lect. „forte, νεοκμήτοις." de quo vocab. consuli Hesychius & Suidas possunt. MUSGRAVIUS vero & REISKIUS νεοικοδομήτοις posuerunt. νεοδομήτοις, ut dedit Aug. reponendum monuit LENNEP, V. Cl. in Notis ad Phalaridis Epist. p. 18. *L.* 84. καὶ τῶν κεραιῶν. „F. καὶ τῶν πλευρῶν." REISK. At κεραῖαι commode dici videntur *cornua operis lunati.*

CAP. XXXVIII. Lin. 90. λιχμωμένους Aug. conf. Hisp. 219, 15. & Civil. IV. 681, 38. λιχμωμ. etiam posuit REISK.

L. 98. Post ἐδύναντο „fortasse adjiciendum οὐδ' ἀμύνεσθαι" censuit REISK. *L.* 2. ἀκράτῳ φιλονεικίᾳ. ἀκρατεῖ, vel ἀκρατήτῳ reponendum censuit MUSGRAV. *L.* 4. ὀλίγων δ' ἦν. Correxit CAR. STEPHANUS, & monuit in Var. Lect: „exempl. ὀλίγον δ' ἦν." Veram lect. dant Aug. Vratisl. aliique. *Pag.* 695.

L. 7. ἐμπιμπράναι. ἐμπιπράναι Vratisl.

CAP. XXXIX. Lin. 16. Ἄδδην. Sic rursus Aug. & Vat. p. 734, 69. *L.* 17. ἡ τὸν Ἀριστ. „ἐν ἧ" REISK. Possis & ἧ legere, scil. φυλακή. *Pag.* 696.

CAP. XL. Lin. 31. ὁμοῦ Reg. B. Aug. Vratisl. *L.* 32. σπείρας. Sic & REISK. & MUSGRAV. Sed recte adjecit REISKIUS: „sed neque hoc satisfacit." Ulteriorem medicinam tentavit LENNEP, loco paulo ante laudato. „Lego, inquit, καὶ σπείρας, τὰς ἐπὶ τῶν τειχῶν ἀκοντιζούσας τε καὶ τοξευούσας

Pag. 697. θαμινὰ, ἀνέκοπτον." L. 34. ἀνέκοπτον. Sic Aug. (puto & alii) cum H. Stephan. Sed Vratisl. cum Edd. & Regiis ἀνέκοπτεν: quo pertinet quod iidem paulo ante, pro σπείρας, σπείραις dederint.

L. 35. νεοδομήτου Reg. A. Aug. Ven. Conf. not. ad p. 694, 81. L. 36. τοῦτο ἔτι πρότερον Aug. Ven. Vat. Cum Reg. B. facit Vratisl. L. 39 *ſqq.* ὁρμῇ δ' ἀπαύστῳ - - - χρώμενος &c. Quod ſi nihil intercidit, verbum προσέκειντο, quod ſequitur l. 45. ex communi tam ad imperatorem Syllam, quam ad ejus milites, erit referendum. τῷ ἄντι τοῦτο σφίσι Aug. Ven. Vat.

L. 44. λαμπρὸν. „λαμπρὸν ὂν" REISK.

Pag. 698. *CAP. XLI. Lin.* 53. σὺν Δρομιχαίτῃ Aug. Vratisl. cum H. Steph. conf. p. 686, 58. L. 54 *ſq.* ἐς Μακεδ. ἐμβαλὸν Aug. Ven. Vat. ἐλθὸν cum Reg. B. dat Vratisl. ἐλθὼν mend. Reg. A.

L. 61. διὰ τῆς Βοιωτίας Aug. Perperam μετὰ τῆς Βοιωτ. Vratisl. cum Regiis. L. 64. Candidus, *a Ponto Scythæ*, ut vulgo Edd. quibuſcum & facit Vratisl. L. 66. δυώδεκα. Attica hac forma plerumque uti codicem Aug. monui ad Pun. 473, 4.

Pag. 699. L. 67. μὲν καὶ κατὰ μέρος Reg. A. Aug. Vat. Vratisl. Simillima phraſis Civ. I. 59, 70. L. 70. ἢ εἴ τι ἄλλο recte Vratisl. cum Aug. Sic & emend REISK. L. 71. οὐδ' ἐς τριτημόριον. Præpoſitionem ἐς Candidus etiam videtur agnoviſſe: *qui omnes ne ad tertiam hoſtium attigere partem.*

CAP. XLII. Lin. 72. ἀντικαθισ͂τάντες. „ἀντικαθίσαντες" REISK. Saltem ἀντικαταστάντες legendum videtur; quod verbum apud Thucyd. VII. c. 39. (ut monuit etiam H. Stephanus in Theſ.) exponitur πλησιάζοντες ἀλλήλοις. L. 79. ἐπῆ-

Pag. 700. γεν Reg. B. Aug. Vat. & REISK. & MUSGRAV. L. 92. καταῤῥιφθέντων Aug. Ven. *Ibid.* ἔπεμψεν. Forſan ἐπέπεμψεν. Sed & ſimplex ferri poteſt, eadem notione qua compoſitum προὔπεμψεν, quod modo præceſſerat. L. 93. μετὰ τῆς ῥύμης. Rectius, puto, abeſſet articulus, quem & prætermiſit Vratisl.

Pag. 701. *CAP. XLIII. Lin.* 2 *ſq.* οὐ προεγνωκότων, ſcil. μάχεσθαι.

L. 14. τεκμηράμενος Aug. Ven. Vat. L. 15. ἐς τάξιν ἀνε-

χώρει Aug. *L.* 17. αἳ ἐτετάχατο Reg. A. Aug. Sicque emendavit REISK. *L.* 21. ἠλίγυεν. Cum Regiis errat Vratisl. *Pag.* 702.

L. 22. ἀμφ' αὐτὸν. Ferri poterat ὑφ' αὐτὸν, quod eſt in Vratisl. vel ὑπ' αὐτὸν, ut p. 705, 72. Quum in edit. 1. mendoſe legeretur ἐφ' αὐτὸν, MUSGRAVIUS, qui illa edit. uſus eſt, adnotavit legendum ὑφ' αὐτὸν vel ἀμφ' αὐτὸν.

CAP. XLIV. Lin. 30. εὐβουλότερον. εὐβουλότεροι repoſitum voluerunt REISK. & MUSGRAV. præter neceſſitatem. Conf. Civ. II. 294, 36. *L.* 36. διερριμμένοι Aug. Ven. Vat. Et Candidus, *cum inordinata quiſque converſione raperetur.* *Pag.* 703.

L. 42. εἰλοῦντο Reg. A. Aug. *L.* 50. συνέπιπτον. Forſan συνεισέπιπτον. conf. Syr. 563, 53. Sed ubi expreſſa ſequitur præpoſitio ἐς, ſicut h. l. & eo quem modo citavi, non adeo neceſſaria emendatio illa videtur. At ubi non expreſſa ſequitur illa præpoſitio, ibi verbo eſt inſerenda, ut v. c. p. 713, 16. & ſæpius aliâs.

CAP. XLV. Lin. 58. δι' εὐβουλίαν δὴ μαλ. Aug. Vat. *Pag.* 704.

L. 59. ἑκατέρῳ. ἑκατέρα, quum operarum errore in edit. 2. irrepſiſſet, fideliter repetiit Tollius. *L.* 61 *ſq.* διαζωσάμενος -- ἐνέπρησε τοῖς ἐνυαλίοις θεοῖς. Conf. Hiſp. 170, 80. Pun. 361, 83 ſq. ibique adnot. & 495, 70. *L.* 67. οἱ ἐπεδήμουν Aug. cum H Steph. Cum Reg. A. erravit Vratisl. *L.* 68. κατὰ τάχος ἐσβὰς Aug. Vat. „ἐμβὰς" REISK. & MUSGRAV.

CAP. XLVI. Lin. 72. ὑπ' αὐτὸν Reg. B. Aug. Ven. Vat. Vratisl. Conf. p. 702, 22. *L.* 81. εἰ πλησιάσοι. Cum Editis facit Vratisl. Neſcio, an & Ven. & Vat. Sed teneri certe potuerat πλησιάσει. *Pag.* 705.

L. 88. Χίοις δὲ μηνίων. Vide cap. 25. extr. pag. 677. *Pag.* 706.

L. 91. τὰ Ῥωμαίων, *bona Romanorum*, ſicut τὰ ὄντα Χίοις, *bona Chiorum*. Conf. pag. 707, 7. *L.* 97. παρὰ τοῦ βασ. Aug. Vat. Peccat cum Regiis & Editis Vratisl. Frequens inprimis illa permutatio præpoſitionum παρὰ & περὶ. Dubie REISKIUS: „forte παρὰ τοῦ βα." *L.* 99. ἐὰν τά τε ὅπλα Aug. Vat.

CAP. XLVII. Lin. 5. τάδε λέγουσα Aug. Ven. Vat.

Pag. 707. *L. 6.* ὧν ἔτι πολλοὶ παρ' ἐκείνοις εἰσί. „παρ' ὑμῖν εἰσι." REISK. Imo vero recte παρ' ἐκείνοις, sc. Ῥωμαίοις, nam ὧν ad Χίους refertur. conf. p. præced. l. 90. & hac pag. l. 11 sq.

L. 7. τὰ ἐγκτήματα. Miror, de mendoso vocab. ἐγκλήματα nil monuisse Reiskium. Dubitaverat MUSGRAV. — Candidus: *eorum contuberniis utimini:* tamquam esset συσκηνίας aut συσκηνώματα. Verum vidisse videtur GELENIUS, qui *prædia* dedit. ἐγκτήματα sunt *fundi, quos quis in peregrinis regionibus possidet.* Illud nomen absque auctoritate H. Stephanus in Thes. T. II. col. 469. H. adtulit. Habet tamen Demosthenes, περὶ Ἁλοννήσου, pag. 87. edit. Reisk. De eodem vocab. confer quæ monuit Henr. Valesius Emendation. lib. IV. cap. 9.

Ead. & sq. ἡμῖν οὐκ ἀναφέροντες. Gelenius, *quorum nomine nihil nobis penditis.* Videtur potius dicere: *quorum ratam partem* (sive pretii, sive ipsarum possessionum) *nobis non persolvitis* vel *traditis.* De ista significatione verbi ἀναφέρειν, *ratam partem persolvendi,* dixi ad Syr. 595, 6. Rata autem pars, quam nunc dicit, fuerit dimidia. Certe supra, pag. 673, 20 sq. mandasse regem legimus omnibus qui sub ipsius imperio erant, ut, *occisis Romanis, bona eorum cum ipso rege partirentur.* *L.* 10. εἰ δύναισθε. Mendose εἰ

Pag. 708. δύνεσθε Vratisl. cum Reg. B. *L.* 30. δι' αὐτῶν τὰ γύναια. — „Mallem δι' αὖ τὰ γυν." REISK.

CAP. XLVIII. Lin. 37. Φιλοποιούμενα. Vide p. 671, 96.

Pag. 709. *L.* 46. Ὑπαιπηνοὶ Aug. Ven. Vat. Et Gelenius recte *Hypæpeni,* & in Græc. corrigere jussit REISK. Μεσοπολῖται. Ejus nominis urbem nemo novit. Μητρόπολις Lydiæ urbs est, sicut Tralles & Hypæpa, quæ simul commemorantur. Quare reponendum utique Μητροπολῖται videtur.

L. 55. ἐν τῇ Μιθριδ. ἀρχῇ βεβαίως τὰ δοθέντα αὐτοῖς ἕξειν. Importune utique intrusa particula negans erat, quam cum Regiis etiam Vratisl. habet. Ignorant eam Aug. a pr. manu, & Ven. & Vat. In Aug. ab alia manu superscripta est figura οὐ, qua numquam usus est librarius qui illum cod. exaravit. Delere negationem perspecte MUSGRAVIUS jussit. Et

REISKIUS: „Aut loco *Mithridatis* nomen *Romanorum* Pag. 709.
subſtituendum, aut οὐ delendum eſt." *L.* 56. Μυννίων Reg. B. Aug. Et Μυννίωνος mox, p. ſq. l. 62. iidem, & Reg. A. atque inde edit. 1.

L. 59. Ἀσκληπ. αὐτὸν καὶ ξεναγ. Aug. Ven. Vat. Cum Reg. A. Pag. 710.
& Edd. ſtat Vratisl. ὁ δὲ Ἀσκληπιοδότος μηνυτὴς ἐγένετο Reg. B. & prætermiſit interjecta. *L.* 64. πολλοὺς κατεῖχεν Aug. Ven. Vat.

CAP. XLIX. Lin. 73 *ſq.* Δορύαλος. Sic h. l. omnes. Et in Cand. edit. Mog. *Dorialus*: ſed in antiq. edit. Veneta *Dorilaus*, ut ſupra. Et ſic reponendum h. l. cum Gelenio fuerat, Δορύλαος; quemadmodum & apud Plutarch. in Sylla p. 465. A. (ubi de hac ipſa re agitur) & conſtanter deinceps legitur. *L.* 79. διὰ δέος τῆς ἵππου. Aug. Ven. Vat. Sed Pag. 711.
Cand. cum Edd. & Vratisl. *ob equitatus multitudinem.*

L. 82. ἐς τὸ ἔργον οὐδ᾽ ὥς, ἐξήλατο &c. Sic & REISKIUS: „Comma poſt οὐδ᾽ ὥς promovendum: *cum ne ſic quidem eos ad ſtrenue agendum moviſſet.* *L.* 86. λέγειν, ſcil. χρὴ, vel ἐθέλετε. Conf. Adnot. ad pag. 52, 19. *L.* 89. ἐπὶ τὸν ἵππον. Sic & Cand. *in equum.* Sed perperam ἐπὶ τὴν ἵππον Vratisl. cum Reg. A. *L.* 92 *ſq.* τούτων ἦσαν οἱ μύριοι ἱππεῖς Pag. 712.
μάλιστα. Sic recte Aug. & Vat. Candidus: *quorum major pars equites fuere.*

CAP. L. Lin. 95. μὴ πάλιν αὐτὸν Aug. Ven. Vat.

L. 2. αὐτὸν οὐδ᾽ ὑφιστ. Malim αὐτοὺς vel αὐτήν: ſed nil variant libri. *L.* 9. ἐγίγνετο ἐπ᾽ ἀμφοῖν. Sic dedit Vat. Et Pag. 713.
eodem fere modo, ἐγίγνετ᾽ ἐπ᾽ ἀμφοῖν Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. Sed præferendam fere arbitror lect. vulgatam, quæ caret præpoſitione; ni malis ἐξ ἀμφοῖν vel ὑπ᾽ ἀμφοῖν. *L.* 13. ἀμυνούμενοι. Conſentit Vratisl. *L.* 19 *ſq.* βαρβαριστί. Lectionem codicis Reg. B. his verbis adfert in Var. Lect. Carolus Stephanus: „exempl. unum, βαρβαριστικά."

L. 20. κτενόντας. Perperam id quidem ex Ven. a nobis receptum. Reponendum κτενοῦντας, *occiſuros*: quod non modo Reg. B. a pr. manu exhibet, ſed & Aug. & Vat. Nam quod in Notis Contextui ſubjectis dixi, Aug. & Vat. cum

Editis in κλανόντας consentire, id per errorem factum esse
Pag. 713. video. κλανόντας quidem dabant Editi ex Reg. A. cum quo facit Vratisl. eademque lectio in Reg. B. superscripta est alteri: sed hanc lect. ignorant Aug. & Vat. *L.* 23. ποι. Sic & Vratisl.

Pag. 714. *Cap. LI. Lin.* 30. Κορνηλίου τε Κίννα. Ad h. l. Car. Steph. in Var. Lect. ait: „alterum exempl. Κορνηλίου τε καὶ Κίννα." Illud exemplar est Reg. A.

L. 31. τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, - - ψηφισαμένων εἶναι πολέμιον. Sic Syr. 614, 31 sq. ψηφισαμένων εἶναι πολέμιον τῶν Μακεδόνων. Et Civ. I. 119, 98. Μέτελλον καὶ τοὺς ἄλλους - - ἐψηφίζετο εἶναι πολεμίους. Nihil ad h. l. monuerunt REISK. & MUSGRAV.

L. 40. πιθανὸς ἐς στρατηγίαν. Gelenius, cujus fere tenui versionem, *vir non contemnendæ autoritatis apud milites.* Possis fortasse brevius reddere, *probabilis imperator.* *L.* 41. ἀπὸ χειμῶνος. Utique ὑπὸ χειμῶνος malim. Sed in ἀπὸ conspirant libri.

Pag. 715. *Cap. LII. Lin.* 51. „ὁ Φλάκκος διαιτῶν οὐδὲν, ἐς τιμὴν ὑπεσήμηνε τοῦ Φιμβρίου. Aliter distingue: Ὁ Φλάκκος διαιτῶν, οὐδὲν ἐς τιμὴν &c. Id est, *Flaccus controversias componens, nihil umquam in honorem Fimbriæ, ne signo quidem, fecit.*" JAC. PALMERIUS. Recte distinxit cod. Aug.

L. 52. ἐπεσήμηνε. Servari poterat, ac debuerat fortasse, vulgata lectio ὑπεσήμηνε. Eamdem cum aliis sequitur Vratisl. *L.* 58 *sq.* μετ᾽ ὀλίγον. „μετ᾽ ὀλίγων" repositum REIS-
Pag. 716. KIUS voluit, quod non necessarium videtur. *L.* 67. αὐτὸν αὐτοκρ. αὐτὸν Vratisl. sicut H. Steph.

Cap. LIII. Lin. 75. Ιλιεῖς δὲ πολιορκούμενοι. Sic Aug. (puto & Ven. & Vat. ut emendavit H. Stephan. Ιλιεῖς est etiam in Vratisl. sed idem in πολιορκουμένοις peccat cum Regiis.

Pag. 717. *L.* 90. τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἕδος &c. Aurelius quidem Victor de Viris Illustr. c. 70. (al. 74.) *Minervæ templum*, ait, *inviolatum stetit, quod divina majestate servatum nemo dubitavit.* Sed Julius Obsequens, cum Appiano, *templum crematum corruisse*, scribit, *Palladium solum servatum.* *L.* 93. εἰ μὴ Διομήδης &c. Si integra hic est oratio, tamen elliptica

quadam ratione hoc dictum esse intelligitur: quam ellipsin hoc modo supplevit Gelenius, *nisi malumus credere id a Diomede sublatum.*

L. 95. „τῆς τρίτης καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος. Hoc monstrum Chronologicum non est ex Appiano, sed a mala manu, & a codice mutilo. Legendum est τρίτης καὶ ἑβδομηκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς, *tertia septuagesima & centesima.* Similitudo terminationis fraudem fecit scribæ, vel evanuit ό inter ρ' & γ'." Jac. Palmerius. Sic & Reiskius: „τρίτης καὶ ἑβδομηκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς." Librariorum culpa excidisse illum *septuagenarium* numerum, nisi alioquin satis pateret, ostendere poterant duo loca cum hoc conferenda, alter hoc libro cap. 17. extr. p. 665. alter Civ. I. c. 84. p. 116. *L.* 17. μετὰ Ἀγαμ. Aug. Vratisl. (aliique, ut puto) cum H. Steph. Pag. 718.

Cap. LIV. Lin. 4. εὐπρεπῶς. In εὐπρεπεῖς consentit Vratisl. Et Cand. *honestiores belli inducias.* *L.* 10. αὐτῷ. — „Forsan αὐ." Reisk.

L. 13. τὴν ἐλάσιν αὐτὴν τῶν ἐχθ. Cum Reg. A. & Editis stat Vratisl. *L.* 21. ὦ περὶ ἡμᾶς. Lectionem hanc his verbis adnotavit Car. Stephanus: „exemplar utrumque φίλους ὦ περὶ ἡμᾶς." Suspectum editori illi fortasse fuerat præpos. περὶ in hujusmodi contextu. Sed idem valet περὶ quod εἰς. Sic certe & p. 732, 29 sq. ἡμεῖς μὲν δὴ τοιοίδε περὶ ὑμᾶς (*in vos*) γεγόναμεν. *L.* 24. ἐπὶ δὲ ἡμῖν. Sic & Vratisl. Et Cand. *in nos denique.* Eamdem lectionem „ἐπὶ δὲ ἡμῖν" nude in Var. Lect. adtulit C. Stephan. non adjiciens, unde ducta sit: invenerat autem, ut dixi, in altero ex suis exemplaribus, quod nobis est Reg. B. *L.* 25. In ἐπεδείξατο consentit idem Vratisl. Pag. 719.

Cap. LV. Lin. 32. δίκαιον μὲν ἦν, ἄσπειστα αὐτῷ τὰ παρ' ἡμῶν γενέσθαι. Eamdem emendationem, addubitans tamen, proposuit Reiskius: „Forsan ἄσπειστα. Potest tamen vulgata bene defendi." De nomine ἄσπειστος, quod numquam non fraudi fuit librariis, vide p. 662, 44. & ibi varietatem lectionis: adde Hisp. 110, 54. ibique notata, & Mithr. 743, 18. Sententiam quod adtinet, geminum huic locum Pag. 720.

Pag. 720. habemus in Eclogis ex lib. Samn. p. 52, 18. ἔδει καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ὑμῖν ἄσπονδα εἶναι. Quæ momenta quisquis ponderarit, næ ei non videbimur audacius fecisse, quod hoc quoque loco restituere Appiano vocabulum illud non dubitavimus. In eamdem sententiam de Mithridate dicit pag. 790, 98 sq. ὤμοσεν ὅτι οἱ τὰ πρὸς Ῥωμαίους ἐστὶν ἄσπονδα.

L. 34 ἂν τῷ ὄντι. Sic dedi cum Aug. Ven. Vat. Sed p. 718, 7. & mox lin. 42. in ἦν (quod & hic cum Regiis dat Vratisl.) consentiebant omnes. *L.* 35. τὸ σαυτοῦ Aug. Vat. Atque sic perspecte MUSGRAV. emendaverat. *L.* 39. Μασσανάσσῃ Aug. Super duplici tamen σσ ab initio superscriptum est σ simplex. De scriptura hujus nominis vid. ad Hisp. 130, 92.

Ead. l. 39. Ὁ δ' ἔτι λέγοντος αὐτοῦ. Sic recte Aug. & Vat. Eodemque modo REISKIUS: „ὁ δ' ἔτι λέγοντος, *& ille, adhuc dicente.*" [*adhuc eo verba faciente.*] *L.* 40. ἀπεσείετο Reg.B. Aug. Vratisl. Et sic emend. MUSGRAV. Monuerat etiam C. Steph. „exemplar alterum ἀπεσείετο."

Ibid. ἐγχειρισ. recte Aug. ut correxit H. Steph.

Pag. 721. *L.* 46. Χίους. Mendose Reg. A. Χιλίους, quod & C. Steph. in Var. Lect. monuit. *L.* 55. ἐπέστελλε Aug. Ven. Vat. ἐπέστειλε Vratisl. cum Reg. A.

L. 56 *sq.* „Ἐνετοὺς καὶ Δαρδανέας καὶ Εἰντοὺς, περίοικα Μακεδόνων ἔθνη. Quinam fuerint illi *Heneti*, Macedonum contermini, quorum regionem Sulla vastavit, dicat alius: fateor enim me prorsus illos ignorare. Homeri Ἐνετοὶ [Ἐνετοὶ, Iliad. Β'. 852.] fuerunt in Paphlagonia, alii ad maris Adriatici intimum recessum, ubi & hodie incolunt Veneti, ambo longe a Macedonia, ad quos Sulla non pervenit. Plutarchus [in Sylla, pag. 467. B.] de sola *Medica* [*Mædica*] a Sulla vastata meminit, idque in transgressu, dum Macedonia Hellespontum vadit. Itaque legendum puto, Μήδους καὶ Δαρδανέας καὶ Σιντούς. Hæ tres gentes Macedoniæ conterminæ erant, & Medi quidem & Sinti in ipso itinere: ad Dardanos vero deflexit, dum vacabat scilicet, & ut loquitur Appianus, ἀργίαν διατιθέμενος." JAC. PALMERIUS. „Εἰντοὺς mendosum" esse,

adnotavit MUSGRAV. „ Εἰντοὺς, nomen corruptum, quare etiam interpres omisit. Quæratur." REISKIUS. Pag. 721.

Ἐνετοὺς vel Ἑνετοὺς quod adtinet; quamquam parca apud veteres scriptores mentio, neque ea satis dilucida, occurrit hujus populi, regionem finitimam Macedoniæ incolentis, nolim tamen nomen illud Appiano ademtum. Legimus apud Strabonem lib. XII. pag. 543. inter varias de origine Venetorum, qui ad Adriatici sinus recessum incolebant, sententias, *maxime in confesso fuisse*, Ἐνετοὺς *illos, qui duce Pylæmene auxilio venerant Trojanis, amisso duce, Troja capta, in Thraciam primum abiisse; & inde demum ad Adriam tandem pervenisse.* conf. etiam lib. XIII. p. 608. Quæ constantior fama hoc fundamento nisa videtur, quod *Enetorum* nomen sequiori etiam ætate in *Thracia* vel in ejus vicinia superstes fuerit; puta, quod pars veterum illorum Enetorum in hisce regionibus consederit, & ibi nomen gentis suæ propagarit. Ac certe, teste Anonymo *Ethnicorum* Scriptore, apud Eustathium Comment. in Ἰλιάδ. Β'. 852, fuit ἔθνος παρὰ Τριβαλλοῖς, Ἐνετοί. *Eneti populus juxta Triballos.* Quidquid sit, sicut in hoc, de quo quærimus, Appiani loco Ἐνετοὺς vel Ἑνετοὺς libri omnes agnoscunt; sic & apud Auct. de Viris Illustr. in *Sylla* legimus: *Enetos & Dardanos in itinere superavit.*

Εἰντοὶ vero, quod vulgo hic legebatur, quin corruptum nomen sit, dubitari non debet. At noti in Thracia Σιντοὶ, (aliis Σίντοι,) Mædorum finitimi; Thucydidi II. 98. Straboni VI. pag. 331. & XII. pag. 549. Livio XLII. 51. & XLIV. 46. Stephano Byz. aliisque memorati. Neque hæsitandum duxi, quin nomen hoc Scriptori nostro, cum Palmerio, restituerem; præsertim quum scripturæ vestigia satis aperte huc ducerent. Nam quod in Vat. prætermissa est initialis litera, id in propriis præsertim nominibus frequenter a librariis factum vidimus; figuram autem literæ E vel ε, a qua reliqui codices incipiunt illud nomen, in antiqua scriptura, a litera Σ vel C non nisi exili calami ductu transversali differre notum est. Livius hoc loco, vel ejus Epitomator certe, (Epit. LXXXIII.) generali

Pag. 721. *Thracum* nomine fuit contentus: *Sylla multis præliis Thracas cecidit.* Plures populos Eutropius nominat, lib. V. c. 4. *Interim eo tempore Sulla etiam Dardanos, Scordiscos, Dalmatas, & Mæsos, partim vicit, alios in fidem accepit.* Gelenius, corruptum nomen Εἰντοὺς videns, nec melius ei substituendum in promtu habens, *aliasque finitimas gentes* posuit: in quo fere præeuntem Candidum habuerat, qui & ipse, *Enetos ac Dardanos*, inquit, *& quascunque Macedoniæ finitimas gentes*; tamquam, pro καὶ Εἰντοὺς περίοικα Μακεδόνων ἔθνη, vel legisset vel legendum censuisset καὶ ὅσα περίοικα Μακ. ἔθνη.

L. 57 *sq.* συνεχῶς ἐς Μακεδονίαν ἐμβάλλοντα. Istas Thracum in Macedoniam incursiones exposuerat Livius lib. LXXXI. & LXXXII. ut ex Epitomis illorum librorum adparet.

Pag. 722. *CAP. LVI. Lin.* 63. ὑμῶν σἶρατ. Consentit Vratisl.

L. 74 *sq.* καὶ κατέβαινον ἐς πεδίον ἄμφω. „Circa Dardanum fuit ille campus, ut docet Plutarchus in Sulla, [p. 467. C.]" JAC. PALMERIUS.

Pag. 723. *L.* 78. πρέσβεσι, καὶ προβούλοις καὶ σἶρατηγοῖς. Dionysio Halic. πρόβουλοι *majores magistratus* dicuntur, *consules & prætores.* Et eadem generali notione h. l. accipiendum illud vocab. videtur. Infra, p. 741, 82. speciatim de Prætoribus in Urbe usurpatur, quorum officium erat, legatos populorum in senatum introducere: conf. p. 649, 18. *L.* 84. μάλισἶ' ἄν τις Aug. Ven. *L.* 85. φιλοκερδία Reg. B. Aug. Vat. Vratisl.

CAP. LVII. Lin. 91. ὀκνήσω Aug. Vratisl. cum H. Steph.

Ibid. διὰ βραχέως Reg. B. Aug. Ven. Vat. Vratisl.

Pag. 724. *L.* 94. „ἀντιλέγειν, καὶ μὴ μεταδιδάσκειν. Locum habere hîc non potest particula negans: ideoque libenter eam vel omnino expunxerim, vel in με mutaverim: etiamsi plurale pronomen ἡμῶν præcesserit. Constat enim ita sæpe a plurali ad singulare transiri, interdum & vicissim. *Gelenius* negantem particulam & ipse non agnoscit, sed μεταδιδάσκειν nove reddit, *causam tuam melius proponere*: quum μεταδιδάσκειν & μεταπείθειν idem fere apud Appianum valeant. At P. Candidus particulam illam agnoscit, male totum hunc locum (ut

alios infinitos) vertens. Ita enim ille: *Necesse igitur fuit responsum nobis reddere, non autem admonere nos, neque jam pridem cognitis contraria imponere.*" H. STEPHAN. — Pariter REISKIUS & MUSGRAV. „ μὴ, post καὶ, delendum" monuerunt. Pag. 724.

L. 95. Φρυγίαν δέ σοι Μάνιος ἔδωκεν. Conf. Adnot. ad p. 656, 38. Quod patri Mithridatis datum fuerat, id non adeo incommode ipsi huic Mithridati, filio illius & hæredi, datum dicere Sylla potuit: neque idcirco erroris magnopere arguendus erat Appianus; ut a DUKERO factum videmus, in Notis ad Epit. Liv. LXXVIII.

L. 96. „ ἐπὶ δωροδοκίαν. Scribo ἐπὶ δωροδοκίᾳ." H. STEPHANUS. Pariter REISK. & MUSGRAV. Et sic dederunt Vat. & Ven. *L*. 97 *sq*. ἐκ δωροδοκίας. „ Fortasse scribendum, εἰ ἐκ δωροδοκίας." H. STEPHANUS.

L. 98. ὅ τε Μάνιος καὶ τὰ ἄλλα ἠλέγχθη παρ' ἡμῖν ἐπὶ χρήμασι πράξας. Accusatus quidem, atque etiam convictus fuerat; at judicio tamen judicum, largitionibus corruptorum, absolutus, ut ipse refert Appianus Civ. I. p. 32, 10 sqq.

L. 5. ἐπιπέμψαι Aug. Vratisl. ut H. Steph. *L*. 6. Σωκράτη τὸν Χρηστὸν. Conf. c. 10. p. 653 sq. *L*. 11 *sq*. „ κατάγειν αὐτὸν, καὶ καταγόμενον κωλύειν. σὺ τὸν πολ. &c. Pro καταγόμενον, sententia flagitat, καὶ τὸν ἀντιτασσόμενον, aut τὸν οὐκ ἐῶντα." REISKIUS. Commodior medicina laboranti loco adlata est, κωλύειν in κωλύων mutato, cum Reg. B. Aug. Vratisl. & ipso Reg. A a pr. manu, & emendata distinctione orationis. Sic & MUSGRAV. reposuit κωλύων σύ. Nec aliter Cand. legerat: *inductum prohibens hoc bellum intulisti.* Et Gelenius: *quibus obsistendo tu bellum accendisti.* Pag. 725.

L. 17. ὑπήγου. ἐπήγου Vratisl. cum Edd. Conf. Adn. ad Pun. 319, 51.

CAP. LVIII. Lin. 20. ἐλέγχει σε. Tacite σε, pro τε, reposuit H. Steph. consentientibus Aug. Vratisl. &c. *L*. 24. καὶ λαβών. „ F. λαθὼν, *citius quam ut sentiremus.*" REISK. — Imo vero λαβών. Primum ἐπίθετο, dein ἔλαβε,

Pag. 726. *L.* 26. „Non videtur ferri posse hæc lectio, ἐλευθερίας καὶ χρεῶν ἀποκοπαῖς. Neque enim prior genitivus cum dativo ἀποκοπαῖς, sicut posterior, jungi potest. Credibile est igitur, dativum alium deesse qui illi genitivo ἐλευθερίας jungebatur. Alibi certe, pag. videlicet 212. [p. 732, 46 sq.] χρεῶν ἀποκοπὰς & δούλων ἐλευθερώσεις dicit. In hoc autem de quo nunc agitur loco, Gelenius, ut has duas res, quæ proponuntur, ad unum idemque verbum accommodare posset, usus est loquendi genere quod ἰσοδυναμεῖ: dixit enim, *quorum alteros servitute, alteros ære alieno liberaveras.* Sunt enim ἰσοδύναμα, servitute liberare, & libertate donare. At P. Candidus: *quibus servos liberos esse voluisti, vel obnoxios ære alieno liberasti.*" H. STEPHANUS. ἐλευθερίαις recepi ex Aug. Et sic reponere quoque REISKIUS jussit. „ἐλευθερία." MUSGRAV.

L. 30 *sq.* κατεπόντωσας recte Aug. Vratisl. &c. cum H. Steph.

L. 32. ὁ πόσην. Consentit Vratisl. Puto & alii. *L.* 34. ἑπίρας Aug. Ven. Vat. Vratisl. *L.* 41. βίας, ἐκκαίδεκα δὲ Aug. Vat. Quum perperam in edit. 1. (cum Regiis & Vratisl.) desideraretur conjunctio, H. Stephanus particulam καὶ inseruit.

Pag. 727. *CAP. LIX. Lin.* 55. ἄρχοι recte Aug. Cum edit. 1. & Re-
Pag. 728. giis peccat Vratisl. *L.* 65. τῶν ἐνετῶν, *exclamantibus eis qui subornati erant.* Sic κατηγόρους ἐνετοὺς dicit, Civ. I. p. 33, 33. Perperam h. l. Cand. *Enetis*, & Gelen. *Venetis.*

L. 66. ὁ μὲν δὴ ἐκήρυττε. Abest quoque a Vratisl. particula δὴ, & eliminari e contextu nostro haud dubie potuerat.

L. 69. ἠπείλει. ἐπηπείλει Vratisl. cum Edd. *L.* 77. Ἀθηνίωνα. „Meminit hujus *Athenionis* Dio in Excerptis Peirescianis: [Opp. T. I. p. 43.] *Mamertini opes suas ac pretiosissima quæque in urbem Messanam contulere, rati se a fugitivorum incursionibus tutissimos fore. Quod postquam Athenioni compertum est (hic Cilicia ortus, maximam auctoritatem inter latrones obtinebat) observato die, quo solenne sacrum publice in suburbiis agebant, in eos irruit, plurimosque eorum hac illac dispersos interfecit, minimumque abfuit, quin urbem ipsum impetu caperet. Ceterum occupato*

occupato quodam loco, qui Macella dicitur, eoque munito, Pag. 729.
agrum Mamertinum late vaſtabat. Hunc deinde M'. Aquilius anno V. C. DCLIII. in acie interfecit. Florus autem inter rixantium manus, dum circa ad deprehendendum eum multitudo contendit, laceratum fuiſſe ſcribit. Eidem porro Athenioni Maximinum comparavit Capitolinus in Maximin. *Nobilem circa ſe neminem paſſus eſt; prorſus aut Spartaci, aut Athenionis exemplo imperabat.* Quemadmodum optimè illum locum legendum eſſe Incomparabilis Salmaſius cenſuit." AL. TOLLIUS. Cum Dione & Floro III. 19. conf. Diodor. Sic. lib. XXXVI. Ecl. 1. Opp. T. II. p. 534 ſqq.

CAP. LX. Lin. 95. Κίνναν καὶ Μάριον. Car. Stephanus in Pag. 730.
Var. lect. „ exempl. Κίνναν τὸν Μάριον." Sic nempe mendoſe Regius uterque: eodemque modo Vratisl. Sed recte Aug. aliique, ut emend. C. Steph. *L.* 99. Νικομήδην ἐς Βιθυνίαν Reg. B. Aug. Ven. Vat. Sed caret ἐς Βιθυν. Vratisl. cum Reg. A.

CAP. LXI. Lin. 4. Ἰλιέας recte Aug. ut emend. H. Steph.

L. 5. Μαγνησίαν. Vide pag. 671, 96. & ibi notata.

L. 15. καὶ διηρπάζετο adjeci ex Aug. Ven. Vat. Omiſit cum Pag. 731.
Regiis Cand. & Vratisl. *L.* 17. ἐς τὰ Ῥωμαίων ἀναθήματα ἐνυβρίσαντες. Romanorum ſtatuas (τὰς Ῥωμαίων εἰκόνας) evertiſſe Epheſios, dixit p. 671, 90 ſq.

CAP. LXII. Lin. 25. οὐ κατέσχομεν. Sic libri noſtri omnes, a quibus temere diſceſſerunt editores: qui cum ἀντέσχομεν dediſſent, ἀντεσχόμεθα legendum MUSGRAV. cenſuit.

L. 28. ἐπὶ προστάταις εἶναι. „ ἐπὶ τῷ προστάταις εἶναι." REISK. — Mihi bene habere vulgata lectio videtur.

L. 30. Ἀττάλου τοῦ Φιλομήτορος τὴν ἀρχὴν ἡμῖν ἐν διαθήκαις καταλιπόντος. „ De eo vide Livii Epitomen LVIII. Vellejum Pag. 732.
lib. II. c. 4. Florum lib. II. c. 20. Oroſium lib. V. c. 8. & alios. Idem factum a Nicomede Bithyniæ rege, itemque ab Archelao Cappadociæ, & Pylæmene Paphlagoniæ regibus. In adeunda autem hac Attali hæreditate Romanos doli mali accuſat Mithridates apud Saluſtium hiſtoriarum lib. IV. Et Horatius lib. II. Od. 18. *Neque Attali*

Ignotus hæres regiam occupavi.

Pag. 732. Quamvis tamen in eo Horatii loco cum Torrentio sentiam non populum Romanum notari (non enim *ignotus hæres* recte vocabitur, quem graves ob caufas teftator inftituit) fed Ariftonicum potius, ex Eumene non jufto matrimonio, fed ex pellice Ephefia citharistæ cujufdam filia genitum, qui poft mortem Attali ftirpis regiæ originem mentitus, ignotus atque obfcurus antea regnum illud occupavit: quem victum poftea a M. Perperna M'. Aquilius in triumphum duxit, regno in provinciæ formam redacto." ALEX. TOLLIUS.

L. 35. ἔτεσιν εἴκοσι καὶ τέτταρσιν. τέτταρσιν recepi ex Aug. In τέσσαρσιν cum Regiis aliifque confentit Vratisl. Ac teneri hæc forma debuerat, ufitatior Appiano. Ceterum in toto numero error ineffe videtur. Recte certe REISKIUS: „ Ab exitu belli cum Ariftonico, qui incidit in A. U. 625. ad initium belli Mithridatici, id eft A. 665. plures quam XXIV. anni defluxerunt."

L. 37 *fq.* „ Hæc verba, καὶ τὴν ἀσχολίαν ἡμῶν τὴν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν φυλάξαντες, [in quorum verf. nos a Gelenio non recedendum putavimus] melius reddentur hoc modo, *& arrepta occafione ex eo quod bello fociali occupati eramus;* vel, *implicati eramus.* Sic autem & aliquot aliis loquitur locis: quorum unus eft pag. 209. [p. 725, 21 fq.] & quidem de hac ipfa Romanorum occupatione loquens, ὅτε γὰρ τὴν Ἰταλίαν ἀφισταμένην ἡμῶν ᾔσθάνου, τὴν ἀσχολίαν τήνδε ἡμῶν φυλάξας. (Adverfus autem hos Italos promittitur Romanis a Pelopida Mithridatis auxilium, fi facere velint quæ petit.) Atque his locis adjungi poteft ifte pag. 276. [Hifp. 147, 87 fq.] ἐνεωτέρισαν αὖθις ἐς τὴν ἀσχολίαν αὐτῶν οἱ Ἴβηρες." H. STEPH.

L. 40 *fq.* ὑπέστητε αὐτῷ, μιᾶς ἡμέρας &c. „ Quod hîc dicit illos Mithridati fe facturos recepiffe, pag. 209. [p. 726, 29 fq.] a Mithridate factum fuiffe narratur: his verbis, ὃ τὸ τῶν Ἰταλιωτῶν γένος, οὓς μιᾶς ἡμέρας σὺν βρέφεσι καὶ μητράσιν ἔκτεινάς τε καὶ κατεποντώσας. In hoc autem loco, de quo agitur, Gelenius ὑπέστητε vertit *fuftinuiftis*, tanquam legens ἀναιρεῖν, non ἀναιρήσειν. Alioqui accipiendo ὑπέστητε pro *recepiftis*, feu *promififtis*, recte fequitur futurum modi infinitivi: (etiamfi

& præsens tum quoque aliquem habere locum possit.) Quoniam tamen hac de crudelitate statim loquitur tamquam de ea non quam se perpetraturos promiserint, sed quam perpetraverint, ratione non carere suam interpretationem dixerit Gelenius: in qua videndum est etiam an dativus vertendus fuerit, *jussu ejus:* an potius verti debuerit, *in ejus gratiam.*" H. STEPHANUS. Utique, ὑπέϑητε αὐτῷ sequente fut. infin. ἀναιρήσειν exponendum proprie fuerat *recepistis ei, vos illos trucidaturos.* Atque id consulto ita, paulo invidiosius, a Sylla dictum videri potest. Pag. 732.

L. 42 *sq.* „ Ne illis quidem qui ad templa confugerant, Mithridatem pepercisse, dicitur eodem modo, eodem illo in loco." H. STEPH.

L. 43. „ ἔδομέν τινα. Muto ἔδομεν in ἔδοτε μὲν. Sequitur enim particula δὲ huic μὲν respondens, sed satis longo intervallo, & ita ut minus animadvertatur propter quædam per parenthesin posita verba. At P. Candidus legit quidem ἔδομεν, sed novam huic loquendi generi interpretationem dedit: ita enim hæc vertit, *quorum causa Mithridatem nonnulla pœna affecimus.* Vide annot. quæ proxime sequitur." H. STEPHANUS. ἔδοτε μὲν, sicut emendandum monuit Stephanus, recte dederunt Aug. & Ven. Conf. H. Stephani Adnot. ad lin. 50.

L. 44. ἀπίστῳ τε ἐς ὑμᾶς. τε καὶ ἐς ὑμᾶς Vratisl. cum Reg. B. quod non displicet. Pro ὑμᾶς posuerat ἡμᾶς MUSGRAV. parum feliciter. *L.* 47. καὶ τυράννους ἐπ' ἐνίοις καὶ Pag. 733.
λῃστήρια &c. Videri potest excidisse aliquod participium, a quo pendeant hi accusativi, qui non nimis commode ad ἐργασάμενος referuntur.

L. 50. ἔδοσαν δέ τινα καὶ ἡμῖν. „ Habes hic eam partic. δὲ quam illi μὲν respondere dixi quæ est post ἔδοτε. Facilius autem animadverteretur si parenthesi includerentur quæ interjecta sunt inter vocem ϑάλασσαν & hoc verbum ἔδοσαν." H. STEPHANUS.

Ibid. „ ὡς τῶνδε ἄρξαντες. Non dubito, quin scribendum

Pag. 733. ſit οἱ τῶνδε ἄρξαντες." H. STEPH. Recte: & ſic ded. Aug. Ven. Vat. Eodem modo emend. MUSGRAV.

L. 52. „ εἰκὸς μὲν ἦν οἷς ἐδράσατε. Aut poſt ἦν, aut poſt γενέσθαι deeſt ὁμοίαν." REISK. Minus feliciter MUSGRAV. οἷς in οἵαν mutatum voluerat. ὁμοίαν οἷς ded. Aug. & Vat.

L. 56 *ſq.* καὶ τῆς Φιλτάτης Ρωμαίοις εὐφημίας οὕνεκα. — τῆς Φιλτάτης recte Aug. Vat. Et ſic emend. REISK. & MUSGRAV. Neque vero opus videtur, a vulgata diſtinctione orationis, aut a ſententia, quam in verſ. declaravi, diſcedere. εὐφημίας ἕνεκα exponi nonnumquam ſolet *boni ominis cauſa.* Sed quoniam adjicitur φιλτάτης Ρωμαίοις, videtur vulgatiſſima notione accipiendum vocab. εὐφημία, *bona fama*, qua fama qui fruitur ei omnes *bene precantur:* innuitur autem præſertim *benignitatis & clementiæ laus*, (cf. l. 48 ſq.) quam quidem Romanis ait eſſe cariſſimam.

L. 59. καὶ ἔσται καθισταμένῳ. „ καὶ ἔσται ἐπὶ τῷ καθιστ." MUSGRAV. neſcio quid ſecutus. *L.* 60. ἐγὼ κατὰ πόλεις. Commode interſeri potuerat partic. καὶ, cum Aug. & Vat.

Pag 734. *CAP. LXIII. Lin.* 69. ἄδδην Aug. Vat. Conf. p. 696, 16.

Pag. 735. *L.* 76. γέ τοι Reg. B. Aug. *L.* 80. ἐς Ρώμην. „ ἐν Ρώμῃ." MUSGR. *L.* 82. ἐν τοῖς Ἐμφυλίοις. Civilium libro primo.

CAP. LXIV. Lin. 87. ἠρεσχέλει. In mend. ἐρεσχήλει con-

Pag. 736. ſentit Vratiſl. *L.* 98. αὐτοῦ. In αὐτῷ conſentit Vratiſl. nec ſpernenda hæc lectio. Dativus caſus pendet a verbo ἐγεῖραι. *L.* 2. κατεῖχεν Reg. B. Aug. Vratiſl. Et correxit REISK. & MUSGRAV.

L. 8. Κόμανα. Sic Vratiſl. cum Reg. A. & Edd. recte: & ſic Aug. quoque pag. 764, 83. & alibi. Quum vero duo *Comana* fuerint, altera Cappadociæ, altera Ponti; *Comana Pontica* hîc intelligenda eſſe; manifeſtum ex eo fit, quod contra fœdus factam a Murena hanc incurſionem queritur Mithridates: ex fœdere autem Cappadocia nihil jam ad Mithridatem pertinebat. *Ibid.* κώμην. πόλιν tamen etiam Strabo adpellat, ipſe ex ſacerdotum Comanorum genere oriundus, lib. XII. p. 535. πόλιν etiam Vratiſl. *Ibid.* σεβάσμιον ἱερὸν. Bellonæ deæ dicatum. Cf. Cellar. G. A. III. 8. p. 327. Adde

Noſtr. infra, p. 818, 73. *L.* 11. οὐ γὰρ συνεγέγραπτο Σύλλας. De hoc ipſo queritur Mithridates, p. 745, 48 ſqq. *Pag.* 736.

Cap. LXV. Lin. 26. τὴν βουλὴν αὐτῷ κελεύειν. Promiſcue cum tertio & cum quarto caſu conſtruitur verbum κελεύειν; ſed ubi in vicinia alius eſt accuſativus, præferri dativus caſus ſolet. cf. p. 694, 92. Civ. I. p. 136, 89 ſq. &c. *Pag.* 737.

L. 35. σὺν τῷ πλείονι Aug. Vat. Ven. *L.* 41. βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς. Sic recte reſtituit H. Steph. Offenderat fortaſſe primum editorem adverbium illud nude poſitum. Ac MUSGRAV. quoque illud ferri non poſſe putavit, & χαλεπῶς ἔχων legere juſſit. Sed eadem prorſus phraſi & alibi Appianus utitur, vid. Pun. 448, 78. Ad calcem edit. 1. in Var. Lect. monuit C. Steph. „exempl. alterum χαλεπῶς." ſcil. Reg. B. Sed eodem modo Reg. A. niſi quod terminatio ως per nexum ſcripturæ expreſſa eſt qui fefellit editorem. *Pag.* 738.

Cap LXVI. Lin. 45 *ſq.* ἔθυε τῷ Στρατίῳ Διῒ πάτριον θυσίαν ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ. „Ex Perſico more, quorum inſtitutis pleriſque uſi ſunt Cappadoces & Ponti accolæ. Perſæ autem cum templorum parietibus Deos ſuos non includerent, quod iis omnia deberent eſſe patentia ac libera, eorumque hic mundus omnis Templum eſſet & domus, ſacra illis ſub dio in editiſſimis ac celſiſſimis locis, arcibus ac collibus faciebant. Herodotus lib. I. [c. 131.] οἱ δὲ νομίζουσι Διῒ μὲν, ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν οὐρέων ἀναβαίνοντες, θυσίας ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες. Xenophon lib. VIII. παιδ. [cap. 7.] de Cyro, ἔθυε, inquit, Διΐ τε πατρῴῳ καὶ ἡλίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἐπὶ τῶν ἄκρων, ὡς Πέρσαι θύουσιν. Et Strabo lib. XV. [p. 732.] de Perſis: θύουσι δὲ ἐν ὑψηλῷ τόπῳ, τὸν οὐρανὸν ἡγούμενοι Δία. Et quidem ἐν καθαρῷ τόπῳ ſacrificaſſe eos, ibidem Strabo poſt Herodotum lib. I. ſcribit. Non eſt autem dubium, a Perſis hunc ritum hauſiſſe Hebræos, quos toties Deus per prophetarum os objurgat, quod in excelſis ſacrificent." ALEX. TOLLIUS, *vel neſcio quis in edit. Tolliana.*

L. 46. Orationem Reg. B. Aug. & Vratiſl. hoc modo diſtinguunt: θυσίαν ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ κορυφὴν, μείζονα ἄλλην &c.

L. 47. δι' ἐς αὐτὴν Aug. Ven. Vat. Et ſic correxit REISK.

Pag. 739. *L.* 49. γάλα καὶ μέλι Reg. B. Aug. Cand. *L.* 52. Πασαργάδαις recte Aug. Ven. Et emend. REISK. & MUSGRAV. Vid. Cellar. Geogr. ant. III. 19. pag. 811. *L.* 54. τηλοῦ τε χιλίων σταδίων. (An τηλοῦ ἐκ χιλίων σταδίων?) Consentiunt libri: & intactum præterierunt locum duumviri nostri.

L. 53 *sq.* & 57. Car. Stephan. in Var. Lect: „ exempl. αἰσθομένη, & αἰσθομένου, paulo post." Scil. sic mend. Regii & Vratisl. *L.* 55. τοῖς πλέουσι Aug. & Vratisl. cum H. Steph.

L. 60. ἐρῶν. Sic & REISKIUS: „ ἐρῶν, aut ποιήσων, aut ζηλώσων." φέρων maluerat MUSGRAV. quod minime spernerem, si darent libri. Car. Steph. in Var. Lect. „ alterum exempl. σφῶν. Arbitror leg. πεισῶν." Voluit πείσων scribere. σφῶν Vratisl. cum Reg. A. Paulo ante, pro ἀληθῆ, repositum ἀηδῆ voluit MUSGRAV.

L. 62. παιδίον τετραετὲς ἐγγυήσας τῷ Ἀριοβαρζάνῃ, *desponsata Ariobarzani filiola quadrienni.* Gelenius, & post eum Freinshemius (Supplem. Liv. LXXXIX. 16.) aliique vulgo, *obside tradito Ariobarzani filio quadrimulo:* quam recte,
Pag. 740. viri docti judicent. *L.* 68. ἔτει ded. Aug. Ven. Et adjiciendum monuerunt REISK. & MUSGRAV.

CAP. LXVII. Lin. 71 *sq.* Ἀχαιοὺς -- οἳ δοκοῦσιν εἶναι τῶν ἐκ Τροίας. Conf. p. 795, 85 sqq. *L.* 74. ἔπεμπε ded. Aug. Vat. CAR. STEPHANUS in Var. Lect: „ videtur deesse alterum ἔπεμπε, ut sit τὰ συγκείμενα ἔπεμπε. ἔπεμπε δέ." Sic & REISK. „ ἔπεμπε videtur deesse." Et adjecit hoc verb. MUSGRAV. *L.* 76. εἴτε πρός τινων Aug. cum H. Steph.

Pag. 741. *L.* 82. τῶν προβούλων. Conf. Adnot. ad 723, 78.

Ead. & *sq.* „ Τιγράνη τὸν γαμβρὸν Μιθριδάτης ἔπεμπεν ἐς Καππ. Legendum Τιγράνη in accusativo, & fors. ἔπεισεν." REISKIUS. Perspecte: & sic ded. Aug. & Vat.

L. 89. Τιγρανόκερταν. Hesych. Κέρτα πόλις, ὑπὸ Ἀρμενίων. Imo & in aliis Orientalium idiomatibus קרתא. Cf. Cellar. Geogr. antiq. III. 11. p. 392. & Bochart. de Phœn. Colon. I. 24. p. 512. & II. 10. p. 816.

CAP. LXVIII. Lin. 91. Σερτώριος. Vide Civil. I. c. 108 sqq. *L.* 95. Μάγιός τε. Sic legendum docuit FRANC. FABRI-

·ius, ad Orof. VI. 2. p. 373. edit. Haverc. Cf. Cic. Verr. I. 34. — „ Wesseling. ad Simsoni Chronic. A. M. 3931. observavit, male hîc *Manium* appellari, qui *Magius* sit. Alter est non *Fanius*, sed *Fannius*." REISKIUS. Pag. 741.

L. 5. Μάρκον Οὐάριον. Vide Plut. in Sertorio p. 581. A. & Orof. VI. 2. In Μάρκιον Οὐάριον consentit cum Editis aliisque Vratisl. Conf. & p. 745, 57. & 755, 18. &c. Ceterum sive *Marium*, sive *Varium*, sive *Varum* legas posterius nomen; prius semper prænomen erit, & Μάρκον utique, non Μάρκιον, fuit scribendum. Pag. 742.

L. 7. ἐξέφαινε. „ ἐξύφαινε" MUSGRAV. Ingeniosius, ut mihi videtur, quam verius. Sicut flamma ἐκφαίνεσθαι dicitur, sic commode quoque bellum subito erumpens ἐκφαίνεσθαι dici poterit. *Subito* autem hoc bellum esse a Mithridate commotum, diserte ait Noster, p. sq. l. 18. ὀξέως γενόμενον. Pariter vero συνεκφαίνειν τὴν παρασκευὴν legimus Civ. I. p. 56, 35.

L. 10 *sq.* Λουκούλλου τοῦδε. *Lucullo eo quem jam dixi.* (p. 688. & 722.) Hæc est vis pronominis τοῦδε. Sic Annib. 230, 34. & sæpe aliàs. Quum in edit. 1. oratio sic distincta fuisset, Λουκούλλου, τοῦδε τοῦ νεναυαρχηκότος, deletum pronom. τοῦδε temere volebat MUSGRAV. Distinctionem recte post τοῦδε promoverat H. Steph.

CAP. LXIX. Lin. 17. ἡγούμενος. Casu factum videtur, (nam consilium non perspicio) ut a scriptorum librorum lectione discessum sit in Editis. *L.* 18. ἀσπειστον Reg. A. Aug. Vratisl. &c. cum H. Steph. Conf. pag. 662, 44. & 720, 32. ibique adnotata. *L.* 28. περάσαντι Aug. Vat. Pag. 743.

L. 29. & 31. Ἰάζυγες - - - καὶ ἐπὶ τοῖσδε Βαστάρναι. „ Apud Plinium lib. IV. cap. 12. *Jagyges* hi populi vocantur. Sed legendum ibi *Jazyges*; & quos statim noster *Basternas* appellat, Plinio quoque male *Absternæ* dicuntur: suntque iidem quos Poëtæ Baternas nominant. Valer. Flaccus: *Illinc juratos secum trahit Æa Baternas.* De Jazygibus porro tradit idem Poëta, quod non canescant, hoc est, ad maturam ætatem perveniant, sed simulac vires deficiunt, statim a natis interficiantur. Ita lib. VI. Argonaut.

& expertes canentis Jazyges ævi :
Pag. 743. *Namque ubi jam vireſque aliæ, notoſque refutat*
Arcus, & incæptus jam lancea temnit heriles;
Magnanimis mos ductus avis, haud ſegnia mortis
Jura pati; dextra ſed caræ occumbere prolis
Enſe dato: rumpuntque moras, natuſque parenſque,
Ambo animis, ambo miſeri tam fortibus actis."

Hac neſcio cujus Adnotatione ALEX. TOLLIO viſum erat editionem ſuam ornare. Ceterum apud Plinium ſi umquam *Jagyges* fuerat editum, jam pridem eliminatum iſtud monſtrum eſt, ita ut ne in Francofurtenſi quidem editione Ann. MDCVIII, quæ antiquiſſima eſt ex eis quæ mihi ad manus ſunt, veſtigium illius erroris ſuperſit. Strabo VII. p. 306. Ἰάζυγες Σαρμάται καὶ οἱ Βασίλειοι λεγόμενοι.
Pag. 744. *Baſtarnas* quod adtinet (*L.* 31.) video illos quidem paſſim apud Scriptores, & in his apud Plinium, *Baſternas* adpellatos, quemadmodum apud Appianum cum h. l. tum alibi partim in ſcriptis partim in editis legitur; (conf. Maced. 518, 7. Mith. 661, 33. & 747, 84. Illyr. 834, 55. & 860, 68.) ſed quum apud longe pleroſque Scriptores (Polybium, Livium, Strabonem, Juſtinum, Dionyſium Perieg. Plutarchum, alioſque) *Baſtarnæ*, Βαστάρναι, dicantur; obſequendum auctoritati illorum ex noſtris libris putavi, qui eamdem exhiberent ſcripturam. Βαστάρναι autem h. l. perſpicue dabat Vat. & *Baſtarnæ* Cand.

CAP. LXX. Lin. 38. ἔθυε Στρατίῳ Διΐ. cf. p. 738, 45 ſqq.

L. 39. καὶ Ποσειδῶνι λευκῶν ἵππων ἅρμα καθεὶς ἐς τὸ πέλαγος. — „Hujus moris non infrequens apud veteres mentio, quod aquis ſacrificaverint: & fere ea in re equo uſi ſunt, eoque albo. Herodotus [lib. VII. cap. 113.] de Xerxis itinere per Thraciam, τὰ δὲ πρὸς μεσαμβρίαν τείνουσα ἐς αὐτὸν τὸν Στρυμόνα, ἐς τὸν οἱ μάγοι ἐκαλλιερέοντο σφάζοντες ἵππους λευκούς. Tacitus Annal. lib. VI. [cap. 37.] de Vitellio & Tiridate, qui copias ad ripam Euphratis habebant; *Sacrificantibus, cum hic more Romano Suovetaurilia daret, ille equium placando amni adornaſſet;* quem locum mirifice adducta Herodoti verba illuſtrant, ut & illa quæ habet Strabo lib. XV. [pag. 732 ſq.]

Διαφερόντως δὲ τῷ πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι θύουσι. - - - Τῷ δὲ ὕδατι ἐπὶ
λίμνην ἢ ποταμὸν, ἢ κρήνην ἐλθόντες, βόθρον ὀρύξαντες εἰς τοῦτον σφα- Pag. 744.
γιάζονται, φυλαττόμενοι μή τι τοῦ πλησίον ὕδατος καθαροῦ αἱμαχθείη.
Meminit quoque ejus moris Plutarchus in Lucullo." ALEX. TOLLIUS.

L. 41. Ταξίλου. Ταξίλην vel Ταξίλλην vocat Plutarch. Sylla p. 464. Lucull. 509. &c. & Memnon. ap. Phot. p. 380. Τάξιλον Pausanias I. 20. & alibi. *Ibid.* Ἑρμοκράτους Aug. Vat. Sic & correxit REISK. post GELENIUM. Sed Εὐμοκράτους cum Edd. Vratisl. & Cand.

L. 48. ὡς οὐκ ἐθέλουσιν ἀναγράψασθαι. Conf. p. 736, 10 sqq. *Pag.* 745.

L. 50. ἐπῆγε, i. q. ἐπέφερεν, quod modo præcessit. conf. ad Pun. 430, 80.

CAP. LXXI. Lin. 60. Νικομήδους ἄρτι τεθνεῶτος. Hoc sane ita dictum videtur, ut de eodem Nicomede (Philopatore,) Prusiæ nepote, intelligendum sit, de quo supra p. 653, 92 sqq. & passim deinceps, & ad extremum p. 730, 99. dictum est. Quo magis probabile fit, non Appiano, sed librariis, tribuendum esse errorem illum quem p. 651, l. 47 sq. Scriptori nostro obtrusum vidimus.

L. 68. ὀχυρώτατα. Car. Stephan. in Var. Lect: „exempl. *Pag.* 746.
alterum ὀχυρώματα." *L.* 69. „θριγγίων. Mendosum. F. τριγχίων vel θριγχίων, *per macerias*." MUSGR. *L.* 71. οὐδὲν τοῖς διώκουσιν αὐτοὺς βέλος. Sic recte Aug. Et sic emendavit MUSGRAV. *L.* 76. ἐς ἑκατέρους Aug. Et sic REISK. Sed Cand. *ad socios*: unde MUSGRAV. ἐς ἑταίρους. *L.* 84. Βα- *Pag.* 747.
σταρνῶν. Sic rursus Vat. & Cand.

CAP. LXXII. Lin. 95. λήψεσθαι prætuli cum Reg. B. & Aug. — Istam lectionem nude citavit etiam C. Steph. in Var. Lect.

L. 99. ἕξων Aug. Ven. & MUSGRAV. *L.* 3. Μάγιος. vid. *Pag.* 748.
p. 741, 95. *L.* 8. τὰ γὰρ Σερτωρίου ὑπὸ Φιμβρίᾳ γενόμενα δύο τέλη. Si recte habet Σερτωρίου, videndum est an sententia sit ea quam Gelenius expressit, *quæ aliquando militassent sub Sertorio.* Sed aut delendum utique illud nomen videtur, aut in Λουκούλλου vel Ῥωμαίων mutandum. *L.* 55. ἐπάξεσθαι Aug. cum H. Steph.

Pag. 749. *Cap. LXXIII. Lin.* 25. διὰ τὸ πλῆθος διὰ μέσων Reg. B. Aug. Ven. Vat. Vratisl. *L.* 26. Κυζίκῳ. De illa *Cyzici* oppugnatione, præter alios, consulendus Strabo lib. XII. p. 575 sq.

L. 29. τάν τε σταθμὸν. Si vera est hæc lectio, (in quam quidem consentiunt libri;) intelligendus erit σταθμὸν idem h. l. dicere quod ναύσταθμον. Dubitavit etiam Reiskius: „F. ἰσθμὸν, aut ναύσταθμον, ut interpres." Nempe Gelenius, *navalia*; sed Candidus *castra*. *L.* 32. ἑλέπολιν. *Helepolis*, machina obsidionalis, qua urbes capiuntur: cujus descriptionem vide apud Diodor. Sic. XX. 91. Opp. T. II. p. 471. ubi alios etiam auctores, qui eamdem machinam commemorarunt, laudavit Wesseling.

Pag. 750. *L.* 34. κατὰ δὲ τοὺς λιμένας &c. κατὰ pro μετὰ dedit Aug. & mox ἐζευγμέναι Reg. B. Aug. Ven. Et utrumque emend. Reiskius; ἐζευγμέναι etiam Musgrav. Machina autem, quam h. l. dicit, ejusdem generis est, cujus nomen σαμβύκην, *Sambucam*, supra declaraverat, p. 678, 14. & 679, 31.

L. 39. προσῆγεν Reg B. Aug. Vat.

Pag. 751. *Cap. LXXIV. Lin.* 60. κεχαλασμέναις Reg. B. Aug. Vat. — Unum exemplar ita dare monuit etiam C. Steph. in var. Lect. *L.* 61. ἐξέλιπον. Sic scripti omnes cum edit. 1. Magis tamen placet ἐξέλειπον.

Pag. 752. *Cap. LXXV. Lin.* 79. ἔχου Aug. Ven. Vat. Cum Reg. B. erravit Vratisl. Jam sæpius vidimus fraudi fuisse librariis & Editoribus nostris illud verbum. Reiskius: „aut χῶν, id est χωννύων, aut ἐχώννυ." Ipsum ἔχου reposuit Musgrav.

L. 80. ἀνεκρήμνη. Sic recte Aug. a pr. manu; sed & ibi in ἀνεκρήμνει mutatum. Rursus eamdem mendam repetierunt editores p. 769, 53. & 789, 91. ubi verum ded. Aug. & Ven. Est autem (quod obiter tantum adnotarunt Lexicographi) κρημνάω vel κρήμνημι, & ἀνακρημνάω vel ἀνακρήμνημι, idem quod κρεμάω, ἀνακρεμάω, *suspendo*. Sic Civ. I. p. 100, 77. ἐκρήμναντο manifeste idem sonat quod ἐκρεμάσθησαν, coll. lin. 75. Et phrasi huic, ὑπονόμοις τὸ τεῖχος ἀνεκρήμνη, *cuniculis murum suspendit*, si quid obscuri habere videatur, lucem adfundet id quod p. 692, 56 sqq. legimus: *suffossa muri fundamenta*,

& trabibus suspensa, (vel *suffulta*: ξύλοις ἀνηρτημένα) *subdita magna sulfuris stupa & picis copia*, *incendi jussit*. Tum Civ. I. 160, 99. *postquam Pompejus suffossa mœnia subditis stipitibus suspenderat*, (τὰ τείχη ξύλων κορμοῖς ὑποκρεμάσαντος,) *Sertorius quidem superveniens urbem obsidione liberavit*, *sed muros Pompejus jam succenderat*. Pag. 752.

L. 83. περῶσι τὸν Ρύνδακον. Plutarch. Lucull. p. 498. περὶ τὸν Ρύνδακον ποταμὸν καταλαβὼν τοὺς πολεμίους. Ad oram cod. Aug. notatur; Ρύνδακος πόλις. Sed fluvium h. l. non oppidum dicit Appianus. *L*. 90. *&* 91. Varietatem lectionis ex edit. 3. adlatam non nisi ex operarum errore ortum ducere, vel me non monente, intelligitur. Pag. 753.

Cap. LXXVI. Lin. 93. χειμὼν ἐπιγενόμενος, *superveniens hiems*, non *tempestas*. vid. p. 749, 20. *L*. 96. σπλάγχνων. Nescio an exciderit aliquid ad hanc vocem pertinens. *Humana* certe *viscera* intelligenda esse, facile patet: & Plutarch. Lucull. p. 498. ἐν αἰσθήσει γενομένου (Λουκούλλου) τῶν ἀπορίων -- καὶ ἀνθρωποφαγιῶν.

L. 99. ἐπῆγεν Reg. B. Aug. Vat. *L*. 9. ἀρθεὶς μέγιστος. Perinde erit, hoc eligas, an μέγας, quod offerunt Aug. & Vat. Utrumque probum: neque de aliunde adsciscenda medicina erat cogitandum. Vide Annib. 236, 40. & ibi notata. Pag. 754.

L. 11. πολλήν. „τὴν πολλήν." Reisk.

L. 12. πιεσθέντος. Consentit Vratisl. Sic & Musgrav. emendavit: „πιεσθέντος αὐτοῦ." Fortasse nec male abesse poterit αὐτοῦ, ut, quemadmodum nominativus ἀγωνισάμενοι refertur ad nominat. Κυζικηνοὶ, sic genitivus casus πιεσθέντος referatur ad genitivum βασιλέως. Aliam medicinam huic loco quærendam putaverat Palmerius, qua nunc quidem facile caremus. Quum enim vulgo legeretur, καὶ λιμῷ πιεσθέντες ὑπὸ Λουκούλλου, sic monuit ille: „Mutilus est hic locus; non enim a Lucullo fame pressi sunt Cyziceni, sed a Mithridate. Excidit igitur pars quædam hujus sententiæ. Scripserat procul dubio: λιμῷ πιεσθέντες, καὶ σωθέντες ὑπὸ Λουκούλλου, vel ἐσώθησαν, vel tale quid: *fame pressi & a Lucullo servati*."

L. 20. ταῖς πλέοσιν recte Aug. & Vratisl. cum H. Stephan. Pag. 755.

Pag. 755. *L.* 21. χειμὼν ἐπιγενόμενος. Nunc χειμὼν *tempestas*, ut pag. 757, 52. secus ac p. 753, 93.

Cap. LXXVII. Lin. 22. τὸ κατὰ γῆν. „F. τὸ κατὰ γῆν περιτέρημα." Reiskius. Adsumento illo nil opus esse videtur.

L. 26. Βάρβας δὲ Προυσιάδα εἷλε τὴν πρὸς τῷ ὄρει. „Intelligit Prusiadem ad Olympum sitam. Nam licet alia Prusias fuerit ad Arganthonium montem sita, & item alia ad Hippium montem & fluvium: tamen quando montis nomen non addidit, de Olympo intelligendum est, qui in ea regione ob amplitudinem & excelsitatem mons καθ' ἐξοχὴν dicebatur." Jac. Palmerius. Et Reiskius: „πρὸς τῷ ὄρει. Olympo. vid. Vales. Emend. p. 49."

L. 30. ἐν ἐρήμῃ νήσῳ. In *plur.* numero quidem dicit νήσους ἐρήμους, p. 780, 50: at *singularis* fœminini generis prima declinatione potius formatur; ut ἐρήμην ἑάλωσαν Civ. III. 525, 24. Sic & apud Thucydidem in sing. ἐρήμη δίκη legitur, & similia; sed in plur. ἐρήμους ἄκρας.

L. 31. ἔνθα δείκνυται βωμὸς Φιλοκτήτου &c. At insulam illam prope Lemnum, cui *Chryse* nomen fuerat, ubi Philoctetes ex serpentis ictu laborasse ferebatur, sequenti tempore a maris æstu depressam, penitus evanuisse ait Pausanias in Arcad. (VIII.) cap. 33. extr.

Pag. 756. *L.* 33. μνῆμα. Sic & Gelenius: *monumenta calamitatis illius herois.* At non ferri solum poterat, sed teneri utique (uti nunc quidem mihi videtur) debuerat lectio quam scripti libri, cum quibus etiam Vratisl. facit, offerebat, μίμημα: nimirum opus, puto, anaglyphum dicit, quæ Philoctetis in-

Pag. 757. sculptum, quo calamitas ejus efficta erat. *L.* 51. ἠπείγετο Vratisl. sicut emendaverat H. Steph.

Cap. LXXVIII. Lin. 58. ἀπὸ κάλω διαπλέων. „F. ἐπ' ἀκατίῳ διαπλέων." Reisk. Etiam Musgravio suspecta fuerunt illa verba, qui literam *Q.* adposuit, i. e. *Quærendum* satis-ne sana sint. Intelligendum autem videtur, contra vim ventorum remigio navigasse Mithridatem, ob eamque causam *remulco trahi* navem jussisse. *L.* 62. τοὺς ὁμόρους Aug. Vat. Et sic correxit Musgrav. Cum editis errant Vratis. & Cand.

L. 64. ἐπὶ τῇ νίκῃ Aug. Vat.

L. 67. ἀπολεμήτου. C. Steph. in Var. Lect: „ exempl. alterum [Reg. A.] ἀποπολεμήτου." *L.* 69. καὶ ἐσθής. καὶ ἐσθὲς Aug. & ſic ſæpius aliâs. „ F. καὶ αἱ σῦς." REISK. Pag. 758.

L. 70. & 71. Εὐπατωρίαν. Sic Editi cum Regiis. Sed utrobique reſcribendum Εὐπατορίαν per ο breve, quemadmodum ſemel hic (l.70.) habet Vratisl. & utrobique a pr. manu Aug. Recte infra (pag. 818, 77 ſq.) omnes Εὐπατορίαν, ad quem locum vide quæ de duabus urbibus ejuſdem nominis monebimus. *L.* 72. περικαθήμενος. Sic Aug. Ven. Vat. — Cum Regiis & editis ſtat Vratisl. Eadem varietas, p. 754, 16. παρακάθημαι πόλει, *adſideo urbi*, *obſideo urbem*; περικάθημαι πόλιν, *circumſideo*, *obſidione cingo*. Utrum eligas, parum intereſt. Sed quoniam de maritima urbe agitur, nec mentio fit claſſis, quæ ſimul a mari cinxerit urbem; potior videri poterit vulgata lectio παρακαθήμενος. Sic præcedens accuſativus a verbo ἐπολιόρκει pendebit.

L. 73. Θεμίσκυραν. De hac urbe conſulendus Cellarius III. 8. p. 322. & quæ ad Stephanum Byz. congeſſit Abr. Berkelius.

L. 75. Θεμισκυρίοις ἐπικαθήμενοι. An hac ratione alibi inveniatur hoc verbum, neſcio. Analogia quidem certe non repugnat. περικαθημ. quod hîc habet Vat. ſtare non poteſt, ob adjectum dativum caſum: oportebat ſaltem παρακαθημ.

L. 77. δή τι Reg. B. Aug. Vratisl. *L.* 78. κατὰ πλῆθος Reg. A. Aug. Vratisl. *L.* 79. ἐς αὐτοὺς Reg. B. Aug. Vratisl. Et ſic MUSGRAV. *L.* 83. Particulam ἔτι, inſertam in editis poſt μονομαχίας, ignorant Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. Neſcio an eam agnoſcat Vat. e quo nil hic adnotatum in ſchedis.

CAP. LXXIX. Lin. 93. διεπύρσευεν. „ F. οὐ διεπύρσευεν." Pag. 759. REISK. Et ſic utique probabile eſt ſcriptum reliquiſſe Appianum. *L.* 98. Πομπώνιος. Hanc Candidi lectionem firmat Plutarch. in Lucullo p. 500. F. Πομπώνιος, ἀνὴρ οὐκ ἄδοξος, ἑάλω τετρωμένος. *L.* 17. ἐπίβη τὸν ἵππον. Forſan ἐπίβη ἐπὶ τὸν ἵππον. *L.* 19. περιυβρίσθαι Aug. Ven. Vat. Pag. 760.

Pag. 761. *Cap. LXXX. Lin.* 24. περίοδον Aug. Ven. Vat. πάροδον Vratisl. ut H. Stephan. *L.* 25. κυνηγὸν θηρίων, ἀτραπῶν ἐπιστήμονα. Non dubito, κυνηγὸν ὀρείων ἀτραπῶν, scripsisse Appianum; & sic in contextu repositum velim: quod & Gelenius voluisse videtur, quum *venatorem*, dixit, *peritum montanorum callium.* Otiosum sane & frigidum additamentum vocab. θηρίων ad κυνηγὸν: proclivis autem ex ΟΡΕΙΩΝ in ΘΗΡΙΩΝ transitus: & cum sequenti ἀτραπῶν conjungendum hoc vocab. indicat distinctio orationis quæ in *cod. Aug.* obtinet. Neque hic unus locus est, in quo accurata sermonis distinctione veram Appiani vel scripturam vel sententiam optimus ille Codex declarat: quæ ἀκρίβεια in distinctione orationis non ab indocti calligraphi consilio, qui hunc codicem exaravit, profecta est, sed ex vetusto probatissimoque codice propagata esse debet.

L. 33. ἐπιδραμὼν Reg. A. Aug. Verbum hoc plane præteriit Candidus: *eos a valle increpans.*

Pag. 762. *Cap. LXXXI. Lin.* 52. „ ἐς τὰς πρῶτας κατήραξαν. Forte τοὺς πρῶνας, nisi hoc poëticum sit: aut τὸ πρανὲς vel πρηνὲς." Reiskius. Cum Edd. erravit Vratisl. itemque Cand. *nonnullos etiam e primis confecerunt.* Sed perspicue ἐς τὰς πέτρας ded. Aug. Ven. Vat.

Pag. 763. *L.* 54. περιγενέσθαι dederunt iidem Aug. Ven. Vat. Et Cand. *se solos evasisse.* *Ibid.* σφίσι præferendum utique videbatur. In φύσει consentit Cand. *ex se.* *L.* 57. ἱππέων ἀπωλεία Aug. Ven. Vat. Et Cand. *equitum clade.* *L.* 59. πρίν τι Reg. B. Aug. Vat. Vratisl. *L.* 62. πολὺ τὸ πλῆθος. Artic. τὸ caret Vratisl. cum Aug. & Reg. A. *L.* 63. καὶ τοπάζουσα. — „ ὑποτοπάζουσα." Reisk. Nil variant libri: nec mutatione opus est.

Pag. 764. *Cap. LXXXII. Lin.* 85. προσέμενος. Sic & C. Steph. in Var. Lect: „ exemplaria προσέμενος." *Ibid.* ἐν χωρίοις. Cand. *certis in locis.* Gelenius: *in castellis.* Videtur idem esse quod ἐν ἀγροῖς, *rure*, vel, *in prædiorum aliquo, non in regia.* Plutarch. Lucull. p. 505. F. ἐν χωρίοις ἑλώδεσι καὶ νοσεροῖς.

L. 86. ἦτε δὴ Reg. B. Aug. Ven. Vat. Vratisl.

L. 87. Βάκχον. Βακχίδην Plut. Lucull. pag. 502 sq. Sed apud Strabonem XII. p. 546. *Bacchides* nomen est regii præfecti Sinopes urbis, quo tempore eam Lucullus oppugnavit. Pag. 765.

L. 93. αὐτοὺς ἐπιὼν Aug. Ven. Vat. & MUSGRAV.

L. 94. Ἀμαστριν. Vide, an Ἀμισὸν sit legendum. Cf. p. sq. l. 9 sqq. Nam supra (p. 758 sq.) oppugnatam quidem Amisum urbem a Lucullo dixerat, at non expugnatam.

CAP. LXXXIII. *Lin.* 99. Αὐτόλυκον. Strab. XII. p. 546. Plutarch. Luc. p. 506 sq. *L.* 3. ἀνδριάς τε Aug. „F. τούτου ἀνδριάς τις σεβασμ." REISKIUS.

L. 4. οὐ φθάσαντες Aug. Vat. eodemque modo MUSGRAV. Sed REISK. „ὡς φθάσοντες." Plut. l. c. ὁρᾷ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἀνδριάντα κείμενον, ὃν ἐκκομίζοντες οἱ Κίλικες οὐκ ἔφθασαν ἐμβαλέσθαι. *L.* 13. δημοκρατίᾳ χρησαμένοις, ἐπὶ πολὺ τοῖς Περσ. — „Comma post ἐπὶ πολὺ promovendum. *Postquam diu fuissent populari imperio usi.*" REISKIUS. Recte, si quid video. Distinctionem nullam agnoscunt Aug. & Vratisl. Pag. 766.

L. 14. συναγαγόντος δ' αὐτοὺς ἐς τὴν δημοκρατίαν ἐκ προστάγματος Ἀλεξάνδρου. Conf. supra p. 651, 53 sqq. Post δημοκρατίαν „deesse nomen proprium" monuit MUSGRAV. Et REISKIUS: „Forsan, ἀναγαγόντος δ' αὐτοὺς Ἀντιπάτρου ἐς τὴν δημοκρ."

L. 23. Μιθριδάτην δ' ἐξήτει παρὰ Τιγράνους. Quum legeretur ἐζήτει παρὰ Τιγράνην (ut est in edit. 1. & Vratisl.) vel παρὰ Τιγράνῃ, (quemadmodum H. Stephanus, ut aliqua saltem sententia verbis inesset, posuit;) sententiam illorum verborum recte Candidus his verbis expressit: *& ad Mithridatem apud Tigranem inquirendum proficiscitur.* Sed hoc non dixisse Appianum, cum ex eo quod proxime sequitur, αὐτὸς ἐπανελθὼν, *ipse regressus*, facile patet; quo nimirum innuitur, per literas vel per nuncios depoposcisse a Tigrane Mithridatem; tum rursus ex eis, quæ cap. sq. referuntur, satis fit manifestum. Nunc, postquam παρὰ Τιγράνους meliores libri Aug. Ven. Vat. dederunt, in promtu erat, alteram mendam, quæ locum hunc occuparat corrigere, ἐξήτει restituendo pro ἐζήτει, quod ex illo corruptum est. ἐξαιτεῖν, Pag. 767.

Pag. 767. *depoſcere*, *expoſcere*, proprium in hac re verbum. De proclivi literarum ζ & ξ permutatione nil adtinet dicere.

Cap. LXXXIV. Lin. 25. τέτταρα. Quum mend. editum eſſet τέτταρα, ſuſpicatus erat REISKIUS, „ forſ. τετταρακοστάς."

L. 26. ἐπὶ τοῖς θεραπ. καὶ ταῖς εἰκ. Aug. Vat. *L.* 31. μόνα τὰ χρήσιμα Aug. Ven. Vat. τὰ χρήσιμα, i. q. τὰ ἐπιτήδεια. Sic & Syr. 603, 33.

Pag. 768. *L.* 37. Μιθροβαρζάνην. Plut. Lucull. p. 508. *L.* 40. ἐπὶ τῇ τιμῇ. Magis placet lect. Aug. ἐπὶ τιμῇ. *Ibid.* τῇ ἑαυτοῦ βασιλεὺς &c. „ F. ἑαυτοῦ, ὅτι ἔτυχε βασιλεὺς ἐν ἐκείνῳ. conf. p. 216, 29. [741, 88 ſq.]" REISKIUS. *L.* 44. ἱπποστασίων. Conſentit Vratisl. Sic & Pun. 436, 80. (τὰ) ἱπποστάσια.

L. 47. & 50. Μαγκαίῳ & Μαγκαῖον Aug. Ven. ſicut paulo ante Editi quoque dederant. *L.* 48. μὲν οὖν ὁ Λουκ. Aug.

Pag. 769. Ven. Vat. *L.* 50. ἐς Τιγρανόκερτα. Recte, in neutr. plur. Sic p. 771, 92. ἀπὸ Τιγρανοκέρτων, omnes. *L.* 53. ἀνεκρήμνη τὸ τεῖχος Aug. Ven. Conf. p. 752, 80. & ibi notata.

Cap. LXXXV. Lin. 58. ἐς τὸ φρούριον. Tria hæc verba dederunt Aug. Ven. Vat. *L.* 64. περικλεῖσαι. περικλείσειν Vratisl. cum edit. 1. REISKIUS: „ συγκλεῖσαι aut περισχῆσαι." Cand. *fame præcludere.* Ni incommodum videretur futurum tempus, in cujus terminationem tamen conſentiunt codices, ſuſpicarer περιοίσειν fortaſſe ſcripſiſſe Appianum. Sic Pun. 422, 54. ἐς συμφορὰς περιφέρειν, & Civ. V. pag. 895, 86. ἐς λιμὸν περιφέρειν. Sed nec incommode hic verbum περικλείειν ſtare videtur.

Pag. 770. *L.* 78. ἵετο. Sic recte editum erat ex Reg. B. cui conſentit Vratisl. ἴετο, non edit. 1. ut infra contextum dixi, ſed

Pag. 771. Aug. & Reg. A. *L.* 88. In παροδεύοντες ſcripti libri noſtri conſentiunt omnes, & cum his REISKIUS & MUSGRAV.; quorum hic conferre juſſit Civ. IV. 682, 61. ille autem περιαυχένια ἔχοντας παροδεύοντες repoſitum voluit, quo tamen adſumento facile caremus.

Cap. LXXXVI. Lin. 98. ἐμερίζοντο τὰ ὅπλα Aug. Ven. Vat. *Ibid.* ἐκ τῶν δυνατῶν, i. q. ἐκ τῶν παρόντων, ἐκ τῶν ἐνόντων,

vel,

vel, ut habet Herodot. II. 44. ἐξ ὧν οἷόν τε ἦν, *pro viribus, prouti fieri poterat, prout res & tempus ferebat.*

L. 1. ἔξωθεν Aug. Ven. Vat. *Pag.* 772.

Cap. LXXXVII. Lin. 29 *ſq.* αὐτὸς δὲ τὸν Μιθριδ. προκαλ. ἐς μάχην. Poſt hæc verba excidiſſe nonnulla videntur, quibus exponebatur quid effecerint equites illi, quos adverſus adventantem Tigranem præmiſerat Lucullus. Neque vero probabile eſt, poſt ea quæ dicere inſtituerat, nunc hæc duo continuo orationis nexu ſtatim junxiſſe Appianum, τὸν Μιθριδάτην προκαλούμενος ἐς μάχην, & περιταφρεύων, *Mithridatem ad certamen provocavit, & foſſa cinxit.* Forſan, nonnullis ſive verbis ſive verſibus interjectis, iterum occurrebant duo illa verba ἐς μάχην, aut etiam tria, προκαλ. ἐς μάχην, (puta, ut poſt ea, quæ nunc deſunt, ſic pergeret oratio: καὶ συνεχῶς προκαλούμενος ἐς μάχην:) eaque res fraudi fuit fugienti oculo librarii ejus ex cujus libro manarunt noſtra exemplaria. *Pag.* 773.

L. 31. ἕως χειμῶν ἐπιπεσών. Sic Reg. B. a pr. man. Aug. Vat. Jam æquinoctii tempore multum a frigore paſſum Lucullum Plutarchus refert p. 513.

Cap. LXXXVIII. Lin. 32. ἐξ ὅλης Ἀρμενίας. „F. Τιγράνης μὲν ἀπὸ τῶν ἔξω τῆς Ἀρμενίας." Reiskius. *L.* 36. ἐφείπετο. Rarioris uſus verbum. Quod ſi quis vulgatum ὑφείπετο, quod & Vratisl. agnoſcit, in priſtinam ſedem reſtitutum malit, facile patiar. *L.* 38. Φαβίῳ. *M. Fabius.* Dio Caſſ. XXXV. 9. Plutarch. Lucull. pag. 515. Huic *Adriano* cognomen fuiſſe docet Havercamp. ad Oroſ. V. 20. p. 346 ſq. ex coll. Plutarch. Lucull. p. 502. *L.* 50. τήν τε ἀρχήν. An τήν τε στρατιάν? Id quidem in lat. verſ. expreſſi. *L.* 55. κατεκρήμνισε. Sic plane Vratisl. *Pag.* 774. *Pag.* 775.

Cap. LXXXIX. Lin. 64. καταχρώμενος Aug. Ven. Vat.

L. 66. ἐλπίσας. Non video, cur „ἐλπίζων" voluerit Musgr.

L. 70. σὺν ἐπείξει βαθείᾳ. „βαρείᾳ." Reisk. *L.* 75. ἐπέδειξεν αὐτὸν Aug. Ven. Vat. & Musgrav. *L.* 76. Ἀλεξ. αὐτὸν. αὑτὸν Vratisl. ut H. Steph. *L.* 79. τὸν στρατὸν Aug. Ven. & Reisk. & Musgrav. *Pag.* 776.

Pag. 777. *Cap. XC. Lin.* 89. Ἀτ͂ίδιος. Sic Vratisl. cum reliquis. An apud alium Scriptorem mentio hujus *Attidii* vel *Attilii* fiat, non dixerim. Cicero in Verr. Act. I. 13. *M. Attilii* meminit de majeſtate damnati, qui an huc referendus ſit, viderint quibus vacat. *L.* 90. πρὸ πολλοῦ Aug. & Vratisl. cum. H. Steph. *L.* 92. Ῥωμαίων ποτὲ βουλ. Conſentit Vratisl.

L. 97. ὁ τῆς Ἀσίας ϛρατηγὸς. *Aſiæ proconſul:* M'. Acilius Glabrio. *L.* 99. In ϛρατείας conſentit nobiſcum Vratisl. ſed in præcedd. a vulgata lectione non recedit. Perſpecte REISKIUS: „F. καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῷ. MUSGRAV: „καὶ τοὺς ὑφ' αὑτὸν."

Pag. 778. *Cap. XCI. Lin.* 13. Ὡς δ' ἐκεκάθαρτο. Sic Aug. cum H. Stephan.

Pag. 779. *Cap. XCII.* „Præter Noſtrum de *Piratico* hoc *Bello*, quod initium habuit A. U. DCLXXIV. & anno DCLXXXVI a Pompejo, poſtquam id lege Gabinia ei permiſſum eſſet, conſummatum eſt, legi poſſunt Cicero in Orat. pro Lege Manilia, Plutarchus in vita Pompeji, Auctor de Vir. Illuſtr. cap. ult. Valer. Max. lib. VIII. cap. 15. Dio lib. XXXVI. Florus lib. III. cap. 6. Vellejus Paterc. lib. II. c. 31." AL. TOLLIUS. Adde Liv. Epit. XCIX.

Lin. 27. ἐμηκύνετο Aug. Vat. Et viderunt REISK. & MUSGR.

L. 29 *ſq.* τοῦ Μιθρ. καὶ ἀναχώρ. Hanc verborum ſeriem dedit Aug. *L.* 32. ἐμπεσόντες Aug.

Pag. 780. *L.* 39. ἀπῆγον Aug. Et ſic correxit REISK. *L.* 44. μεθεῖναι Aug. Ven. Et REISK: „f. μεθεῖναι." *L.* 49. In edit. 1. legebatur ὑφορμὸν ἐποιοῦντο, ἢ ϛρατόπεδον ἐτίθετο εἶναι. Et eodem modo in edit. 2. 3. niſi quod pro ἢ in his ſit ἡ, ſive caſu ſive neſcio quo H. Stephani conſilio. (Quod in Varietate lectionis contextui noſtro ſubjecta κοινὸν ϛρατοπ. legitur, per errorem factum eſt, & delendum ibi vocab. κοινὸν.) Verbum ἐποιοῦντο delevi cum Aug. Pro ἐτίθετο autem reſtitui ἐτίθεντο, quod & Regii & reliqui noſtri codices offerebant. ἐτίθεντο etiam repoſuerunt REISK. & MUSGRAV. Et ἡ, quod erat in H. Steph. edit. in ἢ rurſus mutavit REISK.

L. 55. Τραχειωτῶν. Merito suspecta MUSGRAVIO vulgata lectio fuit, quam suspicionem ille litera *Q.* (i. e. *quære*, vel *quærendum*) ad marginem posita indicavit. Nempe *Trachinios* huc intrusit librarius, cui illud nomen ex Sophoclis tragœdia notum erat. Τραχειῶται vel Τραχειῶται vocabantur Ciliciæ Asperæ incolæ, vid. Strabo XII. 568. D. XIV. 668. B. &c. & Stephanum Byzant. v. Τραχεῖα. Neque ignotum illud nomen Cilicum ex adverso Ciliciæ nato habitantique Appiano esse potuit: quare, quin ei id restituerem, dubitandum non putavi. Pag. 781.

Ibid. συνεπιλαβόντων δὲ Σύρων. Sic recte Aug. atque ita plane correxit REISK. συνεπιλαβόντων etiam MUSGRAV. sed conjunctionem non adjecit.

CAP. XCIII. Lin. 65. Verba περὶ αὐτῇ Σικελίᾳ in Edd. interposito puncto separata erant a præcedd. & cum sqq. conjuncta. Emendavi distinctionem orationis, præeuntibus ipsis Regiis msptis & Aug. & Vratisl. Monuit quoque REISK: „punctum post Σικελίᾳ promovendum." *L.* 67. διὰ τὴν ἀνεπιμιξίαν. Sic recte Aug. Ven. Idem dicit, quod Livius Epit. XCIX. *commercium annonæ intercluserant:* & Florus III. 6. *sublatis commerciis, rupto fœdere generis humani.*

L. 80. τοῖς παραλίοις. Sic libri nostri omnes, excepto Reg.A. in quo quidem pariter primum παραλίοις fuerat scriptum. REISKIUS correxerat „τῆς παραλίας aut παραλίου." Mox rursus scripti omnes, excepto eodem Reg. A. dederunt ἐπέβαινον, quod & MUSGRAV. reponere jussit. *L.* 82. γύναια παροδεύοντα. Antonii viri triumphalis filia, rus proficiscens. Plut. Pomp. p. 631. Pag. 782.

L. 83. Quod vulgo conspirantibus libris nostris legebatur, δύο στρατοὺς αὐτοῖς σημείοις συνηρπάκεσαν, id recte quidem Gelenius interpretatus est, *duos exercitus una cum ipsis aquilis abripuerunt* (*prædones*). Sed id Appianum dixisse credat qui volet. Toties jam vidimus permutata a librariis nostris duo illa nomina, στρατὸς & στρατηγὸς, (conf. ad Syr. 569, 60.) ut, etiam si non accederent diserta aliorum Scri-

ptorum teſtimonia, ne tantillum quidem hæſitare debuerim *Pag. 782.* pro mendoſo ϛ͂ρατοὺς veram lectionem ϛ͂ρατηγοὺς reſtituere Noſtro. *Duodecim ſecures in poteſtatem prædonum perveniſſe* memorat Cicero pro Lege Manil. c. 12. Nomina etiam *duorum Prætorum*, *quos prætextatos una cum adparitoribus lictoribuſque prædones abripuerunt*, *Sextilium & Bellinum*, Plutarchus edidit loco paulo ante cit. Hæc jam ſcripſeram, quum vidi ad eumdem hunc locum, quem miror intactum reliquiſſe Reiskium & Muſgravium, *in Editione* TOLLIANA *Adnotationem* inſertam hujuſmodi: „Ex corrupta lectione in errorem prolapſus interpres hunc locum vertit: *Duos exercitus cum ipſis aquilis abripuerunt*; peſſime & contra hiſtoriæ fidem. Eleganter ad Tertulliani Apologeticum emendavit HERALDUS, δύο ϛ͂ρατηγούς; emendationemque Plutarchi verbis in Pompejo confirmavit: ἥρπασαν δέ ποτε καὶ ϛ͂ρατηγοὺς δύο ἐν ταῖς περιπορφύροις, καὶ τοὺς ὑπηρέτας ἅμα καὶ ῥαβδοφόρους ᾤχοντο σὺν αὐτοῖς ἐκείνοις ἔχοντες. Præterea per αὐτὰ σημεῖα non aquilas, ſed ducum inſignia, prætextam ſcilicet ac faſces ſimiliaque intelligi debere docet, cum ex adducto Plutarchi loco, tum ex his Appiani lib. I. Εμφυλ. [pag. 152, 54 ſq.] καὶ ἡ βουλὴ πᾶσα, καὶ αἱ ἀρχαὶ τὰ σφέτερα σημεῖα ἐπικείμενα. Et lib. II. [p. 188, 32 ſq.] τὰς ῥάβδους καὶ τὰ σημεῖα τοῦ Βίβλου περιέκλων. Ubi [quemadmodum & ſæpius alibi.] τὰ σημεῖα ſimiliter accipiuntur."

Pag. 783. CAP. XCIV. *Lin.* 86. νόμῳ. Lege Gabinia. *L.* 95. μέγα καὶ δυσεργὲς Aug. Vratisl. &c. cum H. Steph. δυσεργὲς in δυσχερὲς mutatum volebat MUSGRAV. præter neceſſitatem.

L. 98 *ſq.* Ανήρ τε οὐδείς πω πρὸ τοῦ Πομπηίου ἐπὶ τοσήνδε ἀρχὴν αἱρεθεὶς. „Vellejus lib. II. [c. 31.] *A. Gabinius legem tulit, ut cum belli more, non latrociniorum, orbem claſſibus jam, non furtivis expeditionibus, piratæ terrerent, quaſdam etiam Italiæ urbes diripuiſſent, Cn. Pompejus ad eos opprimendos mitteretur; eſſetque ei imperium æquum in omnibus provinciis cum proconſulibus, uſque ad quinquageſimum miliarium a mari; quo S. C. pæne totius terrarum orbis imperium uni viro deferebatur.* Plutarchus Pompejo: ἔγραψε δὲ Γαβίνιος εἰς

τοῦ Πομπηΐου συνήθων νόμον, οὐ ναυαρχίαν, ἄντικρυς δὲ μοναρχίαν αὐτῷ διδόντα, καὶ δύναμιν ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους ἀνυπεύθυνον." AL. TOLLIUS. Mox IDEM ad *lin.* 3 *sq.* „ Plutarchus simpliciter πρεσβευτὰς nominat; Dio πολλοὺς ὑποστρατήγους. Florus *plures legatos ac præfectos* habet. Vellejus Paterculus dicit Cn. Pompejum *multos & præclaros viros in id bellum assumsisse*; non expresso etiam legatorum numero cum Dione & Floro; quos Plutarchus tradit XVI. fuisse. Appianus autem habet στρατηγοὺς πέντε καὶ εἴκοσιν; mox tamen, ubi singulorum nomina recenset, tantum XIII. inveniuntur." *Pag.* 783.

L. 11. εἶέν οἱ. Scribe εἶεν οἱ, quemadmodum editum erat; ut οἱ non sit dativus casus, *illi*, sc. Pompejo, sed sit articulus referendus ad ἀπαντῶντες, *ut essent qui occurrerent.* In hujusmodi contextu adjici solere articulum ad participia, jam alibi adnotavimus. Vide ad Pun. 373, 63 sq. Ceterum hæc verba ἀλλ' εἶεν οἱ πανταχόθεν αὐτοῖς ἀπαντῶντες minus recte Gelenius exposuisse mihi videtur, *sed essent ubique qui succurrentes sibi mutuo.* *Pag.* 784.

CAP. XCV. Lin. 14. ἅπαντα. In ἅπαντας consentit Vratisl. ac nescio an revocari debuerit. Commodior tamen emendatio H. Stephani, quam præiverat Gelenius in lat. versione. De Legatis atque Præfectis, quos per maris mediterranei oras distribuit Pompejus, conferendus Florus III. 6. ejusque interpretes, & Freinshem. Suppl. Liv. XCIX. 31.

L. 21. Πλώτιός τε Οὔαρος. Conf. Ursin. de Famil. Rom. p. 216. edit. Patini. Apud latinos etiam scriptores perperam permutata interdum a librariis hæc nomina *Varus*, *Varro*, *Varius* reperies; conf. Sigon. ad Epit. Liv. CX. *L.* 25. ἐπ' ἐκείνῳ Aug. Ven. Vat. Et sic emend. MUSGRAV. Sed REISKIUS, pro ἐκείνῳ „ f. εἶχον aut ἐπεῖχον," ponendum censuerat. *Pag.* 785.

L. 32. ὡς ἐν δρόμῳ *velut in stadio* vel *circo.* *L.* 34. τὰ ἐς δύσιν πρῶτα. Sic dedi cum Aug. & Ven. In Aug. tamen quoque ad marg. (sed ab alia manu) legitur πάντα. Utrumque nomen præteriit Candidus, cui fraudi h. l. fuit id quod præcedit, ἐς δύσιν, ut poneret, *& his quidem duobus & quadraginta dispositis diebus.* *Pag.* 786.

Pag. 787. *Cap. XCVI. Lin.* 50. πρῶτοι μὲν Aug. Vat. *L.* 60. ἐς τὰς πατρίδας Vratisl. cum Reg. B. & Aug. *L.* 65. πόλισμα ἔρημον. Vocab. ἕτερον, quod ex Codd. Regiis intrusum erat, ignorant Aug. Ven. Vat. Vratisl. *L.* 62 *sqq.* Τοὺς δὲ πειρατὰς *&c.* Sic, *data facultate sine rapto vivendi, rapinis arcuit*, ut ait Vellej. Pat. II. 32. „Florus: *Non alia tam incruenta victoria usi unquam sumus, sed nec fidelior imposterum reperta gens ulla est. Idque prospectum singulari consilio ducis, qui maritimum genus a conspectu longe removit maris, & mediterraneis agris quasi obligavit.* Similis prudentiæ exempla supra de bellis Carthaginiensibus pag. 46. [413.] adducta." ALEX. TOLLIUS.

Pag. 788. *Cap. XCVII Lin.* 74. Επὶ δὴ τούτοις. Sic plane Vratisl. & sic correxerat MUSGRAV. *L.* 75. ἐπὶ μέγα Aug. Ven. Vat. *L.* 81. ἄρχειν ἔδωκαν Reg. B. Aug. Vratisl.

Pag. 789. *L.* 91. ἐκρέμνη καὶ ὀφθαλμοὺς ἀνώρυττε καὶ ἔκαιε. Gelenius: *quos aut de rupe dabat præcipites, aut mulctabat oculis, aut vivos comburebat.* Ac scio quidem, particulam καὶ nonnumquam idem valere ac ἢ, *aut*: at ἐκρήμνη non est *de rupe præcipitabat*, (quod esset κατεκρήμνιζε,) sed *suspendit*: cf. ad p. 752, 80. Itaque verius, ut mihi videtur, h. l. Candidus: *in crucem tolli jusserat.* In cruce autem suspensos interdum succenso igne necari solitos docet Lipsius de Cruce lib. III. *L.* 93. ἐπέτριβε δ' ἡ ἀπορία. In lectionem Regiorum & Aug., ἐπετρίβετο δ' ἡ ἀπορία, consentit Vratisl. quæ lectio ferri posset, si active acciperetur verbum ἐπετρίβετο, aut si significaret *ingruebat, durabat*: quod quoniam cum usu sermonis minus convenire mihi videbatur, activum ἐπέτριβε reposui, quod in suo exemplari legisse Candidum probabile est, quum *stimulabat* posuit, qua scilicet notione alibi nonnumquam apud Nostrum accipi verbum ἐπιτρίβειν vidimus. Ex cod. Ven. & Vat. nihil ad h. l. adnotatum esse miror: nam vulgata quidem scriptura ἐπετρίβετο δ' ἀπορία non nisi ingenio primi editoris debetur. Et quum C. Stephanus in Var. Lect. nude adferat aliam hanc lectionem „ἐπετρίβετο δ' ἀπορίας," ne hæc quidem scripti ullius codicis auctoritate

pariterque MUSGRAV. At nil variant libri in illa vocula: nec ſolicitanda videtur.

L. 73. ἐξελογεῖτο. „ ἀπελογεῖτο." REISK. At familiare Appiano hoc verbum ἐκλογεῖσθαι, eadem notione qua ἀπολογεῖσθαι. Vid. Ind. noſtrum: & loca Appiani ab H. Stephano in Indice Theſ. ex Guil. Budæi Comment. Græc. Ling. p. 289. adlata. *L.* 74. τῇ σἰρατιᾷ δὲ Aug. Ven. Et ſic REISK. & MUSGRAV. repoſuerunt. GUIL. BUDÆUS in Comment. l. c. legerat εἰς τὴν σἰρατιὰν δὲ. *Pag.* 800.

CAP. CV. Lin. 79. Σωφηνῆς καὶ Γορδυηνῆς Aug. Ven. Et mox ἄρα ded. iidem. *L.* 85. τὸν Τιγράνη Reg. B. Aug. Sed jam ſupra monui, promiſcue utramque formam in quarto caſu hujus nominis aliorumque ſimilium locum habere. Vide ad 648, 9. *L.* 89. καὶ μεταξὺ Παρθυαίους ἐρεθίζων, *& interim* (ſc. dum in vinculis erat) *Parthos ſolicitans*. *L.* 91 *ſq.* τὴν μάχην ἐνίκα. „ τῇ μάχῃ." REISK. At ſimili fere phraſi Illyr. 841, 74 ſq. dicit, ἐκράτει τὴν μάχην. *L.* 99. περιὼν recte Aug. ut emend. H. Steph. *Pag.* 801.

L. 1 *ſq.* μέχρι Καίσαρος - - Σεβαστοῦ, ἐφ' οὗ - - ἤδε ἡ βασίλεια περιῆλθεν ἐς στρατηγίαν. „ Peccat hoc loco, ut videtur, Appianus in hiſtoriam. Nam Tiberio demum imperante redacta eſt Cappadocia in provinciam: teſtis idoneus Cornelius Tacitus, cujus fidem non dubito præferre Appiano, qui lib. Annalium II. Conſule Tiberio tertium & Germanico iterum hæc ait: *At Cappadoces in formam provinciæ redacti, Q. Veranium legatum accepere, & quædam ex regiis tributis diminuta, quo mitius Romanum imperium ſperaretur.* Conſtantinus equidem in Themate Armeniaco de Cappadocia ait: ἐβασιλεύετο δὲ μέχρις Αὐγούστου Καίσαρος. Sed illud μέχρι ex Tacito debet intelligi incluſive." JAC. PALMERIUS. Conf. Lipſium ad Tac. Annal. II. 42. & Dionem LVII. 17. ibique Fabric. Fortaſſe mandatum jam dederat Auguſtus.

CAP. CVI. Lin. 8. Ναβαταίοις Aug. Cand. *L.* 10. εἷλεν Ἱεροσόλυμα &c. καθεῖλεν cum Edd. dat Vratisl. Et Cand. *evertit.* Conf. Syr. cap. 50. p. 610. l. 59 ſq. ibique Adnot. *Pag.* 802.

L. 15. Ῥωμαίοις καθίστατο, non opus eſt cum Muſgrav.

Pag. 793. *Cap. CI. Lin.* 55 *sq.* οἱ εὐθὺς αὐτῷ Aug. *L.* 56. ἐς Σινόρηγα. Consentiunt libri omnes: & Cand. *Synorega.* Apud Strabonem p. 555. C. Σινορία & Σινωρία vocatur. Apud Plut. in Pomp. p. 636. D. truncato mutilatoque nomine Ινώρα.

Pag. 794. *L.* 74. Importunam partic. τε, quæ post ἀχαρίστου intrusa erat, delevi cum Aug. Quod si recte h. l. stetit illa particula, oportet paulo ante exciderit nonnihil. γε, pro τε, reponere jussit REISK. *Macharem* Lucullo coronam auream misisse, dictum est p. 767, 21 sq. conf. p. 796, 3 sqq.

Cap. CII. Lin. 81. διώδευεν Reg. A. Aug. Vratisl. Et mox

Pag. 795. παρώδευεν (*l.* 84.) dederunt iidem. *L.* 89. Σκυθικῶς Aug. & Vratisl. cum H. Steph. *L.* 90. πρῶτα μὲν Reg. B. Aug Ven.

Pag. 796. *L.* 4 *sq.* Κλεῖθρα Σκυθῶν. An *Portæ Caucasi?* At hæ nimium ad dextram remotæ videntur: & oram Ponti Euxini, quoad fieri potuit, legerat Mithridates. *L.* 9. διωξ. αὐτὸν Aug. Ven. Vat. Et correxerunt REISK. & MUSGRAV.

Cap. CIII. Lin. 15. εὐθὺς μὲν. Verba hæc adjeci ex Aug. & Ven. *L.* 16. οὐδαμοῦ. οὐδαμᾶ Vratisl. cum Regiis.

Pag. 797. *L.* 24. κώδια τιθέντες Aug. Vat. *Ibid.* βαθύμαλλα Aug. Ven. Vat. *L.* 26. ἴσως καὶ τὸ χρυσ. Consentit Vratisl. *L.* 28. Ορoίζης. Conf. pag. 822, 51 sq. Ορoίσης apud Dionem vocatur, (lib. XXXVI. cap. 37.) quod perinde est. Alii *Orodes*: vid. Fabric. & Havercamp. ad Oros. VI. 4. p. 379. *Ibid. sq.* Αρτώκης. Sic omnes infra, p. 822, 51. Candidus h. l. truncato nomine *Toeus.* Conf. Dionem Coss. XXXVII. 1. & Flor. III. 5, 28.

L. 29. ἀμφὶ τὸν Κύρτον. Quin mendose scriptum sit hoc nomen, dubitari vix potest. Vid. Cellar. Geogr. antiq. III. 10. p. 371 sq Κύρον Strabo & plerique alii nominant Scriptores: & sic reponi in contextu nostro poterat, quod & REISKIUS monuit. Addubitavi tamen paulisper, quoniam in aliam partem abeunt Dio & Plutarchus, apud quos plus semel Κύρνος vocatur.

Pag. 799. *Cap. CIV. Lin.* 53. ὑπεραλγήσας. „ὑπεραθλήσας." REISK.

L. 57. In πλησιάσαντος consentit Vratisl. & mox (*l.* 60.) in κατέφευγεν. *L.* 58 *sq.* συγχωροῦντος τι. „Lege τε." REISK:

pariterque MUSGRAV. At nil variant libri in illa vocula: nec ſolicitanda videtur.

L. 73. ἐξελογεῖτο. „ ἀπελογεῖτο." REISK. At familiare Appiano hoc verbum ἐκλογεῖσθαι, eadem notione qua ἀπολογεῖσθαι. Vid. Ind. noſtrum: & loca Appiani ab H. Stephano in Indice Theſ. ex Guil. Budæi Comment. Græc. Ling. p. 289. adlata. *L.* 74. τῇ στρατιᾷ δὲ Aug. Ven. Et ſic REISK. & MUSGRAV. repoſuerunt. GUIL. BUDÆUS in Comment. l. c. legerat εἰς τὴν στρατιὰν δέ. *Pag.* 800.

CAP. CV. Lin. 79. Σωφηνῆς καὶ Γορδυηνῆς Aug. Ven. Et mox ἄρα ded. iidem. *L.* 85. τὸν Τιγράνη Reg. B. Aug. Sed jam ſupra monui, promiſcue utramque formam in quarto caſu hujus nominis aliorumque ſimilium locum habere. Vide ad 648, 9. *L.* 89. καὶ μεταξὺ Παρθυαίους ἐρεθίζων, & *interim* (ſc. dum in vinculis erat) *Parthos ſolicitans.* *L.* 91 *ſq.* τὴν μάχην ἐνίκα. „ τῇ μάχῃ." REISK. At ſimili fere phraſi Illyr. 841, 74 ſq. dicit, ἐκράτει τὴν μάχην. *L.* 99. περιὼν recte Aug. ut emend. H. Steph. *Pag.* 801.

L. 1 *ſq.* μέχρι Καίσαρος - - Σεβαστοῦ, ἐφ' οὗ - - ἥδε ἡ βασίλεια περιῆλθεν ἐς στρατηγίαν. „ Peccat hoc loco, ut videtur, Appianus in hiſtoriam. Nam Tiberio demum imperante redacta eſt Cappadocia in provinciam: teſtis idoneus Cornelius Tacitus, cujus fidem non dubito præferre Appiano, qui lib. Annalium II. Conſule Tiberio tertium & Germanico iterum hæc ait: *At Cappadoces in formam provinciæ redacti, Q. Veranium legatum accepere, & quædam ex regiis tributis diminuta, quo mitius Romanum imperium ſperaretur.* Conſtantinus equidem in Themate Armeniaco de Cappadocia ait: ἐβασιλεύετο δὲ μέχρις Αὐγούστου Καίσαρος. Sed illud μέχρι ex Tacito debet intelligi incluſive." JAC. PALMERIUS. Conf. Lipſium ad Tac. Annal. II. 42. & Dionem LVII. 17. ibique Fabric. Fortaſſe mandatum jam dederat Auguſtus.

CAP. CVI. Lin. 8. Ναβαταίοις Aug. Cand. *L.* 10. εἷλεν Ἱεροσόλυμα &c. καθεῖλεν cum Edd. dat Vratisl. Et Cand. *evertit.* Conf. Syr. cap. 50. p. 610. l. 59 ſq. ibique Adnot. *Pag.* 802.

L. 15. Ῥωμαίοις καθίστατο, non opus eſt cum Muſgrav.

Pag. 802. interponere ὑπήκοα. Syr. 615, 44. τὴν Βαβυλωνίαν καθίστατο ἑαυτῷ, *sibi subjecit*. *L.* 16. Αντίοχον τὸν Εὐσεβοῦς, παρόντα &c. Vide Syr. p. 609. cap. 49.

Pag. 803. *Cap. CVII. Lin.* 29. κλείνει τῶν υἱέων Ξιφάρην. „ἵνα" interfertum poft κλείνει voluerat MUSGRAV. *L.* 31 *fq.* θησαυροὶ πολλῶν σιδηροδέτων χαλκέων, πολλὰ χρήματα ἔκρυπτον. Confentientem habeo REISKIUM, χαλκέων in χαλκείων effe mutandum. Sic reliqua bene habebunt. *Amphoris* condi folitum effe aurum argentumque, vel ex Annibalis hiftoria apud Cornel. Nep. XXIII 9, 3. notum eft: & ἀγγεῖα χρημάτων memorat Herodot. II. 121. Neque vero opus erat folicitare vocab. πολλῶν; nec confecta ullo pacto res effet, fi adjiceres præpof. ὑπὸ, quæ cum tertio cafu, non cum fecundo, foret jungenda. Adeoque *delctam iftam* breviculam *Notam*, *contextui ad h. l. fubjectam velim.* Incifum poft χαλκέων abeffe poterat: fed illud cum Editis exhibent Aug. & Vratisl.

Pag. 804. *L.* 39. In ὑπέσχητο confentit Vratisl. Et requirebatur fane tempus plufquamperf. *Ibid.* „Poft Ξιφάρην deeft περισώσειν vel fimile quid." REISK. *L.* 45. αὐτοῦ παρόντος. Gelenius, *effe fuperftitem.* Similiter Freinsh. Suppl. Liv. CII. 20. *adhuc vivere.* Non improbo: fed quum non fatis mihi liquida res fuerit, in verf. lat. ita expreffi hæc verba, tam-

Pag. 805. quam αὐτοῦ adverbialiter pofitum effet. *L.* 56. αἰσθομένου Reg. B. Aug. Vratisl. Nec vero fpernam vulg. lectionem.

L. 58. Poft ἑωρᾶτο lubens acciperem μόνων, fi libri darent.

Cap. CVIII. Lin. 63. Φαναγόρειαν. Confentit Vratisl. Et fic apud Stephan. Byz. legitur. Φαναγορίαν vocant Strabo &

Pag. 806. Ptolemæus, ut eft in Aug. *L.* 80. Θεοδοσία, In Θευδοσία cum aliis confpirat Vratisl. quæ videtur effe fequioris ævi fcriptura. Vide Berkel. ad Stephan. Byz. v. Θεοδοσία.

Pag. 807. *L.* 84. Si tenere velimus τοῖς στρατοῖς, videtur ad nomen ἀπιστίαν adjiciendum participium ἐγγιγνομένην aut aliquod fimile.

Pag. 808. *Cap. CIX. Lin.* 15. οὐ γάρ τοι. Sic ex Reg. A. editum inveni. In οὐ γάρ τι cum reliquis mffptis confpirat Vratisl.

CAP. CX. Lin. 18. ὑπ' αὐτοῦ. Præpoſitionem, quæ requiri h l. videbatur, dederunt Aug. & Vat. *L.* 23. λογισμῶν ἐπιθυμίαις. „ F. λογισμῶν ἐνθυμίαις." REISK. Suſpectum etiam MUSGRAVIO fuerat vocab. ἐπιθυμίαις: nec immerito. *Pag.* 809.

L. 34. ὑπερεπαίρων Aug. Vat. Dixi de hoc verbo, ad Syr. p. 551, 52. *L.* 36. ἐπείσθησαν οἵδε Reg. B. Aug. Vat. Vratisl.

L. 46. ἐγρόμενος Aug. Ven. Vat. quod in Reg. B. in ἐσπρόμενος corruptum eſt. *Pag.* 810.

CAP. CXI. Lin. 53. αὐτοὺς προσήσεσθαι Aug. Ven. Vat.

L. 57. In βύβλον conſentit Vratisl. Et perinde eſt, βύβλον an βίβλον ſcribas. *Papyrum* interpretatus ſum cum Freinsh. Supplem. Liv. CII. 51. Gelenius, *membranam chartaceam*. Cand. *ſcirpum*. *L.* 62. αὐτοῦ καὶ φίλους Aug. Ven. *Pag.* 811.

L. 68. ἐνηγ[illegible]ημέναι. Vid. Adnot. ad Pun. 315, 87.

L. 74. & 84. Βίτοιτον. In Candidi edit. Mog. vocatur *Bititius*; ſed in antiqua Veneta *Bittitus*. Ejuſdem nominis, Βίτοιτον vel Βιτοῖτον, memoratum vidimus regem Allobrogum, in Exc. ex hiſt. Gall. p. 85, 96. *Pag.* 812.

CAP. CXII. Lin. 86 *ſq.* „ Μιθριδάτης ἀπεθν. ἑκκαιδέκατος ὢν ἐκ Δαρείου τοῦ ὑστάτου Περσῶν βασιλέως· ὄγδοος δὲ ἀπὸ Μιθριδάτου τοῦ Μακεδόνων ἀποστάντος τε καὶ κτησαμένου τὴν Ποντικὴν ἀρχήν. Locus hic fœdiſſime corruptus, niſi corrigeretur, poſſet omnibus Chronologis crucem figere. Nam ſi Mithridates Eupator decimus ſextus a Dario Codomano ultimo Perſarum rege fuit, quem vicit Alexander, quomodo fuit octavus a Mithridate fundatore ſeu Ctiſte, qui Alexandro & Antigono Alexandri duci fuit contemporaneus, & ſic contemporaneus etiam ipſi, cujus octavus nepos Eupator dicitur: certe hæc ſunt ἀσύστατα. Rurſus eum male octavum facit a Mithridate Ctiſte, quem ſupra hujus libri initio ſextum tantum facit. Sic enim ſupra pag. 116. de illo Ctiſte: ἐπί τε μέγα τὴν ἀρχὴν προαγαγὼν παισὶ παρέδωκεν· οἱ δὲ ἦρχον ἕτερος μετ' ἕτερον, ἕως ἐπὶ τὸν ἕκτον, ἀπὸ τοῦ πρώτου Μιθριδάτου ὃς Ρωμαίοις ἐπολέμησε. *Et in majus ſuum extendens imperium, liberis ſuis tradidit: illi autem regnarunt alius poſt alium, uſque ad ſextum a primo Mithridate, qui cum Romanis* *Pag.* 813.

Pag. 813. *bellum gessit.* Quod verum est: sic enim procedit eorum stemma.

Mithridates, κτιστὴς seu fundator.
|
Ariobarzanes
|
Mithridates
|
Pharnaces
|
Mithridates Euergetes
|
Mithridates Eupator.

Hoc stemma ex Polybio, Memnone, Diodoro, Strabone, & ipso Appiano probatur. Itaque totum hunc locum ita restituo: ἑκκαιδέκατος ὢν ἀπὸ τοῦ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου Περσῶν βασιλέως, ἕκτος δὲ ἀπὸ Μιθριδάτου τοῦ Μακεδόνων ἀποστάντος τε καὶ κτισαμένου, (sic lego, non κτησαμένου) τὴν Ποντικὴν ἀρχήν. *Sextus decimus a Dario Hystaspis Persarum rege. Sextus vero a Mithridate, qui a Macedonibus defecit, & qui fundavit regnum Ponticum.* Scio τὸ κτησαμένου retineri posse. Sed multum præfero κτισαμένου: nam fuit ejus principis gloria, & inde nomen habuit Κτιστὴς, διὰ τὸ κτίσασθαι τὴν Ποντικὴν ἀρχήν. *Quod fundaverit Ponticum imperium.*" JAC. PALMERIUS.

VAILLANT in *Achæmenidarum Imperio*, s. *Regum Ponti Historia*, p. 11. pro ἑκκαιδέκατος legendum ἑνκαιδέκατος, *undecimus*, contendit: quo jure, doctiores viderint; saltem ἑνδέκατος, non ἑνκαιδέκατος, dicere debebat. Ibidem pag. 10. idem Vir doctus, superiorem Adnotationem, quæ *Jac. Palmerii* est, perperam ad *Alex. Tollium* auctorem referens, (qui nimirum illam, sicut alias cum ejusdem Palmerii tum aliorum Observationes, dissimulato auctoris nomine editioni suæ inseruerat,) laudat duas emendationes a Palmerio propositas, Ὑστάσπου pro ὑστάτου, & ἕκτος pro ὄγδοος. Quarum priorem quidem, scriptis etiam libris confirmatam, haud cunctanter restitui Appiano; alteram in contextum recipere ad-

dubitavi; quoniam, in parcitate jejunitateque reliquiarum hiſtoriæ regum Ponti, nihil certi in hac re definiri poſſe mihi viſum erat: quum præſertim ſtemma illorum Regum, quod ex Memnone potiſſimum concinnavit Palmerius, differat ab eo quod Vaillantius ex Diodoro Siculo maxime congeſſit. Itaque fieri poſſe putavi, ut Appianus ſecutus ſit auctorem, qui Mithridatem hunc *octavum Ponti regem* numeraverit: imo fieri poſſe, ut fuerit etiam octavus Mithridates noſter ab illo Pontici regni conditore; licet in disjectis hiſtoriæ Ponti laciniis, quæ ad noſtram ætatem pervenerunt, non occurrat mentio ſingulorum. Ac video, Plutarchum etiam haud obſcure ab hac ſententia ſtare: qui, poſtquam de ſuperiore illo Mithridate verba fecerat, (in Demetr. p. 890.) ſic pergit: καὶ τὸ τῶν Ποντικῶν βασιλέων γένος, ὀγδόῃ που διαδοχῇ παυσάμενον ὑπὸ Ῥωμαίων, ἐκεῖνος παρέσχε. Sic vero non tam h. l. ἕκτον pro ὄγδοον, quam ſupra p. 652, 78. ὄγδοον pro ἕκτον videri poſſit reſtituendum. Denique ſuſpicari etiam aliquis poſſit, confuſum fortaſſe fuiſſe a nonnullis auctoribus, quorum auctoritatem ſecutus Appianus ſit, illum *Mithridatem*, *primum* hujus nominis, qui Ariobarzanis pater, Mithridatis τοῦ Κτίστου avus perhibetur, cum ipſo Ctiſte. Sic vero apud Appianum utraque lectio ſtare potuerit; & priori loco, pag. 652. Eupator noſter *Mithridates* dictus fuerit *ſextus*, nempe *ſextus hujus nominis:* altero loco *octavus*, nempe rex Ponti octavus a primo. Vide *Stemma Ponti Regum ex Stirpe Achæmenidarum*, deſcriptum a Vaillantio l. c. p. 6.

L. 88 *ſq.* κτησαμένου τὴν Ποντικὴν ἀρχήν. Quod ſi ad cognomen Κτίστης alluſio fieret illo verbo; non κτισαμένου, ſed κτίσαντος videtur ſcribendum fuiſſe. De re conf. ſupra c. 9. pag. 652. *L.* 96. Μακεδόνας. Conſentit Vratisl.

L. 11. οὐδεμίαν γε. Delendam præpoſ. ἐς, quæ h. l. intruſa erat, monuit REISK. Eamdem in ὃς mutare juſſerat MUSGR: commode, ni mox ſequeretur ὃς καὶ. *Ead.* & *ſq.* ὁδὸν ἐς ἐπιχείρησιν. „ὁδὸν ὅσον εἰς ἐπιχειρ." REISK. Pag. 814.

L. 12. Σαυνίταις καὶ Κελτοῖς συνετίθετο. *Evonitæ* vel *Evanitæ*, qui vulgo hîc legebantur, nulli ſunt. Gelenius: *cum*

Pag. 814. *Mæoticis* posuit, quæ ipsius est conjectura. Sic Græce Μαιώταις fuerit reponendum. Sed ex contextu facile patet, gentem hic nominasse Appianum quæ propius tetigerit Romanos, quam Mæotici populi. Cum Samnitibus societatem contraxisse Mithridatem, in superiori ejus historia non meminit quidem Appianus; sed belli Romanorum socialis, & occasionis inde ad frangendam Romanorum potentiam arreptæ a Mithridate, subinde mentio facta. Itaque ex Σαυνίταις corruptum esse mendosum nomen Εὐανίταις ratione perquam probabili conjectatus eram, quum me penitus in ista sententia confirmavit id, quod apud Diodorum Sic. Ecloga I. ex lib. XXXVII. T. II. p. 540. edit. Wessel. *de missa a Samnitibus ad Mithridatem legatione, & promisso Samnitibus a rege auxilio simulatque Asiam subegisset*, inveni.

L. 15. „Post τινὸς videtur ἐγχειρήματος vel simile quid deesse." REISKIUS. *L.* 17. αὐτὸν ἔλαθεν recte Aug. cum

Pag. 815. H. Stephan. *L.* 23. ἐς Νεμέαν Aug. Vat. Et monuerat PALMERIUS: „Nemo ambiget, quin reponendum sit Νεμέαν." Pariter REISKIUS.

Pag. 816. *CAP. CXIII. Lin.* 40. βασιλείῳ ταφῇ recte Aug. & Vratisl. cum H. Steph. Iidem paulo ante (*l.* 39.) dederunt παρειλήφει. Lectionem quidem primæ editionis, παρειλήφη, & huic similem pag. 820, 10. προσειλήφη, tamquam exempla Atticismi citavit Maittaire, in Dialectis Græcæ Linguæ, p. 64.

L. 43. ὡς τῶν καθ' αὑτὸν Vratisl. cum Reg. A. & Edd.

Pag. 817. *CAP. CXIV. Lin.* 56. μέχρις Αἰγύπτου. Vide Adnotat. ad Præf. pag. 2, 16. *L.* 65 *sq.* εἰς βασίλεια διεδίδου. Conf. ad Syr. 608, 27. *L.* 67. Ἀντιόχῳ τῷ Κομμαγηνῷ. Vide supra, cap. 106. p. 802. & Strab. XVI. p. 749. *L.* 69. τετράρχας. Conf. Syr. cap. 50. extr. p. 611.

Pag. 818. *L.* 72. „ἀπέφηνε δὲ καὶ τῆς ἐν Κομαγηνοῖς θεᾶς Ἀρχέλαον ἱερέα. De hac Comagenorum Dea omnes auctores siluerunt, nec dubito legendum esse ἐν Κομανοῖς. Nam & sacerdotium illud Deæ Comanum vel Comanorum fuit quasi regalis dignitas, sive de Comanis Cappadociæ, sive de Ponticis velis intelligere; nam in utraque urbe fuit tale sacerdotium sublime &

maximæ dignitatis, quæ vel regii ſanguinis viris, vel quibuſdam bene meritis fidelitatis & officiorum præmium dabatur: vide Strabonem lib. XII. [pag. 557 ſq.] Legendum autem eſſe Κομανοῖς evincit etiam caſus ille dativus pluralis numeri. Nam dicuntur τὰ Κομανά, unde dativus Κομανοῖς. At Comagene provincia ſemper Κομαγήνη dicitur ſingulariter. Tum urbem Comagenes nominaviſſet, ubi templum illius Deæ: nam Comagene nomen eſt provinciæ, non urbis, & de Epheſia Diana non dicitur ἡ ἐν Ἰωνίᾳ Ἄρτεμις, ſed ἡ ἐν Ἐφέσῳ. Nec Apollo Clarius dicitur ὁ ἐν Αἰολίδι, ſed ὁ ἐν Κλάρῳ. Nec Pythius Apollo dicitur ὁ ἐν Φωκίδι, ſed ὁ ἐν Δελφοῖς vel Πυθοῖ." JAC. PALMERIUS. Pag. 818.

Quin corrupta ſit vulgata lectio Κομμαγηνοῖς, dubitari non poteſt. In mente librarii hæſerat adhuc Antiochi *Commageni* nomen, (p. præc. l. 67.) quod eum decepit. De *Comanis* ſupra dixi, ad pag. 736, 8 ſqq. Sicut autem in primo caſu Κόμανα effertur iſtud nomen, non Κομανά, ſic in tertio Κομάνοις, non Κομανοῖς, ut ſcripſit Palmerius. Conf. p. 764, 83. & pag. 828, 44. (quo poſteriori loco eumdem errorem, quo hîc laborant omnes, erratum videmus in Aug. & Ven.) Intelligenda autem, *Pontica Comana* eſſe, dubitare non ſinit id quod apud Strab. p. 558. legimus.

L. 74. Κάστορα Reg. B. Aug. Vid. p. 805, 65. Cum Reg. A. & Edd. h. l. errarunt Vratisl. & Cand.

CAP. CXV. Lin. 76. ἐν μὲν Ἀρμ. τῇ βραχ. Reg. B. Aug.

L. 77. Εὐπατορίαν. Conf. pag. 758, 70. Sed diverſam hanc *Eupatoriam* ab illa eſſe, de qua ibi agitur, docet Cellarius Geogr. Antiq. III. 8. p. 329. quum illa ad oram maris, hæc ad confluentem Irios & Lyci fluviorum ſita eſſet. Conf. Salmaſ. ad Solin. pag. 624. extr. & ſq. & Freinshem. Suppl. Liv. CIII. 21. *L.* 95 *ſq.* ὅσα Κλεοπάτρα Κώοις παρέθετο &c. Pag. 819. Conf. cap. 23. extr. p. 675.

CAP. CXVI. Lin. 1. Ἀττικάς, intell. δραχμάς. *L.* 5. ἐς τὰ οἰκεῖα. Sic & REISK. & MUSGRAV. emendarunt.

L. 19. Φορεῖα χρυσοφόρα. „F. χρυσόφορα." REISK. At Pag. 820. non opus videtur, ſolicitare vulgatam.

Pag. 820. L. 22. ἀπὸ σῖερεοῦ χρυσοῦ recte Aug. Ven. Vat. Pro vulgat. ἀπὸ σῖέρνου REISKIUS ἀφέτου rescribere jusserat. Cand. *imaginem a pectore auream:* nimirum cum Editis, cum quibus erravit etiam Vratisl. Verum perspecte vidit MUSGRAV.

Pag. 821. *CAP. CXVII. Lin.* 27 *sq.* τῶν πεπολεμ. Reg. B. Aug.

L. 38. ἱππάρχης. Sic & Vratisl.

Pag. 822. L. 42. ἡ σιωπή. „F. ἡ Σινώπη." REISK. mutatione nec necessaria, nec ceteroquin admodum probabili.

L. 49 *sq.* Παλαισῖίνης δὲ, ἡ νῦν Σελευκίς. *Seleucidem*, Palæstinæ urbem, nemo quod sciam memoravit: & omnino *Seleucis* non urbis nomen est, sed regionis. Quum Palæstinæ partem Syriæ provinciæ adtributam a Pompejo, atque in ea parte *Gadara* urbem etiam ab eodem instauratam, Josephus Bell. Jud. lib. I. cap. 7. §. 7. referat; cogitavi, fortasse ἡ νῦν Συρίας scripsisse Appianum: tum vero adhuc desiderabitur numerale nomen, quod suspicari quis possit fuisse δύο, cujus signum β' a litera initiali sequentis nominis βασιλεῖς absorberi potuerit. Sed hanc meram esse conjecturam intelligo; cui an species aliqua veri insit, doctiores viderint.

L. 51. Ορoίζης recte Reg. B. Aug. Ven. Vat. Vratisl. ut supra, p. 797, 28. L. 52 *sq.* Ναβαταῖος Conf. p. 802, 8 sq.

Pag. 823. L. 60 *sq.* „Παρελθὼν δ' ἐς τὸ Καπιτώλιον οὐδένα τῶν αἰχμαλώτων ὡς ἕτεροι τῶν θριάμβους παραγόντων &c. Imperfecta est oratio, & pendet sententia: deest verbum ἀνείλετο vel πέπρακε, vel tale quid. Sic enim erat in usu. Sic Livius lib. VI. [cap. 4.] de Camillo: *Longe plurimos captivos ex Hetruscis ante currum duxit; quibus sub hasta venundatis, tantum æris redactum est*, &c. Idem etiam mos apud Græcos obtinebat. Plutarchus in Apophthegmatis de Philippo Macedone, ληφθέντων δὲ πολλῶν αἰχμαλώτων ἐπίπρασκεν αὐτούς. *Cum autem plures cepisset captivos, eos vendidit:* & ibidem de Agathocle, λαβὼν δὲ κατὰ κράτος ἐπίπρασκε τοὺς αἰχμαλώτους. *Cum vi cepisset captivos, eos vendidit.*" JAC. PALMERIUS. Verbum ἔκτεινεν dederunt Aug. Ven. Vat. Atque idem inserere jussit MUSGRAV. Sic & Gelen. *neminem captivum necavit.*

L. 63 *sq.*

L 63 *sq.* Ἀριστόβουλος εὐθὺς ἀνῃρέθη. „Id verum non est. Vide Wesseling. ad Simsoni Chron. A. M. 3942. pag. 1508." Pag. 823.
REISKIUS. Imo diu etiam posthac vixisse, & varias rursus fortunæ vicissitudines expertum esse Aristobulum, cum ex Dione, tum præsertim ex Josepho discimus. *L.* 64. Τιγράνης. Vide supra cap. 105. p. 801.

Cap. CXVIII. Vide quæ supra ad *Cap. I.* de *Exordio* & *de Epilogo hujus Libri* adnotavimus.

Lin. 69 *sq.* Verba illa, quæ in Aug. aliisque desiderantur, exhibet cum Editis Vratisl. *L.* 74. προσέλαβον Aug. sicut Pag. 824.
emendaverat H. Steph. Conf. lin. 85. *L.* 82. τὴν ἐπ᾽ αὐτῷ νίκην Aug. Ven. Vat. Vratisl.

Cap. CXIX. Lin. 98. ἐσβαλῶν recte Aug. a pr. manu. Pag. 825.

L. 1. ἐς ἀλλήλους. Sic scripti omnes, cum edit. 1. Idque revocandum duxi, non quod terminatio ἄλληλος cum suis casibus utrique generi communis sit, sed quod masculinum ἀλλήλους eodem modo ad fœmininum πόλεις referri posse putavi, quo ad nomen στρατιὰ sæpe pronomen αὐτοὶ cum suis casibus relatum vidimus. conf. Civ. I. p. 2, 18.

L. 7. Τοσόσδε εἷς οὗτος πόλεμος. Sic ded. Aug. Ven. Vat. Pag. 826.
Vratisl. *Ibid.* καὶ ποικίλος. „F. καὶ ὧδε (vel καὶ οὕτω) ποικίλος." REISK. *L.* 8. ἐς τὰ μέγιστα Aug. *L.* 10. διελεῖν δι᾽ αὐτὰ Aug. Ven. Vat.

Cap. CXX. Lin. 18. Καλουίνῳ. *Domitio Calvino.* Conferendus Noster Civ. II. cap. 91. pag. 299 sq. Hirtius de Bell. Alexandr. cap. 34 sqq. Dio Cass. XLII. 46 sq. *Ibid.* στρατηγοῦντι. Excidisse videtur aliquid. Forsan Ἀσίας στρατηγοῦντι; aut τὸν τῆδε στρατηγοῦντι τῷ Καίσαρι. Certe Civ. II. p. 300, 33. Καίσαρος στρατηγὸς vocatur hic Domitius: quippe *cui Cæsar Asiam finitimasque provincias administrandas transdiderat,* ut ait Hirtius l. c. Videtur autem nunc Appianus ad nomen Καλουίνῳ adjecisse alterum nomen Δομιτίῳ, quo deinceps solo utitur, p. sq. *Ibid. & sq.* ἐπολέμησεν. Consentit in hanc lect. Vratisl. nec eam cum altera commutandam puto.

L. 19 *sq.* ἐς ἀλλήλους ἦσαν. Sic omnino fuit reponendum. Sic supra, p. 665, 88. ὅτε πρῶτον ἦσαν ἐς ἀλλήλους Ῥωμαῖοί τε

Pag. 826. καὶ Μιθριδάτης. Et vulgatissimæ phrases, ἐς χεῖρας ἰέναι, ἐπ' ἀλλήλους ἰέναι.

L. 20. Ἄσανδρος ἐχθρὸς ἴδιος. „ Sententia flagitat δοῦλος, aut οἰκέτης, aut ὕπαρχος." Reiskius. At rursus p. sq. l. 32. Asandrum denuo illum adgressum ait, κατὰ τὸ ἔχθος, *pro inimicitia quam adversus eum gerebat.* Ceterum *Asandrum* hunc Bosporo præfectum fuisse a Pharnace, discimus ex Dione l. c.

Pag. 827. *L.* 23. περὶ τὸ Σκότιον ὄρος, ἔνθα ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ῥωμαίων τῶν ἀμφὶ Τριάριον ἐκεκρατήκει. Supra, ubi istam de Triario victoriam Mithridatis exposuit, cap. 89. p. 775. nomen loci non adjecit. Nunc *Scotium montem* (si modo integra scriptura est) dicit, aliis Scriptoribus non memoratum, qui ad urbem *Zelam* vel *Zielam* gesta hæc esse consentiunt. Conf. Cellar. Geogr. antiq. III. 8. p. 331. & Fabric. ad Dionem XLII. 47. *Scoroba* mons, quem h. l. Candidus nominat, in Bithyniæ Pontique confinibus ponitur p. 668. l. 35 sq. (si modo ibi recte nomen τέλος, *confinium*, expositum est:) at Zela oppidum a parte Armeniæ minoris situm est.

L. 26. ἐπιπέμψαντος αὐτῷ Δομίτιον. In αὐτὸν Δομίτιον cum Editis facit Vratisl. Quam lectionem si sequeris, hæc erit sententia, *ipsum illum Domitium*, de quo nempe ante dictum est. αὐτῷ reponendum monuit Reiskius.

L. 31. Θεοδοσίαν. Vide ad p. 806, 80. *L.* 35. καὶ βασιλεὺς Βοσπόρου. Percommode Reiskius: „ καὶ βασιλεύσας Βοσπ."

Pag. 828. *Cap.* *CXXI.* *Lin.* 41. ἀπὸ τῆς βουλῆς Aug. Ven. Vat.

L. 44. ἐν Κομάνοις ἱερωσύνης. Vid. p. 736, 8 sqq. & 818, 72. & quæ ad hæc loca monuimus. *L.* 45. ἐς Λυκομήδην. Apud Hirtium quidem Bell. Alex. c. 66. vulgo *Nicomedes* hic nominatur, quemadmodum & apud Appianum adhuc erat vulgatum: & sic Cand. quoque, & Vratisl. cum quibus & Vat. & Ven. conspirare videntur. At vero Augustani nostri lectionem, quam prætuli, non solum Strabo confirmat, lib. XII. p. 558. sed etiam apud Hirtium in probatissimis scriptis codicibus pariter *Lycomedi*, non *Nicomedi*, legi Oudendorpius ad illum Hirtii locum (in edit. Commentariorum J. Cæsaris

p. 836.) testatum fecit. Ac multo sane probabilius est, notum nomen Nicomedis librariorum errore locum alterius nominis minus in vulgus noti occupasse, quam vice versa. Pag. 828.

L. 48. ἀπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος, *post Cæsarem Aug.* vel, *inde a Cæs. Aug.* Supra, de Cappadocia loquens, (pag. 801. extr. & sq.) dixerat: ἐφ' οὗ scil. Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ, καθάπερ τὰ λοιπὰ, καὶ ἥδε ἡ βασιλεία περιῆλθεν ἐς στρατηγίαν. Unde h. l. reponendum videri ἐπὶ posset pro ἀπό: atque sic, deleto inciso post περιῆλθεν, jungenda illa verba ἐπὶ τοῦ Σεβ. Καισ. cum præcedentibus forent. At quum præpositio ἀπὸ non solum percommodam, sed paulo etiam veriorem (ut ad loc. cit. monuerunt viri docti) efficiat hujus loci sententiam; non fuit ab illa discedendum. *L.* 52. ἐπὶ ψάμμον Aug. Et emendavit REISKIUS.

L. 54. εἰκότως ἥ τε νίκη Reg. B. Aug. Vratisl. ut emend. H. Stephan. *L.* 55. Μέγας ἐκλήθη. Vocab. Μέγας, quo caret edit. 1. cum Regiis & Vratisl., tacite adjecerat H. Stephanus. Exhibet autem idem vocab. codex Aug. *L.* 56 *sq.* Λαγιδῶν recte idem Aug. Conf. Civ. I. p. 158, 66 sq. *L.* 57. Αἴγυπτος ἐς *&c.* Etiam Vaticanus noster ignorat importunam illam conjunct. quæ post Αἴγυπτος erat intrusa. *L.* 58. ἔλειπεν Aug. & Vat. ut edit. H. Steph. Conf. Civ. I. p. 8, 20. Pag. 829.

ADNOTATIONES
AD APPIANI LIBRUM
DE REBUS ILLYRICIS.

QUUM Regii Codices, e quibus prima Editio Historiarum Appiani adornata est, non nisi *Initium* fere hujus *Libelli de* REBUS ILLYRICIS, usque ad p. 835. l. 73. nostræ editionis, exhiberent; nihil amplius nec primus Editor, nec H. Stephanus, dare potuerant. Sed ne TOLLIUS quidem, quum Anno MDCLXX. ederet Appianum, Librum hunc integrum

ſuæ Editioni inſeruit. Licet enim Anno M. D. IC. id eſt, ſeptuageſimo ante quam Tolliana prodiret Editio, *Illyrica* hæc *Appiani Hiſtoria* a DAVIDE HOESCHELIO ex Codice noſtro Auguſtano fuiſſet edita; *Tollius* tamen, ſive ignarus quid ante ipſum in provincia ea, quam adminiſtrandam ſuſcepit, geſtum eſſet, ſive nil curans ut vel exemplar Hœſchelianæ editionis vel (ſi id minus poſſet) Apographum ſaltem ejus nanciſceretur, poſt Fragmentum hujus Libelli, quod in Stephanicis editionibus continebatur, nihil amplius niſi *Petri Candidi latinam Verſionem*, quam H. Stephanus ſuæ Editioni jam adjecerat, exhibuit; tum vero in fine libelli verba hæc ejuſdem H. Stephani ſua facere non erubuit: *Græcum Exemplar, Lector, unde Illyrica transtulit Interpres, nondum ſumus nacti integrum: ſed tantum ejus fragmentum, quod & ipſum tibi exhibemus. Interea faciendum duximus, ut ſaltem verſionem Interpretis, qualiſcunque illa eſſet, adjiceremus. Tu, lector, utere, fruere, & noſtris laboribus fave.*

Nobis in recenſendo hoc Libro, præter exemplar *Editionis Hœſchelianæ*, ad manus fuit primum ipſe toties a nobis in totius hujus Operis curſu laudatus *Codex Manuſcriptus Bibliothecæ Auguſtanæ*, e quo Hœſchelius editionem ſuam paraverat. Tum *Varietas Lectionis ex Codice* illo *Veneto* Bibliothecæ S. Marci, quem pariter ſæpius jam laudavi, opera ſtudioque Viri nobis amiciſſimi JO. PAUL. BLESSING, Ulmenſis, S. Th. Cand. ad marginem apographi editionis Hœſchelianæ, quod Venetias ad eum miſeram, adſcripta. Præterea quum in *Codice Manuſc. Voſſiano* Bibliothecæ Univ. *Lugdunenſis Batav.* pars illa (longe, ut dixi, maxima) hujus de Rebus Illyricis Libelli, quam Editiones Appiani non exhibebant, ex antiquo exemplari deſcripta contineretur; WYTTENBACHIUS V. Cl. humaniorum Literarum in Lyceo Amſtelod. Profeſſor, hoc, quidquid in Voſſiano illo Codice ad Appianum pertinebat, admirabili patientia (tantus ineſt Viro, propriis ceteroquin laboribus tam gravibus quam luculentis occupatiſſimo, ſtudia hæc quovis modo juvandi ardor) in

usum nostræ Editionis sua manu transscribere mecumque perhumaniter communicare voluit.

Ceterum spes olim haud vana mihi fuerat oblata, fore, ut ex *Vaticano* illo *Codice CXXXIV*, e quo deinde Librum de Bello Mithridatico expolire mihi licuit, Varietatis Lectionum ad Librum hunc de Rebus Illyricis pertinentium mihi fieret copia. Et, intercedente præsertim auctoritate singularique patrocinio Summorum primariorumque Virorum, quibus consilium meum edendi Appiani commendatum probatumque fuerat, eo jam erat res perducta, ut erudito nostro amico, Romæ tunc agenti, *Andreæ Birchio*, Hafniensi, qui operam excerpendarum Lectionum benevole mihi spoponderat, usura illius Codicis propediem esset concedenda. Sed postquam mihi per eosdem dies Vir doctissimus JOSEPHUS SPALLETTI, literis privatim ad me Roma datis, significavit, se ipsum jam aliquamdiu (ex quo tempore nempe, a Bandinio, Florentino, V. Clar. meo nomine compellatus, Indicem codicum manuscriptorum Appiani, qui in Vaticana Bibliotheca essent, confecerat) in recensenda ad ejusdem Codicis Vaticani præscriptum eadem hac Illyrica Appiani Historia occupari, & in eo jam esse, ut brevi Libellum illum, justo etiam Commentario & novis Tabulis Geographicis illustratum, in lucem ederet; ultro Birchium meum, ut ab incepto desisteret, hortatus sum; neque committendum putavi, ut Spalletto, doctissimo optimoque Viro, qui ceteroquin omne officiorum genus, quod in nostram Appiani Editionem ab ipso proficisci posset, & liberalissime tunc maxime obtulerat, & fideliter deinde præstitit, ullam partem fructuum laboris illius, quem in Libellum hunc Appiani a se insumtum profitebatur, præripere equidem voluisse viderer.

Interim subsidio ex eodem, quem dixi, *Vaticano Codice* petendo non prorsus caruit nostra hæc ejusdem libelli Editio: siquidem ad manum fuit & ubique cum Græco contextu a nobis collata est *Latina* hujus libri *Versio*, ex eodem ipso Græco Vaticano exemplari fideliter ac luculenter a STEPHANO GRADIO superiori seculo confecta, quæ Joh. Lucii Dalmatæ

de Regno Dalmatiæ & Croatiæ libris (Amſtelæd. MDCLXVI.) adjecta eſt. Speraveram autem, Spalletti editionem multo ante hanc noſtram in Lectorum manibus fore, & eam ſpem ipſe fecerat Spallettus: ſed nunc, an lucem illa viderit, aut quando tandem proditura ſit, cognitum non habeo.

Pag. 830. *Cap. I. Lin.* 1. Ἰλλυριοὺς Ἑλλ. ἡγοῦνται, *Illyrios Græci exiſtimant*, vel *Illyrios adpellant.* De poſteriori hac notione verbi ἡγοῦμαι dixi ad Hiſp. 151, 61. & 180, 57.

L. 5. τὰ πρόσοδα. Lectionem hanc, licet inſolentiorem paulo formam referat, revocandam ex mſſptis duxi. Sic certe dederunt Aug. Ven. & Vratisl. Vratislavienſis autem hic codex non niſi Fragmentum illud Libri hujus exhibet, quod in Regiis codicibus & in ſuperioribus editionibus continetur.

L. 8. ὑπὲρ ἑξακισχιλίους. Sic Hœſchel. cum Aug. & Ven. Pariter Gradius, *ſupra ſex millia.* Sed præpoſitionem ignorat Cand. *longitudinem ſex millium ſtadiorum.* Cum Reg. A. facit Vratisl.

Pag. 831. *Cap. II. Lin.* 16. Αὐταριέα Hœſch. cum Aug. & Ven. *Autarium* Cand. & Grad. *L.* 19. Ἐγχέλεες Hœſch. cum Aug. Ven. & Vratisl. Et ſic poſcebat nomen Ἐγχέλευς, quod præceſſerat lin. 16. *L.* 20. Αὐταριεῖς. Aliis ſcriptoribus Αὐταριάται. *Ibid.* Δασσαρήτιοι. Sic, excepto Reg. A. ſcripti omnes, & uterque interpres. *L.* 21. Δάρσοι. Vide Stephanum Byz. v. Δάρσιοι & ibi Holſten. *L.* 22. καὶ Σκορδίσκον Παίονι καὶ Τριβαλλὸν Hœſch. cum Aug. & Ven. Sic & Gradius: *Pæone autem Scordiſcum (genitum) & Triballum.* Sed Candidus: *Autario ipſi Pannonium, vel Pæonum potius, & Scordiſcum filios fuiſſe ajunt, Pæono Tribalum.*

Pag. 832. *Cap. III. Lin.* 25 *ſqq.* πολλά. καὶ περιώνυμα ἔτι νῦν &c. Sic orationem diſtinxi cum Gradio, cujus hæc eſt loci hujus verſio: *Gentes ſunt Illyriorum, ut in regione ampla, multæ; & inclyti etiam nunc nominis, effuſam late colentes terram, Scordiſci ac Tribali.* Solorum Tribalorum agrum olim in ſpatium XV. dierum itineris patuiſſe, Strabo auctor eſt lib. VII. pag. 318.

L. 28. εἴ τι Hœſch. cum Aug. Ven. Vratiſl. *L.* 29. Φιλίππου τε καὶ Ἀλεξ. Hœſch. cum Aug. & Ven. Sic & Cand. & Grad. Sed cum Regiis ſtat Vratiſl. *L.* 36. Ἀρδιαῖοι. Vide infra, ad p. 843, 97. *Ibid.* Verba πρὸς αὐτὰ, quæ perperam vulgo in Edd. & mſpt. inter ὄντες & ἄριστοι inſerta ſunt, orta eſſe ex eis quæ ſequuntur, πρὸς Αὐταριέων, facile patet. Pag. 832.

L. 42. Αἰζυρνίδας Reg. B. Aug. Ven. Vratiſl. Conf. Civ. II. 227, 95 ſqq. Pag. 833.

CAP. IV. Lin. 43. Αὐταριέας δὲ &c. In ed. C. Steph. aſteriſco notatus hic verſus eſt, ut indicetur nonnihil in eo deeſſe.

L. 44. Μολιστόμῳ. Nomen hoc Candidus, ſive quod abeſſet ab ipſius exemplari, ſive quod intricatioribus nexibus ſcriptum eſſet, plane præteriit: *quippe eoſdem*, inquit, *Celtaſque, quos Cimbros vocant, ad Delphos poſuiſſe caſtra.* Sed nemo, quod ſciam, ex ceteris Scriptoribus, qui ad ætatem noſtram pervenerunt, *Moliſtomi*, Gallorum vel Cimbrorum ducis, meminit: nec in hac hiſtoria *Cimbros*, præter Appianum, quiſquam nominavit. *Brenno* duce a *Gallis* ſuſceptam illam Delphicam expeditionem eſſe, conſentiunt alii Scriptores, quorum loca collegit Simſonus in Chron. Univ. ad A. U. 3726. e quibus præcipue cum Noſtro conferendus Juſtinus XXIV. 8. & Pauſan. in Phoc. ſ. lib. X. c. 23. qui tempus ſuſceptæ hujus expeditionis figit in ann. 2. Olymp. CXXV. id eſt, in A. U. C. 475. Ceterum *Cimbros* ab Appiano Celticis populis pariter adnumeratos videmus Civ. I. c. 29. p. 42, 91. ac de ea re jam monuimus ad Exc. ex lib. Gall. p. 73, 26.

L. 48. ἐμπεσόντων. Sic Hœſch. cum Aug. & Ven.

L. 49 *ſqq.* βατράχων πλῆθος --- καὶ φθόρος Αὐταριέων μάλιστα. Hujus rei meminit Diodor. Sic. III. 30. Juſtin. XV. 2. (ubi perperam vulgo *Abderitas* pro *Autariatas* legitur;) Ælian. Hiſt. Anim. XVII. 41. Cf. Weſſeling. ad Diodor. l. c. Αὐταριέων autem hic apud Appianum recte edidit Hœſch. cum Aug. & Ven. *L.* 54. καὶ τὴν Γετῶν Hœſch. cum Aug. & Ven. Sic & Gradius, *Getarum tellurem.* Cum Reg. B. facit Vratiſl.

L. 55. Βασταρνῶν. Conf. ad Mithrid. 744, 31. *L.* 61. ἐπιστρέφουσι δ' αὐτοῖς &c. Mirus hiſtoriæ ſaltus ab A. U. 475. Pag. 834.

quo Delphica ſuſcepta expeditio eſt, in annum ab U. C. 649. in quem incidit illa Conſulum clades, cujus mentio facta eſt in Epit. rer. Gall. p. 73, 25 ſqq. *L.* 64. In ἐσβάλλοιεν conſentit Vratisl. *L.* 66. ἐνέβαλε. ἐνέβαλλε Vratisl. cum Reg. A.

Pag. 834.

Ibid. ſq. μέχρι Γάϊον Μάριον. Nec Cand. nec Grad. prænomen adjecerunt. *L.* 68. ἐγκρατῶς Hœſch. cum Aug. & Ven.

Pag. 835.

L. 70. πολλάκις, ὥς μοι Hœſch. cum Aug. Ven. Cand. Grad.

Cap. V. Lin. 76. αὖθις, ἅμα τοῖς Κελτοῖς, Ἰλλυριῶν οἱ Σκορδίσκοι *&c.* Scordiſcos ipſos quoque Gallicæ originis fuiſſe, docet Strabo VII. 296. A. 313. D. & Juſtinus XXXII. 3. Ceterum hanc Scordiſcorum aliorumque excurſionem qua Delphicum templum ſpoliarunt, Valeſius in Commentat. de Divitiis & ſpoliationibus Templi Delphici (*in Hiſtoire de l'Acad. des Inſcript. T. III. p.* 78.) in annum 164. ponit poſt ſuperiorem expeditionem Brenno duce adverſus Delphos ſuſceptam; non ſatis video, quo ſive auctore ſive documento uſus. In exponendo quidem facto unum Appianum auctorem ſecutus eſt, neque alium ſequi (quantum video) potuit, quoniam apud neminem alium Scriptorem mentio hujus rei reperitur. Appianum autem ſi audias, accidit ea incurſio paulo ante annum ab U. C. 564. quo L. Scipio conſulatum geſſit.

L. 80. Ῥωμαῖοι δ' ἔχοντες ἤδη δεύτερον καὶ τριακοστὸν ἔτος ἀπὸ τῆς πρώτης ἐς Κελτοὺς πείρας *&c.* Latine ſic reddenda erant hæc verba: *Romani elapſo altero & triceſimo poſt primum bellum cum Gallis anno.* Sed vereor, ne inſigniter erratum ſit in numerorum notis. Certe hunc numerum ſi teneas, non facile dixeris, quamnam Romanorum πρώτην ἐς Κελτοὺς πεῖραν dixerit Appianus. Si eſſet, ἔχοντες ἤδη διακοσιοστὸν ἔτος, tum quidem primum illud Gallicum bellum, quo capta Roma eſt, reſpiceretur.

L. 83 *ſq.* ἡγουμένου Λευκίου Σκιπίωνος. Lucium quidem Scipionem, Conſulem, A. U. 564. per Macedoniam & Thraciam exercitum duxiſſe, quum adverſus Antiochum tenderet, novimus: ſed cum Scordiſcis Mædis ac Dardanis bellum in illis regionibus geſſiſſe, nemo præter Appianum noſtrum memoriæ prodidit. Nec minus ſingulare eſt, quod de eodem Scipione

pag. sq. lin. 91 *sq.* dicit, δωροδοκήσαντα τοῦ ἱεροῦ χρυσίου, *sacro auro* (quod nimirum ex templis raptum fuerat) *corruptum*. Nam peculatus quidem & reum actum & damnatum L. Scipionem constat: sed pecuniam ab Antiocho, non a Dardanis vel Mædis, accepisse accusatus erat. Sed poterat Appianus harum rerum auctores habere, quorum scripta ad ætatem nostram non pervenerunt. Pag. 836.

Cap. VI. Lin. 98. Νωρικοὺς. Accentum in ultima posui, quemadmodum fere apud alios Scriptores ὀξυτόνως hoc nomen usurpatur. Sic autem & apud Nostrum plus semel occurrebat in Exc. XIII. ex lib. Gall. pag. 85 sq. Eodemque modo infra, pag. 868 sq. lin. 94, 96. & 99. Hœschelius cum mssp. Aug. & Leid. (quamquam & ibi inconstantes hi sunt) ediderat. *L.* 2. τοῖς ἰδίοις ἑκάστους ὀνόμασι. Si cui audacius factum videtur, quod vocab. ἰδίοις (ex auctoritate quidem interpretum, qui manuscriptis exemplaribus usi sunt) in contextum inserui; is videat, an τοῖς ἑκάστων ὀνόμασι malit.

L. 8. καὶ περὶ Κρήτης λέγων. Quod Candidus in textu habet, *quum de Celtis scriberem*, id ex superioribus, pag. 835, 70. huc traductum esse potest. Historiam περὶ Κρήτης fuisse partem lib. V. Historiarum Appiani, supra vidimus p. 98. ad Excerpt. VI. ex lib. V. Poterat autem ibi alia occasione verba de his facere. Pag. 837.

Cap. VII. Lin. 12 *sqq.* Ἄγρων ἦν βασιλεὺς Ἰλλυριῶν *&c.* De *primo* hoc Romanorum *Bello Illyrico* vid. Polyb. II. 2 sqq. Liv. Epit. XX. Flor. II. 5. & quos ad Florum Camers & Freinshemius nominarunt; quibus addendus Dio Cass. Exc. Leg. XI. Opp. T. I. p. 63 sq. num. CLI. edit. Reim.

L. 15. Κέρκυραν. Sic Hœschelius ediderat, & sic p. 839, l. 39. & 48. dederunt Aug. Ven. Atque id usitatum apud Græcos *Corcyræ* insulæ nomen est. Sed iidem Aug. & Ven. sicut h. l. Κόρκυραν, sic pag. sq. l. 39. Κορκύρας dant, quod ibi Hœschelius quoque repræsentavit: & Leidensis codex, qui hoc quidem loco, in quo nunc versamur, lacer est, tribus reliquis locis ubi idem nomen in hac historia occurrit constanter Κόρκυραν, non Κέρκυραν, nomen hujus insulæ exhibet.

Et eſt quidem haud procul Pharo & Iſſa ad Dalmatiæ oram
Pag. 837. minor quædam *Corcyra*, *nigra* cognominata, cujus nomen rectius per ο, Κόρκυρα, quam Κέρκυρα per ε, ſcribi, Euſtathius monuit ad Dionyſ. Perieg. v. 494. Sed apud Polybium quidem II. 9 ſqq. ubi de eadem re agitur, quam Appianus hîc exponit, conſtanter Κέρκυρα adpellatur: & ſicut hæc inſula apud Appianum noſtrum una cum Epiro nominatur; (τῆς τε Ἠπείρου τινὰ καὶ Κέρκυραν ἐπ' αὐτοῖς·) ſic & apud Polybium de eadem ita diſſeritur, ut nulla alia niſi major illa atque ad Epiri oram ſita *Corcyra* intelligenda videatur.

Pag. 838. *L.* 18. Ἴσσα. Vide Auctores a Cellario excitatos, Geog. ant. lib. II. c. 8. p. 624. Conf. Holſten. ad Stephan. Byz. v. Ἴσσα. De literarum η & ι perpetua confuſione nil adtinet dicere. Terminationem autem librarius aliquis a Ciliciæ urbe *Iſſo*, quæ ex Alexandri hiſtoria innotuerat homini, ad hujus inſulæ nomen transtulit. *L.* 25. Πίννη. *Pine* Cand. & Grad.

Pag. 839. *L.* 38. ἐφ' ἑαυτῆς. Sic recte Ven. ut ediderat Hœſch. ex Aug. a pr. manu. *L.* 42 *ſq.* ἀπέχῃ τε τῶν Hœſch. cum Aug. a prim. man. & Leid. ἀπέχηται τῶν Ven. & ſic Aug. ſuperſc. alteri lectioni.

L. 43. καὶ τὸν Λίσσον. Polyb. II. 12. καὶ μὴ πλεύσειν πλέον ἢ δυσὶ λέμβοις ἔξω τοῦ Λίσσου, καὶ τούτοις ἀνόπλοις. *Iſſam* inſulam, hîc dici non poſſe, ipſe ſitus ſatis oſtendit. *Liſſus* extrema urbs Illyrici a meridie eſt. Poterat etiam τὴν Λίσσον ſcribere Appianus: ſed in maſcul. genere plus ſemel apud Polybium nomen hoc invenitur.

Pag. 840. *CAP. VIII. Lin.* 49. ἔστιν ἃ χωρία. Sic ſimpliciſſima ratione reſtitui partim mendoſa partim mutilata mſſptorum lectio poſſe videbatur. Familiaris Appiano illa phraſis ἔστιν οἵ, ἔστιν ἅ, &c. *L.* 50. ἐν τοσῷδε, *interim*, *interea*: nempe, donec, perſpecta ejus fide, majora etiam darent.

L. 52. Κελτοῖς ἐπὶ τριετὲς τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἐριδ. Cand. *Romanis quippe per triennium circa Erid. cum Celtis dimicantibus.* Gradius: *Romanis bello, quod per triennium adverſus Celtas, eos maxime qui ripam Eridani colunt, geſſere, occupatis:* videtur importunam partic. καὶ, quam mſpti h. l. in-

ferunt, latino verbo *maxime* reddere voluisse. *L.* 54 *sq.* Ἰλλυριῶν. Ἰλλυριὸν Aug. *L.* 63 *sq.* καὶ δεύτεραι πεῖραί τε καὶ συνθῆκαι &c. Excidisse videtur pronomen αἵδε. Pag. 841.

Cap. IX. Lin. 69. Γένθιος, Ἰλλυριῶν ἑτέρων βασιλεύς. Conf. Excerpt. XVI. ex lib. Maced. p. 531. De *Secundo* autem hoc *bello Romanorum Illyrico*, conferendus Liv. XLIV, 30 sqq. Plutarchus in Æmilio Paulo, & alii quos citavit Camers ad Flor. II. 13.

L. 85 *sqq.* ἑβδομήκοντα δ᾽ αὐτοῦ πόλεις &c. Liv. XLV. 34. Pag. 842.

Cap. X. Lin. 97. Ἀρδεῖοι. Rectius Οὐαρδεῖοι vel Οὐαρδαῖοι. Pag. 843. Liv. Epit. LVI. *Fulvius Flaccus* (conf. App. hac pag. lin. 6.) *Consul Vardaeos* (editt. vett. *Vardeos*) *in Illyrico subegit.* Ubi vide quae habet Drakenborch. & conf. Gronov. ad Liv. XXVII, 30. & Reimar. ad Dion. T. I. pag. 63. Hos *olim* Ἀρδυαίους *vocatos*, (quo nomine Polybio II. 11. & Appiano supra pag. 832, 36 & 39, memorantur) *dein* Οὐαρδαίους *nominatos esse*, Strabo docet lib. VII. p. 315. D. Nam quin vulgatum ΟΥΑΡΑΑΙΟΥΣ apud Strabonem ex ΟΥΑΡΔΑΙΟΥΣ corruptum sit, quod perspecte Gronovius monuit, dubitari non debet. Hinc Ptolemæus & Plinius, tacentes de *Ardyæis* vel *Ardiæis*, solos Οὐαρδέους, *Vardeos*, commemorant.

Ibid. Παλάριοι. Hi sunt haud dubie qui Πληραῖοι Straboni l. c. dicuntur. Id certe longe melius convenire videtur, quam quod Cellarius habet Geogr. Antiq. p. 607. „Videas an Pleræos Strabonis cum Pyræis Plinii possis componere." Quemadmodum Παλαρίους suos Appianus cum Ἀρδείοις conjungit, sic Strabo Πληραίους cum Ἀρδιαίοις, & *Pleræorum* regioni Corcyram nigram, *Ardiæorum* Pharum insulam oppositam scribit.

L. 98. ὑπὸ Ῥωμαίους. Paulo post, p. sq. l. 14. ὑπὸ Ῥωμαίοις editum est.

L. 8 *sq.* Ἰάποσι - - Σεμπρώνιος ὁ Τουδιτανὸς ἐπίκλην. Liv. Epit. LIX. & Fasti Triumph. Capitol. apud Pigh. T. III. pag. 26. *Tuditani* nomen alibi etiam varie corruptum a librariis vidimus, Hisp. 147, 90. & Civ. I. pag. 28, 46. *L.* 9 *sq.* Πανδούσας Τιβέριος. Sic & Gradius, *Pandusas Tiberius*, quemadmodum Hœschelius consentientibus libris nostris edidit,

Pag. 843. Pandosia Lucanorum vel Brutiorum itemque alia Epiri urbs est: sed *Pandusas*, Romani hominis nomen, nescio an usquam aliâs reperiatur. Quod *Tib. Pandusium* hunc Pighius l. c. vocavit, ejus nominis non alium auctorem nisi Candidum, Appiani interpretem, habuit. Neque vero ceteroquin notius nomen *Pandusius*, quam *Pandusas*, esse video. Itaque nomen istud, & omnino viri hujus mentionem, Freinshemius Suppl. Liv. LIX. 83. ubi de bello hoc Sempronii cum Japodibus agit, plane præterire consultius duxit.

L. 11. Σεγεστανοὶ Λευκίῳ Κότῃ καὶ Μετέλλῳ. „In his verbis mendi quid suspicor, & cum unius Metelli provincia hæc fuerit, *Segestanos L. Cotta ac Metello Consulibus deditos* scriptum fuisse." PIGHIUS, *Annal. Rom. ad A U.DCXXXIV. T. III. p.* 80. Cf. Freinsh. Suppl. Liv. LXI. 74. De Metello rursus Noster p. 845, 35 sqq. Videtur autem hîc duos imperatores dicere, qui diversis temporibus cum Segestanis bellum gesserunt. Conf. p. 859, 49 sq. Ceterum „nomen populi quod adtinet, *Segestanos* a *Segesta* vel *Egesta* dictos, præposita hujus urbis nomini (quæ in Carnis erat) a Romanis Scriptoribus littera *S*, ne obsceno nomine appellaretur" ex Festo monuit Harduin. ad Plin. III. 8, 14. p. 163. De Cæsaris Octaviani bello cum *Segestanis* vide infra cap. 22 sqq.

Pag. 844. *CAP. XI. Lin.* 13 *sqq.* Δαλμάται &c. Liv. Epit. 47. *C. Marcius Consul adversus Dalmatas parum prospere primum, postea feliciter pugnavit. &c.* *L.* 24. ἐς πόλιν Δελμίνιον. — Stephanus Byz. in Δάλμιον· ΔΑΛΜΙΟΝ, πόλις Δαλματίας, μεταξὺ Ἰλλυρίας καὶ Ἰταλίας. - - Ἀππιανὸς δὲ τὴν πόλιν Δελμίνιον καλεῖ.

L. 24 *sq.* ὅθεν ἄρα καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῖς ἐς Δαλματέας, εἶτα Δαλμάτας, ἐτράπη. Doctiss. WESSELINGIUS, *ad Antonini Itinerar.* p. 265. postquam dixerat: „Quas *Dalmatias* mspti (apud Antoninum) vocant, eas *Delmatias* antiquiores dixissent"; [qua de scriptura, præter ea quæ ibid. ipse Wesseling. adfert, consuli possunt viri docti ad Liv. Epit. LXII. & Cellar. Geogr. antiq. II. 8. pag. 614.] hæc subjecit: „Neque aliter olim fuit in Appiani Illyr. pag. 6. [edit. Hœsch.] Καὶ

συνήλασεν ὅμως εἰς πόλιν Δελμίνιον· ὅθεν ἄρα καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῖς ἐς Δαλματαίας, εἶτα Δαλμάτας ἐτράπη. Manifestum enim ex verborum ordine & sententia est, priore loco Δελμάτας Appianum scripsisse." At quum ἐς Δαλματαίας -- ἐτράπη dicit, *mutatum*, *conversum* est; videri poterit per α potius nomen hoc scripsisse, & illam conversionem literæ ε in α significasse. Terminationem autem gentilis nominis quod adtinet, dubitari non debet, αιας ex εῖς esse corruptum: & usu ita tritum nomen Δαλματεῖς apud Græcos scriptores est, quos Cellarius l. c. nominavit, (quibus addi Stephanus Byz. poterat) ut idem Cellarius ibid. solum fere Polybium sibi visum esse, qui Excerpt. Legat. CXXIV. Δελματεῖς, vocali secunda ε, scripserit. Atqui eodem Polybii loco Codex mspt. Bavaricus (quem emendatiorem passim, quam Ursini codicem, comperi) non Δελματεῖς, sed Δαλματεῖς, exhibet: ac fortasse eodem modo erat in Ursini codice, cujus lectiones bene multas ab Ursino tacite mutatas esse constat. Pag. 844.

L. 32. ὅπου τύχοι ἐνεπίμπρασαν. Forsan, ὅπου τύχοιεν ἐνεπίμπρασαν. Pag. 845. *L.* 33. Post phrasin illam πολλὰ μὲν κατεπρήσθη excidisse utique aliquid videri potest, quod illi particulæ μὲν respondeat. *L.* 35. Καικίλιος Μέτελλος. Livius, Epit. LXII. *L. Cæcilius Metellus Dalmatas subegit.* Adde quæ habet Freinsh. Suppl. lib. LXII. 8. & Pigh. T. III. p. 80. Conf. Appianum supra p. 843, 11 sq.

Cap. XII. Lin. 42. Πρωμόναν πόλιν. Hujus urbis frequens rursus mentio infra occurrit, cap. 25. & sqq. Hinc corrigendus fortasse Strabo, apud quem lib. VII. pag. 315. B. Πριάμων nomen illius urbis editum est, pro quo Πρώμων legendum videri potest: nam terminationem quod adtinet, quam ex tertia declin. masculino genere Strabo usurpat, ea quidem nos turbare non debet, sic enim etiam Σάλων, ωνος, ibid. vocatur, quæ nostro ἡ Σαλώνη; & eamdem varietatem in aliarum civitatium nominibus frequenter observamus.

L. 46 *sq.* τέλος ἔπεμψε σ͂ρατοῦ πολλοῦ. Non sperno Hœschelii emendationem, σ͂ρατὸν πολλὸν: sed quum nec satis certa videretur, lectionem msptorum exhibui, quæ tamen difficul- Pag. 846.

Pag. 846. tate non caret. Ceterum cladis illius, quem exercitus Cæsarianus ab Illyriis accepit, nescio an apud alium Scriptorem mentio occurrat.

L. 50 *sq.* τὸν Ἰόνιον ἐπέρα. Si ab Appiano est præpositio ἐς, quam hic inserunt libri, excidit nomen ad illud pertinens; ut ἐς Νυμφαῖον τὸν Ἰον. ἐπέρα, (cf. Civ. II. 256, 86 sq.) aut aliquid tale scriptum reliquerit auctor. De verborum structura conf. Civ. II. p. 226, 68. & Præf. p. 6, 93 sq. Annib. 229, 18.

L. 55 *sqq.* De *Gabinio* conf. Civ. II. cap. 59. pag. 255 sq. Hirt. de Bell. Alexand. c. 43.

Pag. 847. CAP. XIII. *Lin.* 74 *sq.* Οὐατίνιον ἔπεμψε σὺν στρατοῦ τέλεσι τρισί. Nomen, quod literis initialibus truncatum h. l. exhibebant libri, integrum occurrit Civ. IV. 627, 40. ubi etiam *tribus legionibus in Illyrico* præfuisse Vatinium legimus. Quod autem Fabricius ad Dionem XLVII. 22. *Vatinium*, ait, teste Vellejo II. 69. *septem legionibus* tum *validum fuisse*, id mihi secus videtur; nam verba illa Velleji, *eratque septem legionibus validus*, ad M. Brutum, non ad Vatinium, videntur referenda. Ad oram pag. 848. perperam notatus est A. U. 706. pro quo *A. U.* 710. reponendus.

Pag. 849. CAP. XIV. *Lin.* 95. δι' Ἀγριᾶνας. Horum Arrianus de Exped. Alex. I. 5. & sæpe deinceps meminit. Eorumdem frequens apud Curtium mentio. *L.* 97. Ἰλλυριοῖς ἄποικοι. Cand. *ab Illyriis coloni editi.* Gradius: *magna genti claritudo ob Agrianos ab ea profectos.* Sed utique aut Ἰλλυριῶν ἄποικοι aut Ἰλλυριοῖς πάροικοι videtur reponendum.

L. 97 *sq.* ἐπεὶ δ' ἐπὶ τοὺς Παίονας ἐστράτευσε Κορνήλιος, κακῶς ἀπαλλάξας. *Cornelius* hic, quisnam sit, qui adversus *Pæonas* vel *Pannonios* infeliciter pugnasse perhibetur, frustra adhuc quæsivi. Videndum vero, an intelligendus *C. Porcius Cato* sit, qui Consul A. U. 640. male adversus Scordiscos pugnavit, nempe cum toto exercitu ab hostibus interceptus. Liv. Epit. LXIII. Flor. III. 4. Eutrop. IV. 10, 24. Freinshem. Suppl. LXIII. 1-3. Certe & Civ. I. 70, 61. pro Πόρκιος Κάτων libri omnes hodie perperam Κορνήλιος Κάτων exhibent: & *Scordiscorum* sedes, sicut ab aliis auctoribus

in Thracia ponuntur, ſic ab aliis in *Pannonia*. At huic repugnare rurſus videtur, quod continuo adjicitur apud Appianum, *per longum deinde tempus inſequentes Conſules non auſos eſſe contra Pæonas ducere exercitum.* Quippe altero abhinc anno Livium Druſum Conſulem adverſus eoſdem Scordiſcos feliciter pugnaſſe legimus cum apud Livium l. c. tum apud alios. Præterea Scordiſcos, poſtquam ab Romanis adtriti debilitatique erant, tum demum in Pannonia ſedes cepiſſe, tradidit Appianus p. 832, 31 ſqq. *Pag.* 849.

CAP. XVI. Lin. 26 *ſqq.* Ὁ δὲ Σεβαστὸς πάντα ἐχειρώσατο ἐντελῶς. *&c.* Liv. Epit. CXXXI. *Cæſar* (*Octavianus*) *Japydas*, *&* *Dalmatas*, *&* *Pannonios ſubegit.* De eiſdem *Cæſaris Octaviani bellis*, cum hiſce populis videndus Dio Caſſ. lib. XLIX. cap. 34 & ſeqq. & Florus IV. 12. *Pag.* 851.

L. 29. Ὀξυαίους. Forte hinc Plinius corrigendus, apud quem III. 22, 26. *Ozuæi* vocantur. *Ibid.* Περθεηνάτας. An *Parthenos?* Sed hos ſupra (pag. 831, 20.) vulgato nomine Παρθηνοὺς vocaverat.

L. 30. Βαθιάτας. Nihil ſimile hujus nominis in illis oris reperio; niſi Βουθόην oppidum, quod *Butua* apud Plinium, *Batua* in Tabulis Theodoſianis, monente Cellar. II. 8. p. 617, nominatur. *Ibid.* Ταυλαντίους. *Taulantii* Geographis omnibus, & Noſtro ſupra p. 831, 19. & Civ. II. p. 227, 93 ſq. memorati. *Ibid.* Καμβαίους. Non liquet. An *Grabæi?* quos proxime cum Taulantiis Plinius l. c. nominavit; ubi Harduinus monuit: „Forte Γαλάβριοι, de quibus Strabo VII. 316."

L. 31. Κινάμβρους, vel (juxta cod. Leid.) Κανάμβρους. Non magis hi noti, quam Καμβαῖοι. *Ibid.* Μερομέννους. Plin. l. c. *Melcomani.* Ptolemæo II. 17. Μελκομένιοι. Conf. Harduin. ad Plin. Not. 83. *Ibid.* Πυρισσαίους. An *Pyræi* Plinii & Melæ? Πυροῦσται Strabonis VII. 314. B?

L. 31 *ſq.* εἶλε δι' ὅλης πείρας. Non ſatis mihi planam eſſe vim hujus phraſeos fateor: neque lucis quidquam ei adfuderunt interpretes. Candidus: *omni experientia edita ſibi ſubdidit.* Gradius: *omni adhibita opera ſuperavit.* De

Pag. 851. conjectura; quam infra Contextum retuli, δι' ἄλλων ἀπορίας, conf. pag. 853, 55 sq. An δι' ὀλίγης πείρας? Cui opponitur quod sequitur, ἔργῳ δὲ μείζονι.

L. 33. Δοκλεάται. Plinio & Ptolemæo memorati.

L. 34. Ιντερφρουρῖνοι. An *Enderoduni* Plinii? *Ibid.* Ναρήσιοι. Ex Plinio & Ptolemæo noti. *Ibid.* Γλιντιδίωνες. Plinio *Glinditiones.* Apud Ptolem. II. 17. & Strab. VII. 314. B. Διτίωνες memorantur, quos suspicari quis posset eosdem esse truncato nomine: sed Ditiones separatim nominat Plinius, & a Glinditionibus distinguit. *L.* 35. Ταυρίσκοι. Alpinus populus. Strabo, Plin. Stephanus Byz. &c.

L. 36. Ἱππασῖνοι. An *Hemasini?* quos una cum Parthenis Plinius nominat. *Ibid.* Βεσσοὶ. In Thracia, ad Hæmum montem: a M. Lucullo superati, cujus infra meminit, cap. 30. pag. 869. Conf. Eutrop. VI. 8, 10. & Freinshem. Suppl. Liv. XCVII. 16 sq.

Pag. 852. *L.* 37. Κορκυρηνούς. Videntur incolæ *Corcyræ nigræ* dici, quæ non multum a Melita abest, in ora Dalmatiæ. Alterius Corcyræ incolæ Κερκυραῖοι vocantur. (vide saltem Civ. II. pag. 228. lin. 99 sqq.) Nunc in his alia terminatio nominis locum habere potest; & Græcum nomen minoris hujus Corcyræ nigræ per ο potius quam per ε efferri, supra monui ad p. 837, 15.

L. 41. Μοεντῖνοι. Μονήτιον vel Μονήτον (ni potius Μονήτιον legendum) Strabo IV. 207. C. & VII. 314. D. inter præcipuas urbes Japodum illorum Alpinorum refert, qui, cum latrociniis diu invaluissent, ab Augusto tandem debellati domitique sunt. *L.* 42. Αὐενδεάται. In eorumdem Japodum urbibus apud Strabonem locis cit. Οὔενδρος vel Οὔενδος ponitur, posteriori autem loco manuscripti Οὐενδὼ dabant, ex Αὐενδὼ vel Αουενδὼ corruptum. *Avendo*, Antonin. Itin. p. 274. & Tabula Peuting. monente etiam Cellario Geog. Ant. II. 8. p. 610.

L. 42 *sq.* Αὐρουπῖνοι. Vide Strab. & Antonin. ibid. & ad Antonin. Wesseling. Adde Cellar. l. c.

Cap. XVII. Lin. 48. Σαλασσοὶ. *Salassi* populus Alpinus, de quo mox uberius hoc ipso capite agitur. *L.* 49. Σεγεστανοὶ. Horum jam supra meminit, pag. 843, 11 sqq. Conf. infr.

infr. cap. 22 sqq. p. 859 sqq. *L.* 50. Δαίσιοί τε. Secure Δαισιτιᾶται edere potueram. Hos Strabo p. 314. C. inter Pannonicos populos refert; Plinius III. 22, 26. & Vellej. II. 115. in Dalmatia ponunt. Conf. Cellar. II. 8. p. 621. Pag. 852.

L. 53. τέλη τοὺς παροδεύοντας ᾔτουν. De hujus populi prædationibus vide Strabonem IV. 205. *Quippe qui*, inquit, *& D. Brutum Mutina cum suis fugientem viritim denarium solvere coëgerunt.* &c. *L.* 54. Οὐέτερ. *Antistius Vetus.* Freinshem. Suppl. Liv. CXXXI. 37. *L.* 55 *sq.* ἁλῶν ἀπορίᾳ. Salis causa etiam Autariatæ & Ardiæi bellum olim habuerant. Strab. VII. p. 317. D. Pag. 853.

L. 57. καὶ Οὐέτερος ἀποστάντος. Quum libri ἀποστάντες darent; aut hoc modo emendandus fuit locus, aut interserendum erat participium ἀποχωρήσαντος, ut legeremus, καὶ ἀποχωρήσαντος τοῦ Οὐέτερος ἀποστάντες, sicut p. 858, 45 sq. est ἀποχωρήσαντος τοῦ Καίσαρος ἀποστάντας. *L.* 64. Μεσσάλας Κορουΐνος. Valerius Messala. Dio XLIX. 38. Cf. Civ. IV. c. 38. &c.

CAP. XVIII. Lin. 68. Τεργηστόν. Vide Wesseling. ad Antonini Itiner. p. 271. De variis modis, quibus scriptum illius urbis nomen reperitur, conf. Cluver. Ital. Ant. p. 196 sq. & Holsten. ad Stephan. Byzant. v. Τέγεστρα. *L.* 70. οἴδ' ἔτι μᾶλλον. Pariter p. 855, 92. & 857, 30. vulgatum οἱ δὲ in οἵδε mutavi. Post μᾶλλον autem non video cur asteriscum interseruerit Hœschelius, tamquam deesset aliquid aut corruptum esset: nisi fortasse conturbavit doctum Virum paulo insolentior usus verbi δυσχεραίνω, activa notione, pro δυσχερῆ ποιεῖν, *difficilem reddere* (*viam.*) Pag. 854.

CAP. XIX. Lin. 82. Μετοῦλον. Μέτουλον scribitur apud Strab. IV. 207. C. & 314. D. & apud Dionem XLIX. 35. Pag. 855.

L. 90. In Δέκμος consentiunt scripti libri; & eadem forma prænomen illud constanter in libris de Bell. Civ. usurpat Appianus. Sed quod *Decimum Brutum circa Metulum cum Antonio & Octavio Cæsare bellum gessisse* ait, de hoc quid statuam, haud satis scio; quum bellum Bruti cum Antonio & Cæsare, quod & ipse Scriptor noster Civil. lib. III. satis adcurate exponit, procul ab Illyrico ad Mutinam gestum

Pag. 855. fuiſſe conſtet. Nimirum confundere hîc Appianus videtur, quæ re atque tempore diverſa erant. Anno ſuperiori, qui præceſſit bellum Mutinenſe cum Antonio & Octavio, D. Brutus, poſtquam provinciam Galliam Ciſalpinam occupavit, cum Inalpinis (inter quos referuntur Japodes) bellum geſſit & multa caſtella cepit; ut docet ipſe in Epiſt. ad Cic. Famil. XI. 4.

Pag. 856. *CAP. XX. Lin.* 11. καὶ Ἱέρων, καὶ ὁ σωματοφύλαξ Λοῦτος καὶ Οὐόλας. Haud dubie hæc nomina corrupta ſunt. Quod videns Freinshemius, quum ex Appiano hanc rem exponeret in Suppl. Liv. CXXXI. 25. *Agrippa*, ait, *& duo alii duces cum uno armigero.* Sed, præter Agrippam unum tantum ducem nominat Appianus, cujus nomen Ἱέρων ex Νέρων corruptum eſſe utique videtur. Cuſtodis corporis nomen quod adtinet, in mendoſa ſcriptura, ΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΟΥΟΛΑΣ, nomen *Scævola*, Σκαιουόλας, integrum adeſt: & præceſſerat ſive prænomen Λούκιος, ſive pronomen fortaſſe αὐτοῦ, ut legendum ſit, καὶ ὁ σωματοφύλαξ αὐτοῦ Σκαιουόλας.

Pag. 857. *L.* 17. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐπλήγη μὲν τὸ σκέλος &c. „Nota Suetonii errorem, qui ita ſcribit: *Dalmatico etiam vulnera accepit; una acie dextrum genu lapide ictus, altera & crus & utrumque brachium ruina pontis conſauciatus.* Non enim Dalmatico, ſed Japodum bello geſtum, nec in acie, ſed in expugnatione urbis." P. CANDIDUS, *in marg. Editionis Venetæ.* Vid. Sueton. Octav. cap. 20.

Pag. 859. *CAP. XXII. Lin.* 49. Ἐς δὲ τὴν Σεγεστικὴν γῆν &c. Vide ſupra, p. 843, 11. *L.* 50. οὔτε ἄλλο εἰλήφεσαν. Candidus: *neque aliud quidquam ab illis abſtulerant.* Gradius: *neque ulla alia re ablata.* *L.* 54 *ſq.* καὶ οὐ πόλεις ᾤκουν οἱ Παίονες οἵδε. Quum hæc videri poſſent repugnare eis, quæ de Pæonibus Herodotus V. 13. habet, amice conciliari cum Herodoto Appianum poſſe, docuit Weſſeling. ad l. c.

Pag. 862. *CAP. XXIV. Lin.* 99. ἦρος. Proclivis ex ΗΡΟΣ in ΠΡΟΣ tranſitus. Mox ait, non *verem* exſpectaſſe, ſed *hieme*, χειμῶνος, etiam profectum. *L.* 5. ἀπολωλέκει. ἀπωλωλέκει Aug. Leid. quod in contextum recipi potuerat. *Ibid.* προελθόντες.

Nil juvant interpretes. Candidus: *cives invadentes.* Gradius: *redintegrato prælio.*

Cap. *XXV.* *Lin.* 8. τὰς ὑπὸ Γαβινίῳ πέντε τάξεις. Gabinius Pag. 863. σπείρας πεζοῦ πεντεκαίδεκα, *peditum cohortes quindecim*, *cum tribus millibus equitum*, habuerat, quos ab Illyriis concisos supra dixerat, pag. 846, 54 sqq. *Vatinii quinque cohortes*, πέντε τάξεις, interfectæ: pag. 848, 79 sqq. Itaque brevissima medendi huic loco ratio videri poterat, si pro Γαβινίῳ reponeretur Οὐατινίῳ; præsertim quum sic conveniret tempus *decem annorum*, quos ab illa clade ad hoc tempus, id est ad A. U. 720. excurrisse ait; nam Vatinii calamitas A. U. 710. accidit, quum Gabinii clades quatuor annis ante illam, A. U. 706. accidisset. At vero quum simul h. l. *signorum Gabinii* amissorum fiat mentio, quæ signa ejusdem *Gabinii* deinde (p. 867, 78 sq.) recepta scribit; patet vicissim, non expelli hinc nomen Γαβινίῳ deberi. Quare vero simillimum est, utriusque (& *Gabinii* & *Vatinii*) mentionem h. l. ab auctore fuisse factam. *L.* 14. Πρωμόναν. Vide ad p. 845, 42.

Cap. *XXVI.* *Lin.* 34. Τέστιμον. Sic & Gradius, *Testimum.* Pag. 864. Ex male intellecto scripturæ nexu videtur hic apud Candidum, & pag. seq. l. 50. in aliis quoque codicibus, ex Τέστιμος, Τεύτιμος factum; sicut sæpe nomen κηδεστὴς in κηδευτὴς corruptum vidimus.

Cap. *XXVII.* *Lin.* 55. Συνόδιον. Σινώτιον Strabo VII. Pag. 866. 315. B. *Ibid.* δὲ αἱροῦσι. Quum διαιροῦσι darent libri, Gradius exposuit: *Synodium trajiciunt.* Sed id non significat verbum διαιροῦσι. Præterea priusquam trajicere possent, capiendum erat oppidum. Dormitanti alicui vel festinanti librario in mente adhuc versabatur nomen illud διαίρεσιν, quod duobus ante versibus præcesserat: inde factum, ut pro δὲ αἱροῦσι, διαιροῦσι poneret. Candidus, omnia hic turbans, & nomen συνόδιον appellative accipiens, pro græcis verbis Συνόδιον usque ὕλην, hæc latina posuit: *nulla quippe itinera in unum copulant nemorum ingressus.*

L. 65. κἀν τῷ πόνῳ τῷδε ἐπλήγη λίθῳ. „Hoc est quod Suetonius voluit dicere, bello Dalmatico vulneratum Augu-

ſtum fuiſſe.” P. CANDIDUS, *ad marg. edit. Venetæ.* Conf. ad p. 857, 17.

Pag. 867. *CAP. XXVIII. Lin.* 82 *ſq.* Δερβανοὶ. *Derbani*, Illyricus
Pag. 868. populus: neſcio, an alii Scriptori memoratus. *L.* 85. Τῶν δὲ * οἷς μὲν ὁ Καῖσαρ. Huic loco, qui manifeſte defectus mihi videtur, nullum lacunæ ſignum Hœſchelius adpoſuit. Totum hoc membrum orationis, *l.* 85-87. Candidus ita reddidit: *Igitur Cæſar propius ad illos venit: cui obſides juxta fœdus exhibuere, quos abſenti ob valetudinem tradere, & fœdus firmare recuſaverant.* Gradius: *Horum autem illi ad quos Cæſar pervenit ſuper fœdus obſides etiam dederunt: quos autem propter difficultatem itineris adire non potuit*, &c.

L. 87. διὰ νόσον. Sic perſpicue Ven. & Leid. nec procul aberravit Aug. Et ſic Cand. *ob valetudinem.* Tamen Gradius, veluti Hœſchelium ſecutus, *propter difficultatem itineris* poſuit: nempe literam σ, quæ ſæpius in manuſcriptis etiam noſtris facile cum δ confundi poteſt, pro δ habuit. Sed ad illam exprimendam ſententiam, græce dicendum fuerat διὰ τὸ ἄνοδον, aut διὰ τὰ ἄνοδα.

L. 91. θρίαμβον Ἰλλυρικὸν. *Dalmaticum* hunc Triumphum Suetonius vocat, Octav. 22.

Pag. 869. *CAP. XXIX. Lin.* 99. οὐδὲν εὗρον ἴδιον ἐς Ραιτοὺς ἢ Νωρικοὺς γενόμενον. „Subit mirari, clam Appiano bellum Rhæticum fuiſſe, cujus tot ante illum Scriptores meminerint. Livius copioſe deſcripſit: ex Epitoma enim cognoſcitur, huic uni librum CXXXVI. prope ſolidum impenſum.” MARC. VELSERUS, *Rer. Auguſtanar. lib. II.* Conf. Dionem LIV. 22. Sueton. Tiber. c. 9. & Octav. c. 21.

CAP. XXX. Lin. 2. Μάρκος Λεύκολλος. Huc pertinet quod eſt in Epit. Livii lib. XCVII. *M. Lucullus proconſul Thracas ſubegit.* Scilicet M. Terentius Varro Lucullus, qui, poſtquam A. U. 681. Conſul fuerat, Macedoniam dein Proconſule adminiſtravit: cujus res geſtas miror a Pighio in Annal. Rom. ſicco pede præteritas eſſe; ſed quidquid de eis memoriæ proditum reperitur, adcurate collegit Freinsh. Supplem. Liv. XCVII. 16 ſq. *L.* 4. καὶ ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν. Eutropius

VI. 8, 10. *Alter Lucullus, qui Macedoniam adminiſtrabat -- uſque Danubium penetravit.* Pag. 869.

L. 5. ἓξ πόλεις. Sic tres ſcripti libri, ut edidit Hœſchelius: nec aliter Vatic. codex Gradii. At nimirum, quoniam duarum urbium nomina interciderunt, *quatuor* Candidus ſua, ut videtur, auctoritate poſuit; ex quo eumdem numerum ad marginem ſuæ verſionis Gradius notavit. *L. 6.* Οδησσός. Vide Cellar. Geogr. antiq. VI. 8. p. 590.

L. 6 ſq. * ἐξ ἧς ἐν Ῥώμῃ ἐκ Καλατίδος * μετήνεγκε τὸν μέγαν Ἀπόλλωνα. Quum *ſex urbes* dixiſſet, quatuor tantum nominat: ſed & quintæ, nempe *Calatidis*, nomen velut e naufragio etiam nunc ſervatum adeſt. Jam vero *Calatim* & *Apolloniam* in illarum Græcarum urbium numero, quæ in Mœſia M. Lucullus cepit, diſerte Eutropius l. c. refert. Ex *Apollonia* vero a M. Lucullo Romam translatum eſſe & in Capitolio dedicatum *Coloſſum Apollinis*, Strabo docet VII. p. 319. A. & Plinius IV. 13, 27. Itaque de hoc Appiani loco perſpecte judicaſſe P. WESSELINGIUS mihi viſus eſt, qui *ad Antonini Itinerar.* p. 228. poſtquam Græcis Appiani verbis ex Hœſchelii editione interpretationem *P. Candidi* ſubjecit; (quæ hujuſmodi eſt: *Quo in loco quatuor Græcorum urbes, Myſiis finitimæ, ſitæ ſunt; Iſtros videlicet, Dionyſopolis, Odiſus & Meſembria. Deinde Romam ex Gallia magnum illum Apollinem, qui in Palatio ſitus eſt, adduxit.*) in hunc modum diſputat: „ Diceres hinc Candidum aliter legiſſe; niſi malis, eum τὸ ἕξ, *ſex*, vitioſum arbitratum, quod IV. tantum urbes recenſerentur; quo tamen judicio falſus eſt. Primo enim conſtabit, *Apolloniam* excidiſſe: nam ex ea Lucullus, quo de ibi Appianus, coloſſeam Apollinis imaginem ſuſtulit, Romamque aſportavit: ſi addubites, Strabonem adi L. VII. p. 319. Hinc deinde conſequitur, verba ἐκ Καλατίδος, e quibus ridicule Candidus *Galliam* fecit, ex gloſſa eſſe, adeoque inducenda. Jam cum inter græcas hujus oræ urbes *Callatis* excelluerit, & gloſſæ, quicunque fuerit, auctor in Appiano eam inveniſſe videatur; credo, ſcriptum fuiſſe primitus, Μεσημβρία, καὶ Καλλατίς, καὶ Ἀπολλωνία· ἐξ ἧς ἐν Ῥώμῃ

μετήνεγκε κ. λ." Hæc *Wesselingius*. Mihi præterea verba ἐν Ῥώμῃ in ἐς Ῥώμην refingenda utique videntur.

Pag. 870. *L.* 16. εἴρηται. Sicut mox ἐρῶ, *dicam*, in fut. temp. ponit; sic videri possit εἰρήσεται etiam in fut. legendum: sed & præt. εἴρηται commode ferri potest. *L.* 19. προειπεῖν. Non simpliciter *commemorarem* dicendum in vers. lat. erat; sed *in antecessum commemorarem*, *prædicerem*.

ADNOTATIONES
AD APPIANI LIB. I.
DE BELLIS CIVILIBUS.

VOL. II. Pag. 1. *CAP. I. Lin.* 6. καὶ στρατευόμενος. Sic libri nostri omnes; recte, ut adparet ex eo quod mox sequitur, οὐκ ἐχρήσατο τοῖς ὅπλοις παροῦσιν. An Candidi codex in diversum abierit, nescio: sed quum interpres ille hunc locum ita vel reddidisset vel pervertisset, *quamobrem quum simili ex dissensione plebs se aliquando in unum contulisset*, difficile dictu est, quid H. Stephanum induxerit, ut, hujus auctoritatem secutus, expulso verbo στρατευόμενος, nihil ne monens quidem de vulgata lectione, in ejus locum συνερχόμενος poneret.

L. 10. ἀρχὴν ἑαυτοῦ προστάτην. προστάτιν Vratisl. Et sic in Aug. quoque, quum prius προστάτην scriptum fuisset, ab eadem manu emendatum esse, nunc primum animadverti. Percommode vero ad nomen ἀρχὴν refertur προστάτιν in fœm. genere: & *lectionem hanc in contextum repositam velim.*

Pag. 2. *L* 18. ἐς ἀλλήλους αἱ ἀρχαί. Constructio quoad sensum, non quod literam: sic ταῖς πόλεσιν ἐς ἀλλήλους, Mith. 825, 1. Si cui magis placet ἐς ἀλλήλας, habebit is codicem etiam Vratisl. consentientem.

L. 19 *sqq*. ὡς ἐν ταῖς τῶνδε πλεονεξίαις ἑκάτεροι τῶν ἑτέρων ἐπικρατοῦντες. Minus adcurate hæc in Gelenii versione, quam h. l. retinui, expressa videntur. Hoc dicit Appianus: *utrique* (tam senatus quam populus) *studiis suis divisi erant inter*

utrumque genus magiſtratus; quippe utraque pars tanto Pag. 2. *ſuperiorem ſe fore altera putabat, quo plus poteſtatis magiſtratibus ſuis accederet.* L. 21. Κοριολάνος. Sic eſt in Vratisl.

Cap. II. Lin. 31. μύσει Reg. B. Aug. Vratisl. ut correxit H. Pag. 3. Steph. *L.* 35. παραγγελλόντων Aug. cum H. Steph. παραγγελόντων Vratisl. cum Regiis. *Ibid.* Nolim mutatum τῶν ἄλλως ἐπιφανῶν, quod Editi ex Regiis habebant, conſentiente Vratisl. Eadem phraſis Annib. 264, 1. Pun. 412, 1. Civ. II. 195, 55. *L.* 48. ἐσέβαλλον. Sic Vratisl. cum H. Steph. Pag. 4.
Ibid. ὡς ἐς πολεμίαν. Eamdem particulam adjecerat Musgrav. Habet & Cand. *urbem ut hoſtilem invaſerant.*

Cap. III. Lin. 55. ἐπὶ πλεῖστον. ἐπιπλεῖστον Reg. B. Vratisl. *L.* 58. ἐς αἰεὶ. ἐσαεὶ Vratisl.

Cap. IV. Lin. 70. αὖθις ὅμοια Aug. Ven. *L.* 72. αὐτὸν Pag. 5. dederunt iidem. Bene: nam αὐτὴν commodius ſubintelligitur. *L.* 78. ὑπὸ νόμοις Aug. Ven. *Sub legibus* Cand. Sic & Pag. 6. Civ. IV. 656, 23. *L.* 84. καταστήσαιτο Regii, Aug. Ven. Vratisl.

Cap. V. Lin. 98. Αἱ δὲ στάσεις ἐπὶ τῷδε μάλιστα αὖθις. Pag. 7. Quatuor verba, ad ſententiam neceſſaria, ded. Aug. & Ven.

L. 7. ἰδιωτικὸν σφῶν κτῆμα Aug. Ven. Pro φεῦ, quod mendoſe dederant Editi cum Regiis & Vratisl., reponere δὴ juſſerat Musgrav. Idem paulo ante (*l.* 6.) προϊόντες in προϊουσῶν mutatum voluit: præter rationem, ut mihi videtur.

L. 14. πρόσ. αὐτῶν Aug. Ven. *L.* 20. ἔλειπεν Aug. & Vratisl. Pag. 8. (puto & Ven.) cum H. Steph. Quod dicit μόνη (Αἴγυπτος) Ῥωμαίοις ἔλειπεν ἐς τὰ νῦν ὄντα, pro eo Mithr. 829, 57 ſq. dixerat, Αἴγυπτος ἐς περίοδον τῆς ἐντὸς θαλάσσης ἔτι ἔλειπεν.

L. 28 *ſq.* γένος ἀφ' ἑαυτοῦ *&c.* Conf. Civ. IV. 551, 39. & ibi notata. *L.* 29. ἐπ' ἐκείνῳ. „ἐπ' ἐκείνων." Musgrav.

Cap. VI. Lin. 34. ἄτρυτον recte Aug. Ven. cum H. Steph. Pag. 9.

Cap. VII. Lin. 50. In δορικτήτου conſentit Vratisl. Pag. 10.

L. 53 *ſqq.* τὴν δ' ἀργὸν ἐκ τοῦ πολέμου *&c.* Ad hunc Appiani locum provocare Juriſconſulti ſolent, *Emphyteuſeos* antiquitatem hinc probantes. *L.* 54. οὐκ ἄγοντές πω σχολὴν

Pag. 11. Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. *L.* 63. ἀφαιρήσεσθαι Aug. Ven. Recte: nam vulgatum ἀφαιρεθήσεσθαι passive significat; conf. p. 53, 72. *L.* 64. MUSGRAVIUS maluerat, τά τε ἀγχοῦ σφίσιν ἄλλα βραχέα, ὅσα τε ἦν πενήτων. *L.* 68. στρατείας Reg. B. Aug. *L.* 69. αὐτοῖς πολὺ κέρδος Reg. B. Aug. Ven. Vratisl.

Pag. 12. *CAP. VIII. Lin.* 80. πλῆθος τοσόνδε Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. *L.* 85. ἔκριναν, Μηδένα ἔχειν τῆσδε τῆς γῆς &c. & *l.* 89 *sq.* Οἱ μὲν δὴ τάδε νόμῳ περιλαβόντες &c. *Legem agrariam Liciniam* dicit, de qua conferendus Livius l. VI. c. 35 sqq. & alii, quos citavit Drakenb. ad Liv. T. II. p. 415. Quod autem adjicitur ἐκ τῆσδε τῆς γῆς, *hujus agri*, indicat, Liciniam illam legem non ad quodvis agrorum genus, sed ad solum *publicum agrum* pertinuisse. Cum quo consentiunt verba Legis Semproniæ, (qua nimirum instauratam Liciniam Legem Gracchus voluerat,) in Epit. Livii LVIII. *ne quis ex publico agro plus quam quingenta jugera possideret*: quamquam ibi de veritate verborum *ex publico agro* dubitat Dukerus, & alii Viri docti aliter rem expedire conantur; qui, si novissent Appiano cum illis Livianæ Epitomes verbis convenire, fortasse aliter judicassent.

L. 91 *sq.* ἡγούμενοι τὴν λοιπὴν γῆν αὐτίκα τοῖς πένησι &c. Sic aptius orationem connectit Aug. Eodemque modo Cand.

L. 92. τοῖς πένησι κατ' ὀλίγον διαπεπράσεσθαι, *æquo pretio distributum iri in pauperes.* Sic cum Gelenio latine Græca ista reddidi: minus adcurate. Certe κατ' ὀλίγον non significat *æquo pretio*; nec aliud quid in græcis est, quod verbo *æquo* respondeat. Strictius ad literam, κατ' ὀλίγον *paulatim* reddidit Candidus. Sed quum modo præcesserit αὐτίκα, *statim*, *protinus*; dubitari potest, an satis commode nunc κατ' ὀλίγον *paulatim* exponatur, ac videtur potius hoc modo interpretandus totus iste locus: *sperabant, protinus reliquum agrum pauperibus particulatim* (vel, *per minores portiones*) *divenditum iri.*

Pag. 13. *CAP. IX. Lin.* 1. Φθειρομένου δέ. Sic & MUSGRAV. δὲ pro δὴ repositum voluerat.

CAP. X. Lin. 17. προειδόμενος Reg. B. Aug. commode, quoniam sequitur præt. imperfectum. *L.* 28. ἀγονίαν Aug. recte, ut ex sqq. patet. Cand. cum Editis *desperationem* posuit. *Pag.* 14. *Pag.* 15.

CAP. XI. Lin. 45. εὐανδρίαν. τοῦ δὲ ἔργου &c. Aug. Vratisl. Iidemque mox (*l. sq.*) ignorant conjunct. καὶ, ante ὡς οὔ τι. *Pag.* 16.

L. 48. οὐδ' ἐνεθυμεῖτο. Sic dedi, collatis inter se codicum lectionibus. Similiter edit. 2. 3. ex H. Stephan. emend. οὐδὲ ἐνεθυμεῖτο. *L.* 55. πλείστης γῆς. „ πλείστην γῆν." MUSGRAV. — Sed solet Appianus verbum κατέχειν cum secundo casu construere. De qua construct. dixi ad Præf. p. 10, 59.

L. 56. χώραν. In χώρας cum Reg. B. & Aug. consentit Vratisl.

CAP. XII. Lin. 74. ὁ κολύων δυνατώτερος. Sic & perspecte MUSGRAV. Conf. Civ. III. 465, 9. *L.* 79. καὶ ἀνεγίνωσκε. — καὶ ἀνεγίγνωσκε h. l. Vratisl. Et sic (saltem variandi causa) edi poterat, ut sæpe alibi. *L.* 81. τοῦ δήμου θορυβ. Aug. Ven. Et sic correxit MUSGRAV. Cum editis erravit Vratisl. *Pag.* 18.

L. 94. οὐ πειθομένου. Cum Aug. & Reg. B. peccat Vratisl. *Pag.* 19.

L. 2 *sq.* ᾧ τι καὶ παρενδοῦναι προθυμουμένῳ δήμαρχον ὄντα ἥρμοζε. Versionem tenui horum verborum Gelenianam. Sed mihi utique turbatum aliquid h. l. aut mancum videtur. Aliena plane Candidi interpretatio est: *quæ & ipsi moderate Tribunatum deponenti assensura sit.* An προθυμουμένως?

CAP. XIII. Lin. 9. Κόϊντος δὲ Μούμμιος. Consentiunt libri: & sic rursus p. sq. l. 40. Gelenius, *subrogatus Memmius:* nescio unde. Vide Plut. in Gracchis pag. 830. C. & 832. F. & Orosium V. 8. apud quos librariorum culpa corruptum nomen judicavit Pigh. Annal. T. III. p. 6. *Pag.* 20.

L. 16. ὑπὸ τοῦ πλήθους. Conjunctionem, quæ vulgo præcesserat, delevi cum Aug. & Cand. *L.* 18. μετὰ ταῦθ'. Sic jam C. Stephanus tacite emendaverat. μεταῦθ' cum Reg. B. habet Vratisl. *L.* 20. ἐληλύθεσαν Reg. B. Aug. Cum edit. 1. erravit Vratisl. *Ibid.* δυσφοροῦντες Reg. B. Aug. Vratisl. Retulit etiam lect. C. Steph. in Var. Lect. *L.* 21. οὐ χαιρήσειν, & *l. sq.* ὑβρίσαντα, dedit Aug. itemque Vratisl. ex emend.

Et perspecte viderunt GELENIUS & MUSGRAV. Operarum nostrarum errore *l.* 22. ἱδρύσαντα positum est, pro quo ὑβρίσαντα reponendum.

Pag. 21. *CAP. XIV. Lin.* 28 *sq.* ἐγγὺς τοῦ κακοῦ γιγνομένου Aug. Et viderunt GELEN. & MUSGRAV. Quærendum autem monuit Musgr. an γιγνόμενος sit legendum. Id non opus esse, ostendunt similes phrases: προσπελάζοντος τοῦ κακοῦ, Pun. 491, 11. & πλησιαζόντων τῶν κακῶν, Mith. 791, 20. *L.* 29. δείσας μὴ οὐ καὶ ἐς τὸ μέλλον. Sic edidi ex Aug. qui intra paucos versus tot probas lectiones loco mendosarum nobis suppeditavit. At h. l. spernendam non puto vulgatam, δείσας εἰ μὴ &c.

L. 38. Ρουβρίου δημάρχου. Quin mendosa scriptura sit Ρομβίου, dubitari nequit. *Rombius* inauditum apud Romanos nomen. At Romanum nomen *Rubrius* est, quem apud Candidum hîc legimus: &, in Caji quidem Gracchi historia apud Plutarchum pag. 839. A. *Rubrius* etiam *tribunus plebis* memoratur. Eamdem vero Candidi lectionem, post Gelenium, Pighius quoque (T. III. p. 6.) aliique secuti sunt.

Pag. 22. *CAP. XV. Lin.* 51. σὺν λογισμῷ. Gelenius, *simulque reputatio*; quæ verba retinui ex ejus versione. Nec tamen satis certus de veritate illius lectionis sum. *L.* 52 *sq.* ἐν ἰσονόμῳ Reg. B. Aug. *L.* 59. ὑποδείξας dederunt iidem.

Pag. 23. *L.* 63. ἀνέσχε τὸ σημ. Aug. Vratisl. cum H. Stephan.

L. 66. διαζωσάμενοι Aug. Sic autem omnes in simillimo contextu, p. 43, 11. *L.* 73. παραλύει. In παραλύσει cum Edd. consentit Vratisl. Sed Cand. *alios tribunos a Graccho dignitate spoliatos.* Nec vero futurum tempus commode hic locum habere potest.

Pag. 24. *CAP. XVI. Lin.* 81. χρησιμώτατον τοῖς προτέροις. Sic recte Aug. Et χρησιμώτατον pro χρησιμώτατα τὸ reponere jusserat MUSGRAV. *L.* 82 *sq.* μήτε τότε, μήθ' ὕστερον. „Quod ait, *neque postea in mentem venisse cuiquam hoc remedium* αὐτοκρατορικῆς ἀρχῆς, caute accipiendum est. Nam illud SC. quo postea in C. Gracchi seditione Opimio Cos. primum mandatum est, *videret, ne quid respublica detrimenti caperet*,

quid aliud notat, nisi commissum, quam plenissimum esse potest, imperium, sive, ut rectissime in Gracchis Plutarchus explicat, *Dictatoriam potestatem?* J. H. BOECLERUS, *ad Vellej. Paterc. II.* 28. *Pag.* 24.

L. 85 *sq.* ὁ Νασικᾶς, & *l.* 90. σύμβολον, recte Aug. Ven. Vratisl. cum H. Steph. *L.* 90. ὡς κόρυθα Aug. Primum quidem κόρινθα scriptum erat, sed id mox in κόρυθα mutatum. Duo illa verba præteriit uterque interpres. *L.* 99. εἰλούμενος Aug. ut supra pag. 2, 29. & alibi. *Ibid.* κατὰ τὰς θύρας Aug. Ven. *L.* 2. ἐξέῤῥιψαν Aug. *Pag.* 25.

CAP. XVII. Lin. 8. οὐ διέλιπεν ἀεί τινος ὁμοίου Reg. B. Aug. Ven. Et verum præclare vidit MUSGRAV. *L.* 12. χειροκρατίαν Aug. & Vratisl. cum H. Steph. *Pag.* 26.

CAP. XVIII. Lin. 28. ἀκριβῆ. „Forte ad συμβόλαια referendum." MUSGRAV. Candidus, suo more: *neque ab illis quæ sub hasta vendita fuerant, principium diligenter assumentes.* Gelenius: *quia jam inde ab initio ager de hoste captus negligenter divisus fuerat.* *Pag.* 27.

CAP. XIX. Lin. 36. Ταῦτά τε δή. Consentit Vratisl.

L. 39. Ὁ δ' ἐς. Vratisl. ut H. Steph. *L.* 42. τὴν δὲ τοῦδε δυσχερ. Reg. B. Aug. Ven. *L.* 46. Τουδιτανὸς. Vid. Hisp. 147, 90. Illyr. 843, 9. *L.* 47. ἐπ' Ἰλλυριοὺς Reg. B. Aug. Vratisl. cum H. Steph. *L.* 48. πρόφασιν τήνδε Aug. τοῦδε Vratisl. cum edit. 1. *Pag.* 28.

CAP. XX. Lin. 60. δελτὸν. Corrige δέλτον, ut habet Aug. & Vratisl. Levis menda ex superioribus editionibus in nostram irrepsit. *L.* 70. ἀποπνίξαιεν· καὶ οἳ πυθόμενοι, ὀκνήσαιεν ἐξενεγκ. Sic cum editis orationem distinguunt Aug. & Vratisl. In iisdem msSptis οἳ cum accentu scribitur, sicut H. Stephanus edidit. Sic οἳ positum fuerit pro αὐτοὶ, quemadmodum & nos cum Gelen. in vers. lat. expressimus. Eodem modo p. 109, 20. καὶ οἳ σὺν ὀργῇ παρῄεσαν, & *illi irati accedebant.* Sed nec male fortasse possis cum edit. 1. οἱ absque accentu scribere, & orationem hoc modo distinguere: ἀποπνίξαιεν, καὶ οἱ πυθόμενοι ὀκνήσαιεν &c. In hanc sententiam Freinshemius *Pag.* 29.

Suppl. Liv. LIX. 79. Appiani verba iſta his latinis reddidit, „
Pag. 30. *qui hoc reſciverint, efferre non auſos.* *L.* 74. ἐπικρατεῖ.
Conf. p. 7, 5.

CAP. XXI. Lin. 77. καὶ ὡς. Reg. B. Aug. Vratisl.

L. 81. Ad verba μείζονι χάριτι, videri poteſt vel præpoſitio ἐπὶ deſiderari, *poſt majorem gratiam*, vel participium ὑπαχθέντες, *devincti*, quo verbo cum alibi ſæpius utitur Noſter, tum pag. ſq. l. 97. & l. 4. Particulam negantem adjiciendam eſſe, viderunt GELENIUS & MUSGRAV.

L. 84. Φούλβιος Φλάκκος. Conf. cap. 34. p. 50. *L.* 89. ἐκ τῶν. εἰ τῶν Vratisl. cum Reg. A.

Pag. 31. *L.* 99. ᾕρητο Reg. B. Aug. De re ſic Plutarchus p. 838. B. Γάϊος δήμαρχος ἀπεδείχθη τὸ δεύτερον, οὐ παραγγέλλων, οὐδὲ μετιών, ἀλλὰ τοῦ δήμου σπουδάσαντος. *Ead. lin.* 99 & *ſqq.* Καὶ γάρ τις ἤδη νόμος κεκύρωτο· Εἰ δήμαρχος ἐνδέοι ταῖς παραγγελίαις, τὸν δῆμον ἐκ πάντων ἐπιλέγεσθαι. Legem iſtam in verſ. noſtra lat. in eamdem ſententiam interpretatus ſum, quam Sigiſm. Gelenius, & poſt eum PIGHIUS Annal. T. III. p. 59. eiſdem pæne verbis expreſſerunt. Et Pighius quidem, ad unum Appianum auctorem provocans, C. Gracchum dicit ceteris ſuis legibus, agrariis, viariis, frumentariis hanc legem quaſi caput inſeruiſſe: *Si tribunus opus habeat ad præſtanda promiſſa, ejus potiſſimum rationem proximis comitiis habeto.* Adjicitque Pighius: „ut itaque plebi ſociiſque promiſſa poſſet exolvere, Tribunus plebis iterum eſt factus." Sed, ut dicam quod ſentio, licet de ſententia Legis, quam refert Appianus, haud ſatis certus ſim, & de verborum dubitem integritate, vereor, ne a vi verborum, quatenus plana etiam atque integra ſuperſunt, nimium quantum diſceſſerint docti quos dixi viri. Certe παραγγελία numquam, quod ſciam, *pollicitationem*, *promiſſum*, ſignificat. Verbum παραγγέλλειν eſt *denunciare*, *edicere*, *jubere*: ſigillatim autem, de candidatis uſurpatum, notat *nomen ſuum profiteri*, *munus ambire*, *petere magiſtratum*; ut modo vidimus lin. 93. παρήγγειλεν ἐς δημαρχίαν; & ſic conſtanter, quoties de petitione magiſtratus agitur. Hinc παραγγελία nihil aliud eſt niſi *ipſa*

petitio magistratus: velut Civ. II. pag. 185, 81 sq. *Cæsar* ἐπέπεμπε τῇ βουλῇ, δεόμενος ἐπιτρέψαι οἱ τὴν παραγγελίαν ἀπόντι ποιήσασθαι διὰ τῶν φίλων, *per literas a senatu postulavit, ut sibi permitteret absenti per amicos consulatum petere.* Et in plur. numero, αἱ παραγγελίαι, *petitiones magistratus, vel tempus illud quo candidati nomen suum profitentur.* Noster ibid. p. 184, 77 sq. ἐν αἷς ἡμέραις ὑπατείας ἦσαν παραγγελίαι, καὶ ἔδει τὸν παραγγέλλοντα παρεῖναι. Et p. 185, 84 sq. τὴν ἡμέραν τελευταίαν οὖσαν τῶν παραγγελιῶν, *ultima dies qua competitores profiteri nomina oportebat.* Itaque verborum Legis, de qua quærimus, Εἰ δήμαρχος ἐνδέοι ταῖς παραγγελίαις, hæc videtur esse sententia: *Si numerus eorum qui tribunatum peterent non esset completus:* aut, ut Suetonii verbis utar, in Aug. c. 40. *Comitiis tribunitiis si deesset candidatus.* Nam id interdum etiam tum libera republica, non solum sub Imperatoribus, factum novimus, ut numerus candidatorum Tribunatus non esset completus: cujus rei exempla nonnulla Pighius Annal. T. I. p. 93. retulit. Et verbum ἐνδεῖν, quo nunc utitur Appianus, simillima occasione adhibitum a Dione Cass. videmus lib. LIV. cap. 30. ubi, τὴν δὲ δημαρχίαν, inquit, ὀλίγων σφόδρα - - αἰτούντων, ἐνομοθέτησεν, ἐκ τῶν ἱππέων - - - τὸ πλῆθος τοὺς ἐνδέοντας αἱρεῖσθαι σφίσιν. Quod autem reliqua, quæ apud Appianum sequuntur, verba adtinet, τὸν δῆμον ἐκ πάντων ἐπιλέγεσθαι, utique vel excidisse nonnihil ad vocab πάντων pertinens videtur, vel ipsum illud πάντων corruptum; pro quo, ἐκ τῶν ὄντων vel παρόντων, aut in eamdem fere sententiam aliud quidpiam, scripsisse Appianum probabile est. Nihil opis confert Candidus, qui totum hunc locum sic expressit: *Nam lex quædam promulgata fuerat, si Tribunus suffragiis egeret, populum ex omnibus eum eligere.* Quidquid sit, quum ante decem fere annos a Papirio Carbone trib. pl. lata lex esset *de reficiendis Tribunis* (Cic. de Amic. cap. 25.) *ut eumdem Tribunum plebis, quoties vellet, creare liceret,* (Liv. Epit. lib. LIX.) eaque lex dissuadentibus tunc summæ auctoritatis viris a populo fuisset repudiata; nunc, *perlatam jam* (ἤδη

Pag. 31.

Pag. 31. κεκύρωτο) *confirmatamque iſtam legem*, Appianus dicit, adjecta nimirum hac moderatione, *ut refici in annum ſequentem tribunus plebis poſſet, ſi numerus novorum candidatorum non eſſet completus.*

Cap. XXII. Lin. 5. τὴν ἀξίωσιν Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. *L.* 6. καὶ τῶν δημοτῶν ἐν μέσῳ Aug. Ven. Cand. Recte etiam emendavit MUSGRAV. & conferre juſſit p. 48, 90.
Pag. 32. Adde p. 190, 70 ſq. *L.* 8. ὑπόγυια Reg. B. Vratisl. Ferri poterat ſcriptura editorum, quam ſæpe aliàs cum alii ex libris noſtris habent, tum Aug. qui nunc mendoſe ὑπόγεα dabat.

L. 9. Κορνήλιος Κότλας. In vitioſam lectionem libri noſtri omnes conſentiunt. Nec tamen dubitare debueram, recta in contextum verum nomen Αὐρήλιον reponere, quod cum Gelenio in lat. verſ. exhibui. Facile ab imperitis librariis duo iſta nomina permutari poterant. De iſto *L. Aurelio Cotta* vide Valer. Max. VIII. 1, 11. & Cicer. Divin. in Cæcil. c. 21. &c. *L.* 9 *ſq.* Σαλινάτωρ. De *Salinatore* nil aliud conſtat. Vid. Pigh. Annal. T. III. p. 19. *L.* 10. Μάνιος Ακύλιος. Conf. Mithr. 656, 38 ſq. & p. 724, 95 ſqq.

L. 12. κατ' αὐτῶν Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. *L.* 15. μὲν ὧδε. Conſentit Vratisl. *L.* 19. τό τε γάρ. Sic recte Reg. B. & Vratisl. interpoſito etiam inciſo, τό, τε, ut fere ſolent.

Pag. 33. *L.* 26. ἐπὶ μέγα φόβου Aug. Cum Reg. B. levius aberravit Vratisl.

Pag. 34. *Cap. XXIII. Lin.* 39. ἔτεμνεν Reg. B. Aug. *L.* 43. τὰ Ρωμαίων, *ea quæ Romanorum ſunt*, id eſt h. l. *jura civium Romanorum*. Alibi *partes Romanorum* denotantur iſta phraſi, alibi *bona* vel *poſſeſſiones Romanorum*, velut Mith. 706,
Pag. 35. 91. Nec opus eſt adjecto artic. τῶν. *L.* 56. δώδεκα ἀποικίαις. Sic & MUSGRAV. repoſuit.

Cap. XXIV. Lin. 62. ἠρημένων Reg. B. Aug. Vratisl.
Pag. 36. *L.* 66. ἐς αἰεὶ. ἐσαιεὶ Vratisl. quod perinde eſt. *L.* 72. ὅτι λύκοι τοὺς ὅρους *&c* Conf. Pun. c. 136. p. 499.

Pag. 37. *Cap. XXV. Lin.* 89 *ſq.* ἢ ἄλλως ἐς τὸν λόγον ὑπαχθεὶς, *aut alia ratione ad eum compellandum commotus.* Vratisl. ἢ ἄλλων,

bene, si esset ἢ ὑπ᾽ ἄλλων. *L.* 1. ἐκλογίσασθαι περὶ τοῦ γεγονότος. Verbo ἐκλογεῖσθαι passim utitur Appianus hac notione, *excusare*, *diluere crimen*, pro quo aliâs ἀπολογεῖσθαι dicitur. Sic Mith. pag. 800, 73. ἐξελογεῖτο περὶ τῶν γεγονότων. Conf. Civ. V. 728, 68. & 814, 15 sq. Sed sicut h. l. ἐκλογίσασθαι, ab ἐκλογίζεσθαι, (quod aliâs quidem *expendere*, *reputare*, *enumerare* significat;) sic rursus Civ. III. 455, 27. ἐκλογισόμενος περὶ τοῦδε, *rationem hujus rei redditurus*; & Civ. V. 801, 91. τὴν μέμψιν ἐκλογίσασθαι, ubi præter necessitatem a vulg. lect. discessi, & cum Guil. Budæo ἐκλογήσασθαι posui. Pag. 37.

L. 5. φθάσαι. An διὰ τὸ φθάσαι? Ut constructio sit, ἀπολωλεκότες τὸν καιρὸν ὧν ἐβουλεύοντο, διὰ τὸ φθάσαι τὴν ἐγχείρησιν.

L. 9 *sq.* μέν τινας ἐνόπλους Aug. Ven. *L.* 12. τῷ νεῷ Pag. 38. Aug. Ven. Sic νεών omnes, pag. sq. l. 43. & p. 23, 60. &c.

Ead. lin. 12. ἐφέδρευε. Corrige ἐφήδρευε. Et sic recte Aug. quod nunc demum animadverti. Sic Civ. V. 761, 13. τοῖς γιγνομένοις ἐφήδρευε. Pun. 447, 58. ἐφήδρευεν ἀπιοῦσιν ἐπιθέσθαι. Paulo ante de Graccho dixerat, ἐφεδρεύων τοῖς ἐσομένοις.

CAP. XXVI. Lin. 13. Τάδε μὲν &c. Malim, Καὶ τάδε μέν.

L. 27. τοῖς δὲ - - τοὺς ὡπλισμένους ἔπεμπε. Malim ἐπέπεμπε, ut sæpius aliâs. *L.* 34 *sq.* μηνῦσαι. Utrimque μηνύσαι dant Aug. & Vratisl. *L.* 38. διήρπαζε Reg. B. Aug. Ven. — Cum Reg. A. peccavit Vratisl. *L.* 40. ἐνέβαλέ τε Aug. cum H. Steph. Pag. 39.

CAP. XXVII. Lin. 47. καὶ εὐθὺς Reg. B. Aug. Vratisl. Et Cand. *statim*. *L.* 48. ταῖσδε ταῖς προφάσεσιν. Si vera est scriptura, dictum hoc videri potest fere ut Pun. 456, 1. ἐς τήνδε τὴν ἡμέραν ἐγὼ τόδε τὸ χωρίον καταλήψομαι. Pag. 40.

L. 50. Σπούριος Θόριος. „ Corrupte apud Appianum *Borius* legitur, pro *Thorius*." HOTMANNUS, *in Antiq. Rom. lib. I. Opp. T. III. p.* 236. Conf. Pigh. Annal. T. III. p. 136 sq. Sigon. de ant. Jur. Ital. lib. II. c. 2. Freinsh. Suppl. Liv. LXI. 37. Ernestium in Ind. Legum ad Ciceronis opera, art. *Lex Thoria*. &c. Obsecutus sum tot ac tanti nominis doctorum

Pag. 40. Virorum auctoritati, Θόριος pro Βόριος rescribere jubentium; licet mihi quidem, verum ut fatear, Ciceronis de Thoria Lege verba, in Brut. cap. 36. cum argumento hujus legis, quam Appianus h. l. commemorat, conferenti nonnihil dubitationis superesset, neque penitus satisfecisset ratio qua conciliari cum Cicerone Appianum posse visum erat doctis, quos dixi, viris. Vidi deinde in diversa ab his abire Joh. Rosinum, qui Antiq. Roman. lib. VIII. c. 10. legem Thoriam ab ea quæ apud Scriptorem nostrum *Spurio Borio* tribuitur, plane diversam statuit. Ac sane Cicero, quum l. c. *Sp. Thorium ait perniciosa lege agrum publicum vectigali levasse*, videtur legem dicere non modo diversam ab hac, quæ Appiano hîc memoratur, sed etiam ex adverso huic oppositam, atque adeo eam ipsam cujus paulo inferius (hac pag. lin. 58 sq.) Scriptor noster, tacito tribuni nomine, qui eam rogaverat, his verbis meminit, καὶ τοὺς φόρους οὐ πολὺ ὕστερον διέλυσε δήμαρχος ἕτερος. Quod si vero hoc ipsum, teste Cicerone, & teste antiqua illa ænea tabula, cujus fragmenta Sigonius l. c. exhibuit, est *Thoriæ legis* argumentum; erroris arguendus foret Appianus, si priorem illam legem, cujus contrarium argumentum erat, *Thorio* tribuisset. Jam vero, quum *Borium*, non *Thorium*, prioris legis auctorem exemplaria omnia Appiani agnoscant; potest, fateor, & ceteroquin temere factum videri, & in ipsum Scriptorem nostrum injuriose, quod ei contra librorum omnium fidem ejusmodi scriptura obtrudatur, quæ cum manifesto propemodum errore, non librariorum, sed ipsius Scriptoris, conjuncta esse videatur. In quam sententiam graviter & erudite disputavit ALEX. SYMMACHUS MAZOCHIUS, *in Commentar. in Æneas Tabulas Heracleenses p. 316 sq.* non dubitandum existimans, posteriorem istam legem, absque auctoris nomine deinceps ab Appiano commemoratam, ipsam *Thoriam* esse, adeoque immerito & importune a viris doctis hîc, ubi de priori quadam lege contrarii argumenti agitur, *Thorii* nomen in locum *Borii* obtrudi Appiano. Sed, quidquid de hoc statuas, quodsi ex Rosino vel ex Mazochio quæras, quisnam ergo sit

Σπούριος

Σπούριος hic Βόριος, ad quem in exemplaribus Appiani lex illa prior refertur? negari rursus ab his non potest, non solum obscurum nomen esse, sed & mendi omnino suspectum. Et Rosinus quidem, argumentum licet legis ex eodem hoc Appiani loco depromens, tribuni tamen nomen ab Appiano editum plane nihil curavit; sed *Bæbiam* (non satis video quo fundamento nisus) adpellans hanc legem, auctorem ejus *M.* illum *Bæbium* perhibet, Tribunum pl. & Triumvirum coloniæ deducendæ, cujus mentio fit in fragmentis ex ænea Tabula apud Sigonium l. c. & apud Pigh. T. III. p. 63. Puto, quod & ipsi persuasum fuit, *Spurium Thorium* hoc loco fortasse nominatum ab Appiano fuisse, sed perperam ab eo priorem hanc legem ad eum tribunum relatam qui posterioris legis auctor fuisset. Mazochius, Rosini conjecturæ nullam mentionem faciens, interim dum de vero auctoris nomine certius quid fuerit compertum, *Boriam* hanc *Legem* adpellandam esse judicavit; quamvis non neget, haud satis emendatam nominis illius scripturam apud Appianum videri. De cujus emendatione hasce conjecturas Vir doctus proposuit, ut, si gentile nomen fingamus *Spurium* esse, (quod exemplis non careat in Gruteri & Muratorii indicibus,) cognomen Βόριον dicat in *Burrum* facile posse refingi: si prænomen fuerit *Spurius*, posse gentis nomen *Burrius* esse. Denique proxime a vero abesse putat, si Βόριος ex Βάριος corruptum statuamus, Βάριος autem pro Οὐάριος positum cogitemus, ut tribunus hic ex eadem *Varia gente* fuerit ex qua deinde alius tribunus A. U. 662. [nobis A. U. 663. vide p. 54, 86 sqq.] lege lata, quæ ab eo nomen habet, inclaruit. Pag. 40.

L. 61. καὶ νόμων &c. Quid sit καὶ ἐσπάνιζον νόμων, vel καὶ νόμων ἐπὶ δίκαις ἐν ἀργίᾳ γεγονότες, fateor mihi minime in plano esse. Supra, p. 28, 49 sq. dixerat, οἱ δὲ τὴν γῆν διανέμοντες, οὐκ ἀπαντῶντος ἐς αὐτοὺς οὐδενὸς ἐς δίκην, ἐπὶ ἀργίας ἦσαν: quæ verba cum his, de quibus quærimus, conferenda videri possunt. Poterunt etiam conferri, quæ subjiciuntur p. 47, 66 sq. οὔτε νόμων, οὔτε δικαστηρίων, οὔτε τινὸς αἰδοῦς ἔτι ὑπούσης. Sed, ut alia, quæ me hic conturbant, prætercam; a verbis καὶ Pag. 41.

Pag. 41. νόμων, ſi modo genuina hæc ſunt, videtur mihi novi orationis membri initium feciſſe Appianus, & poſt hæc verba ſuſpicor per librariorum ſocordiam excidiſſe nonnihil quod ad complendam ſententiam pertinebat. Verum in loco, quem mihi & obſcurum eſſe & deſperatum videri profiteor, par eſt, ut, quo pacto ſuperiores interpretes eumdem expoſuerint, lectoribus tradam. Igitur ab illis verbis lin. 59. ὅθεν ἐσπάνιζον &c. ſic CANDIDUS: *ob idque adhuc magis ſimul civium & militum ſpes, telluriſque reditus, ac diſtributiones legeſque ceſſavere, quinque & decem annis a Graccho legislatore potiſſimum elapſis, & a controverſiis ad ocium delati ſunt.* Luculentius, ut ſolet, GELENIUS: *Inde ſecuta tum civium tum militum raritas, diminuti reditus populo Romano & ſtipendia: non legibus ſua vis manſit; a judiciis quoque ceſſatum eſt ad annum ferme quintumdecimum, ex quo lata fuerat lex agraria.* Denique FREINSHEMIUS, in Supplem. Liv. LXI. 38. eumdem hunc Appiani locum præ oculis habens: „ *Ab hoc initio civium ac militum infrequentia orta: ærarium populi Romani defraudatum: legum etiam Gracchanarum velut oblivio & interitus ſecutus, quum per annos ferme quindecim ex iis judicia nulla aut rara agerentur.*

Denique non piget huc transſcribere, quæ in eumdem hunc Scriptoris noſtri locum MAZOCHIUS, quem paulo ante laudavi, ibid. p. 317. commentatus eſt. Sic igitur ille: „ Poſt locum initio adſcriptum [ſcil. poſt verba iſta, καὶ τοὺς φόρους οὐ πολὺ ὕστερον διέλυσε δήμαρχος ἕτερος, pag. noſtr. 40, 57 ſq.] ita ſtatim conqueritur Appianus: *Poſt legem hanc alteram, nihil reliquum populo factum, cum & civium & juventutis militaris infrequentia laboraret, & (γῆς προσόδου) agrorum vectigalibus, & (διανομῶν) diſtributionibus frumentariis; & (νόμων) legum juſſione careret. Id vero malum (πεντεκαίδεκα μάλιστα ἔτεσιν ἀπὸ τῆς Γράκχου νομοθεσίας) anno quinto decimo a (C.) Gracchi legum latione contigiſſe.* Obiter moneo, hæc omnia me ex Appiani mente, ex dictionis vi, itemque ex rerum geſtarum fide interpretatum, cum tamen

Geleniana verſio ſecus pleraque acciperet. In primis autem Γράκχου νομοθεσίαν (*Gracchana inſtituta*) non niſi a Graccho poſteriore, cui *Cajo* prænomen fuit, ordior; nam prior Gracchus de agris dividundis, non item de frumentaria diſtributione, ſollicitum ſe præſtiterat: Cajus utrumque cumulavit. Ergo hoc vult Appianus: *a C. Graccho per annos quindecim Gracchana ſcita viguiſſe. At anno poſt Cajum quintodecimo, lata Thoria lege, plebs ſemel omnibus commodis excidit.* Διανομὰς, non quaslibet *diſtributiones*, ſed *frumentarias* accepi; nec enim eo tempore aliæ largitiones in uſu fuere, nec aliæ expetebantur." Pag. 41.

„ Huic vero interpretationi temporum putatio concinit. Re enim vera ab anno 630. (quo C. Gracchus leges agrarias & frumentarias pertulit) ad legem uſque Thoriam (anni 646.) quindecim anni ſolidi plebis utilitatibus commodi interceſſerunt. At poſt Thoriam plebs ſolatiis ſimul omnibus, quæ Appianus numerat, exuta fuit. Nam lex Livia anni 662. (quæ & frumenta plebi & alia commoda impertiebat) per vim lata, ſtatim occiſo legislatore abrogata fuit."

Porro de verbis, καὶ νόμων, quæ p. 41. l. 61. apud Appianum legimus, eodem loco ſigillatim etiam hæc adnotavit MAZOCHIUS: „ In Appiano νόμων tantum legitur. At quando unquam fando auditum fuit, *populum Romanum legibus caruiſſe?* Ea de cauſa *Legum juſſione* reddendum putavi. Quo enim tempore tribunitiam poteſtatem Sylla ſuſtulit, ex illo plebs Romana leges jubere deſtitit. Ex hoc vero patet, Appianum plebis Romanæ damna, legem Thoriam ſubſecuta, ad finem prope liberæ Reip. porrexiſſe: quocirca non immerito Tullius in Bruto [c. 36.] Thoriam legem, uti *vitioſam & inutilem*, quamvis ipſe ex optimatium numero, taxat."

CAP. XXVIII. Lin. 64 ſqq. Τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ Σκιπίων ὕπατος καθεῖλε &c. *Per idem tempus Scipio Conſul theatrum demolitus eſt &c.* Si hæc ita ſcripſit, & cum eis quæ hodie in codicibus noſtris proxime præcedunt atque ſequuntur ita conjunxit Appianus, ab inſignis Anachroniſmi culpa purgari

Pag. 41. non poteſt. Quippe de re hic agitur, quæ viginti & aliquot annis ante latam a Tib. Graccho legem agrariam, a P Scipione Naſica Coſ. II. A. U. 599. geſta eſt; memorata Livio Epit. XLVIII. Vellejo Pater. I. 15. Valer. Max. II. 4, 2. aliiſque. Ita fit, ut ſuſpicari aliquis poſſit, Appianum fortaſſe, permutatis *Scipionis* & *Cæpionis* nominibus, quod ad Scipionem pertinebat, ad Cæpionem Conſulem A. U. 648. retuliſſe, pariterque L. Caſſium qui circa A. U. 599. Cenſor fuerat, cum L. Caſſio Coſ. A. 647. confudiſſe. Sed quoniam, ut dixi, turbata & manca ſunt quæ præcedunt; fieri poteſt, ut commodiori, quam qui nunc adparet, tranſitu uſus Appianus hæc quæ hoc capite continentur cum ſuperioribus apte conjunxerit. De re, quæ hic agitur, confer, præter Auctores modo laudatos, Pigh. T. II. p. 429. & Sigon. Comment. in Faſt. Rom. ad A. 599.

L. 68. Τιμητὴς Aug. Ven. Et ſic correxit TOLLIUS & MUSGRAV. *Ibid.* Κόϊντ. Καιχ. Μέτελλος. Freinsh. Suppl. Liv. LXVIII. 34. & LXIX. 2-7. Pigh. Annal. T. III. p. 173 ſq.

Pag. 42. *L.* 80. συνεκέντησαν Aug. Ven.

CAP. XXIX. Lin. 91. Κιμβροὶ γένος Κελτῶν. Vide ad Exc.
Pag. 43. de Reb. Gall. p. 73, 26. *L.* 3. ὑπεστρατευμένοις. Sic & Vratisl.

Pag. 44. *CAP. XXX. Lin.* 25. μηχανὴν Reg. B. Aug. Ven. Vratisl.

Pag. 46. *CAP. XXXI. Lin.* 52 *ſq.* καὶ τὰ ἐν τῷ ψηφίσματι Μάριος ἐπεκήρυττεν. *Marius edixit id quod legi erat adjectum:* ſcil. adjectum erat legi, (pag. præc. l. 44 ſq.) *ut Conſules aqua, igne & tecto illi interdicerent:* idque adeo edixit Marius, & aqua & igne Metello interdixit.

Pag. 47. *CAP. XXXII. Lin.* 64. οἳ τὸν Μέμμιον Aug. & Cand. ſicut correxit H. Steph.

Pag. 49. *CAP. XXXIII. Lin.* 99 *ſq.* Κανουλήϊος. Mendoſe Cand. *Cornelius.* *L.* 3. ἑκάστου ἔτους. Vocab. ἔτους & Cand. & Vratisl. ignorant. Sed adjiciendum monuit MUSGRAV.

L. 7, τοσάδε εἴργαστο Ρωμαίους. Conſentit Vratisl. Verbum εἴργαστο, ut ſolet, active accipiendum, cum duplici accuſativo.

CAP. XXXIV. Lin. 8 *ſq.* ὁ Συμμαχικὸς καλούμενος Πόλεμος. **Pag. 49.** De *Bello* hoc *Sociali* vel *Italico*, præter Appianum, conſulendi ſunt Auctores, quos laudarunt Camers & Freinshem. ad Flor. III, 18, 1. *L.* 18. Φούλβιος Φλάκκος. Conf. cap. 21, **Pag. 50.** p. 30. & cap. 24. 26. *L.* 28 *ſq.* ἀντὶ κρινωνῶν Aug. Ven. Conf. l. 20.

CAP. XXXV. Lin. 41. ἐπανενεγκεῖν Vratisl. cum Edd. **Pag. 51.** *L.* 47. ἐγκλήματος ἴσα δὴ καὶ ἀγνοουμένου. Conf. c. 22. p. 33. *L.* 63. ὑπὲρ αὐτῶν. Utique ὑπ᾽ αὐτῶν malim cum MUSGRAVIO. **Pag. 52.** Sic & Cand. *a ſe exploſum.* Sed defectu laborare videtur hic locus; nam adverbium καρτερῶς nil habet ad quod commode referatur.

CAP. XXXVII. Lin. 86. Κόϊντον Οὐάριον. Pigh. Annal. **Pag. 54.** T. III. pag. 223. Freinsh. Suppl. Liv. LXXI. 37. Valer. Max. VIII. 6, 4. Cicero paſſim, cujus loca collegit Erneſt. in Ind. Hiſtor. & in Ind. Legum. *L.* 92. ἐπάρξειν Reg. B. Aug. Vratisl. ἄρξειν ſcribere juſſerat MUSGRAV. *L.* 96. Οὐηστίας. Rectius utique Βηστίας ſcriberetur. Civ. II. p. 178, 74. idem nomen in Σηστίας erat detortum.

CAP. XXXVIII. Lin. 6. τοσάδε εἰργασμένων. Sic & MUSGRAV. correxit. **Pag. 55.** *L.* 15. ἐς πολὺ μὲν οὐκ ἐπήσθοντο. Conſentit Vratisl. cum Aug.

L. 19. ἐξ Ἄσκλου. *Aſculo*, uti mox refert Appianus, **Pag. 56.** primus belli Socialis vel Italici furor erupit; quare & frequens deinceps oppidi hujus mentio occurrit. Quum autem duplex in Italia fuerit Aſculum, alterum Picenum, Apulum alterum; *Aſculum Picenum* hic eſſe intelligendum, cum aliis ex rationibus, tum inde fit manifeſtum, quod, ſicut Vellej. Pater. II. 15. cum Floro III. 18, 9. *ab Aſculanis ortum hoc malum* ait, ſic apud Livium Epit. lib. LXXII. *initium belli a Picentibus motum* fuiſſe legimus. Conf. Adnot. ad p. 66, 92.

L. 20 *ſq.* ἀνθυπάτῳ Σερουϊλίῳ. *Q. Servilius Proconſul*, Liv. Epit. LXXII. Mendoſe vulgo apud Vellej. Pat. II. 15. & Oroſ. V. 18. *Servius* vocatur. Conf. Duker. ad Flor. III. 18, 9.

Pag. 56. *L.* 23. τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν Aug. In τὴν consentiunt Reg. B. & Vratisl. sed omittunt nomen ἀρχὴν.

Pag. 57. *Cap. XXXIX. Lin.* 36. Πελιγνοὶ. Cluv. Ital. Ant. lib. II. cap. 14. p. 755. Poterat etiam Πελίγνοι penacute scribi, ut apud Strab. editum est. *Peligni* pariter in recensu horum populorum, qui bellum sociale moverunt, diserte nominantur in Epit. Liv. LXXII. Nec dubium esse debet, quin idem nomen h. l. Appianus scriptum reliquerit. *Ibid.* Οὐηστῖνοι. Apud Strabon. V. 219 B. Οὐεστῖνοι editum est; sed alibi sæpius apud eumdem Οὐηστῖνοι.

L. 37. Πικεντῖνοι. Non debueram *Picentes* cum Gelenio dicere, sed *Picentini*. Nam ab Asculanis, id est, a Picentibus initium belli erat motum, ut paulo ante vidimus. Nunc autem de eis populis loquitur Appianus, qui postea accesserunt, & qui longius a prima belli sede aberant. Distinguendi autem *Picentini*, inferiorem Italiam incolentes ad mare Inferum, a *Picentibus*, qui mediam fere Italiam tenentes ad mare Superum spectabant, licet utrique a Græcis scriptoribus eodem nomine Πικεντῖνοι adpellitentur; ut post Cluverum monuit Cellarius Geogr. Ant. II. 9. pag. 752. *Ibid.* Φερεντανοὶ. Cluv. Ital. ant. II. 14. p. 755. *Frentani* utique latine vocantur. Apud Strabonem Φρεντανοὺς & Φρεντάνους editum reperio.

Ibid. sq. Ἱρπῖνοι. Cf. p. 72, 82. *L.* 39. Σαυνῖται Reg B. Aug. Vratisl.

L. 40. ἀπὸ Λίριος ποταμοῦ, ὃν νῦν μοι δοκοῦσι Λίτερνον ἡγεῖσθαι. „Cave, putes eumdem esse *Linternum* & *Lirim*, quæ est Appiani falsa conjectura: quamquam video doctos Appianum sequi aut potius ab eo falli." Is. Casaubonus *ad Strab. lib. V. p.* 243. Adde Cluver. It. ant. p. 1076. Errorem inde ortum putant, quod & Liris & Liternus vel Linternus alio nomine *Glanis* vel *Glanius* fuerit adpellatus. Conf. Cellar. Geogr. Ant. pag. 827. & 832. Ad Liris fl. ostia erant Minturnæ colonia, ad Liternum fluvium Liternum vel Linternum oppidum. Conf. ad p. 61, 99. Verbum ἡγεῖσθαι ea notione hic usurpatur, de qua dixi ad Hisp. 180, 57.

Cap. XL. *Lin.* 53 *sq.* Σέξτος Ἰούλιος Καῖσαρ. *Lucium* (non *Sextum*) *Julium Cæsarem* primo anno Belli Socialis cum P. Rutilio Lupo (A. U. 664.) consulatum gessisse, cum ex Fastis & aliis Scriptoribus, tum ex Vellej. Pat. II. 15. & Liv. Epit. lib. LXXIII. constat. Quod si igitur ab Appiano est ista scriptura, quam quidem constanter in hac historia exhibent libri nostri omnes; duorum annorum Consules perperam ab eo conjuncti sunt: nam superiori anno Sextus Julius Cæsar Consul fuerat cum L. Marcio Philippo. Conf. Drakenb. ad Liv. l. c. Infra autem, ubi de Cinnana & Mariana proscriptione agitur, pag. 101, 90. apud Appianum etiam *Lucius Julius* vocatur is qui cum Cajo fratre jussu Cinnæ occisus est, qui pro eodem vulgo habetur, qui hoc anno Consul bellum sociale administravit, quem in tota hujus belli historia *Sextum Cæsarem* Appianus adpellat. Sed in ejusdem hujus Cæsaris rebus etiam hoc turbas movet, quod eum Appianus, finito consulatus anno, Proconsulem in castris ad Asculum morbo vitam finiisse scribit p. 68, 28. quem alii eumdem esse perhibent, qui a Cinna (ut paulo ante dixi) A. U. 667. occisus est. Omnino vero in tota hujus Belli Socialis historia, quam nonnisi concise admodum summatimque, ac partim etiam non apto satis ordine expositam, apud Scriptores qui ad ætatem nostram pervenerunt, reperimus, bene multa supersunt, quæ, deficiente præsertim Liviani operis face, clariorem etiam nunc lucem desiderant; quamvis egregiam operam Pighius aliique, & in primis doctissimus perspicacissimusque Freinshemius, in extricandis difficultatibus, quæ hanc partem Romanæ historiæ premunt, posuerint.

L. 54. Πούπλιος. Poterat teneri Πόπλιος, quod libri h. l. dabant: quod, quoniam perinde est, alibi passim, ubi consentiebant libri, conservavimus.

L. 63 *sq.* ὑπὸ δὲ Σέξτῳ Καίσαρι Πούπλιον Λέντλον, ἀδελφὸν αὐτοῦ Καίσαρος. Gelenius: *Sexto Cæsari* (additus legatus) *P. Lentulus, ipsius germanus.* Freinshemius LXXII. 9. *fratrem Consulis uterinum* dicit. Nihil habeo quod opponam. Sed suspicari quis possit, intercidisse fortasse post P. Lentulum

Pag. 58.

Pag. 58. *Caji Cæſaris* nomen, qui frater fuit Conſulis, quem deinde una cum fratre A. 667. Cinnæ juſſu occiſum legimus p. 101, 90. In eadem Cinnana Marianaque proſcriptione *P. Lentulus* (ibid. l. 91 ſq.) necatus traditur.

Pag. 59. *L.* 67. καὶ πάντας ἐπεπορεύοντο οἱ ὕπατοι. Simili ratione de Pompejo dixerat, bellum Piraticum pluribus per maria diſtributis legatis adminiſtrante: αὐτὸς δ' ἅπαντας ἐπέπλει, Mithr. 786, 33. *L.* 71. Τίτος Λαφρήνιος. Sic ſcripti noſtri omnes dant p. 66, 93. & p. 67. l. 96, 99, & 5. Itaque, licet *Afranius* apud Florum etiam III. 18, 6. legatur, tamen revocandam ex mſſptis illam lectionem putavi, quoniam cum majori utique ſpecie veri credi poteſt, obſcurius nomen a librariis capite truncatum eſſe & in aliud notius nomen vicini ſoni mutatum, quam in locum nobilioris temere ſubſtitutum. Hujus ſive *Afranii* ſive *Lafrenii* nomen in *Francus* corruptum videri poteſt apud Oroſium V. 18. (p. 337. edit. Havercamp.) qui Marſorum imperator ibi perhibetur. Conf. Noſtrum infr. p. 67, 5. Ceterum de Italicorum hoc bello ducibus, quotquot eorum apud varios Scriptores memorantur, ex profeſſo commentatus eſt Freinshemius ad Florum III. 18, 6: cum quo conferendi Interpretes Vellej. Paterc. II. 16. Diodor. Sic. Eclog. 1. ex lib. XXXVII. Oroſ. V. 18. &c.

L. 72. Γάϊος Ποντίλιος. Sic Scripti omnes & Cand. cum edit. 1. *P. Ventidium* Gelenius ex alia mendoſa lectione, quæ p. 66, 93. obtinuerat, huc traxiſſe videtur. *Rutilius*, quod Romani Conſulis nomen erat, quo caſu quove conſilio ſit ab H. Stephano intruſus, non perſpicio. *C. Pontidius*, cum unius literæ differentia, apud Vellej. II. 16. nominatur: unde probabiliter ſuſpicari licet, Ποντίδιος fortaſſe apud Noſtrum eſſe reſcribendum, quandoquidem facilius in græca ſcriptura litera Δ in Λ, quam in latina L in D, deflectere potuit.

Ibid. Μάριος Ἰγνάτιος. Hujus nomen *Marius Egnatius* editur apud Vellej. l. c. & apud Livium Epit. LXXV. quod & in verſ. noſtra latina cum Gelenio poſui. Apud Appianum

h. l. nil variant codices: sed infra, ubi idem nomen recurrit, plerique libri capite truncatum referunt, quemadmodum & Civ. IV. 558, 55. Quodsi quis Εγνάτιος apud Nostrum reponendum ducat, facile patiar: nec tamen præpropere quidquam innovandum. Idem vero nomen Εγνάτιος vel Ιγνάτιος Viris doctis visum est infra cap. 52. pag. 73 sq. restituendum Appiano, in locum nominis Τρεβάτιος, quod ibi vulgo libri omnes exhibent. Pag. 59.

Ibid. Κόϊντος Ποµπαίδιος. Conf. p. 64, 52 & 59. Sic corrigendum esse monuerunt DELRIUS ad Liv. Epit. LXXVI. & VOSSIUS ad Vellej. Conf. Diodor. Sic. loco supra cit. Opp. T. II. p. 539. & Fabric. ad Oros. V. 18. p. 340.

L. 73. Γάϊος Πάπιος. *C. Papius Mutilus.* Vellej. Diodor. & Oros. ll. cc. Ac forte Appianus quoque tertium illud nomen h. l. adjecerat; certe paulo inferius, p. 72, l. 92 & 96. hoc uno nomine Μοτίλος eumdem designat, ubi Samnitium ducem fuisse docet. Idem deinde, composito sociali bello, in senatum Romanum lectus, tandem octogenarius proscriptus est a Triumviris, ut refert Appian. Civil. IV. c. 25. ubi pro Στάτιος, quod vulgo legitur, Πάπιος rescribendum opportune docuit Wesseling. ad Diod. l. c.

Ibid. Μάρκος Λαμπώνιος. Dux Lucanorum: infr. p. 126, 17.

L. 74. Γάϊος Ιουδακίλιος. Conf. cap. 47 sq. pag. 66 sqq.

Ibid. sq. Ουέττιος Κάτων. *P. Vettius Scato, dux Marsorum*: Cic. Philipp. XII. 11. De eodem vide Interpretes ad Vellej. II. 16. & conf. quæ notabimus ad p. 66, 93.

CAP. XLI. Lin. 80. Αἰσερνίαν. Quum mendosam scripturam, si aliunde nolebat, saltem ex ipso Scriptore nostro p. 72, 96. corrigere potuisset primus Editor, maluit non solum hoc loco librorum scripturam sequi, sed etiam altero loco probam, quam offerebant libri, ad hujus exemplar corrumpere.

L. 82. Αχίλιος. Consentit Vratisl. *L.* 84. Ουέναφρον. Sic Strabo, Ptolemæus, & Latini omnes nomen illius oppidi efferunt: nec dubitari debet, quin librariorum errore depravata sit lectio, quam libri nostri exhibebant. *L.* 85. Πρεσεντεῖος δὲ Πόπλιος. Hujus nemo, præter Appianum, meminit. Pag. 60.

Pag. 60. *L.* 92. ἐς Γρούμεντον. Oppidum Lucaniæ. Cluver. Ital. ant. p. 1279. Freinsh. Suppl. Liv. LXXIII. 22 sq. Senec. de Benef. III. 23. Macrob. Saturn. I. 11.

CAP. XLII. Lin. 93. Νῶλαν recte h. l. Aug. Viciſſim p. 91, 22. ubi recte erat editum Νώλης, perperam Aug. Νόλης.
Pag. 61. Conf. & 71, 76 & 78. *L.* 96. ἐστράτευεν Reg. B. Aug. Ven.

L. 99. καὶ Σταβίας. Verum repoſui, præeunte Gelenio, & Freinsh. Suppl. Liv. LXXIII. 26. Receptas deinde, Cn. Pompejo L. Catone Coſſ. id eſt, anno ſeq. *Stabias* a L. Sylla deletaſque, Plinius docet lib. III. c. 5. ſ. 9. (p. 157. ed. Hard.)

Ibid. Μίντερνον. Sic ex Reg. A. conſentiente Candido editum inveni. Μινόερνον (non Μινοέρνον, ut in Notis infra context. per errorem poſitum eſt) dant Reg. B. Aug. Ven. & cum his Vratisl. quod quin corruptum ſit dubitari non poteſt. Nec vero *Minternum* oppidum cuiquam Scriptori memoratum. Notæ ſunt *Minturnæ*, in Latio, ad Liris fluvii oſtia; quare *Minturnas* h. l. Gelenius poſuit. Sed hæ quidem αἱ Μιντοῦρναι, interdum etiam ſing. numero ἡ Μιντοῦρνα, (nomine fœminini generis & primæ declinationis) non ſolum apud alios Græcos Scriptores, Strabonem, Dionyſium Halic. Ptolemæum, ſed & apud ipſum Noſtrum, adpellantur. Vide infra, p. 85, 20. & p. 87, 39. Et incolæ Μιντουρναῖοι Civ. IV. 568, 20, 22, 28, 34. Itaque non temere FREINSHEMIUS, Supplem. Liv. LXXIII. 26. *Liternum*, Campaniæ oppidum, cognomini fluvio (de quo ad p. 57, 40. dictum eſt) impoſitum, quod & *Linternum* paſſim adpellatum videmus, h. l. intelligendum ſuſpicatus erat; cum præſertim & reliqua duo oppida, quæ ſimul cum illo memorantur, Stabiæ & Salernum, in Campania ſint. Sic fortaſſe Λίτερνον vel Λίντερνον fuerit reſcribendum.

L. 2. ὡς δὲ. Sic recte Aug. *L.* 3. πλησίον αὐτῷ. Recte idem Aug. Dativus caſus referendus ad verb. προσετίθεντο.

L. 8. ἱππέας καὶ πεζοὺς Aug. Quum vulgo abeſſet conjunctio, vocabulum πεζοὺς in πολλοὺς mutare juſſerat MUSGRAV.

Pag. 62. *L.* 18 *ſq.* καὶ ἐπὶ τῷδε Καῖσαρ. „Forte ἐπὶ τῷδε Πάπιος." C. STEPHANUS, *in Var. Lect.* Sed nil opus erat ſolicitare vulgatam Lectionem. *L.* 23. ἐστράτευε Reg. B. Aug. Ven. Vratisl.

Cap. XLIII. Lin. 26. Οὐέτλιος Κάτων. Vid. pag. 59, 74 ſq. & conf. p. 66, 93. & ibi Adnot. Οὐετίδιος Κάτων Vratisl. cum Reg. B. *L.* 31. ἐς τὸν ποταμὸν Aug. Et Cand. *multos* *Pag.* 63. *flumini immerſit.* *L.* 44. ἔνθαπερ ἂν θάνωσι Reg. B. Aug. Vratisl.

Cap. LXIV. Lin. 48. ἀγαγόντος σχολὴν Aug. *L.* 49. ἐπὶ *Pag.* 64. ἀρχαιρέσια. Sic pag. 153, 84. ἐπὶ τὰ ἀρχαιρέσια οὐ κατῄει. Et p. 108, 10. διὰ τὰ ἀρχαιρέσια &c. Item abſque artic. p. 139, 37. ἀρχαιρέσια προὐτίθεσαν. Quod ſi Auguſtanum h. l. ſequi lubet, ſcribendum ἐπὶ ἀρχαιρεσίᾳ, *habendorum comitiorum cauſa.* Sed in ſing. numero rarioris uſus illud nomen eſſe monui ad Pun. 462, 10. *L.* 51. Καιπίωνα. Vid. p. 58, 61 ſq. Mox de *Pompædio* conf. p. 59, 72 ſq. *L.* 54. ἐσκευασμένα Aug. cum Reg. B. & Edd. Sed ἐσκευασμένους Vratisl. cum Reg. A. *L.* 55. μολίβδου. Alibi μολύβδ. per υ, quod perinde eſt. Vid. ad Mithr. 685, 33. *L.* 59. πειθόμενος Aug. Et Cand. *ductus credulitate.* Correxit etiam Musgrav.

Cap. XLV. Lin. 65. Σέξτος δὲ Καῖσαρ. In tota hac hi- *Pag.* 64. ſtoria perpetuo errore *Sextum Cæſarem*, pro *Lucio*, nominari, monui ad p. 58, 53. *L.* 67. Ἰγνατίου. Quum plerique ſcripti libri, cum quibus & Vratisl. facit, litera initiali truncatum exhibeant hoc nomen; fortaſſe Ἐγνάτιος edi potuerat, ut habent alii Scriptores. Nam quod ſupra Ἰγνάτιος diſerte codices noſtri exhibebant, id a ſequioribus librariis, quibus notius nomen *Ignatii*, quam *Egnatii*, erat, potuit proficiſci. Conf. ad p. 59, 72. *L.* 68. περιωσθεὶς. Sic Aug. & Vratisl. in contextu, ſed intra lineas perperam ſuperſcriptum ρι.

L. 71. ἐς Τεανὸν. „*Teanum Sidicinum* fuiſſe conjecturis adſequor.” Freinsh. LXXIII. 57.

Cap. XLVI. Lin. 76. Κορνήλιος Σύλλας καὶ Γάϊος Μάριος. Ob id quod mox ſequitur *lin.* 80 *ſqq.* nunc *Cornelii Syllæ* nomen cum Gelenio & Freinsh. LXXIII. 59 ſqq. in lat. verſ. omiſi, & deinceps tantum nominavi. Certe deinde de Sylla ita *Pag.* 66. plane loquitur Appianus, tamquam paulo ante nulla ejuſdem mentio fuiſſet facta. Si cui remedium iſtud, quod tamen Græco contextui adferre non ſum auſus, violentius videtur;

Pag. 66. is videat, an pro Κορνήλιος Σύλλας lin. 80. alium Cornelium probabilius ſit nominatum fuiſſe ab Appiano. L. 83 ſq. ὡς τὸν φόνον ἐκείνης τῆς ἡμέρας &c. Oroſius V. 18. Marius ſex millia Marſorum occidit, ſeptem millia armis exuit.

Cap. XLVII. Lin. 92. Περὶ δὲ τὸ Φάλερνον ὄρος. „Niſi rei Geographicæ parum peritum ſcirem Appianum, mendum his vocibus, τὸ Φάλερνον ὄρος, ineſſe ſuſpicarer." Phil. Cluverus, Ital. Antiq. lib. II. c. 11. p. 740. Scilicet dubitationem movere debebat, quod Falernus mons (certe ager ille Falernus, vini generoſitate nobilitatus) in Campania ſitus eſt; quum Firmum oppidum, cujus mox mentio fit, ab alia parte in Piceno ſit. Qua quidem dubitatione commotus etiam, ut videtur, Gelenius, & poſt eum Freinshemius LXXIII. 19. pro Falerno monte, montem vel agrum Falerinum hîc legendum cenſuerunt, a Faleria nomen habentem, Piceni oppido, de quo videndus Cluver. l. c. pag. 739 ſq. & Cellar. p. 759. His ex adverſo Vir doctiſſ. J. Christoph. Amadutius, Græc. Literar. Romæ Profeſſor, datis ad nos literis, in quibus erudite multa diſſeruit ad Appianum pertinentia, oppoſuit, fortaſſe nec Appianum nec ejus librarios erroris h. l. eſſe accuſandos: Judacilium quippe, qui præ ceteris & hîc & deinceps memoratur, Apulorum ducem ab Appiano perhiberi; (vid. p. 62, 19 ſq.) adeoque in inferiori potius Italiæ parte, quam in Piceno, bellum geſſiſſe: quare, ſicuti duplex Aſculum Italia habuerit, ſic & vel ex hac ipſa Appiani narratione colligi poſſe, præter Firmum, Piceni oppidum, quod ex aliis Scriptoribus notum eſt, aliud fuiſſe in Campania, prope Falernum montem. Sed, alia ut taceam, regeri Viro docto poterit, Aſculum etiam mox (lin. 4.) in eadem regione cum Firmo memorari; &, quod ſi quæ continuo de eodem Aſculo narrare pergit Auctor noſter conferantur cum eis quæ ex ceteris Scriptoribus & ex aliis antiquitatis monumentis novimus, (de quibus conſuli ſaltem Pighius poteſt, T. III. p. 230.) dubitari non poſſe, quin Aſculum Picenum ſit intelligendum: quare nec de alio Firmo, niſi de eo quod citra controverſiam in Piceno fuit, hîc eſſe cogitandum.

L. 93. Τίτος Λαφρήνιος. Sic constanti consensu h. l. & deinceps dederunt scripti codices nostri omnes, duo Regii, Aug. Ven. & Vratisl. quam lectionem primus Editor ne in Indicem quidem Variarum Lect. referre dignatus est, sed cum Candido tacite in Τίτος Αφράνιος mutavit. Cf. pag. 59, 71. & ibi notata. *Pag.* 66.

Ead. lin. 93. Πούπλιος Οὐεντίδιος. Nomen hoc ex solo Reg. A. editum est, cui consentit Cand. *P. Ventidius.* Et legimus quidem apud Vellej. Pat. II 65. Valer. Max. VI. 9, 9. Plin. VII. 43, 44. aliosque, *P. Ventidium Bassum*, eum qui post quinquaginta & quod excedit annos de Parthis triumphavit, hoc bello sociali inter captivos Picentium triumpho Asculano ductum fuisse. Cujus ætas quum non patiatur, ut eo bello dux Italicorum esse potuerit; patrem h. l. apud Appianum intelligendum suspicatus est Pighius T. III. p. 230. & Freinsh. ad Flor III. 18, 6. Sed, ne dicam, a nemine veterum, quamvis opportuna offerretur occasio, inter duces sociorum nominatum Ventidium esse, parum utique credibilem conjecturam istam faciunt ea quæ de ejusdem hujus, quem dixi, Ventidii inope juventa, sordidave arte qua vitam toleravit, apud Ciceronem Epist. 18. lib. X. apud Plinium l. c. apud A. Gellium XV. 4. referuntur. Quid multa? Parum tuto fundamento *Ventidii* nomen inter duces hujus belli relatum fuisse, scripti nostri libri Appiani declarant; ex quibus quatuor, quorum quisque per se plus auctoritatis habet quam ille unus e quo Ventidius huc traductus est, ab eo discedunt; nam sicut Aug. & Ven. Οὐεντίλιος, sic Vratisl. cum Reg. B. Οὐεντίλλιος habet. At vero, ne hos quidem verum nomen dare, minime negaverim: &, si modo ceteroquin probabile esset de Ventidio, ultro etiam eram largiturus, facillime Οὐεντίδιος primum in Οὐεντίλιος, ac dein in Οὐεντίλλιος abire potuisse. Nunc proximum videri potest, ut suspicemur Οὐετίλιος scripsisse Appianum. Et hanc equidem conjecturam facerem, nisi varietas lectionum, quas ad p. 62, 26. libri nostri exhibebant, satis perspicue aliud docere mihi viderentur. Nam ibi, quum Οὐέττιος esset scribendum, quemadmodum p. 59, 74 & 79.

Pag. 66. fuerat, codex Reg. A. ipſe ille, e quo Οὐεντίδιος nunc h. l. editum eſt, plane ut hîc, Οὐεντίδιος dabat: reliqui autem noſtri libri non eâdem quidem, qua nunc, ſed adfini quadam ratione aberrabant. Itaque mihi probabile fit, etiam h. l. ex Οὐέττιος corruptam eſſe omnem, quam libri offerunt, lectionis varietatem. *Publii* autem prænomen fuiſſe *Vettio Catoni* vel *Scatoni*, (licet *T.* ſit apud Eutropium V. 2.) & bellum geſſiſſe *P. Vettium* adverſus Cn. hunc Pompejum, de cujus rebus hic agit Appianus, diſcimus ex Ciceronis Phil. XII. 11. Variis autem modis alibi etiam fraudi fuit librariis nomen illud *Vettius.* Nam & apud Appian. noſtrum Civ. II. 189, 53 ſqq. in Οὐετίτιος & in Οὐετούτιος detortum in ſcriptis libris eſt; & apud Eutropium l. c. codex mſpt. Galæi (referente Verheykio) pro *T. Vettius* habet *Vetitius*; & apud Ciceronem, quum Voſſius ad Vellej. II. 16. ait, ſe in optimæ notæ codice mſpto, pro *cum P. Vettio Scatone*, inveniſſe *cum P. Vectio & Titio Scatone*, (unde idem vir doctus legendum ſtatuerat *cum P. Vettio & Tito Catone*,) facile intelligitur, iſtam codicis illius ſcripturam non niſi varietati lectionis quæ inter lineas tali quodam modo notata fuerat,

ettitio
cum P. Vectio, ortum debere. Quin &, apud ipſum Eutropium, perquam probabile eſt, prænomen illud *T.* (quod a pluribus codicibus plane abeſt) ex ſimillima lectionis varietate, male accepta, perperam eſſe invectum. Ceterum apud Appianum noſtrum Gelenius ex vulgata lectione, Πούπλιος Οὐεντίδιος, quam h. l. Editi exhibent, mira quadam audacia, ſupra p. 59, 72. eumdem *P. Ventidium* in catalogum ducum Italicorum, ejecto *C. Pontilio* vel *Pontidio*, quem ibi Appianus nominaverat, intruſit. Suſpectum vero Candido fuiſſe hoc noſtro loco *P. Ventidii* nomen, declarat Nota marginalis in antiqua edit. Veneta: „Credo *Publium* eſſe eum quem *Preſentejum* ſuperius dixit." Obſcuri illius *P. Preſenteji* nomen occurrebat p. 60, 85 ſq.

L. 94. ἀλλήλοις συνελθόντες Reg. B. Aug. In ἐς ταυτὸν, quod præceſſit, conſentiunt omnes.

L. 4. Ἄσκλον. *Asculum Picenum.* Vide ad p. 56, 19. & finem Adnot. ad p. 66, 92. *L.* 5. Λαφρήνιος γὰρ ἐπεπλώκει. Prope Asculum XVIII. millia Marsorum cum *Franco* imperatore suo a Cn. Pompejo cæsa esse, Orosius refert V. 18. p. 337. Ubi, quamquam ceteroquin non omnino convenit Orosio cum Appiano, videri potest *Francus* dici, qui Appiano & Floro *Afranius* vel *Lafrenius* est; quod Freinshemium etiam (Suppl. Liv. LXXIV. 18.) suspicatum fuisse reperio. Pag. 67.

CAP. XLVIII. Lin. 8. ἠπείγετο Aug. Et Cand. *confestim accessit.* Sæpius jam ὑπήγετο & ἠπείγετο confusa a librariis vidimus. *L.* 9. ἐκέλευσεν idem dedit Aug.

L. 16. διὰ φθόνον Aug. Ven. In Vratisl. sic, διὰ νοντο τὸ πλῆθος. Cand. verba illa prætermisit. „διὰ τὸ γενόμενον" suspicatus erat MUSGRAV. *L.* 17. τὸ πλῆθος ἐς ἃ παρήγγελλεν ἀπέτρεψαν. παρήγγελλεν recepi ex Reg. B. Aug. Vratisl. licet non spernendum putem Aor. 2. παρήγγελεν. Sed mira phrasis, & mendi utique suspecta, ἀπέτρεψαν ἐς ἃ παρήγγελλεν. Cum genitiv. casu construi verbum ἀποτρέπειν solet, cujus exemplum habuimus p. 63, 45. Nec remedii quidquam in lectione cod. Aug. invenio. Recte sententiam Cand. expressit: *multitudinem a mandatis suis deterruerant.* Pag. 68.

L. 18. πυρὰν νήσας Reg. B. Aug. Vratisl. *L.* 20. κατακλίνας αὐτὸν. Sic Regii & Aug. Sed αὐτὸν dat Vratisl. cum Editis.

L. 27 *sq.* χρονίου δ' αὐτῷ τῆς περὶ τὸ Ἄσκλον οὔσης πολιορκίας. Mendo laborare vulgatam lectionem, τῆς περὶ τὸ Ἄσκλον οὔσης χειροτονίας, manifestum est: & aptius utique huic loco videri vocab. πολιορκίας debet, quod ded. Aug. & Ven. Ceterum, ubi postremo de Cæsare verba fecit Appianus, p. 65, 73 sqq. ad *Acerras* hæserat *Cæsar*, & oppidum illud a Papio obsessum obsidione liberare frustra erat conatus. De *Asculi* quidem obsidione pag. præc. dixit Scriptor noster; sed ibi a *Pompejo* obsessum retulit. Nunc subito, omisso Pompejo, Cæsarem circa Asculi obsidionem hærentem inducit. Hinc cogitare quis posset, Ἀχέρρας fortasse pro Ἄσκλον esse hic rescribendum. Sed huic quidem responderi cum Freinsh. LXXIV. 21. poterit, Cæsarem, victo Papio, (de quo nimirum

Pag. 68. accipiendum id quod proxime antè hunc locum, in quo verſamur, expoſuit Appianus,) Acerris obſidione liberatis, bellum Aſculanum per abſentiam Pompeji, qui Romam ad petendum capiendumque conſulatum erat profectus, adminiſtraſſe. Ac fortaſſe de hac ipſa Pompeji Romam ad petendum conſulatum profectione monuerat h. l. Appianus; ſed verba, quæ de ea re fecit, interciderunt, quorum reliquiæ ineſſe in vocabulo illo χειροτονίας, quod pro πολιορκίας Regii codices conſentiente Vratisl. & Cand. hîc exhibent, videri poſſunt.

L. 28. ἀποθνήσκων ἐκ νόσου, (*Sext. Cæſar*) *moriens ex morbo.* Quem *Sextum Cæſarem* noſter adpellat, quem cum P. Rutilio A. U. 664. primo anno belli ſocialis Conſulatum geſſiſſe & bellum hoc adminiſtraſſe ait, hunc apud reliquos omnes Scriptores *Lucium* vocari, jam initio monui, ad p. 58, 53 ſq. Atqui hunc eumdem non mortuum eſſe hoc anno, ſed poſt aliquot demum annos juſſu Marii occiſum, ex Liv. Epit. LXXX. Valer. Max. IX. 2, 2. aliiſque auctoribus docet Freinsh. LXXX. 41. & alii. Conf. infra p. 101, 90. ubi eumdem (ſi modo idem eſt) Appianus quoque, præter morem, *Lucium* vocat. Hinc ἀποθνήσκων h. l. Freinsh. (LXXIV. 21.) expoſuit, *languido corpore, quum deficere ſe animadverteret.* Quod ſi tamen Appiani verba per ſe ſpectemus, vix dubitare licebit, quin *deceſſiſſe illo morbo* Proconſulem dicat. Fuerit-ne fortaſſe *Sextus* hic *Cæſar*, qui ad Aſculum morbo deceſſit, is qui proxime ante *Lucium Cæſarem* cum L. Marcio Philippo conſul fuerat. De cujus quidem rebus vel in conſulatu vel poſt conſulatum geſtis, in hac monumentorum hiſtoriæ illius temporis ſive jejunitate ſive penuria, nihil ceteroquin memoriæ proditum legimus. Sed quod ſi fingamus, *Sexti* hujus *Cæſaris* partes pariter nonnullas in bello Sociali fuiſſe; facilius intelligi poterit, unde factum ſit, ut Appianus ac fortaſſe nonnulli ex vetuſtioribus etiam auctoribus, e quibus ſua hauſit Appianus, Sextum Cæſarem cum Lucio confuderint, ipſique *Lucio*, licet altero celebriori, *Sexti* prænomen per errorem tribuerint.

Cap. XLIX.

CAP. XLIX. Lin. 30. Verbum ἦν, quod ex Aug. recepi, inſerendum MUSGRAV. etiam monuit. *L.* 37 *ſq.* Ἰταλιωτῶν δὲ τοὺς ἔτι ἐν τῇ συμμαχίᾳ παραμένοντας ἐψηφίσατο εἶναι πολίτας. Vellej. II. 16. *Legem Juliam* Cicero vocat; pro Cornelio Balbo c. 8. puto quod a L. Julio Cæſare Conſule, auctore Senatu, lata fuiſſet. Cf. Sigon. de Ant. Jur. Ital. III. 1. *L.* 47. δεκατεύοντες. *In octo tribus contributos novos cives*, Vellejus Pat. ait, II. 20. eamdem addens, quam Appianus, rationem: *ne potentia eorum & multitudo veterum civium dignitatem frangeret, pluſque poſſent recepti in beneficium, quam auctores beneficii.* Vide Sigon. l. c. Pag. 69.

CAP. L. Lin. 61. Πόρκιος μὲν Κάτων. Nimis nota *Porcia* gens, e qua Catones ſunt, quam ut error, in quem libri noſtri omnes conjurant, ab Appiano profectus putari poſſit. Gelenius etiam *Porcius Cato* poſuerat. *L.* 62. Μάρσοις. πολεμῶν ἀνῃρέθη. Ex invidia *a filio C. Marii in tumultu belli, quaſi ab incerto auctore, proſtratum* Oroſius perhibet, V. 18. Pag. 70.

L. 63. περὶ τὰ Πομπαῖα ὄρη. Ad urbem Pompejos, quam obſidebat Sylla. Oroſ. l. c. Vellej. II. 16. *L.* 76. Νῶλαν. Vid. pag. 60, 93. *L.* 79. σφίσι συνεσπέσοιεν. Conf. Not. ad Syr. 563, 53. Pag. 71.

CAP. LI. Lin. 82. Ἱρπίνους. Sic recte Reg. B. & Vratiſl. ut edidit H. Steph. Spiritum ad literas majuſculas C. Stephanus nuſquam adpoſuit. *L.* 83. προσέβαλλεν Αἰκουλάνῳ Aug. Pag. 72.

L. 85. τὸν Σύλλαν idem Aug. *L.* 87. κλημακίδας rurſus idem. Et correxit MUSGRAV. *L.* 89. διήρπαζεν Reg. B. Aug. Et MUSGRAV. „διήρπασεν vel διήρπαζεν." *L.* 90. ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης Reg. B. Aug. Ven. Vratiſl. *L.* 92 *ſq.* Σαυνίτας & Σαυνιτῶν. Sic quinque noſtri mſſpti. *L.* 96. Αἰσερνίαν. Cf. p. 59, 80.

*L.*98. Βουάνον. *Bovianum* colonia, in Samnio. Ptolemæus Βοουΐανον, qui latinam formam quam adcuratiſſime ſervare ſolet. Sed non idcirco opus eſt, ut ſcripturam, quam Appianei libri exhibent, corruptam judicemus cum Cluver. Ital. Ant. p. 1194. Strabo Βοΐανον. Sic varie Græci latina nomina formant. Pag. 73.

Pag. 73. *Cap. LII. Lin.* 9. Μαῤῥουκίνους. Μαρουκίνους Vratisl. cum aliis. Duplex ῤῥ dabant omnes p. 57, 36 sq. *Ibid.* Οὐηστίνους. cf. pag. 57, 36. *L.* 10. Σαλαπίαν. Sic scribendum fuit pro vulg. Σαλπίαν. Alio errore Annib. p. 284, 33. Σαλατία legebatur, & gentile Σαλατῖνοι ibid. 291, 59.

L. 12. Σαυνίταις. Rursus Editi Σαμνίταις dabant, & mox Σαμνιτῶν, invitis msSptis. *L.* 14 *sqq.* Τρεβάτιος &c. Qui cum his contulerit ea, quæ in Epit. Livii LXXV. leguntur, is facile sibi persuadebit, non *Trebatium* h. l. & lin. 17. & 20. sed *Ignatium* vel *Egnatium* nominasse Appianum, eumdem quem supra p. 59, 72. & p. 60, 84. nominaverat. Conf. Dukerum ad Flor. III. 18. & Drakenb. ad Liv. l. c.

Pag. 74. *L.* 20. Κανύσιον. Sic editum inveni, &, licet aliter h. l. msSpti dent, conservavi; quoniam non solum perinde est, Κανύσιον, an Κανούσιον scribas, sed & priorem scripturam præferunt libri nostri Civ. I. pag. 62, 20. & Civ. V. 787, 58. & Annib. p. 259, 23. & 261, 50. *L.* 21. Ασκλαίων. Minus adcurate in vers. lat. *Apulorum* dixi cum Gelenio, pro *Asculanorum.* Intelliguntur autem nunc Asculani Apuli, non Piceni; quod & Cluverus monuit Ital. ant. pag. 1220.

L. 22. Ποδίκλους. *Pædiculos* Romani vocant: Παιδίκλους Strabo VI. 282. aliique.

Cap. LIII. Lin. 26. Πομπαίδιος. Vide pag. 59, 72 sq.

L. 28. εἰς τὸν Καικιλ. εἰς τὸν Κεκίλιον Vratisl. *L.* 29 *sq.* ἀκμάσαντα δή. Sic, omissa conj. μὲν, Reg. B. Aug. Ven. Vratisl.

L. 30. ἕως Ἰταλία πᾶσα προσεχώρησεν ἐς τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν. Huc spectant verba Epit. Liv. LXXX. *Italicis populis a Senatu civitas data est:* de quibus vid. Sigon. in Ant. Jur. Ital.

Pag. 75. lib. III. c. 1. *L.* 33. ἐς δὲ τὰς φυλάς. In Aug. primum scriptum erat ἐς δὲ ταφυλάς, tum ad τα superscriptum ς. In priori illa scriptura forsan veteris veræque scripturæ, δέκα, (ἐς δὲ δέκα φυλάς) vestigia insunt. *Ibid.* In προτυχοῦσιν consentit Vratisl. cum Regiis & edit. 1.

Cap. LIV. Lin. 36. κατὰ τὸ ἄστυ οἱ χρῆσται πρὸς ἀλλήλους ἐστασίασαν. De seditione nova ob æs alienum orta vid. Liv.

Epit. LXXIV. & Freinſh. in Supplem. ejus libri, c. 40 ſqq. *Pag. 76.*
Adde Pigh. T. III. p. 227.

L. 41. ὡς καπηλικὸν Aug. Ven. *L.* 42 *ſq.* ᾧ λόγῳ καὶ Πέρσαι τὸ κιχρᾶσθαι. Herodot. I. 138. αἴσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται· δεύτερα δὲ, τὸ ὀφείλειν χρέος· πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἵνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκαίην φασὶ εἶναι, τὸν ὀφείλοντα καί τι ψεῦδος λέγειν. *L.* 45. ἐκ πολέμων τε καὶ στάσεων. Sic Aug. ut correxit H. STEPH. Quum καὶ ab edit. 1. (conſentiente Vratiſl. cum Regiis) abeſſet, τε in καὶ mutatum voluerat MUSGRAV.

L 48. ὅ τε στρατηγὸς Ασελλίων. Conf. Valer. Max. IX. 7, 4. *Pag. 76.*

L. 50. ἐς τοὺς δικαστὰς περιφέρων. Pro δικαστὰς reponendum δανειστὰς cenſuit MUSGRAV. quod mihi ſecus videtur.

L. 53. ἐπὶ θυσίᾳ Reg. B. a prim. manu, & Aug. Sic etiam correxit MUSGRAV. *L.* 63. εἴ τις τι. Pronomen τι, quod dant ceteri, abeſt a Vratiſl.

CAP. LV. De *Bello Civili Syllano & Mariano*, præter Ap- *Pag. 77.*
pianum, conſulendus Livius Epit. LXXVII. & ſqq. tum Plutarch. in Mario & in Sylla, Florus III. 21. aliique, quorum recenſum fecit CAMERS *ad Florum l. c.* *L.* 81 *ſq.* ἐπήλπιζεν Reg. B. Aug. & in aliam partem aberrans Ven. ἐπήλπιζον.

L. 82. ἐς τὰς φυλὰς ἁπάσας, *per omnes tribus*, ſcil. παλαιὰς vel ἀρχαίας, *veteres.* Videri poteſt ἁπάσας in παλαιὰς refingendum: ſed nulla neceſſitas urget, & rurſus infra p. 90, 1. legimus ἐβόων, ἐς τὰς φυλὰς πάσας ἀναμιγῆναι. *L.* 84. εὔνοις *Pag. 78.*
Aug. Vratiſl. ut correxit H. Steph. & Muſgrav.

CAP. LVI. Lin. 9. ἐβάστασε τὴν ἀργίαν, *ſuſtulit ferias.* *Pag. 79.*
— Cand. *vacationem diſſolvit.* Inſolentior hic uſus verbi βαστάζειν induxit MUSGRAVIUM, ut ἐβεβαίωσε ſcribendum cenſeret, quod tamen manifeſte contra Appiani ſententiam eſt, qui & mox *l.* 13. ſubjungit ἀναιρεθείσης δὲ τῆς ἀργίας. Quod ſi ἐβάστασε ſcripſit Appianus, (de quo quidem etiam varietas, quam exhibet cod. Aug., dubitationem nonnullam injicere poteſt,) erit h. l. βαστάζειν ſynonymum verbi ἀναιρεῖν, &, ſicut verbum αἴρειν, & huic reſpondens latinum *tollere*, non ſolum *in altum tollere* ſignificat, ſed etiam *auferre*,

Pag. 79. *removere*, sic eamdem vim verbo βαστάζειν subjectam h. l. intelligere debebimus. Eadem fere notione apud Athenæum (citante Dammio in Lexico Homerico ad voc. τράπεζα) *mensa* post cœnam βαστάζεσθαι, *tolli*, dicitur. *L.* 10. ἐκ Καπύης. Articulum omisi cum Reg. B. Aug. Ven. Vratisl.

Pag. 80. *Cap. LVII. Lin.* 32. ἐπὶ τὴν πατρίδα. Conjunctionem adjecit etiam Musgrav. *L.* 34. ἑτέροις καὶ ἑτέροις πρέσβεσιν εἰπών. Plenius Aug. ἑτέροις καὶ ἑτέροις πρέσβεσιν ἐλθοῦσιν εἰπών. Et merito *verbum illud* ἐλθοῦσιν, *quod vulgo interciderat, in Contextum recipere debueram.*

Pag. 81. *L.* 37. καὶ πράξειν. Si genuina est illa partic. καὶ, videri potest aliud verbum, aut etiam plura quædam, ante hæc intercidisse. In vers. lat. tenui Gelenium. Candidus: *simul annunciare jubet, an velint Senatum cum eo ac Marium Sulpitiumque in campo Martio adesse, & agere quæcunque illis videbuntur?* *L.* 44. In ἐπισκέψαιντο consentit Vratisl. nec dubitari debet præstare hoc lectioni codicis Aug.

Cap. LVIII. Lin. 48. Σύλλας μὲν τὰς Κοιλίας πύλας. — Notæ sunt ex Dionys. Halic. & Livio Κλοιλίαι τάφροι, *Clœliæ* vel *Cluilliæ fossæ:* sed *Portam Clœliam* vel *Cluilliam* nemo novit. Quo magis miror, unde lectio illa, Κλοιλίας πύλας, quam ignorabant Regii Codices, in Editos irrepserit. Nam, in Augustano (ac fortasse etiam in Veneto) ita scriptum esse, nesciebat sane Car. Stephanus. Mihi, de vera licet Appiani scriptura non certo, præferenda utique interim altera lectio, in quam fere reliqui codices consentiunt, videbatur, Κοιλίας πύλας; quam nempe cum Gelenio, *Cœlimontanam* portam, (a *Cœlio monte*, Κοιλίῳ ὄρει, nomen habentem) intelligere utcumque possumus. Κοιλλίας cum Reg. B. exhibet Vratisl. Et Κοιλίας, sicut in Reg. A. sic in Candidi fuisse exemplari, colligitur ex mira quidem ceteroquin ratione qua locum hunc latine expressit ille interpres: *Sylla valles, & quæ propinqua fuere mœnibus loca, militum legione occupat.* Sed quoniam & Florus & Plutarchus non *Cœlimontanæ*, sed *Esquiliæ* portæ, hic mentionem faciunt; (Flor. III. 21, 6. *Sylla - - Esquilina Collinaque porta geminum*

agmen Urbi infudit. Plutarchus, in Sylla, p. 457. D. καταλαμβάνει τὴν πύλην καὶ τὰ τείχη τὰ περὶ τὸν λόφον τὸν Αἰσκουλῖνον.) apud Scriptorem etiam noſtrum ſuſpicari utique licebit, ΤΑΣ ΚΟΙΛΙΑΣ ex ΤΑΣ ΑΙΣΚΥΛΙΑΣ, aut ex alia ſcriptura non multum ab hac diſcrepante, eſſe corruptum. In litera initiali hujus nominis *Æſquilinus* vel *Eſquilinus* multa inprimis apud Græcos ſcriptores varietas eſt. Apud Strabonem Ησκυλίνος λόφος, & Ησκυλίνη πύλη editum eſt lib. V. pag. 234. Apud Dionyſ. Halic. Εσκυλ. & Ισκυλ. invenitur. Apud Plut. Αἰσκῦλ. modo vidimus. Terminatio, quamquam in his omnibus in ινος fiat, nihil tamen impedit, quo minus & in ιος vel ειος formari poſſit. Sic apud Appian. p. ſq. l. 56. τὴν Δασκύλειον ἀγορὰν dubitari vix poteſt, ex τὴν Αἰσκύλειον ἀγορὰν eſſe ortum. *Pag.* 81.

L. 56. περὶ τὴν Αἰσκύλειον ἀγορὰν. Vide Adnot. præced. ad p. 81, 48. *L.* 59. ὑπὸ σάλπιγγι. Sic in ſing. num. Maced. 515, 54. & alibi. *L.* 64. εἰ ἀπέχοιντο, intell. μάχης: ſi modo vera lectio. Dubito enim, ἀπέχεσθαι τοῦ σημείου græce dici *deſerere ſignum.* *L.* 66 *ſq.* Συβοῦῤῥαν. Sic ab H. Stephano editum inveni, in quo lubens adquievi. Neſcio, an conſentiat Ven. e quo nulla varietas adnotata in ſchedis eſt. Cum Regiis facit Vratisl. *L.* 67. ἡ κατὰ νώτου Reg. B. Aug. *Pag.* 82.

CAP. LIX. Lin. 83. ὠδύροντο περὶ τῆς πολιτείας. Annib. 273, 46 ſq. ex cod. Med. reſtitueram ὀδυρομένοις δὲ περὶ τοῦδε, pro vulg. ὀδυνωμένοις. Ad quem locum non opus erat in Adnot. dubitare de veritate illius emendationis: nam, quum non ſuccurreret tunc exemplum conſtructionis verbi ὀδύρομαι cum præpoſ. περὶ, offertur nobis hic quod ibi deſiderabamus. *Pag.* 83.

L. 84. καὶ αὐτοὶ τάδε πράξαντες. Sic opportune dedit Aug. cujus lectionis veſtigia in lect. Reg. B. ſuperſunt. Cum Reg. A. & editis erravit Vratisl. & Cand. Pro mendoſo ὅσον δὲ, MUSGRAVIUS τοσόνδε repoſitum voluerat.

L. 96. δὴ τότε Reg. B. Aug. Vratisl. *L.* 98. κεκηρυγμένην. Cum Reg. B. facit Vratisl. Supra (p. 78, 92.) dixerat οἱ ὕπατοι προὔγραψαν ἀργίας. *L.* 99. τῶν ὑπάτων. Articulum etiam habet Vratisl. *Pag.* 84.

Pag. 85. *Cap. LX. Lin.* 12. Ἀλβινουανὸν. *Albinovanus* in Sulpicii adſeclis memoratur Floro III. 21, 7. Apud Noſtrum p. 88, 57. vulgo Ἀλβινιανὸς legebatur, propius vero, quam hic. Denique pag. 127, 37 & ſqq. Ἀλβενουανὸς & Ἀλβινουανός. *L.* 14. στάσιν ἐγείραντας Aug. Ven. *L.* 16. ἐψήφιστο. An ἐψηφίσαντο? Sed poteſt paſſive & imperſonaliter accipi.

Cap. LXI. Lin. 20. Μιντούρνας. Sic recte editum fuit, cum mſpti omnes h. l. literam ν in prim. ſyllab. omiſiſſent. Civ. IV. 568, 22 ſqq. plus ſemel recte omnes Μιντουρναῖοι. Supra, p. 61, 99. ubi Μίντερνον, *Minturnas* reddidit Gelenius, monuimus, Λίτερνον vel Λίντερνον ibi legendum videri, nec de Minturnis cogitandum.

Pag. 86. *L.* 32 *ſq.* Οὐ δύναμαι. Cand. *Ego nequeo.* Conſentit Vratisl. De re conf. Liv. Epit. LXXVII. & Vellej. II. 19.

L. 36. φασὶν ἐς τὸν κόλπον &c. Exhibui ſeriem verborum ex Reg. B. & Aug.

Pag. 87. *Cap. LXII. Lin.* 42. συγγινώσκων ἑαυτῷ Aug. Ven. Et ſic correxerat Musgrav. (In Aug. quidem levi menda, συγινώσκων eſt.) *L.* 53. ὑπὸ Σεξτίου. *Sextilium* hunc vocat Pigh. T. III pag. 232. & Freinsh. LXXVII. 42. ex Plutarchi Mario p. 429. A.

Pag. 88. *L.* 57. Ἀλβινουανὸς. Vid. pag. 85, 12. & 127, 37 ſqq.

L. 58. οἱ ἐς μὲν Ἰεμψάλαν τὸν Νομαδ. δυναστ. Sic percommode dederunt Aug. & Ven. Niſi quod Ἰεμψάλαν in Aug. ſpiritu leni ſcribatur. Verba ἄνδρες ἐσθλοὶ, quæ mire hic habebant editi, paulo ſuperius reponenda poſt ἕτεροι ſuſpicatus erat Musgrav. Gelenius perſpecte videns, nomen proprium ſub illis verbis latere, *Mandreſtalem* inde effinxerat.

Cap. LXIII. Lin. 67. ἐξελαθέντων στασιῶται. Sic & Cand. *exulum fautores.* Conf. p. 94, 71. *L.* 69. ἠρεθίζοντο, *incitabantur*, *ſtudio ardebant*, *cupide deſiderabant.*

L. 70 *ſq.* ἀπέλειπον Aug. cum H. Steph.

Pag. 89. *L.* 76. ἐψηφίσατο Aug. Ferri tamen etiam plur. numerus poterat. *L.* 80. τι χρηματίζοντος, *quum ageret aliquid cum militibus*, vel, ut habet Freinsh. LXXVII. 49. *quum concio-*

nem haberet. *L.* 84. ἦρχεν. Sic & CAR. STEPH. in Var. *Pag.* 89.
Lect. monuit: „ lege ἦρχεν."

CAP. LXIV. Lin. 86. ἐφ' ἑαυτῷ. Perperam Aug. ἐφ' ἑαυτῶν,
quod quum corrigere vellet librarius, aberravit in alium ver-
ſum, & ex αὐτῶν *lin.* 84. fecit αὐτῷ. *L.* 88. ἀμφ' αὐτὸν Aug. *Pag.* 90.

L. 89. ἐπὶ τὴν Ἀσίαν. Sic & Vratisl. Sed præferendum vi-
detur ἐς, quod dant Aug. & Ven. *L.* 92. ἀξιοῦν ἀναμιχθ.
Sic recte dedit Aug.

L. 12. τὸν Κίνναν ἐκτρεπόμενος. Candidus, *Cinna in fu-* *Pag.* 91.
gam verſo: videtur cum Reg. A. & Edd. ἀνατρεπόμενος legiſſe.
Rectius Gelenius, *collegam reveritus;* nempe præferens alte-
ram lectionem, ἐντρεπόμενος, quam (ex Reg. B. cum quo facit
Vratisl.) C. Stephanus in Var. Lect. retulerat. Lectionem
noſtram, quam codex Aug. largitus eſt, hariolatus videtur
Freinshemius, quum Supplem. Liv. LXXIX. 2. *Cinnam*, ait,
reverentia paris poteſtatis declinans.

CAP. LXV. Lin. 22. Τίβυρτόν τε recte Aug. Et Cand. *Ty-*
bur. *L.* 26 *ſq.* Γάϊος Μάριος ἕτερος. Secundum Pigh. T. III. *Pag.* 92.
p. 238. C. Marius Gratidianus, qui & Marcus dictus reperitur.
Cf. eumdem Pigh. III. 191. & Adnot. noſtr. ad Hiſp. 224, 87.

L. 36. ἐς μέσους, ſcil. τοὺς στρατιώτας. conf. p. ſeq. l. 52 ſqq.

L. 44 *ſq.* εἰ μὴ βεβαιώσετε μὲν ἃ δίδοτε, ἀφαιρήσεσθε δ' ὅταν *Pag.* 93.
αὐτοὶ δοκιμάσητε. Cum Editis in ἀφαιρεθήσεσθε consentit Vratisl.
— In verſ. noſtr. lat. expreſſi ἀφαιρεθήσεται, quod Freinshe-
mius videtur in mente habuiſſe, LXXIX. 6. *ſi, quæ dediſtis,*
per male meritos auferuntur. Sed ſatis bene habet ἀφαιρή-
σεσθε, quod Cand. his verbis expreſſit: *ſi non ea quæ dediſtis*
conſervabitis, & cum vobis videbitur auferetis. In eamdem
ſententiam Gelenius: *ſi irrita ſunt quæ datis, & tam facile*
de ſententia deceditis. MUSGRAV. ἀφαιρήσετε correxit: ſed
uſitatius verbum medium eadem notione.

CAP LXVI. Lin. 62. τὸ μὲν ἄστυ Aug. & caret partic. τε, *Pag.* 94.
quam delevit etiam MUSGRAV.

CAP. LXVII. Lin. 73. κόμης ἔμπλεως Aug. Vratisl. cum H.
Steph. *L.* 85. Κίννας, ἐπιπέμψας. Sic ſcripti libri omnes, *Pag.* 95.
cum edit. 1.

Pag. 95. *Cap. LXVIII. Lin.* 90. Καικίλιον. Sic ex H. Stephani emendatione jam erat in edit. 2. & 3. Quare in Notis infra context. ad h. l. pro *Edd.* ſcribendum fuerat *edit.* 1.

Pag. 98. *Cap. LXX. Lin.* 34. τῷ τείχει ἐπλησίαζε Reg. B. a pr. m. Aug. Ven. *L.* 38. διαπρεσβεύσεις Aug. Et ſic forſan etiam Candidus legit, qui *legationes inde emiſſas* vertit. Idem vocab. vidimus Gall. 90, 72. & Syr. 538, 36 ſq. *L.* 41. ἀφελέσθαι, ſc. τὴν ἀρχὴν, quod nomen ex ſuperioribus intelligitur.

Ibid. ὑπὸ τῶν συμφορῶν Aug. Ven. *calamitatibus coactus.* Verba hæc in lat. verſ. non debuerant omitti.

Pag. 99. *Cap. LXXI. Lin.* 64 *ſq.* φυγεῖν παρῄνουν. Sic Aug. & Vratisl. ut editum erat. *L.* 65. προλείψειν Aug. ut correxit H. Steph.

Pag. 100. *L.* 66. ἐς τὸν Ἰάνουκλον, intell. λόφον, quod nomen additur pag. 96, 98. & Civ. III. 520, 32. ἐς τὸ Ἰάνουκλον (ſcil. ὄρος) Vratisl. cum Aug. Reg. B.

L. 70. Κηνσωρίνου. Eſt *C. Marcius Cenſorinus:* quem deinceps *Marcium* vocat p. 122, 45. p. 125, 6 ſqq. & p. 129-131. occiſum tandem a Sylla. Vid. Pigh. T. III. p. 225. & p. 257.

L. 71. τῶν φίλων αὐτὸν Aug. cum H. Steph. *L.* 74. τὴν κεφαλὴν ἐκτεμών. Sic infra p. 131, 12. dant omnes.

L. 78. τὸ μῦσος Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. *L.* 82. Quum vulgo deeſſent quinque verba καὶ τῶν μὲν ἱππ. ἀναιρουμένων, Musgravius legerat καὶ τῶν καλουμ. ἱππέων, ὧν λόγος οὐδεὶς &c.

Pag. 101. *L.* 87. κλιννύντες. κλεινύντες Vratisl. *Ibid.* νηλεῶς. Sicut ἀνηλεῶς hic habet Aug. ſic Mithr. 695, 97. adjectivum ἀνηλεὴς ex conſenſu librorum jam olim editum erat, & a nobis conſervatum eſt. *L.* 89. In verbis τὰς συμφορὰς *uſque* ἀθέμιστον mendam ineſſe ſuſpicatus eſt Musgrav.

Cap. LXXII. Lin. 90 *ſq.* Γάϊος μὲν δὴ Ἰούλιος, καὶ Λεύκιος Ἰούλιος, δύο ἀλλήλων ἀδελφώ. Per errorem, ἀλλήλων in edit. noſtram irrepſit. ἀλλήλοιν dabant ſuperiores editiones, conſentientibus libris omnibus: & ſic *tam in Contextu noſtro, quam in Notis infra contextum, reponendum,* δύο ἀλλήλοιν ἀδελφώ. Quin autem verba hæc ex loco, quem vulgo

in Edd. & mſſptis occupant, huc fuerint reponenda, dubitari vix poteſt. Certe *fratres* fuiſſe *Cajum* illum & *Lucium Julium*, Cinnæ juſſu necatos, diſerte Cicero de Orat. III. 3, auctor eſt. Ceterum notemus, *Lucium* tandem, cum aliis Scriptoribus, nominari hic ab Appiano eum, cui in tota Socialis Belli hiſtoria *Sexti* prænomen idem Scriptor noſter tribuerat. (Vid. pag. 58, 53 ſq. & ibi Adnot.) Nam Lucium hunc Cæſarem, Cinnæ juſſu necatum, eumdem vulgo perhibent, qui primo anno belli Socialis cum P. Rutilio Conſul fuerat; licet rurſus hic difficultatem nectat id quod apud Appianum ſupra p. 68, 28. legimus; ad quem locum vide, ſi lubet, quæ monuimus. Pag. 101.

L. 91 *ſq.* καὶ Πούπλιος Λέντλος. *Publium* hunc *Lentulum* ſupra, pag. 58, 63 ſq. (ſi modo integra ibi oratio eſt, quam libri noſtri exhibent) *fratrem Sexti* illius *Cæſaris*, Conſulis, quem alii *Lucium* vocant, dixerat Appianus. Quare ſi hoc loco, in quo nunc verſamur, verba illa, δύο ἀλλήλοιν ἀδελφώ, ita fuiſſent poſita, ut ad hunc *P. Lentulum* & *L. Julium* potuiſſent referri, nihil auſus fuiſſem immutare.

L. 92. Νεμετώριος. *Numitorius.* Flor. III. 21, 15. Sic *Numitor*, Romuli avus, Νεμέτωρ vocatur in Fragment. ex lib. I. App. p. 23, 31. *L.* 92 *ſq.* Βαίβιος. *Bæbius.* Florus, ibid.

L. 96. Μάρκον Αντώνιον. Conf. Ciceronem, de Orat. III. 3. qui & aliâs ſæpius eloquentiam hujus viri laudavit.

L. 98. πρίασθαι Reg. B. Aug. Ven. *L.* 8. πολλὰ καὶ ποικίλα recte Aug. ut poſuerat H. STEPH. Pag. 102.

CAP. LXXIII. Lin. 12. Κορνοῦτον. Sic recte, invitis quidem mſſptis, editum inveni & ſervavi. Vid. Plut. in Mar. p. 431. *L.* 14. πυρὰν τε ἔνησαν. Conſentit Vratisl. Cf. p. 68, 18.

L. 27. ἐξελάσεις. Sicut hic ἐξελεύσεις dant Aug. & Vat. ſic p. 88, 67. editi ἐξελθόντων dabant pro ἐξελαθέντων. *L.* 32. διέφυγον. Sic διαφυγεῖν de eadem re p. 107, 99. Pag. 103.

CAP. LXXIV. Lin. 42. τετράκι. Sic h. l. ſcripti omnes, cum edit. 1. *Ibid.* κηρυττομένους Aug. *L.* 44. παρακείμενον idem dedit Aug. Pag. 104.

Pag. 105. *Cap. LXXV. Lin.* 60. τὸ μάντευμα &c. Conf. p. 86 sq.

L. 63 *sq.* Οὐαλέριον Φλάκκον - - εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπεμψεν. Vid. Mithr. p. 714 sq.

Cap. LXXVI. Lin. 67. πάντ' ἐπιταχύνας. Convenientius ſtylo Appiani fuiſſet πάντα ἐπιταχ. Rariſſime certe in libris

Pag. 106. noſtris eliſiones ejuſmodi inveniuntur. *L.* 85. ἐξέλειπον. Tacitam hanc H. Stephani emendationem lubens retinui, quoniam ſolet Appianus ad hanc exprimendam ſententiam imperf. tempore uti: taceo, quod, quæ præcedebant verba, in imperf. omnia poſita erant.

Pag. 107. *Cap. LXXVII. Lin.* 91. ὑπερεπαίρων. Conf. ad Syr. 551, 52.

L. 97. ἀνασκάψαι. Poteſt videri κατασκάψαι legendum, ut alibi & p. 103, 30. Sed nihil hic variant libri: & rurſus p.

Pag. 108. 113, 97. τὴν οἰκίαν ὁρῶντες ἀνεσκαμμένην. *L.* 8. ᾧδε πράξειν Reg. B. Aug. Ven. Vratisl.

Pag. 109. *Cap. LXXVIII. Lin.* 20. καὶ οἱ σὺν ὀργῇ. Sic cum accentu ded. Aug. ut edidit H. Stephan. Conf. ad p. 29, 70. Musgravius καὶ οἱ μὲν σὺν ὀργῇ maluerat.

Pag. 110. *Cap. LXXIX. Lin.* 40 *sq.* αὐτὸς μᾶλλον αὐτοῖς. Forſan αὐτὸς μᾶλλον αὐτῷ, *ipſe potius ſibi & ad ſe confugientibus.*

L. 42. ᾧ δὴ καὶ μάλιστα Aug.

Pag. 111. *Cap. LXXX. Lin.* 59 *sq.* Μέτελλος Καικίλιος - - ἐς τὰ λοιπὰ τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου. *Metellum* hunc reliquias belli Socialis adminiſtraſſe, dixerat Noſter p. 95, 90. Sed interea eumdem cum exercitu in Africa fuiſſe, ex Liv. Epit. LXXXIV. & ex Plutarch. Craſſ. p. 545. diſcimus. Hinc in *Africa* potius, quam in *Liguria*, Syllæ adventum exſpectaſſe Metellum, probabile viſum eſt Pighio T. III. p. 247. Ceterum inſolentior nominis forma Λιγυστὶς, Λιγυστίδος, (*Lin.* 62.) quum Λιγυστικὴν vel Λιγυστίνην *Liguriam* Græci dicere ſoleant.

Pag. 112. *L.* 76. Ἰεμψάλαν. Ιέμψαλαν (ſine ſpir.) edit. 1. Ἰέμψαλαν edit. 2. 3. Ἰέμψαλαν Vratisl. Ἰεμψάλαν Aug. In accentu ſecutus ſum Aug. ſed aſperum quem vocamus ſpiritum adjeci. Conf. p. 88, 58.

Cap. LXXXI. *Lin.* 92. κατὰ τῶν ἐχθρῶν ᾔει. κατὰ, pro mendoso μετὰ, dedit Aug. Necessarium verbum ᾔει ded. idem Aug. & Ven. C. Stephan. *in Var. Lect.* suspicatus erat: „forte ὁ μὲν δὴ ἦν μετὰ." *Ibid.* καὶ ἀφανεῖ ἔχθρα, *& dissimulata inimicitia.* Hoc non convenit cum eis quæ supra cap. 79. pag. 110. satis aperte præ se tulisse Syllam legimus. Et utique οὐκ ἀφανεῖ reponendum arbitror. Videtur etiam particula negans, quam edit. 1. exhibebat ex Regiis, consentiente Vratisl. codice, ex vera lectione superesse, quamquam loco suo mota sit. Patrocinium tamen aliquod vulgata lectio in eo reperire posse intelligo quod apud Vellejum legimus II. 25. *Putares, Sullam venisse in Italiam, non belli vindicem, sed pacis auctorem: tanta cum quiete exercitum per Calabriam Apuliamque -- perduxit in Campaniam.* &c. Pag. 113.

Cap. LXXXII. *Lin.* 13. παρὰ πολύ. παραπολὺ Vratisl. cum ceteris. *L.* 14. ἐπὶ τὴν πατρίδα. Consentit Vratisl. Pag. 114.

L. 15. περὶ σφῶν. Malim ὑπὲρ σφῶν.

Cap. LXXXIII. *Lin.* 35. καὶ πάνυ Ῥωμαίων ὄντων ἐς τὰ τοιαῦτα βαρυεργῶν. Hæc, quum in Edd. vulgo cum sequentibus jungerentur, parentheseos signis includenda putavi. Sic enim quod sequitur τά τε Καπιτώλιον &c. aptius cum superioribus cohæret. Ceterum nil opus videtur solicitare vocab. βαρυεργῶν, a sing. βαρυεργής. Nam licet non observatum Lexicographis, analogiæ tamen est conforme: & quemadmodum ταχύεργος vel ταχυεργὴς (quo vocab. plus semel utitur Appianus) est *levis, mobilis, temerarius, præceps;* sic e contrario βαρυεργὴς erit, *qui non leviter rem tractat, qui serio & studiose rei incumbit, qui anxie & solicite rem curat.* Pag. 115.

Cap. LXXXIV. *Lin.* 42. Ἤρξατο μὲν οὖν ὅδε ὁ πόλεμος, ἐξ οὗ Σύλλας &c. De *Syllano* hoc *bello Civili* conf. Liv. Epit. lib. LXXXV sqq. Vellej. Pat. II. 25 sqq. Plutarchum in Sylla. &c. Ceterum *Olympias CLXXIV*, in quam incidisse *belli Syllani principium* ait Appianus, initium cepit A. U. 670. Pag. 116.

L. 49 *sq.* τὴν ἀρχὴν ἀνεδήσατο Reg. B. Aug. Vratisl.

Cap. LXXXV. *Lin.* 75. ἀποκρίσεως ἀπορῶν Aug. Ven. Et sic correxit Musgrav. Pag. 118.

Pag. 119. *Cap. LXXXVI. Lin.* 92. προσιόντος. In προϊόντος consentit Vratisl. Ac teneri illud verbum poterat. *L.* 7. ἀνεκίνησε πόνους Aug. Ven. Et Cand. *intulit labores*: sane non ἀνεκαίνισε legit.

Pag. 120. *Cap. LXXXVII. Lin.* 14. μὲν ἐγενέσθην Aug. Ven. Et sic reponere jusserat Musgrav. *L.* 15. καὶ Μάριος ὁ ἀδελφιδοῦς Μαρίου τοῦ περιφανοῦς. „Omnes auctores hunc *C. Marii filium* fuisse scribunt, præter Appianum, qui *fratris filium C. Marii* vocat. Fortasse Marius fratris filium adoptarat." Puteanus, *ad Vellej. Pat.* II. 25. Sic Freinsh. Suppl. Liv. LXXXVI. 1. *Is adolescens, C. Marii fratre genitus, a patruo adoptatus.* Sed contra pugnat Perizonius Animadvers. Hist. cap. 3. p. 98 seqq. ad quem provocavit Dukerus ad Liv. Epit. LXXXVI. Ipsius *Marii filium* superius dixerat Appianus p. 88, 57 sq.

L. 16 *sq.* ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονώς. Differunt de ætate Scriptores, quarum discrepantias exposuit Vossius ad Vellej. II. 25.

Pag. 121. *L.* 28. Σήτιον. Aliis Σητία, *Setia* colonia; sed Plutarcho, ut Appiano, Σήτιον. Cluver. Ital. Ant. p. 1021. In hac vero re, quæ hic agitur, Plutarchus *Setii* non meminit, sed *Signium* nominat, quod vicinum Setii vel Setiæ oppidum est.

L. 37. Πραινέστιοι. Non opus est, ut cum Musgrav. Πραινεστῖνοι scribamus. Cf. p. 131, 6. & 132, 24. *L.* 40. ἐκ τοῦδε. Consentit Vratisl.

Pag. 122. *Cap. LXXXVIII. Lin.* 45. Μάρκιον. *Marcium Censorinum.* Conf. ad p. 100, 70. *L.* 46. περὶ πόλιν Σήνας. Sic scribendum monuit Cluverus It. Ant. p. 607 sq. *Sena* Latinis singulariter dicitur. Sic & Straboni & Polybio Σῆνα vel Σήνη. Sed plurali num. utitur Noster; ob eamque causam, ut fere solet in urbium nominibus quæ pluralis numeri sunt, nomen πόλιν adjecit. Eodem prorsus modo scripti omnes cum Editis dabant Annib. 293, 90. περὶ πόλιν Σήνας.

L. 52. Βρούτῳ στρατηγοῦντι τῆς πόλεως. Hunc Vellejus II. 26. & Liv. Epit. LXXXVI. non *Brutum*, sed *Damasippum* vocant: & Pighius eumdem Junium Brutum, Damasippi co-

gnomen habuisse censuit, Annal. T. III. p. 253. Conf. Dukerum ad Liv. l. c. & ad Flor. III. 21, 20. Sic idem hic fuerit, quem infra rursus memorat Appianus cap. 92. p. 128 sq. ubi *Damasippum* vocat. Pag. 122.

L. 58. εἰσαχθέντων. ἐσαχθέντων Reg. B. Aug. Vratisl. quod in contextum, ut alibi, recipi poterat: quamquam, quum modo præcesserit forma ἐς, consulto nunc varietatis causa altera forma adhibita videri potest, quod sæpe aliâs factum observavi.

L. 65. ξὺν φόβῳ. Rarissime licet usitatam Nostro formam conservavi tamen in codicum omnium consensu. Cf. ad Pun. 309, 78. *L.* 67. πιεζόμενοι. πιεζούμενοι Vratisl. cum Aug. Pag. 123.

L. 67 *sq.* τῶν παρόντων κακὰ ἄρα ἀεὶ τὰ ἐπικρ. Cum Regiis & Edd. facit Vratisl. Et eodem modo videtur in Candidi exemplari fuisse, qui hunc locum ita interpretatus est: *fame quippe macerata, ac præsentium malorum desperatione confecta, potentiores ferre consueverant.* Gelenius: *& assueverant jam malis præsentibus non resistere pertinacius.*

CAP. LXXXIX. Lin. 81. παρὰ τὸν Γλάνιν ποταμόν. *Glanis*, ex Etruria per Clusinum agrum in Tiberim confluens. Cluver. Ital. Ant. p. 703 sq. Strab. V. p. 235. B. ubi quidem Κλάνις, per K, scribitur. De cognomine fluvio, vel duobus etiam aliis ejusdem nominis dixi ad pag. 57, 40. Pag. 124.

L. 88. τὴν Οὐριτανὴν χώραν. Cluver. p. 308. *L.* 94 *sq.* μετὰ σκότους διεκρίθησαν, *cum nocte, ingruente nocte, diremta pugna est.* Non opus erat ut solicitaret phrasin MUSGRAVIUS, qui μετὰ σκότος posuit. Certe eodem fere modo Civ. II. 263, 91. μετὰ βελτιόνων καιρῶν legimus, *meliore tempore, commodiore tempore.*

CAP. XC. Lin. 5. Πραινεστόν. Πραινετὸν Vratisl. & sic sæpius deinceps. *L.* 6. Μάρκιον. *Marcium Censorinum.* Cf. p. 100, 70. & ibi Adnot. Pag. 125.

L. 17. Μάρκον δὲ Λαμπώνιον. *M.* hunc *Lamponium* inter duces hostium fuisse bello sociali, docuerat p. 59, 73. Pag. 126.

L. 19. Γοῦτλαν. Uni Appiano memoratus hic Γοῦτλας reperitur. Conf. ad p. 130, 94 sq. *L.* 21. διαβατὸν Reg. B. Aug. Vratisl. Vide ad pag. 255, 64.

Pag. 127. *Cap. XCI. Lin.* 27. ἐν Φαυεντίᾳ Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. & Cand. *L.* 36. ἐς Ἀῤῥήτιον. Mendoſa utique ſcriptura eſt, quam dant vulgo omnes. *Arretium* ante me jam repoſuerat GELENIUS. Nihil proclivius, quam tranſitus ille ex APPHTION in APPHΓION. Civ. III. 454, 22. Αῤήτιον editum erat, ſed ſcripti libri Ἀῤῥήτιον: ubi Cand. *Aritium* per *i*, ſicut hîc *Arrigium.* Magis tamen h. l. placeret Ἀρίμινον, *Ariminum*, quod non ſolum propius quam Arretium, (trans Apenninum in Etruria ſitum) a Faventia aberat, ſed ubi etiam præcipua caſtra erant Carbonis. Vide p. 120. extr. & ſq. p. 125. extr. & ſq. *L.* 37. Ἀλβινουανοῦ. Vid. p. 85, 12. & 88, 57.

L. 40. οὐ κατασχὼν τῆς ὁρμῆς αὐτὸ, ſcil. τὸ τέλος. Sic & MUSGRAV. repoſuit.

L. 44. Γάϊον Ἀντίπατρον Aug. Ven. Sicut Ἀντίπατρον in Ἀντίπεστρον h. l. detortum erat, ſic pag. 129, 69. ὕπατος in ὕπεστος corruptum. *Antipeſtrum* autem quum nemo noſſet, in *C. Apuſtium* hunc mutavit Gelenius. Freinsh. LXXXVIII. 2. ubi hanc hiſtoriam ex Appiano exponit, nomen hujus ducis prudens ſilentio præteriit; nec apud Pighium de hoc conjecturam ullam reperio. *Antipatrum* autem fuiſſe *Cæliorum* cognomen conſtat: quare quum apud Plutarchum in Pomp. p. 621 extr. inter Carbonianos duces *Cælium* nominatum videamus, poterit is idem eſſe, quem *C. Antipatrum* h. l. Appianus memorat.

Ibid. Φιμβρίαν, ἀδελφὸν τοῦδε τοῦ περὶ τὴν Ἀσίαν &c. *Fimbriam, fratrem notioris illius Fimbriæ de quo ſupra dictum eſt &c.* Hanc vim ineſſe pronomini illi τοῦδε, vidimus Syr. 635, 74. Mithr. 742, 10 ſq. Conf. Annib. 230, 34. Quare non opus eſt τοῦδε in τόνδε mutare cum MUSGRAVIO. De Fimbria dixerat Noſter libro, qui hunc proxime præcedebat, Mithr. cap. 51 ſqq. & cap. 59 ſq.

Pag. 128. *Cap. XCII. Lin.* 58. Δαμάσιππον. Eumdem, ut videtur, quem *Brutum* ſupra dixerat p. 122, 52. *L.* 61. ἀπὸ Ραβέννης Aug. Et ſic correx. MUSGRAV.

L. 62. Λεύκολλος ἑτέρους τῶν Καρβωνείων ἐνίκα περὶ Πλακεντίαν. „Apud Appianum vulgo περὶ τὴν Πλακεντίαν, pro περὶ

τὴν Φαυεντίαν, perperam editur." Sic DRAKENBORCH. *ad Liv. Epit. LXXXVIII.* Scilicet provocaverat vir doctus ad hæc Velleji verba, II. 28: *Paullo ante quam Sulla ad Sacriportum dimicaret, magnificis præliis partium ejus viri hostium exercitum fuderant, duo Servilii apud Clusium, Metellus Pius apud Faventiam, M. Lucullus circa Fidentiam.* Sed eadem Velleji verba docere potius poterant, nihil huc pertinere Faventiam; quandoquidem *apud Faventiam* non Lucullus, sed *Metellus* Carbonianos fudit, quod ipsum diserte Appianus noster (pariter atque Vellejus) initio hujus cap. p. 126 sq. dixerat. Quod si ergo hîc, ubi circa *Placentiam a Lucullo fusos hostes* memorat Noster, mutandum aliquid esset, περὶ Φιδεντίαν potius videri posset rescribendum. Sed nihil opus est novare. Quum haud longe a *Fidentia* abesset *Placentia*, notior urbs atque nobilior, commode poterat ab aliis *circa Placentiam* accidisse prælium dici, quod alii *ad Fidentiam* factum perhibent. Ceterum quod Vellejus has victorias a Syllanarum partium viris *ante Syllæ pugnam ad Sacriportum* reportatas narrat, in eo non modo Appianum nostrum adversantem habet, qui illam pugnam supra cap. 87. pag. 121. exposuit, sed Livium etiam, qui, quum Syllanam pugnam libro LXXXVII. retulisset, de victoriis ad Clusium, ad Placentiam, ad Fidentiam reportatis, libro sequenti demum dixit. Quum περὶ τὴν Πλακεντίαν editum fuisset, delevi articulum cum Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. Pag. 128.

L. 66. Μάρκιον. *Marcium Censorinum.* Conf. p. 100, 70. & 125, 6. *Ead. & sq.* προθύμως περὶ τὰ στενά. Poterat ex Regiis & Vratisl. servari προθύμως ἔτι περὶ, quamquam non opus est illa particula, quæ ex lin. 64. hîc intelligi potest. Pag. 129.

L. 69. ὕπατος recte Aug. Et monuerat C. STEPHAN. *in Var. Lect:* „Quid si ὕπατος ἔτι ὤν." Sicut autem hîc vulgo ex ὕπατος factum ὕπεστος, sic supra (p. 127, 44.) Ἀντίπατρον in Ἀντίπεστρον detortum vidimus. *L. 71.* ἀπέβαλον Aug. Ven. & MUSGRAV. *L. 76.* βιαζόμενοι Aug. Vratisl. cum H. Steph. *Ibid.* πάντως Reg. B. Aug. Ven. Vratisl.

L. 79. ἀμφὶ τὴν Ἀλβανῶν γῆν, *in agro Albano*, scil. circa

Albanum montem, quem ſupra pariter (pag. 97, 15 ſqq.)
Pag. 129. *centum fere ſtadia*, i. e. XII millia Paſſ. cum dimidio, ab Urbe abeſſe docuerat. Conf. Samn. 42, 69 ſq. Candidus: *ad Albanum.*

Cap. XCIII. Lin. 82. ἐπειχθεὶς Reg. B. Aug. Vratiſl.

Pag. 130. *L.* 94 *ſq.* Ἀλβῖνον. Nemini, præter Appianum, in hac hiſtoria memoratum *Albinum* video. *Albius* gentile nomen *Carrinæ*: ſed Carrinam mox diſerte ab hoc diſtinguit. An *Albinus* cognomen fuit *Guttæ* illius Capuani, quem ſupra (p. 126.) ſimul cum M. Lamponio & Pontio Teleſino nominaverat? Alium *Albinum*, civem Romanum & prætorium virum, Plutarcho in Sylla pag. 455. B. memoratum reperio; quem bello Sociali, quum Syllæ legatus fuiſſet, a militibus Syllanis impune cæſum refert.

L. 96. Μάρκιος καὶ Καῤῥίνας. Vide mox pag. 131. l. 2 ſq.
Pag. 131. Conf. ſupra Adnot. ad p. 100, 70. *L.* 1. Σύλλας, ὅτι Σαυνῖται. Sic recte, omiſſa part. δὲ, hæc cum prioribus conjuncta dedere Reg. B. Aug. Vratiſl.

Cap. XCIV. Lin. 6. Πραινέστιοι. Gentile hoc, Πραινεστῖνος formari Stephanus Byz. auctor eſt: & Πραινεστῖνοι repoſitum Musgrav. voluit. Sed in alteram formam, Πραινέστιοι, quæ quidem & Cluvero mendoſa viſa erat, (Ital. ant. p. 951.) ubique conſentiunt libri noſtri Appianei. Vid. p. 121, 37. & 132, 24.

L. 11. ἐς τάφρους ὑπονόμου. Sic conjunctim Vratiſl. cum Edd. ὑπονόμους ſcribendum Musgravio etiam viſum erat. Sic Civ. IV. 547, 64. κατέδυνον ἐς τὰς ὑπονόμους τάφρους. Sed & ſubſtantive uſurpari ὁ ὑπόνομος notum eſt, non ſolum plurali numero, *cuniculi*, Mithr. 752, 80. ὑπονόμοις τὸ τεῖχος ἀνεκρήμνη, & p. 758, 77. ὑπονόμους ὤρυττον; ſed & ſingul. numero, *cloaca*, Civ. IV. p. 583, 79. ἐς ὑπόνομον λυμάτων. *Cuniculos* h. l. habet Vellejus II. 27. *Marius adoleſcens, per cuniculos, qui miro opere fabricati in diverſas agrorum partes ferunt, conatus erumpere, cum foramine e terra emerſiſſet, a diſpoſitis in id ipſum interemptus eſt.* Adde Strabonem lib. V. p. 239. A.

L. 15.

L. 15. Ἐρέτην δεῖ πρῶτα γενέσθαι &c. Ex Aristophanis Equit. v. 539. (542. ed. Brunckii) ubi tamen χρῆναι, pro δεῖ, legitur. *L.* 18. ἐσέβαλλεν. ἐνέβαλλεν (sic scriptum in Notis infra contextum oportuerat) maluit MUSGRAV. Pag. 131.

L. 29. ἐν τοῖς μάλιστα. An ἐν ταῖς μάλιστα? *L.* 33 *sq.* οἱ δὲ καὶ βρόχοις συνεπλέκοντο. An, *passim duo uno laqueo constricti vitam finiere?* *L.* 30 *sqq.* Νῶρβα. *Norba*, non ignobilis olim Latii civitas, a Plinio III. 5, 9. in eis numerata, quæ ipsius tempore esse desierant, & interierant sine vestigiis; ut monuit Cluver. Ital. antiq. p. 1019. Quod qua occasione quove pacto acciderit, hæc Appiani narratio docet. Pag. 132.

CAP. XCV. Lin. 38. πολέμοις. Consentit Vratisl. Eamdem lectionem in Var. Lect. retulit Car. Stephanus. *L.* 44. ἐς κατάπληξιν. Sic bene correxit C. STEPHANUS, lectionem Regiorum codd. in Var. Lect. adferens, quam eamdem & Vratisl. habet, & Cand. *deprehensionem.* Sed emendationem C. Stephani confirmat Aug. Pag. 133.

L. 55. μήνυτρα Aug. Ven. In Reg. B. desiderantur quæ sunt post προγράψαι *l.* 54. usque ἐπιγράψαι *l.* 56. Pag. 134.

CAP. XCVI. Lin. 70. ἡ στρατείας. ἡ στρατίας Vratisl. cum Reg. B. Pag. 135.

L. 87. ἐς Κοσσύραν νῆσον. *Corcyram* legitur apud Livium Epit. LXXXIX. Sed verisimilius, ex Cossyra Corcyram fecisse librarios, quam vice versa. Et cum Appiano stat Orosius V. 21. *Pompejus Carbonem a Cossura insula, in Ægyptum fugere conantem, in Siciliam ad se retractum, - - occidit.* — *Corsicam*, quam apud Appianum habet Candidus, libri nostri ignorant. *L.* 92. κατέκανε. Hæc est forma verbi Appiano usitata. Pag. 136.

CAP. XCVII. Lin. 1. οἱ καὶ πάντα Reg. B. Aug. Vratisl. Cand.

L. 9. τὸν Σύλλαν Ἐπαφρόδιτον ἐν τῷδε τῷ ψηφίσμ. &c. Pag. 137.
— Non satis (mihi quidem) adparet, quid Appianus scriptum dicat fuisse in illis, quos citat, Commentariis: an in ipso senatusconsulto adhibitum fuisse hoc græcum nomen Ἐπαφρόδιτος? an latinum nomen *Venustus*, præter alterum nomen *Felicis*? An hoc dixerat Commentariorum illorum auctor,

Pag. 137. vim nominis *Felix* eam esse, quæ græco vocabulo Ἐπαφρόδιτος respondeat? Nude ac simpliciter Diodorus Siculus Eclog. II. ex lib. XXXVII. (T. II. Opp. p. 541.) Ἐπαφρόδιτος ὀνομάσας ἑαυτὸν, οὐκ ἐψεύσθη τῆς ἀλαζωνείας. *Epaphroditum, id est, Veneri gratum, se nominans, &c.* Uberius Plutarchus pag. 473. Ἐκέλευσεν ἑαυτὸν ἐπὶ τούτοις Εὐτυχῆ προσαγορεύεσθαι. τοῦτο γὰρ ὁ Φῆλιξ βούλεται μάλιστα δηλοῦν. αὐτοῖς δὲ τοῖς Ἕλλησι γράφων καὶ χρηματίζων, ἑαυτὸν Ἐπαφρόδιτον ἀνηγόρευε. καὶ παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς τροπαίοις οὕτως ἀναγέγραπται· ΛΕΥΚΙΟΣ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΣΥΛΛΑΣ ΕΠΑΦΡΟΔΙΤΟΣ.

L. 11. ἐπεὶ καὶ Φαῦστος ἐπωνομάζετο. Non ipsum Syllam, sed ejus filium (cujus Appianus etiam infra p. 153, 72. meminit) *Faustum* cognominatum, cum alii tradunt, tum Plutarchus l. c. proxime post ea verba quæ supra adposui. Quæ autem sequuntur apud Appianum verba, δύναται δὲ τοῦ αἰσίου καὶ ἐπαφροδίτου ἀγχοτ. μαλ. εἶναι τὸ ὄνομα, turbata nonnihil videri possunt. Sententia non admodum obscura. Candidus: *Non enim longe a Felici & Fausto, Venusti nomen videtur differre.* Minus h. l. placet Geleniana versio: *Fausti cognomen accepit, non alienum a significatu festivi gratiosique.*

L. 13 *sq* σκεπτομένῳ recte Reg. B. Aug. & MUSGRAV.

L. 18. Δελφοῖς. Sic recte Vratisl. *Ibid.* ἔστι τις intell. τόπος vel χώρα. Verba autem hæc ἔστι τις MUSGRAV. in ἐν στίβῳ mutata voluit. *L.* 19 *sq.* περιμήκετον ἄστυ Καρῶν - - ἐπώνυμον ἐξ Ἀφροδίτης. *Aphrodisia* Cariæ, quæ & Μεγαλόπολις & Νινόη dicta est. Vide Stephan. Byz. in tribus his vocab & Suid. v. Νινόη. *L.* 20. Pro οἳ ναίουσιν MUSGRAV. legendum censuit „ δηναίοισιν, *antiquis;* ut apud Callimachum." At *Aphrodisia* vel *Aphrodisias* non fuit antiquum, sed novum atque recentius nomen illius urbis.

Pag. 138. *L.* 22. Ὁπότερα δ' αὐτῶν ἐψηφίσαντο &c. Verba hæc, usque ἐπιγράψαι, videntur p. præced. l. 12. post verba εἶναι τὸ ὄνομα reponenda. *L.* 28. μαρναμένην, quod dedit Aug. reponere etiam jusserat MUSGRAV.

CAP. XCVIII. Lin. 31. Pro ὧδε repositum ὅδε volebat MUSGR.

L. 48. ἔσεσθαι τῇ πόλει Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. Et Cand. *esse in urbe.* *Pag.* 139.

L. 49. παυσάμενον ἔτος ἐκ [τετρακοσίων] ἐτῶν. Quamvis in illud lectionis monstrum veluti conjurasse videantur Appianei nostri codices, tamen ad Appianum auctorem referri portentum ejusmodi non sine summa injuria potest. *Dictatorem* in rebus periculosis *creandi morem per longum tempus*, ἐκ πολλοῦ, *intermissum* olim *ante Syllam fuisse*, recte monuerat Scriptor noster Civ. I. pag. 4, 57 sqq. Sed, *per* CCCC *annos intermissum illum morem fuisse*, dicere non poterat is, qui, (ut alia multa nunc prætercam) quum principium secundi belli Punici, in quo Fabius *Dictator* (Annib. cap. 11. extr. & seqq.) inclaruit, ad *Olympiadem* CXL (Hisp. cap. 4.) retulisset, belli Syllani initium in Olympiadem CLXXIV, dictaturam autem Syllæ in Olympiad. CLXXV. incidisse diserte monuit, hoc ipso libro Civ. I. c. 84. p. 116. & c. 99. p. 141, 72 sq. Quemnam autem numerum hic pro mendoso illo posuerit Appianus, non definio, liberam cuique conjecturam, donec meliores libri certum quid doceant, relinquens. *Honoris illius* (Dictaturæ) *usurpationem per annos* CXX *intermissam* fuisse, Vellejus Pat. scribit II. 28. *Nam proximus*, inquit, (ante Syllam dictator creatus) *post annum quam Hannibal Italia excesserat:* quem tamen non nisi *comitiorum habendorum causa* dictatorem dictum fuisse Livius docet XXX. 39. Pariter autem, ut Vellejus, Plutarchus Syll. pag. 473. A. δικτάτωρα ἑαυτὸν ἀνηγόρευσε, δι' ἐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι τοῦτο τὸ γένος τῆς ἀρχῆς ἀναλαβών, *post annos* CXX *genus hoc magistratus resumens.* Ceterum mox alium in numero annorum notando prodigiosum errorem obtrusum Scriptori nostro videbimus ad p. 141, 69.

L. 52 *sq.* ὁ μὲν δὴ νοῦς τὴν γνώμην ἐς αὐτὸν ἔφερε τὸν Σύλλαν. Non inepte Candidus: *quam rem ad Syllam pertinere, omnium bene intelligentium animi haud dubie cernebant.* C. STEPHANUS, *in Var. Lect:* „forte ὁ μὲν δῆμος τήν."

CAP. XCIX. Lin. 62. ἐς ὅσον θέλοι Aug. Ven. Et Cand. *quoad velit.* Correxit etiam MUSGRAV. *Pag.* 140.

Pag. 141.] *L.* 69. *βασιλεῦσιν ὑπὲρ τὰς ἑξήκοντα ὀλυμπιάδας χρησάμενοι.* — Scriptor qui res Romanorum inde ab incunabulis urbis multis voluminibus perſcripſit, apud quem eumdem, quoniam deperditus eſt liber quo ex profeſſo Regum res geſtas expoſuerat, in Præfatione ſaltem totius operis (cap. 6. p. 7.) diſertis verbis ſcriptum legimus, *per dimidiam partem priorum quinque ſeculorum, intra quæ Italiam ſibi ſubjecerunt Romani, penes Reges fuiſſe imperium*; hunc nemo ſibi perſuadebit in ipſo operis curſu ſcripturum fuiſſe, *per quadringentos annos ſub regibus vixiſſe Romanos.* Itaque quum vulgo hic legeretur, *ultra centum olympiades regibus Romanos eſſe uſos*; facile æquus quilibet lector, cui primæ lineæ hiſtoriæ Romanorum innotuerunt, intelligere poterat, in numerorum nota, ut ſæpiſſime aliâs, ſic h. l. erratum eſſe a librariis: ſed, errorem iſtum ipſi Scriptori tribuere, & *delirium* clamare *Appiani*, quemadmodum ſuperciliosum feciſſe SCALIGERUM video, in *Canon. Iſagog. lib. III pag.* 346. id vero ipſum vereor ne non multum a delirio abſit. Quum numeralis nota, quæ hîc ſcripta olim in vetuſto libro erat, obſcurior forſan aut intricatior fuiſſet, decepit puto librarium id quod mox ſequitur, ἐς ἄλλας ἑκατὸν ὀλυμπιάδας. At adjectivum illud nomen ἄλλας non neceſſario cum ἑκατὸν conjunctum eſt, ſed ad ὀλυμπιάδας ſolum referendum; nec hæc ei vis ineſt, ut indicet, pauló ante pariter *centum Olympiadas* fuiſſe nominatas. Neque vero melioris notæ eſſe id quod Aug. hîc exhibet, εἴκοσι, adparet. Sed verba illa, quæ ex Præfatione modo citavi, docent, non diſſentire in numero annorum, quibus Romam Reges tenuere, Appianum ab aliis Scriptoribus; adeoque, quum per Olympiades exprimere ſpatium temporis voluiſſet, ὑπὲρ τὰς ἑξήκοντα Ὀλυμπιάδας, *ultra ſexaginta Olympiades*, ſcripſiſſe.

L. 76. ἐπὶ δόξῃ τῶν Μιθριδ. Sic Aug. ut dixi: reliqui omnes mendoſe ἐπιεικείᾳ τῶν Μιθριδ. Et Cand. *veluti ſolamina quædam belli Mithridatici.* Ingenioſe MUSGRAV. ἐπιεικείᾳ

in ἐπινίκια mutavit. Gelenius: *Mithridatici belli atque civilis occaſione.* Pag. 141.

Cap. C. *Lin.* 81. Δολαβέλλας. Altera lectio, Δολοβέλλας, quam Editi hîc dabant, frequens apud Græcos ſcriptores occurrit: eamdemque etiam paſſim apud Appianum, ubi conſentiebant cum editis codices noſtri, conſervavi. Neque enim in hoc genere, ut jam ſubinde monui, opus eſt, ut ſummam conſtantiam exquiſitamque ἀκρίβειαν Editor teneat, qua ne ipſi quidem Auctores ſemper uſi eſſe videntur.

L. 82. πελέκεις τε ἐφέροντο πρὸ αὐτοῦ, οἷα δικτάτωρος, εἴκοσι καὶ τέσσαρες, ὅσοι καὶ τῶν πάλαι βασιλέων ἡγοῦντο. Dictatoribus XXIV faſces cum ſecuribus præferri ſolitas, (quamquam id ante Syllam nemini factum eſſe doceri videatur in Epit. Livii LXXXIX.) dubitare nos non ſinunt Scriptores, quos ad Liv. l. c. excitavit Drakenborchius. Sed quod *Regibus olim XXIV ſecures prælatas, & inde exemplum ad Dictatores traductum*, Appianus ſcribit, in hoc erroris Scriptorem noſtrum arguerunt Lipſius, Elect. lib. I. c. 23. & Spanhemius de Uſu Numiſm. Diſſert. X. T. II. p. 94. quandoquidem Livius I. 8. & Dionyſius Halic. paſſim non niſi duodecim lictorum cum faſcibus & ſecuribus præeuntium Regibus meminerunt. Nec vero aliter docuerat ipſe Appianus Syr. p. 556, 34.

L. 89. τὴν δὲ τῶν δημάρχων ἀρχὴν ἴσα καὶ ἀνεῖλεν. Cic. de Leg. III. 9. *Sylla tribunis plebis, ſua lege, injuriæ faciendæ poteſtatem ademit, auxilii ferendi reliquit.* Vellej. II. 30. *Tribunitiæ poteſtatis imaginem ſine re reliquit.* Antiquam poteſtatem deinde huic magiſtratui reſtituit Pompejus. cf. Civ. II. pag. 214, 70 ſqq. *L.* 91. πάντες οἱ δόξης Reg B Aug. Vratisl. *L.* 93. οὐκ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν, εἰ Σύλλας αὐτὴν - - εἰς τὴν βουλὴν &c. Vide Lipſium, Electorum lib. II. c. 13. Opp. T. II. edit. Veſal. p. 793 ſq. *L.* 2. Κορνηλίου Aug. quemadmodum correxerunt Editores. *Ibid.* ἀφ' ἑαυτοῦ dedit idem Aug. *L.* 6. ὥς μοι προείρηται. cf. cap. 96. p. 135. Pag. 142. Pag. 143.

Cap. CI. *Lin.* 23. τοῖς δὶς ἡττημένοις. δὶς MUSGRAVIUS etiam repoſuit; & de ἡττημένοις præterea quærendum cenſuit, Pag. 144.

an in διῃτημένοις esset mutandum: quod quidem minus necessarium videtur.

Pag. 145. *Cap. CII. Lin.* 35. εἰσφοραῖς πολλαῖς Reg. B. Aug. Vratisl. nec agnoscunt importunam conjunct. καὶ, quam delevit etiam MUSGRAV. *L.* 37. ἐγκεχειρίκεσαν Reg. B. Aug. Vratisl.

L. 42. Ἀλέξανδρον τὸν Ἀλεξ. τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ βασιλευσ. &c. Conf. Mithr. cap. 23. extr.

Pag. 148. *Cap. CIV. Lin.* 97. Delendum comma, quod post ἀρχὴν irrepsit. Codex Augustanus, & frequens & adcuratus in distinguenda oratione, h. l. sic: ἕτερον ἄνδρα, ἀρχὴν τοιάνδε ἔχοντα, ἀποθέσθαι. Recte: nempe ad ἀποθέσθαι intelligendum pronomen αὐτήν.

Pag. 150. *Cap. CV. Lin.* 20. Κόϊντος Κάτλος. Auctores citavit Pigh.
Pag. 151. Annal. T. III. p. 279. *L.* 40. ὡπλισμένος. In mend. ὡπλισμένον cum Regiis consentit Vratisl.

Pag. 152. *Cap. CVI. Lin.* 69. ἐκείνοις γενέσθαι. Consentit Vratisl.

Pag. 153. *L.* 71 *sq.* ὁ κράτιστος εἰπεῖν τῶν τότε. „Non exprimit nomen, a quo edita oratio funebris." CANDIDUS, *ad oram edit. Ven.* „L. Philippum huic officio delectum crediderim, qui tum ætate & facundia ceteros anteibat." FREINSHEM. *Suppl. Liv. XC.* 7.

Cap. CVII. Lin. 81. ἄμφω μὲν οὖν Reg. B. Aug. Vratisl.
Pag. 154. Et Candidus, *Amborum odia veritus Senatus.* *L.* 94. στρατὸς αὐτοῦ. In mend. στρατηγὸς cum Reg. & Cand. conspirat Vratisl. *L.* 95. Περπέννας. Περπέρνας Hisp. 226, 24. quod perinde est.

Cap. CVIII. Bellum Sertorianum. Auctores, præter Nostrum, Livius Epit. XC & sqq. Plutarch. in Sertorio: aliique, quos laudarunt Camers & Freinsh. ad Flor. III. 22.

Lin. 97. γενόμενον μὲν ὀκτάετες. *Sertorius octavo sui ducatus anno interfectus est.* Epit. Liv. XCVI. Eutrop. VI. 1. Bellum vero decimo anno confectum. Fabric. ad Oros. V. 23. p. 357 sq. edit. Haverc. *Ead. l.* 97. οὐκ εὐμαρὲς δὲ οὐδ᾽ ἅμα Ῥωμαίοις. Non opus erat, ut illa verba οὐδ᾽ ἅμα in οὐδὲ τόδε mutaret MUSGRAV. quo facto deinde pro ἀλλὰ καὶ τόδε, idem

ἀλλὰ καὶ ἅμα repoſuit. Phraſis illa οὐκ εὐμαρὲς δὲ οὐδ᾽ ἅμα Ῥωμ. idem ſonat, ac καὶ ἅμα οὐκ εὐμαρὲς, duplici negatione vim ſimplicis habente. Hoc autem dicit: *ſimul diuturnum fuit illud bellum, ſimulque minime facile Romanis.* *L.* 98. πρὸς Ἴβηρας αὐτοὺς Aug. Et ſic perſpecte emendaverat MUSGR. Pag. 154.

L. 99. ἤρητο μὲν Ἰβηρίας ἄρχειν. Vid. ſupra c. 86. p. 119, 4 ſqq.

L. 1. Σύεσσαν. Supra c. 85. p. 117. *L.* 3. ἔκ τε Ἰταλίας αὐτῆς Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. abſque artic. τῆς, qui commodius abeſt. *L.* 4. καί τινα ἄλλον Aug. Ven.

CAP. CIX. Lin. 19. οὐ κατὰ τὴν Ἀννίβου μεγαλουργίαν, ἑτέραν δ᾽ ἐχάρασσεν. Candidus, *non per Hannibalis illud memoratum iter, verum haud longe a Rhodani &c.* GELENIUS, temere inſertam partic. negantem ratus, adeoque ab interprete negligendam, *ad æmulationem Annibalis*, ait, *alias fauces aperuit.* Quod ita videri Gelenio poterat, quum partic. adverſat. δὲ, poſt ἑτέραν, vulgo abeſſet; quo fiebat, ut conferenda hæc phraſis cum illa videretur, Civ. II. 235, 21 ſq. κατὰ δόξαν τῆς ἐκείνου μεγαλουργίας, quam idem Gelen. *æmulatione gloriæ ejus* expoſuit. Sed μεγαλουργία eſt *magnitudo moliminum rerumque geſtarum.* cf. Mithr. 816, 42. Civ. I. 6, 86. Et partic. adverſativa, quam codices Reg. B. Aug. Vratisl. & Cand. h. l. exhibent, vetat omnino ejicere præcedentem partic. negantem. „Mendoſum aliquid" ineſſe loco huic, prouti vulgo legebatur, viderat MUSGRAV. Pag. 155.

L. 23. εἰς τὴν Τυῤῥηνικὴν θάλασσαν. Totum illum maris mediterranei tractum, qui ab Italia juxta Galliam Hiſpaniamque ad fretum uſque Herculeum pertinet, *Tyrrheni maris* nomine complectitur Noſter. Vid. Procem. c. 3. p. 4, 51 ſq. Pag. 156.

L. 24. Πάδος ἀντὶ Ἠριδανοῦ μετονομασθεὶς. Similiter Annib. 233, 83 ποταμὸν Ἠριδανὸν, τὸν νῦν Πάδον λεγόμενον. Polybius II. 16. ὁ Πάδος ποταμὸς, ὑπὸ δὲ τῶν ποιητῶν Ἠριδανὸς θρυλλούμενος. Scilicet ſtudioſe Appianus geographica nomina antiquitus celebrata cum recentioribus nominibus ſolet conferre.

L. 27. Λαύρωνα πόλιν recte Aug. ut emendavit H. Stephanus. Sed Cand. cum edit. 1. & Vratisl. mendoſe, *ad Laurum urbem.*

Pag. 156. *Cap. CX. Lin.* 37 *sq.* Σούκρων. In Candidi editione Mogunt. est *Surium*, sed in antiq. Veneta *Surum.* Florus III. 22, 7. *apud Sucronem.* Plutarch. Pomp. 608. A. περὶ Σουκρῶνι ποταμῷ. Urbem fluvii cognominem ad ostia fl. fuisse Strabo docet lib. III. p. 158. D. Eadem & ex Livio & ex Plinio nota.

Pag. 157. *L.* 50. ὥσπερ αὐτῇ προκαταρχόμενος, *velut illa duce & auspice usus.* Simillima verbi illius constructio apud Thucyd. lib. I. cap. 25. οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν, *neque in sacris faciundis duce & auspice Corinthio cive utebantur.*

L. 52. Σαγοντίαν. Sic C. STEPHANUS correxit; monuitque in *Var. Lect:* „erat περὶ Μογοντίαν." In mendos. Μογοντίαν conjuravit cum ceteris Vratisl. Plutarch. Sert. pag. 578. F. ἐν τοῖς τῶν Σεγουντίνων πεδίοις. Idemque pag. ead. A. περὶ Τουττίαν. Hinc Freinshem. Suppl. Liv. XCII. 10. *inter Segontiam*
Pag. 158. *& Tuttiam urbes.* *L.* 60 *sq.* τάδε μὲν αὐτοῖς ἦν Reg. B. Aug.

Cap. CXI. Lin. 63. ἔκλης. Sic recte Reg. B. Vratisl. & Cand. — Leviter aberrat Aug. ἔκλης. *L.* 65. Βιθυνία. Cf. Mithr. cap. 7. extr. & cap. 71. ineunte. *L.* 66. Κυρήνη. Cf. Mith. c. 121. extr. *L.* 69 *sq.* καὶ περὶ Κρήτην. De Bello Cretico egerat Appianus libro V. cujus vide Fragm. VI. p. 98.

L. 75 *sq.* Σερτώριος δὲ. Consentit Vratisl.

Pag. 159. *Cap. CXII. Lin.* 80. ἐλυμαίνετο πολλοῖς, *saeviit in multos.* Nil variant libri. Plerumque quidem cum accusativo construi hoc verbum, docet exemplorum sylva a Wettstenio ad Acta Apost. VIII. 3. congesta. Et sic constanter alibi Appianus, ut ostendent loca in Indice nostro colligenda. Sed nec tertium casum ab eodem verbo respui, Herodoti auctoritas commonstrat, I. 214. IX. 79. Conf. Gronov. ad Herodot. III. 16.

L. 87 *sq.* Quum in edit. 1. puncto post ἀπιστεῖσθαι posito, verba καὶ πρὸς αὐτοῦ jungerentur cum sequentibus; MUSGRAVIUS pro οὐδ' ἠξίουν reponendum οὐκ ἠξίουν censuerat. Qua mutatione, postquam orationem rectius (& consentientibus quidem msspt. Aug. & Vratisl.) distinxit H. Stephanus, nullo modo opus erat.

Pag. 160. *L.* 94. διὰ τὴν ταχυεργίαν ἐκάλουν Αννίβαν. Aliâs in vitio ponitur ταχυεργία, & *temeritatem, levitatem, mobilitatem* significat.

Sed & in laude ponitur, pro *celeritate in rebus gerendis*: vid. Hisp. 146, 72. Præf. 12, 85. *L.* 98. Παλλαντίαν. Vide Adnot. ad Hisp. 167, 27. & pag. 199, 75. Sic autem, uti edidi, cum duplici λλ scriptum h. l. nomen illud exhibet cod. Vratisl. *L.* 99 *sq.* τὰ τείχη ξύλων κορμοῖς ὑποκρεμάσαντος. Vide Mith. p. 692, 56 sqq. & 752, 80. ibique adnotata. Pag. 160.

L. 4. Καλάγυρον. Sic editum inveni, fortasse ex Candido, qui *Calagurum* habet cum simplici *l*. De nomine hujus oppidi conf. Dukerum & Drakenb. ad Liv. Epit. XCIII. & eumd. Duker. ad Flor. III. 22, 9.

CAP. CXIII. Lin. 10. ἐπαιρόμενοι τοῖς ἀπαντωμένοις. Mendosum esse τοῖς ἀπατωμένοις, (quod Cand. *dolo confisi & insidiis* exposuit,) in aprico est. Verum perspecte vidit Gelenius: *elati successu*. Verbum ἀπαντᾶσθαι, *occurrere, evenire, contingere, succedere*, in passivo quidem non memini alibi apud Appianum legere: sed activo ἀπαντᾷν illa notione haud semel usus est. Exc. ex Ital. pag. 39, 33. καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ καὶ τόδε, *& hoc quoque ei obtigit, hoc quoque est consecutus*. Annib. 280, 63. πάντα κατὰ νοῦν ἀπήντησεν, *omnia ex sententia successerunt*. At quemadmodum Polybium aliosque probatissimos Scriptores verbo hoc, eadem notione, modo activa forma, modo passiva, usos videmus; sic & ab Appiano factum vel ipse hic locus ostendit. Hujus passivi usus verbi pro activo exempla ex optimis scriptoribus protulisse Dorvillium ad Charit. p. 122. monuit Ernestius in Lexico Polybiano: conf. Reisk. ad Polyb. II. 7. in Animadv. ad Graec. Auct. Vol. IV. p. 84.

L. 11 *sq.* ἀλλ' αὖθις - - *&c.* Vulgo hæc ita copulantur: Pag. 161. ἀλλ' αὖθις μέχρι τοῦ ἑξῆς ἔτους &c. Et Candidus: *Verum iterum usque ad insequentem annum* &c. Quæ quam male cohæreant, facile intelligitur. Ac certe aut defecta est oratio post ἀλλ' αὖθις, aut abjicienda hæc ipsa duo verba erunt.

L. 27. ἀπὸ τῆς διαίτης poterit esse *a cæna*, id est, *post* Pag. 162. *cænam*. Sed magis placet ἐπὶ τῆς διαίτης, ut pag. 128, 48. præsertim quum apud Liv. Epit. XCVI. legamus, *in convivio*

interfectus est (*Sertorius.*) & apud Vellej. II. 30. *Perperna Sertorium inter cœnam interemit.*

Pag. 163. *Cap. CXIV. Lin.* 47. ἐπί τε τὰ πλήθη Aug. ut correxit H. Steph.

Pag. 164. *Cap. CXV. Lin.* 63. ἐς πολὺ. ἐπιπολὺ Vratisl. cum Reg. B.

L. 66. In ὁμαλοῦς consentit Vratisl. *L.* 77. τῷ περὶ Ἰβηρ. πολέμῳ Reg. B. Aug. Ven. Vratisl.

Pag. 165. *Cap. CXVI. Bellum Spartacium.* Auctores: Florus III. 20. & quos ad Florum citavit Camers. *Lin.* 84. πράσεως. Sic correxit H. Stephanus. In mendosam script. πράξεως cum Regiis & Aug. conspirat Vratisl. Nescio, an & Ven. e quo nihil adnotatum. Idem erratum Civ. III. 425, 24. in libros nostros invaserat. *L.* 85. ἔπεισεν αὐτῶν ἐς ἑβδομ. Aug. αὐτῶν jam correxerat H. Steph.

L. 88. ἐς τὸ Βέσβιον ὄρος. Florus l. c. *Prima velut harena viris mons Vesuvius placuit.* De græco nomine vide Reimarum ad Dion. LXVI. 22. p. 1094. & Cluver. Ital. Ant. IV. 3. p. 1157 sq. Ex eodem nomine, *Besbius* mons, corruptum est *Bebius* apud Vibium, ubi vide quæ monuit Oberlinus nostras V. Cl. p. 301 sq. *L.* 89. ἀνέφυγεν Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. Et Cand. *ascendit.*

L. 94. Οὐαρίνιος Γλάβρος. *P. Varinius Glaber.* Vide Criticos ad Liv. Epit. XCV. & Murator. Thes. nov. Inscr. T. I. p. 4. citat. ab Ernest. in Ind. Cicer. art. P. Varinus.

Ead. & sq. Πόπλιος Οὐαλέριος. Hujus mentionem in belli Spartacii historia a nullo alio Scriptore factam reperi.

Pag. 166. *L.* 98. συμβαλόντες Aug. cum Reg. A. & Edd. συμβάλλοντες Vratisl. cum Reg B. *L.* 5. συνέλεγεν Aug. Ven.

Cap. CXVII. Lin. 6. τοὺς ὑπάτους. Gellium & Lentulum. Plut. in Crasso p. 548. D. *L.* 8 τὸ Γάργανον ὄρος. *Garganus*, mons Apuliæ.

L. 15. Σπάρτακος τριακοσίους Ῥωμαίων αἰχμαλώτους ἐναγίσας Κρίξῳ. „ Mos notus ex Tertulliano de Spectaculis, & Servio ad illum Virgilii versum, *Viventes rapit inferias, quos immolet umbris.* Sic Sylla C. Marium occidit, *pertractum*

per ora vulgi ad ſepulchrum Lutatiæ gentis, ait Valerius. Pag. 166.
Idem factitatum a Carthaginienſibus apud Polybium lib. I. Suetonius Auguſto cap. 15. *Scribunt quidam, trecentos ex dedititiis electos, utriuſque ordinis, ad aram divo Julio extructam Idibus Martiis hoſtiarum more mactatos.* Quod ait Suetonius, *hoſtiarum more*, non temere adjectum. Seneca de Clementia: *Ergo non dabit pœnas, qui tot civilibus bellis fruſtra petitum caput non occidere conſtituit, ſed immolare?* Valerius Maximus: *Damaſippi juſſu principum civitatis capita hoſtiarum capitibus permiſta ſunt.* Alibi de Q. Pompejo Coſ. „ Ambitioſi ducis illecebris corrupti milites, ſacrificare incipientem adorti, in modum victimæ mactaverunt." Liv. lib. VII. *Nec in acie tantum ibi cladis acceptum, quam quod* CCCVII. *milites Romanos captos Tarquinienſes immolarunt: qua fœditate ſupplicii aliquanto ignominia populi Romani inſignior fuit.* Ita apud Philonem contra Flaccum ἱερείου τρόπον κρεουργηθῆναι. Cur tantæ ignominiæ hoc mortis genus haberetur, modus efficiebat; quem paucis verbis aperit Florus lib. II. c. 5. *Legatos quippe noſtros, ob ea quæ deliquerant jure agentes, nec gladio quidem, ſed ut victimas ſecuri percuſſit.* Olim ſecuri tantum ſontes puniebantur, poſtea etiam gladio: hoc ſupplicium illo lenius & honeſtius viſum. Et fœditas ejus ſupplicii in cauſa fuit, quare in militem qui Papinianum mori juſſum, non gladio, ſed ſecuri percuſſerat, animadverti juſſerit Caracallus apud Spartianum & Xiphilinum. Victimis autem comparantur ſecuri percuſſi, quia illæ ſeceſpita & hi ſecuri humi ſtrati feriebantur. Appianus: ὁ δὲ Σκιπίων τοὺς εἰς τὸ μέσον παραχθέντας αἰκισάμενος, καὶ μᾶλλον αὐτῶν τοὺς ἐκβοήσαντας, ἐκέλευσε τοὺς αὐχένας ἁπάντων ἐς τοὔδαφος πατάλοις προσδεθέντας ἀποτμηθῆναι. [Hiſp. 144, 30 ſqq.] Vide Briſſonium, formularum lib. I. & Lipſium ad Taciti Annal. lib. XV. c. 67." AL. TOLLIUS.

L. 17. μυριάσι πεζῶν ἐς Ῥώμην recte Aug. Ven. & ignorant Pag. 167.
intruſum nomen Ῥωμαίων. *Ibid.* ἠπείγετο Aug. Ven. Et Cand. *ad urbem properabat.* In mend. ὑπήγετο cum Reg. A. conſpirat Vratisl. Jam ſæpius perperam commutata illa verba

vidimus. Verum vidit & reposuit MUSGRAV. idemque paulo ante delevit quoque nomen Ῥωμαίων.

Pag. 168. *CAP. CXVIII. Lin.* 39. Λικίνιος. Λικίννιος Vratisl. cum aliis. *L.* 45. παντὶ τῷ στρατῷ. στρατηγῷ dabant Regii, quod & C. Steph. in Var. Lect. monuit. Correxit idem C. Stephanus, consentiente Aug. & aliis.

L. 48 *sq.* φοβερώτερος αὐτοῖς τῆς τῶν πολεμίων ἥττης φανείς. MUSGRAVIUS λύττης pro ἥττης censuit legendum. Mihi τῆς τῶν πολεμίων ἥττης eadem ratione dictum videtur, qua Pun. 400, 11 sq. Καρχηδόνιοι τῷ Μασσανάσσου πλαίσματι συμπεσόντες, ut ad genitiv. casum præpositio ἐκ intelligatur, valeantque phrases istæ idem ac si dixisset τῆς ἐκ τῶν πολεμίων ἥττης, & τῷ ἐκ Μασσανάσσου πλαίσματι. *L.* 51 *sq.* σὺν καταφρονήσει Aug.

Pag. 169. Ven. ut sæpe aliâs. *L.* 53. θάλασσαν. Sic & Vratisl.

CAP. CXIX. Lin. 56. Σαυνῖτιδα ded. scripti nostri libri omnes. *L.* 59. ἐκ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ Reg. A. a prim. man. Aug. Ven.

Pag. 170. *CAP. CXX. Lin.* 77. προλαβεῖν Aug. Et Cand. *Pompejum prævenire.* *L.* 87. συγκάμψας. In mend. συγκάψας conspirat Vratisl. Vel συγκύψας vel συγκάμψας reponendum monuit MUSGRAV.

Pag. 171. *CAP. CXXI. Lin.* 3. παρήγγελον. παρήγγελλον Vratisl. (forsan

Pag. 172. & Ven.) ut edidit H. Steph. *L.* 7. πολλὰ τῆς ἀρχῆς. „*multa ad magistratum eorum pertinentia.*" MUSGRAV.

L. 16 *sq.* συναλλαγεῖεν Aug. Vratisl. sicut correxit H. Stephanus. Mendosa illa forma in οιεν, pro ειεν, quæ sæpius occurrit in Regiis & in edit. 1. ex male accepto scripturæ compendio, quo diphthongus ει exprimi solet, originem duxit.

L. 21. ἐπὶ διαλλαγαῖς. Sic scripti omnes & editi; nec male. Quare nescio, quid voluerit C. STEPHANUS, *in Var. Lect.* scribens: „lege διαλλαγαῖς." Forsan ἐπὶ διαλλαγάς legendum censuerat.

ADNOTATIONES
AD APPIANI LIB. II.
DE BELLIS CIVILIBUS.

Cap. I. Lin. 5. Scribe καθεῖλεν. Pag. 174.

Cap. II. Lin. 21. Ορεστίλλης. Sic recte editum ex Reg. A. Pag. 175. — Cum Reg. B facit Vratisl. Cum Aug. vero Ven.

L. 26. παρήγγελεν. In παρήγγελλεν consentit Vratisl. Et revocatum malim hoc tempus imperf. *L.* 27. πάνυ. πάγχυ Pag. 176. cum aliis dat Vratisl. Vide ad Syr. 570, 81. *L.* 43. ἐς τῶν Pag. 177. Συλλ. Delendam importunam partic. ἐκ, quæ vulgo inserta erat, monuit etiam Musgrav.

Cap. III. Lin. 48 *sq.* γύναιον Aug. Ven. οὐκ ἀφανὴς γυνὴ posuerat Musgrav. *L.* 74. Βηστίαν & *l.* 77. Βηστίου. Vid. P. 178 sq. Sallust. Catil. c. 43. Σηστίαν & Στησίου est in Vratisl. Fortasse Οὐηστίαν & Οὐηστίου olim scriptum fuerat apud Nostrum: conf. Civ. I. pag. 54, 96. ubi idem nomen vulgo in Οὐιστίας corruptum erat. *L.* 78 *sq.* ἐμπιμπράναι. ἐμπιπρᾶναι Vratisl. cum Aug.

Cap. IV. Lin. 86 *sq.* Βουλτούρκιον. Sallust. c. 44. Cic. Catil. Pag. 179. III. 2. & 5. Flor. IV. 1, 9.

Cap. VI. Lin. 22. προσετίθει. „In editis (Appiani) libris Pag. 181. perperam scriptum προσετίθει: qui error persuasit interpretibus, Cæsarem non novæ sententiæ auctorem extitisse, verum prius dictis aliquid addidisse: quod falsissimum est. προυτίθει igitur verum est; nempe γνώμην." Is. Casaubonus, *ad Sueton. Jul. cap.* 14. At non solum consentiunt libri in προσετίθει, *adjecit*; sed & manifestum est, ad quidnam verbum hoc referatur: nempe Nero nude dixerat, φυλάττειν αὐτοὺς, *custodiendos*; Cæsar adjecit, *custodiendos in municipiis Italiæ, quibus visum fuerit Ciceroni.* Mirum est autem fundamentum, cui istam emendationem superstruxit vir tam judicii acie quam doctrinæ copia eximius. Nimirum de Appia-

Pag. 181. no eadem opinione tenebatur Casaubonus, quæ sinistro quodam fato plerorumque Virorum doctorum animos ad hunc usque diem temere occupavit, in Historiis suis Appianum sequi fere Plutarchum solere: nam id Casaubonus ibid. diserte declarat, & rursus ad Fragmenta Polybii ex Suida collecta p. 1019. extr. hunc fuisse morem ait Appiani, ut Plutarchi verba describeret. Jam vero Plutarchus, in Cicerone, pag. 870. F. & Cæsare p. 710. F. (cum Suetonio l. c. & Dione lib. XXXVII. c. 36.) ait, Cæsarem a sententia eorum, qui conjuratis præsens supplicium capitis decreverant, primum discessisse, primumque sententiam mitiorem proposuisse. Itaque quum in alia parte hujus narrationis, qua dissident alii, consentiret Appianus cum Plutarcho, ne in hac dissentire ab eodem videretur, mutationem illam orationi Appiani adferendam Casaubonus censuerat. At ne sic quidem inter illos convenit, quoniam satis diserte Appianus scribit, Neronem primum in mitiorem sententiam abiisse: in quo sicut a Plutarcho discrepat, sic cum Sallustio, æquali illorum temporum Scriptore, consentit. Vide Sallust. c. 50. & conf. Rualdi Animadv. XXXI. in Plutarchum, ubi diversa variorum Scriptorum loca, ad totam hanc Senatus deliberationem de Catilinæ sociis pertinentia, uberius expenduntur.

L. 25. Pro καὶ μηδὲν MUSGRAV. maluerat ὡς μηδὲν.

L. 26. ἐξειργασμένος, sc. ὁ Κικέρων. Consentiunt autem in eam lectionem cum aliis Ven. & Vratisl. Et ἐξειργασμένος vel ἐξειργασμένον legere jusserat MUSGRAV.

Pag. 182. *L.* 29. προσιούσῃ recte Aug. cum H. STEPH. *L.* 31. δεδιὸς correxerat etiam MUSGRAV.

CAP. VII. Lin. 44. ὑπὲρ Ἄλπεις. An ὑπ' Ἀλπίοις? Sallust. c. 57. *sub ipsis radicibus montium, qua illi descensus erat*

Pag. 183. (in Galliam properanti.) *L.* 55. Κάτωνος δ' αὐτὸν καὶ Πατέρα τῆς Πατρίδος προσαγορ. A *Catone* primo *Patrem Patriæ* adpellatum fuisse Ciceronem, consentit Plutarch. in Cic. p. 872. C. Sed repugnare ipse Cicero videtur, qui a *Q. Catulo* eum sibi honorem primum tributum ait, in Orat. contr. Pisonem c. 3. Conciliari tamen pacem inter hos auctores posse, RUALDUS

docuit, *Animadverſ. XXXII. in Plutarch.* „ ſi dixerimus, velle Appianum & Plutarchum glorioſam Patris patriæ appel- *Pag.* 183
lationem Ciceroni tributam a M. Catone trib. plebis *apud populum*, quam ipſe a Q. Catulo *in Senatu* ſe accepiſſe declarat. Nam & illi δῆμον, & hic Senatum, expreſſe habent."

Cap. VIII. Lin. 63. ϛρατηγὸς ἐς Ἰϐηρίαν. Ες Ἰϐηρ. ϛρατηγὸς *Pag.* 184
Vratisl. Cæſaris Præturam in Hiſpania breviter tetigit Noſter, Hiſp cap. extr. *L.* 64. ἐπὶ μέν τι. Cum Reg. B. ſtat Vratisl. *L.* 66. ὅτι δέοιτο δισχιλίων καὶ πεντακοσίων μυριάδων; intellige δραχμῶν i. e. *denariorum*: id vero eſt 100, 000,000 Seſtert. ſive *Millies HS.* Conf. J. Fr. Gronov. de Seſtertiis ſ. de Pecun. vet. lib. III. cap. 16. pag. 245. Sic recte Freinsh. Suppl. Liv. CIII. 65. *Opus ſibi eſſe millies, ut habeat nihil.* Perperam Candidus, *bis millies & quingenties centena millia.*

L. 73. ἀπέπεμψεν. Conſentit Vratisl.

L. 80. ἐς πολλὰ non videtur eſſe *jam dudum*, quod cum *Pag.* 185
Gelenio in verſ. lat. poſui: ſed videtur ſignificare *magnopere, quovis modo*, quemadmodum ἐς τὰ μάλιϛα eſt *maximopere.*

L. 81. πομπὴν οὐχ ἕτοιμον. Vide ad Hiſp. 132, 27.

L. 81 *ſq.* ἐπιτρέψαι repoſuerat MUSGRAV.

Cap. IX. Lin. 97 *ſq.* διήλλασσε recte Aug. ut emendavit H. *Pag.* 186
Steph. διήλασε Vratisl. *L.* 99. συνηράνιζον. Sic & MUSGR. emendaverat.

L. 1. Βάῤῥων &c. FREINSHEMIUS *Suppl. Liv. CIII.* 74. „ Tricipitem illam conſpirationem, velut infernale monſtrum Cerbereo rictu abſorbentem omnia, *M. Varronis Satyra*, ſub titulo *Tricareni*, perſtrinxit." De eodem Varrone conf. Civ. IV. 592, 48 ſqq. *L.* 3. Λεύκιον Βύϐλον. De hujus prænomine vide ad Syr. 612, 95.

Cap. X. Lin. 6. ἰδίᾳ Aug. Sic & Reg. B. ex emend. Et Candidus, *privatim.* *L.* 13. ἀριϛ. αὐτῆς. Conſentit Vratisl. *Pag.* 187
Et ſic correxit MUSGRAV. *L.* 14. ἐς τὰ κοινὰ διεμισθοῦτο τοῖς οὖσι πατρ. Candidus: *patribus dividendos eſſe quibus trium liberorum jus adeſſet*: & verba ἐς τὰ κοινὰ plane præteriit. Gelenius: *ex publico dilargitus eſt trium liberorum patribus*: at id non ſignificant verba illa ἐς τὰ κοινὰ

Pag. 128. διεμισθοῦτο. Utique ante hæc verba inferendum pronomen ἃ, quod intercidit, a seq. partic. ἐς absorptum. In eamdem plane sententiam Suetonius Jul. c.20. *agrumque Campanum, ad subsidia reipubl. vectigalem relictum,* (ἃ ἐς τὰ κοινὰ διεμισθοῦτο) *divisit extra sortem ad XX. millibus civium, quibus terni pluresve liberi essent.*

CAP. XI. Lin. 30. ἐνέβαλεν. ἐνέβαλλεν Vratisl. cum Reg. B.

L. 38. μῦσος. Sic plane Vratisl. Quod vero *lin. praced.* ΤΟ' ΤΕ in ΤΟ' ΓΕ mutavi, in eo præeuntem habui GELENIUM, qui particulam γε per lat. *certe* expressit. Tota autem phrasis, τό γε ἄγος αὐτῷ καὶ μῦσος οὕτως ἀποθανὼν ἐπιβαλῶ, pressius insistendo verbis, & aptius ad mentem loquentis, tali modo exponenda videtur: *certe sceleris hujus* (ea enim est vis articuli τὸ) *culpam, ita moriens, in ipsum rejiciam.* Nempe ἄγος καὶ μῦσος non tam cædem suam dicit, cui sese offert, quam perniciosas leges quas Cæsar vi & armis perferre conabatur: „quas quoniam impedire, inquit, non possum, certe vel morte mea testatum faciam me ab earum culpa esse immunem."

L. 39 *sq.* ἐς τὸ πλησίον ἱερὸν τοῦ Κτησίου Διός. Sic omnes. Et Cand. *Jovis possessoris templum.* Ac satis quidem notus Græcis est Κτήσιος Ζεὺς, de quo consulendi Harpocration & Suidas, & qui ad hos a viris doctis citantur auctores. Sed is ex laribus erat, cellæ promtuariæ potissimum præfectus; nec facile *templum* τοῦ Κτησίου Διὸς memoratum reperias. Contra Romæ haud procul a foro erat *Jovis Statoris* templum: quem Ὀρθώσιον quidem Δία græce Dionysius Halic. vocat lib. II. cap. 50. pag. 114. edit. Sylb. sed, sicut idem Dionys. ibid. docet, inde dictum esse Jovem Statorem, ὅτι στῆναι ἐποίησε θεὸς τὴν στρατιὰν φυγοῦσαν, καὶ πρὸς ἀλκὴν τραπέσθαι, sic percommode latinum nomen *Stator* per græcum Στήσιος reddi poterat. Atque ita plane a Plutarcho etiam redditum videmus, in Cic. p. 868. D. ἐκάλει τὴν σύγκλητον εἰς τὸ τοῦ Στησίου Διὸς ἱερὸν, ὃν Στάτωρα Ῥωμαῖοι καλοῦσι, ἱδρυμένον ἐν ἀρχῇ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ, πρὸς τὸ Παλάτιον ἀνιόντων. Itaque Gelenium probo, qui *Jovem Statorem* hoc loco interpretatus est, & Appiano vocabulum

Στησίου

Στησίου restituendum arbitror. Alibi, vice versa, KT in ΣT corruptum vidimus, & pro ἐγκλήματα scriptum ἐνσλήματα, Mithr. 707, 7. *Pag.* 188.

L. 43 *sq.* οὐδενὸς ἀκούοντος. MUSGRAV. οὐδενὸς προσέχοντος conjectaverat.

CAP. XII. Lin. 53. Οὐέτλιος. Οὐετούτιος h. l. Vratisl. cum Reg.B. & deinde Οὐέττιος cum eod. & Reg.A. *L. Vettius:* Sueton. Jul. cap. 17. & 20. Cic. pro Sext. c. 63. & ad Att. II. 24. Dio Caff. lib. XXXVII. c. 41. Conf. Ernest. ad Sueton. ll. cc. Vettii quoque Catonis nomen Οὐέττιος vulgo scriptum vidimus Civ. I. 59, 74. & 79. *L.* 56 *sq.* Βύβλου ῥαβδοῦχον ἐπιδ. Ποσλούμιον. Pro *Postumio lictore*, apud Cic. ad Attic. II. 24. nominatur *C. Septimius*, *scriba Bibuli.* Ac mirum sane, lictoris nomen adponi: potuitque facile Σεπλίμιος in Ποσλούμιος detorqueri. *Pag.* 189.

CAP. XIII. Lin. 81. καρτερώτερον. Sic cum Aug. dedit *Reg. B.* pro quo per errorem in Notis infra contextum nominatus est *Ven.* *L.* 86. Γαλατίας recte Aug. (Ven.) Vratisl. cum H. Steph. *Pag.* 191.

CAP. XIV. Lin. 92. Καιπίωνι. Sueton. Jul. 21. Plutarch. in Cæs. p. 714. & in Pomp. p. 644. Nomina Σκιπίων & Καιπίων perperam invicem commutata jam aliquoties vidimus, Hisp. 185, 36. Civ. I. pag. 41, 64. *L.* 99 *sq.* Κλώδιον τὸν Καλὸν &c. Vid. Fragm. VII. ex lib. V. p. 100. *Pag.* 192.

L. 2. ἐπὶ τῇ Καισ. αὐτοῦ γυναικὶ. Quum vulgo in Edd. & msptis nostris legeretur ἐπὶ Ἰουλίᾳ τῇ Καισ. &c. & pro *Julia* apud Candidum *Calfurnia* nominaretur; utrumque nomen ab imperito sciolo insertum ac proinde rejiciendum putavi. *Julia* erat Cæsaris ex prima uxore, Cornelia, filia, quam Pompejo collocavit: *Calpurniam* Pisonis fuisse filiam, quam repudiata priore uxore Cæsar duxit, ipse Appianus paulo ante docuerat. Altera illa Cæsaris uxor, quam repudiavit adulteratam a Clodio, *Pompeja* erat, Q. Pompeji filia. Sueton. Jul. 6. Plut. in Cæs. p. 711. D. F. & 712. A. *L.* 6. τοῖς διώκουσι Κικέρων. Consentit Vratisl.

Pag. 193. *CAP. XV. Lin.* 14. καὶ τὴν ἀρχὴν ἀποθέμενος. Non ſolicitanda fuit hæc lectio. τὴν ἀρχὴν idem valet quod τήνδε τὴν ἀρχὴν, ſcil. τὴν ὑπατείαν. *L.* 17. λήματι Reg. B. Aug. Vratisl.

Pag. 194. *L.* 26. Δημοσθένη - - - πρὸ τοῦ ἀγῶνος φυγεῖν. Paululum diſſentit Plutarchus in Demoſth. pag. 857. extr. & ſq.

L. 28. ἀπέγνω MUSGRAV. cum Aug.

L. 31 *ſq.* ἐπαύλεις Aug. Vratisl. (Ven.) cum H. Steph. Et mox in ἐπικατέσκαπτεν pariter conſentit Vratisl. *L.* 32. ἀντιπαρεβάλλετο. ἀντιπαρεμβάλλετο mend. Vratisl. Quibus rebus Pompejum Clodius offenderit, docet Dio XXXVIII. 30.

CAP. XVI. Lin. 40. φθέγξεσθαι Reg. A. Aug. MUSGRAV. Pag. 195. φθέγξασθαι Vratisl. cum Reg. A. *L.* 42. διὰ Πομπήϊον ἐκπεσὼν} διὰ Πομπήϊον κατῄει. Candidus: *ob Pompejum urbe ejectus, ab eodem restitutus.*

L. 43. ἐξελάσεως. Jam Civ. I. p. 103 ſq. l. 27. & 40. hoc voc. cum ἐξελευσ. permutatum vidimus; ſed ibi Aug. & Ven. hanc minus probam lect. dabant, qui nunc veriorem exhibent.

Ibid. καὶ αὐτῷ καὶ τὴν οἰκ. Conſentit Vratisl. Sed repetita conjunctione caret Aug. *L.* 44. Ad ἀνέστη deſideratur nominativus: certe non nimis commode ὁ Πομπήϊος intelligi hic poteſt. Plutarch. Cic. p. 877. F. ἡ δὲ σύγκλητος, ἁμιλλωμένη πρὸς τὸν δῆμον, ἔγραψεν - - τὴν οἰκίαν αὐτῷ καὶ τὰς ἐπαύλεις, - - τέλεσι δημοσίοις ἀνασταθῆναι. *L.* 46. οἷόν τι καὶ Δημοσθ. Plut. in Demoſth. p. 858. F.

CAP. XVII. Lin. 55. καὶ οἱ ἄλλως ἐπιφανεῖς. Nil opus vi-Pag. 196. detur οἱ in ὅσοι mutare. *L.* 66. ἐς τὴν ἡγεμ. Sic & Vratisl. qui & mox conſentit in ἐπιψηφισθῆναι, quod MUSGRAV. etiam repoſuit, eadem notione nunc accipiendum, qua προσψηφίζεσθαι p. 197, 78. *L.* 68. Δομιτ. Αἰνόβαρβος. Δομίτιος βάρβαρος Vratisl. *Domitius Eneobarbus.* Cand. *L.* 70. τῶν δ' ἀμφ' αὐτ. Conjunct. δ' exhibet etiam Vratisl. eamdemque adjecerat MUSGRAV.

Pag. 197. *CAP. XVIII. Lin.* 77 *ſq.* τὴν ἑτέραν πενταετίαν. Non integrum alterum quinquennium, ſed τριετίαν tantum Cæſari decretum eſſe, Dio adfirmat XXXIX. 33. Conf. infra, ad pag. 208, 64 ſq.

L. 84 *ſq.* ἀπαίσια ἐγίγνετο. Abeſſe poterat hoc verbum; ſed poſtquam dedit Aug. non eſt cur repudiemus: non enim objici codici illi poteſt, paſſim temere adſuta nonnulla in eo contineri; reliquos contra plurimis lacunis ſcatere, in confeſſo eſt, quas percommode ſupplet hic Auguſtanus noſter. De re conf. Dionem XXXIX. 39. & quos ibi citavit Fabric. *Pag.* 197.

L. 88. Παρθυηνῇ correxit etiam MUSGRAV. *L.* 90. In Παρθυακῇ conſentit Vratiſl. Vid. ad Civ. V. 798, 45 ſq.

L. 91 *ſq.* Πομπήϊον εἵλοντο τῆς ἀγορᾶς αὐτοκράτορα εἶναι. Eodem anno factum hoc eſt, quo Cicero ab exilio rediit, nempe A. U. 697. Vid. Cic. ad Attic. IV. Ep. 1. conf. Freinsh. Suppl. Liv. CIV. 52. *L.* 93. εἴκοσιν ἀπὸ τῆς βουλῆς. *Legatos quindecim* poſtulaſſe Pompejum, & in his principem M. Ciceronem nominaſſe, ipſe Cicero l. c. docet. *Pag.* 198.

CAP. XIX. Lin. 10. διακλειόμενοι. Quod in marg. Reg. B. legitur διακωλυόμενοι, id ab ea manu ſcriptum eſt, a qua ſunt lectiones illæ, quas paſſim Car. Stephanus in Var. Lect. tamquam GU. BUDÆI *emendationes* laudavit: & Budæum hoc eodem Codice, qui hodie Regius eſt, quem Reg. B. inſignivi, uſum eſſe, docui in Comment. de Impreſſis & mſptis Hiſtoriarum Appiani Exemplaribus, Cap. II. §. 3. not. *y.* *L.* 12. In ςρατειῶν conſentit Vratiſl. Quodſi tamen ςρατιῶν præferas, minime equidem repugnabo. *Pag.* 199.

CAP. XX. Lin. 21. ἐνσημαινόμενοι recte Aug. cum H. Steph. Et Cand. *ſignificantes.* *L.* 30 *ſq.* παρὰ τήνδε τὴν ἀναρχίαν. Verba hæc plane præteriit Candidus. *Pag.* 200.

L. 33 *ſq.* Λανούβιον -- ἣν Διομήδη φασὶν -- οἰκίσαι. Quum Λαβουίνιον vulgo, conſpirantibus libris, legeretur; MUSGRAVIUS, de emendatione corrupti illius nominis non cogitans, ad nomen Διομήδη adnotavit: „ mirus error; ſed Auctoris." GELENIUS vero, Λαβουίνιον cum Candido *Lavinium* exprimens, quum videret in Lavinium non convenire id quod de *conditore Diomede* adjicit Appianus, pro *Diomede*, ſua auctoritate *Æneam* poſuit. At ſicut iniquior h. l. in Appianum, quam aliàs ſolet Muſgravius videtur: ſic multo expeditior, quam qua Gelenius uſus eſt, fuerat via Scriptorem

Pag. 200. noſtrum ab errore, qui a librariis ei impactus erat, liberandi. Nam *Lavinium* utique ab *Ænea*, non a *Diomede*, conditum præclare Appianus noverat, ipſeque adeo docuerat Hiſtoriarum ſuarum libro I. cujus vide Fragm. I. a Photio conſervatum, T. I. edit. noſtr. p. 21 ſq. Facillime autem fieri potuiſſe, ut a librariis duo nomina *Lavinium* & *Lanuvium* confunderentur, per ſe patebat; & ſæpiſſime id factum eſſe, complura loca a Cluvero in Ital. ant. ubi de Lanuvio agit, & ab aliis viris doctis ad Liv. III. 29, 6. VIII. 13, 5. collecta. Conf. Drakenb. ad Liv. Epit. LXXX. Itaque, quum *Lanuvio*, non *Lavinio*, oriundum fuiſſe Milonem ſatis ceteroquin inter omnes conſtet; nihil proclivius fuit, quam Λανούβιον hîc Appiano reſtituere, præſertim quum quovis modo corrupta eſſet vulgata lectio Λαβουΐνιον, & in utramlibet partem emendatione indigeret. Diomedem Lanuvii conditorem nemo quidem alius Scriptor, quod ſciam, perhibuit; ſed, eam ſaltem famam fuiſſe, credere Appiano, nemine præſertim diſerte contradicente, fas eſt.

L. 34. ἁλώμενον. Sic legendum perſpecte MUSGRAVIUS vidit. At Cluverus, Ital. ant. lib. III. p. 937. quum, Gelenii probans verſionem, (qui ex conjectura, *poſt expugnatum Ilium*, poſuerat,) ἁλομένου τοῦ Ἰλίου ſcriptum oportere cenſuit, Græci ſermonis non ſatis ſe gnarum fuiſſe, quod paſſim ex aliis ejuſdem emendationibus elucet, prodidit: id enim eſſet ἁλόντος vel ἑαλωκότος vel ſaltem ἁλωμένου.

Pag. 201. *CAP. XXI. Lin.* 41. κλείνων. Verbum præſens ſignificatione futuri; vel actio, ut ajunt Grammatici, pro intentione agendi.

L. 42. αἵματι ῥεόμενον. Sic p. 333, 13. αἵματι πολλῷ καταῤῥεόμενον. *L.* 46. Pro ἐξάπαντος MUSGRAV. ἐξ αὐτοῦ πάντως legere juſſit, tum οὐκ ἠξίου τὸ ἔργ. Mox IDEM *l.* 47. περιαγγελθέντος in προσαγγελθ. mutatum voluit.

Pag. 202. *CAP. XXII. Lin.* 63 *ſqq.* Καίλιον . . Καίλιος &c. *M. Cælius Rufus.* Cicer. pro Mil. cap. 33. Conf. Erneſti Ind. Cic. Nomen autem *Cæliorum* in antiquis monumentis *CAELIUS* per *AE* ſcribi ſolitum eſſe, monuit Drakenb. ad Liv. Epit. CXI. Unde factum, ut idem nomen tam apud Latinos quam apud

Græcos Scriptores sæpe cum altero nomine *Cæcilius*, Καικίλιος, *Pag.* 202.
aut (quod ex hoc corruptum est) *Cecilius*, Κεκίλιος, perperam commutatum reperiatur: cujus permutationis plura exempla idem Drakenborchius ibid. collegit. Conf. Fabric. ad Dionem XLII. 24. & Ruhnken. V. Cl. ad Vellej. II. 68.

L. 71. τὸν λοιπὸν λόγον κατὰ τοῦ Κλωδ. διετιθ. χρόνον pro λόγον, cum Edd. dat Vratisl. Quum mendosum locum videret MUSGRAVIUS, mendum in verbo διετίθετο inesse censuerat.

L. 82. προσπεσόντος. Utique προσπεσόντες legendum puto: *Pag.* 203.
occasione hujus tumultus adcurrentes, vel *irruentes*.

CAP. XXIII. Lin. 97. Κάτωνα μὲν ἐψηφίσατο &c. Pauco- *Pag.* 204.
rum annorum Anachronismus. Jam A. U. 696. lege Clodia in Cyprum missus erat Cato, &, ordinata provincia, A. U. 698. Cn. Lentulo, L. Philippo Coss. Romam redierat. Dio Cass. XXXVIII. 30. XXXIX. 22 sq. Liv. Epit. CIV. Plutarch. Cat. min. p. 776. Cic. pro Domo c. 8 sq. *L.* 99. ὑπὸ Κλωδίου. Hinc est, quod de *Clodii* moribus Appianus in quinto historiarum Roman. libro, qui Res Siculas & reliquarum Insularum exponebat, differuerit. cf. Fragm. VII. ex lib. V. pag. 100.

L. 1. ὑπὸ σμικρολογίας. Nollem ὑπὸ cum ἀπὸ permutatum, quod reponendum MUSGRAV. censuerat.

L. 17. ἀμείνονος. ἀμείμονος Vratisl. Ceterum pro eo quod *Pag.* 205.
in lat. vers. posui, *ut qui suspicione ista esset superior*, rectius fortasse GELENIUS, *quasi extra omnem suspicionem positi*. Sed quæ sequuntur verba, ἐπεὶ καὶ ἑαυτοῦ δευτέραν &c. in alienam, ut mihi videtur, sententiam detorsit idem interpres, quum ait: *tempus tamen contraxit, a secundo suo consulatu incipiens*: quamquam eamdem sententiam expressisse Freinshemium quoque video, Suppl. Liv. CVII. 33. Ex his autem Appiani verbis patet, superiora illa verba *l.* 9. ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τοπρῶτον ὑπατείας ita esse exponenda, ut præpos. ἀπὸ sit *post*, & ut primus Pompeji consulatus, quem A. U. 684. gesserat, hoc temporis spatio non esset comprehensus.

CAP. XXIV. Lin. 25. Γαβίνιος. Vide Syr. c. 51. p. 611 sq. *Pag.* 206.
L. 27 *sq.* Ὑψαῖος δὲ καὶ Μέμμιος. Freinshem. CVII. 45.
L. 28. Σέξτος. Σέξστος Vratisl cum Aug. An *Sext. Clodius*

ille, qui auctor fuerat inferendi in curiam cadaveris P. Clodii? Freinsh. ibid. c. 43. ex Ascon. Pædian. Argum. orationis pro Mil.

Pag. 207. *Cap. XXV. Lin.* 46. διωρθωμένος Vratisl. cum Regiis.

Pag. 208. *L.* 64 *sq.* καὶ τὴν βουλὴν ᾔτει χρόνον ἄλλον &c. Quodsi alterum *quinquennium* Cæsari decretum fuerat, (p. 197, 77 sq.) quid opus erat, ut nunc, quum tres anni solidi secundæ hujus πενταετίας superessent, denuo prorogationem postularet? Itaque non altera πενταετία, (sicuti inter Cæsarem & Pompejum Crassumque convenerat) sed tantum τριετία post primos quinque annos illi decreta fuisse videtur; quod diserte Dio confirmat XXXIX. 33. quamvis aliter Suetonius Cæs. 24. & Plut. in Cæs. pag. 718. & in Pomp. pag. 646 sq. cum Appiano tradant.

Pag. 209. *Cap. XXVI. Lin.* 77. τὰς πληγὰς εἶναι ξενίας σύμβολον. — Vratisl. sic: τὰς ξενίας και ξενίας σύμβολον. Asterisco, tamquam lacunæ signo, notatus erat hic locus in Edd.

L. 87. Κλαύδιος Μάρκελλος. Nimis nota *Claudia* gens, e qua Marcelli erant, quam ut Appiano tribui error debeat, qui libros hîc vulgo occupavit. *L.* 90. εὐχαριτώταῖος. εὐχαριστώτατος Vratisl. cum Reg. A.

Pag. 211. *Cap. XXVII. Lin.* 23. αἰρόμενον. Consentit Vratisl. αἴρεσθαι ἔχθρας, *inimicitias suscipere.* *L.* 26. τῆς Πομπηΐου διαφορᾶς. „*quam cum Pompejo lites habere.*" Musgrav.

Pag. 212. *Cap. XXVIII. Lin.* 33. ἃ δὲ ἄκων, ἔφη, λαβεῖν, ἑκὼν ἀποθήσομαι. Revocanda omnino fuit scriptorum librorum lectio. De hujusmodi ἀνακολουθίᾳ, qua ab infinita vel obliqua oratione subito ad rectam transitur, sæpius jam diximus. Vide ad Pun. 402, 30 sq. *L.* 44. ἔλεγε δὲ ταῦθ', recte

Pag. 213. Vratisl. cum Aug.

Pag. 214. *Cap. XXIX. Lin.* 63. ἀσφαλὲς etiam Musgr. reposuit.

L. 65. μεγαλοπραγμονέστερον, *qui majora gessit, rebus gestis clariorem.* Sic recte Gelenius. Conf. pag. 383, 36.

L. 66-68. ὡς δέον ὑπάρχειν αὐτοῖς ἐπὶ τὸν Πομπήϊον Καίσαρα, ἢ ὁμοῦ πάντα καταλύειν. Nondum satis emendata fortasse hæc verba sunt; mihi certe non satis perspicua. In Aug. comma

ponitur poſt αὐτοῖς, ſicut in Editis; licet in eodem Aug. alia ratio phraſeos ſit quam in Editis, a quibus particula ἢ, poſt Καίσαρα, aberat. Græca ad verbum latine ſic ſonant: *opus enim eſſe illis, vel manere Cæſarem adverſus Pompejum, vel omnia diſſolvere.* Candidus: *veluti neceſſe eſſet poſt Pompejum Cæſarem omnia deponere.* Gelenius: *imo opus eſſe Cæſare, cujus reſpectu alter quoque cogatur in ordinem.* Pag. 214.

L. 73. ἔχοντα. Pleonaſtice inſertum hoc participium; de quo vid. Viger. de Idiotiſm. VI. 2, 3. & ibi Hoogeveen.

Cap. XXX. Lin. 96. Κλαύδιος. Vide ad pag. 209, 87. Pag. 216.

L. 5. Νικᾶτε. Non neceſſe puto, cum MUSGRAVIO ponere Νικᾷ τὸ δεξιὸν ἔχειν.

Cap. XXXII. Lin. 44. τριακοσίους ἐπὶ χιλίοις. GELENII Pag. 219. hanc emendationem comprobavit FREINSHEMIUS, Suppl. Liv. CIX. 30. *triduano curſu ad centum ſexaginta millia paſſuum emenſus:* (nam, quum octo ſtadia mille paſſus conficiant, 1300 ſtadia faciunt ſummam CLXII. millium & D. paſſuum.) Et conſentit FABRICIUS *ad Dionem* XLI. 1. — Sed, verum ut fatear, *longe minor, quam par erat, numerus hic* eſſe videtur. Certe ſecundum Antonini Itinerarium, numerorum ſummam ſi ineas qui pag. 124-26. edit. Weſſel. exhibentur, diſtantia Ravennæ (ubi tunc Cæſar agebat: cf. p. 218, 32.) ab Urbe eſt CCLIV. M. P. id eſt, ſtadiorum MMXXXII. Itaque pro diverſa viarum ratione, quas Cæſaris tempore tritas fuiſſe conſentaneum eſt, *MMCCC* ſtadia potius, quam *MCCC*, ſcripſiſſe Appianus videri debebit. Præterea non nimis ſane memoratu digna feſtinatio fuerat, ſi quis MCCC ſtadia triduano curſu confeciſſet: quum una die M. ſtadia conficere ſolitum Mithridatem, (Mith. p. 815, 24 ſq.) & Annibalem biduo duabuſque noctibus (Pun. p. 361, 78 ſq.) ad tria ſtadiorum millia confeciſſe legamus. Quare aut διςχιλίοις h. l. (non χιλίοις) pro vulgato τρισχιλίοις fuerat ponendum; aut, (quod, in re haud ſatis liquida, utique præſtabat) dubitandi ratione infra contextum ſubindicata, in ipſo Contextu *a vulgata lectione*, in quam libri omnes, quos quidem adhuc conſulere licuit, conſentiunt, *non erat*

Pag. 219. *discedendum*; præsertim quum fieri possit, ut Cæsarem Curio etiam *ultra Ravennam*, propius Alpes adhuc versantem, offenderit, atque inde Romam fuerit missus: nam quod pag. 218, 32. legimus κατέβαινεν ἐπὶ Ραβέννης, est *petebat Ravennam*, non *jam eo pervenerat*.

L. 48. ἄρχοντος recte Aug. cum H. Steph.

Cap. XXXIII. Lin. 57. τὴν δὲ Καίσαρος. Consentit Vratisl.

L. 74. ἐνδύντες Vratisl. cum Reg. A. & H. Stephan.

Pag. 220. *L.* 77. αἰσχρῶς Vratisl. cum Edd.

Pag. 221. *Cap. XXXIV. Lin.* 83. Ἰταλῶν. Sic reponendum monuerat etiam Musgrav.

Pag. 224. *Cap. XXXVII. Lin.* 43. ἡγῆσθε recte Aug. & Vratisl. cum H. Steph.

Pag. 225. *Cap. XXXVIII. Lin.* 56. Λεύκιον Δομίτιον &c. Vid. pag.
Pag. 226. 219, 52 sq. *L.* 66. Γιγνομένων. Sic & Vratisl. *L.* 67. Νουκερίαν & Νουκερίας. Alia *Nuceria* est, in Campania, in Picentinorum finibus, haud procul Acerris, cujus mentio facta Civ. I. 61, 2. Annib. 290, 28. Pun. 383, 22. Alia *Luceria*, in Apulia; quam h. l. intelligendam esse, Cluverus Geogr. antiq. p. 1215. ex Cæs. Bell. Civ. I. 24. Cic. ad Att. VII. 12. &c. docuit. Sed & apud Ptolemæum hæc ipsa Luceria Νουκερία Ἀπουλῶν, non Λουκερία, dicitur: „ errore literæ, an temporis illius consuetudine, incertum:" ut ait Cellarius, II. 9. p. 882. Certe hodieque, ut idem Cellarius monuit, *Nocera* pariter & *Locera* vocatur. *L.* 68. ὡς τὸν Ἰόνιον διαβ. Consentit Vratisl.

Cap. XXXIX. Lin. 78. Δυῤῥάχιον, ἣν Ἐπίδαμνόν τινες &c. Vide Steph. Byz. in Δυῤῥάχιον, & quæ ibi congessere Berkelius
Pag. 227. & Holstenius. *L.* 85. Ερυθείας. Sic & Vratisl.

L. 89. & 91. Ἰόνιον - - ἐς τὸ πέλαγος, ἵνα ἐπώνυμον αὐτοῦ γένοιτο. Conf. not. ad Præf. pag. 4, 50. *L.* 92. Βρίγας. Vid. Steph. Byz. in Βρίγες. *L.* 96. Λιβυρνίδας. Conf. Illyr. p. 833, 42. *Ibid.* ἡγοῦνται, *adpellant, nominant*. Vid. ad Hisp. 180, 57. *L.* 97. πρώτων. Consentit Vratisl.

Pag. 228. *L.* 3. τὴν δ' ἐπίκλησιν, ὡς οὐκ αἴσιον, ἐναλλάξαντες οἱ Κερκυραῖοι. — „ Balbutit [Appianus] de Epidamno. Ait enim, Δυῤῥάχιον,

quod esset *ominosum* nomen, mutatum in *Epidamnum* a Græcis. Imo contra, Epidamnum ominosum a Latinis in Dyrrachium mutatum." SCALIGER, *Animadv. ad Euseb. Chronol. n.* DCCCXC. *p.* 84. At, sicut latinis nomen *Epidamnus* ominosum erat; sic Græcis nomen Δυῤῥάχιον, quod δυσράχιον & δύσορμον valebat, ominosum videri utique poterat. Conf. Dionem XLI. 50. & ibi Fabric. eumdemque Fabric. ad XLI. 13. Pag. 228.

L. 5. Θουκυδίδης. Vide omnino Thucyd. lib. I. c. 24 sqq.

Ibid. sq. ἐκνικᾷ δ' ὅμως τὸ ὄνομα, καὶ Δυῤῥάχιον κληΐζεται. Sic & alii, & Strabo VII. p. 316. Ἐπίδαμνος, Κερκυραίων κλίσμα, ἡ νῦν Δυῤῥάχιον λεγομένη.

CAP. XL. Lin. 27. Ἀσίνιός τε Πολλίων. Sic recte Aug. cum H. Steph. *L.* 31. ἐπὶ ταῦτά με ἔπεμψε. Consentit Vratisl. Pag. 229.

L. 33. ἐς Κέρκυραν καὶ ἐκ Κερκύρας ἐς Πομπ. DAVISIUS *ad Cæsar. de Bell. Civ. I.* 30. p. 556. edit. Oudendorp. Pag. 230.

CAP. XLI. Lin. 41. τῶν τε ἀψαύστων ἐκίνει χρημάτων. Sic recte Vratisl. cum Edd. Conf. infr. p. 368, 85. Eâdem loquendi formulâ Thucydides lib. I. c. 143. εἴ τε καὶ κινήσαντες, inquit, τῶν Ὀλυμπιάσιν ἢ Δελφοῖς χρημάτων. Et VI. 70. ἐς τὸ Ὀλυμπίειον παρέπεμψαν φυλακὴν, δείσαντες, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τῶν χρημάτων ἃ ἦν αὐτόθι κινήσωσι. Aliâs cum quarto casu, idem Thucyd. II. 24. κινεῖν τὰ χρήματα ἐς ἄλλο τι. Et peculiaris quidem usus est hujus verbi κινεῖν, ubi pecuniæ sacræ, vel ad certum usum sepositæ, adtrectantur, auferuntur, & ad alios usus convertuntur; ut perspecte monuit Dukerus ad Thucyd. VI. 70. Sic & Dio, in Exc. Peiresc. Opp. T. I. p. 49. n. 122. de Sylla ait: ἐπεὶ καὶ χρημάτων ἐδεῖτο πολλῶν, ἐκίνει τὰ τῆς Ἑλλάδος ἄσυλα.

L. 42. τεθῆναι recte Aug. & Vratisl. cum H. Steph. Sed *l.* 44. Κελτοὺς αὐτοὺς perperam Vratisl. cum Reg. A. Idem *l.* 45. Αἰμίλιον, cum aliis.

L. 48. Κόϊντον. *Q. Valerium*, de quo supra dixit, p. 229, 25 sq. *L.* 53. γιγνομένοις MUSGRAV. etiam reposuit. Pag. 231.

Ibid. Δολαβέλλαν. In hanc scripturam consentiunt h. l. omnes, & sæpius deinceps. Quare nihil novandum duxi,

Pag. 231. quum præſertim & apud alios Græcos Scriptores eodem modo nomen illud paſſim formatum inveniatur.

Cap. XLII. Lin. 58. Ἰλέρτην. Sic ſcripti omnes cum edit. 1.

L. 61. ἀποληφθὲν, *intercepti*, *intercluſi*. Conf. p. 234, 1. Sæpiſſime in hoc verba vocalem η cum diphth. ει perperam commutant librarii, tamquam ab ἀπολείπεσθαι eſſet, quum ſit ab ἀπολαμβάνεσθαι.

Pag. 232. *L.* 65. μέχρι θέρους ἐπελθ. Recte hic orationem diſtinguit Vratisl. & ſic correxerat Musgrav. Minus commode Aug.

L. 67. ἀθροίσοντες Musgrav. cum Aug. *L.* 69. καί τι Aug. Vratisl. cum H. Steph. *L.* 75. In στρατοπεδείαις conſentit Vratisl.

Pag. 233. *Cap. XLIII. Lin.* 81. εὑρίσκοι Aug. Vratisl. cum H. Steph.

L. 97. παρέδοσαν recte Vratisl. Sæpe in hoc verbo peccarunt & librarii noſtri & editores.

Pag. 234. *Cap. XLIV. Lin.* 6. Οὔαρος Ἄττιος. Dio Caſſ. XLI. 41. Cæſ. Bell. Civ. I. 31. & II. 23. Cic. pro Ligar. c. 1.

Pag. 236. *Cap. XLV. Lin.* 36. Βαγράδαν. In Geleniana verſione quæ ab H. Stephano una cum græco Contextu edita eſt, *Bragada* legitur, ſicut in Græco Βραγάδαν: ſed in edit. Baſil. ejuſdem verſionis Gelen. *Bagrada* eſt, ut apud Cæſ. Bell. Civ. II. 24. & apud alios Scriptores, quos excitavit Cellarius in Geogr. ant. IV. 4. p. 153.

L. 37. πορθουμένης αὐτοῦ τῆς ἀρχῆς. Non ſperno αὐτῷ, quod cum Editis dat Vratisl. *L.* 49 *ſq.* ἀφρόνως μάλα καὶ καταφρονικῶς. Quum mendoſe (ex mſptis quidem, quibus & Vratisl. accedit) editum fuiſſet καὶ ἀφρονικῶς, Musgravius „ἀφροντίστως vel ἀφρονίμως" legendum cenſuit. — An bonæ notæ vocabulum ſit καταφρονικῶς, quod codex Aug. dedit, dubitare licet. Sed nec ſatis placet id de quo in Nota infra Contextum dixi, καταφορικῶς, quod apud Suidam σφοδρῶς exponitur. Omnino autem, ſi modo emendatione indiget καταφρονικῶς, in καταφρονητικῶς erit mutandum; quod adverbium Xenophonti in uſu eſſe H. Stephanus in Theſ. monuit. Perſpicuum eſt autem, nil aliud adverbio

illo dicere voluiſſe Appianum, niſi id quod perſæpe aliàs hac phraſi σὺν καταφρονήσει exprimere ſolet. Itaque pro verbis, *magno impetu*, quæ in lat. verſ. poſui, repoſita hæc, & *contemtim*, malim. Pag. 236.

CAP. XLVI. Lin. 63. Φλάμμας Vratisl. cum ceteris mſptis & edit. 1. *L.* 67. ἐς τοῦτο, *ad hoc*, *in hoc*, *hujus rei cauſa.* Pag. 237.

L. 68. ἀθρόως. ἀθρόων Vratisl. cum Ven. idque in Contextum repoſitum malim. Pag. 238.

CAP. XLVII. Lin. 82 *ſq.* Ἀντώνιός τε περὶ τὴν Ἰλλυρίδα ἡσσᾶτο ὑπὸ Ὀκταουΐου, Πομπηΐῳ στρατηγοῦντος. Liv. Epit. CX. *C. Antonius*, *legatus Cæſaris*, *male contra Pompejum in Illyrico rebus geſtis*, *captus eſt.* Paulo vero ante hanc Antonii calamitatem *Dolabella*, quem claſſi Cæſarianæ recens exſtructæ præfectum fuiſſe ſupra cap. 41. extr. docuerat Appianus, ab eodem Octavio, Pompeji legato, profligatus claſſeque fuerat exutus. Vid. Dion. XLI. 40. & Freinsh. Suppl. Liv. CX. c. 51. Quod igitur *Dolabellæ* nomen apud Appianum hoc loco libri noſtri exhibent, non idcirco perſuadere nobis debemus, a Scriptore noſtro duo hæc nomina, *Octavium* & *Dolabellam*, quemadmodum imperitis librariis placuit, in unum hominem eſſe collata atque confuſa; nemo enim umquam monſtrum hoc nominis *Octavius Dolabella* vel fando audivit: ſed id vix aliter factum intelligi poteſt, niſi quod, quum unius *Antonii* (quem univerſo Illyrico a Cæſare præfectum dixit p. 231, 49.) mentionem hìc feciſſet Appianus, non nemo *Dolabellæ* nomen, ut qui eiſdem diebus ſimilem cladem ab Octavio paſſus eſſet, ad oram libri ſui notaverit; unde deinceps nomen hoc non ſolum temere in contextum inſertum, verum etiam iniquiſſimo loco intruſum eſt.

L. 93. In ὀνάμενοι conſentit Vratisl. Et ſic emendaverat MUSGRAV. *L.* 98. χρήσομαι τῷ πατρίῳ νόμῳ. Cum Regiis, πετρίῳ, mendoſe Vratisl. Quod quum in Candidi quoque fuiſſet exemplari, imperite ille, *Petrei leges*, ait, *deinceps imitabor.* A quo deceptus C. Stephanus, Πετρείῳ νόμῳ obtruſit Appiano: quod in πατρίῳ νόμῳ mutandum eſſe, pridem vidit CASAUBONUS *ad Sueton. Jul. c.* 69. Poſt quem ad Pag. 239.

Pag. 239. h. l. hæc adnotavit AL. TOLLIUS: „ Nullus Scriptorum veterum, quod ſciam, *Legis Petrejæ* de decimatione meminit. [Imo *Lex Petreja* græce eſſet Πετρήϊος νόμος.] Verum *decimatio*, vetus Romanorum inſtitutum, & *patria lex:* qua, ſi plures peccaſſent, & manipuli aliquot ſimul locum deſeruiſſent, decimus quiſque ſorte ad ſupplicium legebatur. Interdum tamen & *viceſimatio* adhibita, imo & *centeſimatio.* Ac ratio hæc puniendi commoda pariter & terribilis admodum erat. Infra, p. 467. [p. 262, 75.] ubi exercitus Cæſaris, pœnitentia ductus, decimari petit, eandem hanc legem vocat τὸν πάτριον νόμον, & lib. III. [p. 456, 41 ſq.] στρατιωτικὸν νόμον. Quare cenſeo hoc loco cum eruditiſſimo Caſaubono legendum; χρήσομαι τῷ πατρίῳ νόμῳ κατὰ τοῦ ἐννάτου τέλους, [ſic Caſaubonus: præter neceſſitatem κατὰ τοῦ, pro καὶ τοῦ, ponens:] ἐπειδὴ μάλιστα τῆς στάσεως κατῆρξε, τὸν δέκατον διακληρώσω θανεῖν. Vel: χρήσομαι πατρίῳ νόμῳ, [at nec opus erat, articulum τῷ expellere:] καὶ τοῦ ἐννάτου τέλους (ἐπ. μαλ. τ. στασ. κατῆρξε) τὸ δέκατον μέρος διακληρώσω θανεῖν. quemadmodum infra, τὸ δέκατον μέρος ἀναιρεῖν." Conf. Fabric. ad Dion. XLI. 35. Ceterum quod adjiciendum nomen μέρος putavit Tollius, adſumento illo percommode carere poſſumus.

Pag. 240. CAP. XLVIII. *Lin.* 16 *ſq.* Πούπλιον Ισαυρικὸν. *P. Servilium Iſauricum.* Dio XLI. 43. Conf. Pigh. Annal. Rom. T. III. p. 445. & Freinsh. CX. 49. In mendoſam ſcripturam Πομπήϊον cum Regiis aliiſque conjuravit Vratisl. Ex codice Ven. quamquam cum Tolliana editione collato, in qua præeunte Gelenio Σερουΐλιον Ισαυρικὸν editum eſt, nihil varietatis adnotatum ad h. l. in ſchedis reperio: itaque ſuſpicari licet, Σερουΐλιον in illo codice ſcriptum eſſe; de quo ſi mihi certius conſtitiſſet, lubentiſſime optimam lectionem eram amplexurus. Ac poterat ea quidem, quoniam & per ſe proba eſt, & ſemel in Contextum recepta, utique teneri.

Pag. 241. *L.* 20 *ſq.* ἐς δὲ τὴν νεόληπτον Γαλατίαν Δέκμον Βροῦτον. Quum neminem nominet, quem Narbonenſi Galliæ (quæ tamen in Cæſaris fuit poteſtate) præfecerit Cæſar; videtur cum Gallia recens devicta vetus etiam Gallia Provincia eidem D. Bruto

fuisse commissa: præsertim quum infra, p. 328, 27 sq. sine restrictione τὴν ὑπὲρ Ἄλπεις Κελτικὴν ei traditam Appianus dicat. Possem etiam ad Civ. III. 530, 95. ubi *D. Brutus* ἄρξαι τῆς παλαιᾶς Κελτικῆς ὑπὸ Καίσαρι dicitur, provocare, nisi difficultatibus premeretur ille locus, de quibus ibi monebo. *Pag. 241.*

Cap. XLIX. Lin. 45. δι' ὧν τὸν Ἰόνιον διεπεπλεύκει. Etiam alibi præpositionem διὰ pro μετὰ vel σὺν, librarii ne errore, an ex Appiani usu, positam vidimus: Pun. p. 400, 99. διὰ χιτωνίσκου μόνου. De Pompeji copiis ex Romanis legionibus conf. Freinsh. CXI. 1. *Pag. 242.*

L. 52. In Κρῆτες & *lin.* 53. in καὶ ἐκ Γαλατ. consentit Vratisl. *Pag. 243.*

L. 56. Παμφύλιοι. Παμφυλίαι Vratisl. quod ex Παμφυλίας corruptum videri potest, quoniam persæpe terminationes αι & ας permutantur a librariis. Πάμφυλοι aliâs gentile illud nomen, ut ab aliis Scriptoribus, sic ab Appiano formari, monui ad Præf. p. 3, 41. Attamen & infra, Civ. II. p. 273, 60. in Παμφύλιοι consentiunt nostri codices; ne sic quidem male. *L.* 62. τούτων in τούτοις mutatum MUSGRAVIUS voluerat; præter rationem, ut mihi videtur. Ad τούτων intelligendum νεῶν. Καὶ τούτων (νεῶν) ἐς ἑκατὸν (νῆες) Ῥωμαίων (ἦσαν) ἐπιβατῶν.

L. 65. Μάρκος Βύβλος. Rectius fortasse Βίβουλος posuissem: nam ex hac scriptura proxime corrupta videri potest vulgata lectio Βουβῖνος. Sed ea scriptura usus sum, qua aliâs in hoc nomine uti Appianus consuevit: quamquam intelligo, fieri potuisse, ut ipse quoque Appianus diversa diversis in locis scriptura usus sit, & nunc Βίβουλον nominasse, quem alibi Βύβλον vocavit; præsertim quum ne in prænomine quidem satis sibi ipse constet, quippe qui alibi *Lucium* dixit, quem nunc rectius *Marcum* vocat. Vide ad Syr. p. 612, 95. & conf. Civ. II. 186, 3. Ceterum *Marcum Bibulum* toti officio maritimo præpositum a Pompejo fuisse, diserte Cæsar docet, Bell. Civ. III. 5. & 7. & Dio Cassius XLI. 44. ex quibus auctoribus emendandam esse vitiosam apud Appianum scripturam, pridem monuit J. RUTGERS. *Var. Lect. VI.* 14. & post hunc DAVISIUS *ad Cæs. l. c.*

Pag. 244. *CAP. L. Lin.* 74. ἐξ Ἀρδεατῶν. Sic Exc. VIII. ex lib. II. p. 39, 31. de eodem Camillo agens Appianus, ἐς τὴν Ἀρδεατῶν πόλιν μετῴκησεν.

L. 75 *ſq.* τὴν ἐλευθερίαν, ὅπη ποτ' ἂν ὦσιν. „Non puto Gelenium aliam ſequi lectionem voluiſſe, his verbis utentem, *ubicunque libertatem tueri datur:* ſed tantum mollire quod alioqui durius videri dictum poteſt. P. Candidus certe omnino & ipſe quam habemus lectionem agnoſcit, & quidem male cum proxime præcedentibus jungens iſta, πάντες τε οἱ εὖ φρονοῦντες, τὴν ἐλευθερίαν, &c." H. STEPHANUS.

L. 78. παρασκευασόμενοι. Sic & Vratisl. Idem cod. *l.* 82. τὰ

Pag. 245. ὑμέτερα cum Aug. & H. Stephan. *L.* 87. καὶ τάδε πράττοντι. Sic emendavit MUSGRAV. ut dedit Aug.

L. 90. ἀντὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον ἰσονομίας. Gelenius: *quam æquo cum cæteris jure vivere.* „Debuit potius dicere Gelenius, *quam æquo cum eo ipſo jure vivere.* Neque enim hic ſcriptum eſt, ἀντὶ τῆς πρὸς τοὺς λοιποὺς ἰσονομίας, ſed, ἀντὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον ἰσονομίας." H. STEPHANUS.

CAP. LI. Lin. 98 *ſq.* „Pro his, τῷ λογισμῷ τοῦ πολέμου, Gelenius dixit tantum *cauſæ:* at P. Candidus *ratione belli:* non male; nam & alibi λογισμὸν apud hunc ſcriptorem pro λόγον, id eſt rationem, me legere memini. Poſſet autem & ἔχοντος pro ἔχοντι legi." H. STEPHANUS.

Pag. 246. *L.* 4 *ſq.* ὅσα γὰρ εἰπεῖν. „Scribendum puto: ὅσα γὰρ, ὡς εἰπεῖν, ἐπὶ τὴν ἕω &c." H. STEPHANUS.

Pag. 247. *CAP. LII. Lin.* 23. ἠπείγετο Aug. Vratisl. cum H. Stephan. Et *lin.* 27. in ὅμως conſentit Vratisl.

CAP. LIII. Lin. 37. ἀντιθέντες. Sic & Vratisl cum aliis.

Pag. 248. — ἀντιτιθέντας legere juſſerat MUSGRAV. *L.* 38. Ferri poterat ὑμῖν εὐθύς. *L.* 39. ἐπιβαίνουσιν in ἀποβαίνουσιν mutatum voluit MUSGRAV. *L.* 41. καὶ σκευήν. καὶ σκεύη Vratisl. cum Aug. & Reg. B. quod in contextum malim receptum.

L. 45. πρώτιστον. Non opus erat ſollicitare hanc lectionem, in quam conſentiunt libri. κράτιστον malebat MUSGRAV.

Nec vero caufa erat, cur ἑσομένων *lin. fq.* in ἑπομένων mutatum *Pag. 248.* idem MUSGRAVIUS voluerit: qui, quum porro *lin. ead.* particulam negantem inferuit, καὶ μὴ τοῖς αὐτίκα διωξ. *&c.* fententiam auctoris minus perfpexiffe videtur, quam recte Gelenius expreffit, *& fecuturis nos præparare tutum receptaculum.* διώκειν h. l. eft *amice fequi*, ut p. 225, 55. non *hoftiliter perfequi.*

CAP. LIV. Lin. 71. Μινούκιος. Μινούτιος cum aliis dat Vra- *Pag. 250.* tisl. Sed in Μινούκιος, quod ex Reg. A. h. l. editum eft; alibi, ubi idem nomen occurrit, confentiunt codices; veluti pag. 258, 6.

L. 75. ἐς Ἀπολλωνίαν. ἐπὶ Ἀπολλωνίας emendaverat MUSGR.

L. 76. „ Σταμέριος. Corrige omnino Σταβέριος, quemadmodum & in interpretatione; ubi perperam *Tiberius* pro *Staberio* legitur. Cæfar: [Bell. Civ. III. 12.] *Recepto Cæfar Orico, nulla interpofita mora, Apolloniam proficifcitur. Ejus adventu audito, L. Staberius, qui ibi præerat, &c. clam profugit.*" JAN. RUTGERSIUS, *Var. Lect. lib. IV. c.* 5. *&* ex eo TOLLIUS, *diffimulato auctoris nomine.* Conf. DAVIS. *ad Cæf.* l. c.

CAP. LV. Lin. 83. εἰ δὲ καὶ Δυῤῥαχ. Sic & Vratisl. qui & *lin. fq.* in προλάβοιμεν confentit. *L.* 85. ἃ ἐκείνοις - - πεπονη- *Pag. 251.* μένοις. Nil opus erat hæc folicitare. *L.* 1. ὑπελείποντο Aug. cum H. Steph. Sed ὑπελίποντο Vratisl. cum edit. 1.

CAP. LVI. Lin. 8. τοῦ Πομπηΐου. Fortaffe οὐ πόῤῥω τοῦ *Pag. 252.* Πομπηΐου. *Ibid.* τὸν Ἄλωρα ποταμόν. „ Quem fluvium Ἄλωρα hîc vocat Appianus, omnes alii *Apfum* vocant. Ideo reponendum eft, τὸν Ἄψον ποταμόν." PALMERIUS. Id jam monuerat JAN. RUTGERSIUS *Var. Lect. lib. IV. c.* 5. Vide Cæf. B. C. III. 13. & 19. & Dion. XLI. 47. *Alorem* fluvium ignorant Geographi. In hift. Annib. p. 273, 53. Ἄλωρα vulgo mendofe fcriptum vidimus pro Κάλωρα. *L.* 16. εἰ παραβάλλοιντο, *fi periculum adirent.*

CAP. LVII. Lin. 35. σὺν κλυδωνίῳ καὶ πνεύματι. Cum Reg. A. *Pag. 254.* & Edd. ftat Vratisl. Candidus: *mare ipfum, fummis concitatum fluctibus, magno impetu ac turbine curfum intercipit.*

L. 37. mendofe idem Vratisl. πολεμίων cum Edd. pro θεραπ.

Pag. 254. L. 38. Ὁ δὲ Καῖσαρ. MUSGRAVIUS, tamquam ab his verbis inciperet apodofis prioribus refpondens, ὁ δὴ Καῖσαρ legere juffit.

Pag. 255. *CAP. LVIII. Lin.* 64. διαβατὸς Reg. B. Aug. Vratisl. cum H. Stephan. ἄβατος, δύσβατος, compofita nomina, retrahunt accentum; fed διαβατὸς, quod non ut compofitum nomen confideratur, verum ut directe a verbo διαβαίνω derivatum, ὀξυτόνως effertur. Sic Civ. I. 126, 21. & Mithr. 664, 70. Eodemque modo Mithr. 678, 16. rectius fortaffe cum H. Stephano ἐπιβατὸν edidiffem, a verbo ἐπιβαίνω recta derivatum, quam ἐπίβατον, quod ibi ex edit. 1. confentientibus fcriptis libris revocavi.

CAP. LIX. Lin. 69 *fqq.* Γαβίνιος, οὐχ ὑποστὰς &c. Vide

Pag. 256. hift. Illyr. cap. 13. p. 846. *L.* 84. καὶ μόλις ἐς ἀλίμενα &c. Adverbium μόλις malim, mutata fede, cum verbis δύο τινὰς & quæ fequuntur junctum.

Pag. 257. *CAP. LX. Lin.* 93. περί τι φρούριον. Sic & MUSGRAV. ut dedit Aug. *L.* 98. ἐπὶ ἀνδρίᾳ Aug. cum Reg. A. ἐπὶ ἀνδρείᾳ Vratisl. cum Reg. B. *L.* 99 *fq.* τοὺς χειραγωγήσοντας. Sic perfpicue Vratisl. *L.* 3 *fq.* In ἀπογιγνώσκων confentit idem.

Pag. 258. *L.* 7 *fq.* ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν ἀναδέξασθαι βέλη. „Hunc numerum retinent Val. Max. lib. III. c. 2. Suetonius in Cæf. c. 68. Cæfar autem lib. III. de Bell. Civ. [III. 53.] *centum & triginta* habet, cum quo & Plutarchus facit, qui itidem ἑκατὸν καὶ τριάκοντα habet. Ceterum quod hic *Minucio* tribuitur, id de *Scæva* centurione plerique alii [& in his ipfe Cæfar] referunt." AL. TOLLIUS. Apud Cæfarem aliæ editiones cum melioribus codicibus pariter CXX. dant: fi tanti hoc eft, ut de ifto numero fubtilius quærendum putemus.

L. 10-12. Αὐτὸς δ' ἐκ Δυῤῥαχίου *usque* καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος. --- GELENIUS: *Ipfe, fpe occupandi per proditionem jam cæptam Dyrrachii, portam ædi Dianæ vicinam cum paucis, fruftra tamen, adiit.* Scilicet, videns, mutilam in fine effe orationem, duo verba, quæ in Græcis non leguntur, *fruftra tamen*, inferuit. Mirum autem videri debet,

quod

quod apud Cæſarem in eadem hiſtoriæ parte, quæ huic Appiani loco reſpondet, pariter lacuna eſt, lib. III. inter cap. Pag. 258.
50. & 51. ubi monuit Cellarius, præcipuum ex iis, quæ interciderunt, eſſe, quod Cæſar, Dyrrhachium occupare adgreſſus, cum in anguſtias veniſſet, magnum periculum adierit, multoſque amiſerit ſuorum. Narratio interrupta ſuppleri ex Dione poteſt XLI. 50. ubi conferenda quæ adnotavit Fabricius, num. 211.

Cap. LXI. Lin. 18. ἐλίμαινεν. Eamdem emendationem, (quam ex Candido adferendam huic loco jam olim in Commentat. de Editis & mſptis Hiſtoriar. Appiani Exempl. c. 1. §. 4. not. *l.* docueram) a MUSGRAVIO etiam adhibitam deinceps vidi. *L.* 19. τὴν πόαν ἠρτοποίουν. Cæſ. B. C. III. 48. *radicis genus - - - ad ſimilitudinem panis efficiebant.*

L. 29 *ſq.* σάδιοι γὰρ ἦσαν διακόσιοι καὶ χίλιοι. Scribit Pag. 259.
quidem Dio, XLI. 50. ἀπέραντον τὴν περίοδον τοῦ περιτειχίσματος, *immenſum circuitum operum Cæſari feciſſe Pompejum.* Sed ea ſane *ad ſummam ſtoliditatem immenſa* molitio fuiſſet, munitionem MCC *ſtadiorum*, id eſt, CL. *millium Paſſuum* in circuitum inſtituere. Cæſar ipſe, B. C. III. 44. Pompejum, ſcribit, *caſtellis* XXIV *effectis*, XV *millia paſſuum circuitu amplexum eſſe*; & hoc circuitu ſe *Pompejum circumvallare inſtituiſſe*, ibid. c. 43. Apud Florum IV. 2, 39. legimus, Cæſarem caſtra Pompeji *ſedecim millium vallo obduxiſſe.* Rurſuſque apud Oroſium, VI. 15. p. 419. edit. Haverc. *terram quindecim millium Paſſuum foſſa præſtruxiſſe Cæſarem.* Itaque, quidquid tandem LIPSIUS, *de militia Rom. lib. V. Dial. XIII.* ad defendendum numerum MCC ſtadiorum, quem h. l. Appiani codices exhibent, copioſe eruditeque adtulerit, mihi tamen omnia reputanti veriſimillimum videtur, non MCC, ſed CXX *ſtadia*, quæ nimirum CL *millia Paſſuum* æquant, ſcripſiſſe Appianum.

Cap. LXII. Lin. 47. καὶ ἐφορῶντος. Sic rurſus p. 262, 87. Pag. 260.
ἐφορῶντος αὐτοῦ Καίσαρος. *L.* 50. τὸν οὐρίαχον. „ τὸν οὐραχόν. Legendum τὸν οὐρίαχον. Eſt autem οὐρίαχος *haſtilis quo aquila geſtatur pars poſterior mucronata, quæ terræ*

Pag. 261. *infigitur;* quæ aliis σἴύραξ & σαυρωτὴρ dicitur." AL. TOLLIUS, *vel apud eum nescio quis.* Vide Hesychium & Suid. v. οὐρίαχος. *L.* 54. δοκεῖ συνεσπεσών. Verbum εἶναι cum Reg. A. importune inserit Vratisl.

L. 54. ὥσῖε αὐτὸ δοκεῖ &c. Non opus est, αὐτὸ cum MUSGRAV. in αὐτῷ mutare: percommode enim a verbo ἐλεῖν pendet ille accusativus casus. *L.* 64. In σήμερον consentit Vratisl. Et sic emendaverat MUSGRAV.

Pag. 262. *CAP. LXIII. Lin.* 80. προαπεσῖράφη. Sic idem Vratisl. cum ceteris, quos secutus sum.

Pag. 264. *CAP. LXIV. Lin.* 9. ἡμέραις. Consentit idem Vratisl. Et rursus idem *l.* 15. cum Aug. ἄρα παρέσχε. Paulo ante, *lin.* 13. κατακεκλιμένους perspecte reposuerat etiam MUSGRAVIUS: sed cur idem vir doctus vocabulum ἀτρώτοις *lin.* 12 *sq.* „mendosum", & totum hunc locum „perobscurum" habuerit, equidem non video.

CAP. LXV. Lin. 23. καὶ ἡγεμονίδος γῆς. ἡγεμονίδος τῆς
Pag. 265. Vratisl. cum Reg. B. *L.* 30. προσθέμενος Aug. cum H. Steph.

L. 32. Λευκίου Σκιπίωνος. *L. Scipionis*, soceri sui: vid. p. 258, 14. & 206, 40.

Pag. 266. *CAP. LXVI. Lin.* 47. δρᾶν τι μετ' ἀργίας &c. Forsan δρᾶν τι μετ' ἀνδρίας, ἢ μετ' ἀργίας λιμῷ διαφθαρῆναι. Ellipsis, quæ hic obtinet, adverbii μᾶλλον turbavit fortasse librarios, de ea non cogitantes. Possit quis etiam suspicari, δρᾶν τι ἀντὶ ἀργίας ἢ μετὰ λιμοῦ διαφθαρῆναι, ut præpos. ἀντὶ absorpta fuerit a verbis præcedentibus δρᾶν τι. Nil opis fert Candidus, qui, prætermissis verbis δρᾶν τι, *si ulterius defatigari opus esset*, inquit, *satis perspicere se ajebant ex desidia aut fame interituros fore.*

L. 49 *sq.* ἀπογιγνώσκουσιν αὐτῶν. Sic omnes. Nec opus est, cum MUSGRAVIO αὐτοὺς reponere; nam & pronomen demonstr. frequentissime apud Nostrum pro reciproco positum vidimus, & verbum ἀπογιγνώσκειν pariter cum secundo casu atque cum quarto construi solet. Neque magis opus videtur, *lin.* 55. verba, in quæ libri omnes consentiunt, ἐς λιμὸν

ἐκ λιμοῦ, solicitare, pro quibus DAVISIUS *ad Cæs. III.* 84. (pag. 750. edit. Oudendorp.) ἐς λοιμὸν ἐκ λιμοῦ repositum voluit.

CAP. LXVII. Lin. 62. κάμνοντες ὅμως. Non dubito, ὅλως scripsisse Appianum. Sic pag. præced. l. 46. ὅλως τε κάμνουσιν αὐτοῖς. *L.* 73. βασιλέα τε βασιλέων καὶ Αγαμεμν. &c. Sic recte Vratisl. cum Aug. Et Candidus, *regum etiam regem & Agamemnonem.* Conf. Mithr. p. 784, 8 sq. Pag. 267.

Ead. lin. 73 *sq.* καὶ ἐπὶ τῷδε αὐτὸν βασιλέα - - καλούντων. — „ Id a Domitio Ænobarbo in Pompejum jactatum tradunt. [Plutarch. Pomp. 654. F.] Sed ejusmodi obtrectationes clarissimorum aliquando imperatorum proventus non parum sufflaminarunt. Ita Marius per publicanos in Africa negotiantes *criminatus Metelli lentitudinem, trahentis jam in tertium annum bellum, & naturalem nobilitatis superbiam, morandique in imperiis cupiditatem*, effecit, ut sibi consuli creato belli a Metello pæne patrati summa committeretur. Videndi Vellejus lib. II. c. 11. & Salust. Jugurth. c. 64. Apud Dionem lib. XXXV. in principio quoque legimus, Lucullum non ab aliis tantum, sed & ab ipsis civibus reprehensum, quod Tigranem debellare noluerit, quo diutius cum imperio esset. Nec vana sæpe est ista suspicio. Sic Annibal amicis crebro dixisse fertur, ideo se bellum trahere, ne debellatis Romanis ipse imperio privaretur, ut Appianus noster superius p. 336. [Annib. p. 278. extr.] scriptum reliquit." AL. TOLLIUS.

CAP. LXVIII. Lin. 98. μελισσῶν ἑσμὸς &c. *apum examen altari insedit.* Idem omen Cassio etiam Brutoque funestum memoratur Civ. IV. pag. 705, 53 sq. Vide, si lubet, de isto prodigio, quod inauspicatum haberi solebat, quos auctores citavit Fabricius ad Dionem XLVII. 2. Pag. 269.

CAP. LXIX. Lin. 13 *sq.* καὶ νεμεσῶν ἐπ' αὐτοῖς ἐνεκαλύπτετο· κατεσιώπα δ' ὅμως ὑπὸ ὄκνου &c. ἐνεκαλύπτετο est *texit, dissimulavit*; quemadmodum Mithr. 810, 48. οὐκ ἐγκαλυψάμενοι, *non dissimulantes.* Sed male hæc cohærent: *indignationem dissimulavit; attamen tacuit*, κατεσιώπα δ' ὅμως. Eam importunitatem adverbii ὅμως sentientes in- Pag. 270.

Pag. 270. terpretes, alter (Candidus) illud plane præteriit; pro verbis, ἐνεκαλύπτετο· κατεσιώπα δ' ὅμως, non nisi hæc ponens, *dissimulabat tacebatque:* alter (Gelenius) ὅμως cum ἐνεκαλύπτετο conjunxit, & verbum κατεσιώπα prætermisit, *indignationem tamen dissimulans: pigebat enim &c.* Ego, quum veram vim verborum κατεσιώπα δ' ὅμως exprimere vellem, induci me passus sum, ut verbum præcedens ἐνεκαλύπτετο, ab usitata notione paulisper recedens, exponerem *velavit faciem*, scil. in signum indignationis; cum qua expositione deinde utcumque conveniebant ea quæ sequuntur, *neque tamen verbum ullum émisit.* At nec satis aptam hanc interpretationem, & scabram utique Græcam dictionem esse, quam hîc libri nostri exhibent, intelligo: mihique, rebus omnibus pensitatis, rursus h. l. *ex errore* nata *particula* ὅμως, & *ex* ὅλως *corrupta*, (sicuti pag. 267, 62.) videtur. Certe, si κατεσιώπα δ' ὅλως legamus, omnia plana erunt: *indignatus illis, dissimulabat* (vel *tegebat*) *indignationem; omninoque tacebat* (tacitus agebat) *præ tædio timoreque* &c.

Pag. 271. *Cap. LXX. Lin.* 39. ὀλιγωτέρους ἑξακισμυρίων. Consentit Vratisl. Sed Candidus, cum Reg. A. & Editis: *qui minorem numerum describunt, sexaginta millia.* *L.* 40. τεσσαράκοντα μυριάδας. Quum non nisi de *Romanis legionibus* cum Italicis sociis hîc agatur, utique τεσσαρεσκαίδεκα potius, quam

Pag. 272. τεσσαράκοντα, legendum videtur. *L.* 45 *sq.* Ad verba ἱππεῖς τε Κελτοὶ excidisse videri potest nota numeralis.

L. 46 *sq.* ἀριθμὸς ἄλλος. In mend. ἄλλως cum reliquis msptis conspiravit Vratisl.

L. 54. ὡς ἱερεῖς τῶν Θεσμοφόρων, intell. Θεῶν. Sed hoc, quod de Atheniensibus hîc habet Appianus, mihi non satis in liquido esse fateor. In totius hujus loci versione a Geleniana interpretatione non discessi, nisi in uno verbo τραπέντες, *lin.* 55. quod *verterunt se* reddidi, cum Gelenius *exciti sunt* dedisset. Mire, ut solet, omnia conturbavit Candidus: *Aderant & Athenienses in castris. Utrisque igitur præconis voce proclamantibus, minime injuriam exercitui inferre veluti legum latores sacros ad gloriam conversi belli, quasi*

pro Romanorum dignitate pugnaturi Pompejo adhæſerant. Athenienſium in Pompeji acie rurſus mentionem facit Noſter p. 279, 66. Conf. p. 295. extr.

Cap. LXXI. Lin. 66. Καππαδοκῶν. Sic & Vratisl. *Pag.* 273.

L. 68 *ſq.* ὕπαρχος Αρτάπα τοῦ βασιλέως. *Artabazes* eo tempore vel *Artavaſdes*, (Αρταβάζης, Αρταουάσδης) Tigranis filius, rex Armeniæ erat, in Craſſi expeditione Parthica nobilitatus, & ab Antonio deinde dolo captus & Alexandriæ in triumpho ductus. Ac fortaſſe Αρταπάζου vel Αρταβάζου ſcripſit Appianus. Αρταπάτου, neſcio quo auctore, MUSGRAVIUS poſuit. *L.* 81. Quum vulgo eſſet, αὐτῷ θεοβλάβεια, οὕτω pro αὐτῷ ſubſtituit MUSGRAV. *Pag.* 274.

Cap. LXXII. Lin. 88 *ſq.* Ὑμεῖς, ὦ συστρατιῶται, στρατηγεῖτε τοῦ πόνου μᾶλλον, ἢ στρατεύεσθε. „Gelenio, illa prima hujus orationis verba ita vertenti, *Vos milites ad hunc laborem imperantes magis, quam imperata facientes, acceditis:* aſſentitur P. Candidus. Nam & hic initium iſtud ita reddit, *Vos quidem, ô commilitones, huic labori præſidetis magis, quam ab aliis vobis imperetur.* Poterat igitur Pompejus, verbis Cæſaris ad idem fere ſignificandum utens, dicere, στρατηγοῦμαι ἤδη μᾶλλον ὑφ' ὑμῶν ἢ στρατηγῶ. Sic enim Cæſar in ſua, quæ hanc ſequitur, oratione, de Pompejo loquens, [p. 276, 28.] καὶ οὐδὲ στρατηγοῦντα ἔτι μᾶλλον ἢ στρατηγούμενον. Sed, ad illum concionis Pompejanæ locum ut revertar, quiddam mihi ſcrupuli iſtud affert, quod quum οἱ στρατηγοῦντες etiam, ſeu στρατηγοὶ, dicantur στρατεύεσθαι, hic eorundem utrunque eſſe negetur, ſequendo eam quam habemus lectionem. Venit ergo in mentem ſuſpicari, ſcriptum fuiſſe, στρατηγεῖτε τοῦ πόνου μᾶλλον ἢ στρατεύεσθε μόνον. *Vos* (inquit) *dicendi potius eſtis* στρατηγεῖν τοῦ πόνου, *quam* στρατεύεσθαι *ſolum.* Scimus alioqui, hoc unum de aliis militibus, qui ſuo imperatori ſubſunt, dici ſolere: non autem & illud alterum, videlicet στρατηγεῖν. Obſervandum eſt autem, poni hic τὸν πόνον pro eo quod paſſim τὸ ἔργον dici videmus." H. STEPH.

L. 90. ἐμοῦ τὰ Καίσαρος ἐκτρύχειν ἔτι βουλομένου. Gelenius: *quum ego malim diutius infeſtare Cæſarem.* „Debuit alio

Pag. 274. uti verbo quam hoc *infestare*, ad exprimendum ἐκτρύχειν. Valde enim late hujus Latini verbi significatio patet, quum multis possimus modis aliquem infestare. Videndum igitur annon debuerit potius dicere, *Cæsarem atterere*, sive *Res Cæsaris atterere:* (quoniam scriptum est, τὰ τοῦ Καίσαρος, non τὸν Καίσαρα) vel, *Cæsarem fatigare*, aut aliquid hujusmodi. Eo quidem certe verbo quo P. Candidus usus est, minime uti debemus, nisi ridere libeat: vertit enim *Cæsarem macerare.* Quid si tamen se excusans P. Candidus dicat, se intellexisse, ἐκτρύχειν præsertim τῷ λιμῷ, id est fame; id autem esse macerantis. Habebit certe in principio orationis ipsius Cæsaris, locum, quem pro se plane facere, merito dicet, ἀντὶ γὰρ λιμοῦ καὶ ἀπορίας ἀνδράσι μαχόμεθα: (nisi potius μαχούμεθα scribendum est, ut paulo post monebo.) Verum non ad λιμὸν tantum, sed ad alia varia ἀπορίας genera, quibus conflictabatur Cæsar, respici arbitror. Fuit autem valde reprehensus postea Pompejus, quod non passus sit Cæsarem ita variis (uti dixi) ἀπορίας generibus ἐκτρύχεσθαι. Sed qui eum defendunt, respondent, eos qui præcipuæ in ejus exercitu erant autoritatis, longiorem moram ferre noluisse, & illum quodammodo ad pugnam coëgisse. Audimus autem eum hic omnibus simul militibus illud objicientem, videlicet non fuisse ab illis exspectatum id quod exspectandum censebat pugnæ inferendæ tempus. Vide Dionem, qui & alia in Pompeji de pugna consilio reprehendit quam Appianus in fine paginæ proxime præcedentis. [p. 273 sq.]" H. STEPHANUS.

Pag. 275. *L.* 96. „Quod hic dicitur τὸ συνειδὸς ἀπὸ τῆς αἰτίας, convenit cum eo quod lectum jam nobis fuit, initio pag. 460. [245, 98 sq.] καὶ αὐτῷ τῷ λογισμῷ τοῦ πολέμου." H. STEPHAN.

CAP. LXXIII. Lin. 6 *sq.* „Suspecta non debet esse hæc sermonis forma, ἀντὶ γὰρ λιμοῦ καὶ ἀπορίας ἀνδράσι μαχόμεθα, pro eo quod dicendum esset (pluribus verbis utendo) ἀντὶ γὰρ τοῦ λιμῷ καὶ ἀπορίᾳ μάχεσθαι, ἀνδράσι μαχόμεθα. Suspectam (inquam) hanc sermonis formam habere non debemus, quum & alibi Appianum ita præpositione illa ἀντὶ uti observarim. At P. Candidus, verbum verbo reddens, in am-

biguitatem incidit. Ita enim ille, *Pro fame quippe & inopia cum viris decertamus.*" H. STEPHANUS. Pag. 275.

L. 7. μαχούμεθα. „Non dubito quin μαχούμεθα Appianus fcripferit, non μαχόμεθα: licet Candidus hanc lectionem agnofcat." IDEM. Recte. Et confentit cum ceteris, quos nominavi, Vratisl.

L. 17. οὐδὲ χάρισιν ἐξήνυον. „Sufpicor, fcriptum fuiffe οὐδέ τι χάρισιν ἐξήνυον." H. STEPHANUS. At ficut ἐξανύειν aliâs fignificat *expugnare*, *debellare*; (v. c. Illyr. 850, 17.) fic χάρισιν ἐξανύειν τινὰ percommode dici videtur, hac notione, *beneficiis aliquem expugnare.* Quæ autem in Nota infra Contextum pofui: „An οὐδὲ χάρισί τι *&c.* ufque *in parenthefi ponendum?*" ea indicta & deleta malim. Illud fortaffe quæri poffit, an pro duobus verbis ἴσϑε οὓς legendum fit οὕς γε. Pag. 276.

L. 18. οὓς μεθῆκα καὶ ἀπαθεῖς. „Poft μεθῆκα deeffe aliud nomen adjectivum, vel ex particula καὶ apparet. Hoc autem (quodcunque fit) illi ἀπαθεῖς fynonymum effe arbitror; veluti, quum Latine *fàlvos & incolumes* dicimus. Nemo autem, qui incideret in locum ubi fcriptum effet, *& incolumes*, alio adjectivo haud præfixo, deeffe nomen *falvos*, non diceret. Quidni vero σώους ante ἀπαθεῖς defiderari itidem dicamus?" H. STEPHANUS. Ceterum falvum dimiferat Cæfar Domitium apud Corfinium, pag. 225. Salvos Afranii milites in Hifpania, p. 232.

L. 19. τῶνδε οὖν μοι τήμερον ἀθρόων ἀνενέγκατε. „Deeffe vocem, ad quam hi omnes genitivi referantur, non dubito quin Græca in lingua exercitatus lector mecum dicturus fit. Sed quænam illa eft? an effe τίσιν dicendum eft? ut legatur τίσιν ἀνενέγκατε, vel ἀνενέγκατε τίσιν: quum P. Candidus ita verterit, *Horum omnium vindices in unum mihi adefte.* Parum certe mihi emendatio hæc arridet; (etiamfi aliquid autoritatis ei tribuere videatur illa Candidi interpretatio;) quod τίσιν non itidem fequentibus genitivis aptare poffim. At vero idem ille interpres, Candidus, illis jungit vocem *reminifcamini.* Sed hoc verbum cum illis, εἴτι σύνισϑέ μοι, quid commune habet?" H. STEPHANUS. Suidas: ἀνέφερον· ἀνέ-

Pag. 276. μιμνήσκοντο. Et verbum hoc ἀναφέρειν, ſequente genitivo caſu, (ſcil. per ellipſin nominis ἔννοιαν aut μνήμην) ſignificans *in memoriam ſibi revocare, meminiſſe*, jam ſæpius apud Noſtrum obſervare licuit. Vide Pun. 432, 20 ſq. 462, 9. Civ. I. 172, 18 ſq. Pariter, ſequente conjunct. ὅτι, eamdem habere ſignificationem videtur: ἀνήνεγκεν ὅτι, *recordatus eſt*: in Exc. ex lib. II. p. 38, 13.

CAP. LXXIV. Lin. 23. πολυπόνους ἀγωνιστάς. „Multo libentius πολυπείρους ἀγωνιστὰς legerim." H. STEPHAN. At πολυπόνους id ipſum indicat, & quidem paulo efficacius.

L. 24 *ſq.* δυσπείθειαν τοῦ στρατηγοῦ. „Obſervatione dignum, δυσπείθειαν τοῦ στρατηγοῦ, pro δυσπείθειαν εἰς τὸν στρατηγὸν, vel, τὸ δυσπειθεῖς εἶναι τῷ στρατηγῷ. Gelenius tamen vertit, *contempto imperatore ſuo*: perinde acſi dictum eſſet, καταφρόνησιν τοῦ στρατηγοῦ. Et vero ex contemptu naſcitur δυσπείθεια: ſed tamen voce utendum erat quæ Græcæ reſponderet, ſaltem per periphraſin. Male enim P. Candidus; quum unam vocem Græcam una Latina reddere volens, dixit *diffidentiam*. Cæterum non abs re τῆς δυσπειθείας Pompejanorum mentionem facit Cæſar, qui contra τὸ εὐπειθὲς in ſuis magni ſe facere oſtendit, p. 461." [248, 50.] H. STEPHANUS.

L. 26. „Verba hæc, τύχῃ τε παρακμάζοντα ἤδη, ſunt tanquam reſpondentis ad illa Pompeji, (non ſecus quam ſi conjectura eſſet aſſequutus quæ ab illo dicta erant) καὶ εἴ τις ἐστί μοι πολέμων ἐμπειρία καὶ τύχη, ἀντλήτῳ μέχρι νῦν γενομένῳ." H. STEPHANUS.

Pag. 277. *L.* 41. αἱρουμένους Aug. & Vratiſl. cum H. Steph.

Pag. 278. *CAP. LXXV. Lin.* 54. διὸ δὴ καί. Sic ſcripti libri omnes.

Ibid. „Ante καὶ τετρακ. deeſt aliquid: forte, ἱππέων ἴλας."

Pag. 279. MUSGRAV. *L.* 64. ὡς ἐς ἐπίδειξιν. Conſentit Vratiſl.

CAP. LXXVI. Lin. 74 *ſq.* ἐπὶ τοῦ λαιοῦ Δομίτιος. *L. Domitius Ahenobarbus*: a quo diſtinguendus alius Δομίτιος, *l.* 77. *Cn. Domitius Calvinus*, qui a Cæſaris partibus ſtabat.

L. 75 *ſq.* Ἀφράνιος δὲ καὶ Πομπήϊος τὸ στρατόπεδον ἐφύλαττον. Hæc ad verbum ſonant, *Afranius vero & Pompejus caſtra cuſtodiverunt*: quod quidem ita ab Appiano ſcriptum eſſe,

ægre mihi persuadeo. Certe, sicut per se vix credi potest, Pag. 279.
Pompejum in castris mansisse; sic diserte Cæsar Bell. Civ. III. 88. & Plutarch. in Cæs. pag. 729. A. alterum cornu tenuisse Pompejum docent: quamquam in eo rursus a Cæsare Plutarchus discedit, quod, quum Cæsar *in sinistro cornu* stetisse Pompejum dicat, Plutarchus *dextrum* tenuisse scribit. Ceterum & ipse Appianus non modo in hujus pugnæ narratione, cap. hoc 76. extr. & c. 78. p. 282, 22 sq. de Pompejo tamquam præsente loquitur; verum etiam cap. 81. p. 286. ait, *Pompejum*, ubi fugam suorum vidit, *gradatim se in castra recepisse.* Pro τὸ στρατόπεδον ἐφύλαττον malim τὰ στρατόπεδον (aut, τὰ πάντα) ἐφεώρων. Sic enim & pag. sq. lin. 87 sq. de Pompejo pariter atque Cæsare ait, περιῄεσαν ἑκάστους, καθιστάμενοι τά τε ἐπείγοντα &c.

L. 77. Σύλλας. *P. Sylla*, Dictatoris ex fratre nepos, pro quo Ciceronis exstat oratio. *L.* 82. τρισχιλίους εὐτολμοτάτους Pag. 280.
πεζοὺς ἐνήδρευσεν. „Immo ἐφήδρευσεν, *in subsidiis posuit tria millia* (i. e. sex cohortes) *audacissimorum militum*: non, *in insidiis.*" Marklandus, in *Explicationibus veterum aliquot Auctorum*, subjectis editioni Supplicum Euripidis, p. 276. Cæsar III. 89. *Cæsar ex tertia acie singulas cohortes detraxit, atque ex his quartam instituit, equitatuique opposuit.* De eisdem, qui in subsidiis erant locati, loquens Appianus, p. 283, 35. dicit, Καίσαρος δὲ τὰ σημεῖον τοῖς ἐφεδρεύουσιν ἄραντας. Attamen nec incommode ἐνήδρευσεν nostro hoc loco scribi potuisse videtur: nam sicut hi in *subsidiis suorum*, sic ad *insidiandum hostibus* erant collocati.

L. 84 *sq.* τὰ δόρατα ἐσπηδῶντας ἀνίσχειν ὀρθὰ ἐς τὰ πρόσωπα τῶν ἀνδρῶν. ἀνίσχειν Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. „Omnes qui historiæ hujus meminerunt, eandem facti rationem reddunt. Ingeniosus tamen Rutgersius, *variarum Lectionum lib. I.* c. 4. longe aliud Cæsaris fuisse consilium docet; ac judicat Cæsarem, cum videret & suum & Pompeji exercitum constare e popularibus ac propinquis, vereri cœpisse, ne si se mutuo agnoscerent, illa alacritas, is cognitus militum suorum ardor obtorpesceret; quin in amplexum potius, hunc paren-

Pag. 280. tis, illum fratris, alterum hospitis aut amici, ruituros, quam ut cognato sanguine insontes etiamnum manus incestarent. Id igitur ne fieret, jussisse prudentissimum imperatorem, ut eorum vultus ferro turbarentur, ne alter ab altero agnosci posset. Videtur & eodem modo intellexisse Lucanus, qui in oratione Cæsaris ante conflictum suos cohortantis eum ita loquentem facit:

Sed dum tela micant, non vos pietatis imago
Ulla, nec adversa conspecti fronte parentes
Commoveant; vultus gladio turbate verendos."

ALEX. TOLLIUS.

Pag. 281. *CAP. LXXVII. Lin.* 99. ἐγγὺς τε τοῦ κακοῦ γιγνομένοις αὐτοῖς. Sic Aug & Ven. Sed pro γιγνομένοις revocatum γιγνομένου malim, quod & ex Reg. A. editum erat. Et sic Vratisl. cum Reg. B. ἐγγὺς τε τοῦ κακοῦ γιγνομένου. Eadem phrasi, vel hujus simillima, sæpius utitur Appianus. Civ. I. 21, 28. ὁ δ᾽ ἐγγὺς τοῦ κακοῦ γιγνομένου. Pun. 491, 11. προσπελάζοντος τοῦ κακοῦ. Mith. 791, 20. πλησιαζόντων τῶν κακῶν.

L. 4. δύο. δύω Vratisl. cum Aug. & Reg. B. *Ibid.* ἐρίζοντε Reg. B. Aug. Vratisl. *L.* 10. ὁμοεθνεῖς τε recte Aug. ὁμοσθενεῖς mendose Vratisl. cum edit. 1. sed recte adjecit τε cum Aug. & Ven. Cf. p. 285, 80 sq. *L.* 13. ἑνὸς ἔθνους recte

Pag. 282. Vratisl. & Aug. ut H. Stephanus. *L.* 15. οὐ δυνατῆς ἔτι. Quum abesset vulgo particula negans, MUSGRAV. δυνατῆς in δεινοτάτης mutandum censuit.

CAP. LXXVIII. Lin. 25. ὑπεσήμαινε. Consentit Vratisl.

L. 27. πολλαὶ κατὰ μέρη. Sic & MUSGR. emendaverat.

Pag. 283. *L.* 41. οἱ τοῦ Καίσαρος ἱππεῖς. Rectius, puto, abesset vocab. ἱππεῖς. Idque cum apud ipsum Appianum, quæ mox præcesserunt, & quæ continuo sequuntur, suadere videntur; (vide potissimum p. sq. lin. 53 sq.) tum Cæsar III. 93. *cohortes*, ait, id vero est pedites, *sinistrum cornu* (Pompejanorum) *circumierunt, eosque a tergo sunt adorti.* Conf. Plutarch. in Pomp. p. 657. C. & in Cæs. 729. E.

CAP. LXXIX. Lin. 44. μήτ᾽ ἐπεκθεῖν ἔτι, *non amplius incurrere in hostem.* Particula ἔτι in vers. lat. prætermitti

non debuerat. L. 45. ἐν προβολῇ διαστάντας. In *procinctu stantes*: vel *prætentis hastis stantes*; quemadmodum τὰς σαρίσσας προβάλλειν est *hastas prætendere*, Syr. 562, 37. Sed διαστάντας, non simpliciter *stantes* notat, sed *diductis paulisper ordinibus stantes*; puto, quo commodius declinare irruentia hostium tela possent. Simplici verbo in eadem re Plutarchus utitur, ἑστῶτας ἐν προβολῇ, in Cæs. p. 729. B. & in Pomp. p. 656. C. Ceterum id, quod, Appianum si audias, Pompejani nunc demum, postquam ab hostibus erant circumventi, jubente imperatore fecerunt; idem ut initio statim pugnæ facerent, prædictum illis a Pompejo esse atque ab his ita factum, Cæsar scribit III. 92. & Plutarch. locis paulo ante citatis. Pag. 283.

L. 48. ὁ δὲ Καῖσαρ ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς καταμέμφεται. Poterat ad *Commentarios* Cæsaris (id græce esset, ἐν τοῖς Ὑπομνήμασι) provocare, in quibus l. c. pariter institutum illud Pompeji improbatur. Sed licet Commentariis Cæsaris Octaviani in illius rebus exponendis multum usus fuerit Appianus; (vid. Illyr. p. 849. extr. & seq. Civ. IV. 674, 21 sq. Civ. V. 771, 87.) tamen hujus superioris Cæsaris Commentariis nusquam usus esse videtur; sive quod eos ad manus non habuerit, sive (quod verisimilius est) quod illorum fides non satis tuta atque certa Scriptori nostro visa fuerit. Nam quemadmodum Asinii Pollionis auctoritati in rebus, quæ hujus Scriptoris ætate gestæ sunt, tantum tribuit, ut ex compluribus latinis Scriptoribus, quos de pugna Pharsalica a se collatos profitetur, (cap. 70. pag. 271. l. 29-43. & c. 82. p. 288, 28 sqq.) præter ipsum Cæsarem, unum *Pollionem* nominatim, tamquam qui præ ceteris fidem mereatur, laudaverit; sic etiam ejusdem Pollionis de Cæsaris Commentariis judicium probasse videtur, quod his verbis Suetonius in Jul. cap. 56. refert: *Pollio Asinius parum diligenter parumque integra veritate compositos* (Cæsaris Commentarios) *putat: cum Cæsar pleraque, &, quæ per alios gesta erant, temere crediderit, &, quæ per se, vel consulto, vel etiam memoria lapsus, perperam ediderit.* Itaque, sicut in Rerum Gallicarum Historia,

Pag. 283. (p. 90, 67 sq.) loco Commentariorum Cæsaris, *Ephemeridem* ejusdem citatam a Scriptore nostro vidimus: sic nunc, omissis rursus Commentariis, ad *Epistolas Cæsaris* provocat. Exstitisse autem & manasse in publicum *Cæsaris Epistolas*, cum *ad Senatum*, tum *ad Familiares*, Suetonius quoque testis est: (eod. cap. 56.) qui quamquam dicit, ad Familiares *de domesticis* potissimum *rebus* scripsisse Cæsarem: tamen facile cogitari potest, atque etiam ex Fragmentis, quæ supersunt, illarum Epistolarum patet, rerum etiam publice a Cæsare gestarum haud raro fuisse in eisdem mentionem factam. Neque vero mirum videri debet, sed alioquin etiam facile poterat cogitari, in his literis ad familiares scriptis easdem res gestas aliter passim, atque in Commentariis, in publicum edendis, fuisse ab auctore expositas: cujus diversitatis exemplum in proxima Adnotatione videbimus.

Pag. 284. *L.* 51 *sq.* εὐβλήτους. Sic & MUSGRAVIUS correxit.

L. 53 *sqq.* τὸ γὰρ δέκατον τέλος σὺν αὐτῷ περιδραμεῖν τὰ λαιὰ τοῦ Πομπηΐου, - - - καὶ τῆς νίκης κατάρξαι. *Decimam namque legionem secum sinistrum Pompeji cornu circumivisse, - - - atque ita victoriæ fecisse initium.* Hæc Appianus ex *Epistolis* adfert *Cæsaris.* Quibus si non exactissime convenit cum eis quæ in *Commentariis* Cæsaris legimus, neque mirum (ut paulo ante monui) videri debet; neque minorem fidem, quæ in Epistolis tradita sunt, quam quæ in Commentariis, merentur. Non nimis autem convenit, quod hîc circumventorum hostium & inchoatæ victoriæ laudem diserte decimæ legioni tribuit Cæsar; (conf. rursus lin. 34 sq.) quum in Commentariis lib. III. 94. eamdem laudem, nulla ibi mentione decimæ legionis facta, studiose multisque verbis sex illis cohortibus tribuat, quas ex tertia acie singulas detractas in subsidio locaverat. Cujus inconstantiæ suspicari licet hanc fuisse caussam, quod, quum, re nuperrime gesta, in Literis ad familiares laudem inchoatæ victoriæ merito fortasse dilectis suis decumanis Cæsar tribuisset, deinde, quo tempore Commentarios suos edidit, ita alienatum ab eadem decima legione animum ob seditionem indigne adversus se suscitatam habuit,

(conf. Appian. Civ. II. cap. 92-94. Sueton. Jul. cap. 70.) ut eam laudem, quæ maxima utique Cæſari videri debebat, eidem eripere ad aliosque transferre consulto ſtuduerit. Ac neſcio, an in verboſa illa præter morem ratione, qua ſex eas, quas dixi, cohortes laudat Cæſar, adfectationis etiam nonnihil perluceat, perinde ac ſi contrariam aliquam opinionem, qua laus ea alii parti aciei Cæſarianæ tribui vulgo conſuevisſet, data opera e mentibus lectorum ſuorum voluisſet evellere. Pag. 284.

Cap. LXXX. Lin. 69. ἄπρακτοι Vratisl. cum Reg. A. & Edd. Pag. 285.

Cap. LXXXI. Lin. 92. οἷόν τι καὶ τὸν Τελαμῶνος Αἴαντά φασιν ἐν Ἰλίῳ παθεῖν. Homer. Iliad. XI. 543 ſqq. Eadem comparatione uſus eſt Plutarchus in Pomp. 657. D. Homericum illum locum, e quo tres etiam verſus ad verbum transſcripſit Plutarchus, non recordatus erat MUSGRAVIUS, quum ad verba ἐν μέσοις πολεμίοις, *lin.* 93 *ſq.* adnotavit: „ forte ποιμνίοις. Vide Soph. Ajac." *L.* 99. In προσπονῆσαι conſentit Vratisl. Et ita reponendum eſſe, MUSGRAVIUS viderat. — Quid autem voluerit CAR. STEPHANUS, ad h. l. in *Var. Lect.* adnotans „ προσπονῆσαι Bud." non video: nam in cod. Reg. B. quidem, quo uſus erat *Gu. Budæus*, & ad cujus oram interdum emendationem aliquam idem vir doctus adſcripſit, hoc loco ipſe contextus προσπονῆσαι habet, neque quidquam ad marginem notatum. Pag. 286.

Cap. LXXXII. Lin. 23. στρατοῦ habet etiam Vratisl. Pag. 288.

L. 29. ἐπὶ πεντακισχιλίοις. ἀμφὶ πεντακισχιλίους mend. Vratisl. cum Reg. B. & Edd. ἀμφὶ πεντακισχιλίοις, ex parte bene, Reg. A. (Et ſic in Nota infra contextum poni debuit, *Reg. A.* non *Reg. B.*) MUSGRAV. correxerat δισμυρίους καὶ ἀμφὶ πεντακισχ. *Ibid.* Ασίνιος Πολλίων. De hoc paulo ante dixi, ad pag. 283. l. 48. Hujus Hiſtoriam Belli Civilis celebravit Horat. lib. II. Od. 1. Conf. Suidam v. Ασίννιος, & Voſſ. de Hiſt. Lat. lib. I. c. 17. p. 80 ſqq. *L.* 35. Κράστινος. Cæſ. III. 91. & 99. Et *Craſtinus* apud Appianum præivit Gelenius. Κρασίνιος apud Noſtrum dat Vratisl. cum Edd. Κρασσίνιος legitur

Pag. 288. apud Plutarch. in Cæſ. pag. 729. C. ſicut in Aug. quod adeo tenere fortaſſe debueram. *L.* 38. Quum vulgo eſſet ἡ ϛρατιὰ διεμαρτύρει, MUSGRAVIUS poſuit τοῦτον ἡ ϛρατιὰ διεμαρτύρει.

Pag. 289. *L.* 39. διαθέοντα non male Vratisl. cum Edd. Sed exquiſitius μεταθέοντα, eadem notione. Cf. Mith. 751, 56. Hiſp. 193, 70. Et ſic Candidus quoque in ſuo exempl. inveniſſe videtur: qui, ſi διαθέοντα legiſſet, *diſcurrentem* dediſſet, nunc *accurrentem* poſuit.

CAP. LXXXIII. Lin. 49. Κερκύρας μὲν καὶ τότε. Conjunctionem καὶ ante τότε deletam voluit MUSGRAV. Commode. Sed vide p. 273, 74 ſqq. & conf. p. 294, 34 ſqq.

L. 56. θυμούμενον ἔτι τῇ Κράσσου συμφορᾷ. Vulgo θυμοῦσθαι *iraſci* exponitur. Quod huc quidem minus convenit: nam *calamitate Craſſi iratus* ſane Parthus non erat; *animoſus, ſibi placens atque confidens, animo elatus inflatuſque* eſſe poterat. Itaque, ſicut nomini θυμώδης duplex hæc vis ſubjecta eſt, *animoſius, ſibi confidens, & iracundus, iratus:* quo pertinet illud Heſychii, θυμηδήσας· (lege θυμώδης: nam id & ſeries literarum, & expoſitio requirit:) θυμῷ ἀρέσας, καὶ ἰσχυρῶς θυμούμενος: ſic verbo θυμοῦσθαι pariter, a quo nomen illud derivatur, utraque illa vis, quam dixi, ineſſe videtur. Quare cum Gelenio θυμούμενον, *tumidum*, h. l. reddendum duxi. Nam quod MUSGRAVIUS εὐθυμούμενον maluit, id quidem (ne dicam, non agnoſci a libris noſtris,) nimis lene videtur, quum nihil amplius denotet, quam *hilarem, lætum, alacrem.*

Pag. 290. *L.* 64. τῷ Πομπηΐῳ. Articulum etiam agnoſcit Vratisl.

CAP. LXXXIV. Lin. 69. ἀμφὶ τὸ Κάσσιον. Rectius Κάσιον: ſed & apud Ptolem. & paſſim apud alios duplici σσ ſcriptum illud nomen legitur. Vide omnino Cellar. Geogr. ant. IV. 1.

Pag. 291. p. 37 ſq. *L.* 79. εἰσηγεῖτο Reg. B. Aug. Ven. Vratisl. Et vidit MUSGRAV. *L.* 84. Σεμπρώνιος. *L. Septimium, tribunum militum*, vocat Cæſar, Bell. Civ. III. 104. Pariter Dio XLII. 3. 4. & Plutarch. in Pomp. p. 660. E.

CAP. LXXXV. Lin. 94 *sq.* παραγενέσθαι Vratisl. cum Aug. & H. Steph. *L.* 96. τῶν Σοφοκλέους ἰαμβείων. Ex deperdita Sophoclis fabula. Eosdem versiculos referunt Plutarch. Pomp. 661. A. Dio XLII. 4. Conf. Diogenem Laërt. II. 82. *Pag.* 292.

L. 99. ἐνέβαινεν ἐς τὸ σκάφος. ἀνέβαινεν Vratisl. cum Edd. Sed præstat utique ἐνέβαινεν, præsertim quum e majori navi in minus inscenderet. *L.* 9. θεοὺς ἐκδίκους. Consentiunt libri: nec opus est ἐκδικητὰς reponere cum MUSGRAVIO.

CAP. LXXXVI. Lin. 16. Τῷ ναοῖς βρίθοντι &c Versum hunc ad Adrianum Cæsarem auctorem retulit Dio lib. LXIX. 11. contra quam Appianus, cui in rebus sua ætate in Ægypto gestis major fides habenda videri poterat. Ex Dione tamen sub Adriani nomine in Anthologiam etiam receptus est idem versiculus, titulo Εἰς τάφον Πομπηίου ἐν Αἰγύπτῳ. Vid. Analect. vet. Poët. græc. ed. Brunckii T. II. p. 286. Conf. Reimarum ad Dion. l. c. & Fabric. ad eumdem lib. XLII. c. 5. not. 38. Ceterum Gelenius, nimium a Græcorum verborum sententia recedens, Epigramma illud latine tali modo reddiderat: *Pag.* 293.

Vix caperet templum, quem parva recondit arena.

Rectius interpres Dionis:

Pæne caret tumulo, cui tot modo templa fuerunt.

L. 18. ἀπὸ χαλκοῦ. Consentit Vratisl. & MUSGRAV.

L. 24. Τόδε μὲν recte Vratisl. cum Reg. B. *L.* 29. In διέλιπεν cum Edd. consentit idem Vratisl *Pag.* 294.

CAP. LXXXVII. Lin. 36. εὐβουλότερον οἶδε τοῦ Πομπηίου. Ad εὐβουλότερον intelligi participium πράττοντες potest, adjecto opus non est. Cf. Mithr. 702, 30. *L.* 43. τὸ μέρος ἔχοντες, *suam partem*, *ratam partem habentes.* Sic mox rursus pag. sq. l. 65. Κάσσιος σὺν τῷ μέρει, *Cassius cum sua parte.* Vide ad Maced. 514, 45. *L.* 46. ἔν τε παρασκευῇ μείζονι ἐγίγνοντο. Placet MUSGRAVII emendatio ἔν τε παρασκ. μειζόνων ἐγιγν. *Pag.* 295.

CAP. LXXXVIII. Lin. 60. Ἀθηναίοις αἰτήσασι συγγνώμην. Athenienses cum Pompejo stetisse, supra dixit, p. 272, 52 sq.

L. 61 *sq.* Ποσάκις ὑμᾶς, ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀπολλυμένους ἡ δόξα τῶν προγόνων περισώσει. „Ita Sylla, apud Florum lib. III. c. 5.

Pag. 292. eosdem Athenienses, *postquam domuerat*, ingratissimos, *ut ipse dixit*, hominum, *in honorem tamen mortuorum, sacris suis famaeque donavit.* Porro majorem celebritatem delinquentibus saepius praesidio fuisse veterum monumenta abunde testantur. Æmilius Scaurus repetundarum reus propter vetustissimam nobilitatem & recentem memoriam patris absolutus est apud Valer. Max. lib. VIII. cap. 1. Eo etiam apud Salustium respexisse videtur Marius: *Ad hoc si alii deliquere, vetus nobilitas, majorum fortia facta, cognatorum & affinium opes, multae clientelae; omnia haec praesidio adsunt: mihi spes omnes in memet sitae, quas necesse est & virtute & innocentia tutari: nam alia infirma sunt.* Lectorius adolescens patricii generis, in deprecanda graviore adulterii poena, aetatem atque natales allegavit, teste Suetonio in Augusto. Noverat idem Heroina illa, quae apud Ovidium in Epistolis ait,

Et mihi si non vis parcere, parce meis.

Hinc inter alia, in ejusmodi causis nobilitatis etiam rationem habendam esse suadet Plinius lib. VIII. Ep. ultima." ALEX. TOLLIUS.

Pag. 296. *L.* 65. ἐπεραιοῦτο recte Aug. cum H. Steph. quum edit. 1. & Vratisl. mend. ἐπαιρεοῦτο darent. *Ibid.* Κάσσιος. *C. Cassius.* conf. pag. 328, 20 sq. Sed *Lucium Cassium* in hac re nominant Sueton. c. 63. & Dio XLII. 6. Apud quos pro *L.* reponendum *C.* contendit Guil. Xylander ad Dionem, suffragantibus Casaubono & Ernestio ad Sueton. *L.* 67. δυνηθεὶς ἂν, intellige δρᾶν τι, aut aliquid simile.

Pag. 297. *CAP. LXXXIX. Lin.* 84. τὴν μεγάλην Χερρόνησον, *minorem Asiam.* Vide Praef. p. 3, 36. & ibi notata. Ceterum & hoc loco, ut alibi, χερρόννησον per dupl. νν exhibet Vratisl.

L. 90. ἐνέβη. ἀνέβη Vratisl. cum Regiis. *L.* 91 *sq.* In ἐπαγγείλας consentit idem Vratisl.

Pag. 298. *CAP. XC. Lin.* 7. ἐς τὸν Πομπ. Articulum etiam agnoscit Vratisl. Et rursus idem, *lin.* 13 *sq.* consentit in ἐν τῷ βυθῷ

Pag. 299. διενήξατο. *L.* 15. περὶ τρόπαιον. Sic scripti omnes cum Editis.

L. 25.

L. 25. τέμενος βραχὺ, πρὸ τῆς πόλεως περιτεθὲν. Non opus est inciso illo post βραχὺ. Fortasse autem non spernenda erat lectio Cod. Aug. πρὸς τῆς πόλεως. Certe πρὸ τῆς πόλεως, *ante urbem*, non satis commode adjicitur ad περιτεθὲν. Nam ubi sepulcrum erat, ibi τέμενος περιτεθὲν· adeoque, si dicere voluerat Appianus, *ante urbem* esse sepultum, verba πρὸ τῆς πολέως adjicere ad verbum ταφῆναι potius debuit. Juxta lectionem cod. Aug. hæc erit sententia: „postquam Pompeji caput humari Cæsar jusserat, a *civitate* Alexandrina deinde ex publico *aream sacram* sepulcro circum adtributam esse:" &c. τέμενος autem non tam *sacellum* est, ut cum Gelenio in vers. lat. posui, quam *sacra area*: (vid. Pun. 491, 11 sq. Civ. II. 316, 11 sqq.) itaque quod mox ait, τέμενος illud *a Judæis dirutum esse*, id de *muro* intelligendum, quo cincta area erat. De Judæorum in Ægypto Trajani tempore seditione vide Dionem LXVIII. 32. & quos ibi citavit Reimarus. *Pag.* 299.

Cap. XCI. Lin. 31. ἐπὶ Φαρνάκην. Conf. Mithr. cap. 120.

L. 34. ἐνενικήκει Reg. B. Aug. Vratisl. & Musgrav. *Pag.* 300.

L. 37. In μετεγίγνωσκε & *lin.* 42. in ἐβάδιζε consentit Vratisl. *L.* 39. χρύσειον. χρύσεον maluit Musgrav. quæ sane forma magis in usu est Appiano. *L.* 41. φέρουσι non opus est cum eodem Musgravio in θέλουσι mutare.

Cap. XCII. Lin. 59. κατὰ τὴν Ἀσιανὴν συγγραφὴν. Hic non alius harum Historiarum Liber esse potest, nisi ille qui Ἰωνικὴ (ἱστορία vel βίβλος) vocatur apud Photium & apud Anonymum in Testimonio de Appiano: vid. supra hoc vol. p. 6. l. 45. & p. 13, 61. Sic certe *Asiam provinciam* Scriptor noster Civ. III. p. 394, 23. vocat τὴν Ἀσίαν τὴν περὶ Ἰωνίαν. *Pag.* 301.

L. 65 *sq.* In λαβόντες & βραδύνοντες consentiunt libri. Ac ferri fortasse ista ἀνακολουθία potest, qua nominativi hi ita positi sunt, tamquam præcessisset ἑτέραν δ᾽ ἐπ᾽ αὐτὸν ἀνίστη ὁ στρατός.

L. 68. ἐν Φαρσάλῳ, *ad Pharsalum.* Nollem solicitatam a Musgrav. illam præpositionem, quam in ἐπὶ mutatam Vir doctus voluit. *L.* 72. Σαλούστιον Κρίσπον. Conf. p. 313, 63. *Pag.* 302.

Pag. 302. *L.* 76. δεδιότων καὶ παραινούντων, *timentibus & hortantibus.* Duo priora verba in lat. verſ. omitti non debuerant.

Pag. 303. *CAP. XCIII. Lin.* 89. οὐδὲ μελλήσας recte Aug. cum H. Steph.

Pag. 304. *CAP. XCIV. Lin.* 12. ἐνέκειντο. ἐπέκειντο Vratisl. *L.* 14. ἔτι

Pag. 305. μέν τι. Conſentit Vratisl. *L.* 18. μόνον ἀφίημι. Recte conjungunt hæc Aug. & Vratisl.

Pag. 306. *CAP. XCV. Lin.* 51. Καὶ τὸ μὲν ἄλλο μέρος, τῆς Καίσαρος τύχης ἐφαίνετο. Horum verborum, in quorum verſione a Gelenio non diſceſſi, hæc videtur vis eſſe: *altera pars* (nempe, rei hujus die illo geſtæ) *manifeſte opus fuit Cæſaris.* Nec tamen ſatis in liquido mihi illa verba ſunt, τὸ μὲν ἄλλο μέρος.

Pag. 308. *CAP. XCVI. Lin.* 75. In ὑπολιπὼν conſentit Vratisl.

Pag. 309. *CAP. XCVII. Lin.* 98. συντριφθεὶς, ſcil. πόλεμος. Vulgatus verbi συντρίβεσθαι uſus eſt, qui paulo ante (*l.* 91.) occurrebat, ὁ ςρατὸς συνετρίβετο. Sed mire dictum, πόλεμος συντριφθεὶς. Gelenius *res perditas* expoſuit.

Pag. 310. *CAP. XCVIII. Lin.* 21. τίνι γὰρ, ἔφη, χρήσεσθαι προσιόντων. Non ſatis integra hæc videntur. An κατὰ προσιόντων? Verbum χρήσεσθαι in περιέσεσθαι mutatum voluerat MUSGRAV.

Pag. 311. *CAP. XCIX. Lin.* 34. In σῶα ὄντα conſentit Vratisl.

L. 37. πληγῆς. Perperam πλάνης Vratisl. ſicut edit. 2. 3.

Pag. 312. *L.* 42. In mend. ἀνέπλυσεν idem Vratisl. cum aliis conſentit.

L. 43. εὐρύνων Reg. B. Aug. Vratisl. *L.* 53 *ſq.* χρήσας ἀνεδέξατο. Sic & correxit MUSGRAV. χρήσας ἂν ἐδέξατο legere juſſerat RUALDUS, *Animadv. XXV. in Plutarch.*

Pag. 313. *L.* 57 *ſq.* Κάτων - - Αντικάτων. Conf. Plutarch. in Cæſar. p. 723. C. D.

CAP. C. Lin. 63. Κρίσπον. Sic recte h. l. Aug. & alii cum Edd. Sed Κρίσκον mend. Vratisl. Conf. pag. 302, 72.

L. 69. ἐφέρετο. Nollem hoc cum ἐπεφέρετο mutatum, cum quo minime convenit id quod ſequitur καταλαμβανόμενος.

L. 70. αὐτόν τε Reg. B. Aug. Et ſic primum habuerat etiam Reg. A.

Cap. CI. Lin. 78. Ἰόβας ὁ συγγραφεύς. *Juba Historicus.* Conf. Voss. de Histor. Græc. lib. II. cap. 4. *& Hist. de l'Acad. des Inscript. T. IV. pag.* 458 *sq. sur les endroits de l'Histoire d'Appien, qui concernent la personne de Juba le Jeune.* Pag. 314.

L. 89 *sqq.* Λεύκιόν τε Σκιπίωνα *&c. L. Scipionis & Catonis* imagines in triumpho Cæsaris fuisse ostensas, dubitavit atque etiam pernegavit Baumgarten ad Hist. Univ. T. XI. not. 484. Sed videndum, an ex Dionis Plutarchique silentio, quo potissimum argumento nisus est vir doctus, diserta Appiani adseveratio falsi argui convincique possit. *L.* 90. ὑφ' ἑαυτοῦ Aug. cum H. Steph.

Cap. CII. Lin. 1. πεντακισχιλίας δραχμὰς Ἀττικάς. „Pueriliter hallucinatum Appianum, si ita scripsit", censuit Hotomannus, *Antiq. Rom. lib. IV. cap.* 26. At pulcre Appiano convenit cum Dione XLIII. 21. & Suetonio in Jul. c. 38. ubi conferenda quæ Casaubonus monuit. *L.* 2. χιλιάρχῃ καὶ ἱππάρχῃ. Consentit Vratisl. *L.* 3 *sq.* τοῖς δημόταις ἑκάστῳ μνᾶν Ἀττικήν. i. e. *C drachmas* vel *denarios*, adeoque *cccc numos Sestertios.* conf. Dionem & Sueton. ll. cc. *L.* 11 *sq.* τέμενος - - ὃ Ῥωμαίοις ἔταξεν ἀγορὰν εἶναι. *Forum Julium.* Conf. Dionem XLIII. 22. Suet. c. 26. Plin. XXXVI. 15. Pag. 315. Pag. 316.

Cap. CIII. Lin. 21. ὥσπερ recte Aug. cum H. Stephan. *L.* 23. ἐκ Λιβ. ἐκεῖ. Consentit Vratisl.

Cap. CIV. Lin. 43. ἐξέτασσε παρὰ πόλιν Κορδύβην. Ad *Mundam* pugnatam hanc pugnam tradunt alii. Auct. Anonym. de Bell. Hisp. c. 27. & 32. Flor. IV. 2, 85. Strab. III. p. 141. C. & 160. D. Lucan. I. 40. Apud Dionem nomen urbis non proditur: vide ibi Reimar. ad XLIII. 38. n. 187. *Cordubam* rursus habemus apud Nostrum p. 319, 65. Pag. 317.

Cap. CV. Lin. 65. τὴν Κορδύβην. Rursus ad *Mundam* oppidum refert hoc Auct. Anonym. de Bello Hisp. cap. 32. & Florus IV. 2, 85. *L.* 76. ἐπὶ Καρθαίας. Hæc aliàs Καρτεΐα vel Καρτηΐα scribitur; eamdem vero a Nostro in Hist. Hispan. pag. 103, 33. & alibi Καρπησσὸν adpellatam vidimus. Pag. 319.

L. 82. ἔτεμεν. Sic & Vratisl. Idem *lin.* 92. in Σέξστος Pag. 320.

consentit. De hoc Sexto Pompejo conf. Civ. IV. cap. 83 sqq. De eodemque copiose libro V. agitur.

Pag. 321. *Cap. CVI. Lin.* 15. μετωνόμασαν εἶναι. Infinitivus εἶναι, Jonico & Attico more redundans. Ceterum verbum εἶναι sæpius apud Nostrum pro ὀνομάζεσθαι vel ὄνομα ἔχειν usurpatur. Sic pag. præc. 320, 91. Πομπήϊος μὲν καὶ ὅδε ὢν, Σέξστος δὲ καλούμενος τῷ προτέρῳ τῶν ὀνομάτων. Mithr. 817, 69 sq. Γαλλογραικῶν, οἳ νῦν εἰσι Γαλάται. Adde Civ. III. 407, 28 sq.

Pag. 323. *Cap. CVIII. Lin.* 44. τὶς τῶν ὑπερεθιζόντων τὸ λογοποίημα τῆς βασιλείας. Aliquis ex eis, qui sermones de regno suscitare ventilareve studebant. *L.* 47. Καισήτιος. Liv. Epit. lib. CXVI. Sueton. cap. 79. Vellej. II. 68. Dio XLIV. 9. &c.

Pag. 324. *L.* 64 *sq.* ἥ τε γὰρ πρόφασις - - ἐπωνυμίας. Pro his græcis, Gelenius hæc latina posuit: *nam & regem nominasse crimen erat:* quæ mihi a sententia Scriptoris, quæcunque illa sit, prorsus aliena esse videntur.

Pag. 325. *Cap. CIX. Lin.* 71 *sq.* λέγεται τοῖς φίλοις αὐτὸν ἐντείλασθαι φυλάσσειν. Gelenius: *fertur amicis mandasse ut caute agerent:* at id græce esset φυλάσσεσθαι. Nec vero satis placet id quod ipse posui in vers. lat. *custodirent*: certe de *corporis custodia* hoc non esse accipiendum, suadere videntur ea quæ continuo sequuntur. Quin potius hoc videtur dicere Appianus, *mandavisse Cæsarem amicis*, *ut ipsum observarent*, nempe ita ut *monerent* ipsum si quid denuo tale esset acturus, *præcaverentque* & *retraherent* ab ejusmodi consiliis factisque quæ odium populi ipsi parere possent. At vero si conferamus quæ infra (p. 348, 58.) legimus, πάντες ὠμόσαμεν φύλακες αὐτῷ τοῦ σώματος ἔσεσθαι; rursus in eam inclinare debebimus partem, ut φυλάσσειν hoc etiam loco de *corporis custodia* intelligamus. Conf. omnino pag. 376, 32 sqq.

L. 77. πεῖραι recte Vratisl.

Pag. 327. *Cap. CX. Lin.* 7. ἐπίφθονος ὢν ἐν τῇ πόλει. Præpositionem ἐν deletam voluerat Musgrav.

Cap. CXI. Lin. 12. εὖ γὰρ ᾔδεσαν αὐτὸν, μὴ καὶ τάδε τὰ ἔθνη προσλαβὼν, ἀναμφιλόγως γένοιτο βασι. ; Ταύτης δὲ &c. „Lo-

çus mendosus vel mutilus usque ad ἐγχειρήσεως." MUSGRAV. De verbis Ταύτης δὲ &c. mox videbimus. In prioribus illis, εὖ γὰρ ᾔδεσαν - - βασιλεύς, nihil variant libri nostri. Ea Candidus hoc modo exposuit: *Jam enim abunde notum erat, etsi Parthos non vicisset, haud ambiguum tamen Romanorum futurum regem.* Sic vero Græca tali quodam modo refingenda forent: εὖ γὰρ ᾔδεσαν, ὅτι, καὶ τάδε τὰ ἔθνη μὴ προσλαβὼν, ἀναμφιλόγως Ῥωμαίων γενήσοιτο βασιλεύς. At, minus longe etiam a librorum scriptura recedendo, commodior fortasse hæc prodibit sententia: *Præclare noverant, etiamsi hos populos imperio non adjecisset, tamen* (jam sic) *haud dubie eum regnare.* Gelenius: *verebantur enim, ne devictis his quoque gentibus citra controversiam rex fieret.* Id græce esset: καὶ γὰρ ἔδεισαν, μὴ, καὶ τάδε &c. Quæ si emendatio non adrideat, & probabilis tamen videatur sententia; vide, an, nulla facta verborum mutatione, eadem sententia, quam Gelenius expressit, prodeat, si verba εὖ γὰρ ᾔδεσαν parenthesi includas, & illa μὴ καὶ &c. ad præcedentia referas, intelligendo participium δείσαντες, quod sæpe per ellipsin omittitur: conf. p. 463, 77. Pag. 327.

L. 13 *sq.* Ταύτης δὲ σκοπὸν ἡγοῦμαι τῆς προσθήκης &c. Hæc si non corrupta, certe non satis plana sunt. Difficultatem declinaverunt interpretes. Candidus: *hac igitur ratione ductos arbitror in eum assumsisse impetum, nomine duntaxat inter se dissidentes, opere vero dictatorem eum & regem intuentes.* Luculentius multo, ut solet, ac verius GELENIUS: *Itaque hoc opus aggressi videntur per occasionem solius nominis, quum revera dictator nihil a rege differat.* At in his verbis nihil est quod græcis verbis σκοπὸν & προσθήκης respondeat; quorum vim si exprimere velis, tali quodam modo reddenda græca videntur: *Sed a proposito istius accessionis, quæ quidem solo nomine differebat, (nam re vera non differt a rege dictator,) occasionem eos cepisse arbitror adgrediendi operis.* τοῦτο ἀφορμὴν λαμβάνω τῆς ἐγχειρήσεως, *ab hac re occasionem capio adgrediendi operis.* Sic igitur προσθήκη intelligitur esse *accessio regii tituli.* σκοπὸν vero ad Cæsarem

Pag. 327. pertinebit, nempe *quod Cæsar illam accessionem spectaverit & propositam sibi habuerit.* Sed, ut dicam quod sentio, ipsum illud vocab. σκοπὸν in hoc contextu aliquid impediti suspectique habere videtur: ac lubens amplecterer lectionem codicis Aug. σκοπῶν, (σκοπῶν ἡγοῦμαι, *rem considerans arbitror, mihi rem reputanti videtur;* quemadmodum Civ. III. 441, 99. σκοποῦντες εὑρήσετε, & Civ. V. 740, 52. οὐχ εὗρον, ἐρευνώμενος, ὅ τι σαφῶς &c.) si modo reliquæ deinde verborum structuræ constaret ratio. Sic autem ἐκ (vel ἀπὸ) ταύτης - - τῆς προσθήκης &c. videtur fuisse scribendum.

Pag. 328. *L.* 20 *sq.* Κάσσιος, ὁ τὰς τριήρεις &c. Conf. c. 88. p. 296.

L. 24 *sq.* ἅπαντες αἰεὶ παρὰ Καίσαρι τιμῆς καὶ πίστεως χρηματίζοντες ἄξιοι. χρηματίζοντες, *consultantes cum eo, consilia ei dantes.* Sed ad ἄξιοι adjiciendum videtur participium γενόμενοι vel γεγενημένοι, nisi ex præced. lin. 22. repeti possit γεγονότες. *L.* 27 *sq.* τὴν Κελτικὴν ἐπέτρεψε &c. *M. Bruto*, qui in pugna Pharsal. cum Pompejo steterat, Cæsarem deinde, quum in Africam contra Catonem & Scipionem proficisceretur, *Galliam Cisalpinam* administrandam tradidisse, Plutarchus etiam tradit in Bruto pag. 986. E. Sed *D. Brutum* ab eodem Cæsare *Transalpinæ Galliæ* jam tum quum adversus Pompejum Cæsar proficisceretur, præfectum fuisse, dixerat Appianus p. 241, 20 sq. eique illa provincia cum imperio in aliquot annos prorogata videtur. Res ab hoc Bruto in Gallia Transalpina, & quidem in recens devicta, contra Bellovacos, quo tempore in Africa Cæsar fuit, gestas, exposuerat Livius lib. CXIV. quemadmodum ex Epitome ejus libri adparet. De eodem D. Bruto, Galliæ præfecto, vid. ad Civ. III. 530, 95.

Pag. 329. *Cap. CXII. Lin.* 35. ὡς τὰ μὲν δίκαια Κάσσιον ἀποφαίνοι. *Justitiæ ratio*, ait, *Cassium* (*prætorem urbanum*) *declarat*, *Cassio illam præturam decernit.* *L.* 50. In περιεῖναι, & *l.* 52. in ἐξέκαυσεν consentit Vratisl. Ad mend. script. παριεῖναι notaverat Musgrav. „περιεῖναι vel παρεῖναι."

Pag. 331. *Cap. CXIII. Lin.* 74. Ρούβριον Ρῆγα. Præstabat utique Ρούβριον Ρῦγα, cujus lectionis vestigia in Aug. cernuntur. Nam *Ruga* Rubriorum cognomen reperitur. Et sic Glandorp.

in Onomast. Roman. p. 748. Freinsh. Suppl. Liv. CXVI. 41. Casaubonus ad Sueton. Cæs. c. 80. ad quem locum eruditus Suetonii Editor omnium conjurationis adversus Cæsarem sociorum nomina, quæ memoriæ prodita reperiuntur, studiose collegit. At nec Ῥῦγα satis convenit: sed Ῥῦγαν vel Ῥοῦγαν fuerat scribendum. Pag. 331.

L. 75. Σερουΐλιον Κάσκαν, καὶ Σερουΐον Γάλβαν. Si cui audacius a nobis inserta tria media verba videntur; erit saltem Σερουΐλιον in Σερουΐον mutandum; in quo nomine & alibi erratum vidimus. Conf. ad Hispan. 170, 91. & 223, 74. Sed quum inter principes conjuratos *P. Servilius Casca* fuerit, frater *Caji* illius *Cascæ*, qui paulo post nominatur; probabile utique est, hunc ab Appiano h. l. nominatum fuisse, & familiæ nomen cum Galbæ prænomine, librariorum errore, intercidisse. Vide Ernesti Ind. Cic. v. *P. Servilius Casca.* Etiam distinctionis signum, quod in Aug. inter duo illa nomina Σερουΐλιον & Γάλβαν interseritur, suspicionem movere poterat distinguendos esse viros.

L. 79. Τρεβώνιον. Sic recte reposuit H. Stephanus. Et sic p. 336, 68. & alibi, dant mspti cum Editis. *Ibid.* Τίλλιον Κίμβρον. Infra, p. 336, 70. Ατίλιος Κίμβερ editum erat, ubi plerique mspti Ατίλλιος Κίμβερ dabant. Deinde Civ. III. 394, 23. editi quidem Τύλλιος habebant, sed scripti Τίλιος dederant. Mox vero p. 400, 15. in Τίλλιος consentiunt scripti libri; & sic rursus Civ. IV. 661, 7. & 665, 75. Quare ubique hanc scripturam restituendam duxi, quam pridem viri docti probatissimam judicarunt. Vide Reimar. & quos ille laudat ad Dion. pag. 512. lin. 99. Add. Ernest. Ind. Cic. v. Tillius, & eumd. ad Sueton. Jul. c. 82. Κίμβρον autem, in quarto casu, formatum est tamquam a nominat. ὁ Κίμβρος, licet in primo casu teneant græci latinam formam ὁ Κίμβερ, & secundum casum pariter in tert. declin. forment, τοῦ Κίμβερος, p. 337, 78.

Ead. lin. 79. Μινούκιον Βάσιλλον. Conf. Civ. III. p. 530, 99 sq. *L. Minucius Basilus* memoratus Cæsari de Bell. Gall. VI. 29.

CAP. CXIV. Lin. 81. ἐκφέρειν recte Aug. cum H. Steph.

Pag. 332. *L.* 85. περιεξούσης Aug. & Vratisl. cum H. Stephan.

Pag. 333. *Cap. CXV. Lin.* 7. ἐς τὸν πόνον. Cum Aug. erravit Vratisl.

L. 19 *sq.* βουλευτήριον ἔμελλε τῶν τις περὶ αὐτὰ οἴκων ἔσεσθαι,

Pag. 334. *Curia Pompeji.* *L.* 27. Βροῦτος δ' ἀνήνεγκέ μοι, *Brutus mihi retulit, mecum communicavit*, intell. *id quod tu me celaveras.* In πολυσήμοις verbis est hoc ἀναφέρω, nec solicitari h. l. debebat. Eadem notione Hisp. 152, 69. legimus Γράκχῳ τὸ τόλμημα ἀνενεγκὼν, *Graccho retulit, cum Graccho communicavit id quod adgressurus erat.* Mox vero quarta abhinc linea, ubi absolute ponitur, ὁ Κάσκας ἀνήνεγκε, est *recepit se*, scil. ex terrore. Sic rursus pag. sq. lin. 53.

L. 28. τεθορύβητο. ἐθορυβεῖτο maluerat Musgrav.

Pag. 336. *Cap. CXVI. Lin.* 56. προσιοῦσι. „An προθύουσι?" Musgrav. Pag. præc. lin. 45. erat προθυομένῳ τοῦ βουλευτηρίου. Sed hic non solicitandum videtur illud προσιοῦσι.

L. 59. θανάτου τὰ σημ. Sic & Musgrav. emendaverat.

L. 62. καὶ νῦν ἔτι πιθανώτερον. Infra, pag. 389, 48. ubi eadem res repetitur, sic legimus, καὶ νῦν ἐπιθανατώτερον ἔχειν τὰ σημεῖον. Et quærendum monuit Musgravius, an hoc quoque loco ita scripserit Appianus. Quod mihi quidem, licet in vulg. lect. consentiant libri, verisimile utique videtur. Nec tamen in Contextum recipere ausus sum; quoniam, quemadmodum dicimus πιθανὸς λόγος, sic etiam ferri utcunque illa phrasis posse videbatur, πιθανώτερον σημεῖον.

Pag. 337. *Cap. CXVII. Lin.* 72. ἀνατιθεμένου. Sueton. c. 82. *renuentique & gestu in aliud tempus differenti.* *L.* 74. τὸ εἶμα περισπάσας ἐπὶ τὸν τράχηλον. Non satis equidem intelligo, quo pacto, qui ex adverso stat alteri, (ἐντυχὼν ἐς πρόσωπον *lin.* 71.) possit *togam ejus in cervicem retrahere*; id quod Gelenius his verbis expressit, *apprehendit togam; eamque in cervicem ejus retorquendo ac trahendo, exclamavit* &c. Quodsi ergo vera est lectio ἐπὶ τὸν τράχηλον, non aliter tamen intelligi tota illa phrasis debet, nisi, *Cimbrum togam Cæsaris prehensam deorsum traxisse, ut collum nudaretur.* Sueton. c. 82. *ab utroque humero togam apprehendit.* Clarius Dio

XLIV. 19. τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὤμου καθείλκυσε. Et Plutarch. in Cæſ. p. 739. B. τὴν τήβενναν αὐτοῦ ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις συλλαβὼν ἀπὸ τοῦ τραχήλου κατῆγεν. *L.* 86. ἐπιστρέφεσθαι recte Vratiſl. & Aug. cum H. Steph. *L.* 90. διωθιζόμενοι μετὰ τῶν ξιφῶν, *dum per medios alios ſeſe ingerunt cum gladiis.* *Pag.* 338.

Cap. CXVIII. Lin. 2. ἐς τὰ τοῦ βουλευτηρίου παραφράγματα. Cum Gelenio poſui, *ad ſenatorum podium:* ſatiſne recte, doctiores viderint. Præſtabat forte ad verbum dicere, *intra curiæ ſepimenta.* περιφράγματα legendum cenſuerat Musgrav.

Cap. CXIX. Lin. 28. ἐβοηδρόμουν βασιλέα καὶ τύραννον ἀνελεῖν. *Pag.* 340. βοηδρομεῖν h. l. nativa notione accipiendum, pro μετὰ βοῆς δραμεῖν, (quemadmodum in Schol. Græc. ad Luciani Timonem exponitur, T. I. edit. Hemſterh. p. 107.) vel potius δραμόντα (vel διαδραμόντα, ut pag. 338. lin. 2. διέθεον) βοᾶν, διαδραμεῖν καὶ βοᾶν, *diſcurrere & vociferari, diſcurrendo vociferari.* Eodem prorſus modo in Annib. 281, 79. dixerat, ἐβοηδρόμει ἀνὰ τὸ στρατόπεδον, ἅπαντα ἔχειν ἀσφαλῶς, *diſcurrens per caſtra clamavit, omnia in tuto eſſe.* *L.* 33. χρησάμενοι ξιφίδια, *ſicis commodato acceptis.*

L. 35. Ακουῖνος. *Aquinius*, Glandorp. Onomaſt. Roman. pag. 114. Freinsh. Suppl. Liv. CXVI. 63. Et Aquinius, non Aquinus, Romanum nomen aliâs notum eſt; pro quo tamen apud Plutarchum quoque Ακύϊνος vulgo legitur. *L.* 36. Πατίσκος. *Petiſcus* Cand. cum Editis. *Peticus*, Gelenius, neſcio, caſu an conſilio. *Patiſcus* apud Appianum jam legendum viderat Glandorp. Onomaſt. p. 664. Conf. Pigh. Annal. T. III. p. 470. & Erneſt. Ind. Cic. v. Patiſcus. Adde Oudendorp. ad Hiſt. de Bello Alexand. c. 34. *L.* 83. προσθέοντος Musgrav. *Pag.* 341. ſicut dedit Aug. *L.* 40 *ſq.* συγγενέσι τε σφῶν Aug. cum Editis. Cum Reg. B. erravit Vratiſl.

Cap. CXX. Lin. 62 *ſqq.* παμμιγές τε γάρ ἐστιν ἤδη &c. *Pag.* 342. Commodius dicturus videri poterat ἦν in præterito; ſed ſimiliter in præſenti pergit, donec *l.* 73. demum ad præteritum tempus redit, τότε ἐστάθμευεν. In lat. verſ. tempus præſens,

Pag. 342. ubi in græco contextu erat, conſervavi: ſed pro *jam*, ἤδη, poſui *jamdiu*; quoniam non ſatis apte alioquin cohærere videbatur oratio. Suſpicari autem licet, revera παμμιγές τε γὰρ ἦν ἤδη τὸ πλῆθος ſcriptum reliquiſſe Appianum, deinceps vero præſenti tempore uſum eſſe; (conf. Adnot. ad Pun. 387, 93.) unde fortaſſe librarii etiam priori illo loco ἐστὶν in ἦν mutandum putarunt.

L. 68. ταχυεργὸν Aug. cum H. Steph. *temerarium*, *levem*, *mobilem*, *inconſtantem.* Pun. 360, 74. erat genitiv. plur. ταχυέργων, tamquam a ſing. ταχύεργος. Et Civ. III. 418, 18. ταχυεργεῖς, a ſing. ταχυεργής. Quarum formarum nulla analogiæ adverſatur. De ſignificatione hujus vocab. dixi ad Pun. 342, 55. Eadem notione ipſum nomen ταχὺς quoque occurrit: Pun. 464, 47. ταχὺς καὶ κουφόνους. Maced. 530, 79. ταχὺς καὶ εὐμετάθετος.

L. 69. ἐπάγεται Reg. A. Aug. & Vratiſl. cum H. Steph.

L. 71. δέει τοῦ μὴ δικαίους πολέμους ἐνίους πεπολεμηκέναι. Intellige, δέει τοῦ πεπολεμηκέναι ἕνεκα. Pronomen vero ἐνίους poteſt quidem ad πολέμους referri: ſed rectius fortaſſe cum verbo πεπολεμηκέναι conjunctum intelligetur, ut tota phraſis idem valeat, ac ſi eſſet δέει ἐνίων τοῦ μὴ δικ. πολ. πεπολεμηκέναι ἕνεκα.

Pag. 343. *L.* 73. ἐξιὸν. Conſentit Vratiſl. *L.* 75. Quum vulgo eſſet ὡς ἔξοδον, MUSGRAVIUS ſuſpicatus erat ὡς ἐφόδιον.

CAP. CXXI. Lin. 78. πλῆθός τι. Sic & MUSGRAV. „πλῆθός τι vel πλῆθος τότε." *L.* 83. τέχνασμα τοῦτο ἐς τὴν τῶν ἀνδροφόνων σωτηρ. Perſpecte Gelenius: *hac arte conſulentes homicidarum incolumitati.*

Pag. 344. *CAP. CXXII. Lin.* 1 *ſq.* ἠμφιέσατο -- περιεσπάσατο. Temere MUSGRAV. ἀπημφιέσατο & περιεσπάσατο maluit. Notatur enim juvenilis levitas & inconſtantia Dolabellæ. Conf. Dion.

Pag. 345. XLIV. 22. Vellej. II. 58. *L.* 21. Σέξστον τε Πομπήϊον. Conf. ſupra, c. 105. extr. & Civ. IV. c. 83 ſq. *L.* 22. Καίσαρι περὶ τῆς δημοκρ. Quum abeſſet a Regiis præpoſitio, C. STEPHAN. in *Var. Lect.* monuerat: „forte Καίσαρι ὑπὲρ τῆς δημοκρ."

Pag. 346. *L.* 25. Καισήτιον. Vid. pag. 323, 47.

CAP. CXXIII. Lin. 37. αὐτό. Consentit Vratisl. Et sic emendaverat MUSGRAV. *L.* 38. καὶ οἴκτῳ τῆς πόλεως. Cohærent hæc cum illis *l.* 36. ἐλέῳ τε τῶν δεδρακότων. *L.* 39. εἰ καὶ τοὺς ὑπολοίπους. Intellige (ex verbis οἴκτῳ τῆς πόλεως, quæ præcesserunt) *cujus reipubl. sors miseranda utique foret, si reliquos etiam* &c. Pag. 346.

CAP. CXXIV. Lin. 50. In ἐπιῤῥέπουσαν, & mox in Δέκμον & ᾑρημένον, consentit Vratisl. *L.* 53 *sq.* πρὸς ἑαυτούς. Sic & MUSGRAV. emendaverat. *L.* 63. δοκιμάσηται. Inconsideratius *mendosa* lectio ex cod. Aug. in contextum nostrum recepta est. *Legendum* utique δοκιμάσητε, quod recte ex Regiis codicibus editum erat, cum quibus facit Vratisl. Pag. 347. Pag. 348.

CAP. CXXV. Lin. 80. ἐς τὸν Ἀντώνιον, *ad Antonium.* Sic edidi ex Aug. & Ven. Candidus, *in Antonii domum*; unde C. Stephanus ἐς τὸν Ἀντωνίου ediderat, qui de codicum Regiorum scriptura in Var. Lect. sic monuit: „erat, ἐς τὸν Κάτωνος." Cum Regiis erravit Vratisl. Pag. 349.

CAP. CXXVI. Lin. 86. ἀγχοτάτω. ἀγχιτάτω Vratisl. cum Reg. B. *L.* 90. εἰσήγαγε. Consentit Vratisl. Modo præcesserat ἐσαγαγὼν ἐς τ. π. Variationem autem in his formis ἐς & εἰς amare Scriptorem nostrum, jam sæpius vidimus.

CAP. CXXVII. Lin. 13. ὡς οὐδέ. ὡς δὲ Vratisl. cum Regiis. Pag. 351.
L. 18. ἐνδεξαμένη. Non video, cur ἐνδειξαμένη maluerit MUSGR. ἐνδεξαμένη idem est quod simplex verbum δεξαμένη, *admittens, amplectens.* cf. pag. sq. lin. 29.

L. 29 *sqq.* ἤτουν σφίσι ψῆφον ἀναδοθῆναι - - - ἐπιψηφισμένα ἄρχοντι ἤδη. Dedi hunc locum sicut consentientibus msptis editus erat, neque in distinctione orationis quidquam mutavi. Mihi vero hoc modo refingenda & distinguenda oratio videtur: ἤτουν σφίσι ψῆφον ἀναδοθῆναι περὶ τοῦ Καίσαρος, (conf. pag. 359, 51.) ἐπὶ ὅρκῳ, εἰ καθαρῶς ἐθέλουσι κρῖναι, μηδένα αὐτοῖς ἐπιθεάσαι τὰ ἐξ ἀνάγκης &c. Quod si verum est καὶ, quod post ἐπὶ ὅρκῳ vulgo legitur; intercidisse aliquid post verba ἐπὶ ὅρκῳ puto, quod cum καὶ - - - μηδένα αὐτοῖς ἐπιθέασαι fuerit conjunctum. Sententiam in vers. nostra expressi, quam ex parte Pag. 352.

Pag. 352. præiverat Gelenius, his verbis: *hoc dicto arrepto cæteri postulabant, ut suffragia ferrentur de existimatione Cæsaris, a juratis prius se sincere judicaturos; non obstante religione anteactorum, quæ necessitas expresserat.* &c. μηδένα, pro μηδὲν, MUSGRAVIO debeo, quemadmodum in Notis infra contextum monui. Idem Vir doctus recte etiam ad οἱ ἕτεροι (*lin.* 29.) adnotavit, „i. e. *Cæsaris inimici.*" Sed ἐπιθεάσαι nolim cum eodem in ἐπιθειάσαι mutatum: nam ἐπιθειάζειν est *Deorum fidem testari*; (vid. Annib. 298, 72. Civ. II. 220, 62.) ἐπιθεάζειν, *religionem injicere, Deorum iram imprecari, diris devovere.*

CAP. CXXVIII. Lin. 36. λόγων ὕλην οὐκ ἄπορον οὐδ᾽ ἀναμφίλογον, *satis copiosam in utramvis partem disputandi materiam.* Conf. pag. 359, 52 sqq. Hæc erit verior verborum illorum interpretatio, quam quæ in vers. latina a nobis posita est. Gelenius: *nec ignarus multam & certam materiam inde præberi sermonibus.* Mox, τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν, satis erat *consilium eorum* exponere; nec opus erat adjicere *callidum.*

Pag. 353. *L.* 42. σΊρατείαν Aug. & Vratisl. cum H. Steph. *L.* 51. καὶ δείξω. ὡς δείξω maluerat MUSGRAV. qua mutatione haud ægre caremus. Ostendit autem Antonius id, quod h. l. uno tantum verbo tangit, infra p. 360, 55 sqq. *L.* 54. προλάβοιτε. λάβοιτε, quod vulgo legebatur, in λάβητε mutatum voluit idem MUSGRAV.

Pag. 355. *CAP. CXXIX. Lin.* 77. λαβόντες - - ἀποφανεῖν. An λαβόντας - - ἀποφανῆναι. Sic Gelenius: *usuros beneficio populi & easdem dignitates mox recepturos.* *L.* 79. ἐπὶ τὰ νομικώτερον. Candidus, *legaliorem creationem.* Cf. l. 84. & p. præc. l. 70.

L. 85. ἤδεσαν ἐσομένους. ἐσομ. ἤδεσ. Vratisl. cum aliis.

Pag. 356. *CAP. CXXX. Lin.* 94. ὑπερεθίζων. ὑπερερεθίζων ex oper. err. in ed. 2. irrepsit. *L.* 98. γενομένη Aug. cum H. Steph.

Pag. 358. *CAP. CXXXI. Lin.* 26 *sq.* τὴν δὲ πόλιν τοὺς ὑπολοίπους αἰδούμεθα βλάψαι. Pro τὴν δὲ πόλιν MUSGRAV. repositum voluit τῶν δὲ πολιτῶν. Præter rationem. τὴν πόλιν βλάψαι τοὺς ὑπολοίπους, est, *civitatem* vel *rempubl. privare reliquis civibus.* Confer, quoad sententiam, p. 360, 63 sq. & 377, 47.

Eadem vero loquendi formula uſus eſt Noſter Annib. 263, 85. οὐκ ἠξίουν, ἐπὶ τοσαῖσδε συμφοραῖς ἄλλους τοσούσδε βλαβῆναι τὴν πόλιν· ubi recte Beraldus, *non eſſe rempubl. tot virorum jactura adfligendam.* Gelenius hoc loco, in quo verſamur, vim Græcæ dictionis non expreſſit: *veremur, ne ſuperſtes ei reſpublica detrimentum aliquod accipiat.* Pag. 358.

L. 31. οὐδὲ μόνους ἀντιλιθέναι. Verba illa οὐδὲ μόνους, cum Regiis & Edd. agnoſcit Vratisl. Itemque Candidus: *nec mihi nec vobis ſolis hoc velle ſufficiet, aut ſolis contradicere.* Rectius autem idem Cand. verbum ἀντιλιθέναι, *contradicere*, expoſuit, quam Gelenius, *aggredi.* Sic certe & Mithr. 724, 95. μηκέτι τοῖς ἐγνωσμένοις ἀντιλιθέναι, *non amplius contradicere*, vel *opponere te (debebas) decretis.*

Cap. CXXXII. Lin. 42. ἤσθην διαφόρω. Sic & Vratisl. Pag. 359.

L. 44 *ſq.* ἔγνω περισώζειν. Non video, quid voluerit *C. Stephanus*, quum duo iſta verba, ſicuti ex mſptis edita ſunt, ſic nude ſine ulla mutatione aut adnotatione *in Var. Lect.* repetiit. Quum vero *l.* 46. pariter περισώζειν vulgo legeretur, Musgravius priori hoc loco verbum illud delendum cenſuit; ita ut non niſi tria iſta verba, ἐπικρύπτων τὴν ἀνάγκην, in parentheſi poſita intelligeret.

L. 46. ὡς ἐν βαρυτάτῃ χάριτι περισώζων. Candidus: *neceſſitatem occulens, quaſi in re difficili ex gratia eos præſervaret.* Quidquid in ſuo exempl. legerit hic interpres, mihi ſeries & nexus orationis id requirere videbatur, ut h. l. vulgatum περισώζειν in περισώζων mutaretur, quod cum ἐπικρύπτων conjunctum intelligi debet.

L. 46 *ſq.* τὰ δὲ τῷ Καίσαρι πεπραγμένα κυροῦν συμβόλῳ, καὶ τὰ βεβουλευμένα συντελεῖν. In his verbis interpretandis incautius Gelenii ſecutus ſum verſionem, quam quidem mancam h. l. & parum utique adcuratam eſſe intelligo. Hoc autem dicit Appianus: (*conſtituit ſecum Antonius*) *acta Cæſaris ex pacto rata habere, & ea, quæ illi deliberata & propoſita fuiſſent, effecta dare:* συμβόλῳ dicit, id eſt, *ex pacto*, nempe cum amicis conjuratorum ineundo: nam hac una conditione conjuratis impunitatem concedere Antonius

Pag. 359. ſtatuit, conceſſitque, ſi ſibi viciſſim hoc daretur, ut acta deliberataque Cæſaris rata haberentur: vid. pag. 362, 90 ſqq. Tum vero diſerte non ſolum τὰ πεπραγμένα κυροῦν dicit, ſed etiam τὰ βεβουλευμένα συντελεῖν: conf. p. 362, 91. nempe ea quæ Cæſar nondum quidem perfecerat, ſed quæ meditatus erat & in Commentariis ſuis, tamquam etiamnum facienda, conſignaverat. In eamdem ſententiam rurſus pag. 363, 2 ſq. κύρια εἶναι, ait, τὰ πεπραγμένα αὐτῷ πάντα καὶ ἐγνωσμένα. De illis βεβουλευμένοις τῷ Καίσαρι confer potiſſimum Civ. III. 399, 94 ſqq.

Cap. CXXXIII. Lin. 51. ἀντ' ἐκείνων, ſcil. ἁμαρτόντων. Nec erat ſane, cur ἀντ' ἐκείνου repoſitum voluerit MUSGRAV.

Pag. 360. *L.* 55 *ſq.* Ὅσα δ' οὖν μηδὲ ἐπακούσεται ῥᾳδίως, ἐπισκέψασθε νῦν αὐτά. „Ferri non poteſt ἐπακούσεται. Nam quis eſt de quo, μηδὲ ἐπακούσεται ῥᾳδίως, dicitur? Gelenius horum verborum loco habet iſta, *nec recenſeri quidem facilia*: quum tamen hoc illis minime ſignificari poſſit. P. Candidus, *Quæ igitur minus audiſtis, perſcrutemini nunc.* Adjuvant autem hæc meam conjecturam, qua μηδὲ ἐπακούετε, vel potius μηδὲ ἀκούετε, repono." H. STEPHANUS. ἐπακούσεται in ἐπακούεται mutatum voluit MUSGRAV. At qui conferre voluerit id, quod ſupra p. 353, 51. prædixerat, is non dubitabit, verbum ἐπακούσεται h. l. eadem notione atque ὑπακούσεται eſſe accipiendum, aut potius in ὑπακούσεται refingendum. Nam manifeſte hæc verba Antonii ad illa ſuperiora referuntur. *Quænam autem & quanta ſint*, inquit, *ea, in quibus* (quemadmodum prædixi) *ne obtemperabitur quidem facile nobis*, *nunc conſiderate.* De eiſdem rebus rurſus deinde diſſerens, τούτων, inquit, οὐκ ἐφ' ἡμῖν ὄντων, προλέγω πάμπαν ἀπέχεσθαι, p. 362, 89.

L. 59. ἐπὶ δύσιν. Sic & MUSGRAV. repoſuit. *L.* 60. συνεστήσατο νόμοις &c. Commode fortaſſe poſt νόμοις inciſo diſtingueretur oratio, cujus hæc ſententia eſt: *quaſcunque gentes Cæſar - - vi & armis imperio noſtro ſubjecit, eas omnes ordinavit legibus, & gratiis beneficiiſque* (in fide erga nos) *confirmavit.* Quum in *Notis infra contextum* dicere vo-

ſuiſſem, *in hac regione aliquid turbatum videri;* operarum importunitate vocabulum *regione* in alium locum rejectum eſt. Pag. 360.

L. 62 *ſq.* εἰ μὴ πάντα ἐμπλῆσαι πολέμων ἐθέλετε. Perperam Gelenius: *etiamſi omnia bellis miſcere volueritis.* „ Potius dicendum erat ab interprete, *niſi omnia bellis miſcere vultis;* aut, magis ad verbum, *niſi omnia bellis implere vultis.*" H. Stephanus.

L. 63 *ſq.* „ Gelenius in ſua interpretatione totam hanc periodum omiſit, οἱ τῇ πατρίδι, ὡς ἀσθενεστάτῃ μάλιστα οὔσῃ, τοὺς ἐναγεῖς περισώζειν ἀξιοῦντε. Vix autem poſſum mihi perſuadere, eam illum ut mendoſam aut alioqui nimium ſibi obſcuram, prætermiſiſſe. Mihi enim nec obſcura nec mendoſa eſſe videtur. Niſi forte ſuſpicandum ſit deeſſe νῦν ante μάλιστα: & non fuiſſe dictum ἀσθενεστάτῃ μάλιστα, ſed νῦν μάλιστα. Alter quidem interpres, qui hunc præceſſit, ea minime præteriit, ſed infideliter (ut alia paſſim plurima) vertit. Hæc enim ſunt ejus verba, *qui patriæ maxime ægrotanti ob facinora nuper geſta ſalutem afferre cupitis.* Infidelis eſt, inquam, hæc interpretatio: ſi quidem fidelis ea dicenda eſt quam ſubjungam (ut certe hoc de ea teſtaturos puto qui Græca in lingua ſatis ſunt exercitati) hæc videlicet, *Qui patriæ, tanquam infirmiſſimæ* (vel, *maxime debili*, ſive *imbecilli*) *conſervare homines piaculares vultis.* Sed cohærentne iſta cum iis quæ proxime præcedunt? Cohærere nihil melius poteſt. Quum enim dixiſſet, *Quorum e numero quoſnam fore putatis qui patienter laturi ſint ſibi eripi quæ acceperunt? niſi omnia bellis implere vultis.* Quum (inquam) hæc dixiſſet, *niſi omnia bellis implere vultis:* ſubjungit, *vos qui patriæ conſervare vultis eos qui ſe ſcelere polluerunt*, vel *nefando ſcelere.* Quaſi dicat: Atqui hoc de vobis minime cuiquam credibile fuerit, vos videlicet omnia bellis velle implere, & in illis magnam hominum multitudinem amittere: quum patriæ contra veſtræ adeo vos moneat infirmitas, ex paucitate hominum, ut illi eos etiam conſervare velitis qui nefando ſcelere

Pag. 360. manus contaminarunt." H. STEPHANUS. Conf. p. 358, 26 ſq. & 377, 47.

L. 64 *ſqq.* Καὶ τὰ μὲν πορρ. Hæc in Aug. & Vratiſl. ſic diſtinguuntur: Καὶ τὰ μὲν πορρωτέρω, τοῖς τε δεινοῖς ἔτι καὶ τοῖς φόβοις ἀφεστηκότα, ἐάσω. In edit. 1. non niſi poſt ἀφεστηκότα inciſa erat oratio; H. Stephanus nullam plane diſtinctionem verbis interſeruit. Quorum verborum ſi ea eſſet ſententia, quam in lat. verſ. expreſſi; dicendum fuerat τῶν τε δεινῶν καὶ τῶν φόβων. In eam fere ſententiam Candidus: *& hæc quidem quæ a difficillimis & tremendis rebus longe abſunt, omittamus.* Magis vero a vi verborum, in quæ libri omnes conſentiunt, receſſit Gelenius: *Nihil dicam de longinquis, quos metus hactenus continuit in officio.* Perſpecte autem & vere, ſi quid video, ſententiam auctoris noſtri expreſſit FREINSHEMIUS, Suppl. Liv. CXVI. 81. *Sed reges & nationes, & unde longinquior eſt metus, mitto.* Scilicet, nullam mutationem aut vim verbis inferendo, hoc dici videtur: *ſed ea quidem, quæ quoad periculum metumque* (nobis imminentem) *longius remota ſunt, omittam.*

Pag. 361. *CAP. CXXXIV. Lin.* 80. ἐργάσεσθαι ex emend. H. Steph. eſt. In ἐργάσασθαι conſentit cum reliquis Vratiſl. Et ferri fortaſſe potuerat Aoriſtus, niſi & præcederet & ſequeretur futurum tempus. *L.* 83. „Cum nomine adject. ἄγνωστον nihil deeſſe, ſed relinqui ſubaudiendum γῆν, putandum eſt." H. STEPHANUS.

Pag. 362. *L.* 85. „Puto ἀνωμαλίαν de iis dici qui faciunt *quæ ſibi conſentanea non ſunt*, ſed potius *quæ inter ſe repugnant*: ut illa duo, quæ hic proponit, facere, eſt ſibi ipſi repugnare. Gelen. *iniquitatem*, P. Candidus *inconſtantiam*, vertit: quæ interpretatio altera tolerabilior videtur." H. STEPHAN.

L. 86. „Gelenius ἱερὸν ἄνδρα non eſt interpretatus *ſacrum virum*, ſed *pontificem*. Sic autem in fine pag. ſeq. Piſo, οἱ θέλειν με κωλύουσι τὸν ἀρχιερέα." H. STEPHANUS.

Ibid. ἀγηγερμένης. „Videri poſſet P. Candidus aliud legiſſe quam ἐγηγερμένης, quippe qui vertat, *ſenatu convocato.* Immo vero ne dubitandum quidem puto quin legerit ἀγηγερμένης,

μένης, & quin ita legi debeat. Sed malim *senatu congregato*, Pag. 362.
vel, *senatu coacto*. At vero apud Gelenium habemus *senatu inspectante*, quod (etiamsi verum sit) nescio unde habeat: sicut nec unde vocem *senatores*." IDEM STEPH. ἀγηγερμένης MUSGRAVIUS etiam reposuit.

CAP. CXXXV. Lin. 5. προστεθῆναι recte Aug. & Vratisl. Pag. 363.
cum H. Steph. Et Candidus, *ut hoc etiam adderetur*.

L. 12. ἀποικίας. In ἐποικίας consentit Vratisl. cum ceteris.

L. 17. οὐ πειθόμενον. Consentit idem Vratisl. *L.* 32. τῶν Pag. 364.
τι καὶ ἐλπ. Sic & MUSGRAV. correxit.

CAP. CXXXVII. Lin. 42. ὡς ἐπὶ κρημνὸν, *tamquam in locum* Pag. 365.
praeruptum, i. e. *munitum*. Pro quo Civ. III. p. 412, 23 sq. est ὡς ἐς ἀκρόπολιν ἐχθροί. *L.* 53. τὸ Κίννα πάθος. Conf. supra cap. 126.

L. 46. „His verbis, καὶ ἐς αἰτίαν ἀπορίας εἰρήνης ἀσφαλοῦς, aliquis primo aspectu vix credat respondere ista Gelenii, *pacis turbatores*. Nam, praeterquam quod illud ἀσφαλοῦς omittitur, possint certe illa Graeca verba dici etiam de quopiam qui pacis turbator haud vocari queat, quum per eum steterit quo minus pax ulla facta sit: tantum abest ut pacem turbaverit. Ideo magis consultum videtur, Graecis verbis insistendo, reddere pluribus verbis, *& per quos fiat ut pace firma & stabili careamus*. Fateor interim, posse haec ita etiam accipi, ut dicantur Brutus & Cassius ac caeteri turbasse pacem, quae alioqui firma futura erat. Atque huc facit objectio illa, pag. seq. [p. 368, 87.] ἀλλὰ τίς, φασὶν, ἔτι ὅρκος ἐς ἀσφάλειαν εἰρήνης ἂν γένοιτο;" H. STEPHANUS. Respicitur ad illa verba Antonii, p. 356, 99. δυσεύρετον γὰρ ἤδη τὸ ἀσφαλὲς αὐτῆς (τῆς εἰρήνης) &c. & ad Lepidi verba pag. 357, 21 sqq. Neque adeo opus erat, ut solicitaret hunc locum MUSGRAVIUS, qui pro ἀπορίας fortasse ἐπηρείας legendum censuit, & conferre jussit pag. 426, 37. ubi vocabulo ἐπήρεια usus est Appianus.

L. 47. Quum vulgo in edd. (sicut & in Vratisl.) jungerentur verba εἰπεῖν ἐν ὑμῖν, & post ὑμῖν incisa esset oratio; monuit H.STEPH. in *Adnot.* „Malim ita interpungere, ἃ δὴ περὶ τούτων

ἔχομεν εἰπεῖν, ἐν ὑμῖν ἐροῦμεν." Et eodem modo orationem diſtinxit Aug.

Pag. 365. *L.* 47 *ſq.* μεθ' ὧν καὶ τἄλλα *&c.* „Scriptum fortaſſe fuit, τἄλλα τὰ τῶν δημοκρατουμένων πράξομεν. At P. Candidus vel aliam ſequutus lectionem videtur, videlicet ἐπράξαμεν, non πράξομεν: vel ejus interpretatio depravata fuiſſe. Hanc enim apud eum habemus, *cum quibus & alia quæ ad popularem ſtatum pertinebant conſuluimus.* Dicendum enim alioqui erat, *cum quibus & alia quæ ad pop. ſtatum pertinebunt conſulemus.*" H. STEPHANUS.

Pag. 366. *L.* 53. εἰκότως αὐτῷ δεδιότι. „Quomodo *rationi conſentaneum* hoc δεδιότι eſſe dicemus? At δεδίττοντι tale videri poſſit, meo quidem judicio. Habet autem hoc verbum contrariam illi ſignificationem: quum δεδίττοντι ſit *metum incutienti*, *ut* δεδιότι eſt *metuenti.*" H. STEPHANUS. At *merito* ſane de incolumitate ſua *metuerat Cæſar*, qui arma patriæ intulerat, & tot nobiles viros libertatem remque publicam tuentes interfecerat. *Juravimus* autem ei, ait, quoniam ſupremam *poteſtatem* in manibus habebat; adeoque neceſſitate *coacti* juravimus: (cf. pag. ſq. l. 77 ſqq.) ſed non niſi *veniam præteritorum* juravimus; non impunitatem eorum quæ porro etiam ad opprimendam rempublicam eſſet moliturus. conf. init. cap. ſq.

Pag. 367. *Cap. CXXXVIII. Lin.* 76. Πότεροι οὖν ἐς τοὺς ἀσύλους. Sic & Vratisl. ignorans conjunct. καὶ.

L. 80 *ſq.* τὴν δὲ τῶν δημάρχων ἀρχὴν οὐχ ἱερὰν καὶ ἄσυλον οἱ πατ. ἡμ. „Perſuaſum habeo, poſt ἱερὰν καὶ ἄσυλον deeſſe hæc verba, οὐκ ἐροῦμεν, ἣν *&c.* aut alia ejuſmodi: ut ita ſcribatur hic locus, τὴν δὲ τῶν δημάρχων ἀρχὴν ἱερὰν καὶ ἄσυλον οὐκ ἐροῦμεν (vel οὐχ ἱερὰν καὶ ἄσυλον ἐροῦμεν) ἣν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν δημοκρ. &c. Alioqui certe ex accuſativis faciendi eſſent nominativi, ſicut in priori habemus membro nominativos. Verum & ita caſus mutando, illa particula ἣν inſerenda eſſet: hoc modo, ἡ δὲ τῶν δημάρχων ἀρχὴ οὐχ ἱερὰ καὶ ἄσυλος, ἣν οἱ πατ." H. STEPHANUS. Ferri tamen vulgata lectio, abſque additamento H. Stephani, poſſe videtur. *Neque verum eſt*, inquit, *a patribus noſtris tribunitiam poteſtatem &c.*

L. 82. „Non dubium eſt, quin ἐπειράσαντο mutari in ἐπηράσαντο debeat. Sunt autem obſervanda hæc verba, χωρὶς ἀνάγκης, quæ per antitheſin ponuntur: quum in priore membro dictum ſit contra, οὐχ ἑκόντες, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης." H. Steph. Pag. 367.

L. 84. ταμιεῖα. Conſentit Vratisl. *L.* 85. τῶν ἀψαύστων καὶ ἐπαράτων ἐκίνει χρημάτων. Conf. p. 230, 41. In marg. cod. Reg. B. manu Guil. Budæi notatum eſt: Γρ'. ἀθίκτων χρημάτων, προσήψατο. Hanc lectionem cum Reg. A. & Edd. ſolam habet Vratisl. Pag 368.

Cap. CXXXIX. Lin. 91. πρὸς τύραννον. Conſentit Vratisl.

Cap. CXL. Lin. 1 *ſqq.* χρὴ δὲ ὑμᾶς, τὰ εἰκότα τιμωμένους τε *&c.* „Debuit Gelenius dicere potius, *Par eſt enim, ut qui æquo honore &c*: nam & hìc particula δὲ rationem reddit. Male autem τὰ ἴσα jungit cum præcedentibus, quod ad ſequentia pertinet: [At τὰ ἴσα non cum præcedd. conjunxit Gelenius, reddens, *eumdem quoque affectum rependatis patriæ.*] male etiam patriæ mentionem inter præcedentia omittit. Sunt & alia quæ in hujus loci interpretatione deſiderans, ita malim eum reddere: *Oportet enim ut vos, qui quantum par eſt honoris aliaque a patria conſequimini, eam, vos emittentem, non minore viciſſim honore afficiatis.* At Gelenius ita: *Cæterum par eſt, ut qui æquo honore eſtis & haberi vultis cum reliquis, eumdem quoque affectum rependatis patriæ.* In qua interpretatione, putavit ſe his verbis, *& haberi vultis*, exprimere hæc, καὶ περιποιουμένους: quaſi patria honorem ſeu honorarium ipſis non daret, niſi id ab ea contendentibus. Verum minus eſſet patriæ beneficium: ut omittam, aliquid coactum habere iſtam hujus participii interpretationem. At hoc de mea dici non poteſt: quam ut adjuvarem, addidi vocem *aliaque*; verum huic loco tam convenientem, ut etiam multis videri omiſſa poſſit: tanquam ita ſcripſerit Appianus, τὰ εἰκότα τιμωμένους τε καὶ ἄλλα περιποιουμένους ἐκ τῆς πατρίδος: niſi quis malit τἄλλα, quod reddatur *cætera.*" H. Stephanus. At non video, cur adjectum vocab. τἄλλα velimus; quandoquidem accuſativus τὰ εἰκότα pariter ad περιποιουμένους atque ad τιμωμένους poſſit referri, Pag. 369.

Pag. 369. referendusque videatur. In vers. nostra lat. pro *quod aequum est rependatis*, poterat poni, *paria rependatis.*

L. 3. τὰ ἴσα τὴν ἐκπέμπουσαν ἀντιγεραίρειν. „ Interpunge post ἴσα, [puto, *ante* ἴσα scribere voluisse Stephanum :] ne, cum Gelenio, præcedentibus jungas quod ad sequentia pertinet, uti monui in annot. præcedente : sicut & de voce ἐκπέμπουσαν ab eo prætermissa. Dicuntur autem hæc (sicut & p. 539. [421, 54.] οἱ μὲν γὰρ ἐκπέμψουσιν, ἂν σωφρονῶσι, τὸν δῆμον ἐπὶ τὰς ἀποικίας) de communi patria, Roma videlicet, emittente illos in ea loca ubi sedes suas posituri erant, agros sibi ab ea donatos possidentes. Atque hoc vocat οἰκίζειν sive συνοικίζειν, in hac ipsa pagina. Nam circa ejus medium [p. 370, 18.] dicit, καὶ ἐς τὸ μέρος (videlicet τῆς γῆς) ᾤκιζον τοὺς ἐστρατευμένους. Ubi Gelen. vertit *deducere colonos futuros*; P. Candidus, *jussit incolere eos :* & paulo post, ὑμᾶς συνῴκιζεν, [lin. 21.] *vos in colonias deducebat*; at ille alter interpres, *incolatum habere voluit.* Quinetiam in fine pag. præc. [p. 368, 96.] dictum de iisdem fuit, τῶν ᾠκισμένων ἢ οἰκισθησομένων : ubi Gelenius *deductos aut deducendos* dicit ; alter, *incolentes vel incolatum habituros.* Atque ut συνῴκιζεν in eo quem modo attuli loco habemus, sic etiam συνοικισμὸν, p. 517. [371, 47.] Jam vero & ἀποικίας suas habere dicebantur qui ita συνῳκίζοντο, sive ᾠκίζοντο. Legitur enim pag. 536. [416, 75.] μηδ᾽ ὅσοι καταδεχθέντες εἰς τὰς ἀποικίας ἐπιμένουσι τῇ πόλει. Et 539. [421, 54.] circa principium, ἐμπέμψουσι τὸν δῆμον ἐπὶ τὰς ἀποικίας. Et 533. [408, 44 sq.] οἱ δὲ τῷ Καίσαρι στρατευσάμενοί τε καὶ ἐς κληρουχίας διῃρημένοι συνέτρεχον ἐκ τῶν ἀποικιῶν. Verum & ἀποικίδας πόλεις legimus in fine pag. 546. [437, 36 sq.] ἤδη πολλοὺς περιέπεμπεν ἔς τε τὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀποικίδας πόλεις· loquitur autem de Octavio. Præterea in loco illo pag. 533. observa etiam κληρουχίας eadem de re dici, sicut & in fine pag. 515. [368, 95.] ταῖς κληρουχίαις, & pag. 517. [372, 62.] τὴν κληρουχίαν. Cæterum de hoc etiam monebo lectorem, quum dicitur initio hujus paginæ, [eo ipso loco, in quo nunc versamur,] τὰ ἴσα τὴν ἐκπέμπουσαν ἀντιγεραίρειν, perinde esse acsi diceretur, τὰ ἴσα αὐτὴν (videlicet τὴν πατρίδα) ἀντιγεραίρειν, τὴν

ἐκπέμπουσαν ἐς γῆν ἢ τιμᾶσθε ὑπ' αὐτῆς, vel, εἰς κληρουχίας, (ut in fine pag. præc. [368, 95.] habuimus ταῖς κληρουχίαις) αἷς, ὥσπερ ἀριστείοις, ὑμᾶς τιμᾷ. Ita enim ἀριστεῖα dici videmus in hac pag. [l. 12.] non procul ab eo de quo agitur loco." H. STEPH. Pag. 369.

At mihi quidem perſpicuum videtur, verbum ἐκπέμπουσαν h. l. non intelligendum eſſe ἐκπεμπ. ἐς ἀποικίας, ſed ἐκπεμ. ἐς στρατείαν ἐπὶ Κελτοὺς ὑπὸ Καίσαρος. Atque id ſtatim verba proxime ſequentia indicant: ὑμᾶς δ' ὁ δῆμος ἔδωκεν ἐπὶ Κελτοὺς καὶ Βρετανοὺς τῷ Καίσαρι. Ubi conjunctio δὲ in cauſali notione accipienda eſt, idemque quod γὰρ valet: *populus enim vos Cæſari adtribuit* (ad bellum) *adverſus Gallos Britannoſque* (gerendum.) Notum eſt autem, atque etiam diſerte Appianus cap. 13. p. 191. docuerat, *a populo* Galliam Cæſari & quatuor legiones olim fuiſſe decretas. Atque eodem modo accipienda puto verba, quæ paulo inferius p. 371, 35. legimus, quæ mendoſa H. Stephanus (ut mox videbimus) judicaverat, τῶν ἐπὶ Κελτοὺς ὑμᾶς αὐτῷ Καίσαρι στρατευσάντων, ubi στρατεύειν activa notione ſumitur, *eorum qui vos ipſi Cæſari, ut ei militaretis, adtribuerunt.* Atque eodem modo Caſſius, in oratione ad milites, Civ. IV. c. 98. p. 656. *neque vero*, ait, *ſi qui veſtrûm ſub Cæſare olim ſtipendia fecerunt, ea nunc cogitatio movere vos debet. Etenim tunc quoque non Cæſari militavimus, ſed patriæ.*

CAP. CXLI. Lin. 35. „Aperte mendoſa eſt hæc lectio, τῶν ἐπὶ Κελτοὺς ὑμᾶς αὐτῷ Καίσαρι στρατευσάντων. Sed non minus aperta eſt (meo quidem judicio) ejus emendatio: ſi videlicet ſcribatur, τῶν ἐπὶ Κελτοὺς, ὥσπερ ὑμᾶς, [ὥσπερ ὑμεῖς, ſcribere voluiſſe videtur,] αὐτῷ Καίσαρι στρατευσάντων. Gelenius a me diſſentire non videtur, quum vertit, *ſociorum expeditionis Gallicæ.* At P. Candidus ita reddit hunc locum, ut, quid ſibi velit, vix quiſquam intellecturus ſit: tantum abeſt ut quam ſequutus ſit lectionem, poſſit animadvertere. Hæc enim ſunt ejus verba, *eorum videlicet qui vos ſupra Celtas Cæſaris militiæ conjunxerunt.*" H. STEPHANUS. Quin potius τῶν ὑμᾶς στρατευσάντων nil aliud videtur eſſe, niſi ὑμᾶς Pag. 371.

Pag. 371. ἐκπεμψάντων ἐς στρατείαν. Confer quæ paulo ante monuimus ad p. 369, 3.

L. 10. ἐποίουν τοῖς ὁμοεθνέσι. Confentit Vratisl.

Pag. 372. L. 56 *fq.* „Agnofcit προεκινδυνεύσαμεν & P. Candidus: Gelenius tamen legit προεκινδύνευσαν. Sed ferri poteft προεκινδυνεύσαμεν, etiamfi jam feipfum & Caffium nominaverat: tanquam diceret, οὐχ οἵδε πάντες οἳ τῆς ὑμετέρας ἐλευθερίας μεθ' ἡμῶν προεκινδύνευσαν." H. STEPHANUS.

L. 59 *fq.* οἷς τὴν τιμὴν *&c.* MUSGRAVIUS aut deletum voluit οἷς, aut in ὅτι vel in οἳ mutatum, & præterea pronom. ἡμεῖς *l.* 60. juffit delere. Mihi nihil novandum videtur. οἷς (intell. ὁμοεθνέσι,) τοῖς ἀφῃρημένοις (τὴν γῆν,) ἡμεῖς ἀποδώσομεν τὴν τιμὴν τῆσδε τῆς γῆς.

Pag. 374. *CAP. CXLIII. Lin.* 91. ἔθος γάρ τι Vratisl. cum Aug.

L. 96. Quum vulgo effet, ἐπεὶ καὶ Πείσωνος, MUSGRAVIUS ἔπειτα Πείσωνος repofitum voluerat.

Pag. 375. *L.* 5 *fq.* ἦν γὰρ δὴ (ὁ Αντώνιος) Καίσαρι κατὰ μητέρα συγγενής. Sic utique legendum pro mendofo κατὰ μέρη, quod haud dubie ex fcripturæ compendio perperam accepto ortum eft. Mater Antonii Julia fuit, & avunculus ejus (θεῖος πρὸς μητρὸς, ut ait Plut. in Ant. p. 924.) L. Cæfar. Conf. Dion. XLVII. 6. Vellej. II. 67. Adde Noftrum Civ. V. 796, 4 fq. Civ. IV. 546, 44. & p. 579, 16 fq.

Pag. 376. *CAP. CXLIV. Lin.* 29. ὑμεῖς ἡμῶν recte Vratisl. cum aliis.

Pag. 377. *CAP. CXLV. Lin.* 34. Verbum εἶναι, poft ἐξώλεις, agnofcit Vratisl. cum Regiis. *L.* 41. ἐπικαταψήχων cum Aug. dedit idem Vratisl. *L.* 45 *fq.* τὰ μέλλοντα, intell. μᾶλλον, nifi pro μεγάλων malis μειζόνων. Sed in μεγάλων confentiunt libri.

Pag. 379. *CAP. CXLVI. Lin.* 71. συνωδύρατο. Malim revocatum imperfectum συνωδύρετο, quod etiam dat Vratisl. cum Regiis & Edd. *L.* 76. C. STEPH. *in Var. Lect.* „lege εὖ ποιήσεις." Et fic ded. Reg. A. & Aug. cum H. Steph. *L.* 77. Ἐμὲ δὲ καὶ τούσδε *&c. Men' fervaffe, ut effent qui me perderent.* — „Carmen ex Pacuvii Tragœdia, cui titulus: Armorum judicium." P. CANDIDUS, *ad marg. verf. lat.*

L. 78. οὐκ ἔφερεν ἔτι recte Aug. Sic pag. sq. lin. 92. οὐκέτι ἐνεγκών. *Pag.* 379.

CAP. CXLVII. Lin. 88. ἐπὶ λέχους. Consentit Vratisl. *Pag.* 380.

CAP. CXLVIII. Lin. 12 *sq.* τὴν πομπὴν δαψιλεστάτην οὖσαν. *Pag.* 381. (*funeris*) *pompam splendidissimam.* Nec vero opus erat, particulam *quamvis* cum Gelenio interserere.

CAP. CXLIX. Lin. 27. Ἀνθεστηριῶνος μάλιστα μέσου. De Codice *Reg. C.* quem ad h. l. & saepius deinceps citavi, dixi in Praefat. huic volumini praemissa. Eadem autem duo verba, μάλιστα μέσου, quae aberant vulgo ab Editis, exhiberi etiam in Cod. Reg. mspto, *Num.* MDCLXXII, monuit me doctissimus Academiae Inscript, Socius DE SAINTECROIX; qui, quum olim eruditum opus elaboraret de aestimanda fide Scriptorum qui Alexandri M. res gestas illustrarunt, Codice illo in Bibliotheca Regia erat usus. Nempe in illo Volumine, plurima Plutarchi Scripta complexo, quoniam post Plutarchi Vitas Alexandri & Caesaris desideratur vulgo ejusdem Scriptoris *Comparatio Alexandri & Caesaris*, inserta sunt postrema haec capita libri II. Appiani de Bellis Civilibus, in quibus Scriptor Noster historiam Caesaris Comparatione inter hunc & Alexandrum instituta concludit. *Pag.* 382.

L. 43. τῆς θαλάσσης ἀνακοπείσης, *repercusso mari.* Sic fere etiam Josephus Antiquit. Jud. II. 16, 5. transitum hunc Alexandri M. per Pamphylium mare cum transitu Israëlitarum per mare Rubrum conferens, τοῖς περὶ τὸν Ἀλέξανδρον, ait, - - - ὑπεχώρησε τὸ Παμφύλων πέλαγος, καὶ ὁδὸν ἄλλην οὐκ ἔχουσι παρέσχε τὴν δι' αὐτοῦ, &c. Ad quem locum HUDSONUS: „Ita visum est etiam Appiano de B. C. lib. II. & Arriano de Exped. Alex. lib. II. Sed error revincitur ex Strabone lib. XIV. pag. 666. (qui scribit Alexandrum maris aestu observato exercitum transmisisse &c.) & ex Artemone in prima Senecae Suasoria, & Plut. in vita Alex. p. 674." Cf. Plut. ib. p. 673. *Pag.* 383. *Pag.* 384.

L. 53. In δόξασαν, quod ad Ἑλλάδα refertur, consentit Vratisl.

CAP. CL. Lin. 76. μόνην ἐκ διαστήματος ἀνίσχων τὴν ἀναπνοήν. *Pag.* 385. Suspicari quis possit, ἀνίσχων τὴν κεφαλὴν ἐς ἀναπνοήν. Sed nil variant codices. Itaque, si vera lectio est, metonymice intel.

Pag. 386. ligendum erit vocab. ἀναπνοήν. *L.* 85. τοῦ σ?ρατοῦ. Confentit Vratisl.

Pag. 387. *CAP. CLI. Lin.* 5. ἐκ Διὸς ἥσ?ην. Sic & Vratisl.

Pag. 388. *CAP. CLII. Lin.* 27 *fq.* Quum περιφόβου γε ὄντος vulgo legeretur, MUSGRAVIUS περιφόβου γεγονότος repofitum voluerat.

L. 34. Πειθαγόρας. Vide mox *l.* 40. Conf. Arrian. VII. 18.

Pag. 389. *L.* 38. ἐπιβουλὴ γένοιτο. Vratisl. cum aliis.

CAP. CLIII. Lin. 49. ἐνδοὺς. Sic & MUSGRAV. correxit.

Pag. 390. *L.* 55. Μάντις ἄρισ?ος ὅσ?ις εἰκάζει καλῶς. Euripidi jambum hunc tribuit Plutarch. de Oraculor. defectu, & Arrian. Exped. Alex. VII. 16. Sed ut metro conftet ratio, recte apud hunc Μάντις δ' ἄρισ?ος &c. legitur, quemadmodum apud Cic. ad Attic. VII. 13. Latine eumdem verfum Cicero expreffit de Divin. II. 5.

L. 62 *fq.* ἐπὶ ποταμὸν Παλλακόπ?αν. Sic & Vratisl. Vide Arrian. VII. 21. De fluvio ifto, vel potius foffa ex Euphrate ducta, pluribus egit Jac. Gronovius, fingulari Exercitatione *de Foffa ex Euphrate*, quam editioni fuæ Arriani de Exped. Alexandri M. adjecit. *L.* 64 *fq.* κωλύει τὴν Ἀσσυρίδα γῆν ἄρδειν καὶ ἐπιπλέειν, *impedit, quo minus Affyria regio irrigari & navigari poffit.* Scilicet, ob foffam iftam æftivo tempore ita rara fit aqua in alveo Euphratis, ut nec navigari fluvius poffit, nec ex eo campi poffint irrigari. Conf. Strab. XVI. 740 fq. Verbo eamdem rem tetigit Nofter, Syr. p. 620, 28 fq. Pro ἐπιπλέειν repofitum περιπλεῖν voluerat MUSGRAV.

L. 65 *fq.* ἐπινοοῦντα δὴ - - καὶ ἐπὶ τοῦτο ἐκπλέοντα. Ante ἐπινοοῦντα per errorem punctum majus irrepfit, pro minori interpunctione, quam recte hîc dederant fuperiores editiones. Sufpenfa autem videri præcedens oratio poteft; quum nominativi ἐσελθὼν & πλέων (*l.* 61 *fq.*) nihil habeant confequens, quo fecundum grammaticam rationem apte referantur. Et commodius utique magifque perfpicuo nexu procederet oratio, fi paulo ante, pro ἐσελθὼν & πλέων, ἐσελθόντα & πλέοντα legeretur. Neque tamen vel intercidiffe quidquam, (quæ fortaffe fufpicio oboriri alicui poterat) vel mutandum effe, mihi videtur. Nam quoad fententiam manifefte hæc verba,

ἐπινοοῦντα δὴ - - καὶ ἐπὶ τοῦτο ἐκπλέοντα cohærent cum illis ἐσελθών γε μὴν καὶ πλέων κατὰ τὸν Εὐφράτην: *Postquam vero intraverat, flumine deinde Euphrate vectus, - - cogitans scilicet munire fluvium, & eam ob causam enavigans ex urbe, dicitur cavillatus esse in Chaldæos.* Sed quod ad rationem grammaticam adtinet, in verborum constructione ἀνακολουθία hæc est, ut ad illos nominativos ἐπελθὼν & πλέων, qui conveniebant cum præced. ὁρῶν, inferatur deinde verbum φασὶν, quod accusativum postulabat. Mollitur autem (sicuti in hoc genere, optimis Scriptoribus frequentato, fieri solet) ἀνακολουθίας hujus offensio per interjectam parenthesin, ὃς τὸν Εὐφράτην &c. & ipse transitus ad diversam constructionem munitur planiorque redditur inserta partic. δὴ, quam opportune (*l.* 65.) obtulit cod. Reg. C. pro δὲ, quæ vulgo hic legebatur. ἐπὶ τοῦτο (*l.* 66.) pro vulg. ἐπὶ τοῦτον restituendum esse, præclare etiam MUSGRAV. viderat. *Pag.* 390.

CAP. CLIV. Lin. 80. μετεωρολόγοι. Articulum οἱ præpositum volebat MUSGRAV. *Pag.* 391.

ADNOTATIONES

AD APPIANI LIB. III.

DE BELLIS CIVILIBUS.

CAP. II. Lin. 10. ἐπεψηφισμ. ἀμνηστίας recte Reg. B. & Aug. *Pag.* 393.

L. 13. Ἀμάτιος ἦν ὁ Ψευδομάριος. Vide Liv. Epit. CXVI. Cic. Att. XII. 49. & XIV. 6. 7. 8. & Or. Phil. I. 2. *Herophilum* ei nomen fuisse ait Valer. Max. IX. 15, 2. *L.* 23. Τίλλιος δὲ Κίμβερ. Vide ad p. 331, 79. *L.* 28. ὑπέμενον ἐν ἄστει ὑπ' ἀνάγκης. Defectam esse vulgo orationem, satis patebat, etiamsi lacunam vacuo relicto spatio non manifeste proderet codex Reg. B. Unde Car. Stephanus asterisco etiam notaverat hunc locum. Nec vero difficile erat, sententiam eorum quæ interciderunt perspicere. Verba autem verisimile utique est *Pag.* 394.

Pag. 394. incepiſſe a ſyllaba ὑπ, a qua ad ſequentia verba ὑπ' ἀνάγκης, quæ ab eadem ſyllaba incipiunt, aberravit librarius. Itaque verbo ὑπομένειν h. l. uſum eſſe Appianum mihi perſuaſi, quo & alibi eadem notione uſum reperio. Annibal. 302, 33 ſq. τοὺς ὑπομένειν ἀξιοῦντας, *qui manere, quam proficiſci, malebant.* Civ. V. 782, 62. τῇ Ἀντωνίου γνώμῃ ὑπομεμενηκώς, *in Antonii ſententia permanens.* Pro verbis autem ἐν ἄστει ſi quis τῇ πόλει malit, ipſius etiam Appiani auctoritate poterit niti: ſic enim ille, Civ. IV. 534, 49 ſq. Λέπιδον - - τῇ πόλει διὰ τὰς ἐν αὐτῇ χρείας ὑπομένειν. Non ſatisfacere autem videtur medela, quam huic loco adferre MUSGRAVIUS tentaverat, ita legens: „ἔτι δὲ ὄντες ἀστικοὶ στρατηγοὶ, ὑπ' ἀνάγκης καὶ οἴδε διατάγμασιν" &c. Pro ὑπ' ἀνάγκης perperam Aug. ὑπ' ἀνάγκῃ habet. conf. p. 400, 18 ſqq.

Pag. 395. *CAP. III. Lin.* 40. τοῦ Ἀματίου στρατιῶται. Rectius haud dubie τοῦ Αμ. στασιῶται legeretur: *adſeclæ Amatii.*

Pag. 396. *CAP. IV. Lin.* 58. ἐξ ἀῤῥήτου εὐνοίας. Candidus, *inſigne*
Pag. 397. *odium ex magna populi benevolentia.* *L.* 65. μυριάδας Ἀττικῶν δραχμῶν πεντακισχιλίας. Perperam Gelenius, *quingenties ſeſtertiûm* poſuit: rectius Freinsh. CXVII. 7. *bis millies.*

L. 69. μετὰ προθυμίας ἐξεδέχετο. Candidus: *facile* conceſſit. Pro μετὰ τοῦτον, quod mendoſe vulgo legebatur, ingenioſe MUSGRAV. μετὰ κρότου reponendum ſuſpicatus erat.

Pag. 398. *L.* 78. διὰ σφᾶς. Probam hanc lectionem (ex Cod. Reg. B.) retulit Guil. Budæus in Comment. Gr. Ling. p. 426. ad verbum περιΐστημι. In eodem tamen Codice Reg. B. veræ iſti lectioni (ab eodem, ut videtur, Budæo) ſuperſcripta eſt altera lectio διασαφῶς, quam Reg. A. dabat. διασαφῶς ex διὰ ταῦτα σαφῶς corruptum eſſe, ſuſpicatus erat MUSGRAV.

CAP. V. Lin. 93 *ſq.* Ἐψηφισμένον. Non ſolicitanda hæc lectio. Jam ſæpius ejuſmodi nominativum participii abſolute poſitum obſervavimus.

Pag. 400. *CAP. VI. Lin.* 19. οὔπω Reg. A. Aug. Cand. & MUSGRAV. Conf. p. 394, 24 ſqq.

Pag. 402. *CAP. VII. Lin.* 45. οὐδενὶ, ἔφη. οὐδὲν, ἔφη edit. 1. mendoſe.

L. 58. τὰς φυλάς. Sic & MUSGRAV. *Pag.* 402.

CAP. VIII. Lin. 68. γυμνῆς στρατοῦ. Cf. ea quæ continuo ſequuntur. Tam frequenter autem jam vocabula iſta, στρατὸς & στρατηγὸς, inter ſe commutata a librariis vidimus, ut nullo modo dubitare debuerim vel invitis mſptis noſtris verum reponere. *L.* 69 *ſq.* τὸν ἐν αὐτῇ στρατὸν. „ τὸν ἐν τῇ Συρίᾳ στρατὸν. Vox Συρίᾳ a ſeq. στρατὸν abſorpta eſt." MUSGR. Mire. Quin potius ἐν αὐτῇ, intell. Μακεδονίᾳ, in qua qui fuerat exercitus, ad Parthicum bellum erat deſtinatus, adeoque Dolabellæ adtributus. Cf. p. 427, 53 ſqq. & 445, 63 ſqq. *Pag.* 403.

CAP. IX. Lin. 86. παρὰ τοῦ στρατοῦ τις. Quum in Reg. B. mendoſe eſſet παρὰ τοῦ στρατιοῦ τις, in margine (Guil. Budæi, ut videtur, manu) ſcriptum eſt παρὰ τοῖς στρατιώταις. *Pag.* 404.

L. 87. ἐγίγνετο. Non Cæſari, ſed militibus, proprietatem verbi ſi ſpectes, ἐνεγίγνετο εὔνοια: Cæſari ἐγίγνετο εὔνοια παρὰ τοῦ στρατοῦ. Fortaſſe tamen teneri etiam ἐνεγίγνετο potuerat, quod interdum pro ſimplici ἐγίγνετο, interdum etiam pro προσεγίγνετο uſurpatum reperitur. *L.* 90. παρ' αὐτῷ Aug. Et ſic repoſuit etiam MUSGRAV.

CAP. X. Lin. 96. οἱ φίλοι ἐκ Ῥώμης. Si intelligendi ſunt amici qui ex Urbe ad eum ſcripſerunt; mirum videri poteſt quod ſequitur, καὶ ὅτε μάθοι *&c.* Sed in ipſa etiam Urbe ſtatim neſciebatur, privato ne paucorum, an de communi ſenatus conſilio cædes eſſet patrata. Quod ſi ergo, ut conſentaneum eſt, e veſtigio ſtatim nuncium Cæſari miſerunt amici, nihil etiam tum certi de hac re illi ſignificare potuerant. *Pag.* 405.

CAP. XI. Lin. 27. ὁ δὲ οὐκ ἐπέλαβεν, ἀλλὰ καὶ *&c.* *Cæſar Octavianus* quidem vulgo adpellatus eſt: (vide Dion. XLVI. 47.) ſed hoc dicit Appianus, *ipſum ſe jam non amplius Octavium aut Octavianum, Octavii filium, ſed conſtanter Cæſarem, Cæſaris filium, adpellaſſe.* Conf. Spanhem. de Uſu Numiſm. Diſſert. X. T. II. p. 81. Attamen in Edicto Triumvirorum Civ. IV. cap. 8. *Octavium Cæſarem* ſeſe adpellat. *Pag.* 407.

CAP. XIII. Lin. 76. ἀνάξιος. An ἀντάξιος? *L.* 78. ὥσπερ ἐς τὴν Θέτιν. Forſan, ὥσπερ ἐκεῖνος ἐς τὴν Θέτιν. *Pag.* 410.

Pag. 410. *L.* 80. Αὐτίκα τεθναίην. „Verſus Homeri, [Ἰλιαδ. Σ'. 98 ſq.] in quo Achilles queritur de morte Patrocli." P. CANDIDUS, *in marg. edit. Venetæ.*

CAP. XIV. Lin. 89 *ſq.* καὶ λέγειν ἔτι ἐπισχοῦσα. Forſan
Pag. 411. καὶ ἀντιλέγειν. *L.* 97 *ſq.* τοὺς θετοὺς ἐπὶ μάρτυσι γίγνεσθαι τοῖς στρατηγοῖς, *adoptionibus auctoritatem prætoris interponere.* Tenui Gelenii verſionem, qua recte expreſſa ſententia Scriptoris videtur. Ad verbum ſic fuerat dicendum: *adoptatos fieri* (nempe tales; id eſt adoptiones fieri) *teſtibus prætoribus.*

L. 5. προαγορεύσεις. *Mendoſa lectio* ex ſuperioribus editionibus in noſtram tranſiit. *Corrige* προσαγορεύσεις, quod opportune offert Aug.

Pag. 412. *CAP. XV. Lin.* 14. ἐπεὶ περιέσωζες ἂν &c. „Magis uſitate dictum fuiſſet, ἐπεὶ περιέσωσας ἂν αὐτὸν, ἢ συνεκινδύνευσας." H. STEPHANUS.

L. 15 *ſq.* ὧν εἰ θάτερον &c. „Ita quidem P. Candidus, *quorum alterutrum futurum eſſet, honeſte tamen non affuiſti;* ſed Gelenii tam prudens eſt interpretatio, quam eſt illius imprudens. Ita enim vertit, *Horum duorum hoc poſterius ſi ſequuturum erat.* Magis tamen inſiſtens Græcis verbis dicere potuit, & debuit, *Horum* (vel *quorum*) *duorum alterum ſi ſequuturum erat, bene factum quod non aderas.* Quamvis enim non dubium ſit quin de poſteriori intelligi debeat, tamen id lectoris judicio relinquere, eſſe decentius videtur." H. STEPHANUS.

L. 16. καλῶς, ὅτι μὴ παρῆς. „Cum καλῶς non a librario omiſſum eſſe verbum ἔχει, ſed ipſum ſcriptorem reliquiſſe ſubaudiendum exiſtimo. Sed male P. Candidus, *honeſte tamen non affuiſti.*" H. STEPHANUS.

L. 17. γέρας. Præſtaret utique γέρα. Vide p. 414, 56. & ſupra, p. 351, 13. & ſæpius aliâs.

L. 18. εἰ καὶ - - ἔγνως. Gelenius: *quamvis compertum eſt.* — „In Gelenii interpretatione ſcribendum eſt, *quamvis compertum* t i b i *eſt.*" H. STEPH. Mihi in præterito potius temp. reddendum hoc verbum videbatur, *quamquam tu*

noveras &c. Intellige, *adeoque tui potius causa, quam Cæsaris, videri potes illud fecisse.* Pag. 412.

L. 21 *sq.* ἅμα δ᾽ οὐκ ἦσαν ἐκεῖνοι τυραννοκτόνοι, εἰ μὴ καὶ φονεῖς ἦσαν. „P. Candidus ita: *non utique tyranni occisores esse poterunt quin homicidæ simul sint. Quamobrem itaque in Capit. confugêre?* sensum non assequens. At Gelenius: *quum tamen illi egregii tyrannicidæ, haud secus ac homicidæ, refugerint in Capitolium:* sed nec ipse quidem (ut opinor) sensum assequitur. Nam, aut valde fallor, aut hæc est mens Octavii: *Adde quod tyrannicidæ non erant; nisi forte simul & tyrannicidæ & homicidæ erant, ideoque in Capitolium confugerunt.* Perinde acsi diceret: *Adde quod tyrannicidæ non erant. Quod si tyrannicidas se fuisse dicunt, at simul se homicidas fuisse (id est homicidii sibi conscios) fateantur necesse est: quippe qui interfecto eo quem ut tyrannum se interfecisse dicunt, in Capitolium non secus ac homicidæ, confugerunt.* Sed vellem vocem φονεῖς, quam simpliciter *interfectores* sonare scimus, neque hoc vocabulo, neque altero illo, *homicidæ*, reddi, verum alio quod non itidem de tyrannicidis quoque dici posset. Cur enim tyrannicidæ, interfectores quoque & homicidæ, id est ἀνδροφόνοι (quod in duobus hujus paginæ locis habes, sicut pag. 548. [442, 9 sq.] de iisdem dicitur, ἀνδροφονίας αὐτοὺς ἁλώσεσθαι) non vocentur? Sed perinde loquitur Octavius, acsi φονεῖς, sicut & σφαγεῖς, (quo non minus & magis etiam fortasse odioso vocabulo appellantur ab Appiano cum alibi tum pag. 526. [393, 4.] initio libri tertii) haud vocandi essent qui eum quem per leges licet occidere, (ut per eas licere scimus tyrannum de medio tollere) interfecerunt: non secus quam siquis negaret, *percussores* aut *sicarios*, aut etiam *latrones* dici eos debere qui talem hominem occidissent. Fateor tamen aliquanto magis generalia Græca illa φονεῖς & σφαγεῖς, quam hæc Latina, posse dici." H. STEPHANUS. Mihi fateor non satis perspicua esse verba, quæ h. l. exhibent codices nostri. Sententiam in vers. latin. hariolando magis, quam interpretando, expressi.

Pag. 412. *L.* 23. ὡς ἐς ἱερόν. Præpositionem ἐς, quam ex conject. adjecerat H. Stephanus, habet Aug. Totum autem hunc locum, usque ἐχθροὶ *lin. sq.* (quamquam nulla præterea mutatione indigere videtur) sic refictum voluerat MUSGRAV. „ἢ ὡς ἐς ἱερὸν, ἁμαρτόντες καὶ ἱκέται, ἢ ἐς ἀκρόπολιν ὡς ἐχθροί. De postremis verbis conf. p. 365, 42.

L. 25 *sq.* „Hanc lectionem, ἢ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου εἴ τινες ἐφθάρατο ὑπ' ἐκείνων; mendosam omnes fateantur necesse est. Spero autem fore ut iidem a me recte emendari confiteantur, ita scribendo, εἰ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου μή τινὲς ἐφθάρατο ὑπ' ἐκείνων; Sic enim interdum hasce duas particulas εἰ & μὴ diduci videmus." H. STEPHANUS. At eadem sententia, quam vult Stephanus, percommode verbis illis, quæ vulgo hic legimus, exprimi videtur. Etenim, nisi me omnia fallunt, πόθεν - - ἢ εἴ τινες, idem certe valet atque πόθεν - - εἰ μή τινες.

Pag. 413. *L.* 31 *sq.* „Stare non potest hæc scriptura, ἀλλ' ἔστων καὶ ταῦτα οἱ διεφθαρμένοι σε βιάσασθαι. Puto igitur, primum quidem ἔστων mutari debere in ἔστω (immo vero persuasum id habeo) deinde οἱ διεφθαρμένοι mutari debere in τοὺς διεφθαρμένους. Ut intelligamus, ἀλλ' ἔστω, τοὺς διεφθαρμένους βιάσασθαί σε καὶ ταῦτα. Nisi forte magis verisimile est scriptum fuisse, ἀλλ' ἔστω, καὶ ταῦτα οἱ διεφθαρμένοι σὲ ἐβιάσαντο." H. STEPHAN. — Scabra utique oratio videri potest, nisi medicinam aliquam adferas. Vide tamen, an stare vulgata lectio possit, hac sententia: *Sed fuerint etiam (non nulli ad hoc) corrupti, ut te ad id faciendum cogerent.* Sic nimirum ordo naturalis verborum hic fuerit intelligendus, ἀλλ' ἔστων καὶ οἱ διεφθαρμένοι βιάσασθαί σε ταῦτα.

L. 33. καὶ αὐτοῦ σοῦ &c. „Suspicor scriptum fuisse, αὐτοῦ σοῦ, ὡς δίκαιον, (vel, ὥς γε δίκαιον) ἐπιτάφιον εἰπόντος. Ac meæ suspicioni favet P. Candidus, ita hunc locum vertens, *& commendatione, ut æquum fuit, in funere a te acta.* Fuisse autem hac oratione funebri accensos populi animos, & ita quidem ut eum ceperit impetus domos percussorum Cæsaris incendere, scribitur initio libri tertii: ubi non

ſingulare ἐπιτάφιον, ſed plur. ἐπιταφίους, habemus." H. STEPHANUS. Conf. Civ. II. p. 381, 1 ſqq. & p. 375, 4. Pag. 413.

L. 37. ἐστρατήγησας. Sic recte Reg. B. & Aug. Et monuit H. STEPHAN.: „Scribendum eſt ἐστρατήγησας. Vertit autem ita P. Candidus hoc loquendi genus, (quod non dubito quin multis novum futurum ſit:) *vel, ut dux, cum igne aut armis* [*non*] *accurriſti?* Hujus autem impetus populi quo ad incendendas domos percuſſorum Cæſaris ferebatur, mentio fit in fine pag. 526. [393, 11.]" Conf. præcipue Civ. II. p. 381, 1 ſqq.

L. 38 *ſq.* εἰ δίκης ἔδει κατὰ αὐτοφώρων. „Muto ἔδει in ἐδέου: nam ἔδει retinendo mutandi eſſent nominativi in dativos. Eſſe autem ſcribendum αὐτοφώρων, cuivis notum eſſe poteſt: ſed ſimul notandum eſt, αὐτοφώρων pro ἐπ' αὐτοφώρῳ ἁλόντων. Non abs re autem hoc dicit, εἰ δίκης ἐδέου: quum Amatium illum cujus fit mentio in principio pag. ſequentis, dicatur interfeciſſe χωρὶς δίκης." H. STEPHAN. Verba iſta εἰ δίκης &c. parentheſeos ſignis includenda, nobiſcum cenſuit MUSGRAV. Quo facto, bene habet ἔδει. αὐτοφώρων, pro vulg. αὐτοφόρων legendum, poſt Stephanum monuit etiam WESSELING. ad Diodor. T. I. p. 141. Amatium ab Antonio χωρὶς δίκης, nullo habito judicio, indicta cauſa, interfectum dixerat Appianus p. 395, 35 ſq.

CAP. XVI. Lin. 41. Ἀλλὰ Μάριος μὲν. „Apud P. Candidum Pag. 414. *Amatius* vocatur, qui hic Μάριος. Illam autem ſcripturam defendit locus pag. 527. in principio: [394, 13.] niſi quis pro Μάριος ſcribendum putet Ψευδομάριος, quum ibi dicatur, Ἀμάτιος ἦν ὁ Ψευδομάριος, itidemque in fine pag. 563. [in orat. Piſonis, pag. 475, 68.] legamus τὸν Ψευδομάριον. Sed & ipſe Antonius vocat Amatium, in fine paginæ 549. [444, 56.]" H. STEPHANUS. At Cæſar conſulto *Marium* vocat, ut invidioſius videretur Antonii factum.

L. 46. περιεσπάσατε ἐς ἑαυτούς. Sic non opus eſt, cum MUSGRAVIO pro περιεσπ. ἑαυτοὺς reponere περιεσπάσατε αὐτούς.

L. 57. Ἐπὶ τάδε μὲ δὴ. Sic recte Reg B. a pr. manu, & Aug. Et adnotavit H. STEPHANUS: „Ex μοι facio μὲ."

Pag. 415. *L.* 59. ἀκριβέστερον. „Malim ἀκριβέστατον. Fortaſſe autem & particula ὡς deeſt poſt ὅμως, quum ſcriptum fuiſſet, εἴρηται δ' ὅμως ὡς ἐς ἀκρίβεστατον φίλον." H. STEPHANUS.

L. 62. τοῦτο γὰρ αὐτὸν &c. „Deeſt aut ſubaudiri debet verbum φασί: hoc enim aliquando ὑπακούεται. Gelenius tamen vertit, *id enim fecit ambigere illum, dum de ſucceſſore cogitat.* Itidemque P. Candidus ante illum verterat, *Hæc enim res dubitationem illi attulit plurimam, de ſucceſſore cogitanti.*" H. STEPHANUS. Subintelligendum aliquando omittitur verbum φασὶ, in ſtylo hiſtorico: an vero in hujuſmodi quoque oratione omitti citra vitium poſſit, dubito. Itaque, niſi librariorum errore hîc excidit φασὶ, aut οἶδα, aut aliud ſimile verbum; in parentheſi hæc videntur collocanda, tamquam obſervatio a Scriptore interſperſa. Sic autem etiam verbum ἔφη ſive adjici ſive intelligi poterit; ut hæc ab eodem quidem Octavio dicta intelligantur, ſed obliqua vel infinita, quam dicimus, oratione a Scriptore relata ſint.

CAP. XVII. Lin. 66 ſqq. καὶ πρὸς αὐτοῦ σοι Καίσαρος &c. — „Deſunt nonnulla: ſed conjectura mihi videor aſſequi, ſi non, quæ ſint, at qualia ſint. Scribo igitur (quædam ſimul emendans) καὶ πρὸς αὐτοῦ τοῦ Καίσαρος (vel, αὐτοῦ γε τοῦ Καίσαρος) δέομαι σοῦ, μάλιστα μὲν τὶ καὶ τῶν γεγονότων μεταθέσθαι θέλειν. Sciunt certe vel qui mediocrem Græcæ linguæ cognitionem adepti ſunt, ante εἰ δὲ μὴ ſæpe præcedere in priori membro μάλιστα μέν. Non ſum alioqui neſcius, eos qui P. Candidi interpretationem legent, ex ea judicaturos ipſum longe aliam lectionem ſequutum eſſe. Ita enim ille: *In futurum itaque, Antoni, ſi qua deorum immortalium, ſi qua tibi Cæſaris reverentia ineſt, quippiam ex his quæ facta ſunt velis immutare.* Sed quid de ea quam ſequitur lectione ſuſpicabimur? an eam ex conjectura, an vero ex alicujus exemplaris autoritate ſequi? Hoc poſterius vix credo, quoniam inſeri verba Græca non poſſunt, quæ Latinis ejus reſpondeant, quin pleraque mutentur. His enim (aut ejuſmodi) uſum fuiſſe verbis dicendum eſſet: ἐς δὲ τὸ μέλλον, ὦ Ἀντώνιε, εἴ τις σοὶ θεῶν φιλίων, εἴ τις σοὶ αὐτοῦ τοῦ Καίσαρος αἰδὼς ἔνεστι, μάλιστα

μὲν τὶ

μέν τι καὶ τῶν γεγενότων μεταθέσθαι θέλε· vel, εἴ τις σὲ θεῶν φιλίων καὶ αὐτοῦ τοῦ Καίσαρος αἰδὼς ἔχει· ficut paulo poft legimus, εἰ δὲ σὲ τῶν ἀνδρῶν τὶς ἢ τῆς βουλῆς αἰδὼς ἔχει. Quid fi vero hic locus alterum illum ita interpretandi occafionem P. Candido (alicujus fortaffe confilium fequenti) præbuit?" H. STEPH. — Candidi verfio hujus loci non tam longe a vi verborum, quæ vulgo in editis & fcriptis noftris libris legimus, recedere videtur, ut diverfam lectionem fecutus interpres ille debeat putari. Ceterum notum eft, ante εἰ δὲ μὴ fæpe apodofin membri præcedentis (καλῶς ἔχει, καλῶς ἂν εἴη, aut aliquid fimile) per ellipfin vel per ἀποσιώπησιν quamdam, in mente retineri. Pro αὐτοῦ σοὶ Καίσαρος, malim (ut infra contextum dixi) αὐτοῦ φίλου σοι Καίσαρος. μέντοι recte in μέν τι mutandum ftatuit Stephanus. MUSGRAVIUS nomen τι inferius inferuit, εἰ μέντοι καὶ τῶν γεγονότων τι μεταθ. Sed particulæ μέντοι non erat hic locus. Pag. 415.

L. 71. „Omifit Gelenius interpretationem harum vocum, καὶ τάδε μὲν ἀμφὶ τούτων. Jam autem & P. Candidus eam omiferat: fed neceffariæ tamen videntur, quum ad tranfitionem neceffariæ fint, quam huic loco merito fuiffe adhibitam exiftimo. Poffunt autem illa fic verti, *Et hactenus quidem de his.* Eft enim ἀμφὶ τούτων pro περὶ τούτων." H. STEPHANUS.

L. 72. ὅπως ἔχει μοι. Sic & H. STEPHANUS pro vulg. ἔχῃ fcribere juffit: „Scribe ἔχει." Pariter MUSGRAV. Pag. 416.

L. 74. ἵνα μὴ βραδύνων ἀχάριστος εἶναι δοκοίην. „Male hic ἀχάριστος a P. Candido redditur *ingratus.* Ego verba hæc, ἵνα μὴ βραδύνων, ἀχάριστος εἶναι δοκοίην, fic verti poffe crediderim: *Ne, cunctando, facere videar quod gratiam nullam mereatur.* Alioqui & Gelenius fenfum affequutus eft, quamvis liberius vertens; hæc enim funt ejus verba, *Ne beneficium cunctatione perdat gratiam.*" H. STEPHANUS.

L. 76. „Neuter interpres verbum τρίβοιντο, reddidit. Dicuntur autem τρίβεσθαι ii quorum *facultates velut atteruntur.* Sed interpungendum eft poft τῇ πόλει. Nam hæ voculæ δι' ἐμὲ cum illo verbo τρίβοιντο junguntur. Intellige autem

δι' ἐμὲ, *propter meam cunctationem.*" H. STEPHAN. Mihi τρίβεσθαι nil aliud h. l. significare, nisi *differri, morari*, videtur.

Pag. 417. *CAP. XVIII. Lin.* 97. „ ἡγεμονίαν ἂν ἔδοσαν. Expunge particulam ἄν." H. STEPHANUS. Recte: & ignorat eam Reg. B. a pr. manu & Aug. Delereque etiam jussit MUSGRAV.

Ibid. οὐδὲ τῶν βασιλέων. Non erat, cur οὐδὲ in ἀπὸ mutatum MUSGRAV. voluerit.

Pag. 418. *L.* 8 *sq.* „ Pro his, τύραννος ὁ Καῖσαρ ἐγίγνετο (nisi forte particula ἂν deest) Gelenius, *Cæsar factus esset tyrannus*; at melius P. Candidus, *tyrannus habitus fuisset Cæsar*: ut pag. 548. [442, 7.] ὅταν μὴ Καῖσαρ εἶναι δόξῃ τύραννος· verum paulo post [ibid. l. 9.) dicitur eodem sensu, ὅτε μὴ Καῖσαρ εἴη τύραννος." H. STEPHANUS.

L. 13 *sq.* ἀτιμοῦσι. Sic & MUSGRAV. reposuit. Et sic infra, p. 433, 56 sq. omnes in ἀτιμουμένῳ consentiunt.

CAP. XIX. Lin. 17. Quum in edit. 1. non intercisa esset oratio inter ἐμαυτῷ & τυχεῖν, monuit ad h. l. H. STEPHANUS: „ Post ἐμαυτῷ interpungendum. Intelligit enim, *etiamsi periculum mihi crearem, & invidiam conflarem.* Sic autem in fine p. præc. [initio hujus nostr. pag.] ait, se ratione non habita τοῦ καθ' ἑαυτὸν ἀδεοῦς καὶ ἀνεπιφθόνου, permittere noluisse ut præmia percussoribus Cæsaris, tanquam tyrannicidis, decernerentur."

Pag. 419. *L.* 25 *sq.* τὰ νῦν σοι παρόντα λαμπρὰ &c. Immerito hic locus in Nota infra Context. a me solicitatus est. τὰ λαμπρὰ τῶν Καίσαρος opponere videtur Antonius illis quæ minime λαμπρὰ eidem propemodum accidissent, de quibus conf. p. 418, 9 sqq. quin & ipsa ejus cædes minime λαμπρὰ fuerat. Sic non opus erit, pro τῶν Καίσαρος, τὰ Καισ. reponere. Quid vero spectaverit MUSGRAVIUS, ad τῶν Καίσαρος adnotans „ forte τὸ," mihi non liquet: fortasse τὰ scribere voluerat.

L. 28. τὰ ἐκλειφθέντα. Sic edit. 1. cum msptis. Pro quo quum perperam in edit. H. Stephani irrepsisset ἐκληφθέντα, monuit ipse STEPHANUS: „ Scribendum est ἐκλειφθέντα." — Dicit autem ea, quæ ad dignitatem Cæsaris tuendam præ-

termiſſa ſunt: nempe quod de cæde quæſtio non ſit habita, & percuſſoribus oblivio injuriarum, imo & provinciæ conceſſæ ſint. *L.* 29. ἐς ἀντίδοσιν τῶνδε ὧν ἔχρῆζον, *ad compenſandum id quod ſenatus mihi conceſſit:* proprie, *ad compenſanda ea quæ ego* (pro Cæſare a ſenatu) *poſtulavi*, vel *quæ ego cupiebam.* Conf. pag. 442, 11. Minus recte Gelenius verbum ἔχρῆζον in tertia perſon. plural. intellexiſſe videtur, *aut poſcentibus repenſum pro meritis.* Mire Candidus: *in retributionem eorum quæ a me geſta ſunt.* *Pag.* 419.

L. 32 *ſqq.* ἐνσημαίνῃ δὲ καὶ τῆς ἡγεμονίας με ἐπιθυμεῖν &c. — „ Non animadvertit Gelenius, hæc verba, καὶ ἄχθεσθαι μὴ τυχόντα τῶν διαθηκῶν, & quæ proxime ſequuntur, ferri ad verbum ἐνσημαίνῃ; & iſta, οὐκ ἐπιθυμοῦντα μὲν, οὐκ ἀπάξιον δὲ ἡγούμενον εἶναι, per parentheſin poni. Hæc non animadverſa fecerunt, ut totum hunc locum in alium plane quam ſuum ſenſum acceperit; atque adeo in contrarium; dum etiam putat Antonium de ſe loqui; ubi Octavii de ipſo verba refert. Ac fuerunt tamen illi multa mutanda in hac ſcriptura, ut ſuam illam interpretationem adſtrueret. Quum enim in hac noſtra legamus, (adjectis tantum illis parentheſeos notis) ἐνσημαίνῃ δὲ καὶ τῆς ἡγεμονίας με ἐπιθυμεῖν (οὐκ ἐπιθυμοῦντα μὲν, οὐκ ἀπάξιον δὲ ἡγούμενον εἶναι) καὶ ἄχθεσθαι μὴ τυχ. τῶν διαθ. τῶν Καίσαρος, ὁμολογῶν μοὶ καὶ τὸ τῶν Ἡρ. &c. Quum, inquam, locus de quo agitur, ita ſcriptus ſit, & ſcribi debeat, Gelenius perinde illum vertit acſi ſcriptum eſſet, καὶ οὐκ ἀχθόμενον μὴ τυχόντα τῶν διαθ. τοῦ Καισ. ὁμολογοῦντα μοὶ καὶ τὸ τῶν Ἡρ. vel ita, ὁμολογῶ γὰρ μοὶ καὶ τὸ τῶν Ἡρ. Hunc igitur locum ita legens, hanc cum lectione iſta convenientem interpretationem ejus dedit: *Quod vero ſubindicas me principatum cupere, equidem, ut eum non affecto, ita non indignum me illo judico. Nec moleſtum eſt, non eſſe inſertum teſtamento Cæſaris, contento familia deducta ab Hercule.* At ego verum hujus loci ſenſum (quibuſcunque quis verbis ad eum exprimendum uti velit) eſſe hunc dico: *Subindicas præterea me principatum cupere, (quum eum non affectem quidem, ſed nec indignum me eo judicem;) & moleſte ferre quod non conſe-*

quutus sim testamentum Cæsaris; quum interim fatearis, Pag. 419. familiam ab Hercule deductam mihi sufficere."

„Ad illas autem voces [lin. 34.] quod attinet, μὴ τυχόντα τῶν διαθ. τῶν Καισ. in iis vertendis reddere verbum verbo contentus fui; quum alioqui dure illud dici fatear, *quod non consequutus sim testamentum Cæsaris;* ac non solum Gelenius, sed ipse etiam Candidus molliendum id putaverit: suo tamen ille modo, hic suo. Nam hic ita vertit, *non consequutum fuisse Cæsaris adoptionem:* quum potius (meo quidem judicio) dicendum fuisset, *non consequutum fuisse adoptionem ex Cæsaris testamento.* Quid si vero dicamus, Appianum, μὴ τυχόντα θέσεως ἐκ τῶν διαθηκῶν τῶν Καίσαρος, scripsisse? Hoc quidem suspicari saltem fas sit. Cæterum huc pertinentia verba habes pag. 536. circa finem, [p. 415, 61.] καὶ τάχα ἂν αὐτῷ καὶ θετὸν γενόμενον." H. STEPHANUS.

Pag. 420. *CAP. XX. Lin.* 45. τῶν ἰδιωτῶν πολλοῖς ἀμφισβητοῦσι σοι. — „Non habemus quo hosce dativos referamus: ac videri possit opus fuisse potius genitivo quem absolutum vocant, hoc modo, ἐπεὶ καὶ πολλῶν τῶν ἰδιωτῶν ἀμφισβητούντων σοὶ, &c. Sed cum minori mutatione satis commodam hujus loci scripturam habebimus, si legamus; ἐπεὶ καὶ τῶν ἰδ. πολλοὶ ἀμφ. σοὶ καθ᾽ ἕνα τῆς οὐσίας, καὶ οὐκ ἀδήρ. &c." H. STEPHAN.

L. 48 *sq.* „Hæc verba, πάντα τῶν ἐν ἀρχαῖς καὶ δυνάμει νειμάμενων μὲν εὐθὺς, malim sic interpretari, *quum magistratus & qui in aliqua potestate constituti erant, omnia statim inter se distribuerint.*" H. STEPHANUS.

Pag. 421. *L.* 54. ἂν συμφρονῶσι, intell. σοι, quod fortasse librariorum errore intercidit. *L.* 55. Ὁ δὲ δῆμός ἐστιν, &c. Ex Demosth. περὶ Παραπρεσβείας, (T. I. pag. 383. edit. Reisk.) ubi perperam pro κῦμα *lin.* 57. pleræque editiones πνεῦμα habent: contra recte apud Demosthenem editum erat ὁ μὲν - - ὁ δ᾽ in masc. scilicet ὁ δεῖνα ἐκ τοῦ δήμου, *alius ex populo, alius;* ut exponit Taylor ad loc. cit. (in Apparat Crit. Reisk. T. I. 409.) Atque illam scripturam Appiano restituendam putavi, pro ὃ μὲν, ὃ δ᾽, quod consentientibus msptis nostris editum fuerat.

L. 59. „Sicut hîc dicitur, ἐς γόνυ ἔῤῥιψε, ita pag. 545. circa finem [435, 2 sq.] κλίναντα ἐς γόνυ." H. STEPHAN. *Pag.* 421.

CAP. XXI. Lin. 67. οἱ πολλοὶ ἔδεισαν περὶ τῷ νέῳ Καίσαρι. Si hanc lectionem teneas, sententia erit, *timebant juveni Cæsari, soliciti erant de illo;* cui sententiæ repugnare videntur ea quæ continuo subjiciuntur. Itaque, quemadmodum pag. sq. l. 72. est ἐπὶ δὲ Ἀντωνίῳ μάλιστα, sic hîc utique ἐπὶ τῷ νέῳ Καισ. videtur legendum. *L.* 75. Οἱ δὲ τοῖς τότε. Quum *Pag.* 422. οἱ καὶ τοῖς dedisset edit. 1. consentientibus msptis; MUSGRAVIUS, inserta conjunct. δὲ, οἱ δὲ καὶ τοῖς legit.

CAP XXII. Lin. 82. ἕτερος ἑτέρῳ ἐπιλέγοντες &c. Vim horum verborum adcuratius exprimere in lat. vers. studui, quam fecit Gelenius, qui totum hunc locum ab init. cap. usque *lin.* 84. sic reddidit: *De agris etiam passim lites ei movebantur, aliis alios repetentibus privatim, bona etiam eorum parte spectante ad rempublicam, ut qui proscriptorum fuissent aut exulum.* De re conf. p. 424, 7 sqq.

L. 88. τά τε ὠνήματα τῷ πατρὶ ἐκ τοῦ δημοσίου γενόμενα *Pag.* 423. ἐπιδεικνύς. Vereor, ne hîc mendum subsit. ἐκ τοῦ δημοσίου aliâs est *ex publico, publicis sumtibus:* (sicut ἐκ τῶν δημοσίων, p. 475, 67.) sed hoc loco contrariam potius sententiam contextus requirit, ut suspicari quis possit οὐκ ἐκ τοῦ δημοσίου γενόμενα. Si vera est vulgata lectio, intelligi debebit, Octavium demonstrasse, bona illa olim publica fuisse, & Cæsaris ære de publico emta, adeoque neminem privatum ea sibi vindicare posse. Gelenius: *quamvis, quid pater emisset, indicabat instrumentis publicis:* commoda utique sententia, sed quæ a græcorum verborum vi aliena videtur.

L. 92. ὥστε. ἔς τε, quod vulgo hîc legebatur, nusquam (si recte memini) cum infinitivo construitur.

L. 93. τὴν -- τοῦ κλήρου μοῖραν, *definitam aliquam hæreditatis portionem.* Sic τὸ μέρος, *rata pars, definita quædam pars,* Maced. 514, 45. Annib. 262, 70. Civ. II. 295, 43. Ceterum quænam illa definita hæreditatis portio fuerit, docet Sueton. Jul. c. 83.

L. 97. ὅσα τῷ Καισ. πατρ. &c. Quum in msptis nostris,

Pag. 423. ſicut in ſuperioribus editionibus, τὰ ὅσα fuerit; videndum, an exciderit hic nonnihil, aliudve quid turbatum ſit ſeveriori medicina egens. Ceterum ex conjectura in verſ. lat. interpretatus ſum hunc locum; quem Gelenius his verbis reddiderat, *cenſentes luenda tantum ſi qua injuſte oblata ſint, cætera vero acta Cæſaris tuenda.*

Pag. 424. *L.* 3. Vulgatum τοῦ αὐτοῦ δὲ, in τοῦδε, & *lin.* 5. vulg. θορυβ. τούτου, in θορυβ. τότε, mutatum voluit MUSGRAV.

Pag. 425. *CAP. XXIII. Lin.* 22. καλέσειν. Forſan κατακαλέσειν, ut p. 426, 44.

Pag. 427. *CAP. XXIV. Lin.* 58. δοκοῦντα, & *lin.* 62. περάσαντα. Audacior, dicam, an ex nimia pæne negligentia oriunda, ἀνακολουθία? Nam pro vocab. maſculini generis στρατὸν, ad quod hæc participia referuntur, præceſſit fœmininum στρατιὰν - - οὖσαν ἀρίστην καὶ - μεγίστην.

L. 59 *ſq.* ἐπιτετραμμένῳ. Sic & correxit MUSGRAV.

L. 62. Pro ἦν, ἐνῆν maluerat idem MUSGRAVIUS. Poſt ἦν ἀγχοῦ inciſo diſtinguitur oratio in Aug.

CAP. XXV. Lin. 64. δὴ φήμη. δὲ maluit MUSGR. Sed bene habet δὴ, *igitur*, *ſcilicet*, *proinde.* Nempe iſte rumor ab Antonio fuerat ſparſus, ut per eam occaſionem legionibus potiretur.

P. 430 *ſq.* *CAP. XXVII. Lin.* 20 *ſq.* ὡς - - δόξων. Non opus videtur, hæc ſolicitare, & cum Muſgravio in οἰόμενος - - δόξειν mutare.

CAP. XXVIII. Lin. 35. Κριτώνιος. Hujus Numum exhibet Vaillant in Famil. Roman. T. I. pag. 376. & Spanhem.

Pag. 433. Diſſert. X. p. 153. *L.* 61 *ſqq.* Καίσαρι μὲν δι' ἐμὲ μήτε ὀργίζεσθαι, μήτε ἐνυβρίζειν, εὐεργέτῃ σοῦ μάλιστα &c. Subiti tranſitus a recta oratione ad obliquam, & viciſſim, frequentia paſſim exempla apud Scriptorem noſtrum vidimus; (conf. Adnot. ad Pun. 402, 30 ſq.) Nunc mire utrumque genus orationis inter ſe mixtum atque mutuo intertextum habemus. Nam ſi infinitivos ὀργίζεσθαι, ἐνυβρίζειν &c. pro imperativis ita poſitos ſtatuamus, ut verbum θέλε ſubintelligatur; (de qua conſtructione & aliâs dixi, & ad Exc. ex Hiſt. Samn. pag. 52,

19.) obstare videri potest continuatio ejusdem constructionis *lin.* 66 *sqq.* ubi non amplius verbum θέλε intelligendum aut infinitivus pro imperativo positus dici potest, ἀρκέσειν γὰρ ἐμοὶ πεν. τήν τε τοῦ πατρὸς δόξαν &c. nisi forte nunc aliam statuere ellipsin, & intelligendum verbum ἴσθι aut aliud simile contendere velis. Pag. 432.

Cap. *XXIX. Lin.* 83. μετατίθεσθαι. Non opus erat, in vers. lat. cum Gelenio ponere *videri voluisse mutatum suum animum.* Fatetur potius Antonius, insolentiam juvenis facere, ut a natura sua (quæ aliàs mitis esset) ipse discedat: sed pollicetur, rediturum sese ad pristinum animi habitum. Pag. 434.

Cap. *XXX. Lin.* 2. τὸν καταστρεψάμενον αὐτήν. Invidiosius hæc dicta sunt, quam verius. Non enim Cisalpinam Galliam (de qua nunc agebatur) sed Transalpinam Cæsar subjugaverat. Pag. 435.

L. 3 *sq.* ὡς ἐφηδομένους τοῖς γεγονόσιν. Imprudens cum Gelenio hæc interpretatus sum, *ut probantes ea quæ ibi fiebant.* Repone, *ut lætantes eis quæ accidissent:* nempe, *cæde Cæsaris.*

L. 5-7. ἡ μὲν βουλὴ τὴν φυλέτιν ἐνόμιζεν ἐκκλησίαν συλλεγήσεσθαι· οἱ δὲ νυκτὸς ἔτι τὴν ἀγορὰν περισχοινισάμενοι, τὴν λοχῖτιν ἐκάλουν, &c. Ea *comitia* ab Antonio juveneque Cæsare esse convocata, *in quibus plebis major erat potestas*, adparet ex ex eo quod sequitur, καὶ ὁ δημότης λεὼς &c. Atqui hæc comitia *tributa* erant, non centuriata. Centuriata præterea comitia non poterant absque senatus auctoritate haberi, sed tributa comitia etiam inconsulto senatu haberi poterant. Tum centuriata non nisi extra urbem, in campo Martio habebantur; tributa comitia, si leges essent ferendæ, (*lege* autem *a populo* ferenda Galliam obtinere Antonius cupiebat, p. 431, 29 sq. & 435, 92) in foro conveniebant, atque ibi tunc loca singulis tribubus funibus tensis distinguebantur; quemadmodum hic legimus, οἱ δὲ -- τὴν ἀγορὰν περισχοινισάμενοι. Quare dubitari non debet, pro λοχῖτιν *l.* 7. φυλέτιν fuisse scribendum, ac proinde pro φυλέτιν *lin.* 5. λοχῖτιν reponendum. Ac sane, quum Dolabella similiter lege a populo ferenda Syriam provinciam petiisset, eam legem *tribuum* suffragiis latam esse, Pag. 436.

Pag. 436. diserte docuit Appianus, pag. 402, 58. coll. pag. 401, 42. — Quod autem verbum ἐνόμιζεν *lin.* 5. sequente verbo in fut. temp. συλλεγήσεσθαι, cum Gelenio exposui, *volebat ut essent*, in eo an recte fecerim haud satis scio: ac videtur certe νομίζειν in ejusmodi contextu nil aliud significare, nisi *putare*, *existimare*. Poterit autem hoc ita intelligi, ut senatus, quum plebem Antonio propter juvenem Cæsarem iratam sciret, nec de Antonii Cæsarisque reconciliatione certior esset factus, existimaverit, (ipso fortasse Antonio id præ se ferente) Antonium, non satis fidentem plebis suffragiis, per centurias populum in suffragia missurum; quod ubi futurum esset, sperabat senatus, potentiores prudentioresque cives non fauturos Antonio, adeoque fore fortasse ut lex non perferatur.

Cap. XXXI. Lin. 18 *sq.* ἐς τὴν αὐτοῦ χειροτονίαν. Utique cum MUSGR. malim ἐς τὴν ἄλλου· nisi excidit vocab. διαδόχου.

Pag. 437. *L.* 20 *sq.* διὰ τὸ νεώτερον recte Aug. cum H. Steph. & Musgr.

L. 24. ἀπαγάγοι. An ἐπαγάγοι?

Pag. 438. *Cap. XXXII. Lin.* 51. ἀμνήμονα οὔτε ἀχάριστα. „Nove dici videtur ἀμνήμονα, passiva signific. pro ἄμνηστα." H. STEPHANUS. At non passive, sed active, dicit ἀμνήμονα, sicut ἀχάριστα. *L.* 52. Nil opus est, εἴχομεν in ἔχομεν mutare cum MUSGRAVIO.

Pag. 440. *Cap. XXXIII. Lin.* 73 *sq.* συστρατευσ. Sic & H. STEPHANUS monuit: „Scribendum est συστρατευσάμενοί τε. Sed & τοῖς γιγνομένοις malim scribere."

L. 76. „Hæc verba, οὐ μαρτυρεῖν ἐμὲ δίκαιον, non sonant quod habet Gelenii interpretatio, *liquet vel absque testibus*; nec quod in Candidi interpretatione legimus, *non necesse mihi arbitror testari*: sed, *non æquum est ut ipse tester*. Ut non æquum esse dicatur quod non potest nisi contra decorum fieri, & quod, si fiat, nec habiturum sit ullum pondus." H. STEPHANUS.

L. 77. συνετίθεντο κἀμὲ Καίσαρι συνανελεῖν. „Hoc & alii hujus etiam historici testantur loci." H. STEPH. Vide Civ. II. p. 332, 96 sqq.

L. 86. καὶ ἡγεμονία. „Scribendum eſt ἡγεμονίαι, id eſt *præfecturæ*, videlicet τῶν ἐθνῶν ἡγεμονίαι, ut vocantur pag. ſq. [444, 44 ſq.] Alioqui & ἡγεμονίαι ſine hujus genitivi adjectione, vocantur alibi: ut pag. 536. duobus locis. [p. 414, 48. & 55.] At ἡγεμονία erat ipſius Cæſaris, imperium Romanum tenentis. Neque tamen ſingulare ἡγεμονία de præfectura non dicitur, ſed cum adjectione; ut τὴν Κελτικὴν ἡγεμονίαν legimus pag. 562. [472, 18.]" H. STEPHANUS. Pag. 440.

CAP. XXXIV. Lin. 89. „Poſſet abeſſe vox πλεῖστον." H. STEPH. Sed percommode adeſt, ad nomen δέος relata. Pag. 441.

L. 91. ἐπὶ ὅσοις duo ſignificare poteſt, vel, *qua ſpe, qua conditione, quo conſilio*; vel *contra quot viros*. *L.* 94. ᾗ καὶ νῦν ἐστι, *qua parte*, vel, *a quorum partibus etiam nunc ſtat*. Nolim ᾗ in ὃ mutatum, quod voluit MUSGRAV.

L. 98. ὅτε οὐκ ἦν γνώμης. „Pro his verbis (quæ ſermonem aperte mendoſum efficiunt) ὅτε οὐκ ἦν γνώμης παράδοξον, οὐδὲ ἀπορῆσαι σκοπ. vel iſta, vel alia eundem ſenſum efficientia, ſuſpicetur fortaſſe quiſpiam ſcripſiſſe Appianum, iſta inquam, οὐδὲ τότε γνώμης, τὸ παράδοξον ἀπορῆσαι, σκοποῦντες εὑρήσετε. Ut totus locus ita legatur, ὧδε δή με ἔχοντα θορύβου καὶ μερίμνης καὶ δέους, οὐδὲ τότε γνώμης (τὸ παράδοξον) ἀπορῆσαι, σκοπ. εὑρήσετε. Scribo autem τὸ παράδοξον, parentheſi includens: quo etiam uti modo Lucianum ſuperlativo, τὸ παραδοξότατον, recordor. Alioqui poſſit etiam dici ὃ παράδοξον, vel ὅ ἐστι παράδοξον. At vero interpretes ambo negant quod hæc ſcriptura (ſi quidem eam ſequi oportet) ait: videlicet γνώμην illi permanſiſſe. Nam P. Candidus dicit, *mihi ratio nulla aderat*: totum hunc locum ita vertens, *Sic mihi a tumultu, cura & timore præpedito ratio nulla aderat. Impoſſibile quippe non timere. Id animo ſcrutantes, facile cernetis. Una quidem ex parte, audacia incredibili opus erat, ex altera, diſſimulatione mirabili.* In qua interpretatione non immerito quis hoc inter alia miretur, quibus Græcis verbis iſta reſpondeant, *Impoſſibile quippe non timere.* Gelenius autem ſenſum quidem ſequitur eundem in principio hujus loci, ſed in cæteris non ita labitur: *In ea trepidatione* (inquit) *metu-*

Pag. 441. *que ac ſolicitudine, quamvis non mirum eſſet me deſtitui conſilio, tamen ſi recte rem perpendatis, intell. &c.* Quod ſi quis ſenſum hunc probet, oſtendam quomodo Græca verba non magna cum mutatione eum ſint admiſſura. Si enim pro his, ὅτε οὐκ ἦν γνώμης παράδοξον, iſta ſcribantur, εἴγε καὶ οὐκ ἦν γνώμης ἀπορεῖν παράδοξον, habebit lector verba quæ ſenſum illum admittant: nec vero me a ſe, quod ad illum attinet, valde diſſentientem habebit." H. STEPHANUS. At eadem ſententia græcis verbis, qualia vulgo leguntur, ineſſe videtur. Verborum naturalis ſeries hæc intelligenda, ὅτε οὐ παράδοξον ἦν οὐδὲ ἀπορῆσαι γνώμης. Duplicem negationem vim ſimplicis obtinere augereque, ſatis notum eſt. Adverbium temporis ὅτε, *quando*, *quo tempore*, minime ſolicitari debuit.

Pag. 442. *L.* 6 ἡμᾶς τοὺς Καίσαρος ἀσφ. περιέσεσθαι. Gelenii verſio eſt, *Cæſari ſuperſtites*; tamquam eſſet τοῦ Καίσαρος. Sed ἡμᾶς τοὺς Καίσαρος eſt *nos Cæſarianos*, vel, ut Cand. habet, *nos Cæſaris amicos*. conf. lin. 19 ſq. Sic pag. 506, 92. 514, 28. &c.

L. 11. „Pro his, ἵν' ὅσων ἔχρῃζον ἀντιλάβοιμι, rectius dixiſſet Gelenius, *idque ut ipſe viciſſim impetrarem quæ opus erant*." H. STEPH. Adverbium *viciſſim* omiſerat Gelenius.

L. 15. ἐφ' ᾗ. Monuit etiam H. STEPH. „Scribo ἐφ' ᾗ."

L. 16. τεθάφθαι. Sic MUSGRAV. quoque correxit.

L. 18. διαμενεῖν. „Malim διαμένειν." H. STEPHAN.

Pag. 443. *CAP. XXXV. Lin.* 23. „Ita dicit hic ἀνταιτῆσαι, ut in fine præc. pag. [442, 11.] ἀντιλάβοιμι, eodem videlicet modo præpoſitione ἀντὶ utens. Atque hoc participium *repenſa*, quo utitur interpres, potius infinitivo ἀντιλαβεῖν quam huic ἀνταιτῆσαι reſpondet." H. STEPHAN. *Ead. lin.* 23. „Cum his, ἣ δοῦναι ἂν αὐτὰ ἡ βουλή, non dubium eſt quin ὑπακούεσθαι debeat δοκεῖ." IDEM.

Pag. 444. *L.* 43. αἰτιώμενοι. Monuit idem H. STEPH. „Scribendum αἰτιώμενοι." Et ſic dedit Reg. B. a pr. man. & Aug. Correxit etiam MUSGR. *L.*47. διδάξαντες. „F. διατάξαντες." MUSGR.

L. 53. Quum vulgo γενέσθαι ἐν τῇ πόλει, pro γενέσιον τῇ πόλει, legeretur; mendoſum eſſe locum vidit H. STEPHANUS,

ſed, ubi lateret menda, non divinavit. „ Suſpectum eſt, inquit, particip. τιθέμενος. P. Candidus ita locum hunc reddit, *& in die necis ut in urbe adeſſet ſtatuiſſe.*" Gelenius: *ut qui die cædis in Urbe eſſe curaverit.* MUSGRAVIUS, verbum licet non adſecutus, quo uſus eſt Appianus, ſententiam tamen præclare perſpexit; reponere jubens, γενέσθαι ἑορτὴν τῇ πόλει τιθέμενος. Supra, p. 344, 6. ubi de eadem re agebatur, γενέθλιον θέσθαι dixerat Appianus. Pag. 444.

CAP. XXXVI. Lin. 56. Non video, cur κατεκάλεσα in ἀνεκαλ. vel μετεκάλεσα mutatum voluerit MUSGRAV.

L. 63. οὐ μέντ' ἄν. οὐ μέντοι maluit idem MUSGRAV. Pag. 445. Facile patior: ſed non prætermittenda particula ἂν, quam contextus & ſententia poſtulant.

L. 65. προμεθῆκα. Sic reponendum perſpecte vidit MUSGR. — Sed, præter neceſſitatem, imo contra mentem ſententiamque Scriptoris, alias etiam mutationes huic loco inferendas idem vir doctus cenſuerat, inde a ſuperiori verſu ſic legens, οὐδ' ἐπὶ τῷ Δολοβέλλᾳ διδόναι τὴν ἐν αὐτῇ ςρατιὰν, εἰ μὴ τὴν ςρατιὰν μεθῆκα αὐτῷ.

L. 68. μὴ ἕτερα αὐτοῖς ἐς ἀσφάλειαν ἀντιλαβόντες ἔθνη. — „ Imo, ἀντιδόντες ut ſcribatur, rationi conſentaneum eſt. Alioqui non ἀντιλαβόντες, ſed ἀντιλαβόντας, ſcribendum fuiſſet, abſque illo dativo αὐτοῖς." H. STEPHAN. Imo vero optime habet ἀντιλαβόντες· *niſi illis* (id eſt, *pro illis*, nempe *pro Caſſio & Bruto) alias provincias, ſecuritatis cauſa, viciſſim impetraſſent.*

L. 71. οὐκ ἀσφαλῶν. „Veriſimile eſt ſcriptum fuiſſe ὡς οὐκ ἀσφαλῶν." H. STEPH. Sed nec admodum deſideratur illa particula.

CAP. XXXVII. Lin. 85. τοῖς πλέοσι recte Aug. ſicut jam emendaverat H. Stephanus. Pag. 446.

L. 87. ἔλειπεν. „ Aliud quam ἔλιπεν aut ἔλειπεν ſcriptum ab Appiano fuiſſe, perſuaſum habeo. Potius certe conſuetudo Græci ſermonis poſceret ut ἐλείπετο ſcriberetnr. Videat tamen lector, an aliquid aptius conjectura poſſit aſſequi ex hac P. Candidi interpretatione, *in lateribus adhuc hærebat.*" H.

STEPHAN. Commodius utique foret ἐλείπετο, *supererat*, *reliquus erat*; quod MUSGRAVIUS etiam repositum voluit. Sed nec neutralis forma ἔλειπεν solicitanda videtur. Sic certe & alibi verbum illud λείπειν, quod, neutraliter acceptum, *deficere*, *deesse*, vulgo aliâs significat, hac notione occurrit, *superesse*, *faciendum superesse*; ita quidem, ut loco verbi *faciendum* aliud interdum atque aliud verbum intelligendum sit, prout ex contextu fit manifestum: v. c. Civ. IV. 670, 45. διετείχιζεν ὃ ἔτι μόνον αὐτοῖς ἔλειπεν, *munivit id quod solum adhuc* (*muniendum*, vel, *nondum munitum*) *supererat*. Hisp. 193, 59. Οὐακκαίους μὲν ἐχειρώσατο - - Τερμαντία δ᾽ αὐτῷ καὶ Νομαντία ἔτι ἔλειπον. *Vaccæos superaverat: sed Termantia & Numantia adhuc* (*domandæ*, vel, *nondum domitæ*) *supererant*. Eodem igitur modo nunc, quum *l.* 84. dixisset, ἐμαυτὸν ἡγησάμην ἰσόπαλον εἶναι τοῖς ἐχθροῖς, subjicit, ταῦτα δ᾽ ἐργασαμένῳ μοι ἕτερος τῶν σφαγέων ἔλειπεν, *alius ex percussoribus mihi supererat*, scil *cui nondum eram* ἰσόπαλος, cui pariter ac reliquis provincia erat eripienda.

Pag. 446.

L. 90. ἐς εὐπρέπειαν ἔτι τῆς βουλῆς. „ἐς εὐπρ. ἐπὶ τῆς βουλῆς." MUSGRAV. An ἐς εὐπρέπειαν τῆς ἐπιβουλῆς? *ut specie aliqua tegerem insidias.*

Pag. 447. *L.* 94. ἐπαλειφόντων. „Sic verbo ἐπαλείφειν alibi utitur. P. Candidus vertit hic *concitare.*" H. STEPHANUS. Vide p. 401, 37. & p. 439, 57.

CAP. XXXVIII. Lin. 8. τοὺς ὑπάτους μετ᾽ ἐμὲ. Paulo ante (lin. 94 sq.) commodius erat τοὺς μετ᾽ ἐμὲ ὑπάτους.

Ead. & sq. „Scribendum μεταψηφίζεσθαι." H. STEPH.

Pag. 448. *L.* 10. ὑμετέραις. „Legit ὑμετέραις GELENIUS. [Sic & MUSGRAV.] At ἡμετέραις P. Candidus, quantum quidem ex utriusque interpretatione judicari potest. Sed lectio illa modestiæ convenit, ideoque magis placet. Nec vero minus recte ista, σὺν θεοῖς, & σὺν εὐσεβ. γνώμῃ, & σὺν ταῖς ὑμετ. ἀνδρ. reddideris, *deorum ope, & pietatis, ac vestræ fortitudinis.*" H. STEPHANUS.

Pag. 449. *CAP. XXXIX. Lin.* 30. οἷς τι λογισμοῦ βαθέος ἦν. „Forte οἷς τι λογισμοῦ βάθος ἦν: licet vulgatum βαθέος defendi queat."

LENNEP, *in Notis ad Phalaridis Epist. p. 6.* *L.* 35. τὸ δὲ
πλέον, ὁρῶντες. Non opus est, cum MUSGRAVIO ὁρῶν Pag. 449.
reponere. Commode & usitate ad nomen collectivum sing.
refertur adjectivum vel particip. plur. *L.* 54. ἐν ἱερῷ. *In* Pag. 450.
capitolio. Vid. p. 448, 22. & 452, 75.

CAP. XL. Lin. 66 *sq.* Καλατίαν -- Κασιλῖνον. De his colo- Pag. 451.
niis vide Cluver. Ital. ant. lib. IV. p. 1180. & 1177. Sed ad
rem, de qua hic agitur, conferendus potissimum Vellej. II. 61.

CAP. XLI. Lin. 78. Κανούτιος. Posses & Καννούτιος scribere. Pag. 452.
Infra Civ. V. 776, 74. Κανούντιος legebatur. Conf. Dion. Cass.
XLV. 6. XLVIII. 14. Vellej. II. 64. Pigh. Annal. T. III. pag.
468 sq. Adde Perizon. Animadv. Histor. c. 2. p. 53. qui *l. sq.*
pro verbis καὶ παρ' αὐτὸ (quæ ded. Reg. B. & Aug. cum H.
Steph. consentiente Cand. *ob id*,) vel pro καὶ παρ' αὐτῷ, quod
mendose erat in edit. prima, legendum censuit καίπερ οὐ
τῷ Καισ. φίλος· scil. quoniam idem (ut videtur) Canutius ἐν
τοῖς μάλιστα Καίσαρος ἐχθροῖς refertur apud Nostrum Civ V. pag.
776, 74. Ad *lin.* 79. monuit C. STEPHAN. *in Var. Lect.*
„ lege καὶ παρ' αὐτό."

CAP. XLIII. Lin. 23. μέσον, *interim.* „ μόνον" maluit Pag. 454.
MUSGRAV. *L.* 27. ἐκλογιούμενον. Sic & MUSGR. reposuit. Pag. 455.
De verbo autem hoc vide ad Civ. I. 37, 1. *Ibid.* χαλεπτό-
μενος. Aor. 2. verbi χαλέπτομαι, unde frequens occurrit Aor.
1. χαλεψάμενος. χαλεπούμενος h. l. repositum voluit MUSGR.
nescio quid secutus. *L.* 32. εἰς διαφοράν. Sic & Cand. *ad
dissensionem.* Et ferri utique hæc lectio potest. Sed mox
pag. sq. l. 46. ἐπὶ διαφθορᾷ. Unde & h. l. εἰς διαφθορὰν maluit
MUSGRAV. De re conf. p. 438, 38 sqq.

L. 34. ἄξειν, & *ibid.* ἐψηφισμένην, & *lin.* 35. δοθήσεσθαι.
Hæc omnia ita corrigenda vidit MUSGRAV. quemadmodum
dedit Aug.

CAP. XLV. Lin. 89. ἐπὶ Ἄλβην πόλιν. Ibi Martia legio Pag. 458.
consederat. Cic. Philipp. III. 3. & IV. 2. *L.* 92. ἐς Τίβυρον.
Sic rursus p. 477, 2. ἐς τὸ Τίβυρον. Τιβυρτὸν maluerat MUS-
GRAV. qua forma Civ. I. pag. 91, 22. usus Appianus est.
Rursus alia forma Civ. V. 744, 22. Τίβυρ, gen. Τίβυρος.

Pag. 460. *CAP. XLVII. Lin.* 23. ἐφήδετο μὲν αὖθις Καίσαρι. Candidus: *iterum ad Antonium deflexit oculos:* tamquam pro ἐφήδετο legiſſet ἀπίδετο vel ἐπίδετο. Poſt Καίσαρι autem ſuſpicor verba nonnulla intercidiſſe, quæ in hoc verbum, Ἀντωνίῳ, deſierant: unde factum, ut pro Καίσαρι dent Ἀντωνίῳ codices noſtri.

Pag. 461. *L.* 32. ἀνετίθεντο. Sic & MUSGRAV. repoſuit.

CAP. XLVIII. Lin. 42. αὐτὸν αἴτιωμ. Etiam hoc corrigendum viderat MUSGRAV.

Pag. 463. *CAP. XLIX. Lin.* 67. ὁρίζειν ἑαυτῷ. „An ἐξορίζειν ἑαυτὸν?" MUSGRAV. Minime ſollicitanda lectio vulgata.

L. 77. μὴ χρόνιος ἡ πολιορκ. γένοιτο. Intell. δέει vel δείσας μή. Conf. Hoogeveen de Partic. Gr. Ling. p. 710.

Pag. 464. *CAP. L. Lin.* 86. ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ. *In Capitolio.* Vide ad p. 450, 54. *L.* 86 *ſq.* Κικέρων μὲν δή. Vide Ciceronis orat.

Pag. 465. Philipp. V. *L.* 9. ἐν τοῖς ἄρχουσιν. An ἐν τοῖς συνάρχουσιν? ut p. 468, 51. Ceterum cf. Civ. I. 18, 74.

Pag. 466. *CAP. LI. Lin.* 28. ἔκ τε τοῦ δήμου. Infra, p. 498, 55. eſt

Pag. 467. παρὰ τοῦ κοινοῦ Ῥωμαίων. *L.* 31 *ſq.* ὡς τὸν Ἀντ. ἔργῳ διὰ τῶνδε εἰδέναι &c. An ſatis ſana atque integra hæc ſint, addubitare licet. Subiit cogitatio, ſit-ne ἤδη pro εἰδέναι legendum. Sed non liquet.

Pag. 468. *CAP. LII. Lin.* 45. „Scribendum eſt πάντων πάμπαν εἶναι χρὴ συνετ. Sic ſequitur, εἰ δόξομεν ἀσυνετώτεροι πάντες ἑνὸς εἶναι. Affertur tamen [a Car. Stephan. in Var. Lect.] ex Budæo alia emendatio, videlicet παντὶ πάμπαν. Sed hanc minus probo." H. STEPHANUS. Scil. in Reg. B. quum a pr. manu fuiſſet ἢ πάμπαν εἶναι, in marg. pro πάμπαν refertur alia lectio πάντι (ſic); quam lectionem C. Stephanus veluti conjungendam cum altera citavit, & Budæo tribuit. Tum in eod. cod. rurſus ab alia manu ante πάμπαν inter lineas ſcriptum πάντας.

L. 48. „Scribo, τὸ δὲ, αὐτῷ Σαλ. repetendo ἀπὸ κοινοῦ illa, αἴσχιστόν ἐστι. Præceſſit enim, ὧν τὸ μὲν, αἴσχιστόν ἐστιν ἡμῖν. Quamvis autem dicat tantum τὸ μὲν & τὸ δὲ, non omittit tamen quod tertio loco propoſuit: ſed ad illud veniens, addit,

ἀμαθῶς δ' αὐτὸν ἔχοντα τῶν παρ. perinde acsi diceret, *Ad tertium autem quod attinet, de ignorantia.*" H. STEPHANUS. Pag. 468.

L. 53. ὑπὲρ τὸν Σαλ. &c. „Uterque interpres ita vertit hunc locum ut si verbo γινώσκειν, non composito καταγινώσκειν, Cicero usus esset. Verum eadem opera genitivus Ἀντωνίου in accus. Ἀντώνιον mutandus fuerit. At ego nihil mutandum in hac nostra lectione censeo, sed accipiendum esse quod dicitur, tanquam ab eo qui errorem linguæ fingat, unum dicentis, quum mens alterum dicere voluerit. Quod interim consentaneum erit illi dicto,

Ἡ γλῶσσ' ἁμαρτάνουσα τἀληθῆς λέγει.

Solemus alioqui in Latino sermone talibus locis per ἐπιδιόρθωσιν adhibere hæc verba, *volui dicere.* Ut si quis hic diceret, καταγινώσκομεν Ἀντωνίου· *immo*, γινώσκομεν Ἀντώνιον, *volui dicere.* Cæterum ad interpretes quod attinet, Gelenius quidem primam personam retinens, legit γινώσκομεν: at P. Candidus in tertiam mutat; ejus enim hæc verba sunt, *per ætatem quoque & experientiam longe Salvio Antonium magis norunt.* Ubi etiam observandum est illum in ambiguitatem incidere: quum intelligi possit, *Magis quam norunt Salvium:* non minus quam, *Magis quam Salvius ipsum novit.*" H. STEPH. — Fefellit hoc interpretes, ipsumque H. Stephanum, quod verba ὑπὲρ τὸν Σαλούϊον cum seqq. conjunxerint, a quibus (quemadmodum præeunte cod. Aug. a nobis factum est) separanda fuerunt. ὑπὲρ τὸν Σαλούϊον, intell. ὄντες ex præcedentibus verbis.

L. 65 - 67. „ἦγεν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου καὶ τὸν ἄλλον στρατὸν ἐς τὴν πόλιν, ἅπαντα συντομώτερον, ἐφιέμενος ὧν ἐπένθει Καίσαρος. Καίσαρος δὲ &c. Pro his græcis verbis, quorum mendosa esse nonnulla manifestum est, habemus hæc Latina P. Candidi: *Eduxit deinde a Brundusio exercitum alium ad omnia promptiorem in urbem, quum ad ea aspiraret quæ Cæsar concupisset.* Sed quis sub his latinis verbis illa quæ habemus græca verba possit agnoscere? De hoc quidem minime dubitandum est, quin πρὸς ἅπαντα legerit, & συντονώτερον, non συντομώτερον. Sed quæri potest, an συντονώτερον de *promptiore* dicturus Ap- Pag. 469.

Pag. 469. pianus fuerit. At Gelenius recte, quum συντονώτερον & ipse legeret, eo significari *vehementius* existimavit. Totum autem locum parva cum mutatione legisse ita videtur, ἅπαντα συντονώτερον ἐφιέμενος οὗ ἐπένθει Καίσαρος. Sed rectene ἐφιέμενος cum accusativo?" H. STEPHAN. Quin mendosa sint verba ἐπένθει Καίσαρος, dubitari non debet. Præeunte Candido, ἐπόθει Καῖσαρ legendum censueram in Comment. de impr. ac msptis Appiani Codicibus pag. 8. Sed præferendum utique, cum MUSGRAVIO, ΕΠΕΝΟΕΙ fuit, e quo facillimus etiam in ΕΠΕΝΘΕΙ transitus erat. *Oratio* vero omnino *sic debuerat distingui*, στρατὸν ἐς τὴν πόλιν ἅπαντα, συντομώτερον ἐφιέμενος ὧν &c. ut nomen ἅπαντα ad στρατὸν referretur, adverbium autem συντομώτερον ad ἐφιέμενος. *Reliquum quoque exercitum*, inquit, *omnem ad Urbem* (vel, *versus Urbem*) *duxit; compendiosiori via tendens ad ea quæ Cæsar animo agitaverat.* Hoc quid sit, quod Cæsarem animo agitasse dicit, satis indicavit paulo ante, quum pro στρατηγίδα σπεῖραν, βασιλικὴν dixit l. 63. Scilicet *regium titulum* & *tyrannidem* invadere Antonium voluisse significat. Cf. l. 70 sq. Quod autem dicit, *Antonium exercitum omnem versus Romam duxisse*, repugnare quidem videri potest eis, quæ extr. cap. 44. & init. c. 45. p. 457 sq. legimus. Sed consulto invidiosius hæc Cicero dixit, significans, Romam ducturum fuisse, ni Octaviani Cæsaris exercitum timuisset. Conf. omnino init. c. 58. p. 476 sq. ubi ad hæc Ciceronis verba Piso respondet.

CAP. LIII. Lin. 74. φυλακὴν ἢ τάξιν Aug. cum H. Steph. — „ἢ φυλακῆς τάξιν." MUSGRAV.

Pag. 470. *L.* 78. „Duobus modis videtur posse locus hic emendari: uno, ut scribatur, ὁ δὲ φωνῆς ἢ γέλωτος ἕνεκα ἦγεν ἐς θάνατον: altero (si quid majus circa conjecturam audendum est) ut scribatur ita, ὁ δὲ εἰ φωνῆς ἢ γέλωτος ἕνεκα ἤχθετο, ἦγεν ἐς θάν. Possit vero & ἕνεκα omitti, quoniam cum hujusmodi genitivis interdum relinqui subaudiendum scimus. P. Candidus locum hunc ita vertit: *Hic autem ad vocem & risum cives ad mortem deduci imperat.*" H. STEPHANUS.

L. 91.

L. 91. προσγένηται. Nolim cum MUSGRAV. in προσγεγένηται mutatum. Pag. 470.

CAP. LIV. Lin. 99. „Interpungo poſt εὐθυνόμενον, ut αὐτὸν jungamus cum ſeqq. hoc modo, *ut reus audiat ipſemet accuſationem.* Pro αὐτοῦ autem [*lin. ſq.*] non dubium eſt quin αὐτοῦ ſcribere oporteat." H. STEPHANUS. Pag. 471.

L. 2. Κικ. ἐς ταῦτα προκαλοῦμαι. „P. Candidus ita, *Ciceronem adeſſe poſtulo*, diſcedens a Græcis verbis. Sed nec Gelenius illis inſiſtere dici poteſt, dum ita vertit, *quod nec Cicero negabit.* Debuerunt certe ita reddere, *Ciceronem hac ſponſione provoco.*" H. STEPHANUS.

L 4. „εἶπεν ὧδε μέγιστα. Poſt ὧδε adde particulam ὡς. Neque enim rationi conſentaneum eſt, ut Piſo, Antonii defenſor, ea eſſe ἀναμφίλογα fateatur, id eſt *minime controverſa:* ſed dicat, *quædam tantum crimina eſſe objecta, tanquam omnium maxima & de quibus conſtaret.* At P. Candidus vertit *ambigua*, tanquam ἀμφίλογα legens, ſed ita ut pugnantia quædam in ſua interpretatione dicat. Ita enim ille: *Ego maxima ex omnibus, & quæ ambigua ſunt, facile tranſiliens, brevibus ea falſa eſſe oſtendam.* Ita, inquam, ille: ſed quomodo eadem & tranſilire & falſa oſtendere poteſt?" H. STEPHAN. „εἶπεν ὅδε μέγιστα." MUSGRAV.

CAP. LV. Lin. 20. Placeret καὶ ἕτερα ἑτέροις πολλάκις. Sic Candidus, *& alia aliis.* *L.* 27. „Ponenda hypoſtigme poſt πολέμιον." H. STEPH. Eamdem poſui, præeunte etiam Aug. Sic & lin. præc. *L.* 37. ὧν μηδὲν ὁ δῆμος ἐπιστήσειε. De hac phraſi quid ſtatuam, non ſatis mihi certum eſt. Candidus ſuo more: *quorum nihil populus nobis edixit aut impoſuit præfecto aſſiſtente.* Gelenius: *quod jus ſibi aſſereret (populus) nobiſque indignaretur, ſi ducem ac patronum haberet.* An ὧν μηδὲ ὁ δημ. ἐπιστήσειε? *quorum utinam ne meminerit populus; quæ utinam ne cogitet vobis populus!* ut ἐπιστῆσαι (ſcil. τὴν διάνοιαν) eodem modo hîc dicatur, quo ἀπομνημονεῦσαι apud Xenoph. Mem. Socr. I. 2, 31. Sic nomen ἐπίστασις exponitur *cogitatio* apud Noſtrum Civ. IV. 699, 40. Pag. 472. Pag. 473.

Pag. 474. *Cap. LVI. Lin.* 55. „De Appiani usu hujus vocis ἀνωμαλία dictum alibi a me fuit." H. STEPH. Vid. ad Civ. II. p. 362, 85.

Cap. LVII. Lin. 63. ἢ καθ' ἕνα μὲν &c. Quid Candidus legerit, divinent sagaciores. Sic autem ille: *vel adeo in singulos potens, non omnibus struxit insidias?*

Pag. 475. *L.* 65. „Cum hoc διώκεσθαι & cum sequente εἶναι repetendum ἀπὸ κοινοῦ illud ἐκύρου. Alioqui dicendum esset verbum deesse." H. STEPHANUS. *L.* 68. „διέλυσε. Malim διέλυε, ut praecedit κατεκάλει, & paulo ante, ἐκύρου, & ἐπεβούλευε." IDEM. *L.* 69. „Scribe, λαβὼν ἐπιβουλεύοντα, ἀπέκτεινε." IDEM. Prius sic erat: λαβὼν, ἐπιβουλεύοντα ἀπέκτεινε.

L. 71. περὶ Δικτάτωρος. „Hoc narrantem Appianum audivimus p. 542. [428, 70 sqq.]" *Idem* STEPH.

L. 77. Ἀλλ' ἐς τὰ ἐναντία οὐκ ἦρχε. „Quamvis & P. Candidus hanc lectionem agnoscat; (vertit enim, *Verum nunquam in contrarium imperio usus est:*) tamen Gelenio potius assentior, negationem haud agnoscenti; quum ita reddat, *At secus magistratum gessit quam debuit.* Fortasse autem οὕτως scriptum erat, ubi nunc habemus οὐκ." H. STEPHANUS. — „Obscurum" esse locum, haud immerito conquestus est MUSGRAV. *Ead.* „πῶς οὐ μόνος ἦρχε. Scribe πῶς; οὐ μόνος ἦρχε." H. STEPHAN. Conf. l. 74.

Pag. 476. *L.* 80 *sq.* „Haec verba, οὐκ ἐνυκτοφυλακεῖτο διὰ τὴν τῶν ἐχθρ. debuit potius ita reddere, *Annon excubias circa se dispositas habebat, non ob aliud quam inimicorum insidias?*" H. STEPHAN.

L. 84. οἰκείαν. „Hanc etiam vocem οἰκίαν, licet aperte, hoc quidem loco, mendosam, agnoscit P. Candidus, ita locum hunc interpretans: *Num aliam domum invenire potuit, quum hostium vereretur insidias?* (utitur autem particula *num*, suo more, pro *Nonne.*) At Gelenio suboluit mendum: ideoque vertit, *Nonne aliam propriam nactus est?* Intellige autem *aliam propriam occasionem*; sicut cum οἰκείαν (ita enim scribendum est) intelligere πρόφασιν oportet. Est vero & hypostigme opus post οἰκείαν." H. STEPHAN.

CAP. LVIII. Lin. 90. ὡς ὁ Αντ. ἔμελλε &c. Vide p. 469, 65-67. *Pag.* 476.

L. 92. πῶς οὖν, εἰ τὸ μελλῆσαι. „ Non assequutus est sensum hujus loci Gelenius: sicut nec P. Candidus; (quod minus mirandum est.) Nam ille [Gelenius] ita vertit, *quum solum hujusmodi consilium hostile videatur:* at ille, [Cand.] *si hoc solum cogitare, viri nobis inimici proprium existimandum est.* Atqui debuerunt recordari præcessisse ἔμελλε, & hoc μελλῆσαι ad illud respicere: utendo argumento a minore ad majus." H. STEPHANUS.

CAP. LIX. Lin. 17. „ Interpunge post ἔξω, quum τὴν ἀρκέσουσαν jungere cum δύναμιν oporteat." H. STEPH. *Pag.* 478.

L. 27. „ Pone hypostigmen post δοκιμάζοιμεν. Nam adverbium ἐγκρατῶς refertur ad verbum ψηφιζοίμεθα." IDEM.

CAP. LX. Lin. 35. καὶ τὰ ἔναγχος &c. „ Ita vertit Gelenius, ut si scriptum esset, τοῦ ἔναγχος δὴ ἀνῃρημένου Καίσαρος, vel aliud huic synonymum participium haberemus. Rectius P. Candidus, *Eorumque quæ a Cæsare nuper gesta sunt.* Malim tamen simplicius, *Et eorum quæ a Cæsare nuper facta sunt.* Immo magis etiam probarim hanc liberiorem interpretationem, *Et eorum quæ nuper in Cæsare experti sumus.*" H. STEPHANUS. *Pag.* 479.

L. 38. ἠνάγκασαν. „ ἠναγκάσαμεν." MUSGR. *L.* 45. Ad vocem πλείονας MUSGRAV. in marg. literam *Q.* notavit, id est, *Quærendum.* Candidus: *Consules vero ac tribunos plures periclitantibus rebus publicis opponere.* Gelenius: *Consules vero & tribuni pl. (debent) præ ceteris succurrere periclitanti reipublicæ.* Mihi non satis liquet. An πλείονες?

CAP. LXII. Lin. 80. προστίθεται. Sic & MUSGR. correxit. *Pag.* 481.

CAP. LXIII. Lin. 5 *sq.* παρὰ Απουληίου. *M. Apulejus* (Freinsh. Suppl. Liv. CXVIII. 3.) quæstor fuerat Q. Philippi, proconsulis Asiæ; cui successit Trebonius. Cic. ad Famil. XIII. Ep. 45. & 46. coll. Ep. 73. & 74. & ad Brut. Ep. 7. De eodem vide Nostrum Civ. IV. p. 590 sq. c. 46. & p. 626 sq. c. 75. *Pag.* 483.

CAP. LXIV. Lin. 18. ὑπόρητο Reg. A. Aug. Ven. *Pag.* 484.

Pag. 486. *Cap. LXV. Lin.* 60. ἡ δυσχέρεια - - - τὴν πλεονεξίαν τὸ πλῆθος ἀπεστήρει. Verbum cum duplici accuſat. Præter rem MUSGRAVIUS πλεονεξ. τὴν διὰ τὸ πληθ. voluit.

Pag. 487. *Cap. LXVI. Lin.* 76. Πικηνίτιδα. Sic ἐκ τῆς Πικηνίτιδος Civ. I. p. 111, 69. ubi in veram nominis formam conſentiunt omnes.

L. 79. Καρσουλήϊον. *Carſulenus* vocatur Cic. ad Famil. X. 33. Phil. III. 9. ad Att. XV. 4. ſed variant libri. *L.* 81. τῆς διόδου τῶν στενῶν. „Credo per Apenninum, in tranſitu prope Bononiam." P. CANDIDUS, *in ora edit. Venetæ.*

Pag. 488. *L.* 86. ὁδοῦ χειροποιήτου καὶ στενῆς. Eſt *via Æmilia.* Ad oram verſ. CANDIDI, *in edit. Ven.* h. l. notatur: „Locum puto, ubi nunc *Caſtrumfrancum.*" De tota autem re, quam hîc narrare incipit Appianus & capitibus nonnullis ſeqq. perſequitur, conferenda potiſſimum eſt Galbæ Epiſtola ad Cicer. lib. X. ad Famil. Ep. 30. Adde Dionem XLVI. 37. Frontin. Strateg. II. 5, 39.

Cap. LXVII. Lin. 96. ἐκέλευον νεολέκτους &c. Ad h. l. prouti vulgo legebatur, monuit MUSGRAV. „deeſt aliquid." Gelenius: *juſſerunt cæteros a conflictu abſtinere:* & omiſit verba εἰ παραγένοιντο. Candidus: *eos, qui aderant, noviter electos.* Hac autem phraſi, *noviter electi*, ibi ſolet uti ille interpres ubi in Græco eſt νεόλεκτοι, velut p. 459, 7. & 460, 14. Quare hoc vocabulum in exemplari ſuo h. l. legiſſe Candidum, probabile eſt: ni fortaſſe νεήλυδας legit, quo vocab. utitur Noſter pag. 490, 28. & 491, 40. ubi interpres primum *nuper electi*, deinde *ii qui nuper venerant.* Potueram autem, ac debueram fortaſſe, articulum adjicere, τοὺς νεολέκτους, vel τοὺς νεήλυδας. Pro εἰ παραγένοιντο vero, vides, Candidum οἱ παρεγένοιντο expreſſiſſe: ſed non ſolicitanda vulgata lectio videtur: conf. p. 490, 28 ſq.

Pag. 490. *Cap. LXVIII. Lin.* 16. τόδε ἔργον. Malim τόδε τὸ ἔργον; ſicut p. præc. l. 10 ſq. erat τῷδε τῷ ἔργῳ.

Pag. 492. *Cap. LXX. Lin.* 58. πρὸς τούσδε. „πρὸς τόνδε" correxerat MUSGRAV. *Ibid.* ἐπεδείξαντο. Sæpius in ejuſmodi contextu verbo hoc uti Appianum, Index noſter docebit.

L. 62. διέλυσεν αὐτοὺς, intell. ὁ Ἴτριος, *dimisit illos, destitit ab hostibus*; eodem fere verbi usu, quo Civ. II. 207, 44. διέλυσε τὴν δίκην est *omisit accusationem, ab intentata lite destitit.* *L. 65.* κατεφρόνουν. „κατεπόνουν." MUSGRAV. Pag. 492. Pag. 493.

L. 72 sq. Ἀγορὰ Κελτῶν. „Celtarum Forum: credo sit locus, qui *Centi* dicitur." *Ora edit. Ven. Versionis Candidi.* — Vid. Cluv. Ital. ant. lib. I. p. 284 sqq.

CAP. LXXI. Lin. 98. διενυκτ. δὲ καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις. Forsan καὶ τότε ἐν τοῖς ὅπλ. *etiam tunc*, sicut nuper Antonius, pag. 493, 72. Pag. 494.

CAP. LXXII. Lin 3. πολιορκοῦντα. Sic & MUSGR. reposuit. Pag 495.

L. 11. ἐργάσιμον. An ἐργαστικὸν? *L.* 13. Οὐεντίδιος. Conf. p. 487.

CAP. LXXIII. Lin. 22 *sq.* κελητίῳ τινάς. Candidus: *ille caduceatoribus ad Cæsarem præmissis:* perinde ac si vulgatum κελητίωνας *caduceatores* significaret. Sed inter librariorum fœtus referendum illud vocabuli monstrum utique videtur. *L.* 29. δίδωσιν οἱ. Corrige, δίδωσίν οἱ. *L.* 30. ᾧ μοι. Sic & MUSGRAV: „Dele μὴ, vel lege μοι." Consentit Candidus, & res ipsa loquitur. *L.* 40 *sq.* ἐκ προστάγματος, *jussu suo, uno jussu.* Pag. 456. Pag. 497.

CAP. LXXIV. Lin. 46. θυσίας -- πεντηκ. ἡμερ. ἱκεσίους. Sane, non *annua sacrificia*; sed *quinquaginta dierum supplicationes.* Vid. Cic. Philip. XIV. 11. & 14. Perperam apud Dionem XLVI. 39. ἑξήκοντα, *sexaginta dierum* supplicationes perhibentur.

L. 52. Τοτοῦτος. Sic etiam MUSGRAV. correxit. Pag. 498.

L. 56. δραχμὰς πεντακισχιλίας. Sic rursus pag. 513, 10. Nimirum quantum Cæsar illis promiserat: vide p. 462, 57 sq. coll. p. 466. extr. & sq. Nec causa est, cur non nisi δισχιλίας καὶ πεντακοσίας, ut est apud Dionem, sic apud Appianum h. l. & p. 513, 10. reponendum esse, cum Fabricio (ad Dionem l. c. n. 200.) dicamus. Nam quod Fabricius illud ex ipso etiam Appiano pag. 518. extr. & seq. certum esse ait, id mihi quidem longe secus videtur: nam, quæ ibi memorantur δισχίλιαι καὶ πεντακόσιαι δραχμαὶ, sunt dimidia pars totius

Pag. 498. promiſſi præmii, quam dimidiam partem ſenatus curaverat, ut ſtatim parata eſſet, & militibus interim, dum reliquum dimidium eſſet collatum, repræſentari primo quoque tempore poſſet; quemadmodum ipſe Scriptor noſter docet p. 513, 20. conf. p. 524, 97 ſqq.

L. 61. Ἀσινίῳ, πολεμεῖν ὅπως &c. MUSGRAVIUS legendum cenſuit: „Ἀσινίῳ Πολλίωνι, ὅπως πλησιάσειαν Ἀντωνίῳ." Sed haud facile verbo πολεμεῖν carere hunc locum poſſe exiſtimaverim. Conf. p. 509, 50. Candidus: *Scriptum præterea Lepido & Planco Aſinioque Pollioni, ut, cum Antonio proximi forent, cum illo depugnarent.*

Pag. 499. *CAP. LXXV. Lin.* 78. μετ' αὐτὸν. „μετ' αὐτοῦ." MUSGRAV. Duo illa verba præteriit Candidus.

Pag. 500. *CAP. LXXVI. Lin.* 89 *ſq.* σὺν δαιμονίᾳ μοίρᾳ. Gelen. *felici genio.* Non minus commode Candidus, *felici ſorte.*

Pag. 501. *L.* 97. καὶ τό τε ἔργον. Deletam partic. τε voluit MUSGRAV. præter neceſſitatem. *L.* 98. ἐξανίστησί σε. Recte-ne hoc verbum expoſuerim, *moleſtias tibi creaturum*, haud ſatis ſcio. Illud prorſus non expreſſit in verſ. ſua Gelenius. Candidus, *in majus te extolleret.*

CAP. LXXVII. Lin. 8 *ſq.* Καικίλιος Βάσσος. De hoc *Cæcilio Baſſo* conf. Epit. Liv. CXIV. & ibi viros doctos, & Freinsh. Suppl. CXIV. c. 1-3.

Pag. 502. *L.* 20. Λίβωνι. LIBO hic quiſnam ſit, ad cujus auctoritatem Appianus provocat, doctiores viderint. De *L. Scribonio Libone*, Annalium Romanorum ſcriptore, egit Voſſius, de Hiſt. Latin. lib. I. cap. 6. p. 23 ſq. atque hunc eumdem facit cum illo *Libone*, de quo Cicero in Bruto agit cap. 23. & cujus tribunatum ad A. U. 604. vel 605. idem Cicero refert, ad Atticum lib. XII. Epiſt. 5. In quo quidem a Voſſii ſententia diſcedit Erneſti in Indice Ciceroniano. Sed quidquid ſit, ipſe Cicero *Annales Libonis* commemorans ad Attic. lib. XIII. Epiſt. 30. & 32. de eis ita loquitur, tamquam ante ſuam ætatem conſcriptis; quum ea res, in qua Appianus h. l. ad LIBONEM provocat, acta ſit extremis Julii Cæſaris temporibus. Ac fuit quidem eiſdem temporibus alius Libo,

Pompeji M. olim amicus, & claſſis parti ab eo præfectus, Pag. 502.
tum Sexti Pompeji ſocer & Octaviani adfinis, Ciceroni ad Diverſ. lib. I. Epiſt. 1, 8. & alibi, Cæſari Civil. I. 26. III. 16. 23 ſq. tum Dioni Caſſio paſſim, atque ipſi Appiano noſtro Civ. V. cap. 52. 53. 69. &c. memoratus. Sed ab eo vel Annales vel Hiſtoriæ Romanæ partem aliquam eſſe editam, a nemine video adnotatum. Poſſit aliquis ſuſpicari, Λιβίῳ fortaſſe ſcripſiſſe Appianum.

L. 22. καὶ διεχρῆσ. Cum vulgo abeſſet conjunctio, MUSGRAV. οἱ διεχρῆσ. ſcribendum cenſuit.

L. 23 *ſq.* Στάτιον Μοῦρκον. Infra, Civ. IV. c. 58. ubi eadem res repetitur, recte Μοῦρκον (& ſic ſæpius deinceps) dant omnes; ſed gentis nomen ibi rurſus pariter, uti hîc, corruptum vulgo exhibent ſcripti & impreſſi. Ibidemque rurſus iidem (ſicuti hîc *lin.* 26.) Μινούκιον Κρίσπον mendoſe dant, pro Μάρκιον Κρ. De utroque vide Dionem XLVII. 27. & ibi Fabric. Cic. Philip. XI. 12. Vellej. II. 69.

CAP. LXXVIII. Lin. 34 *ſq.* Ἀλλιηνὸς. Sic recte omnes Pag. 503.
infra, Civ. IV. c. 59. p. 607, 10. & p. 610, 50. & 611, 79. Conf. Cic. Philip. XI. 13. & ad Famil. XII. Epiſt. 11. & 12. Correxit etiam MUSGRAV. *L.* 43. ἐλθόντα. Et hoc MUSGR. reponendum vidit.

CAP. LXXIX. Lin. 50. ἀπολειφθέντας, *interceptos, inter-* Pag. 504.
cluſos. Non debuit verbum hoc, Appiano juxta cum optimis auctoribus frequentatum, ſuſpectum eſſe MUSGRAVIO, qui „οὐδὲν εἴργασ. ἄτοπον ληφθέντας" legendum ſuſpicatus eſt.

CAP. LXXX. Lin. 75. οὐ δι' ἔχθρας ἀνηκέστου πρὸς αὐτὸν ἰόντα. Pag. 505.
An ὄντα? Sed & illa conſtructio cum præpoſ. πρὸς nonnihil me conturbat. Aliâs διὰ μίσους εἶναι τινὶ, Pun. 339, 3 ſq. Mith. 646, 57. dicit, *exoſum eſſe alicui.*

CAP. LXXXI. Lin. 6. Πλάγκος δὲ προσεγένετο. Cic. ad Fa- Pag. 507.
mil. XI. Epiſt. 15. Vellej. II. 63. *L.* 8. ναυτικῶν περ ἤδη γεγονότα. Lepide Candidus: *Antonium errabundum, nihil aliud quam venationi operam dare. Præparata demum claſſe, Pompejani hæc ipſa intelligentes admiratione elati*

Pag. 507. *ſunt.* Gelenius: *brevi fore, ut Antonius errabundus in caſſes ipſius incidat, nauſeans jam rerum præteritarum faſtidia.* (ſic.) Mihi omnia reputanti, non improbabilis videtur emendatio, quam infra Contextum propoſui. Ad Ciceronem ſcribens Brutus, Famil. XI. 10. *Antonium*, ait, *ex fuga parvulam manum militum inermium habuiſſe.*

CAP. *LXXXII. Lin.* 9 *ſq.* θαμαυστοὶ ὅσοι διεφάνησαν. Gelenius in eamdem fere, quæ a nobis in lat. verſ. expreſſa eſt, ſententiam: *Hæc audita Pompejanos miro affecere gaudio.* At hoc græca phraſis dicere non videtur: cujus tamen veram vim non ſatis mihi perſpectam eſſe fateor. An nude: *miris modis ſeſe prodiderunt?*

Pag. 509. CAP. *LXXXIII. Lin.* 40. ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ. An ἐπὶ τούτοις τῇ χειροτονίᾳ? *L.* 43. ἐπί τε ποταμὸν. Ad flumen Argenteum. Vide Lepidi Epiſt. ad Cic. lib. X. Famil. Ep. 34.

L. 51. ἑκόντος. „An ἑκόντα?" MUSGRAV. Nil opus puto novare.

Pag. 512. CAP. *LXXXV. Lin.* 99. ὑπὸ Σέξστιον. Eſt *T. Sextius*: de quo vid. Dion. XLVIII. 21. & ibi Fabric. Liv. Epit. CXXIII. Conf. Appian. Civ. IV. c. 52. & V. 26.

Pag. 513. CAP. *LXXXVI. Lin.* 21. ἄνδρας. Correxit etiam MUSGR.

Pag. 515. CAP. *LXXXVII. Lin.* 46. ὑπὸ σημείοις. „Forte ὑμῶν ἅμα σημείοις." C. STEPHANUS *in Var. Lect.* unde in contextum recepit *Henricus.*

Pag. 516. CAP. *LXXXVIII. Lin.* 57. Κορούϊνος. Valerius Corvus, vel Corvinus, qui A. U. 406. tres & viginti annos natus conſul creatus eſt. Idem, cujus nomen in Exc. ex hiſt. Samn. p. 42, 69. Κορβῖνος ſcribitur, & quem in Exc. X. ex hiſt. Gall.
Pag. 517. pag. 83. Βαλλέριον nominatum vidimus. *L.* 79. ἐπεπόμφει ab H. Stephano eſt. Poterat autem teneri lectio manuſcriptorum & edit. 1. *L.* 80. δείσας ἐπὶ τοῖς μισθοφόροις, *timens ab eis qui præmium acciperent:* ſcil. duabus tantum legionibus præmia a Senatu nunc mittebantur. cf. p. 519, 7.

Pag. 518. CAP. *LXXXIX. Lin.* 3. ὃς τέως αὐτοῖς ἐπεπόλαζεν, *qui ad hoc tempus inter illos eminuerat, plurimum valuerat,*

primum locum in administranda republ. tenuerat. Supra, pag. 486, 61 sq. dixerat, τὰ δ' ἐν Ῥώμῃ ὁ Κικέρων ἦγεν. Post ἐπεπόλαζεν autem h. l. in contextum nostrum operarum errore *punctum minus* video irrepsisse, pro quo nudum *incisum* reponendum est. Pag. 518.

CAP. XC. Lin. 21. δουλείαν ἄνωθεν ἀδιόρθωτον. Ad verbum: *servitutem ex ipso principio* (scil. quoniam ultro admissa esset) *incorrigibilem.* Aliena prorsus, si quid video, Gelenii expositio: *dominatio, nunquam ante tentata feliciter.* Pag. 519.

CAP. XCII. Lin. 51. παρωξυμένῳ. Sic codd. nostri Aug. & Ven. Sed grammatica ratio postulat παρωξυμμένῳ, quod repositum velim. Sic Pun. 387, 87. παρωξυμμένους dederunt Bav. & Vat. Cf. ad p. 544, 18. Pag. 521.

CAP. XCIII. Lin. 78. ἀταλαιπώρως ἐπίστευσαν. „ἀταλαιπ. an vim habet τοῦ, ῥαδίως?" MUSGRAV. *Sine labore*, i. e. *nimis leviter, negligenter, nulla ad inquirendum data opera,* Thucyd. lib. I. cap. 20. οὕτως ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας· *adeo apud plerosque veritatis investigatio laboris est impatiens:* ubi Scholiastes, ἀταλαίπωρος· ἀνεξέταστος. Paulo inferius apud Nostrum, pag. 528, 64. ἀταλαίπωρα τέλη, *legiones laboris impatientes*, dicuntur. *L.* 82. Μάνιον Ἀκύλιον Κράσσον. *Manium Aquilium Crassum*, Freinsh. Suppl. Liv. CXIX. 67. *M'. Acilium Crassum* Pigh. T. III. pag. 474. Et sic Cand. *Acilium Crassum.* Ac fortasse idem est Ἀκίλιος, de cujus proscriptione legimus Civ. IV. c. 39. p. 581. cf. hoc lib. III. p. 524, 94. Pag. 523.

CAP. XCIV. Lin. 91. ἐς Πικήνην. Quum vulgo ἐπὶ σκηνῆς legeretur, perspecte MUSGRAV. „forte ἐς Πικήνους."

L. 95 - 97. χρήματα - - ὁπόσα Κικ. ἐσηγ. πρὸς αὐτοῖς ἐπεγέγραπτο. Vide cap. 66. p. 486. extr. & sq. *L.* 1 *sq.* αἱρεθεὶς δὲ αὐτὸς σὺν - - Κοΐντῳ Πεδίῳ. Vellej. II. 65. Dio XLVI. 46. Pag. 524.

L. 6 *sq.* ἑαυτὸν εἰσεποιεῖτο τῷ πατρὶ αὖθις κατὰ νόμον Κουριάτιον. Conf. Dion. Cass. XLV. 5. & quos, cum ibi, tum ad XLVI. 47. lin. 68. citavit Fabricius. Adde A. Gellium V. 19. Utique vero Κουριάτιον repositum malim.

Pag. 526. *Cap. XCV. Lin.* 27. πλὴν ἑνὸς ἀνδρός. Hujus nomen edidit Civ. IV. p. 567, 7. *L.* 30. Κόϊντος Γάλλιος &c. Diversimode hoc narrat Sueton. in Octav. c. 27. Sed Appianus Commentarios ipsius Cæsaris (in quibus aliter rem exponi Suetonius etiam innuit) secutus esse videtur, ita tamen ut haud satis in liquido rem esse significet. *L.* 33. τυχών, *postquam impetravit.* ἐντυχών, *in colloquium admissus.* Suetonius l. c. *Quem (Gallium) scribit (Cæsar) colloquio petito insidiatum sibi.*

Pag. 529. *Cap. XCVIII. Lin.* 86. Καμίλλου. *Camelus* legitur vulgo apud Vellej. II. 64. *Capenus Sequanus* apud Liv. Epit. CXX.
Pag. 530. ubi vide Interpretes. *L.* 94. Δέκμῳ - - ἱππάρχῃ. Non *magister equitum*, sed *præfectus equitum* vel *præfectus alarum* exponi debuit h. l. vocab. ἱππάρχης. Cæsaris dictatoris magister equitum primum Antonius, dein Lepidus fuit. Civ. II. 301, 61. & 322, 33 sq. Et magistrum equitum Appianus ἵππαρχον non ἱππάρχην solet dicere. Ceterum ubi apud ipsum Cæsarem (B. G. III, 11. & 14. B. C. I. 36.) mentio occurrit *D. Bruti*, ibi classi videmus præfectum.

L. 95. τῆς παλαιᾶς Κελτικῆς. *Gallia antiqua*, quam dixerunt Romani, est *Gallia provincia* vel *Gallia Narbonensis*; quemadmodum ex Civ. IV. p. 533, 40 sq. coll. cum Dione XLVI. 55. pag. 489. extr. fit manifestum. Nec obscura nominis ratio. Scilicet, ex quo reliquam Galliam Cæsar devicerat, hæc *nova* (νεόληπτος) dicebatur. cf. Civ. II. 241, 20 sq. altera e contrario, quæ jam olim provincia Romana fuerat, *vetus Gallia* est adpellata: perinde atque *Africa* Carthaginiensibus olim ademta, *vetus*; altera, quam Jubæ Cæsar ademit, *nova* dicta est; ut Appianus noster docet Civ. IV. c. 53. p. 599. Quod si ita est, incommode primum *veteri Galliæ* præfectus a Cæsare Decimus Brutus h. l. dicitur, cui omnis Transalpina Gallia (vetus illa & nova) fuerat commissa: cf. Civ. II. 328, 27 sq. & 241, 20. tum vero magis etiam incommode atque inconstanter *veteri Galliæ* nunc *Cisalpina* opponitur Gallia. (Quam enim ἑτέραν Κελτικήν, *alteram* Galliam mox *l.* 97. dicit, eam Cisalpinam esse, ex Bruti historia,

quæ hoc libro expoſita eſt, ſatis adparet.) Itaque videndum, librariorum ne culpa locus hic menda laboret, an ipſe Auctor minus conſtiterit ſibi. Si *ulteriorem Galliam* a quoquam græco Scriptore τὴν περαίαν Κελτικὴν dictam viderem, ſuſpicarer utique, pro τῆς παλαιᾶς h. l. τῆς περαίας ſcripſiſſe Appianum. *Pag.* 530.

L. 99 *ſq.* Μινούκιος Βάσιλλος. Conf. Civ. II, 331, 79.

ADNOTATIONES
AD APPIANI LIB. IV.
DE BELLIS CIVILIBUS.

Cap. I. Lin. 11. εὑρέσεις. ἀναιρέσεις videtur legendum. Cf. 536, 89. 552, 43. *Pag.* 532.

Cap. II. Lin. 21. ἀμφὶ Μουτίνην - - νησῖδα τοῦ Λαβινίου ποταμοῦ. Rheni Bononienſis inſulam fuiſſe, poſt Cluverum Ital. ant. lib. I. p. 287 ſq. & Cellarium II. 9. p. 671 ſq. contendit Fabric. ad Dionem XLVI. 55. *L.* 32. Οὐεντίδιον. C. Carinatem Cæſari ſuffectum fuiſſe, Ventidium autem Pedio, (de cujus morte p. 539, 30. refert Noſter) contendit Pigh. T. III. pag. 472. *L.* 35. ἴσον ἰσχύουσαν. Sic recte Aug. & Reg. C. cum H. Steph. ἴσον ἰσχυσαν dabant Regii cum edit. 1. Sed in marg. Reg. B. manu Guil. Budæi ſcriptum ἰσχύουσαν. Hinc C. Stephanus in *Var. Lect.* monuit: „ἴσον ἰσχύουσαν Bud. Sic p. ſq. lin. 34." Scil. conf. pag. noſtr. 539, 39 ſq. *Pag.* 533.

L. 41 *ſq.* Παλαιὰν ἐκαλ. Κελτικὴν. Vid. ad Civ. III. p. 530, 95.

Cap. III. Lin. 60. ἀντὶ τῆς πολεμ. An ἐκ τῆς πολεμίας? *Pag.* 535.

Cap. V. Lin. 95. Adverb. ἔτι rectius, puto, cum προσοδευομένων jungeretur: *tributa adhuc illis conferebantur.* *Pag.* 537.

L. 98. τετριμμένης. Sicut h. l. Reg. C. τετρυχωμένης, ſic Pun. 341, 29. Bav. ἐκτετρυχωμένης, pro ἐκτετριμμένης, dederat.

L. 99. ἐπέγραψαν εἰσφορὰς. Frequentatum inprimis verbum illud Appiano, ἐπιγράφειν εἰσφορὰς, ἐπιγράφειν ὁμήρους & ſimilia. Vide Indicem noſtr.

Pag. 539. *Cap. VII Lin.* 40. Ἁρμοσῖας. Cum his Lacedæmoniorum *Harmostis* alibi Prætores provinciarum contulerat. Vid. Hisp. 145, 62.

Pag. 540. *L.* 48. *Delendum* videtur *incisum* post προκατεγνωσμ. ut verba ὑπ' ἀγνοίας ad hoc particip. simul referantur: *ex eis qui per errorem ante condemnati aut occisi fuerant.* Conf. p. 550, 15 sq.

Pag. 543. *Cap. IX. Lin.* 95. ὑπὲρ ὑμῶν. Sic & Musgrav. reposuit.

Pag. 544. *Cap. X. Lin.* 18. παροξυμένῳ. Corrige duplicem mendam, quæ hoc verbum deformat, & *scribe* παρωξυμμένῳ, cum Reg. C. παρωξυμένῳ, cum simpl. μ, dabat Aug. minus recte. Conf. Adnot. ad Civ. III. 521, 51.

Pag. 545. *Cap. XI. Lin.* 28. πειθέσθω. Sic (non πειθέσθω, ut in Notis infra context. perperam scriptum) cum H. Steph. dederunt Aug. & Reg. C. In edit. 1. autem ποιθέσθω erat, non ποιθέσθω.

Cap. XII. Lin. 41. Πρῶτος δ' ἦν &c. Conf. Vellej. II. 67.

Pag. 546. *L.* 44 sq. Λεύκιος. *Lucius Cæsar.* Vide ad Civ. II. 375, 5 sq.

L. 48. Ασινίου δὲ ὁ πενθερὸς Κόϊντος. Eumdem infra pag. 566, 91. Λεύκιον vocatum videmus. Unde probabile utique fit, *L. Quintium* nomen huic fuisse, quemadmodum suspicatus est Freinsh. CXX. 36. Videndumque, an idem sit, quem familiarem suum Cicero dicit, ad Att. VII. 9. & qui olim tribunus pl. Syllæ acta rescindere conatus erat. conf. Pigh. T. III. p. 305. & Ernest. Ind. Cic. *L.* 51. Θωράνιος. *Toranius*, Sueton. Octav. cap. 27. *C. Thoranius*, Oros. VI. 18. p. 431. edit. Haverc. Cf. infr. p. 554, 89. & ibi notata.

Pag. 547. *Cap. XIII. Lin.* 65 *sq.* βυομέναις. Verbum hoc non expressit Gelenius: *summas sub tegulas refugi sedebant.* Candidus, *sub tectis tegulis operti.*

Pag. 548. *Cap. XIV. Lin.* 85. διὰ τὸν ἐν ταῖς οἰκίαις. Sic & Musgr.

Pag. 549. *L.* 96. ἐπὶ κέρδει. „ἐπὶ κέρδους ἐλπίδι" maluerat Musgrav.

L. 99. ἀπὸ τῆς συνέσεως &c. Candidus, *a consideratione præsentium malorum.* *Ibid.* ἐψυχαγώγει, *recreabat.*

Cap. XV. Lin. 8. Non opus est, cum Musgravio post ὑπὸ τῶνδε inserere partic. ἄν. *L.* 13. βραδύνοντας recte reposuit Musgrav. cum Aug. & Reg. B. C.

CAP. XVI. Lin. 32. ἐκ πολλοῦ ἄρα. „Forte ἐκ π. ἄρα ταράχου." MUSGRAV. *L.* 36. προσῆν ἐκείνοις ἀταφία. Nunc proscriptos a Triumviris sepelire licebat. Vid. p. 559, 68. *Pag.* 551.

L. 39. γένος καὶ ὄνομα τὸ νῦν ἄρχον ἀφ' ἑαυτοῦ καταλιπ. Id jam supra Civ. I. p. 8, 28 sq. adfirmaverat Appianus. Sed, *progeniem Cæsarum in Nerone defecisse*, Suetonius scribit in Galb. c. 1. Quare CASAUBONUS *ad Sueton.* l. c., quum *Appiani* verba, de quibus agitur, retulisset: „Vixit autem ille, inquit, sub Hadriano & Antonino Pio. Tam igitur falsum, domum Augustam, quæ tum fuit, *genus* traxisse ab Augusto, quam verum de *nomine*: nam omnes *Cæsares* dicti." Defendit autem Appianum Spanhemius de Us. Numism. Dissert. XII. p. 347.

CAP. XVIII. Lin. 77. Ἄνναλιν. *L. Villius Annalis.* Conf. Valer. Max. IX. 11, 6. *L.* 87. ἀνακλύοντα. Non erat cur in ἀλύοντα mutatum voluerit MUSGRAV. *L.* 89. Θουράνιος. Glandorp. in Onomast. Rom. pag. 844 sq. & Freinsh. Suppl. Liv. CXX. 59. eumdem putant, quem tutorem Cæsaris fuisse, Appianus dixerat pag. 546, 51 sq. Quod si ita est, Θωράνιος h. l. fuerit legendum. Sed sic mirari subit, ne verbulo quidem innuisse Appianum, eumdem hunc esse, de quo supra dixerat. Imo vero quum apud Cic. Phil. XIII. 10. laudetur *Manius Turranius* vel *Turanius*, familiaris olim Antonii, sed summa integritate atque innocentia homo, qui provinciam ab Antonio oblatam recusavit; (quem A. U. 610. Prætorem fuisse suspicatus est Pighius T. III. p. 465.) probabile fit, hunc *Turanium* h. l. dicere Appianum. Obstare quidem rursus videri potest, quod apud Valerium Max. IX. 11, 5. eadem res, quæ hic narratur, ad *C. Toranium* refertur. Verum in Codicibus nonnullis Valerii, pro *Toranius*, *Turanius* legi docet editor Torrenius; & illa varietas in prænomine viri, cujus semel tantum cum apud Ciceronem tum apud Valerium mentio fit, non tanti videtur, ut conturbare nos magnopere debeat. *Pag.* 554.

CAP. XIX. Lin. 7. καθ' ἱστορίαν τοῦδε τοῦ πάθους. Sic Mithr. 797, 19 sq. *Pompejus Colchidem invisit*, καθ' ἱστορίαν τῆς Ἀρ- *Pag.* 555.

Pag. 555. γοναυτῶν - - ἐπιδημίας. *L.* 8. χωρίον - - ἀμφὶ Καπύην πόλιν Ιταλίας. Est Formianum Ciceronis, prope Cajetam. Conf. Valer. Max. I. 4, 5. & V. 3, 4. Quod si Καπύην, quod vulgo hic legimus, ex Appiani scriptura est, non ex librariorum errore; nominavit Scriptor noster ex vicinis urbibus eam, quæ præ ceteris nota & nobilis erat, licet aliæ propriores essent. Sed adjecta verba, πόλιν Ιταλίας, significare omnino videntur, ignobilius paulo oppidum fuisse ab Appiano hic nominatum; quare ΚΑΙΗΤΗΝ ab eo scriptum esse mihi probabile fit, quod in ΚΑΗΤΗΝ fortasse primo corruptum fuit (sicut apud Diod. Sic. T. I. edit. Wessel. p. 300. not. *a.*) ac deinde in ΚΑΠΥΗΝ mutatum. Varie apud varios Scriptores idem nomen a librariis deformatum videmus. Ut alios taceam, apud Eusebium, qui in plurali numero illud usurpavit, vulgo est, Κικέρων ὁ Ῥήτωρ ἐν Γαΐταις [lege Γαϊήταις] ἀνῃρέθη τῆς Ιταλίας. Apud Plutarch. (in Cic. p. 885.) pariter plur. num. ΚΑΠΙΤΑΣ legitur, pro ΚΑΙΗΤΑΣ. Sed lepidum est, quod SCALIGER, obtrectandi studio occæcatus, quum plurima suorum Plutarcho Appianum debere temere sibi persuasisset, de vulgata illa apud Plutarch. lectione monuit, *in Animadv. ad Euseb.* num. MDCCCCLXXVI. p. 160. „*Appianus* [nempe idem, qui studio in Ciceronem ductus, locum etiam, ubi interfectus ille est, oculis suis voluerat inspicere!] *ex hac depravata Plutarchi lectione divinat*, prope Capuam interfectum fuisse."

Pag. 558. *CAP. XXI. Lin.* 55. Ιγνάτιοι. Sic editum inveni, invitis quidem msptis. De hoc nomine dixi ad Civ. I. 59, 72.

L. 65. Ἀῤῥούντιος. De alio *Aruntio*, ex proscriptione servato, ac deinde reipubl. restituto, agitur p. 590 sq. cap. 46.

Pag. 559. *L.* 69. ὑπὸ τῆς θαλάσσης. „Fors. ἐπὶ τῆς θαλ." MUSGR.

CAP. XXII. Lin. 76. Utique ἀπὸ τῆς τοῦ ποταμοῦ γεφύρας malim, sicut Civ. III. p. 520, 34. est τὴν τοῦ ποταμοῦ γέφυραν.

Pag. 560. *CAP. XXIII. Lin.* 98. Λιγάριον. De duobus Ligariis jam pag. præc. dixerat. Tres autem fuisse fratres Ligarios, discimus ex Cic. pro Q. Ligario cap. 12. & ad Famil. VI. Epist. 13. Miror autem, non esse distinguendi causa vocabulum ἕτερον

aut aliquid aliud adjectum. *L.* 13. ἐδεήθη διὰ τοῦ μοιχεύοντος αὐτὴν Ἀντωνίου. Candidus: *Antonium per adulterium* [*adulterum*, puto, voluit scribere] *in virum deprecata est.* An ἐδεήθη δ. τ. μ. αὐτὸν [sc. Σεπτίμιον] Ἀντωνίου, sicut p. 554, 93. αὐτὸν (scil. τὸν πατέρα, *patrem interficiendum*) ὁ υἱὸς αἰτήσαιτο παρ' Ἀντωνίου, & p. 555, 97 sq. μὴ κἀκείνην ὁ ἀδελφὸς αἰτήσαιτο παρ' Ἀντωνίου, *ne & ipsam interficiendam peteret ab Antonio frater.* *L.* 15. ἔφευγεν. Actio pro intentione, ut dicunt grammatici: *Fugam paravit*, *fugere cœpit.* Gelenius: *ad eam* (scil. uxorem) *confugit.* Sic & Freinsh. Suppl. Liv. CXX. 86. Pag. 561.

Cap. XXIV. Lin. 19. Σάλασσος. *Vettius Salassus.* Valer. Max. IX. 11, 7. *L.* 21. *& sq.* Non video, quid voluerit C. Stephanus, in Var. Lect. scribens: „lege πεπραμένης" & „lege συμπεπραμένος." Sic enim & in ipso contextu jam editum erat. At nimirum codex Reg. B. mendose πεπραγμένης & συμπεπραγμένος dabat; quemadmodum & sæpe aliâs πρᾶξις pro πρᾶσις. Pag. 562.

Cap. XXV. Lin. 40. Στάτιος δὲ ὁ Σαυνίτης. Πάπιος legendum probabile fecit Wesseling. *ad Diod. Sic. Ecl. I.* ex lib. XXXVII. T. II. p. 539. Conf. supra Civ. I. p. 59, 73. & ibi not. *L.* 50. ἐπιβρισάντων. Sic Aug. & Reg. C. ut emendaverat H. Stephanus. *L.* 61. Μεσήνης. Sic, cum simpl. σ, dederunt Editi cum scriptis Civ. II. 305, 32. & sic plerumque etiam alibi Aug. Ceterum promiscue per simplex σ, & per duplex σσ, scriptum hoc nomen apud veteres auctores reperiri notum est. Nec ego in scribendo isto nomine satis constans fui; sed infra, libro V. ubi plerumque codices nostri in eam scripturam quæ duplex adhibet σσ consentiebant, eamdem rationem secutus sum. Vid. p. 818, 85. 823, 58. &c. Pag. 563. Pag. 564.

Cap. XXVI. Lin. 74. Λεύκιος. *Lucius* nescio quis. Gelenius, *Lucejus*; nulla auctoritate. Freinsh. CXX. 89. *Lucius quidam.* *L.* 77. Λαβιηνός. Macrob. Saturn. I. 11. *Labienum, ope libertorum latentem, ut indicarent liberti, nullo tormentorum genere compulsi sunt.* Et hoc quidem, de servis Labieni, ab Appiano quoque, memoratum fuisse videtur, sed Pag. 565.

librariorum incuria intercidisse: nam fidelitatis servorum exempla hoc capite Scriptor noster collegit.

Pag. 566. *Cap. XXVII. Lin.* 91. Λεύκιος. *Lucius Quintius.* Conf. ad 546, 48. *L.* 93 *sq.* Καὶ Σισίνιον δὲ. Conjunctio καὶ commodum hic locum non habet: quare eam olim effecisse partem nominis putaverim, quod a librariis deinde corruptum est.

Pag. 567. *L.* 2. Κίλων. Cand. *Cillus.* Freinsh. CXX. 91. *Chilo.* Ciceroni ad Famil. VI. 20. (al. 21.) memoratur *Chilo*, vel potius *Cilo*, familiaris Ciceronis & Toranii illius, quem pariter proscriptum vidimus. De cognomine illo, *Cilo*, conf. Pigh. T. III. pag. 582. & Lips. ad. Tac. Annal. XII. 21. Passim etiam apud Dionem idem nomen occurrit, ubi Κίλων scribitur.

L. 7. Ικέλιος δὲ, ὃς ἐπὶ Βρούτῳ &c. Conf. Civ. III. 525. extr. sq. Πούπλιος Σιλίκιος hic vocatur apud Plutarch. in M. Bruto, p. 996. Et Σιλίκιος Κορωνᾶς apud Dionem XLVI. 49. ex melioribus codd. edidit Reimarus, cum antea fuisset Σικίλιος.

Pag. 568. *Cap. XXVIII. Lin.* 19. Οὔαρος. Quum *consularem* virum hunc fuisse paulo inferius tradatur, non alius esse poterit, nisi *C. Cassius Varus*, qui A. 681. consulatum gesserat.

Pag. 569. *Cap. XXIX. Lin.* 42. Ροῦφος. *Cæsetius Rufus.* Ejus meminit Valer. Max. IX. 5, 4. *L.* 48. ἔπαυλιν MUSGRAV. etiam reposuit.

Pag. 571. *Cap. XXXI. Lin.* 84. προειρήσθω. Sic & idem MUSGRAV.

Pag. 574. *Cap. XXXIII. Lin.* 30. μετέχουσαι. Et hoc reponendum præclare MUSGRAV. vidit.

Pag. 576. *Cap. XXXIV. Lin.* 63. ὑπὸ μηνύμασιν, i. q. ὑπὸ μηνύτροις. Vide p. 655, 99. 634, 62. Civ. III. 456, 51.

Pag. 577. *Cap. XXXV. Lin.* 78 *sq.* συνεξημ. ἐκείνοις. Sic & MUSGR.

Cap. XXXVI. Lin. 84 *sq.* ἐς μηδὲν ἀποκάμνοντας &c. Sententia haud obscura: sed miror an emendata satis atque integra verba sint. *L.* 99. καὶ ἐς σΊρατην. Cum abesset vulgo

Pag. 578. præpositio, MUSGRAVIUS pro καὶ reposuerat ἐς. *L.* 5. ἴδιον. — ἰδίαν voluerat MUSGR. Sed & Civ. III. 425, 31. scripti cum

cum editis τὴν ἴδιον περιουσίαν dederunt; & pag. 600, 90. δίκην ἴδιον Regii, ubi tamen Aug. ἰδίαν dedit.

Cap. XXXVII. Lin. 16. Λεύκιον. *L. Cæsarem.* Conf. p. 546, 44. & Adnot. ad Civ. II. 375, 5 sq. *Pag.* 579.

Cap. XXXVIII. Lin. 29. Μεσσάλας. *Messala Corvinus.* Conf. pag. 709, 16 sqq. & Civ. V. passim. Ejusdem Appianus meminit in hist. Illyr. c. 17. extr. *L.* 35. περὶ Θρᾴκην. Candidus: *in Macedonia.* Sed in marg. notatur: „Appianus dixit in Thracia." *Pag.* 580.

L. 46. Βίβουλος. *L. Bibulus.* conf. p. 709, 17. ubi commodius editum Βιβούλῳ fuisset, sicut h. l. Βίβουλος. De hoc in transcursu monui ad Syr. 612, 95. diversum esse a Marco illo Bibulo, cui pariter Lucii prænomen interdum tributum apud Appianum vidimus: is enim tempore belli Civil. Cæsaris cum Pompejo periit, ut ex Cæs. Civ. III. 18. Dione XLI. 44. Cic. Brut. cap. 77. constat; de hoc vero, præter loc. paulo ante citatum, conf. Civ IV. c. 104. p. 664. & Civ. V. p. 882. c. 132. *Pag.* 581.

Cap. XXXIX. Lin. 51. Ακίλιος. An Ακύλιος ille Κράσσος, de quo Civ. III. 523, 82? ubi Cand. *Acilius* posuerat sicut h. l. Conf. p. 524, 94. *L* 67. Μεσσήνην. Sic rursus dedit Aug. *Pag.* 582.

Cap. XL. Lin. 72. Απουληΐῳ. Est tribunus ille plebis, cujus supra Civ. III. 523 sq. una cum Aquillio Crasso mentio facta. Alium *Apulejum* proscriptum vid. infra p. 590. c. 46.

Cap. XLIII. Lin. 36. Ἵρτιος. Rursus memoratur p. 638, 32. *L.* 42. Ρεστίωνι. *Antius Restio.* Valer. Max. VI. 8, 7. Macrob. Saturn. I. 11. *Pag.* 586.

Cap. XLIV. Lin. 61. Ἄππιον. Αππίονα videtur Candidus in suo exemplari legisse, nam *Appionem* hunc vocat; propius vero, sed truncato nomine. Est enim *Urbinius* (vel *Urbinus*) *Panopion* vel (ut alii Valerii Max. codices habent) *Panapion.* Vide Valer. VI. 8, 6. & Macrob. Saturn. I. 11. Tacito heri nomine rem narrant Dio XLVII. 10. & Senec. de Benef. III. 25. De alio *Appio* vid. infr. p. 598, 46 sqq. *L.* 62. τὴν ἑαυτοῦ ἐσθῆτα. Nolim ἑαυτοῦ in αὐτοῦ mutatum, quod temere voluerat Musgrav. *Pag.* 587.

Pag. 588. *L.* 69. Ἰούνιον -- Φιλήμων. Vide Dionem XLVII. 7. & Sueton. Octav. c. 27. ibique CASAUBONUM, qui locum hunc ita refictum voluit: Οὐίνιον δὲ ἀπελεύθερος αὐτοῦ Οὐίνιος Φιλοποίμην. Posse tamen servari genitivum casum, αὐτοῦ Οὐινίου, equidem existimaverim. Adde Freinsh. CXX. 44.

L. 75. Λουκρήτιος. *Q. Lucretius Vespillo*, deinde Consul A. U. 735. Valer. Max. VI. 7, 2. conf. App. pag. sq. lin. 90.

Pag. 589. *L.* 83. συνεκρύφθη. Sic & MUSGRAV. „συνεκρύπτετο vel συνεκρύφθη, nisi desunt plura." *L.* 88 *sq.* ἐπὶ διπλῆς ὀροφῆς μεταξύ. Valerius Max. l. c. *inter cameram & tectum cubiculi.*

L. 89. αὐτὸν etiam reposuit MUSGRAV.

CAP. XLV. Lin. 96. Πομπώνιος δὲ, ἐς στρατηγοῦ σχῆμα &c. Hæc fraus apud Valerium Max. VII. 3, 9. Sentio Saturnino Vetulioni vel Vetuloni tribuitur. Ad quem locum, quemadmodum editor Torrenius docet, PERIZONIUS adscripsit: „Forte apud Appianum legendum Οὐετούλων." Vetulinum quemdam supra memoravit Appianus p. 564. sed sicut paululum differt nomen, sic & diversa sunt quæ de illo ibi narrantur.

L. 99. ἐπιθλιβ. αὐτόν. Et hoc MUSGRAV. viderat.

Pag. 590. *CAP. XLVI. Lin.* 7. Ἀπουλήϊος. Alium *Apulejum* inter proscriptos jam vidimus p. 582. c. 40. Hic, qui centurionis habitu sumto ad Brutum se recepit, videtur esse ille Bruti familiaris, de quo dixi ad Civ. III. 483, 5 sq. *L.* 15. περινεύοντες. „Mendosum" hoc verbum visum erat MUSGRAVIO.

L. 16. ἔδοξαν ἀλλήλους. Forsan ἀλλήλοις. Si vera est vulgata lectio, verbum ἔδοξαν (ut sæpe aliâs) exponendum *putabant*,

Pag. 591. non, *videbantur.* *L.* 21 *sq.* ὁ μὲν τῷ Πομπ. &c. *Aruntium* cum Pompejo reipubl. restitutum esse, docet Vellej. II. 77. — De alio *Aruntio*, proscripto & occiso, supra dixerat Appianus, cap. 21. pag. 558 sq. *L.* 23. Βρούτου πεσόντος. Duo verba interserit Candidus, quæ absunt a codd. nostris, *Bruto in Macedonia devicto.* *L.* 26. ἐσκεύασεν ὡς ὁπλίτας. Variationis causa poterat ὡς dicere, (ut ex Reg. A. editum erat p. 583, 81. conf. Hisp. 267, 62) quum aliâs præpositione ἐς utatur, ut p. 589, 96. & 98. p. 590, 8. &c.

CAP. XLVII. Lin. 32. δι' αὐτῷ. Sic etiam MUSGR. reposuit. *L.* 35 *ſq.* Οὐολούσιος. *M. Voluſius.* Valer. Max. VII. 3, 6. *L.* 39. ἐς Πομπήϊον. In *M. Bruti caſtra*, ait Valerius. *Pag.* 592.

L. 40. Σίτιλιον. Civ. II. 323, 47. 346, 25. & 367, 71. mendoſe Σίτιλιος ſcriptum editumque erat pro Καισήτιος. Neſcio, an & hoc loco. De Cæſetiis, patre & filiis, conf. Valer. Max. V. 7, 2. *Ibid.* Καληνοί. *Caleni*, cives coloniæ in Campania, cui *Cales* nomen; de qua diligenter egit Cluver. Ital. ant. lib. IV. p. 1179 ſq.

L. 48. Οὐάῤῥων. Sic recte, invitis licet manuſcriptis noſtris, editum inveni. An ita Venetus det, e quo nulla ad h. l. varietas enotata eſt, neſcio. Sed Candidus diſerte *Varro.* — *Proſcriptum* autem *fuiſſe* hunc Romanorum doctiſſimum, memorat ipſe, apud A. Gellium III. 10. extr. Nec mirum, non poterat enim non ſuſpectus Triumviris eſſe, qui olim etiam ſuperioris Cæſaris cum Pompejo & Craſſo triumviratum mordaci ſatyra deriſerat. cf. Civ. II. 186, 99 ſqq. ubi Βάῤῥων ſcriptum ejus nomen legitur. Alium Varronem, non ſolum proſcriptum, ſed & occiſum, memorat Dio XLVII. 11. & Vellej. II. 71.

CAP. XLVIII. Lin. 56. ἡδὺς εἰπεῖν. Quaſi dicas, *ſuaviloquens.* Amat eam phraſin Appianus: vid. Civ. I. 102, 6. Civ. II. 176, 29. *L.* 67 *ſq.* ναῦν φέρουσα χρημάτων. „Quærendum, an ναῦς χρημάτων ſit *navis onuſta divitiis.*" MUSGRAV. — Mihi excidiſſe aliquid videtur, aut alio modo turbata iſta verba. *L.* 68. καὶ αὐτῷ. Correxit etiam MUSGRAV. *Pag.* 593.

L. 82. Ῥεβοῦλον. *Rebilum* vocat Glandorp. p. 196. in Caniniis, & Freinsh. CXX. 97. Alius *Rebilus* memoratur Noſtro Civ. V. 824, 18. ubi Ῥέβιλος ſcriptum nomen. *L.* 85. οἷόν τι καὶ Θεμιστοκλῆς. Vid. Thucyd. I. 137. *Pag.* 594.

CAP. XLIX. Lin. 88. Μάρκος. *Marcus.* „Nomen ejus, quæ Græcorum Scriptorum negligentia eſt, aliud non reperi." FREINSHEM. *Suppl.* Liv. CXXXIII. 17. *Murcum* poſuit Gelenius, nulla auctoritate. *L.* 99. τῶν ὑπαντώντων τις. Gelenius, *obviam iverat quidem ex ejus amicis.* *Pag* 595.

Pag. 596. *L.* 12. ἦρξαν γὰρ τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν ἐν ἄστει οἱ δύο ὁμοῦ. *Una Consules majores fuerunt Marcus & Barbula.* „ Inter magistratus eorum temporum nullum, quod huc adcommodari possit, collegium reperio." FREINSH. *ibid. c.* 18. *Barbula* cognomen Æmiliorum fuit: nullus autem nec Æmilius nec Barbula Consul per ea tempora in ceteris monumentis, quæ ad nos pervenerunt, reperitur. Licet vero ἐπώνυμον ἀρχὴν dicat Appianus, non tamen necessario intelligi debet, *majores* fuisse *Consules*, sed potuerunt inter *suffectos* esse, quorum nomina tacuerunt tabulæ.

CAP. L. Lin. 14 *sq.* Βαλβίνῳ - - ὑπατεύοντι οὐ πολὺ ὕστερον. Etiam hujus Consulis nomen frustra hodie in Tabulis Fastisve quæritur. FREINSHEMIUS, hanc rem ex Appiano referens, Suppl. Liv. CXXXIII. 74. „ *Balbinus*, inquit: id *Sænio* cognomen fuerit." Scilicet *L. Sænium* illum dicit, qui A. U. 724. suffectus Consul fuit. *L.* 17 *sqq.* De *Lepidi filii conjuratione adversus Cæsarem Octav.* cf. Epit. Livii CXXXIII. & in primis Vellej. Pat. II. 88. qui ad id tempus eam refert, *dum ultimam bello Actiaco Alexandrinoque Cæsar imponit manum.* Quum ὑπέστη vulgo *lin.* 17. legeretur, suspicatus MUSGRAV. erat, ἐπέστη reponendum. παρεστῶτα habemus

Pag. 597. p. sq. l. 30. *L.* 28 *sq.* κάτω δέ εἰμι τῶν προγραφέντων. Freinsh. l. c. *& quibusdam, qui tum sunt proscripti, sum humilior.*

CAP. LI. Lin. 41. ὕπατον. Cicero fil. Consul suffectus Cæ-

Pag. 598. sari A. U. 724. *L.* 46. Ἄππιος. Alium *Appium* supra memoratum vidimus, pag. 587, 61. ubi Παναπίων vel Πανοπίων legendum monui. *L.* 51 *sq.* Πούπλιος δὲ ὁ ταμίας Βρούτου. Vid. Dion. LIII. 32. Et apud Appianum Λούκιος vel Λεύκιος reponendum censuerunt Fulv. Ursinus in Famil. Rom. p. 244. & Patin. p. 262. Monuitque etiam Pighius, in Indice Annal. Rom. *Lucium Sestium* quem vocat Dio, eumdem forte esse qui *Publius* apud Appianum vocatur.

Pag. 599. *CAP. LIII. Lin.* 73 *sqq.* Σέξστιος οὖν &c. Conf. Civ. III. 512, 98 sqq. Adde Dionem XLVIII. 21 sq. qui aliter hanc rem exponit. ὑπὸ Καίσαρι intelligendum *sub superiore Cæsare:* sed mox Καίσαρι νενεμημένης facile adparet ad *juvenem*

Cæsarem referendum. Ceterum probabilius videtur, quod Appianus tradit, Cornificium partes ſenatus & reipublicæ, Sextium Triumvirorum partes defendiſſe, quam quod Dio ſcribit, Cornificium pro Cæſare Octaviano, Sextium pro Antonio hoc tempore pugnaſſe. Sed licet Octavii Cæſaris nomine nunc utramque Africam occupaverit Sextius; (vid. c. c. 56. p. 603 ſq.) tamen Antonio magis erat deditus, & ejus auctoritatem potiſſimum eſt ſecutus, ut patet ex Civ. V. cap. 12. p. 727. & c. 26. p. 745 ſq. *Pag.* 599.

L. 84. ἐπελθόντων. ἐπελθόντα MUSGRAV. reponendum cenſuit. *Pag.* 600.

CAP. LIV. Lin. 89. Σίτιος. De hoc vide Cortium ad Saluſt. Catil. cap. 21. Hirt. de Bell. Afric. c. 36. Dion. XLIII. 3 ſeqq. *P.* 600 *ſq.* *L.* 4. Ἀραβίων - - εἰς Ἰβηρίαν *&c.* Conf. p. 637, 10. *Pag.* 601.

L. 11. καὶ Σεξτίῳ. Hoc jam Gelenius expreſſit, & in Græc. reponere juſſit MUSGRAV. *Pag.* 602.

CAP. LV. Lin. 28. κλεῖναί τε πολλούς. Vulgatum αὐτούς ut ſuſpectum notaverat MUSGRAV. *Pag.* 603.

CAP. LVIII. Lin. 88. Σέξτιος Ἰούλιος *&c.* Ad verbum fere hæc hiſtoria repetitur ex Civ. III. cap. 77. *Pag.* 606.

CAP. LIX. Lin. 5. σπουδῇ καταλαβών. Civ. III. 502, 30. σὺν ἐπείξει καταλαβών. *Pag.* 607.

CAP. LX. Lin. 34. ἔχον. Sic reponendum vidit MUSGR. Et id jam expreſſerat GELENIUS, *excitavit aggerem.* Sed imperite Cand. *obtinebat.* *L.* 36. τάφων. Hoc pariter viderunt GELEN. & MUSGRAV. *Pag.* 609.

CAP. LXI. Lin. 53. ἐπεὶ καὶ, & *lin. ſq.* συμμαχοῦσας recte repoſuit MUSGRAV. *Idem*que poſt προπομποὺς inſertum voluit μόνον: monens, ſi καὶ, ante οὐκ εἰδέναι, in ὡς mutes, abeſſe poſſe μόνον. *Pag.* 610.

CAP. LXII. Lin. 59. αὐτοῦ τὸ τεῖχος. „αὐτὸ τὸ τειχ." MUSGRAV. Tum „ὃ ἤδη καὶ ἐσαλ." IDEM. Quo tamen adſumento carere poſſumus: nam ἐσάλευε commode activa notione accipitur, *concuſſit*, *titubare fecit.*

Pag. 613. *Cap. LXV. Lin.* 13. συμβολήσαντες. „Vox rarissima." Musgrav. Hesychius: συμβολεῖ· συντυγχάνει. συμβολῆσαι· συντυχεῖν. Æschyl. S. Theb. 354. ξυμβολεῖ. Schol. συναντᾷ. Appian. infra, pag. 639, 50, αὐτῷ συμβολήσων, *occursurus ei, copias cum eo juncturus.* Hoc loco *coierunt* exponi potest, ex Liv. Epit. CXXII. *coierunt Smyrnæ uterque ad ordinanda belli futuri consilia.*

Pag. 615. *Cap. LXVI. Lin.* 46. ἀνέχωνται τῶν κελευομένων, *sustineant imperata.* Non solicitandum illud verbum. Sic ἀνασχέσθαι τοῦ πόνου, τοῦ κινδύνου, τῆς πολιορκίας. vid. Ind. nostr.

Pag. 616. *Cap. LXVII. Lin.* 63. κατὰ πόλεις, *oppidatim, quoad singulas civitates, quoties cum singulis civitatibus ei res erat.* Commodius autem utique videretur πρὸς πόλεις, vel κατὰ πόλεων. Gelenius, *Rhodiæ civitates:* quod non probo.

L. 70. Quum vulgo ἐς τὸν νῦν esset; „non mutandum" hoc, monuit Musgrav. Sed revocare utique debui msptorum lectionem. Sic pariter p. 663, 35. ἐς τὸ νῦν, vel ἐς τονῦν.

Pag. 617. *Cap. LXVIII. Lin.* 76. ἐλπίσαντα. Candidus, qui *credidi.*

Pag. 618. *L.* 84. ἡμῖν. Sic & Musgrav. reposuit. *L.* 89. Quum vulgo οὐδὲν ἔτι legeretur; Musgrav. delendum *lin. sq.* pronom. ὁ censuit.

Pag. 621. *Cap. LXXI. Lin.* 49. κούφως. „κούφης" Musgrav.

Pag. 622. *L.* 54 *sq.* τὸ ἔργον ἦν ἑκατέρωθεν ἰσχύος τε καὶ δυνάμεως. Sic recte Aug. cum H. Stephano. Non satis autem vim horum verborum exprimit Geleniana versio, quam h. l. tenui. δύναμις videtur *artem, scientiam* notare, (idem quod ἐμπειρία *lin.* 63.) ut sententia sit, *certamen erat hinc roboris, illinc artis; vel, hi robore, illi arte, rem gerebant.* Minus feliciter mendosam editionis primæ scripturam corrigere tentaverat Musgrav. „ἰσχύος μετ' ἀδυναμίας."

L. 63. κεκυκλευμένοις. Jonica hæc verbi forma, κυκλεύω, pro κυκλόω, rursus occurrit in compos. ἀνακυκλεύω, p. 663, 32. Ceterum si quis h. l. κεκυκλωμένοις malit, facile patior.

L. 64. ἀποσιμώσεις. Schol. Thucyd. ad IV. 25. ἀποσιμωσάντων· ὑπαναχωρησάντων, καὶ μετεωρισάντων τὰς ναῦς, ἵνα ἐκ πολλοῦ

διαστήματος δυνηθῶσι μετὰ μείζονος ὁρμῆς ἐμβάλλειν τοῖς Ἀθηναίοις. Conf. quæ habet Dukerus ad l. c.

Cap. LXXII. Lin. 86. οἳ τότε ἀνίσταντο. „ Deeſt aliquid." *Pag.* 624. Musgrav. Equidem nihil deſidero. *L.* 88. ὡς ἐν ἔργῳ ταχεῖ καὶ ἀδοκήτῳ. Cand. *tamquam ſubito & inopino opere.*

Cap. LXXIII. Lin. 96. τοὺς χαρίεντας. Candidus, *fautorum ope.* Gelenius, *a civibus conjunctis privata gratia.* Potius *politiores*, *honoratiores.* Suidas: χαριέστεροι· ἐνδοξότεροι. Paulo ante, (*lin.* 91.) οἱ συνετώτεροι, dixerat Noſter; & pag. 614, 27. οἱ ἐν λόγῳ μᾶλλον. *L.* 97 *ſq.* προμηθείᾳ τροφῶν, *ex ſolicitudine alimentorum cauſa:* ſi modo ſana & integra græca phraſis.

Cap. LXXIV. Lin. 27. Μοῦρκον. Conf. p. 635, 84 ſqq. *Pag.* 626. & ſupra Civ. III. 502, 23 ſq. & ibi adnot. *L.* 29 *ſq.* περισυράμενος. An ad Κάσσιος referendus iſte Nominativus? At ipſe certe Peloponneſum non adiit. Candidus: *ex Peloponneſo, univerſa percurrentem, prædam antecapere jubet.*

Cap. LXXV. Lin. 40. Οὐατινίου. Cf. Illyr. p. 847 ſq. *Pag.* 627. *L.* 47. συντυχία Θρᾴκιος. Mira locutio: de cujus integritate dubitare licet. Candidus: felicitas hujuſmodi ex Thracia obtigit.

Cap. LXXVI. Lin. 65. Cum mendoſe vulgo ἔχων eſſet, *Pag.* 628. ἐχώννυε ſcripſit Musgrav.

Cap. LXXVIII. Lin. 10. Κεραίας. *Cervos* Gelenius dedit, *Pag.* 631. i. e. furcatos arborum truncos; de quorum vario in bellis uſu videndus Lipſius in Poliorcet. lib. II. dial. 2. ubi ipſum quoque hunc Appiani locum tetigit, non improbans quidem Gelenii expoſitionem; ſed ſubinnuens, ſatis fortaſſe fuiſſe, *antennas* h. l. intelligere, quas ex navibus ſcil. ſumſerint milites, & per eas in muros ſint connixi. *L.* 11. ἐπεχείρουν, intell. τοῖς τείχεσι. Non adſentior Musgravio, ἐπεχώρουν reponenti.

Cap. LXXIX. Lin. 29 *ſq.* μετ' ἀλαλαγῆς. Correxit etiam *Pag.* 632. Musgrav. præeunte Gelenio.

Cap. LXXX. Lin. 36. περιέπεμπεν. Sic & Musgr. repoſuit.

Pag. 633. *L.* 41. ἐκ τῶν ἀνδρῶν. ἄνδρες ſunt *incolæ* urbis vel regionis, conf. Syr. 616, 68. Sed, an in hujuſmodi contextu commode opponi τοῖς θεράπουσι poſſint, dubito. *L.* 42. καὶ ἄνδρας οὐδὲ &c. Plutarch. in M. Brut. pag. 998. extr. Φασὶ δὲ μόνους ἑκατὸν πεντήκοντα γενέσθαι τοὺς μὴ διαφυγόντας τὸ σωθῆναι. Conf. Noſtrum pag. 635, 80 ſq. *L.* 44. & 47. Ἁρπάγου. Satis notum Appianus Herodotum habuit, e quo hoc ductum eſt, lib. I. c. 176. ubi monuit WESSELINGIUS, Appianum h. l. non ſua, ſed aliorum, culpa mendoſum vulgo eſſe. Sed illud miror quo pacto adfirmare idem Vir doctus ibid. ſuſtinuerit, Appianum ſua, quæ de Xanthiis narravit, Plutarcho debere: quo nihil dici potuit a veri ſpecie magis abludens.

Pag. 636. *CAP. LXXXIII. Lin.* 1. τὰ περὶ Πομπήϊον. Conf. Civ. II. cap. 105. extr. p. 320. & III. c. 4. & IV. c. 36. p. 578. &c.

L. 10. Ἀραβίων. Vide cap. 54. p. 600 ſq.

Pag. 639. *CAP. LXXXV. Lin.* 47 *ſq.* Σαλουϊδιηνὸν. Civil. V. 739, 42. Σαλβιδηνὸς editum erat, ubi mſpti Σαλβιδιηνὸς dabant; & ſic ſæpius deinde. *L.* 52. Σκύλλαιον. Sic pag. 823, 71. recte

Pag. 640. dedit Aug. Correxit etiam h. l. MUSGRAV. *L.* 58. ἔθους τοῦ κλυδ. MUSGRAVIUS correxerat ἔθους ἐκ τοῦ κλυδ.

L. 66. λιμένα -- Βαλαρόν. Portus hic nemini præter Appianum memoratus. Quærendum, ait CLUVERUS Ital. antiq. p. 1283. an idem ſit portus, qui *Abala* (Ἀβάλας) apud eumdem Noſtrum vocatur Civ. V. pag. 857, 35. Candidus: *ad portum qui Balearico mari imminet.*

Pag. 641. *CAP. LXXXVI. Lin.* 78. πνεύματος -- οἰκείου. οἰκεῖος h. l. an *favens*, vel *commodus*, *aptus?* an (*ventus*) *domo flans*, adeoque commodus ad proficiſcendum? ut pag. 636, 95 ſq.

Pag. 642. dixerat, πνεῦμα ἀπὸ τῆς γῆς πολὺ φυλάσσων. *L.* 94. διαπλέοντες, *ultro citroque navigantes.* Conf. p. 658, 55. Candidus: *navibus longis -- exercitu ingenti adnavigantes, maria infeſtabant.*

CAP. LXXXVII. Lin. 95. Δεκίδιος. Sic reponendum eſſe monuit FABRICIUS ad Dion. XLVII. 35. Eſt *Decidius Saxa*, qui Syr. 612, 97. memoratur. Infra, hoc lib. pag. 662, 25. rurſus mendoſe nomen hoc ſcriptum vulgo erat.

L. 99. Κορπίλων. Quum vulgo legeretur Τορπιδῶν, monuit MUSGRAV. „ Aliter infra scribuntur." Scil. p. 662, Pag. 642.
25. & 27. Τουρπίλων erat, & sic rursus p. 666, 86. ubi tamen msspti Τορπίλων dederant. *Corpilos* ex Plinio & Solino esse reponendos, monuit WESSELING. ad Hieroclis Συνέκδημον, adjectum Itinerario Antonini, p. 633. Conf. Stephan. Byz. v. Κορπίλοι, & ibi Berkel. *L.* 1. Σαπαίων. Sic recte Edd. & MSS. pag. 662, 24. & 666, 86. Cf. p. 643, 12 sq.

L. 8. συνεμάχει. Cum idem verbum lin. sq. vulgo repeteretur, illud h. l. deletum voluit MUSGRAV. Mihi lin. sq. delendum visum est. Pag. 643.

CAP. LXXXVIII. Lin. 16. Οἱ δὲ. Οἵδε vulgo editum erat, non οἵδε, ut in Notis infra Context. dictum. Sed οἱ δὲ legendum esse, & hæc verba cum sequentibus conjungenda, denique delendam conjunctionem οὖν post ἐβάδιζον, perspecte viderunt GELENIUS & MUSGRAV. *L.* 19. ὅθεν ἐπὶ Λυσιμαχείας. Gelenius: *versus Ænum atque Maroniam moverunt, atque inde petierunt Lysimachiam.* Recte, secundum corruptam græcorum exemplarium scripturam: quam quovis modo corrigendam arbitror. *L.* 25. δύο που τέλη μάλιστα ἀναπληρούμενα. Candidus: *reliquas minime integras, sed quæ duas adimplerent.* Gelenius, (cui suffragatur Freinshem. CXXIII. 10.) *nullam integram, sed quibus duæ supplementi vice accederent.* Cujus versionem licet fere tenuerim, video tamen, nihil aliud dicere græca verba, nisi, *sed duæ fere legiones suis numeris erant completæ.* Sed, satisne emendata ipsa illa græca sint, doctiores viderint. *Novemdecim* legiones Bruto & Cassio tribuuntur pag. 670, 60 sq. *Decem & septem legionum potentes* eosdem fuisse, quo tempore Triumvirorum societas inita est, docet Vellej. II. 65. Pag. 644.

L. 28. Numerum τρισχίλιοι h. l. intercidisse probabile fit, si totam hanc enumerationem conferimus cum pag. 671, 65. ubi XX. millia equitum habuisse Brutum Cassiumque legimus.

CAP. LXXXIX. Lin. 35. Pro ἐχώρουν, ἐχρῶντο maluerat MUSGRAV. *L.* 41 *sq.* μή τις ἐς τὴν ὄψιν - - νεωτερίσειεν De ista phrasi vid. Adnot. ad Hispan. 147, 87 sq. Pag. 645.

Pag. 645. *L.* 42. ἐλθόντος. „ ἐπελθόντος." MUSGR. *L.* 49. Conjungenda fuerant hæc verba, καὶ ἐλπὶς ἰσχυρὰ τοσῶνδε σἰρατηγοῦσιν, & interpofito commate diftinguenda a præcedentibus.

Pag. 646. *L.* 52. θροῦ. Candidus, hoc vocabulum non intelligens, θεοῦ legit, vertitque, *quafi deo aliquo inter multos confpirante.* *L.* 54. προῦχε. „ προεῖχε." MUSGRAV. Sed confentiunt libri: & fic Civ. II. 264, 18.

CAP. XC. Lin. 58. „ Poft ὑποσχόμενοι pono hypoftigmen." H. STEPHANUS.

L. 58 *fq.* „ Pro his, ὁ μεγίστη πίστις ἐστὶ καὶ περὶ ὧν ἐς τὸ μέλλον ὑπισχνούμεθα, habet Gelenius, *quod certiffimum fidei fignum eft: ad hæc quæcunque promittimus in pofterum.* Sed vix credo illum poft hæc verba *fignum eft* interpunxiffe: quum hæc interpunctio ex bona interpretatione faciat malam. Intelligit enim Caffius, quod præftita fint quæ antea promiffa fuerant, id fidem eorum quæ nunc promittuntur facere debere. P. Candidus ita: *Quæ res majorem infuper fidem adjicit ut in futurum vobis promiffa tribuamus.* Sed dicendum potius erat, *Quæ res majorem infuper fidem facit de iis quæ in futurum promittimus accipiendis.*" H. STEPH.

L. 62. ἔστι δὲ καὶ πλῆθος. Conjunctionem etiam interferuit

Pag. 647. MUSGRAV. *L.* 68. δύο ἄνδρες. Confentiunt libri noftri. Antonium dicit & Cæfarem. Candidus, *hi tres viri.* Infra, p. 653, 74. in græco habemus οἱ τρεῖς ἄνδρες.

CAP. XCI. Lin. 74. συστρατευόμενοί τε αὐτῷ μεθ' ὑμῶν καὶ στρατηγοῦντες. „ Cur non συστρατηγοῦντες, ut συστρατευόμενοι, legendum effe dicemus? Quem tamen errorem interpres non animadvertit; quippe qui reddidit, *bella gerentem noftro ductu.* Sed nec illa mihi placent, *noftris veftrifque armis;* quum enim fcriptum fit συστρατευόμενοι, dicendum fuiffe videtur, (utendo illa interpretationis forma) *non folum fuis fed noftris etiam veftrifque armis.*" H. STEPHAN. — στρατηγεῖν τινι notat *legatum effe alicujus;* ficut v. c. pag 595, 88. Βρούτῳ στρατηγῶν, *legatus Bruti;* & ibid. l. 5. ἐστρατήγει Ἀντωνίῳ Βαρβούλας, *Barbula legatus erat Antonii.* Itaque non erant folicitanda verba, de quibus quæfivit H.

Stephanus; quorum hæc eſt ſententia: *Nos, qui Cæſari vobiſcum militavimus, & ejus fuimus legati.* Nec male Candidus: *vobiſcum militantes, & prætoria fungentes dignitate.* Pag. 647.

L. 75 *ſq.* „Parentheſis nota includenda hæc ſunt, ὡς μὴ δοκεῖν αὐτὸν δι' ἔχθραν ὑφ' ἡμῶν ἐπιβεβουλεῦσθαι, aut ſaltem non ſecus intelligenda quam ſi iis incluſa eſſent. Neque vero Latina quæ his reſpondent verba eaſdem notas non admittunt." H. STEPHANUS.

L. 89. „Videtur deeſſe participium poſt hæc verba, καὶ νόμους ἀντὶ τῶν νόμων. Quid ſi autem id eſſe τιθέμενον dicamus? Gelenius contentus his fuit, *mutatis legibus*, pro loci hujus interpretatione. At P. Candidus meæ conjecturæ adverſari non videtur, quum vertit, *& legislatorem pro legibus profiteretur.* Nam ὁ νόμους τιθέμενος eſt legislator; qui una alioqui compoſita voce νομοθέτης appellatur. Totum autem locum ita reddit: *Qui publicas pecunias, qui exercitus*, (ita enim ſcripſiſſe illum puto; non *exercitum*) *qui magiſtratuum creationes a populo, principatus gentium a ſenatu ad ſe transferret: & ſe legislatorem pro legibus, dominum pro populo, imperatorem ſenatus vice, in omnibus profiteretur.* At Gelenius in eo peccat circa loci hujus interpretationem, quod dicens, *ut magiſtratus & provinciæ non a S. P. Q. R. ſed ab illo peterentur & acciperentur*, miſcet quæ ab ipſo Appiano ſeparantur, quum ſeorſum eorum quæ a populo, ſeorſum eorum quæ a ſenatu ad ſe transferret Cæſar, mentionem facit." H. STEPHANUS. Ad nomen νόμον, quod ex mſptis reſtitui, ex communi, ſicut ad κύριον & ad αὐτοκράτορα, refertur participium γιγνόμενον. Pag. 648.

CAP. XCII. Lin. 96 *ſq.* „Hæc verba, τὸ δὲ κῦρος τόδε ἐν τοῖς εἰρηνικοῖς ἐφ' ἡμῖν ἀντιλαμβάνετε αὐτοί, ita Gelenius vertit, *in pace vero veſtrum eſt jus ſuffragiorum.* Niſi potius dicendum eſt, eum illarum vocum Græcarum loco his Latinis, ad explicationem, uſum eſſe; quum alioqui hæc illis haud reſpondeant. At reſpondebunt iſta, *ſed hanc* (vel *talem*) *adverſus nos autoritatem tempore pacis viciſſim accipitis.*" H. STEPHANUS. Corrige in context. κῦρος.

Pag. 649. *L.* 3. „Pro his verbis, ὅτε κολάσεως ἢ τιμῆς ἀξίως ἄρξαιμεν ὑμῶν, habet Gelenius, *quotquot magistratum recte aut secus gerimus:* sed quemadmodum in Græcis, ista κολάσεως ἢ τιμῆς ἀξίως respondent illis, κολάζοντες ἢ τιμῶντες, ita debuit ejus interpretatio habere quæ eodem modo sibi responderent. Videtur autem hæc nostra quod illi deest, ita esse datura: (verum ab ipso ordietur hujus sententiæ principio:) *Adversus autem creationes magistratuum maximum judicium exercetis, sive puniendo sive honore afficiendo, quum in magistratu ita nos gerimus erga vos ut digni simus qui pœna vel qui honore afficiamur.*" H. STEPHANUS. Prior pars hujus periodi rectius hoc modo reddetur: *Præter creationem vero magistratuum, maximarum etiam rerum penes vos est judicium.*

L. 4. „Hæc ἀντίδοσις non respicit (ut putarunt interpretes) ad ea quæ proxime præcedunt, sed ad ea quæ dixit illos pacis tempore ἀντιλαμβάνειν: ut enim quis possit ἀντιλαμβάνειν, oportet illi ἀντιδιδόναι." H. STEPHANUS.

L. 8. ὅτε αὐτῷ περὶ Λιβύην ἐμαρτυρήσατε. Gelenius, *quem Africanum cognominastis in virtutis testimonium.* „Dubitari possit, an hæc μαρτύρησις ad illud cognomen, cum Gelenio, restringenda sit, an potius debeat latius extendi: sicut & paulo post extenditur, ubi dicitur, οὐκ ἐμαρτυρήσατε οὐδενί. Ego certe a Gelenio potius dissentio hic, quam illi assentior." H. STEPHANUS.

L. 9 *sq.* „Scribe, οὓς ἐβούλεσθε, διοισομένους ἡμῖν (non ὑμῖν) ὑπὲρ ὑμῶν, εἰ δέοι." H. STEPHAN.

Pag. 650. *CAP. XCIII. Lin.* 17. εὐθυνῶν. Nimis stricte hoc vocabulum exposui, *de repetundis.* Præstabat, opinor, *ad rationes reddendas in judicium vocatus.* *L.* 19 αἴδιον ὑμῶν αὐτῶν ἀρχὴν, *sempiternum, vobisque proprium* (ὑμῶν αὐτῶν) *magistratum.*

Pag. 651. *CAP. XCIV. Lin.* 35. Non opus est εἶναι in ἔνιοι mutare, quod placuit MUSGRAVIO. *Ead. & sq.* ἐπισχ. δι' αὐτούς. Correxit etiam MUSGR. *L.* 36. καθ' ὑπόκρισιν ἀταραξίας, *cavendarum turbarum (ut videri volebat) causa.*

L. 41. „Videri poſſet ſcribendum τοῦ φόνου, quum non de quavis cæde, ſed de certa tantum, Cæſaris videlicet, agi videamus." H. STEPHANUS. *Pag.* 651.

L. 45 *ſq.* πότερον ὡς ἐναγεῖς *&c.* „Quum antea ferri non poſſe vocem ἀνδροφόνους judicarem, (quæ enim eſſet inter ἐναγεῖς & ἀνδροφόνους, antitheſis?) comperi P. Candidum mihi aſſentiri, quum ita hunc locum reddit: *Utrumne ut ſceleratos puniens, an ut tyrannicidas inſigni purpura faſcibuſque ac lictoribus adornans?* Nunc lectoris eſt, videre, an velit τυραννοκτόνους, an vero τυραννοφόνους malit legere; ut ego certe malo, quum propius ad alteram illam vocem ἀνδροφόνους accedat. Sed de hoc etiam moneo, Gelenium, non conſtituentem hic antitheſin, (de qua tamen minime dubitandum puto,) particulam disjunctivam mutare in copulativam, quum hoc modo locum iſtum interpretatur: *Utrum, ut tanquam ſceleratos punirent, & tanquam homicidas ſacrata purpura virgiſque inſignirent?"* H. STEPHAN. Prope abſum, ut mihi perſuadeam, pro ἐναγεῖς ſcribendum εὐαγεῖς, (cf. p. 655, 11.) & ſedem hujus vocab. mutandam cum ſede vocab. ἀνδροφόνους, ut legamus: πότερον ὡς ἀνδροφόνους κολάζοντες, ἢ ὡς εὐαγεῖς πορφύρᾳ *&c. Utrum punientes nos tamquam homicidas, an tamquam innocentes ſacra purpura - - nos ornantes?*

L. 57. „Finienda poſt ὁμολογῆσαι [ubi vulgo ſimplex comma ponebatur] ſententia, ſive notam interrogationis ibi ponere libeat, (ut mos nobis eſt poſt interrogativam etiam particulam) ſive tantum τελείαν ſtigmen." H. STEPH. *Pag.* 652.

CAP. XCV. Lin. 64 *ſq.* τῶν νόμων τὸν ἐθέλοντα φεύγειν ἑώντων. — „Non immerito quis hunc præſertim genitivum ſuſpectum habeat, τῶν νόμων. Ego primo aſpectu τῶν ὑπονόμων ſcriptum fuiſſe ſuſpicatus ſum præfixa præpoſitione ἐκ. Nam μυχοὺς & ὑπονόμους non parum affinitatis inter ſe habere conſtat. Sed illis quæ ſequuntur vocabulis, τὸν ἐθέλοντα φεύγειν ἑώντων, quid faciemus? Me igitur hoc in loco hærere fateor. Gelenius hoc effugium invenit, *Perquiruntur ubique a perſecutoribus, ne quis effugiat:* ubi nullam νόμων, id eſt *legum*, mentionem

Pag. 652. fieri videmus. At P. Candidus earum mentionem facit, & ita quidem ut illum hanc agnoſcere lectionem ſit perſpicuum: vertit enim ita locum iſtum, *Nec per ſe tuti locis omnibus, legibus etiam fugientes abire permittentibus.*" H. STEPHAN. — Recte ſane auctoris verba Candidus accepit, in quibus miror, quo pacto hærere vel Gelenius vel H. Stephanus potuerit. Eo magis autem miror, quod ipſe Stephanus idem illud nomen νόμων, quod eum conturbavit, (tacite quidem, ſed recte, & conſentiente Aug. & Ven.) reſtituit, quum mendoſe in edit. 1. fuiſſet τῶν νόων. Exigua res erat, quæ turbaſſe videtur doctos illos viros, nempe quod diſtinctionis etiam nota poſt πανταχῆ (quam non neglexit Aug.) vulgo deſiderabatur.

Pag. 653. *L.* 70. „Deeſt poſt voculam καὶ aliquod nomen, quod ea cum illa voce ἐπανάστασις connectebat." H. STEPHAN. — Deleta, præeuntibus melioribus libris, particula καὶ, nihil deſideratur.

Pag. 654. *CAP. XCVI. Lin.* 95. „Si quis ſequatur quendam de eodem Pompejo locum, qui legitur in fine p. 643. [652, 51.] putet fortaſſis deeſſe hîc ἐκ τῆς φυγῆς poſt κατεκλήθη: quoniam ibi ſcriptum eſt, κατεκάλεσέ τε ἐκ τῆς φυγῆς. Ego tamen voces illas minime deſiderari puto, quum & alibi de eodem loquens, verbo illo contentus fuerit." H. STEPHANUS.

L. 97. „Mihi ſuſpecta eſt hæc etiam ſcriptura, αἱ ἐς φορὰς προγεγραμμέναι, propter illas voces ἐς φοράς. Ac Gelenii interpretatio teſtari videtur, eum hanc ſuſpectam itidem habuiſſe: vertit enim, *quarum bona proſcripta ſunt.* At P. Candidus eam ſe agnoſcere oſtendit, his ſuæ interpretationis verbis: *An mulieres ad Cæſaris necem conſpirarunt, quas ad tributorum onera proſcribunt?*" H. STEPHAN. Non video, cur ſuſpecta eſſe debeant illa verba ἐς φοράς.

Pag. 655. *CAP. XCVII. Lin.* 14. „Lego περισώσουσιν. Poſſet vero & ἀναιρήσουσιν eodem modo legi: ſed ferri etiam queat altera lectio." H. STEPH.

Pag. 656. *L.* 16 *ſq.* „Videtur deeſſe particula negans ante ὑπερορᾶν: ut ſcribatur, οὐχ ὑπερορᾶν μέλλοντας. [At præcedit particula

negans, οὐδὲ, *l.* 15.] At in iis quæ ſequuntur majorem verborum omiſſionem eſſe fatendum eſt. Nam ante ἐς αὐτοὺς, vel potius αὑτοὺς, (ita enim ſcribendum eſt) deeſſe puto articulum τοὺς: deinde participium περισπῶντας, aut aliud hujuſmodi, poſt αὑτοὺς: ut ita legatur hic locus, καὶ μὴ τοὺς ἐς αὑτοὺς περισπῶντας, ἀλλ' ἐς τὸ μέσον τῷ δ. [At nil opus eſt artic. τοὺς: nam ex communi huc referendum pronomen ἡμᾶς & verbum ὁρῶσι.] Verum ne ſic quidem locum perſanatum habebimus; ſed pro illo προγράφεσθαι, alio infinitivo & adjunctivo illi participio (quantum quidem aſſequi conjectura mea poteſt) indigebimus. Quidni vero aliquod ſpecimen talis emendationis, quæ tantum conjecturalis eſt, proponam? Hæc ergo verba lector ab ea accipiat, καὶ τοὺς μὴ ἐς αὑτοὺς περισπῶντας ἀλλ' ἐς τὸ μέσον τῷ δήμῳ προτιθέντας τὴν πολιτείαν κατὰ τὰ πάτρια, εἰς πολίτας ἐγγράφεσθαι θέλοντας, vel ἐγνωκότας. Simul autem animadverte, poſt κατὰ τὰ πάτρια a me interpungi, ut hæc cum præcedentibus jungantur." H. STEPH. *Pag.* 656.

L. 19. Cum poſt τὰ πάτρια in edit. 1. verbum προγράφεται eſſet adjectum; monuit MUSGRAV. „ delendum: quamquam & alia forte mendoſa ſunt: vel lege περιγράφεσθαι."

CAP. XCVIII. Lin. 28. „ δόμενοι. Scribo δεδομένοι. Poſſet tamen ſcribi & διδόμενοι, intelligendo non de iis quæ dantur, ſed de iis quæ dabantur." H. STEPHAN. δεδομένοι etiam MUSGRAV. ſcripſit.

CAP. XCIX. Lin. 53. Μοῦρκος ἐν τῷ Ἰονίῳ καὶ Αηνόβαρβος &c. *Pag.* 658. Conf. pag. 641 ſq. *L.* 55. ἐνοχλοῦσιν ἄλλα, i. e. ἐνοχλοῦσι πολεμίοις κατὰ ἄλλα, *alia ex parte*, *alio modo*, *infeſtant hoſtem*, vel *incommodant hoſti*. Gelenius: *quibus infeſta hoſti* (*Ænobarbus*) *reddit maria*. ἄλλα (non ἀλλὰ, ut Edd. cum mſptis noſtris) legit Candidus, ſed id pariter perperam cum ſeqq. conjunxit: *quæcunque alia maris terræque ab inimicis poſt nos pura relinquentes*. MUSGRAV. duplicem emendationem tentaverat: καὶ Μοῦρκον ἐν τῷ Ἰονίῳ. καὶ Αηνόβαρβος - - - - τοξόταις - διαπλέοντας ἐνοχλήσει. ἀλλὰ καθαρ. &c. vel, καὶ Μοῦρκον - - καὶ Αηνόβαρβον, οἱ στόλῳ - - - ἐνοχλοῦσιν.

Pag. 659. *CAP. C. Lin.* 75. ὅσαι ἀπὸ Θρᾴκης &c. Sic & Gelenius: *quæ Thraciam interjacent & Euphratem fluvium.* Sic de eodem Cassio Brutoque Appianus p. 703, 15 sq. ait, ἐθνῶν τε

Pag. 660. ἐκράτησαν ἀπὸ Μακεδονίας μέχρι Εὐφράτους. *L.* 86. συνόδου τῆσδε καὶ λόγων τῶνδε ἕνεκα. Simili sententia Civ. III. p. 457, 62 sq. dicitur τῆς πρώτης ἐς ὑμᾶς ἐντεύξεως προσαγορευτικόν.

L. 87. στρατιώτῃ μὲν χιλίας καὶ πεντακοσίας δραχμὰς Ἰταλικάς. Quum aliâs δραχμὰς Ἀττικὰς soleat dicere, Civ. II. 315, 1. IV. 545, 33. vel nude Ἀττικὰς, omisso nomine δραχμὰς, ut Mith. 819, 1. nunc non minus commode, imo prope commodius, δραχμὰς Ἰταλικὰς dicit, quoniam δραχμὴν (ficut alibi) *denarium Romanum* vult intelligi. Summam autem illam, quam h. l. dicit auctor noster, nimiam existimans Freinshem. CXXIII. 25. (cum Hotomanno Antiq. Rom. lib. IV. cap 26.) mirum quantum minuit, & pro *MD.* præter rationem nonnisi *CL. denarios* posuit. Conf. Casaub. ad Sueton. Jul. c. 38. & Appian. infra, p. 684, 91. Adde Civ. II. 315, 1. IV. 687, 40 sq. & Mithrid. 819, 1.

Pag. 661. *CAP. CI. Lin.* 99. Vulgatum περιέσκεπτον in περιεσκέπτοντο mutatum voluerat MUSGRAV.

CAP. CII. Lin. 7. Τίλλιον δὲ Κίμβρον. De nomine vide ad

Pag. 662. Civ. II. 331, 79. *L.* 13. Χαλκιδέων. Nescio, quo errore pro *Chalcidensibus*, & h. l. & mox iterum *l.* 16. *Heraclidas* posuerit Cand. *L.* 17. οἰκόπεδα, *ædificia.* Cf. Hisp. 141, 79.

L. 24 *sqq.* ὁ Νωρβανὸς &c. Conf. p. 642, 95 sqq.

Pag. 663. *CAP. CIII. Lin.* 30. ἄπορα. An ἀπορίᾳ? ut *lin.* 43.

L. 39. Ἀρπησσὸν ποταμόν. *Harpessus* fluv. nemini, quod sciam, præter Appianum, memoratus. Nimium a Philippis abesse videtur, quam ut huc trahi possit, Ἀρτισκὸς vel Ἀρτησκὸς, per Odrysas fluens, Herodoto IV. 92. memoratus, quem eumdem esse cum Ἀρδήσκῳ Hesiodi Theog. 345. suspicatus est Wesseling.

Pag. 664. *CAP. CIV. Lin.* 46. Λευκίῳ Βύβλῳ. Poterat Βιβούλῳ edi. Vide ad p. 581, 46. & p. 709, 17.

Pag. 666. *CAP. CV. Lin.* 85. Revocatam malim vulgatam lect. τὰ στενὰ τὰ Σαπ. *L.* 87. Δραβίσκου. Apud Thucyd. I. 100. Δραβῆσκος

Δραβῆσκος nomen eſt huic oppido, & ſic ex Thucyd. refert Stephanus Byz. *L.* 89. ἔνθα καὶ τὸ πάθος τῇ Κόρῃ &c. Cum alii aliis in locis *raptum Proſerpinæ* factum perhibeant, quorum varias traditiones retulerunt Viri doctiſſimi, Spanhem. ad Callim. H. in Cer. v. 9. Ruhnken. ad Hom. H. in Cer. v. 17. Heynius in Notis ad Apollod. p. 56 ſq. miror ne verbo quidem uſquam hujus opinionis ab Appiano relatæ mentionem factam. Nec *Zygacten amnem*, quem mox dicit Noſter, alii Scriptori memoratum reperi. Idem nomen repetitur p. 697, 21. *Pag.* 666.

CAP. CVI. Lin. 97. τὰ χρύσεια. Vid. H. Steph. ad Hiſp. p. 123, 72. Poterit vero etiam ad χρύσεια intelligi ſubſtantivum μέταλλα. Sed, ſicut Hiſp. l. c. ἀργυρεῖα monente Stephano in contextum recepi, ſic & h. l. χρυσεῖα receptum malim. *Pag.* 667.

L. 14. Γάγγαν. An idem fluv. quem *Zygacten* p. 666, 90. dixerat? *L.* 17. ἐνόρισμα. Operarum ſphalma aciem noſtram effugerat. Corrige ἐνόρμισμα. *Pag.* 668.

CAP. CVII. Lin. 33. πεντηκ. καὶ τριακοσίων ἐξ Ἀμφιπ. — διακοσίων legendum docent Itineraria Antonini & Hieroſolymitanum, quæ (p. 320. & 331. & 603 ſq. edit. Weſſeling) diſtantiam Philipporum ab Amphipoli ponunt XXXII. vel XXXIII. M. P. *Pag.* 669.

CAP. CVIII. Lin. 60. ἐννεακαίδεκα ὅπλ. τέλη. Conf. p. 644, 22 ſqq. *L.* 71. Ad verba ἐξ ἐγγίων, quæ vulgo hic legebantur, MUSGRAVIUS adnotavit: „ mendoſum. Forte ἐξεγγηθεον." (ſic) Cujus conjecturæ vim me non adſequi fateor. *P.* 670 *ſq.*

CAP. CIX. Lin. 93. λόχους ὀρθίους, *cohortes arcta fronte incedentes.* Correxit etiam MUSGRAV. *Pag.* 672.

CAP. CX. Lin. 6 *ſq.* διατείχισμα τοῦ Κασσίου &c. Munitionem illam dicere videtur, de qua p. 670, 45. *L.* 11. στρατιῶν. στρατῶν poſuerat MUSGRAV. *Pag.* 673.

L. 12 *ſqq.* περιήλγησαν οἱ τοῦ Βρούτου στρατιῶται &c. *Prioris* hujus *pugnæ Philippenſis* deſcriptio, quam *hoc cap.* & *nonnullis ſqq.* perſequitur Appianus, conferenda omnino cum eis eſt, quæ de eadem re Plutarchus in Bruto pag. 1003 ſq. (nam in Anton. p. 925. non niſi leviter rem tangit) & Dio

Pag. 673. XLVII. 42 sqq. habent: quorum narratio passim ex Appiani narratione illustrari suppleríque poterit. Discedere autem in eo Plutarchus & Dio ab Appiano videntur, quod illi dicant, constitutum fuisse Bruto Cassioque (invito quidem Cassio, & amicorum voluntati cedenti) hoc die pugnare, & prima luce signum pugnæ in Bruti Cassiique castris sagum puniceum fuisse propositum. (Plut. p. 1002. E.) Ceterum præpropere & non exspectato imperio inceptum esse a Bruti militibus prælium, consentit Plutarch. p. 1003. C.

Pag. 674. *Cap. CXI. Lin.* 27. ἔχεῖτο. εἵπετο scripserat MUSGRAV.

Pag. 677. *Cap. CXIII. Lin.* 76. Ἕτεροι &c. *Alii referunt* &c. CANDIDUS, *in marg. edit. Ven.* „Plutarchi opinio." Vid. Plut. Brut. p. 1004. D. Cf. Valer. Max. IX. 9, 2. Vellej. II. 70.

Pag. 678. *Cap. CXIV. Lin.* 93. ἐς ποῖον. Præter rem MUSGRAV. ἐς ὅμοιον maluit. Similiter infra p. 683, 75. idem Brutus, ἢ ἐς πόσον αὐτοῖς &c.

Pag. 679. *Cap. CXV. Lin.* 8. Καλουῖνος. Vulgo pag. 681, 44. rursus mendose Καλουηνὸς erat. Idem nomen Mithr. 826, 18. in Καλουίσιος vulgo erat detortum. *L.* 9. καὶ τὸ διώνυμον ἦν αὐτῶν. Non erat, cur ἓν ἦν repositum, aut ἦν in ἓν mutatum, voluerit MUSGRAV. *L.* 12. ἐπειλεγμένον. Supra, p. 641, 86. cum vulgo ἐπιλεγόμενον στρατὸν esset, rectius Aug. & Ven. ἐπισυλλεγόμενον dederunt. Sed inferius, p. 710, 27. milites tam Antoniani exercitus quam Cassiani ἀριστίνδην ἐπιλελεγμένους dicit.

Pag. 680. *L.* 22. ἀπὸ κάλων. Hanc lectionem non commutaverim cum ea quam dant Aug. & Reg. B. ἀπὸ κάλω de una navi usurpatur, quæ remulco trahitur.

Pag. 682. *Cap. CXVII. Lin.* 52. παρὰ τὸν ἐχθὲς ἀγῶνα. „Initio hujus orationis videri cuipiam possit P. Candidus aliam sequi lectionem quam Gelenius: eandem tamen sequitur, sed impingit ad quendam lapidem, ad quem & Gelenium in aliis quibusdam hujus scriptoris locis impingentem videre est. Ita enim ille (Candidus inquam) hoc initium vertit: *Nullum est præter hesternum prælium, commilitones, in quo non potiores hostibus vestris extiteritis.* At vero alter interpres ita,

plane contrario ſenſu: *Heſterno prælio, commilitones, nulla in re non ſuperiores hoſtibus fuimus.* Candidum in errorem impulit præpoſitio παρά: hanc enim putavit ſonare *præter*, quum alium uſum habeat (ſicut & in aliis quibuſdam hujus ſcriptoris locis) & hæc παρὰ τὸν ἐχθὲς ἀγῶνα, idem ſonent quod iſta, ἐν τῷ ἐχθὲς ἀγῶνι. Sic autem debere illam particulam accipi, oſtendunt quæ ſubjunguntur. Adde quod, ut alterum illum uſum (magis alioqui frequentem) habere dici poſſet, non οὐδὲν ſed οὐδεὶς legi opportuiſſet." H. STEPHANUS. Pag. 682.

Ibid. „μὴ κρείσσους Gelenius vertit, *ſuperiores hoſtibus fuimus*, tanquam legiſſet ἐγενόμεθα, non ἐγένεσθε: ſed per imprudentiam ſcripſiſſe arbitror *fuimus* pro *fuiſtis*: quum & ipſe ſtatim poſt, *incepiſtis*, non *incepimus*, ſcripſerit." IDEM.

L. 55. διεφθείρατε. HENR. STEPHANUS *in Adnot.* „Scribe διεφθείρατε." Hinc correxit Tollius. *L.* 62. ὥρμων. Sic rurſus H. STEPH. *in Adnot.* „Repone ὥρμων." *L.* 70. ἐπιλείψεως. Pag. 683.
Sic & MUSGRAV. correxit: monueratque pariter H. STEPHANUS: „Scribe ἐπιλείψεως."

L. 64 *ſq.* „Pro his verbis, ὡς καὶ τῷδε τὴν ἐπίκλησιν τῆς βλάβης διπλασίονα εἶναι, habet Gelenii interpretatio, *atque ita duplo major eorum jactura fuit.* Candidi autem eſt hæc, *ita ut calamitatis hujus acceptio in duplo nobis conſtet.* Neuter autem animadvertit, τὴν ἐπίκλησιν non jungi cum βλάβης, ſed contra illi opponi: hoc ſenſu, *ita ut hac etiam in re acquiſitio noſtra duplo major ſit quam damnum quod paſſi ſumus.* Aliquid tale dictum a Bruto & pauló ante fuit, illis verbis, ὡς προύχειν τάδε παρὰ πολὺ τῆς ἐπὶ τοῦ λαιοῦ βλάβης ὑμῶν." H. STEPHANUS.

CAP. CXVIII. Lin. 77. ἡγεῖσθε. Revocari ex mſptis debuerat ἡγεῖσθαι. Conf. Adnot. ad hiſt. Samn. p. 52, 19.

L. 78 *ſq.* ἡμεῖς δ' ἀντιμηχαν. „Loci hujus ſenſum melius expreſſit Candidus quam Gelenius: & ita quidem ut non ſolum bona Candidi interpretatio (quod rara avis eſt) ſed optima hoc dici in loco poſſit; dummodo auxilium ei ferat emendatio particulæ *non*: quæ mutanda eſt in *nos*. Poſtea enim pro his, ἡμεῖς δ' ἀντιμηχανησώμεθα αὐτοῖς, (nam inter-

pungendum eſt poſt hunc dativum) τὸν λιμὸν ἡμῶν προπολεμεῖν;
Pag. 683. habebimus iſta Candidi, *Nos contra ut fames pro nobis in eos militet, omnino ſtudeamus.* Optimam interpretationem hanc eſſe dixi, ad illa præſertim verba reſpiciens, τὸν λιμὸν ἡμῶν προπολεμεῖν: nam ad verbum ἀντιμηχανησώμεθα quod attinet, poſſit quis illud verbis magis ſignificantibus & eandem metaphoram habentibus exprimere." H. STEPHAN. Gelenius, quem fere ſecutus ſum, ita locum iſtum reddiderat: *Nobis e diverſo curandum eſt, ut eos fame oppugnemus.*

L. 81 *ſq.* Μηδὲ βραδυτῆτά τις &c. „Non hæc quæ habemus, μηδὲ βραδυτῆτα τὶς ἡγείσθω τὴν ἐμπειρίαν, ἢ ταχυτῆτα, ſed iſta ſcripſiſſe Appianum arbitror, μηδὲ βραδυτῆτα τὶς ἡγείσθω τὴν ἀπειρίαν, ἢ ταχυτῆτα τὴν ἐμπειρίαν, (ſed pro ἢ ταχυτῆτα magis placeret καὶ ταχυτῆτα.) His autem apte, meo quidem judicio, ſubjungentur illa, ἐς τὴν ὀπίσω θάλασσαν ἀφορῶν &c." H. STEPHANUS. Mihi ſana atque integra viſa eſt oratio prouti vulgo legitur, ea ſententia quam in lat. verſ. expreſſi, intelligendo ante partic. ἢ adverbium μᾶλλον, uſitata ſatis ellipſi omiſſum: cujus ellipſeos exempla vidimus Civ. II. 266, 47. & 377, 45.

Pag. 684. *L.* 85. καὶ μὴ ἀδοξῆτε. „Videtur μὴ ἀδοξῆτε dici pro μὴ ἀδοξεῖν δοκῆτε vel ἡγῆσθε. Niſi alium quempiam novum uſum habere hoc verbum putandum eſt." H STEPHANUS. De hoc verbo ἀδοξέω, familiari Appiano, hac notione, *non honeſtum puto, indignum puto*, i. q. ἀπαξιῶ, dixi ad Syr. 597, 39. & plura exempla Index noſter dabit. Eadem notione idem verbum frequentavit Joſephus, ex quo unum exemplum ipſe H. Stephanus, Theſ. T. I. 1036. G. citavit, cui plura ejuſdem auctoris adjici poterant. *L. ead.* Cum προπαίζονται vulgo legeretur, monuit H. STEPHANUS: „Scribe προσπαίζοντες: id eſt, *nobis illudentes etiam provocant.*" προσπαίζονται cum mſptis noſtris recte poſuit MUSGRAV.

Pag. 685. *CAP. CXIX. Lin.* 4. „Scribendum puto, ὁ σαφεστάτη πίστις, vel ὅπερ σαφ. aut etiam τοῦτο δὲ σαφ." H. STEPHAN.

L. 8. αὐτὴν διετείχισαν. „Alio referri non poteſt αὐτὴν quam ad ἐρημίαν, quam tamen hic de illis putare dici, abſur-

dum fuerit. Videndum igitur (donec alia cuipiam emendatio aptior in mentem veniat) annon ſcribi poſſit αὐτοὺς διετείχισαν. Pag. 685. Sed de verbo ἐνοικοῦσι quid dicendum erit? quid cum eo ſubaudiri poterit? merito quis opponet. Is a me hoc reſponſum feret: quidni hæc, ἐντὸς τοῦ διατειχίσματος, ex illo διετείχισαν ſumpta, ſubaudientur?" H. STEPHANUS.

L. 22. ἐπιμήκιστον. „Scribe ἐπὶ μήκιστον." H. STEPHAN: Pag. 686. cui obſecutus eſt Tollius.

CAP. CXX. Lin. 23. τὰ ἐς τοῦτον ἔργα. „Non dubito, quin ſcribendum ſit τούτους, quod referatur ad καιρούς." H. STEPHAN. Mox *Idem*: „ſcribe ἐπιμηχανησόμεθα."

L. 31 *ſq.* „Scribe priore quidem loco ἐπειγόμεθα, [ſic Aug. cum H. Steph] at poſteriore ἐπειγώμεθα." H. STEPH.

CAP. CXXI. Lin. 56. ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὴν θάλασσαν, *verſus* Pag. 688. *mare, abeundo ad mare.* Similiter ille dativus caſus poſitus videtur, atque in Præf. p. 1, 6. περιπλέοντι, & p. 2, 19. ἐπιστρέφοντι καὶ περιϊόντι. *&c.*

CAP. CXXII. Lin. 74. Οὐκ ἀνεχόμενοι. „*non ceſſantes.*" Pag. 689. MUSGRAV. Quin potius, ut alibi, *non ferentes, non ſuſtinentes amplius* &c. *L.* 76. παρὰ τὸ τείχισμα. Sic dedi ex emendatione MUSGRAVII, quam præiverat GELENIUS, his verbis, *ſubierunt cum clamore munitionem hoſtium.*

CAP. CXXIII. Lin. 86. ἀπογιγνώσκουσιν ἐκ τῶν ἄλλων ἑαυτούς, Pag. 690. *ab aliis omnibus (rebus* vel *rationibus) ſibi deſperantes.*

L. 94 *ſq.* Βροῦτον ἐπιεικῆ - - ἀνόμοιον Κασσίῳ. Vellej. II. 72. *Fuit dux Caſſius melior, quanto vir Brutus. E quibus Brutum amicum habere malles, inimicum magis timeres Caſſium. &c.* *L.* 7. ἀλογίστως. Videtur ἀλογίστου vel ἀλογίστων legen- Pag. 691. dum, cum quo cohæreat καὶ μισθοφόρων. Sic Gelenius videtur accepiſſe, cujus verſionem h. l. tenui. *L.* 8 *ſq.* οἷς ἐστιν αἰεὶ *&c.* Oratio vulgo in editis ſic diſtincta erat: οἷς ἐστιν αἰεὶ, καθὰ καὶ τοῖς εὐχερέσιν οἰκέταις, ἐς ἑτέρους δεσπότας ἐλπὶς ἐς σωτηρίαν, ἡ ἐς τὸ ἀντίπαλον μεταβολή. Secutus fere ſum Aug. in quo ſic: οἷς ἐστιν αἰεὶ, καθὰ καὶ τοῖς εὐχερέσιν οἰκέταις ἐς ἑτέρους δεσπότας, ἐλπὶς ἐς σωτηρίαν, ἡ ἐς τὸ *&c.*

Pag. 691. *CAP.* CXXIV. *Lin.* 17. ἐπικείμενοι. Non video, cur „mendosum" putarit MUSGRAV. & „fort. ἐπεσκεμμένοι" legendum censuerit. ἐπικείμενοι κίνδυνον idem est quod οἷς κίνδυνος ἐπίκειται.

Pag. 695. *CAP.* CXXVII. *Lin.* 84. ἐπεμαντεύοντο &c. Cf. pag. 711, 42 sqq.

Pag. 696. *CAP.* CXXVIII. *Lin.* 92. ἀπηνής. Sic & MUSGRAV. dubitans tamen, utrum ἀκλινὴς, an ἀπηνής. *L.* 3 *sq.* σφᾶς - - ταῖς ὁρμαῖς ἀνέφερον. Verbum ἀναφέρειν, quod aliàs neutraliter, *recolligere se*, *recipere animum*, *recreari*, significat, nunc active eadem notione accipiendum videtur, *erigere*, *animum addere*, *recreare*: quemadmodum apud Thucyd. VIII. 97. ἀνήνεγκε τὴν πόλιν, pro ἀνενεγκεῖν ἐποίησε positum Scholiastes docet. Sed ταῖς ὁρμαῖς, haud satis scio, utrum ad milites referatur, *studia*, *ardorem*, *impetum militum erexerunt*, *restaurarunt*; an ad imperatores, *suo impetu*, *suo studio excitarunt*, *erexerunt milites*.

Pag. 698. *CAP.* CXXIX. *Lin.* 36. Λουκίλιος. *Lucinus* an Romanum umquam nomen fuerit, nescio. Hoc certe loco ex errore natum videtur, licet p. sq. l. 43. & 49. in Λουκῖνος & Λουκῖνον cum Editis consentiant libri nostri. Λουκίλλιος homo ille, Bruti familiaris, vocatur apud Plut. in Bruto p. 1007 sq.

Pag. 699. & Λουκίλιος apud eumd. in Anton. p. 948. *L.* 40. σὺν ἐπιστάσει. „*cum cogitatione.*" MUSGRAV. Plutarchus Brut. pag. 1007. extr. διαπορῶν ὅπως χρὴ δέξασθαι τὸν Βροῦτον. Apud Polybium ἐπίστασις passim exponitur *diligentia*, *cura*: vid. Ernest. Lex. Polyb. Apud Diod. Sic. T. II. p. 308. ubi vulgo legitur πολλοὺς ἦγεν εἰς ἐπίστασιν διανοίας καὶ φόβον, monuit Wesselingius, recte abesse posse vocabulum διανοίας, & provocat ad hunc Appiani locum & ad Polyb. X. 37. Nescio an huc referendum illud Sophoclis, Antig. 231. (225. edit. Brunck.) πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις. Verbum ἐφιστάναι, *cogitare*, *meminisse*, vidimus supra, Civ. III. 473, 37.

CAP. CXXX. *Lin.* 56. Ζεῦ, μὴ λάθοι σε &c. Ex Euripid. Medea v. 332. (334. ed. Brunk.)

Pag. 702. *CAP.* CXXXII. *Lin.* 4. προήγαγεν αὐτὴν (τὴν βουλὴν) ἐς ὑποψίαν διαβολῆς. In vers. lat. interpretatus sum ὑπεροψίαν.

Vulgatam lectionem sic reddidit Gelenius: *calumniandi materiam præbuit.* Pressius Candidus: *ad suspicionem calumniæ impulit.* Rectius fortasse dixisset, *in suspic. calumn. eos adduxit.* Pag. 702.

Cap. CXXXIII. Lin. 17. ὅσους ἐπολέμησαν. Sic h. l. scripti nostri libri cum editis, rarissima aliâs apud Appianum constructione verbi πολεμεῖν: de qua vide quæ monui ad Præf. Appiani p. 16, 38. *L. ead.* αὐτοὺς ἔπεισαν. Si esset αὐτοῖς, (ut est in Reg. A.) reciproce intelligendum foret, *sibi.* Sed bene habet vulgata. Pag. 703.

L. 28. οὐ γάρ τις αὐτῶν Βροῦτον &c. Huic laudi repugnare videri potest, quod paulo ante, c. 131. p. 701. dixerat: sed Bruti milites non deseruerunt imperatorem; monuerunt modo, ne spem omnem pacis ipsis præcideret. *L.* 32. ἀλυσιτελοῦς δὲ ἀεὶ. An respicit illud Demosthenis, Epist. III. pag. 1481 sq. edit. Reisk. ἀλυσιτελὲς προελέσθαι τὰ τοῦ δήμου. Sententiam, quæ durius expressa apud Nostrum videri potest, temperavit Gelenius: *speciosum quidem, sed non semper commodum.* *L.* 35. πόνοις. Sic & MUSGRAV. Pag. 704.

L. 37 *sq.* Βροῦτος - - - φιλοσοφήσας. Notum satis ex Ciceronis scriptis Bruti studium philosophandi.

Cap. CXXXIV. Lin. 51. Νίκη - - κατέπεσε. Ferculo decidit, cum in pompa militari ferretur. Dio XLVII. 40. & alii quos ibi citat Fabric. *L.* 52 *sq.* κλαγγὴν οὐδεμίαν ἠφίει. Vid. Flor. IV. 7, 7. Terribilem clangorem edidisse, Dio ait l. c. *L.* 53 *sq.* μελισσῶν ἑσμοί. Cf. Civ. II. 269, 98. Pag. 705.

L. 56. ἀλόγως, *temere, casu, absque consilio.* ut Mithr. 643, 11. *L.* 57. Ἀλλά με μοῖρ' &c. Iliad. XVI. 849. „Patrocli verbum morientis, apud Homerum." CANDIDUS, *in marg. ed. Ven.* *L.* 59. ὄψιν ἰδεῖν &c. De Spectro Bruti cf. Plutarch. in Brut. pag. 1000. & 1006 sq. & in Cæs. p. 741. Breviter Florus l. c. *L.* 68. ἀλόγως reposuit etiam MUSGR. Pag. 706.

Cap. CXXXV. Lin. 89. Λεύκιός τε Κάσσιος, ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ Κασσίου. Alius Cassii ex fratre nepos in Syria cum una legione erat relictus. Vid. pag. 612, 88. Pag. 707.

Pag. 708. *L* 99. περισῖρέψας αὐτὸν, ὡς ἔθος ἐστὶ Ρωμαίοις ἐλευθεροῦν. Ad hunc morem adludens Persius, Sat. V. 75 sq ait:

- - Heu steriles veri, quibus una Quiritem vertigo facit!

Pag. 709. *Cap. CXXXVI. Lin.* 9 *sqq.* Πορκία &c. Valer. Max. IV. 6, 5. Martial. I. 43. Plut. Brut. p. 1009. Dio XLVII. 49.

L. 16 *sq.* Μεσσάλα τε Κορουΐνῳ καὶ Λευκίῳ Βύβλῳ. Malim Βιβούλῳ. Vide supra c. 38. p. 580, 29 sqq. & 581, 46. Μεσσάλας Κορουΐνος recte Illyr. 853, 64.

Pag. 710. *Cap. CXXXVII. Lin.* 26 *sq.* Vulgatum σΊρατευμάτων in σΊρατευομένων mutavit Musgrav.

Pag. 711. *Cap. CXXXVIII. Lin.* 43. ἐπεμαντεύσαντο Ρωμαίοις. Vid. p 695, 84. *L.* 45. Particulam negativ. Musgrav. etiam adjecerat, ἔτι in οὐκέτι mutans.

ADNOTATIONES
AD APPIANI LIB. V.
DE BELLIS CIVILIBUS.

Pag. 712. *Cap. I. Lin.* 5. καὶ ὅλῃ Αἰγύπτῳ ἐπ' ἐκείνοις. Candidus: *qui amor utrosque simul, & Ægyptum insuper, extremis tandem calamitatibus involvit.* *L.* 8. διὸ δή. Sic & Musgr. qui etiam *lin. præc.* ὀλίγον δὲ pro ὀλίγον τε maluerat.

L. 7. οὐκ ἄξιον ἐπιγραφῆς πω, *qui nondum meretur (Ægyptiacus) inscribi.* Scilicet ille demum liber, qui hunc Vtum de Bell. Civ. excipiebat, *Ægyptiacus* vel *Ægyptiaca Historia* erat inscriptus, quo bellum Actiacum Cæsaris cum Antonio atque Cleopatra, & res deinde a Cæsare in ipsa Ægypto gestæ, exponebantur; ut docet ipse Auctor noster Civ. I. cap. 6.

Pag. 713. *Cap. II. Lin.* 17. Κάσσιος ὁ Παρμήσιος. De hoc vid. Glandorp. Onomast. p. 208. & Ruhnkenium V. Cl. ad Vellej. II. 88.

L. 24. Κλώδιος. Vide Pigh. Annal. T. III. p. 478.

L. 28. Τουρούλιος. *Turulius*, quæstor Tillii Cimbri, Bithyniæ præfecti. Cic. Fam. XII. 13. Postea Antonii præfectus, de cujus morte vid. Valer. Max. I. 1, 19. Mendose Cand. *Torulus*, quem non debuerat sequi Gelenius. *L.* 38. Λέπιδον. An filium L. Æmilii Pauli, fratris Triumviri? Certe non ipsum fratrem Triumviri, quem post Bruti mortem Miletum concessisse ibique quietum mansisse, dixit Civ. IV. c. 37. *Pag. 714.*

Cap. III. Lin. 57. τὰ παρὰ Πομπ. προδιδ. Candidus: *cum Pompejo conspirasse ferebatur.* Gelenius: *quasi Pompejo favens socios proderet.* *L.* 54. ἐπελάμβανον, *insuper sumserunt.* Non opus est in ἀπελαμβ. mutare cum Musgrav. *Pag. 715.*

L. 68. δύο ἔδωκεν. „Deest μέρος ἔδωκεν, vel aliquid simile." Musgrav. Quid exciderit, adparet ex pag. 727, 44 sq. Consentit Dio XLVIII. 2. *L.* 69. ὑπὸ Καληνῷ. Undecim Antonii legiones, quibus *Calenus* præerat, in Italia erant relictæ. Vid. p. 743, 14. *Pag. 716.*

Cap. IV. Lin. 75. Κοΐντου. *Quintus* hic quisnam fuerit, nescio. Lib. IV. cap. 62. ubi exitum Dolabellæ narravit, nomen hominis non edidit. Gelenius *Quintium* vocavit, nulla auctoritate. *L.* 78. ἐπὶ συνθέσει. Candidus: *fœderum causa.* Gelenius, *de pace.* Suspectum mihi esse illud vocab. non diffiteor. Cogitaveram ἐπὶ συνήσει, *gratulandi causa*; si modo auctoritatem alioquin haberet hoc vocab. *Pag. 717.*

L. 82. „μέχρι δημοκοπ. Ne quis præpositionem μέχρι cum genitivis sequentibus jungat, satius fuerit post eam interpungere." H. Stephanus.

Cap. V. Lin. 96. δικαίας τύχης. „Non animadvertit Gelenius, δικαίας titulum haud causæ sed fortunæ dari: ideoque locum hunc ita est interpretatus, *Verum, quia fortuna justiori causæ favens, non ut vol.* &c. quum debuerit ita interpretari, *Verum, quia fortuna, justam se præbens, non ut vol.* Nisi quis malit, *Verum, quia fortuna, juste se gerens,* &c. Ideo autem non dico, *quæ justa est*, (tanquam hæc laus illi sit perpetua) quoniam videmus eam alioqui injustitiæ passim accusari. Quod si Gelenius δικαίαν dici putabat de ea quæ justitiæ faveret (ut certe hoc ei quæ justa vocatur, con- *Pag. 718.*

Pag. 718. venit) potius tamen dicendum erat, justæ causæ favens, quam justiori causæ. Nam adversariorum causam minus justam esse dicens, saltem non omnino injustam esse fateretur." H. STEPHANUS.

L. 97 *sq.* „Hoc genus loquendi, εἰ μὲν ὡς συναγωνισταῖς τῶν πολεμίων ἔδει χρῆσθαι, non intellexit Gelenius; [qui dederat: *si ut eorum socii perseverassetis in armis, puniendi veniebatis:*] sicut nec Candidum (quod minus mirum est) intellexisse, manifestum est. At recte, ut opinor, his (aut hujusmodi) verbis hunc locum interpretabimur: *Si quidem ut adversariorum auxiliatores* (vel *auxiliarii*) *tractandi essetis, punire vos oporteret*, vel, *supplicium de vobis sumere.*" H. STEPHANUS.

Pag. 719. *L.* 16. συνεῖσι δὲ. Possis etiam τε legere, pro δὲ. Et sic Cand. *sic etiam necessitas* ET *conscientia vestræ cogit charitatis.* Ex quibus verbis porro probabile fit, συνειδόσι τε legisse Candidum; quod satis quidem commodum esset, sed nec spernendum συνεῖσι. Ad h. l. (prouti vulgo legebatur) H. STEPHANUS notavit: „Malim συνεῖτι. Sed & tollenda est stigme post ὑμῖν, & vocula γὰρ post τοσοῦτον in ἂν (ut opinor) mutanda." MUSGRAVIUS autem: „obscura, forte & mendosa. Forte, συνοιστέον δὲ μετὰ χάριτος ὑμῖν. τ. γὰρ ἐπειπ. ὅτι μηδὲ νῦν ἁμαρτ. μεῖζον ἐπιτ. ὁρ."

L. 17 *sq.* ὅτι μηδενὸς ἁμαρτ. &c. „Ad hos restringit Gelenius [nec immerito, ut mihi videtur] in sua interpretatione quod generaliter de omnibus qui peccarunt dictum ab Antonio fuit." H. STEPHANUS.

CAP. VI. Lin. 20. ὅτι οἶμαι. An ὅτι, εἰ καὶ &c? Sic *lin.* 22. pro ὁ δὲ πόλεμος fuerit ὁ δὴ πόλ. reponendum.

Pag. 720. *CAP. VII. Lin.* 35. ὅσοι ἄλλοι τῶν δεδιότων, ἐπεὶ &c. Si teneamus ἐπεὶ, quod libri nostri dederunt; desiderari verbum videri potest post δεδιότων, quod ad ὅσοι ἄλλοι referatur. Sed similiter pag. sq. l. 50. ὅσα ἄλλα γένη Σύρων, absque verbo, & sic passim aliâs.

Pag. 721. *L.* 50. τὴν Ιτουραίαν. Mendose cum Editis Candidus, *Tureonam.* Sed recte Gelenius *Ituræam* reposuerat. MUSGRAV. τὴν Ιτουραίων. Cf. Dion. XLIX. 32.

L. 53 *sq.* Σισίννῃ. *Archelaum*, non *Sisinnam*, hunc adpellant Dio XLIX. 32. & alibi. Plutarchus Anton. pag. 944. B. Strabo XII. pag. 540. D. Meminit vero etiam idem Strabo p. 537. B. Σισίνου, τοῦ ἐπιθεμένου τῇ Καππαδόκων ἀρχῇ. Utrumque nomen conjunxit Freinshem. Suppl. Liv. CXXVI. 5. *Archelaum Sisennam* nominans. Ceterum quod apud Grammaticum San-Germanensem legitur, (vid. supra, hoc vol. p. 18, 53 sq. Ἀππιανὸς Ἰλλυρίδι Σισίνου καὶ Σισίνην φησί, id ad h. l. respicere videtur. Certe in Illyrica historia nomen Σισίννης memoratum non memini. Itaque ibi Ἰλλυρίδι perperam positum videtur pro ἐμφυλ. ε'. & Σισίννην pro Σισίννῃ. *L.* 55. Γλαφύρας. Cf. Dion. l. c. & Martial. XI. 21. Pag. 721.

Cap. VIII. Lin. 60. καταλογ. αὐτοῖς, scil. Antonio & Cæsari. Conf. *l.* 64. *L.* 70. ἐπὶ τῇ ὄψει τὴν σύνεσιν καταπλαγείς. A vi horum verborum plane aberravit Gelenius, exponens, *ex aspectu mentem saucius. Ibid.* εὐθὺς αὐτῆς μειρακιωδῶς ἑαλώκει. Initio hujus libri dixerat, εὐθὺς ὀφθεῖσα ἐκράτει (αὐτοῦ.) Pag. 722.

Cap. IX. Lin. 80. Λευκοφρύνης Ἀρτέμιδος. *Leucophryne Diana* memoratur etiam Straboni XIV. 647. C. *Leucophryn* autem antiquum nomen insulæ Tenedi fuisse docent Diod. Sic. V. 83. Strabo, Plinius aliique. *L.* 88. ὃν Μεγάβυζον ἡγοῦνται, *quem Megabyzum adpellant.* Strabo XIV. 641. Ἱερέας δ' εὐνούχους εἶχον, οὓς ἐκάλουν Μεγαλοβύζους. Conf. Hemsterhus. ad Lucian. Timon. T. I. p. 134 sq. De usu isto verbi ἡγεῖσθαι vid. quæ notavimus ad Hisp. 180, 57. Pag. 723.

L. 91. ἐνήλλακτο. Sic & MUSGRAV. correxit. *L.* 96. ἐφόριοι. Sic Aug. Ven. & MUSGRAV. *L.* 98. διατίθενται, *divendunt.* Pag. 724.

Cap. XI. Lin. 29. ἐχείμαζεν ἐνταῦθα. De simili hibernatione Athenis peracta cum Octavia, vid. infra cap. 76. p. 812. Pag. 726.

Cap. XII. Lin. 45. ἐπέστελλον Σεξστίῳ &c. Cæsaris quidem nomine utramque Africam Sextius occupaverat: (vid. p. 599, 73 sqq. & ibi adnot.) sed quoniam magis Antonio erat deditus, nunc Cæsar ei provinciæ alium, qui sibi esset conjunctior, præficere voluit: itaque curat, ut ab Antonianis etiam scriberetur Sextio, ne gravatim provincia decederet. Misit Pag. 727.

Pag. 727. autem Cæſar *Fangonem*, de quo vide pag. 745 ſq. c. 26. Dio Caſſ. autem XLVIII. 22. Fangonem jam prius a Cæſare miſſum ſcribit, & altera diviſione provinciarum poſt pugnam Philippenſem Cæſarem ait non utramque Africam, ſed ſolam Numidiam accepiſſe, Antonium autem Africam propriam.

L. 48 *ſq.* Λεπίδῳ Λιβύην -- ἐνήλλασσε. *Lepido Africam -- in vicem dedit:* nimirum non continuo poſt reditum ſuum ex Italia; ſed poſtquam Fangonem jam in Africam miſerat ad provinciam Cæſaris nomine occupandam. Cf. p. 749, 16. 750, 35. 781, 58.

Pag. 729. *Cap. XIII. Lin.* 77. ἐς τὴν ἀρχὴν. Musgr. „ἡ ἐς τὴν ἀρχ. ſcil. χρεία, *ſubſidium, auxilium.*" *L.* 80 βεβαίως * ἄρχοιεν. Et intercidiſſe aliquid, & quænam ſententia fuiſſet verborum quæ deſiderantur, facile patebat. Simillimam ſententiam Civ. I. pag. 135, 83 ſqq. in Syllæ hiſtoria his verbis expreſſit Scriptor noſter: ὡς γὰρ οὐχ ἕξοντες αὐτὰ βεβαίως, εἰ μὴ πάντα εἴη τὰ Σύλλα βέβαια, ὑπερηγονίζοντο αὐτοῦ. Musgrav. poſt βεβαίως ſupplevit „τάδε ἑξόντων, εἰ μὴ." At verbum ὑπερεμάχουν, quod ſequitur, poſtulabat nominativum: adeoque ἕξοντες non ἑξόντων eſſet legendum, niſi aliud etiam omnino participium requireretur, ejuſdem quidem ſignificationis, ſed a quo penderet præcedens genitivus αὐτῶν, ſcil. ὧν ἔλαβον. Quare ἐπικρατήσειν aut κρατήσειν ſcripſiſſe Appianum utique probabile eſt. Tum vero repetiverat haud dubie adverbium βεβαίως, quæ ipſa repetitio ejuſdem verbi in errorem duxit feſtinantem librarium, ex cujus exemplo codices noſtri fluxere.

Pag. 730. *Cap. XIV. Lin.* 98. ὡς οὐ παρόντι τῷ Ἀντωνίῳ. Si vera eſt hæc lectio; (quod adfirmare non auſim; ſed recepi, quoniam meliorem non offerebant libri,) intercidiſſe puto verba quædam, quorum hæc ſententia fuerit, *conqueſti ſunt, Cæſarem Antonio abſenti* g r a t i a m m i l i t u m *præripere.* Conf. paulo inferius l. 2 ſq. Nihil hic ſubſidii in Candido: *queſti inſuper neque dante Antonio conceſſas eſſe.*

Pag. 731. *Cap. XV. Lin.* 23. Ἀθυμοτέρων δὲ &c. Candidus: (neſcio, ex libro, an ex conjectura) *deſpectiores ſe quoque apud*

illos futuros intelligebant, ni præmia priora suscepissent: tamquam esset ἀτιμωτέρων.

Cap. XVI. Lin. 38. τότε γῆς. Sic C. STEPH. *in Var. Lect.* „forte τότε γῆς ἐς." *L.* 47. „ἐξείρυσάν τ' ἐς ἐκεῖνον. Mendosum ἐκεῖνον. Forte πεδίον vel ἠϊόνα." MUSGRAV. Gelenius: *necatum, aquis extraxerunt, & projecerunt.* Pag. 732. Pag. 733.

L. 56. ἐκπλαγὲν αὐτοῦ τῆς βαρύτητος. Gelenius: *vulgus admiratum ejus constantiam.* Sed nec nomen βαρύτης *constantiam* significat, nec verbum ἐκπλαγῆναι cum genit. casu construi solet. *L.* 58. ἀνευρόντα. Sic & Aug. Pag. 734.

Cap. XVII. Lin. 81. ὡς ἁπάντων. „Fors. οὖσα πάντων." MUSGRAV. Pag. 735.

Cap. XIX. Lin. 97. Λευκίῳ. *L. Antonio*, fratri Triumviri & Consuli. Cf. pag. 729, 88 sq. *L.* 7. Μάνιος. Vide ibid. l. 90 sq. *L.* 10. γυναικός τι. „F. γυναικεῖόν τι." MUSGR. Pag. 736. Pag. 737.

Cap. XX. Lin. 27 *sq.* διήτησαν αὐτοῖς. Sic locum hunc (ex cod. Reg. B.) citavit Budæus in Comment. Ling. Græc. p. 150. Eamdemque lect. retulit C. Steph. in Var. Lect. Sed „διήτ. αὐτὰ vel αὐτοῖν legendum censuit MUSGRAV. Pag. 738.

L. 42. Σαλβιδιηνὸς. Sic h. l. scripti libri. Cf. p. 639, 47 sq. Pag. 739.

L. 43. ἄκων αὐτῷ * συμπεριῆλθε τὰς Ἄλπεις. Candidus: *Salvidenus licet invito eo Alpes transgressus est.* Gelenius, quem secutus est Freinsh. CXXV. 19. & Fabricius ad Dion. XLVIII. 10. *Salvidienus invitis custodibus Alpes transiit.* At, si *invitis custodibus* Alpes transiit Salvidienus, conditio ista de Alpium transitu aperiendo non servata est, quod tamen paulo ante dixit Appianus; ut taceam, illam ipsam Gelenii interpretationem non scriptura librorum nostrorum, sed conjectura, niti. De Salvidieno conf. infra, pag. 743, 16. & 746, 63. &c.

Cap. XXI. Lin. 45. ἐς Πραινεστὸν. Sic Civ. I. p. 120. & sqq. ubi sæpius hoc nomen occurrit, dederunt scripti cum Editis: quare & h. l. & deinceps non dubitavi στ pro τ reponere, quod a MUSGRAVIO etiam factum video. Apud alios autem scriptores accentus vulgo in antepenultima solet poni.

Pag. 739. *L.* 47 *sq.* Ανεχώρει δὲ *&c.* Locus hic in cod. Aug. hoc modo exhibetur: Ανεχώρει δὲ καὶ Φουλβία πρὸς Λέπιδον, ἤδη λέγουσα περὶ τοῖς τέκνοις τὸν Λέπιδον δεδιέναι. Verba autem τὸν Λέπιδον, post τέκνοις, lineolis infra & supra notantur. De posterioribus his verbis, πρὸς Λέπιδον, nihil ex cod. Ven. adnotatum est in schedis: sed in illis prioribus Φουλβ. πρὸς Λέπιδον, ἤδη λεγ. cum Aug. consentit Ven. *Fulviam Præneste occupasse*, Vellejus II. 74. & Dio XLVIII. 10. docent: qui quamquam non diserte de *Lucio* idem dicant, tamen ex narrationis nexu, præcipue apud Dionem (ubi conferenda capp. sqq.) satis adparet, L. Antonium una cum Fulvia hæc egisse. Fœminæ autem potissimum mentionem scriptores isti fecerunt, quoniam singulare spectaculum fuerat, mulierem ibi præcinctam gladio videre, & apud milites concionantem. Jam quoniam Appianus de *L. Antonio* paulo ante diserte dixit, eum *Præneste concessisse*; intelligi debet, mendose nunc πρὸς Λέπιδον scribi, pro πρὸς Λεύκιον. Postquam autem in Appiani libris error hic obtinuit ut Λέπιδον pro Λεύκιον scriberetur; mox deinde suspecta debebant videri verba ista τὸν Λέπιδον, quæ paulo post sequebatur; quare ea ab aliis librariis νοθείας signis sunt notata, ab aliis plane prætermissa. Discimus autem hic ex Appiano, quo speciosior esset belli parandi causa, Fulviam, præter quærimonias de Cæsare, quas conjunctim cum L. Antonio jactabat, nunc etiam insidias filiis suis a Lepido factas prætexuisse.

Pag. 740. *L.* 52. οὐχ εὗρον - - ἀντεγραφ. αὐτοῖς. A sententia horum verborum plane aberrat versio Geleniana, quam tenere h. l. non debueram. Hoc dicit Appianus: *Quid vero his* (ab Antonio) *fuerit rescriptum, studiose licet quærens, liquido invenire non potui.* Cf. p. 749, 6 sqq. *L.* 60 *sq.* δέξασθαι δὲ κοινωνὸν *&c.* Vulgatam lectionem hoc modo exposuit Candidus: *aliquem quoque eligeret, qui medius inter eos, & imperatores eorum judicaret.* Gelenius: *& adhiberet aliquem, qui vel secum, vel cum præfectis militum, negotium totum componeret.* Equidem conjecturæ meæ de emendando hoc loco versionem lat. adcommodavi. Conf. p. 742, 91-96. &

Dion. XLVIII. 11. 12. Mufgravius, mendofum locum pronuntiare contentus, medelam nullam tentavit. Vide, an huc faciat illud p. 796, 16 fq. προσελόμενοι Κοκκήϊον, ὡς κοινὸν ἀμφοῖν, *ut communem utriufque amicum.* Sufpicari quis etiam poffit, δέξασθαί τε (vel ἐπιλέξασθαί τε) κοινὸν χωρίον, ᾧ τὴν κρ. &c. Cf. p. 742, 97. Pag. 740.

CAP XXIII. Lin. 92 *fq.* συμβαλόντες οἱ πρ. τοῖς ἡγ. τοῦδε τοῦ στρατοῦ. Vereor, ne parum feliciter poftrema verba expofuerim, *cum præfectis earumdem legionum.* Candidus: *exercituum primores allocuti:* percommode; & vellem græca id dicerent. At nimirum his ipfis mendum ineffe videtur, & vel delendum pronomen τοῦδε, vel alia emendatio tentanda. Gelenius, *cum præfectis Antonianorum militum collocuti. L.* 94. ἐπρέσβευον. Sic & Ven. cum Aug. Et Candidus, *ad Lucium oratores deftinant.* Pag. 742.

CAP. XXIV. Lin. 16. Σαλβιδ. ἐξ Ἰβηρίας. Potius ἐς Ἰβηρίαν. conf. pag. 739, 42 fq. & 746, 63 fq. *L.* 18 *fq.* Καισ. δὲ, ἃ εἰλ. πάντα, χωρὶς Σαρδοῦς, ἐπολεμεῖτο. Contextum fermonis fi fpectes, & præcedentia ac fequentia fi conferas; manifeftum videtur, hoc dicere Appianum, Sardiniam nunc, a bello liberam, in Cæfaris poteftate fuiffe; cum quo (licet repugnare videatur Dio XLVIII. 2.) convenit id quod infra p. 786, 39. legimus. Siciliam autem a Pompejo occupatam fuiffe abunde conftat. Nec vero Hifpaniam, quæ ex nupera divifione Cæfari obvenerat, jam nunc ei vel pacatam vel omnino traditam fuiffe, ex pag. 746, 53 fqq. coll. cum p. 778, 10 fq. fatis adparet. Quare non probo h. l. Gelenii verfionem: *Cæfari (pecuniæ fuppetebant) ex omnibus quas fortitus fuerat, excepta Sardinia, quæ tum bello infeftabatur: & e fanis mutuo accipiebat.* Quæ verfio ne vulgatæ quidem græcæ lectioni refpondet: fic enim in græco legi oporteret, Καίσαρι δὲ ἐξ ὧν εἰλήχει πάντων: tum lin. 19. ὅθεν in καὶ foret mutandum. Pag. 743.

L. 21. ἀπὸ Αντίου. Mendofæ lectionis, quam dabant fcripti libri, nullam ne mentionem quidem in Var. Lect. fecit C. Stephanus. De *Fortunæ templo Antienfi* vid. Cluv. Ital. ant. p. Pag. 744.

989. & interpretes Horatii ad Od. 35. lib. I. *Ibid.* Λανουβίου.
Pag. 744. Templum Junonis Sospitæ, quod *Lanuvii* erat, intelligendum monuit Cluver. ib. p. 938. *L.* 22. Νεμοῦς. *Nemus Aricinum*, oppidum & fanum celebre Dianæ prope Ariciam, haud procul Lanuvio. Cluv. ib. pag. 922. *Ibid.* Τίβυρος. *Tibure* celebre erat Herculis templum. Cluv. p. 962 sq.

Pag. 745. *Cap. XXVI. Lin.* 44 *sq.* Σέξστιος, ὕπαρχος Ἀντωνίου, παρεδεδώκει &c. Licet Antonii magis auctoritatem, quam Cæsaris, respexisse Sextium, ex p. 727, 45 sq. intelligatur; incommode tamen nunc subito ὕπαρχος Ἀντωνίου dici videtur, qui ad id tempus non nisi Cæsaris nomine, cui jam in superiori divisione Africa obtigerat, utramque Africam tenuerat. Vid. cap. 56. pag. 603 sq. & Adnot. ad p. 599, 73 sqq. & ad p. 727, 45 sq. Ac videri utique possunt duo illa verba adsuta esse ab aliquo, qui Appianum utcunque cum Dione, in diversa ab illo in hac historia abeunte, conciliandum putaverit. Neque vero ipsum illud nomen ὕπαρχος, Dioni quidem frequentatum, Appiano aliàs memini usurpatum, nisi pag. 273, 68. Fortasse & alio modo corruptus aut mutilatus hic locus est. Parum autem in rem nostram conducit quod eodem h. l. Candidus dat, *equitum Antonii præfectus*; tamquam Ἱππαρχος esset pro ὕπαρχος.

L. 46. Φάγγωνι. *Fagionem*, ex mendosa lectione, hunc vocat Candidus, quem sequi non debuerat Gelen. Cf. Dion. XLVIII. 22. *Ibid.* ἐπισταλεὶς. An recte hoc dicatur, hac notione, *jussus*, *per literas monitus*, (quum non dicamus ἐπιστέλλειν τινὰ, sed τινὶ) doctiores viderint: mihi haud satis certum est. ἐπισταλὲν (quod & librarius codicis Aug. dare debuisse videtur) absolute positum videri potest, *quum ei rescriptum esset*; sicut ὡρισμένον p. 741, 81. & hujus generis alia.

Pag. 746. *L.* 52. Λιβύης αὖθις ὁ Σέξστ. &c. Lepido deinde adventanti Sextium Africa decessisse Dio docet XLVIII. 23. Conf. Nostrum infra p. 812, 73. *L.* 53. Βόκχον. Vide Dionem XLVIII. 23. & ibi Fabricium. *L.* 54. Καρρίνα. An idem *Carinas*, quem superior Cæsar adversus Sext. Pompejum miserat? (Civ. IV. 637, 17.) qui A. U. 711. consul fuit suffectus? quem A. U. 725. triumphum egisse Dio LI. 21. scribit? Sic *Cajo* prænomen

prænomen fuerit, non *Lucio*, ut voluit Freinshem. Cf ad p. 783, 88.

Cap. XXVII. Lin. 72. χρωμένους. „An *mutuo dantes?*" Musgrav. Pag. 747

Cap. XXVIII. Lin. 81. „Omittit Gelenius interpretationem horum verborum, οὐκ ἀμυνόμενος αὐτοὺς. Sonant autem idem quod διὰ τὸ οὐκ ἀμύνεσθαι αὐτούς. Cæterum quum ſcriptum ſit εἰς ἀσθένειαν ἢ ἀτολμίαν, idem locum hunc ita vertit ut ſi ſcriptum eſſet, εἰς ἀτολμίαν, τὴν δι' ἀσθένειαν, vel τὴν ἐξ ἀσθενείας, vel (ut omnino Latina ejus verba exprimantur) εἰς ἀτολμίαν, τὴν ἐκ τοῦ ἀσθένειαν ἐμαυτῷ συνειδέναι. [*Ut parum audacem, infirmitatis conſcientia.*] Sed non video cur a verbis Appiani vel tantillum recedere oporteat: quum ἀτολμία poſſit etiam eſſe, & quidem ſæpe ſit, ibi quoque ubi nihil minus eſt quam ἀσθένεια." H. Stephanus.

L. 86. „Non placet iſta, πλὴν τῆς γνώμης, ſic a Gelenio reddi, *modo ſana mens adſit.* Quum enim negat Cæſar mentem ſibi ἐῤῥῶσθαι, non intellexit (ut opinor) haud ſanam eſſe, ſed non eſſe vegetam & alacrem. Ac videtur huic meæ expoſitioni aſſentiri quod ſubjungitur, οὐ γὰρ ἡδύ μοι πολ. Quum enim quis facere quidpiam cogitur quo non delectatur, ei mens quidem ſana eſſe poteſt, ſed non vegeta, aut ſaltem non alacris." H. Steph. Pag. 748

L. 94. „Hanc lectionem, μηδὲ ἀδικεῖσθαι πρὸς Αντωνίου, agnoſcit & Candidus: quæ tamen ſuſpecta mihi eſt. Fortaſſe autem ſcriptum ab Appiano fuit, μηδὲ ἀδικεῖσθαι πρὸς Αντωνίου θέλειν, vel βούλεσθαι." H. Stephanus. Non video cur ſuſpecta Stephano fuerit vulgata lectio. Hoc ſane conſulto præ ſe fert Cæſar, ſe Antonium (Triumvirum) non lædere, nec de eo conqueri; ſed a fratre ejus Lucio bello peti.

Cap. XXIX. Lin. 3. τὸ Πραινεστόν. Rectius fuerit τὸν Πραινεστόν. Certe apud pleroſque vulgo græcos Scriptores in maſc. gen. frequentatur hoc nomen: & ſic apud Noſtr. Civ. I. pag. 132, 29. eſt Πραινεστός. *L.* 14. δι' ἑτέραν γνώμην, *alio conſilio.* Pag. 749

Pag. 750. *Cap. XXX. Lin.* 24. Φουρνίου. Correxit Gelenius. Et in verum nomen infra p. 765. & deinceps, consentiunt mspti
Pag. 751. & Editi. Γάϊον Φούρνιον vocat Dio XLVIII. 13. *L.* 39. ἀντὶ τῆς τυραννικῆς. Sic C. STEPHANUS (quum edidisset ἀντὶ τοῦ, τυραννικῆς) in *Var. Lect.* „forte ἀντὶ τῆς τυραννικῆς." MUSGRAVIUS plane fortasse delenda illa verba suspicatus erat.

Cap. XXXI. Lin. 43 *sq.* ἀποικίδων Αντ. πόλεων. Cf. p. 437, 37. Sic & MUSGRAV. dubitanter tamen: „forte
Pag. 752. ἀποικίδων." *L.* 55. δείσας ἐπὶ τῷ Σαλϐ. Utique περὶ legendum videtur. Eumdem errorem notavimus Civ. III. 421, 67.

L. 56. Σούτριον. Vid. CLUVER. *Ital. ant.* p. 554 sq. *Insubres* posuerat Gelenius.

Pag. 753. *Cap. XXXII. Lin.* 78. παριέντες. Sic & MUSGR. correxit.

L. 84. Τισιηνὸν. *Tisienum Gallum.* Vid. Dion. XLVIII. 13. & ibi Fabric. Idem deinde Sexto Pompejo se junxit. Dio XLIX. 8 Appian. infra, pag. 847, 70. & 863, 30 sq. ubi in veram scripturam Τισιηνὸς consentiunt scripti nostri & Editi. *Titinium* h. l. posuerat Gelenius.

Pag. 755. *Cap. XXXIII. Lin.* 6. ἐς Σπωλήτιον. Sic jam Gelenius legendum viderat: *Spoletium.*

Pag. 756. *Cap. XXXIV. Lin.* 26 *sq.* διεκπαίσων. Vidit & MUSGR.

Pag. 757. *Cap. XXXV. Lin.* 37. αὐτοὺς in αὐτὸν præter necessitatem mutatum voluit MUSGR. *L.* 52 *sq.* οὐ συνηθεὶς. An οὐδὲν συνηθεὶς? sicut Ann. 275, 88. μηδὲν συνηθεὶς. An ita dictum, ut οὐκ ἤνυεν Pun. 459, 66. pro οὐδὲν ἤνυεν?

Pag. 759. *Cap. XXXVI. Lin.* 72. σίδηρόν τε. σιδηρόν τε Edd. & Aug. h. l. nullo accentu in prim. syll. *L.* 75. πύργοι πλυκτοὶ. Vid. ad Hisp. 217, 67. *L.* 81. μολιϐδ. Sic cum Editis h. l. Aug. ex quo alibi μολυϐδ. edidi, quod perinde est. Vid. ad Mithr. 685, 33. *L* 84. ἐπειδὴ δέ τινας. Mendosum hunc locum esse adnotavit MUSGRAV.

Pag. 760. *Cap. XXXVII. Lin.* 99. ὑπὸ τῆς ὄψεως. Sic & MUSGR.

P. 762 *sq.* *Cap. XXXIX. Lin.* 40. ἐπειρώμην. Et hoc vidit MUSGR.

L. 44. πιστεύσειν, ὁρῶντα. „δέχεσθαι ἂν, ὁρῶντα." MUSGR.

Cap. XL. Lin. 76. εἶπεν ἅπασιν. Forſan, εἶπεν ἐν ἅπασιν. Sic Candidus, *in conſpectu omnium:* & Gelenius, *publice.* Pag. 765.

Cap. XLII. Lin. 7 *ſq.* καὶ τῆσδε τῆς αἰσχύνης &c. „ Gelenius vertit, *& ab hac ignominia facile me ipſemet eximerem.* Eodemque ſenſu dici potuiſſet *liberarem* pro *eximerem.* Sed quoniam aliquis ſe eximit ſeu liberat ignominia in quam incidit, malim reddere, *facile hanc ignominiam vitarem*, ſive (ad exprimendam vim illarum vocum παρ' ἐμαυτοῦ) *facile ipſemet mihi rationem vitandi hanc ignominiam invenirem.* Intelligit autem de illa vitandi ignominiam ratione, ad quam confugiunt qui ſibi mortem conſciſcunt." H. Steph. Pag. 766.

Cap. XLIII. Lin. 26. „ Fortaſſe ſcriptum fuit ὅμως ὡς ἀναγκαίαν. Sed & πρὸς καιρὸν ſcribendum puto." H. Steph. Pag. 768.

L. 36 *ſq.* ἐλθὼν ἐπὶ Ῥώμην. Vide pag. 750, 30 ſqq. Musgravius „ ἐπὶ ῥώμην" ſcribere juſſit; ἐλθὼν ἐπὶ ῥώμην, puto, intelligens, *vi rem adgrediens.*

L. 47. „ Scribe κεκράτηκας." H. Steph. Sic & Musgr. Pag. 769.

L. 48. „ Suſpicor ſcriptum fuiſſe, καὶ ἀμύνεσθαί με δεῖν ἀδικοῦντα." H. Stephanus. *L.* 49. „ Non dubito, quin νικῆσαι vertere oporteat in νικήσαντα, & cum ἡγεῖσθαι non quidem repetere ἔδει, ſed ſubaudire δεῖ, ex illo ἔδει factum." H. Stephanus. Aliter Musgrav. „ νικῆσαι δὲ, ὅτι μὲν ἐχθρός εἰμι τῆς πατρίδος, κἀμὲ ἄγεσθαι πολέμιον."

L. 51. „ At huic loco, cui deeſſe aliquot verba videmus, quam afferre opem poterimus? Neſcio an eo auxilio quod conjectura mea afferet, contentus lector erit: ſed eam tamen proponam. Quum igitur ita ſcriptum locum hunc habeamus ut aperte ſit mutilus, ego, defectum ex conjectura ſupplens, pauca hæc, ἃ ἔδοξα συνοίσειν αὐτῇ, βουληθέντα δὲ διὰ λιμὸν, ita extendo, ἃ ἔδοξα συνοίσειν αὐτῇ βουληθέντα μὲν πρᾶξαι, οὐ δυνηθέντα δὲ, διὰ λιμόν. Non oportet autem cum πολέμιον repetere genitivum τῆς πατρίδος, ſed potius intelligere, *hoſtem tuum;* ut totus locus ita reddatur: *At victoria potitum, ſi quidem inimicus es patriæ, me quoque judicare hoſtem tuum oportet: quippe qui voluerim quidem facere quæ illi conducere*

putavi, sed propter famem non potuerim." H. STEPHAN. — Brevius MUSGRAVIUS: „βουληθέντα, κωλυθέντα δέ."

Pag. 769. *CAP. XLIV. Lin.* 57. „Scribendum est συμβουλεύσω. Jungendum autem puto μάλιστα non cum ὠφελιμώτατα, sed
Pag. 770. cum pronom. σοί." H. STEPH. *L.* 61. „Ut modo præsens tempus in futurum mutavi, ita hîc ex aoristo faciendum itidem futurum arbitror, scribendo ἐθελήσοντας pro ἐθελήσαντας." IDEM.

Pag. 771. *CAP. XLV. Lin.* 83. τὸ προσῆκον ὧν ἐμὲ δίκαιόν ἐστι ποιεῖν. Deletum verbum προσῆκον voluit MUSGRAV. At sic ἃ ἐμὲ, non ὧν ἐμὲ, foret legendum. Dicunt autem græci, προσήκει μοι τοῦτο, & προσήκει μοι τούτου.

Pag. 774. *CAP. XLVII. Lin.* 26. ἀτυχῆσαι. Correxit etiam MUSGR.

Pag. 775. *CAP. XLVIII. Lin.* 56. Αἰμιλίου Λευκίου. Ergo *L.* hic *Æmilius* simul *senator Romanus* fuit & *Decurio Perusinus.* De interfectis Romanis senatoribus & equitibus vid. p. sq. l. 72 sqq.

CAP. XLIX. Lin. 60. Κέστιος &c. Meminit Vellej. II. 74.

Pag. 776. *L.* 72 *sq.* ὁ δὲ στρατὸς οὐκ ἐπαύετο &c. Sic sævitiæ culpam, quam ab aliis Cæsari Octaviano tributam esse Suetonius c. 15. & Dio XLVIII. 14. docent, ipse *Cæsar in suis Commentariis*, e quibus Appianum hanc Perusiæ captæ historiam hausisse ex p. 771, 87 sqq. intelligitur, a se amolitus videtur.

L. 74. Κανούτιος. Is tamen olim Octaviani partibus faverat: sed non tam amore Cæsaris, quam odio M. Antonii ductus. Vid. ad Civ. III. 452, 78. *Ibid.* Γάϊος καὶ Φλάβιος. Sic & Cand. *Cajus, tum Flavius.* Sed rectius, opinor, Gelenius, *C. Flavius*; quamquam, quisnam ille fuerit, non constet. *L.* 75. καὶ ἕτεροι. Trecentos vel quadringentos partim senatores partim equites Romanos, qui cum L. Antonio fuerant, a Cæsare idibus Martiis ad aram superioris Cæsaris hostiarum more mactatos esse, Suetonius & Dio tradunt ll. cc.

Pag. 778. *CAP. LI. Lin.* 4. Φούφιος. Monuit C. STEPH. in *Var. Lect.* „interpres Φούσιος." Sic nimirum in Moguntina Candidi editione operarum vitio expressum video *Fusius*, & mox

rursus ad pag. seq. l. 11. *Fusiò*: sed in antiqua Veneta recte *Fufius*, & *Fufio*. Pag. 778.

L. 10 *sq.* Κελτ. ἐπ' αὐτ. καὶ Ἰβηρίαν, καὶ τάσδε οὔσας ὑπ' Ἀντωνίῳ. Non satis patet, quo pacto *Hispaniam sub Antonio fuisse* dicat, quum ex priori provinciarum inter Triumviros divisione, (Civ. IV. c. 2.) Lepido Hispania cesserit, quam is absens per legatos administravit; (ib. c. 3.) ex altera autem divisione Cæsari eadem Hispania obvenerit: (Civ. V. cap. 3.) quare & Carinatem Cæsaris nomine Hispaniam administrasse ait Noster cap. 26. p. 746. & Salvidienum ab eodem Cæsare cum sex legionibus in Hispaniam missum c. 20. extr. p. 739. & c. 27. p. 746. coll. p. 743. l. 16. Nempe ex his locis inter se collatis (quibus adde pag. 743, 18 sq.) intelligi videtur, Cæsarem, postquam Lepido Hispaniam abrogavit, Carinatem quidem ad illam suo nomine occupandam misisse, sed hunc totam provinciam obtinere non potuisse; sive quod Antoniani, qui Galliæ præerant, eam præripuissent; sive quod Lepidi legati, Antonium pluris quam Cæsarem facientes, moniti a L. Antonio, provincia cedere noluissent Cæsari. Quare etiam Salvidienum cum majoribus copiis in Hispaniam miserat Cæsar; sed, exorto bello cum L. Antonio, eum ex itinere revocare coactus erat. Quidquid sit, difficultatem, quam offert hic locus, parum feliciter solvisse VAILLANTIUS videtur, cum in *Numism. æneis Imperat. in Coloniis* T. I. pag. 8. nomen Ἰβηρίαν aut exponendum h. l. *Galliam Narbonensem* contendit, aut in ἑτέραν mutandum.

CAP. LIII. Lin. 40. μετὰ τῶν γεωργ. Sic & MUSGRAV. reposuit. *L.* 53. Σκριβωνίᾳ. Conf. Sueton. c. 62. P. 780 *sq.*

CAP. LIV. Lin. 62. Pro mendoso ὑπομενηκῶς, MUSGRAVIUS ὑπηρετηκῶς conjecerat: C. STEPHANUS autem in *Var. Lect.* „forte πεπολεμηκώς. *L.* 87. Πεδουκαίου. Recte jam olim Gelenius, sicut alia permulta probe, sic & hic *Peducæi* posuerat. *L.* 88. Λευκίου. *Lucium Carinatem* interpretatur FREINSHEM. *Suppl. Liv.* CXXVII. 8. nullam, quoad equidem video, auctoritatem secutus, sed ex mera conjectura, ut videtur; Carinatem illum intelligens, cujus pag. 746, 54. Pag. 782. Pag. 783.

Pag. 783. mentio facta: sed an illi fuerit *Lucio* cognomen dubitari poterit, nec omnino *Lucium* aliquem *Carinatem* his temporibus alii Scriptori memoratum video. Quare temere hoc nomen *Carinatem* in lat. vers. h. l. a me receptum fateor, deletumque malim. Videtur autem vel corruptum hic nomen Λεύκιος esse vel intercidisse cognomen: nam quum L. Antonium solo prænomine Λεύκιος designet Appianus, non videtur eodem loco alium virum pariter nudo prænomine voluisse adpellare.

Pag. 785. *CAP. LV. Lin.* 21. ἐς Παλόεντα. Nil mutant libri. Pariter Cand. *in Paloëntam*. FREINSHEMIUS, *CXXVII*. 16. *Valetium* intelligendum suspicatus est, Calabriæ oppidum, haud procul Brundusio, cujus nomen & Valentinm & Balentium scriptum aliâs invenitur: de quo vid. Cluver. Ital. ant. p. 1244. Auctores vero Hist. Univers. Angl. Tom. XII. vers. German. §. 25. in ora Epiri quærendum istum portum statuerunt.

Pag. 786. *CAP. LVI. Lin.* 38. Μηνόδωρον. Frequens hujus *Menodori* inferius fit mentio. Μηνᾶν, *Menam*, eum vocat Dio XLVIII. 30. & deinde constanter. *L.* 39. Σαρδὼ, Καίσαρος οὖσαν. Vide ad p. 743, 18 sq. *L.* 41 *sq.* Σιποῦντα. Sic h. l. & rursus pag. 788, 72. legendum esse docuit CLUVERUS, *Ital. ant.* p. 1212. Proclivis erat ex litera Π in ΓΙ transitus.

Pag. 787. *CAP. LVIII. Lin.* 63. ἀπομάχεσθαι, intell. τοὺς πολεμίους. Perspicuitatis causa superiora hoc modo distingui potuerant: ὡς, πολὺ μείονας ἔχων, ἀσφαλῶς ἀπομαχ. Quum vulgo πλέονας, pro μείονας, legeretur, locum istum ita reddidit Gelenius: *Antonius munitionibus superior, a quibus majorem etiam tum* [exercitum] *arcere poterat, exercitum propere vocavit*

Pag. 788. *e Macedonia*. *L.* 75. Σερουΐλιος. *P. Servilius Rullus.* Dio XLVIII. 28. *L.* 76. χιλ. καὶ πεντακ. In hunc numerum mox *l.* 79. consentiunt omnes.

Pag. 789. *CAP. LIX. Lin.* 92. οἱ δὲ τὴν ἀποτείχισιν. Monuerat C. STEPH. „forte δὲ τὴν ἀποτείχισιν." Et sic correxit MUSGRAV. monuitque delenda fortasse deinde quæ repetuntur duo verba τοῦ Βρεντεσίου. *L.* 96. τὴν γνώμην. Importunam præpos.

Pag. 709. ἐς deleverat etiam MUSGRAV. *L.* 4. ἀθυμῆσαι, *acerbissime*

tulisse. *L.* 5. τὴν νόσον ἐχοῦσα ἐπιτρίψαι. Gelenius, *morbum accivisse.* Mihi probabilius visum est, *protraxisse, aluisse auxisseque.* Rursus eadem phrasis p. 794, 84. Pag. 790.

CAP. LX. Lin. 28 *sq.* Pro οὐδὲ τοὺς φίλους MUSGRAV. reponere jussit οὓς οὐδὲ. Pag. 791.

CAP. LXI. Lin. 34. τὸν σὸν ἀδελφὸν. *L. Antonium.* Nam per animi adfectum Cæsar ita hæc verba ad Coccejum faciens infertur, tamquam cum ipso Antonio, a quo hunc ad se missum putabat, coram loqueretur. *L.* 38. Non video, cur οὐ γὰρ h. l. in ἦ γὰρ mutatum voluerit MUSGRAV. Pag. 792.

L. 40. Pro mend. ἀνισθεὶς, quod in edit. 1. hic legebatur, ἂν αὖθις reponendum suspicatus erat MUSGRAV.

CAP. LXII. Lin. 62. ἡ δὲ ψῆφος. Sic & MUSGR. „aut ἡ δὲ ψῆφος, aut mox κατ' ὀρθὴν pro κατ' ὀργὴν." Pag. 793.

CAP. LXV. Lin. 29. „ Κοδρόπολιν τῆς Ἰλλυρίδος. Hanc urbem Κοδρόπολιν nemo Geographorum aut Historicorum novit: ideo non dubito mutare, & legere Σκόδραν πόλιν. *Scodra* fuit urbs celebris in Illyride, de qua meminere inter antiquos Polybius in Excerptis Legat. cap. 76. ubi nunc male Σκάρδα [Σκόρδα] legitur. Sed T. Livius, qui ab eo habet, ter *Scodram* nominat, lib. XLIV. [31 sq.] & ait, Gentium regem Illyriorum pro totius regni arce eam sibi sumpsisse, & esse Labeatum gentis longe munitissimam. Ptolemæus eam posuit Tab. V. cap. 17. Ea nunc paululum immutato sono *Scutari* dicitur, nobilitata sui excidio, quod post constantiam mirabilem & multos Turcarum assultus tandem passa est superioribus seculis." JAC. PALMERIUS. Pag. 797.

L. 34 *sq.* εἰ μή τι συμβαίνοι. Videtur exponendum, *nisi quid (ipsis cum illo) conveniret.* Cf. p. sq. l. 50 sq. Sic fere Candidus, *ni una convenirent.* *L.* 42. ἀνασπέλλειν Παρθυαίους. Cf. supra c. 10. p. 724-726. *L.* 43. Λαβιηνὸν τοῦ Λαβ. Hic, quum a Bruto Cassioque ad petendum a Parthis auxilium fuisset missus, nuncio cladis Philippensis accepto, apud Parthos manserat. *L.* 45 *sq.* Ἃ μὲν δὴ Λαβιηνός τε &c. Hæc in eo Libro, qui pro *Appiani Parthica Historia* (jam *pridem* qui- Pag. 798.

Pag. 798. dem *deperdita*) falso ad hunc diem venditatus est, breviter tanguntur, atque ita jejune expediuntur, ut, etiamsi non constaret esse lacinias ex Plutarchi vita Antonii misere consutas, quicumque Appiani stylum rationemque conscribendæ historiæ degustasset, intelligere facile posset, nihil ad Appianum farraginem istam libelli pertinere. Ceterum in hanc formam nominis gentilis, Παρθυϊκὴ, consentiunt h. l. scripti nostri libri cum editis, quum Civ. II. 197, 90. Aug. Reg. B. & Vratisl. Παρθυακὴ dedissent. Mallem autem Παρθικὴ, ut Syr. 613, 99 sq.

Pag. 799. *CAP. LXVI. Lin.* 56. ἰδίᾳ. Sic recte Reg. A. & Aug. ut correxit H. STEPHAN. *L.* 63. „Pro ἐδόκουν forte ἔδωκεν." MUSGRAV.

Pag. 800. *CAP. LXVII. Lin.* 77 *sq.* τι pro τὲ MUSGRAV. quoque reposuit. *L.* 85. περιδύοιεν. Sic & idem MUSGR. emendavit. Cf. p. 802, 10. & 589, 85.

Pag. 801. *CAP. LXVIII. Lin.* 91. ἐκλογήσασθαι. Tenere fortasse debueram vulgatam lect. ἐκλογίσασθαι. Vide Adnot. ad Civ. I. 37, 1.

L. 98. παριέντων. Sic & MUSGRAV. cum Aug. & Gelen.

Pag. 802. *CAP. LXIX. Lin.* 16. ἐπὶ συνησθήσει τοῦ κήδους, *ut affinitatem* (vel, *de affinitate*) *gratularetur.* Cf. p. 781, 52 sqq.

Pag. 803. *CAP. LXX. Lin.* 34 *sq.* τούτοις ἐνισταμένον, *huic rationi ad-*
Pag. 804 *versantem.* *L.* 46. τὰ πολέμια λαμπρὸν. Adferri hic locus debuerat in Adnot. ad Hisp. p. 158, 81. ubi de illo nomine, τὰ πολέμια copiose dictum est.

Pag. 805. *CAP. LXXI. Lin.* 62 *sq.* μὴ κεκραγότας ἀλλήλων ἀκούειν. — Cand. *ne ad invicem clamantes audirentur.* Gelenius, *ita ut non nisi clara voce loquentes exaudirentur invicem.* Vide, an legendum sit ὥστε vel ὡς μὴ κεκραγ. *ut sine clamore*
Pag. 806. *&c.* *L.* 70 *sq.* οὐσίας ἃς ἀναλώκεσαν. Malim ἀπώλεσαν vel ἀπωλέκεσαν, *bona quæ perdidissent, quæ eis essent ademta.* Si ἀναλώκεσαν teneamus, referendum fuerit ad Triumviros.

L. 76. μῦσος recte a pr. man. dederunt Aug. & Reg. B. sicut emendavit H. Steph.

CAP. LXXII. Lin. 81 *sq.* Ιουλίας τῆς γυναικὸς. Quænam

Julia? Scribonii Libonis filia uxor erat Sex. Pompeji, nec de alia ejusdem uxore legimus: atqui illa *Julia* non erat. Matrem Antonii Juliam fuisse; item aliam Juliam, superioris Cæsaris filiam, Pompeji M. uxorem, constat. Hoc loco nomen Ἰουλίας videndum ne ab imperito sciolo intrusum sit. Pag. 806.

L. 82. ἐς τὸ ἀμφίκλυστον Δικαιαρχέων χῶμα. Forsan ἐς τὶ ἀμφικλ. &c. Molium Puteolis in mare productarum meminit Strabo lib. V. p. 245. D. & alii quos citavit Cluver. Ital. ant. p. 1138 sq. Circa Misenum, quod haud procul abest a Puteolis, fœdus hoc esse factum, Vellejus II. 77. Plutarch. Anton. p. 930. & Dio XLVIII. 36. referunt: & Dio quidem Antonium & Cæsarem in continente, Pompejum ἐν χώματί τινι περιῤῥύτῳ, in hoc ipsum recens congesto, stetisse ait. Proxime Puteolos congressum hunc esse factum, rursus Noster significat p. 810, 50 sq.

L. 95 *sq.* τῆς μεγίστης ἱερωσύνης ἐς τοὺς ἱερέας ἐγγραφῆναι. *Maximi sacerdotii pontifices*, *Augures* dicit, quos alibi τῶν σημείων ἱερεῖς vocavit, Civ. III. 402, 53. De Pompejo Dio XLVIII. 36. eamdem rem narrans, de qua hic Appianus agit, οἰωνιστὴν ἀποδειχθῆναι ait. Pag. 807.

CAP. LXXIII. Lin. 27. Μαρκέλλῳ, τῷ προγόνῳ μὲν Ἀντωνίου. Cf. p. 797, 20 sq. Pag. 809.

CAP. LXXIV. Lin. 45. ἐκκλίνοντες τὸ φορτικὸν. Gelenius, *ne urbanis essent oneri.* Freinshem. CXXVII. 42. *dubium, impensam ne, an invidiam, vitantes.* *L.* 47 *sq.* ἡγούμενοι σφίσι τοὺς γεωμόρους &c. Gelenii tenui versionem. Candidus: *Nam eandem tellurem simul vendicantes, ut implacabiles hostes affuturos, - - formidabant.* Pag. 810.

CAP. LXXV. Lin. 62. Ἰδουμαίων. „Ἰουδαίων" maluit MUSGRAV. *L.* 63. Ἡρώδην. Clamat SCALIGER, *Animadv. ad Euseb. Chronol. num.* MDCCCCXCII. *pag.* 168. „imperite ab Appiano Herodem M. in eis Regibus poni, qui ὑπόφοροι Romanis fuerint. Numquam Herodes, ait, Cæsari tributarius fuit. Hoc si verum esset, ejus clara exstarent in Josepho indicia; ex cujus libris palam est, Herodem nihil minus quam stipendiarium populi Romani aut tributarium Cæsaris Pag. 811.

Pag. 811. fuiſſe. In ejuſmodi non ſemel lapſum Appianum deprehendimus. Quare audiendus non eſt." Conf. eumd. ibid. ad Ann. MMXXI p. 177. B. At, verum ſi quæris, nihil aliud dixit Appianus, niſi *ab Antonio regibus his ſtipendia eſſe impoſita*, lin. 61. In quo, Herodem quidem quod adtinet, non valde diſſentientem ab Appiano Joſephum video, qui, *Antonium Herodi hoc perfeciſſe, ut Rex nominaretur*, ſcribit, *propter pecunias quas illi ſe daturum Herodes promiſerat, ſi Rex nominatus eſſet;* Antiq. Jud. XIV. (26). 14, 4. tum rurſus, XV. (10.) 6, 6. in bello Antonii cum Cæſare *pecuniam atque frumentum ab Herode ad Antonium miſſum* diſerte tradit. Ceterum anno ſuperiore DCCXIV. Regem nominatum eſſe Herodem, ex Joſepho de Bell. Jud. I. 14, 4. & Ant. Jud. XIV. 14, 5. diſcimus.

L. 66 *ſq.* Παρθηνοὺς. Cf. Civ. IV. 644, 28. & Illyr. p. 831, 20.

Pag. 812. *CAP. LXXVI. Lin.* 76. καθὰ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Vide ſupra cap. 11. *L.* 79. σχῆμα τετράγωνον, i. q. ϛολὴν τετράγωνον, p. 726, 33. *L.* 83. μεθ' Ἑλλήνων ἡ χειμασία. Incommode ſane hîc vocab. χειμασία ſtare videtur, quum, quidquid hoc cap. traditur ad χειμασίαν, quam Athenis egit Antonius, pertineat. Vocab. γυμνασία præſidii nonnihil fortaſſe in his Plutarchi verbis inveniet, Anton. p. 930 ſq. ἐγυμνασιάρχει δὲ Ἀθηναίοις, καὶ τὰ τῆς ἡγεμονίας παράσημα καταλιπὼν οἴκοι, μετὰ τῶν γυμνασιαρχῶν ῥάβδων ἐν ἱματίῳ καὶ Φαικασίοις προῄει. Ad verbum ἡ χειμασία hæc notavit MUSGRAV. „ ἐχρημάτιστε, vel ἡ γυμνασία. Sequentia etiam mendi ſuſpecta. An πανηγύρεις τε θεῶν."

Pag. 813. *CAP. LXXVII. Lin.* 3. Non video, cur MUSGRAVIUS
Pag. 814. κατὰ γνώμης ἄπιστον maluerit. *L.* 8. παντὸς οὕνεκα. Cand. & Gelen. *omnino.* An, *in omnem eventum?*

CAP. LXXVIII. Lin. 21 *ſq.* ἐξοτρύνειν ἐπὶ Μηνοδώρῳ &c. Candidus: *ut in Menodorum irritarent, quaſi dominum in ſervum adhortantes.* Neſcio quid h. l. C. STEPHANUS voluerit, *in Var. Lect.* ſcribens: „ forte Καίσαρι ὡς ἔτι." Quum eodem modo in contextu edidiſſet, videtur nunc ἐπὶ pro ἔτι

ſcribere voluiſſe. Bene Gelenius: a cujus verſione h. l. non diſceſſi, & ad cujus etiam mentem Græca emendavi.

L. 27. ὁ πιστότατος τῷ Μηνοδώρῳ. Sic p. 818, 86. τὸν ἔχθιστον τῷ Μηνοδώρῳ. Sed ſicut hic Aug. τῶν Μηνοδώρῳ, ſic & ibi idem pariter τῶν Μηνοδ. *Pag.* 815.

Cap. LXXXI. Lin. 96. ὑπὸ ῥύμης. Sic pag. ſq. lin. 11. & ſæpe aliàs. *Pag.* 819.

Cap. LXXXII. Lin. 20. „ καλούμενα. Mendoſum, vel deeſt vox καταβαλλόμενα." Musgrav. *Pag.* 820.

Cap. LXXXIII. Lin. 47. - - εὐθὺς ἐς Σικελ. Sane ſi nocte ea, quæ prælium ſecuta eſt, (l. 41 ſq.) eodem loco, quo pridie, utraque claſſis in ſtatione fuit, non *ſtatim* e x a c i e *in Siciliam rediit Democrates:* ne dicam, inuſitatam ſignificationem verborum ἐκ κέρως eſſe, *ex acie.* Dio, de eadem re agens, XLVIII. 47. οἱ Σέξστειοι, ait, ἀπῆρεν ἐκ τῆς Κύμης. Cf. Noſtr. p. 819, 90. & p. 823, 68 ſq. *Pag.* 822.

Cap. LXXXV. Lin. 85. Ad verba ἐπεὶ οὐδέ πω κακόν γ' ἀπώλετο, quæ hic vulgo intruſa erant, hæc notavit Musgr: „ Mendoſa. F. ἐπὶ οὐδενὶ καλῷ ἀπολέσθαι. Sed puto multa deeſſe. Conf. p. 375. l. 26. & ſq. [nobis p. 827, 26 ſq.] Vel pro ἀπώλετο an ἐπαύετο? ut hiatus ſit ante ἔμελλον." Candidus: *nec longe periculum aberat.* Gelenius: *nec enim adverſari fortuna deſierat.* Mihi jambus, ex neſcio quo Poëta, *Pag.* 824.

ἔμελλ'· ἐπεὶ οὐδέπω κακόν γ' ἀπώλετο.

ad marginem exemplaris alicujus in hac regione (non ſatis quidem video, quo conſilio, quove reſpectu) ſcriptus, temereque in contextum adſcitus videtur. Quo rejecto, omnia plana ſunt.

Cap. LXXXVI. Lin. 89 *ſq.* παρακαλέσαντες ἀλλήλους. Si παρακελευσ. legeremus, reponendum foret ἀλλήλοις pro ἀλλήλους, ut p. 828, 53. *L.* 94. Δημοχάρους. Sic recte Aug. ut jam correxerat C. Steph. qui in *Var. Lect.* monuit: „ exemplaria habebant δημάρχου." *Pag.* 825.

Cap. LXXXVII. Lin. 16. τῆς ὁδοῦ τεκμαιρόμενοι. περὶ τῆς ὁδοῦ voluit Musgr. præter neceſſitatem. *L.* 24. πρόσπλοις. *Pag.* 826.

Sic recte MUSGRAV. quoque repoſuit. *L.* 32. πλαγιάσας.
Pag. 827. De hoc verbo ulterius quærendum cenſuit MUSGR. Apud Lucian. in Navigio ſ. Votis, T. III. pag. 254. πρὸς ἀντίους τοὺς ἐτησίας πλαγιάζειν eſt *contra adverſas eteſias obliquo curſu navigantes*; quod Galli *louvoyer*, Germani *laviren* vocant; quod ubi fit, in alterum latus recumbit navis. Eodem modo πλαγιάζειν (ſi vera lectio) h. l. erit *navem in latus convertere*, ut refici poſſit.

Pag. 828. *CAP. LXXXIX. Lin.* 47. ἀγκύραις. Sic & MUSGR. correxit. *L.* 51. ἐπ' ἀλλήλαις. Forſan, καὶ ἐπ' ἀλλήλας. Conf. l. 38 ſq. & p. 841, 61.

Pag. 831. *CAP. XC. Lin.* 87. παριέμενοι, *remiſſi*, *fato cedentes*.
L. 95. τηλικοῦτον correxit etiam MUSGRAV.

Pag. 832. *CAP. XCI. Lin.* 11. διαζωννυμένους τὰ σκάφη. Cand. *ſcaphas annectentes*. Gelen. *navigia cingere*. Freinsh. Suppl. Liv. CXXVIII. 20. *funibus colligare navium rimas*. Sic Grotius ad Acta Apoſt. XXVII. 17. ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον recte interpretatus eſt, *funibus navem ligantes*, *ne vi ventorum & fluctuum diſſiliret*. Eademque notione uſurpatum verbum ſimplex ἔζωσαν videmus apud Apollon. Argon. I. 368. Sed apud Polyb. Leg. LXIV. ναῦς ὑποζωννύειν generaliori verbo *reficere naves*, quo & interpres uſus eſt, vel *inſtruere*, reddendum videtur. Pollux, ubi de reficiendis navibus agit, I. 125. non aliud verbum adfert niſi vulgatiora hæc, ἐπισκευάσαι, ἐπισκευάσασθαι, tum ζεῦξαι, ζεύξασθαι: ubi ζεῦξαι Kühnius expoſuit *ſuccingere quaſſas naves*, ad noſtrum Appiani locum & ad Act. Apoſt. l. c. provocans.
L. 14. εἴρηταί μοι καὶ ἑτέρωθι. Vide cap. 25. extr. p. 745.

Pag. 833. *CAP. XCII. Lin.* 27. εἰ δὲ μή. Sic & MUSGRAV. repoſuit. — Ceterum *ad marginem hujus pag.* pro A. U. 717. etiamnum potius *Annus ab U. C.* 716. *notari* debuerat.

Pag. 834. *CAP. XCIII. Lin.* 36 *ſqq.* Ἀρχομένου δ' ἦρος &c. Hæc cum Freinsh. CXXVIII. 40. ad A. U. 718. retuli. Sed *malim hac pag. & ſeqq. uſque pag.* 837. *A. U.* 717. *repoſitum*: quod non ſolum cum Dione XLVIII. 49. 54. ſed cum ipſo

etiam Appiano nostro magis consentit, qui expeditionem adversus Pompejum in annum sequentem dilatam ait pag. 836, 77 sq. Atqui illa expeditio A. U. 718. suscepta: quare *hæ res ad A. U.* 717. *referendæ*, quem annum cum residuo anni superioris totum classi comparandæ insumtum fuisse Dio scribit XLVIII. 49. Pag. 834.

L. 48 *sq.* MUSGRAVIUS conjectaverat „ δυσχερὲς δ' ἐσόμενον αὐτὸ καὶ βαρὺ ἄνευ τοῦ τὴν Ἰταλ. εἰληχότος." Asterisco versum hunc notaverat C. Stephanus.

CAP. XCV. Lin. 84. τριηρετικοῖς. Sic σκεύη τριηρετικὰ, Præf. pag. 13, 97. & Pun. 437, 96. Hunc locum tractavit Baysius de Re Navali p. 74. *L.* 87. ὁ χρόνος αὐτοῖς ἔληγε. Commodius in plusquamperf. tempore hoc enunciavit Dio XLVIII. 54. ἐξεληλύθει. Ubi Fabricius monuit: „ Triumviratus in quinque annos constitutus primum fuit, A. U. 710. Itaque jam ante duos annos primum quinquennium exierat." Pag. 837.

CAP. XCVIII. Lin. 40. χειμῶνος ἐτεθνήκ. Forsan ὑπὸ χειμῶνος, *tempestate perierunt.* Sic Cand. *ex tempestate.* Pag. 840.

L. 43. Ἀσφαλείῳ Ποσειδῶνι. De hoc Neptuni cognomine conferenda Commentatio Gallandi in *Histoire de l'Acad. des Inscript.* T. I. p. 152 sq. *L.* 44. πρόπλοι. De codd. Regiorum lectione monuit C. STEPHAN. in *Var. Lect.* „ exempl. habent πρόπλουν." *L.* 52. Ἀθηναίων ἄκρον. Recte Gelen. *Minervæ promontorium.* Parum adcurate C. STEPHAN. *in Var. Lect.* ait: „ Interpr. Καταναίων." Nam & in Mogunt. & in Veneta Candidi editione est „ *circa Atheniensium rupes.*" *L.* 56. Ἐλεάτην κόλπον. Cluver. Ital. ant. p. 1259 sq. Pag. 841.

CAP. C. Lin. 86. υἱὸς αὐτῶν (θαλάσσης καὶ Ποσειδῶνος) ὑφίστ. καλεῖσθαι. Hinc *Neptunius dux* per jocum vocatur apud Horatium Epod. IX. Pag. 842.

CAP. CI. Lin. 5. οἷα σκηπτὸς ἀφανῶς. Ex hoc loco, sicuti vulgo legebatur, mendosa vox σκηπτοφανῶς in Lexica nonnulla temere recepta est. Pag. 843.

CAP. CII. Lin. 20. Μινδίῳ δὲ Μαρκέλλῳ. Temere hunc, in cujus nomen libri omnes nostri consentiunt, in *Vinidium* Pag. 844.

Marcellum mutavit Gelenius. Mindius aliquis Marcellus memoratur Ciceroni ad Famil. lib. XV. Epist. 17.

Pag. 845. *L.* 40 *sq.* ἐφυλάσσετο, *cavit sibi ab illo.* Cand. *custodiri jussit.* Gelen. *adhibitis qui clam observarent hominem.*

Pag. 846. *L.* 41. τοὺς δὲ. Sic & MUSGRAV.

CAP. CIII. Lin. 45 - 47. δύο τέλη μὲν πεζῶν Μεσσάλαν -- τὸν εὐθὺ Ταυρομενίου. Non satis mihi plana hæc sunt: ac miror, ni error subsit. Lepidus ad Lilybæum erat, (pag. 840, 49.) quod satis longe abest a Tauromenio. An ergo hoc dicit: Messalam copias suas cum Lepido jungere debere, junctisque copiis versus Tauromenium proficisci? De *Messala* autem dubium injicere potest, quod legimus p. 848, 82. Sed poterat Messala, transductis legionibus, redire ad Cæsarem.

L. 49 *sq.* Σκυλάκιον ὄρος, ὃ πέραν ἐστὶ Ταυρομενίου. An *Scylacium montem* dicit *Cocintum promontorium*; quod in extremitate sinus Scylacii erat, & *Tauromenio oppositum* utcunque poterat dici?

Pag. 847. *CAP. CIV. Lin.* 63. Παπίας. Plennium ad Lilybæum Lepido a Pompejo oppositum dixit p. 839, 25. Sed eum nunc Lepidus obsessum tenebat: p. 840, 49. De *Papia* conf. p. 849, 94. & ibi adnot. *L.* 70. Τισιηνὸς. Hic olim cum L. Antonio steterat: vid. p. 753, 84. Fuit autem, ut videtur, in eorum numero, quos, Perusia capta, ad Sex. Pompejum transiisse Dio scribit XLVIII. 15. cf. App. 777, 86. De nomine conf. Dionem XLVIII. 13. & ibi Fabric. & Nostr. pag. 863, 30 sq.

Pag. 848. *CAP. CV. Lin.* 82. μετὰ Μεσσάλα. Conf. p. 846, 45. & ibi Adnot. *L.* 90. Tolle *comma* post Μεσσήνης.

Pag. 849. *CAP. CVI. Lin.* 94. ὡς Παπίᾳ μόνῳ ναυμαχήσων. Modo Δημοχάρει dixerat pag. præc. l. 87. Et Dio, hanc pugnam navalem exponens, XLIX. 2. 3. & Sueton. c. 16. a parte Pompeji non nisi *Democharem* ducem nominant. De Demochare vid. supra p. 821, 34 sqq. & p. 823, 64 sqq. De Papia vid. p. 847, 63. & 73. *L.* 14. πηδάλια. Correxit etiam MUSGR.

Pag. 850. *L.* 15. „ἀπεχώρουν. An ὑπεχώρουν?" MUSGRAV.

L. 17. ὡς βραχυτ. ἀνέκοπτον, *ut minores retundebant.*

Cap. CVII. Lin. 27 *ſq.* ἀπελήφθησαν, *interclusi ſunt, exitus eis interclusus eſt.* *Pag.* 851.

Cap. CIX. Lin. 79. Ονοβάλαν. Vibio Taurominius fluv. dicitur. Vid. Cluver. Sicil. ant. pag. 93. *L.* 80. Αρχηγέτην. Αρχηγέτην *Apollinem* vocabant Naxii coloni, quia coloniæ deducendæ *dux & auctor* fuerat. Vid. Thucyd. VI. 3. Cluver. l. c. Spanhem. ad Calim. H. in Apoll. v. 57. *Pag.* 854.

L. 81. Ναξίων τὸν Θεὸν. Ex margine in textum intruſa (ac dein vulgo corrupta) hæc verba mihi videntur.

Cap. CX. Lin. 1. ἐς Κόκκυνον ἄκραν. Ignotum aliâs, ac fortaſſe mendoſum nomen. Ortelius (referente Cluv. Ital. p. 1301.) *Cocintum* promontorium intelligi putavit illud, a quo ſinus Scylacius incipit, quod aliâs & Cæcinum & Carcinum adpellatum legimus. Cluverus autem, neſcio quo documento confidens, l. c. pag. 1305. ait: „ Apud Appianum Bell. Civ. lib. V. legitur vocabulum Κόκκυνον pro Πάχυνον." Sed vereor, ne utrumque promontorium, & Cocintum Italiæ & Pachynum Siciliæ nimis longe abſit a Tauromenio, quam ut alterutrum h. l. ab Appiano dictum intelligi poſſet. *Pag.* 855.

Cap. CXI. Lin. 28. Si ab Appiani manu h. l. eſt ἐπεχείρει, oportet paulo ante aliquid exciderit, poſt ἀνεπήδων: nempe, cum his qui ad Cornificii caſtra ſe receperunt, hoſtes ſimul adverſus eadem procurriſſe. *Pag.* 856.

Cap. CXII. Lin. 35. τὸν Αβάλαν λιμένα. Portus nemini, præter Appianum. memoratus. Cluvero, ex mera conjectura, idem portus videtur, quem Βαλαρὸν ſuperius nominatum vidimus p. 640, 66. *L.* 39. ἐσταλμένον. An idem quod συνεσταλμένον? Heſychius. ἐσταλμένον · ἐξεφθαρμένον. *L.* 48. ἐπὶ τοῦ πρόπλου. An ἐπὶ τοῦ παράπλου, *qui tres legiones habuit ad trajiciendum in Siciliam paratas?* *Pag.* 857. *Pag.* 858.

Cap. CXIII. Lin. 56. Μεσσάλας δὲ οὗτος ἦν &c. Vide Civ. IV. cap. 38. & c. 136. *L.* 72. ψιλῶν. Vidit etiam Musgr. *Pag.* 859.

Cap. CXIV. Lin. 76. ἦν ῥύακα πυρὸς λέγουσί ποτε &c. Vid. Thucyd. lib. III. cap. 116. & Diodor. Sic. XIV. 59.

L. 77. κατιοῦσαν. Cogitaveram κατιόντα ſc. ῥύακα. Sed bene

Pag. 860. habet κατιοῦσαν, nempe ἄνυδρον γῆν. *L.* 79. ἀπ' ἐκείνου. Sic & MUSGRAV. emendandum vidit. *L.* 87. διακεκαυμένης recte Aug. cum H. Steph.

Pag. 862. *CAP. CXVI. Lin.* 17 *sq.* Πελωρ. καὶ τὰ παράλια πάντα *&c.* Locum hunc tractavit Cluver. Sicil. antiq. p. 304. & 306. & 387. *L.* 27. Ἀρτεμισίου, πολίχνης βραχυτ. ἐν ᾗ φασι τὰς Ἡλίου βοῦς *&c.* „ At Homerus, qui primus hujus fabulæ auctor creditur, non ad hoc Siciliæ litus, sed ad orientale ejus latus extra fretum adpulisse narrat." &c: CLUVERUS *Sicil. antiq. p.* 307. Conf. Homer. Odyss. XII. 260 sqq.

Pag. 863. *CAP. CXVII. Lin.* 30. Pro suspectis his verbis ἠσθεὶς τῶν στενῶν ἀφῃρημένος, Candidus hæc habet, *angusta illa intercepta audiens:* & Gelenius, *ubi Pompejus amissas fauces cognovit.* *L.* 38. τοὺς μὲν Γερμανούς. De *Germanis*, in exercitu Cæsaris nulla antea mentio facta est. *L.* 41. Παλαιστηνῶν. „ Mendosos istos Παλαιστηνοὺς, qui nulli umquam fuerunt in Sicilia, corrigendos esse in Ἀβακαινίνους, ipsum historiæ simul & chorographiæ filum diserte indicat." CLUVER. *Sicil. antiq. p.* 387.

Pag. 865. *CAP. CXIX. Lin.* 70. ἀλλήλας. Sic & MUSGRAV.

L. 72. „ βία αὐτῶν. Lege βία ναυτῶν. Vel potius βίας, & dele αὐτῶν: & post βοαὶ insere ναυτῶν." MUSGRAV.

Pag. 866. *L.* 83 *sq.* ἴση μὲν ἦν ἡ βία *&c.* Bene Gelenius: *pariter utrisque conantibus, harpago peragebat suum officium:* nec opus erat inserto adverbio *insuper.*

CAP. CXX. Lin. 87. τὸν πολέμιον. Sic & MUSGRAV.

Pag. 867. *CAP. CXXI. Lin.* 10. ἐπιστρέψαντες. Et hoc recte MUSGR. reposuit.

Pag. 871. *CAP. CXXIII. Lin.* 67. διέστησαν. „ συνέστησαν. Mendosum. Forsan ἀνέστησαν." MUSGRAV.

CAP. CXXIV. Lin. 76. αὐτῆς ἐς τὸ ἴσον *&c.* Lectionem codicum Regiorum C. Stephan. in Lect. Var. retulit; unde & καταστάντες revocavit MUSGRAV.

Pag. 874. *CAP. CXXVI. Lin.* 30 *sq.* ἐνίοις τῶν προγραφέντων *&c.* Conf. Civ. IV. cap. 50.

CAP. CXXVIII.

Cap. CXXVIII. Lin. 71. στρατοῦ δὲ γέρα, χωρία. Hæc H. Stephani emendatio magis utique placet, quam Musgravii, qui posuit „στρατοῦ δ᾽ ἑτέρων χωρία." Candidus, *exercitui agris & pecuniis opus esse, non ludicris:* videtur vulgatam lect. ante oculos habuisse. *L.* 74. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν χιλίαρχον ᾖσαν, *canebant.* Sed nec hoc satis placet. Videndendum, an melius quid meliores dent libri. Miror, ni interciderunt hic verba nonnulla. Nihil subsidii Candidus offert: *aderant & circa tribunos ea collaudantes.* *Pag.* 877.

Cap. CXXIX. Lin. 99. ἐπὶ νεῶν. An ἐπὶ τῶν νεῶν? scil. Ἀντωνίου, de quibus paulo ante. *Pag.* 878.

Cap. CXXX. Lin. 8. ἐς τότε. Forsan ἐς τὸ τότε. *Pag.* 879.

L. 14. πομπήν. *Ovationem*: sic Freinshem. CXXIX. 40. Conf. Sueton. Octav. c. 22. & Dion. XLIX. 15. Sed Gelenius, *thensam in Circensibus;* quem honorem & superiori Cæsari tributum refert Sueton. Jul. c. 76. Cf. App. Hisp. p. 127, 50.

L. 15. ἐπινίκιος, *triumphalis.* ἐπὶ κίονι voluit Ursinus, *in Famil. Rom. p.* 272. edit. Patini.

Cap. CXXXII. Lin. 53 *sq.* εἵλοντο δήμαρχον ἐς ἀεί. Multo demum post, nempe A. U. 731. tribunatum perpetuum Octaviano Cæsari tributum esse, monuit Fabricius ad Dion. XLIX. 15. coll. Dion. LIII. 32. Sed, licet non nomine, re tamen jura potestatemque tribunorum jam nunc ei collata esse, ex ipsius Dionis verbis XLIX. 15. intelligitur. Itaque & Orosius VI. 18. extr. *Ovans*, inquit, (*ex Sicilia*) *Urbem ingressus, ut in perpetuum tribunitiæ potestatis esset, a senatu decretum est.* *L.* 56. Βύβλον ἀπ. πρὸς αὐτὸν ἐντυχεῖν ἐδίδ. *Bibulum abeuntem monuis ut Cæsarem conveniret.* Poteram, ut jam aliâs monui, Βίβουλον edere; quod & paulo rectius fuisset. Cum de nomine, tum de re, conf. Civ. IV. 581, 46-48. Non erat autem, cur in hoc loco hæsitaret Musgrav. qui ad verba Ὁ δὲ Βύβλος hæc notavit: „An ὧδε, connectendum cum præcedentibus?" *Pag.* 882.

Cap. CXXXIV. Lin. 90. ἐχρηματιζεν. Correxit etiam Musgrav. monente H. Stephano, cujus ad h. l. hæc est Adnotatio: „Videri possunt ambo interpretes in iis quæ ora- *Pag.* 884.

Pag. 884. tionis hujus initium proxime præcedunt, aliam lectionem ſequuti quam hanc, ἐλθοῦσι δὲ τοῖς πρέσβεσιν ἐχρημάτιζον, ἀγγέλλουσιν οὕτως. Pro his enim apud P. Candidum iſta legimus, *Legati a Pompejo venientes his verbis feruntur uſi.* Apud Gelenium autem hæc, *Legatorum Pompeji hæc fuit poſtulatio.* Ego tamen lectionem noſtram eſſe germanam exiſtimo, & mendo carere, ſi modo quis ἐχρημάτιζον in ἐχρημάτιζεν mutet, quum nominativus Αντώνιος ſubaudiri debeat. *Quum autem* (inquit) *legati adveniſſent, Antonius cum iis egit, ita legationem ſuam exponentibus.*"

L. 95. „Poſt ὑπὸ σοὶ [ubi vulgo merum inciſum ponebatur] ponenda eſt ſtigme τελεία: etiamſi nec apud [Gelenium] interpretem (ut hac de re ſemel monearis) poſita ſit. Atque idem & in aliis pleriſque locis horum præſertim poſteriorum librorum de bellis civilibus, peccatum eſt, ſequendo editionem Pariſinam. In iis enim magis quam in prioribus, & quam in cæteris etiam opuſculis, editionem illam hæc ſequuta eſt." H. STEPHANUS.

L. 98 *ſq.* „His verbis, οὔτ' ἂν ὁ Πομπ. reſpondent iſta, οὔτ' ἂν σὺ ἥττησο. Ideo hæc, οὐ γὰρ ἂν Καίσαρι τὰς ναῦς κατ' αὐτοῦ παρέσχες, parentheſis includenda notis fuerunt, ne cui negotium faceſſerent. Idemque apud interpretem fieri debuit in his, *Non enim claſſem præbuiſſes contra eum.*" H. STEPH.

Pag. 885. *L.* 4. ἐν καιρῷ. „Hæc verba non junguntur cum participio δεξάμενον, ſed cum altero illo γενόμενα, ideoque ponenda hypoſtigme poſt ταῦτα." *Idem* STEPHANUS.

CAP. CXXXV. Lin. 11. σὺ νῦν. Sic jam C. STEPH. monuit in *Var. Lect.* „Vide num οὐ abundet." *L.* 18. ἀλλ' ὑπομιμνήσκει &c. „Aliquid ſibi permittit hîc Gelenius, ultra hanc lectionem: quum vertit, *ſed admonet quantum obfuerit non miſſus exercitus.* Sed multo plus circa hunc locum ſibi alter interpres permittit, (neque enim aliam ſequutum eſſe lectionem puto) & quidem hoc etiam, ut quæ hic de non miſſo exercitu dicuntur, cum ſequenti periodo connectat: quum tamen ſententiam omnino ab his ſeparatam contineat." H. STEPHANUS.

L. 20. μετὰ τῶν νεῶν ἃς ἔτι ἔχει. Plures oportet ei naves fuiſſe, quam illæ ſeptemdecim ſupra memoratæ, p. 869, 38. Et plures mox ſe ei ex Sicilia profugienti junxiſſe, Dio ſcribit XLIX. 17. Cf. Noſtrum p. ſq. l. 43 ſq. *L.* 21. „Scribendum eſt, καὶ οὐδ' ἐν τῇ φυγῇ καταλιπόντος. Fortaſſe autem & pronomen αὐτὸν ante καταλιπόντος Appianus ſcripſerat: quod tamen & ſubaudiri poteſt." H. STEPH. *L.* 24. „Particulam καὶ ante ὅσον οὔπω deſiderari puto." IDEM. Pag. 886.

CAP. CXXXVII. Lin. 46. Ἀμύνταν. Piſidiæ regem ab Antonio conſtitutum. Vid. p. 811, 63. *L.* 48. ἐς αὐτόν. Sic & MUSGRAV. Sed legendum utique ἐς Ἀντώνιον cenſeo. Pag. 887.

L. 51. ἐλπίζων, ἐς ἀντίδοσιν αὐτ. ἐξ. μοιρ. Ἀηνοβ. Miror, an hæc ſatis emendata ſint aut integra. Candidus: *ſperans, ad ejus reſtitutionem Ænobarbum magna ex parte conferre poſſe.*

CAP. CXXXVIII. Lin. 76 *ſq.* προσδεχομένων δὲ &c. Videtur utique, ſicuti monuit Muſgravius, mendoſa aut mutila eſſe oratio. Audiamus interim interpretes. Candidus: *Id cum in Myſiis, Propontide, ac aliis finitimis in locis vulgaretur, egeni &c.* Gelenius: *quumque ſupplementum acciperent e Myſia, Propontide, ceteriſque locis, egeni homines &c.* Pag. 889.

CAP. CXXXIX. Lin. 98. συνοισομένους. Sic & Cand. legit, qui expoſuit, *quaſi cæteris ad congrediendum in terra potiores.* Sed omnino συνοισόμενος puto legendum, ſcil. τοῖς πολεμίοις, *pugnaturus.* Sic ὡς ὁμοῦ πᾶσιν ἀμυνούμενος τὸν Σκιπ. Hiſp. 130, 90. Pag. 890.

CAP. CXLII. Lin. 52. ἠδόξει. Sic pag. ſq. l. 76. ἀδοξήσας. De hoc verbo dixi ad Syr. 597, 39. & ad Civ. IV. 684, 85. Pag. 893.

L. 57. ὅδε καὶ Ἀμύντα. Neſcio quid importuni h. l. habet illud pronomen ὅδε.

CAP. CXLIV. Lin. 7. ἐφ' ἑαυτοῦ. Malim ἀφ' ἑαυτοῦ. Sed & hoc ferri poteſt. Sic fere & p. 885, 13. τάδε εἰκὸς μὲν καὶ σὲ προορᾶν ἐπὶ σεαυτοῦ. *L.* 8-10. μὴ τὴν αἰτίαν Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος ἐς ἀλλήλους διδῷ Πομπήϊος, καὶ Κλεοπάτρα Πομπηΐῳ συνεργοῦσα ἀνατρίψειεν. Quid potiſſimum hîc ſcripſerit Pag. 896.

Pag. 896. Appianus, difficile dictu erit, donec meliores doceant libri. μὴ τὴν αἰτίαν διδῷ Πομπήϊος, five *caufam*, five *culpam* aut *culpationem*, *incufationem*, *querelas*, exponas vocabulum αἰτίαν, incommode utique dictum videtur; & in illis verbis, ni defectu etiam laborat oratio, haud dubie mendum aliquod latet. Tria verba διδῷ Πομπήϊος καὶ prorfus præteriit Candidus: *ne Antonio & Cæfari aliquando diffidendi caufam Cleopatra Pompejo affentiens afferre poffet.* Mihi cuncta denuo confideranti, probabile omnino videtur, verbum διδῷ (quod nec in verf. lat. expreffi) importune intrufum effe, cetera autem omnia, prouti vulgo edita erant, integra atque fana effe, nifi quod in fine, pro vulg. ἀνατρέψαιεν, ἀναθρέψαιεν fit fcribendum, quemadmodum infra contextum jam fubindicavi. ἀνατρέφειν τὴν αἰτίαν Αντ. καὶ Καισ. ἐς ἀλλήλους eft, *mutuas Antonii & Cæfaris querelas* vel *accufationes excitare atque alere.* Eodem verbo Appianum ufum vidimus fupra pag. 733, 50. & Civ. I. 49, 13. Itaque tali modo legendam totam ῥῆσιν cenfeo: Φυλαξάμενον, μὴ τὴν αἰτίαν Αντωνίου καὶ Καίσαρος Πομπήϊος καὶ Κλεοπάτρα, Πομπηΐῳ συνεργοῦσα, ἀναθρέψαιεν.

Pag. 897. *Cap. CXLV. Lin.* 15. τὰ Ἰλλυρικὰ, οὔτε ἀκριβῶς γενόμενά μοι γνώριμα. Res Illyricas non fatis fibi cognitas effe, profitentem Appianum vidimus quoque in ipfa hift. Illyr. cap. 6. extr. & paffim alibi. Quæ vero ab ipfo Octaviano Cæfare in Illyrico gefta funt, eorum expofitionem ex ipfius Cæfaris Commentariis eum haufiffe intelligitur ex Illyr. cap. 14. extr. & c. 15. ineunte. *L.* 16 *fq.* οὔτε χώραν ἔχοντα ἑτέρωθι λεχθῆναι. Res Illyricæ (utpote cum diverfis populis, qui communi Illyriorum nomine comprehendebantur, diverfiffimifque temporibus geftæ) non poterant in alio quodam harum Hiftoriarum libro commode tractari eique interferi; ficuti, verbi caufa, Bellum Piraticum Hiftoriæ belli Mithridatici interferi potuit, (vid. Mithrid. cap. 91. extr. & feqq.) aut ficuti Sertorianum Bellum, licet ad res Hifpanienfes videri potuerit pertinere, in Librum I. de Bellis Civilibus rejectum eft. (vid. Hifp. c. 101. & Civ. I. c. 108 fqq.)

L. 17 *fq.* τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐλήφθησαν συναγαγόντος αὐτὰ ἐς τέλος.

Dubitandum nullo modo videtur, quin recte a cod. Aug. absint verba ἔδοξε δὲ, quæ post ἐλήφθησαν vulgo inserta erant. Nam verbum προαναγράψαι, quod *l.* 18. sequitur, satis manifeste pendet ab illis, quæ initio hujus ῥήσεως leguntur, καί μοι ἔδοξε τὰ Ἰλλυρικά: & non modo non opus erat repetere hoc verbum ἔδοξε, sed ipsa hæc repetitio impeditam omnino turbatamque reddebat orationem. Quare & in cod. *Reg. A.* (sic in Notis infra Contextum scribi debuit, non *Reg. B.*) punctis infra positis declaratur, rejicienda esse ista verba ἔδοξε δὲ, quæ nec Candidus in suo legerat exemplari. Ceterum nec sic satis ad liquidum perducta hîc omnia videntur. Post τέλος recte orationem inciderunt scripti libri. Neque obscurum hoc quidem est quid sit, συνάγειν τὰ Ἰλλυρικὰ ἐς τέλος, scil. *res Illyricas uno tenore ad finem usque persequi, atque eodem libello complecti.* Sic Pun. 307, 46 sq. τὰ δ' ἐν Λιβύῃ γενόμενα ἀπ' ἀρχῆς, ἥδε (ἡ γραφὴ) συνάγει. Hisp. 176, 85 sq. καί μοι δοκεῖ τὸν Οὐριάτθου πόλεμον - - συναγαγεῖν, ἀναθέμενον εἴ τι τοῦ αὐτοῦ χρόνου περὶ Ἰβηρίαν ἄλλο ἐγίγνετο. Adde Hisp. 180, 58. Civ. I. 49, 15 sq. Sed quæ præcedunt, τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐλήφθησαν συνάγοντος, hæc quidem verba non pariter in plano sunt. Et ἐλήφθησαν quidem a Gelenio expositum video, *Romanis sunt subditæ;* sed ea notio, quamquam sæpius aliâs huic verbo subjecta, (v. c. Illyr. 851, 32. Hisp. 145, 60. Civ. I. 9, 38.) locum nunc habere non potest, quoniam τὰ Ἰλλυρικά, ad quem nominativum refertur illud verbum, non sunt ἔθνη Ἰλλυρικά, *gentes Illyricæ*, sed Ἰλλυρικὰ πράγματα, *res Illyricæ*, *res a Romanis in Illyria gestæ.* Itaque, sicut λαμβάνειν ἔργον significat *opus suscipere*, sic τὰ Ἰλλυρικὰ ἐλήφθησαν, licet geminus plane huic locus apud Appianum non succurrat, nil aliud nunc denotare posse videtur, nisi, *res Illyricæ* (*a Romanis*) *susceptæ sunt*, *Romani inceperunt res gerere in Illyria.* At vero, ut ad reliqua pergam, illud inprimis importunum videtur, quod non de se Appianus dicit, *se res Illyricas in unum libellum congessisse*, sed τοῦ χρόνου - - συνάγοντος αὐτά: quod quidem nisi metonymica quadam ratione, quæ duriuscula tamen utique foret, dictum intelligi potest pro ἐμοῦ συνάγοντος Pag. 897.

Pag. 897. αὐτὰ ἀπὸ τοῦ χρόνου καθ' ὃν &c. vereor, ne mendum etiam nunc in illis verbis lateat, legendumque ſuſpicor, ἀπὸ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐλήφθησαν συνάγοντι αὐτὰ &c. ut cohæreant hæc, Καί μοι ἔδοξε τὰ Ἰλλυρικὰ, - - ἀπὸ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐλήφθησαν συνάγοντι αὐτὰ ἐς τέλος, προαναγράψαι: ad eamque lectionem adcommodavi latinam interpretationem, quæ græcis ſubjecta eſt.

L. 18. προαναγράψαι. In hanc ſcripturam cum Editis & Regiis conſentit Ven. & Aug. a prima manu: & Cand. *prius ſcribere.* Quam ſcripturam cum altera, προσαναγράψαι, commutari nolim. Nam in ipſo hoc verbo προαναγράψαι omnino totius fere hujus ῥήσεως, quæ ab illis verbis καί μοι δοκεῖ uſque ad finem libri excurrit, verſari cardo mihi videtur. Scilicet, quum exeunte hoc libro in mentionem *Illyricæ expeditionis* a Cæſare hoc tempore ſuſceptæ incidiſſet Appianus; exſpectare poterat lector, expeditionis illius hiſtoriam nunc libro proxime ſequente expoſitum iri: ſed monet his verbis Appianus, ſe illas res jam *ſuperius expoſuiſſe*, in illo ſcil. libello, in quo res omnes a Romanis in Illyria geſtas a principio ad finem eſſet complexus. Eodem verbo in medio genere, προαναγράψασθαι, utitur Civ. I. 9, 37.

L. 18 *ſq.* καὶ ὑποθεῖναι αὐτὰ τῇ ὁμόρῳ Μακεδονικῇ. Hiſtoriam Illyricam, ait, licet ſingulari libello comprehenſam, tamen quoniam juſtam menſuram reliquorum librorum, per quos Hiſtorias ſuas diſtribuit, non impleret, *finitimæ Macedonicæ Hiſtoriæ a ſe eſſe ſubjectam*; eadem fere, puto, ratione, qua Punicæ Hiſtoriæ finitimam Numidicam, & Siculæ Hiſtoriæ res ad reliquas majores inſulas, ad Sardiniam, ad Cyprum &c. pertinentes adjecit. In hac vero noſtra editione qua ratione factum ſit ut Illyricus ille Libellus poſt Mithridaticum Librum fuerit rejectus, paulo inferius in fine Adnotationum ad Teſtimonium Photii exponemus.

ADNOTATIONES
AD TESTIMONIA VETERUM
DE APPIANO.

I. *Ex STEPH. BYZANT.* *Lin.* 2. Ἀσταπαῖοι. Vide Hisp. pag. 140, 60. & 72. & ibi Adnot. *L.* 4. Δελμίνιον. Illyr. 844, 24. *L.* 5. Κάσταξ. Hisp. p. 138 sq. Ceterum intelligo, commodius hæc ex Stephano Byzantino potuisse inter *Spicilegia Fragmentorum*, quam inter *Testimonia de Appiano*, referri. VOL. III. Pag. 3.

III. *Ad PHOTII Testimonium de Appiano.* Pag. 4.

L. 24. Ἀππιανοῦ Ῥωμαϊκὴ Ἱστορία. Eodem titulo *Romanas* Appiani *Historias* insignitas videmus apud Suidam v. Ρουτίλιος, tum apud Zonaram loco illo quem in Testimoniis de Appiano infra pag. 10. retulimus, denique apud alterum illum Anonymum, cujus Testim. protulimus p. 12. Sed ista quidem sequioris ævi formula est: ac videtur utique ex Auctoris mente totum opus olim hoc modo fuisse inscriptum, Ἀππιανοῦ Ἀλεξανδρέως Ῥωμαϊκά. Certe quum singulorum quorumdam Librorum titulum Appianus in hunc modum adferat, (vid. Præf. Appiani cap. 14.) Ῥωμαικῶν Βασιλικὴ, scil. γραφὴ vel βίβλος, Ῥωμαϊκῶν Ἰταλικὴ, &c. satis intelligitur ipsum Auctorem Titulum universi operis hunc statuisse, τὰ Ῥωμαϊκά. Nam quod in scriptis nonnullis exemplaribus (veluti in codice Augustano & in Vat. CXXXIV.) in separato Indice Librorum Appiani, qui illis exemplaribus insunt, pro simplici vocabulo Ῥωμαϊκῶν, reperitur Ῥωμαϊκῶν Ἱστοριῶν, id quidem librarii stylum, non Appiani, redolet. Nec enim aliàs quoque Scriptor hic *Romanas Historias* græco vocabulo Ῥωμαϊκὰς Ἱστορίας, sed τὰ Ῥωμαίων, dicere solet. vid. Præf. p. 16, 49. Quod autem in aliis porro codicibus totum Appiani hoc opus historicum Ἱστορία Βασιλικὴ inscriptum perhibetur, in aliis item Ἱστορία Ἰταλικὴ, id quo errore factum sit docui in Adnotat. ad Inscript. Præfationis Appiani, Vol. I. pag. 1. Conf. Adnotatio-

Pag. 4. nem Valesii, in fine Adnot. ad Lib. IX. de Reb. Macedon. a nobis prolatam.

L. 25. λόγοις δὲ εἴκοσι τέσσαρσιν, *Libris XXIV. comprehensa* (*Appiani Historia.*) „*Duo* tantum *supra viginti Libros*" numerat incertus sed vetustus *Auctor Adnotationis illius de numero atque serie titulisque librorum Appiani*, quam inter *Testimonia de Appiano* p. 12 sq. num. VII. retulimus: nec in serie atque titulis Librorum Anonymo illi satis cum Photio convenit. Ita fit, ut, quum præsertim magna pars horum Librorum perierit, neque vel ex Præfatione Auctoris vel aliunde satis de singulis constet, obscuritatis nonnihil in hac quæstione *de Numero ac Serie Titulisque & Argumentis singulorum Librorum*, per quos distributas suas Historias ediderit Appianus, supersit. Nos, occasione hujus recensus quem Photius facit, collatis eis quæ vel Anonymus ille noster habet, vel quæ partim ex Præfatione Appiani partim aliunde discimus, quidquid de ista quæstione sive certa quadam ratione sive probabili conjectura dici posse videbitur, proferemus. Nec vero alienum erit, si hoc statim loco monuero, ab utriusque ratione, cum Photii, tum Anonymi nostri, recedere pleraque ex illis Appiani exemplaribus, quæ hodie supersunt; quippe in quibus *primus liber Bellorum Civilium* (quem *totius operis XIII*um Photius numerat, *XVII*mum vero Anonymus noster) diserte *Romanarum Historiarum XIV*tus numeratur; quandoquidem hanc præfixam habet Inscriptionem; Ἀππιανοῦ Ῥωμαϊκῶν ιδ΄. Ἐμφυλίων α΄. & sic porro. Quæ ratio numerandi paulo etiam altius repetitur in AUGUSTANO CODICE, in quo (post Historiam Punicam, a qua initium voluminis fecit librarius) peculiari folio exhibetur *Tabula*, ex vetustiore utique exemplari transscripta, *qua enumerantur* ceteri *Libri, qui in eodem Volumine sequuntur.* Istud folium hanc habet Inscriptionem:

Ἀππιανοῦ συγγραφέως, Ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν βιβλίον δεύτερον. (i. e. *Appiani Historici, Romanarum Historiarum Volumen secundum.*) Tum sequitur:

Πίναξ ἐναργὴς τοῦ παρόντος βιβλίου. (*Perspicua tabula eorum quæ huic Volumini insunt.*) Nempe: Pag. 4.

Ἀππιανοῦ Ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν, Συριακή. ια΄. ἧς ἡ ἀρχή· Ἀντίοχος ὁ Σελεύκου τοῦ Ἀντιόχου, Σύρων καὶ Βαβυλωνίων.

Τοῦ αὐτοῦ Ἀππιανοῦ Ῥωμαϊκῶν Παρθική. ιβ΄. ἧς ἡ ἀρχή· &c.

Τοῦ αὐτοῦ Ῥωμαϊκῶν Μιθριδάτειος ιγ΄. &c.

Τοῦ αὐτοῦ Ἀππιανοῦ Ῥωμαϊκῶν ιδ΄. Ἐμφυλίων πρώτη. Et sic porro. Denique:

Τοῦ αὐτοῦ Ῥωμαϊκῶν ιθ΄. Ἰλλυρική. ἡ ἀρχή· Ἰλλυριοὺς Ἕλληνες ἡγοῦνται. Simillima Tabula Codici Vaticano CXXXIV. illi quem *Vat. C.* designare soleo, eodem loco inserta est.

L. 27 *sqq.* ὁ πρῶτος λόγος &c. De novem prioribus Libris nullum est dubium: quorum seriem atque titulos ipse Auctor in Præf. cap. 14. exposuit. Ex eisdem eadem serie exhibebantur Excerpta de Vitiis & Virtutibus in cod. Peiresciano.

L. 39. Σικελική. Ad Σικελικὴν γραφὴν provocavit Auctor in Hisp. c. 3. extr. & Pun. p. 307, 44. & 309, 86. *Ibid.* καὶ Νησιωτική. *Historia Insularis.* Pari modo Liber quintus Diodori Siculi Νησιωτικὴ inscriptus est: conf. Diod. V. 2. Ex isto autem Appiani Libro, præter Fragmenta nonnulla Siculæ Historiæ, superest Fragm. Historiæ *Cretensis*, Vol. 1. pag. 98 sqq. n. VI. & Fragm. Historiæ *Cypricæ*, p. 100. n. VII. Tum *Cretensis* Historiæ ipse etiam Appianus meminit in Illyr. p. 837, 8. Pag. 5.

L. 44. Ὁ δὲ θ΄. Ῥωμαϊκῶν Μακεδονική. De *Illyrica Historia*, quæ in Photii exemplari adjuncta fuisse videtur Historiæ *Macedonicæ*, paulo inferius dicam, post Adnot. ad p. 6. l. 53 sq.

L. 44 *sq.* ὁ δὲ δέκατος, Ῥωμ. Ἑλληνικὴ καὶ Ἰωνική. Pro duobus separatis Libris, scil. *decimo* & *undecimo*, duas istas Historias numerat Anonymus noster, pag. 13, 60 sq. Nam illa ratio distinguendi, quam ibi secutus sum, haud dubie fuit præferenda: nec probabile ullo modo est, hoc dicere voluisse Auctorem illius Indicis, alio libro Libycam, alio Punicam Historiam fuisse comprehensam. At Codices illi, de quibus paulo ante dixi, qui Librum Syriacum XI^mum numerant, in hoc cum Photio consentire videntur, ut Ἑλληνικὴν & Ἰωνικὴν pro *uno Libro* (scil. *decimo*) numeraverint. Idque ipsum ex

Pag. 5. ipsius Appiani instituto ita factum esse, colligi potest ex Mithr. pag. 654, 10. ubi in re quadam ad *Asiæ* historiam pertinente ad Ἑλληνικὴν γραφὴν lectores suos remittit Auctor. At alibi (Civ. II. 301, 59.) aperte ad τὴν Ἀσιανὴν συγγραφὴν provocat idem Auctor; quæ non alia esse Historia potest atque illa ipsa quam Ἰωνικὴν Photius & Anonymus noster adpellant. Itaque decimus ille Appiani Liber duabus constitisse partibus videtur, quarum altera, Ἑλληνικὴ, *res Romanorum in Græcia vel Achaja* (quam illi vocabant) *gestas* explicabat, quæ pars eo nomine citatur Syr. 538, 35. altera, Ἰωνικὴ vel Ἀσιανὴ, *res gestas cum* Ἴωσι καὶ Αἰολεῦσι (ut verbis utar, quibus ipse Appianus, alia quidem occasione, eosdem populos designavit, Civ. II. 297, 83 sqq.) καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη τὴν μεγάλην Χεῤῥόννησον οἰκοῦσι, καὶ καλοῦσιν αὐτὰ ἑνὶ ὀνόματι Ἀσίαν τὴν κάτω. Sed quoniam *Græci* fere erant hi populi, Asiam (proprie dictam) incolentes; generatim etiam totus ille Liber, de quo quærimus, insigniri Ἑλληνικὴ poterat, id est, *Res Romanorum cum Græcis gestæ, tam eis qui Græciam vel Achajam, quam qui Asiam incolebant:* atque ea ratione pars utraque hujus Libri conjunctim nomine illo, Ἑλληνικὴ, comprehensa videtur loco paulo ante cit. Mithr. 654, 10.

Pag. 6. *L.* 45 *sq.* Ὁ δὲ ἑνδέκατος, Ῥωμαϊκῶν Συριακὴ καὶ Παρθική. Etiam hi duo Libri separantur ab Anonymo nostro, pag. 13, 61 sq. quemadmodum & in scriptis codicibus omnibus, qui hodie exstant, (haud secus ac in editis) separati sunt. Sed eisdem quidem, quos dixi, hodiernis codicibus, quum spurium fœtum pro *Appiani Parthica Historia* falso venditent, nulla in hac re auctoritas tribui debet. Et, quoniam in eo exemplari, quo olim Photius usus est, duo isti Libri pro uno habiti sunt, credere possemus, Appianum Rebus Syriacis Parthicas, utpote finitimas & cum his quodammodo conjunctas, veluti aliquam Adpendicem (sicuti Macedonicæ Historiæ Historiam Illyricam: cf. Civ.V. 897, 18 sq.) adjectas voluisse; nisi huic rationi obstare videretur, quod in Syr. cap. 51. extr. & 52. ineunte, ubi ad τὴν Παρθικὴν συγγραφὴν lectorem ablegavit Appianus, nimis diserte hic Liber a Syriaco dirimatur. Taceo,

quod ad complendam justi Libri menfuram, Hiftoriæ Romanorum Syriacæ res a Macedonicis regibus ab obitu Alexandri ad Romanorum usque tempora in Syria geftas adjecerit. Ceterum juxta eam rationem quam in collocandis Libris fuis fe fecuturum profeffus eft Appianus in Præf. c. 14. p. 18, 81 fqq. ne debuerat quidem *Parthica* illa *Hiftoria* proxime poft Syriacam poni, fed poft Mithridaticam Hiftoriam debuit rejici, quoniam non nifi confectis Mithridaticis bellis res cum Parthis habere cœperunt Romani. Imo, poft ipfos etiam libros de Bellis Civilibus rejecta ab Appiano fuiffe Parthica Hiftoria poteft videri. Certe, quemadmodum ex Civ. I. p. 77, 74. adparet inter Mithridaticam Hiftoriam & Libros de Bell. Civ. nullum alium Librum fuiffe interjectum, fic in eifdem Libris Bellorum Civilium de Parthica Hiftoria, ubi ad eam provocat Appianus, ita loquitur, ut eam non præceffiffe, fed fecuturam effe, fignificare videatur. Civ. II. 197, 90. Ἀλλὰ τὴν μὲν Κράσσου συμφορὰν ἡ Παρθυακὴ δηλώσει γραφή. Civ. V. 798, 45. Ἃ μὲν δὴ Λαβιηνός τε καὶ Παρθυαῖοι δράσαντες ἔπαθον, ἡ Παρθυϊκὴ δηλώσει γραφή. Ceterum Titulum quod adtinet *Parthicæ Hiftoriæ*, quum formam græci nominis variam libri noftri diverfis in locis fequantur, Παρθικὴ, Παρθυακὴ & Παρθυϊκὴ, maxime quidem probo primam illam Παρθικὴ, in quam in lib. Syr. pag. 613, 99. libri noftri (cum hoc Photii loco, & cum Anonymo noftro, denique cum vulgata fpurii libri Parthici infcriptione) confentiunt; fed reliquas etiam formas, quas alibi dederunt codices noftri, ferri poffe putavi. De *fpuria* illa, quam dixi, fcriptione, quæ pro *Appiani Parthica Hiftoria* venditari ad hunc diem vulgo folita eft, deinceps in fine harum in Appianum Adnotationum nonnihil fubjiciam. Pag. 6.

L. 46. Ὁ δωδέκατος, Ῥωμαϊκῶν Μιθριδάτειος. Ab hac *Bellorum Mithridaticorum Hiftoria* non videntur diverfa effe illa τὰ Ποντικὰ, priori noftro Anonymo p. 12, 44 fq. memorata. Certe Mithridatico illo Libro, qui integer etiam ad noftram ætatem pervenit, *Pontica Romanorum Hiftoria* continetur, cui hiftoriæ nec in alio quidem ex Appiani libris fuerat locus.

Pag. 6. *L. 51 ſqq.* Εμφυλίων πρώτη, Εμφυλ. δευτέρα, - - μέχρι τῆς Εμφυλίων μὲν θ΄. τῆς δὲ ὅλης Ἱστορίας κα΄. *Civilium Bellorum liber primus, Civilium liber ſecundus, & ſic deinceps, uſque ad Civilium librum nonum, univerſæ Hiſtoriæ librum XXI.* — Sæpe ſubiit mirari, quonam tandem pacto Photius, qui integro & omnibus numeris completo exemplari Hiſtoriarum Appiani uſus eſſe videri poteſt, tam perſpicue atque indubie, quam hic ab eo factum videmus, *Novem Libros Bellorum Civilium potuerit numerare*, quum tamen, non dico, *quinque* tantum *ſuperſint*, aut quinque tantum ab Anonymo noſtro p. 13, 64. numerentur; (nam cogitare poſſemus, ceteros quatuor jam pridem evanuiſſe, & ab illo homine fuiſſe ignoratos, quemadmodum Ægyptiacam etiam Appiani Hiſtoriam idem noſter Anonymus ignoravit;) ſed quum partim ex ipſo Appiano Civ. I. cap. 6. & Civ. V. cap. 1. ſatis adpareat, poſt eoſdem quinque Civil. Bell. Libros, qui hodie exſtant, proxime ſecutos eſſe Ægyptiacam Hiſtoriam, cujus initium arcto vinculo cum exitu ejus Libri, quem quintum eumdemque ultimum vulgo numeramus, erat conjuncta; partim vero quum ratio illa per *quinque* Libros diſtribuendi *Civil. Bellor. Hiſtoriam* ab eodem noſtro Appiano in Præf. c. 14. & Civ. I. cap. 6. adeo diſerte planeque definita ſit, ut non facile ab ea ratione diſcedere potuerint librarii, & in *novem* libros diſſecare illam Hiſtoriam quæ in quinque Libros eſſet ab Auctore initio diſtributa. Quo accedit, quod, quem Librum *Secundum* vulgo numeramus, eum diſerte ab ipſo Auctore *ſecundum* nominatum videmus, Civ. II. 174, 8. tum quod finis hujus libri & initium Libri tertii perſpicue rurſus ab Auctore deſignetur pag. 392, 89 ſq. & p. 393, 5. denique quod, alia ut prætercam, quem *quartum* numeramus, *quartum* rurſus ipſe Auctor adpellet, p. 531, 9. Suſpicio quidem potuerat oboriri, *ÆGYPTIACAM* fortaſſe *HISTORIAM*, cujus, haud dubiæ licet nec contemnendæ partis harum Romanarum Hiſtoriarum, mentionem nullam in ſuo recenſu facit Photius, fuiſſe ab illo in Librorum de Bellis Civilibus numero comprehenſam: quod quidem eo commodius fieri potuit, quoniam a poſtrema

Cæſaris Octaviani cum Antonio diſſenſione, & *a bello illo cum Antonio & Cleopatra*, quod revera quidem, ſi quod aliud, Civile Bellum fuit, *initium* novimus *ab Appiano factum eſſe Ægyptiacæ Hiſtoriæ.* (vid. Civ. I. cap. 6. & Civ. V. c. 1.) Sed ſic nondum patebat, unde *novenarius* ille numerus apud Photium prodierit; niſi ex Grammatico San-Germanenſi intelligeremus, *quatuor Libros Rerum Ægyptiacarum* reliquiſſe Appianum. (Vid. Spicileg. Fragm. p. 18. l. 58. & 66.) Nunc proximum vero debet videri, *quatuor illos Hiſtoriæ Ægyptiacæ Libros una cum quinque Libris Bellorum Civilium fuiſſe a Photio numeratos & communi cum his titulo comprehenſos.* Ceterum novem illos Libros, quos commemorat Photius, non videtur ipſe perlegiſſe: id enim ſi ab eo factum eſſet, diſtinctius haud dubie & planius de quatuor poſterioribus Libris dixiſſet, neque ipſum etiam adeo titulum *Hiſtoriæ Ægyptiacæ*, qui ad quatuor hos Libros pertinebat, tacuiſſet. Quæ autem de argumento Librorum de Bellis Civilibus mox ſubjiciuntur apud Photium; (vid. ſect. III. pag. noſtr. 6. & ſq.) ea non aliunde, niſi ex Præfatione Appiani (cap. 14.) deſumta ſunt, ac nonniſi ad quinque noſtros Libros Civilium Bellorum pertinent. Neque conturbare nos debet, quod *p.* 7. *l.* 72 *ſq.* verbis his ᾧ τινι, τῶν Ἐμφυλίων λόγων ὄντι τελευταίῳ &c. indicari videtur, *poſtremo Libro de Bell. Civ. expoſitam fuiſſe rationem, qua Ægyptus in poteſtatem Romanorum fuerit redacta.* Nam id quidem neque in *quintum* noſtrum, neque in *nonum* ex Photiano computo valet; ſed in primum Librum Rerum Ægyptiacarum, qui ex Photii ratione ſextus Liber Bellorum Civilium debuit numerari. At nimirum, ſi Appiani verba in Præf. cap. 14. pag. 19, 92. (ᾧ τινι τελευταίῳ τῶν ἐμφυλίων ὄντι καὶ Αἴγυπτος &c.) cum his Photianis conferamus, facile intelligemus, Photium, quum ipſos Libros Bellorum Civilium non inſpexiſſet, verba illa, quæ ex Præfat. Appiani modo protuli, minus recte percepiſſe, &, quod Appianus *de poſtremo Bello Civili* (τελευταίῳ τῶν ἐμφυλίων ſcil. ἔργων vel πολέμων) dixerat, id *de*

Pag. 6.

Pag. 6. *postremo Libro Bellorum Civilium* (τῶν ἐμφυλίων λόγων τελευταίῳ) esse interpretatum.

Jam igitur ÆGYPTIACAM *Romanorum Historiam* quod adtinet, ex locis Appiani supra citatis intelligitur, in *primo Libro* historiam inde a bello Octaviani cum Cleopatra & Antonio usque ad Ægyptum Romano imperio subjectam fuisse perductam. Ceterorum trium Librorum quid in quoque fuerit comprehensum, haud ita facile dixeris. Videtur autem *secundus Liber* eas res, quæ Romanis cum Ægyptiis inde a superioribus temporibus ad hoc Cleopatræ & Antonii bellum intercesserunt, exposuisse. Certe prior noster Anonymus, cujus Testimonium de Appiano paulo inferius (num. VI.) protulimus, docere videtur (vid. pag. nostr. 11. extr. & sq.) res illas, quas dixi, proxime post Bellum Octaviani cum Antonio fuisse ab Appiano expositas. Illo igitur Libro ea explicasse videtur Appianus, de quibus Mithr. 817, 62. (ubi de Pompeji rebus in oriente gestis agebatur) professus est se deinde *in rebus Ægyptiacis* dicturum; tum rursus ea, quæ, de superioris Cæsaris commoratione in Ægypto, in eadem *Historia Ægyptiaca* uberius expositum iri pollicitus est; (Civ. II. 299, 22 sq.) ex qua eadem narratione decerptum videtur Fragmentum illud, quod ex Lib. II. Rerum Ægyptiacarum protulit Grammaticus San-Germanensis in Spicilegio nostro Fragm. pag. 18, *66* sq. *Tertio & quarto Libro* forsan (sicut in posteriori parte Libri Syriaci fecit) vetustiorem Ægypti historiam inde ab Alexandri M. ætate, aut altius etiam, repetiit. Cogitari etiam potest, (nam certi nihil habeo,) Scriptorem nostrum, licet ceteras res sub Imperatoribus Romanis per totum imperium gestas uno Libro, secundum seriem Cæsarum, complexus videatur, (conf. Illyr. p. 869. extr. & sq.) tamen res in Ægypto per eadem tempora gestas uno aut altero ex his posterioribus Libris, aut etiam utroque, separatim & enucleatius, utpote suam ad patriam pertinentes, esse persecutum. Ceterum *Titulus* universæ hujus *Ægyptiacæ Historiæ*, sicut a Grammatico nostro duplici forma citatur, Αἰγύπτια, & Αἰγυπτιακά, (pag. 18, 58. & 66.) sic apud ipsum Appianum alibi pariter τὰ Αἰγύπτια

legitur, Mithr. 817, 62. alibi ἡ περὶ Αἰγύπτου συγγραφή, Civ. II. 269, 22. alibi rursus ἡ Αἰγυπτία συγγραφή, Civ. I. p. 9, 35. & ἡ Αἰγυπτιακὴ συγγραφή, Civ. I. p. 10, 46. *Pag. 6.*

L. 53 *sq.* Ὁ δὲ εἰκοστὸς δεύτερος λόγος ἐπιγράφεται Ἑκατονταετία. *Vicesimus Secundus Liber inscriptus est Hecontaëtia*, (id est, *centum annorum Historia*, vel *Historia Secularis.*) Eodem titulo Librum hunc commemorat Anonymus noster p. 13, 65. qui eumdem pariter atque Photius *XXII*[dum] numerat, sed simul *postremum totius Operis* hunc fuisse declarat, quum apud Photium duo adhuc post hunc Libelli ponantur, *Dacica* & *Arabica Historia*. De illius Libri argumento, quod ex titulo quidem non satis perspicue adparet, a neutro horum auctorum quidquam adjectum videmus. Apud ipsum Appianum, in libris quidem qui supersunt, Titulus ille nusquam memoratus legitur; sed Argumentum postremi Libri, (qui idem ipse, de quo nunc quærimus, utique esse videtur) ex parte certe, demonstratum in Præfatione cap. 15. p. 15. his verbis legimus: *Postremus autem Liber, exercitus etiam quot quantosque alant Romani, tum quos reditus percipiant ex singulis provinciis, aut si quid in præsidia navalia nonnullarum provinciarum amplius* (puta, *quam redit ex eisdem provinciis*) *impendunt, & ejus generis alia, declarabit.* Tum vero ad ejusdem Libri argumentum pertinere videtur id quod in fine Historiæ Illyricæ legimus: *Quæ ante subactam Ægyptum, jussu populi Romani gesta sunt, ea singula* (quæ nimirum ad quamque provinciam pertinent) *separatim perscripsi. Quæ vero post subactam Ægyptum a Cæsaribus summam imperii tenentibus vel pacata sunt vel nunc primum imperio Romanorum adjecta, hæc, utpote proprias res ipsorum Principum, post communis Reipublicæ historiam a me sunt exposita.* Cui consentaneum est, quod Zonaras, Appianum excitans in re quæ ad Imperatorem *Vespasianum* pertinebat, ejus rei mentionem *ab Appiano in Historiæ Romanæ Libro XXII*[do], id est eodem de quo nunc agimus, factam esse tradit. (Vid. Testim. Veterum de Appiano, num. V. p. 10.) Quare ita statuendum videtur: quæcumque sub Imperatori-

Pag. 6. bus, ex quo Auguſtus ſumma rerum potitus eſt, per univerſum Rom. imperium notabiliora geſta ſunt, ea, ſimul cum totius formæ ſtatuſque & virium atque redituum imperii deſcriptione, uno illo Libro XXII^{do} eodemque ultimo fuiſſe comprehenſa. Atque ſi Titulo illi fides eſt, quem huic Libro inſcriptum fuiſſe & Photius & Anonymus noſter produnt, non multum ultra centeſimum annum, ex quo ſub unius imperium res Romana redierat, progreſſa erat Hiſtoria hoc Libro expoſita, & in Veſpaſianorum res geſtas deſierat. Quem Librum quum ipſe Appianus *poſtremum* ſui Operis adpellet; intelligi debet, (*p.* 6. *l.* 55.) DACICAM *Hiſtoriam*, quam *XXIII*^{um} *Librum* Photius numerat, & ARABICAM, quem *XXIV*^{um} *Librum* ponit, (quorum libellorum uterque res a Trajano ipſius Appiani memoria geſtas explicabat,) vel abſoluto toto opere ſeparatim ab Auctore fuiſſe editas, vel huic poſtremo tamquam Adpendiculas quaſdam adjectas. *Arabicam Hiſtoriam* Anonymo quoque noſtro memoratam pag. 13, 63. videmus: qui, quum eam ſcriptionem *XVI*^{um} *Librum* harum Hiſtoriarum numeravit, & ante Libros Bellorum Civilium collocavit, hoc ſecutus eſſe videtur, ut, quæcumque ad exteras gentes pertinerent Hiſtoriæ, continua ſerie ſeſe exciperent, neque interjecta Civilium Bellorum hiſtoria dirimerentur. Neque vero mirari magnopere debemus, librarios in ſede cuique Libro in exemplaribus ſuis tribuenda nonnumquam ab ipſius Auctoris ratione, ſive caſu, ſive pro ſuo quemque conſilio, diſceſſiſſe. *Dacicam Hiſtoriam* (τὰ Δακικὰ, οἷς ὁ Τραϊανὸς ἐλαμπρύνατο) præter Photium prior noſter Anonymus, p. 12, 45. nominavit. *Res Judaicæ* (τὰ Ἰουδαϊκὰ) quas idem Anonymus cum aliis ex his Appiani Romanis Hiſtoriis in ſuum codicem retuliſſe ſcribit, fuerint ne ex Libri XXII. ea parte, quæ Veſpaſianorum res geſtas explicabat excerptæ, an, ſicut res Dacicæ & Arabicæ, ſic res adverſus Judæos a Trajano (cf. Civ. II. c. 90. extr.) aut etiam ab Adriano (cf. Syr. c. 50.) geſtæ, ſingulari libello fuerint comprehenſæ, in medio relinquo.

Ceterum quum ILLYRICÆ *Appiani Hiſtoriæ* in toto hoc Photii recenſu mentionem nullam factam reperiamus, videtur ille

ille Libellus in eo Hiſtoriarum harum exemplari, quo Photius uſus eſt, eadem ſede fuiſſe collocatus, quam ſedem ipſe Auctor ei tributam voluit, (vid. Civ. V. p. 897, 18 ſq. & ad eum loc. Adnot.) nempe *in fine Libri Macedonici*, cui Libro brevis illa finitimæ regionis hiſtoria velut Adpendix erat ſubjecta. Ita nimirum, præſertim quum ſæpe in antiquis exemplaribus Tituli deſiderarentur Librorum, facile fieri potuit, ut, quamvis completum atque integrum Hiſtoriarum Appiani exemplar, quod tribus Voluminibus comprehenſum fuiſſe ait, habuiſſe Photius videatur aut certe oculis uſurpaſſe, tamen Libellus iſte *Illyricus* virum literatiſſimum præterierit, quoniam, ut paulo ante monui, totum opus non ab eo perlectum eſt, nec ſatis diligenter ubique inſpectum. Eamdem ſedem idem *Illyricus Libellus* tenuiſſe in antiquo illo exemplari, e quo veluti fonte (longe quidem illo remoto, & cujus tam puritas quam copia etiam atque etiam deſideratur in rivulis) derivati ſunt Regii Codices & horum adfines; in quibus hodie, ſicut & in C. Stephani editione, quum deſint quidem cum multi alii Libri, tum ipſe Macedonicus, nec vero *Illyricus* ipſe totus ſuperſit, tamen id quod de Illyrico ſupereſt, medium inter Punicum Librum & Syriacum, adeoque eodem loco quo Macedonicus fuerat, interjectum etiam nunc conſpicitur. Aliis vero deinde Librariis aliter placuit. Itaque in Auguſtano codice, in Veneto Marciano, in Vatic. CXXXIV. poſt Libros de Bellis Civilibus rejectus eſt; ne ſic quidem iniqua aut incommoda ſede locatus, quoniam major hiſtoriæ hujus *Illyricæ* pars in rebus verſatur a Cæſare Octaviano per id tempus geſtis, in quod tempus deſinit quintus idemque poſtremus Liber Bellorum Civilium. Eadem ratio obtinuiſſe videtur in eo Exemplari, quo Grammaticus San-Germanenſis uſus eſt: vid. Adnotat. noſtr. ad Spicileg. Fragm. pag. 18. lin. 65. Sed Anonymus noſter, pag. 13, 62 ſq. eamdem Hiſtoriam *Librum XV.* totius operis numerat, eique proximam ſedem poſt Mithridaticum Librum tribuit. Quem ego auctorem, quum pariter poſt Mithridaticam Hiſtoriam *Illyricam* hanc poſui, non eo ſecutus ſum, quod valde probem iſtam rationem; ſed Pag. 6.

Pag. 6. quod eo tempore, quo typis exſcribebantur pro hac editione Fragmenta Libri Macedonici, de die in diem adhuc exſpectavi exſpectandamque amplius putaveram illam *Hiſtoriæ* hujus *Illyricæ* editionem, quam brevi expediturum ad meque tranſmiſſurum *Joſeph. Spallettus* Vir Clariſſ. receperat; in qua nimirum editione, ſi in tempore prodiiſſet (quod nondum factum doleo) haud parum ſubſidii ad elimandum poliendumque illum Appiani libellum me inventurum ſperaveram, quod ſubſidium bona cum venia eruditi Editoris (quam ille veniam pro ſingulari ſua humanitate jam ante mihi conceſſerat) in uſum hujus noſtræ Editionis convertiſſem.

Pag. 9. IV. *Ad SUIDÆ Teſtim. de Appiano.* *L.* 93. Ῥωμαϊκὴν Ἱστορ. τὴν καλουμ. Βασιλικήν. Confundit Titulum primi Libri cum totius operis titulo; de qua confuſione dixi in Adnot.
Pag. 10. ad Inſcriptionem Præfationis Appiani. *L.* 11. ἔγραψε δὲ Ῥωμαϊκοὺς λόγους ἐννέα. Et hoc parum adcurate dictum. Primum videtur Ῥωμαϊκῶν legendum, (*Romanarum Hiſtoriarum*) non Ῥωμαϊκοὺς: ſed hic fuerit error librariorum. Illa Lexicographi errata, cum quod hos Ῥωμαϊκοὺς (vel Ῥωμαϊκῶν) *libros novem* diſtinguere videtur ab illa Ῥωμαϊκῇ Ἱστορίᾳ, quam initio nominaverat, tum vero quod non niſi *novem* numerat *Hiſtoriarum Romanarum Appiani Libros.* Scilicet non niſi novem priores Appiani Libros viderat Suidas. Itaque, quum ultra LXX ex Appiano Fragmenta paſſim in Lexico ſuo exhibuerit, eorum tamen nullum eſt, quod non ex horum novem aliquo ſit decerptum. Sed ne horum quidem novem Appiani Librorum ullum integrum idem Suidas vidit, aut talem qualis ab Appiano editus erat: verum omnes in fruſta conciſos ab illis hominibus, qui Conſtantini Porphyrogenneti juſſu græcos Romanarum Hiſtoriarum Scriptores compilarunt, & Fragmenta ex illis excerpta per complures Titulos digeſſerunt. Ex iſtis enim Excerptis ducta eſſe Fragmenta Appiani, quæ apud Suidam legimus, cum aliis rationibus intelligitur, tum partim ex ejuſmodi Fragmentis fit manifeſtum, (quale eſt illud ad vocab. Ἑταίρα, collat. Appian. Hiſp. p. 204, 65.) ubi ipſa illa particula Ὅτι, a qua Eclogas ſuas incipere conſueverant

illi compilatores, fideliter conservata est; partim ex aliis, ubi haud dubie Appiani verba a compilatore partim in brevius contracta partim interpolata sunt; cujus generis exemplum habemus in illo Fragm. quod ad vocab. Μάρκος Μάλλιος exhibetur, coll. Excerpt. Peiresc. inter Fragmenta nostra ex Appiani Lib. I. n. IX. p. 40. *Pag. 10.*

L. 10 *sq.* Οἱ δὲ -- Ἀπιανός. Sic apud Evagrium nomen illud scriptum legitur eo loco, quem inter Testim. de Appiano num. II. protuli: vid. p. 4, 15. Eademque scribendi ratio in scriptis nonnullis Appiani Codicibus (sed illis non optimæ notæ, neque in illis ipsis constanter) adhibita reperitur. Quidquid sit, videri potest hæc scribendi forma, Ἀπιανὸς, Græcorum usui esse convenientior; altera autem, Ἀππιανὸς, quæ vulgo invaluit, ad Romanorum magis morem efficta.

V. *ZONARÆ.* *Lin.* 20 *sq.* Ἀππιανὸς, ἐν τῷ εἰκοστῷ δευτέρῳ λόγῳ. Vide Adnot. ad Photii Testim. p. 6, 53 sq.

VI. *ANONYMI.* *Lin.* 22 *sqq.* Hoc nescio cujus de Appiano Testimonium in Codicibus Regiis & (qui ejusdem familiæ sunt) Florentino, Veneto Paulino, Vaticano CXLII. (Vat. D.) & Urbinate-Vaticano CIII. (Vat. E.) post Procemium Appiani insertum est. In codicibus ad Augustani familiam pertinentibus, Venetum Marcianum dico & Vaticanum CXXXIV, non inest: sed in Augustano, una cum alterius Anonymi Indice XXII Appiani Librorum, a diversa ac recentiori manu in limine codicis peculiari folio inscriptum legitur. In vetustioribus vero illis membranis Vaticanis, (Vat. A.) quæ Historiam Hisp. Annib. & Pun. exhibent, idem Testimonium pariter, ut in eis quæ supra nominavi exemplaribus, post Procemium inest. In edit. 1. & 2. impressum exhibetur proxime post Appiani Præfationem; in edit. 3. ad calcem totius Operis est rejectum. *L.* 24. ἀνέταξα. In Vat. CXLII. est ἐνέταξα.

L. 43 *sq.* καὶ ἑξῆς τούτοις τὰ Ῥωμαίοις πρὸς Αἰγυπτ. &c. Vid. Adnot. ad Testim. Photii, p. 6, 51 sqq. *L.* 44 *sq.* τὰ Ἰουδαϊκὰ -- καὶ τὰ Δακικὰ οἷς ὁ Τραϊανὸς ἐλαμπ. Vide Adnot. ad Test. Phot. p. 6, 55. *L.* 45. τὰ Ποντικά. Suspicari quis posset, Παρθικὰ forsan scripsisse hominem nostrum; ut ad hoc *Pag. 11.*

Παρθικὰ, æque ac ad τὰ Δακικὰ, referatur id quod ſequitur,
Pag. 12. εἷς ὁ Τραϊανὸς ἐλαμπρύνατο, intelliganturque *res a Trajano in Parthia geſtæ.* Ceterum ſi verum eſt Ποντικὰ, intelligi debebit *Mithridatica* Appiani Hiſtoria, quæ percommode *Pontica* poterat adpellari: conf. Adnot. ad Teſt. Photii p. 6, 46.

VII. *Alterius ANONYMI.* Alterum hoc alterius Anonymi Teſtimonium, quo *Index* continetur *XXII Librorum, quibus Romanæ Appiani Hiſtoriæ comprehenſæ* fuiſſe perhibentur, miror a Car. Stephano non pariter atque ſuperius illud editum eſſe, quum uterque Codex Regius utrumque horum Teſtimoniorum proxime poſt Epitomen de Reb. Gall. offerret. Ea negligentia factum eſt, ut alterum hoc nec duabus ſequentibus editionibus inſeri poſſet. Primus brevem iſtum Librorum Appiani recenſum ex Codice Florentino, (in quo pariter poſt Epit. de Reb. Gall. inſertus eſt) edidit doctiſſimus BANDINIUS, in *Catal. Codicum Græcorum Bibliothecæ Laurentianæ*, Tom. II. col. 659 ſq. Puto & in aliis ejuſdem familiæ exemplaribus, in Ven. Paulino & Vat. CXLII. eodem loco ineſſe. Sed in Cod. Urbinate - Vaticano CIII. (quem *Vat. E.* deſignavi) primæ chartæ Codicis inſcriptus idem hic Recenſus legitur; unde eum noſtra cauſa deſcripſit doctiſſ. SPALLETTUS, cujus in Appianum noſtrum merita jam ſæpius prædicavi, qui „ charactere quidem ſatis antiquo ſcriptum, ait, haud tamen codicis Calligraphi, qui circa XIV^{tum} ſcripſit Seculum." In Aug. codice recentiori manu una cum altero illo ſuperioris Anonymi Teſtimonio pariter in limine codicis ſcriptum eſſe, paulo ante dixi. Fuiſſe autem in P. Candidi etiam exemplari, probabile fit ex eo, quod in Præfatione ad Nicolaum V. Pontif mentionem faciat ille Interpres *XXII Librorum quos Appianus exaraſſe* dicitur: de quo numero illi vix aliunde, quam ex eodem hoc Anonymi noſtri recenſu, potuit conſtare. Ceterum quæ de hoc Recenſu monenda habui, ea ſuperius in *Adnotationibus ad Photii Teſtimonium de Appiano* retuli.

AD SPICILEGIUM FRAGMENTORUM EX SUIDA.

Lin. 10. μήνιμα - - διέφερον. Sic Hisp. 110, 49. & 51. ἔχθραν διαφέρειν. *L.* 16 *sq.* Ὁ δὲ ἐπὶ τὰς οἰκίας χωρῶν, συνελάμβανε ὅσους ἐδοκίμαζεν. Nescio, an de Pyrrho agatur, juventutem Tarentinam ad militiam conquirente cogenteque: de quo vid. Freinshem. Suppl. Liv. XII. 24. Sic fuerit ex hist. Samnit. cujus conf. Fragm. VIII. p. 59. *L.* 21. ἐπαφροδισίαν. Poterit *felicitatem* significare: qua notione Sylla Ἐπαφρόδιτος cognominatus est. Civ. I. 137, 9 sqq. *L.* 50. Ὤσατο ἑαυτόν. Vid. TOUPIUM, *Emend. in Suid. P II.* ad hanc voc. Pag. 14 Pag. 15

Exstat præterea apud eumdem SUIDAM, *ad voc.* Ναῦς, Fragmentum aliquod, de Trajano agens, classe quinquaginta navium nescio quem fluvium trajiciente; quod Fragm. quamvis diserte ad *Arrianum* auctorem referat Lexicographus, tamen ex *Appiano* potius quam Arriano ductum LUD. KÜSTERUS judicavit, suffragante TOUPIO *in Emend. in Suid. P. II. ad voc.* Ξυστόν. In quo mihi quidem præter rationem conjecturæ indulsisse docti illi Viri videntur. Etenim nec stylus magnopere istius Fragmenti *Appianum* auctorem prodit, nec argumentum alienum est ab *Arriani* instituto; quippe quem Scriptorem, in Parthica quam edidit Historia, *Trajani res adversus Parthos gestas*, persecutum esse Photius docet in Biblioth. Cod. LVIII. nec video quid obstet quo minus fluvium, in Fragm. illo memoratum, *Euphratem* intelligamus.

AD FRAGMENTA APUD GRAMMATICUM SAN-GERMANENSEM. Pag. 16

GRAMMATICUS iste *Libellus*, e quo excerpta hæc *ad Appianum pertinentia Fragmenta* benevolentiæ debeo Viri eruditionis humanitatisque laude cumulatissimi DAVIDIS RUHNKENII, insertus est Codici illi membranaceo olim *Coisliniano*, hodie *San-Germanensi*, decimo post C. N. seculo exarato, qui varia Græca Lexica, & in his Apollonii Sophistæ Lexicon Iliados & Odysseæ, Timæi Lexicon Platonicum *&c.*

Pag. 16. complectitur, de quo codice late egit Bernh. de Montfaucon in Biblioth. Coislin. pag. 457 sqq. Ex eodem Libello idem Montfauconius primus specimina quædam edidit l. c. p. 496. inter quæ unum ex Appiano depromtum, quod a nobis Vol. I. pag. 27. inter Fragmenta ex lib. I. Appiani relatum, & hic rursus ceteris adjectum est p. 18, 68 sq.

Lin. 4. ὅτε ἦρχεν Ρωμαίοις. Quod si hæc verba apud Appianum legit Grammaticus noster, mendoso utique Appiani codice usus esse videtur. Quamquam enim apud Homerum tertio casui junctum illud verbum legatur; apud Appianum tamen nusquam illam constructionem, non magis quam apud alios prosaïcos scriptores, reperiri memini. Nam quod in Parthica Historia, quæ Appiano tribui vulgo solet, pag. nostr. 23, 31 sq. ἄρχειν Γαλάταις vulgo editum erat, primum id ad Appianum nullo modo pertinebat, tum vero id ipsum ex mendosa erat lectione, pro qua perspicue Augustanus noster codex ἄρχειν Γαλατίας dedit.

L. 5-7. Αππιανὸς ἐν τῇ Αννιβαϊκῇ. At ex *Punica* Historia, non ex *Annibalica*, manifeste excerpta sunt hæc exempla. Vide Pun. p. 360, 66. & 357, 18. Mendose autem utrumque exemplum descriptum esse apud Grammaticum nostrum, cum ex locis citatis, tum ex ipsis etiam verbis, qualia in cod. Coisliniano leguntur, per se patebat. Sic enim ibi scriptum est: αἰτιαλικῇ μὲν, ἀπογνοὺς ἀπάντων. πρὸ δὲ ϱ΄. σἰίχων γενικῇ, ἀπογνοὺς οὖν ἑαυτὸν Αννίβας. *L.* 11 *sq.* ἐπιθειάσας δὲ καὶ τοῖσδε. Sic Civ. II. 220, 62. περὶ τῆς ἀρχῆς ἐπεθείαζεν αὐτοῖς.

Pag. 17. *L.* 22. ἔριδες ἦν. In alio Fragm. ap. Suidam, pag. 14. l. 5. legitur ἔριδες ἦσαν. *L.* 26. ἐν τῷ Μιθριδάτους. Vid. Mithrid. 671, 86 sq. *L.* 32. Αννιβαϊκῇ. Vid. Annib. p. 262, 78. Sed mox ibid. 263, 81 sq. alia etiam usitatior constructio occurrit cum dativo casu: λύσεσθαι χρήμασιν.

L. 34 *sq.* Παρθικῇ. Vide Hist. Parth. pag. nostr. 90, 51 sq. — Quod autem adeo Grammaticus etiam noster, quem vel ipso decimo Seculo vel prius etiam vixisse constat, compilationem illam ex Plutarchi vitis Crassi & Antonii confectam sub *Appiani* nomine citaverit, tamquam hæc esset *Parthica*

Appiani Hiſtoria; inde quidem nihil aliud colligi vel poteſt vel debet, niſi, *plagium iſtud, quo compilatio illa Appiano ſuppoſita eſt, jam ante decimum poſt C. N. ſeculum eſſe admiſſum.* Pag. 17.

L. 38. Ἀννιβαϊκῇ. Hoc quoque loco, ſicuti ſupra p. præced. l. 6. pro Ἀννιβαϊκῇ ſcribendum fuerat Λιβυκῇ vel Καρχηδονικῇ. Vide Pun. 328, 16. *L.* 41. Μιθριδατικῇ. Vide Mithr. 771, 92 ſq. *L.* 44. παρατροχάσαι ἐπιπλεῖστον αὐτῷ. Syr. 663, 45 ſq.

L. 49. Ἀπίων δ'. Poteſt hoc fragmentum ex Appiani (cujus nomen in *Apion* hìc transformatum videmus) quarto Libro eſſe decerptum, qui res Romanorum in Gallia geſtas, quibus Cæſar præcipue inclaruit, exponebat. Pag. 18.

L. 53. Cum in Codice eſſet μετὰ Ἀλεξάνδρου, abſque articulo τῶν, monuit RUHNKENIUS Vir doctiſſ. in margine Apographi ad me transmiſſi: „ *Lege* τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον, *qui liber periit magno hiſtoriæ damno.*" *L.* 53 *ſq.* Ἀππιανὸς Ἰλλυρίδι. *Siſennæ* vel *Siſinnæ* mentionem in Illyrica Appiani Hiſt. nullam reperi; ſed Civil. lib. V. pag. 721, 53 ſqq. ad quem locum vide quæ notavimus.

L. 56. Ἀππιανὸς ἑ. Ἐμφυλ. Legendum δ'. Sic enim Civ. IV. 591, 22. ὁ δὲ ἐστρατήγησε τῷ Βρούτῳ Βιθυνίας. Cf. ibid. p. 595. lin. 88. & l. 5. Quod autem dicit τῶν δουλωμένων, haud ſcio δουλευομένων ne, an δουλουμένων, an δεδουλωμένων voluerit ſcribere. Quidquid ſit, hoc dici manifeſtum videtur, *perſonam ejus, cujus auſpicia ſequitur cuive operam ſuam præſtat is qui copias ducit*, in genitivo caſu poni.

L. 58. Ἀππ. δ'. Αἰγυπτίων. *Quatuor* fuiſſe *Appiani Libros Rerum Ægyptiacarum*, ex una hac Grammatici noſtri citatione diſcimus. Paulo poſt, *lin.* 66. citatur *ſecundus Liber* Hiſtoriæ Ægyptiacæ. De *Ægyptiaca* illa *Appiani Hiſtoria* vide quæ monuimus ad Teſtimon. Photii, p. 6, 51 ſqq.

L. 58 *ſq.* συνηδόμενοι τῶν γεγονότων, intell. ἕνεκα, *gratulantes de rebus geſtis.* Eamdem phraſin habuimus Maced. pag. 530, 83 ſq. Sed ibi monui videri τῷ γεγονότι legendum ex Fragm. apud Suidam, quod ex eodem loco excerptum eſt.

L. 60. Συριακοῖς· τεκμήρασθαι τοῦ πάθους. Vide Syr. 626, 32.

Pag. 18. *L.* 65. Ἀππιανὸς κʹ. ἃς δὲ ἐχρησάμην παρὰ Ἀντωνίου ναῦς. — Antonius Cæsari Octaviano ad bellum adversus Sext. Pompejum CXX naves tradiderat; pro quibus Cæsar XX millia militum Italici generis Antonio se missurum receperat; Civ. V. 836, 79 sqq. Sed promissos milites Cæsar non misit: vid. p. 884, 1 sq. & confecto bello Pompejano non nisi LXX naves, quæ nimirum reliquæ erant ἐξ ὅσων Ἀντώνιος ἐκεχρήκει Καίσαρι, (ibid. p. 890, 91 sq.) remisit ad Antonium. Quæ res deinde fuit inter varia querelarum capita, quas contra Cæsarem jactavit Antonius. Conf. Plutarch. Anton. pag. 941. D. Ad eam querelam respondebat Cæsar eo loco, e quo Fragmentum hoc decerptum est. Is autem Liber non alius esse potest, quam ille qui *primus Liber Rerum Ægyptiacarum* erat inscriptus, qui in Librorum serie ex Appiani ratione excipiebat quintum Librum de Bellis Civilibus, & bellum Cæsaris cum Antonio & Cleopatra explicabat. Eum vero *Librum* quum totius operis *vicesimum* numeratum apud Grammaticum nostrum videamus; intelligere inde (ni fallit illa numeralis nota) licet, Appiani Libros in eo exemplari, quo usus ille homo est, ita fuisse dispositos atque ita numeratos, quemadmodum in Cod. Aug. & in Vat. CXXXIV. (vide Tabulam, quam ex Cod. Aug. exhibui in Adnot. ad Testim. Photii pag. 4, 25.) scilicet ut *Liber quintus Bell. Civil.* esset universi Operis *Liber XVIII*, quem sequeretur *Historia Illyrica*, num. *XIX*. (Conf. finem Adnotat. nostr. ad Testim. Photii.) Quo fiebat, ut *primus Liber rerum Ægyptiarum* numero *XX*. insigniretur.

AD HISTORIAM PARTHICAM
APPIANO TEMERE TRIBUTAM
A D N O T A T I O.

PERVENIMUS tandem ad famosum istum Libellum, qui, tametsi (verum si quærimus) nihil ad Appianum pertinet, tamen hoc ipso quod nomen Appiani vulgo inscriptum habet & ad hunc auctorem temere relatus est, incredibili fraudi innocentissimo nobilissimoque Scriptori fuit. Quam quidem scriptionem perpetuis Adnotationibus, quemadmodum Appiani Libris feci, illustrare supersedeo. Sufficiat, quod ex Codicum Regiorum & Augustani nostri collatione cum editionibus Plutarchi nonnihil fortasse subsidii futuro Plutarchi Editori suppeditaverim ad emendandas hinc inde illas *Vitarum Plutarchi* partes, e quibus compilata consarcinataque ista *Appiani nomen mentiens Parthica Historia* est. Sed illud video me hoc loco facere non posse, quin *de totius hujus Libelli ratione*, tum *de invidia infamiaque, quam falsa ista opinio*, quæ Libellum hunc ad Appianum auctorem referebat, *nomini existimationique præclarissimi Scriptoris adspersit*, dicam; denique demonstrem, *nullam ne suspicionem quidem illius flagitii*, cujus convictum Appianum plerique vulgo putant, *in Scriptorem hunc cum ulla veri specie cadere posse.* Ac de his quidem rebus, paulo copiosius olim egi, quum veluti proludendi huic Appiani Editioni causa *Exercitationes* ederem *in Appianum*: nunc, quum partim ipse in conspectum Lectorum productus Appianus, magna etiam parte aliarum macularum, quibus eum socordia librariorum contaminaverat, liberatus, pro se loqui suamque causam per se defendere possit, partim quum ex notatis ad libelli istius marginem locis Plutarchi, unde quæque pars compilationis ducta est, jam ratio ipsa totius flagitii apertius in oculos incurrat, brevioribus verbis tota hæc res confici posse videtur.

I. EXSTAT nempe in Regiis Codicibus, in Augustano, in omnibus denique qui pleniorem aliquam collectionem libro-

rum ex Appiani Romanis Historiis superstitum continent, medius inter alios Appiani Libros hic, qui Ἀππιανοῦ Παρθική inscriptus est, id est, *Appiani Historia Parthica*. Eumdem librum & vetus interpres P. Candidus, & qui primus græce Appianum edidit Car. Stephanus, rursusque alter interpres longe priore doctior sagaciorque Sigism. Gelenius, absque ulla dubitationis significatione ad Appianum auctorem retulerunt. Jam minime quidem id mirum videri debuit, quod in reliquis Appiani scriptis ad Romanorum Historiam pertinentibus *Parthica* etiam *Historia* reperiretur; quoniam plus semel Parthicam Historiam promiserat Appianus, & ad eam ablegaverat suos lectores. (Vide loca paulo ante a nobis in Adnot. ad Testim. Photii pag. 6, 45 sq. citata.) Sed libellus iste, qui eum quem dixi titulum præ se ferebat, ita prorsus & a stylo Appiani, excepto brevi introitu, & a reliqua ratione, qua constanter in aliis libris usus hic Scriptor est, abhorrebat, ut non posset non mox, ex quo typis evulgatus esset ille libellus, suspicio fraudis oboriri doctis ac paulo attentioribus Appiani lectoribus. Nec mihi dubium est, quin præclare rem perspexerit doctissimus Gelenius, & aperturus fuisset fraudem, si per fata ei licuisset Latinam suam Versionem ipsum edere & præfationis aliquid vel adnotationis adjicere. Sed paucis post annis quam in lucem primum græce prodierat Appianus, GUIL. XYLANDER in Annotationibus ad Dionem Cassium, qui latine ab illo conversus Anno MDLVII. prodiit, in mentionem incidens Parthicæ illius Historiæ quæ ad Appianum auctorem referebatur, monuit (*Annotat.* 129.) *totam Plutarchi narrationem de Crassi bello Parthico interituque, ad verbum ferme, Appiani Parthico libro esse insertam, non minorem eam septem paginis*: (scil. editionis Car. Stephani, in qua totus liber nonnisi XXI paginas complebat.) Deinde ita pergit XYLANDER: *Quod cum demirarer, animadversum a me utriusque lectione, in eam veni cogitationem, primam ac majorem partem ejus Libri, qui fuit de rebus Parthicis ab Appiano conditus, intercidisse, ac a quodam alio ex Plutarcho, quantum ejus potuit fieri, suppletum*

fuisse. Nam profecto etiam hæc, quæ post finem verborum Plutarchi Appiano intertextorum sequuntur, minime cum prioribus cohærent: deest enim omnis Parthica historia a morte Crassi usque ad Ventidii contra Labienum bellum; quam haud dubie diligenter Appianus persecuturus fuerat, sed cum antecedentibus periit. Quin imo reliqua etiam pars istius Parthici fere tota ex Antonio Plutarchi est descripta. Id, etsi nonnihil alienum ab hoc loco, tamen obiter commemorare volui, ut, si qui hæc nostra legentes fortassis eandem rem animadvertissent, quid nos sentiremus, intelligerent, rudioresque dubitatione aliquantum solverentur. Quodsi vacasset Xylandro totum istum libellum particulatim sub examen revocare & cum Plutarcho conferre, perspecturus fuerat, reliquam etiam illam libelli partem, quæ sequitur Crassi historiam, non *f e r e totam*, sed *totam quantam*, ex Antonio Plutarchi esse descriptam; adeoque in toto libello (si ab ejusmodi varietate lectionum discesseris, qualem si duo scripta exemplaria unius ejusdemque libri offerunt, non solemus magnopere mirari) nihil prorsus inesse, quod non Plutarchi sit, nisi introitum, qui ex Appiani Syriaca Hist. transscriptus est, & pauca admodum verba, sententiæ Appiani alibi declaratæ oppido repugnantia, quibus ab illis Appiani verbis, unde cœperat compilationis hujus auctor, ad Plutarchi historiam Crassi paratur transitus; denique, multis modis ineptissime consarcinatum esse istum libellum, perspecturus fuerat. Sed id, quod vidit Xylander, satis erat ei ad judicandum, indigne agi cum Appiano, si quis putaret, eumdem Scriptorem, cujus rationem Historias Romanas perscribendi ex reliquis ejus Libris æstimare licet, hunc talem libellum umquam suo nomine pro *sua Parthica Historia* edere potuisse.

II. Sed nescio quo fato accidit, ut longe aliter de illa compilatione HENR. STEPHANUS judicaret; cujus præclara ceteroquin de Appiano merita nescio an nullam partem ejus injuriæ compensarint, quo per judicium suum, quod de Parthica hac Historia interposuit, nobilissimum Scriptorem adfecit. Is igitur, non ignorans quid de isto libello Xylander

ſenſerit, (nam Adnotationibus illis in Dionem, quibus de hac re Xylander diſputaverat, ſedulo uſum eſſe H. Stephanum, quum Dionem ipſe proxime ante Appianum ederet, ſatis conſtat,) poſtquam data opera atque adcurate *Parthicam* hanc *Hiſtoriam*, quæ Appiani nomen præferebat, cum Plutarchi Vitis Craſſi & Antonii contuliſſet, non ſolum nihil cauſæ ſe inveniſſe præ ſe tulit, cur dubitaret, ab eodem Appiano, cujus alia ſcripta in manibus haberemus, hunc talem libellum pro ipſius Parthica Hiſtoria editum eſſe; verum etiam præ ceteris Appiani Libris hunc ipſum *perpetuis Annotationibus* illuſtrandum ſibi ſumſit, quibus Adnotationibus hoc potiſſimum *in animo ſe habuiſſe* profitetur, (p. 46. Annotationum in Appianum, editioni H. Stephan. ſubjectarum) ut *oſtenderet, qualis foret iſta quæ Appiano peculiaris eſſe exiſtimatur alienorum ſcriptorum uſurpatio.* Neque his contentus, mox ita pergit idem STEPHANUS: *Fortaſſe autem, ſi, ut hiſtorica Plutarchi ſcripta ad nos pervenerunt, ita & quorundam aliorum Hiſtoriæ ad nos perveniſſent, Appianum non in Plutarchica tantum, verum & alia quædam ſcripta, in aliis ſuis Hiſtoriis, id ſibi permiſiſſe videremus.* At id quidem nequaquam cavillandi cauſa, aut ut vituperaret Appianum, ita ſcripſit STEPHANUS. Quin potius, *hoc quo magis*, inquit, *de Appiano ſuſpicabuntur*, (ſcil. in aliorum ſcripta idem ſibi eum permiſiſſe, quod in Plutarchum feciſſe putatur,) *eo magis & ceteras ejus Hiſtorias in pretio habere debebunt, tanquam varios Hiſtoricos ſub nomine unius legentes: præſertim quum non* ἐκ τῶν τυχόντων, *ſed tantummodo* ἐκ τῶν περιωνύμων *eum excerpſiſſe veriſimile ſit. Ad ea certe quod attinet, quæ e Plutarcho ſumpſit, eſſet cur a nobis magni fierent, ſi hic Scriptor non exſtaret, ſed hæc demum ex eo ſupereſſe audiremus, quæ Appianus in hanc ſuam aut etiam in aliam quampiam Hiſtoriam tranſtuliſſet. Verum quamvis exſtet hic Scriptor*, (nec enim piget reliqua etiam, quæ de iſto libello & de ſuis in illum Adnotationibus H. STEPHANUS prædicat, huc transſcribere:) *eſſe quod Appiano ob hæc excerpta debeamus, videbit qui-*

eunque has meas in istam ejus Historiam annotationes non videre tantum, aut a limine salutare, sed penitus introspicere haud gravabitur. Sicut enim multa apud ipsum e Plutarcho suæ integritati reddita, ita vicissim non pauca (etiamsi non tam multa) apud Plutarchum ex ipso restituta cernet. Quid de tot dicam locis, in quibus alia Appiani alia Plutarchi verba sunt, eodem interim sensu manente? & quidem interdum verba ita diversa, id est, ita diversam elegantiam habentia, ut magno ad deligendum elegantiora judicio sit opus. Cæterum ad ea quod attinet quæ nostro Appiano ex eodem Scriptore a me sparsim (in Adnotationibus) *adjecta sunt, eorum esse nonnulla fateor ejusmodi, ut merito quis dubitaturus sit an ea ipse Appianus consulto omiserit, quod brevitati studere vellet, an incuria librarii, cui omnia exscribenda mandaverat, prætermissa fuerint.* [Quid! Scriptor ille, ex cujus ceteris scriptis omnibus, quamquam non ab omni humana labe liberis, tamen antiquus quidam candor, cum summa gravitate nobilis simplicitas, eruditio nec fucata nec ullo modo adfectata, denique mira moderatio, subactum usu rerum judicium, & prudentia haud vulgaris elucent, is idem nunc subito non solum eo impudentiæ fuerit prolapsus, ut istas narrationes ex sui æqualis Plutarchi scriptis unice decerptas pro *sua Parthica Historia* ediderit, verum etiam adeo impense factus fuerit impudens, atque ita putide stolidus, ut nomen suum farragini illi ab inepto servulo consarcinatæ non erubuerit ita inscribere, ut ne perlegerit quidem diligenter, inspexeritque quidnam aut quale esset quod ex Plutarcho suo homo iste descripsisset?] *Libuit autem* (sic pergit STEPHANUS) *& hoc ostendere, qua junctura usus ibi esset* (Appianus,) *ubi, multis Plutarchi verbis omissis, ad historiæ tamen ex eodem continuationem reverti volebat.*

III. Tale judicium de libello isto, & de tota ratione, qua in usurpandis aliorum scriptis versatus Appianus esset, postquam adeo confidenter tulit ipse ille Editor Appiani, qui cum hoc Scriptore longam familiaritatem contraxerat, qui, quid

in eum cadere, quid non cadere poſſet, perſpectum habere debebat, denique qui non niſi veritatis vi atque evidentia coactus in Scriptorem hunc, cui haud parum favebat, dicturus quidquam videri debebat quod in ejus dedecus verti poſſet; conſequens erat, ut mox ab omnibus uno ore, veluti confeſſus reus, Appianus condemnaretur, cujus tam deſperata cauſa eſſet, ut nec ſummus ipſe ejus patronus negare crimen eſſet auſus, colorare tantum & in benigniorem partem interpretari miro quodam modo laboraſſet. Ex illo igitur tempore nec opus amplius viſum eſt parcere verbis, & mos obtinuit, ut per riſum jam atque contemtum *alienorum laborum fucus, compilator exſcriptorque aliorum*, vulgo Appianus vocitaretur, cujus *furta* palam nominare digitiſque monſtrare liceret. Quæ infamiæ nota, graviſſimi Scriptoris nomini temere inuſta, præeunte JOS. SCALIGERO, (Animadv. ad Euſeb. n. 2021. p. 177.) mox communi doctorum virorum calculo comprobatà eſt, & cum in aliorum ſcriptis, tum in VOSSII *Comment. de Hiſtoricis Græcis*, *Lib.* II. *cap.* 13. & *de Arte Hiſtorica*, c. 22. in FABRICII *Bibl. Græca*, *T.* III. *p.* 398. ac tantum non in omnibus denique vel libris eis vel libellis, e quibus notitia aliqua vel veterum Hiſtoricorum vel Græcorum Scriptorum peti ſolet, ita confidenter conſignata, ut nemini amplius in quæſtionem revocandum illud crimen videretur. Et quoniam ipſe jam Henr. Stephanus (qui miram utique, ne quid gravius dicam, in tota iſta re perſonam egit) *ſuſpicionem* illam *de plagio Appiani latius etiam quam ad ſolam Parthicam pertinere Hiſtoriam* ſignificaverat; factum eſt, ut crimen iſtud a pleriſque deinde ita vage atque inconſulte in Appianum conjiceretur, ut nullo amplius modo adpareret, ex unius libelli hujus occaſione omnem illam indignam ſuſpicionem iniquiſſimamque criminationem innocentiſſimo Scriptori eſſe conflatam. Neque vero intra plagii crimen accuſatio Appiani, & (quæ eam fere incognita cauſa ſequi ſolebat) condemnatio ſubſtitit: ſed omnis ſimul *invidia* illa atque *contemtio*, quæ merito cadit in id hominum genus, cui temere nunc accenſebatur nobiliſſimus Scriptor, cumulate

in eumdem conjecta eſt. In quo rurſus idem, quem paulo ante nominavi, JOSEPH. SCALIGER ceteris præivit exemplum, miras excitans tragœdias, quoties in reliquis Appiani libris in locum aliquem incideret, ubi vel humani quid paſſus fortaſſe videri poterat hic Scriptor, vel ubi manifeſta librariorum ſocordia errorem ei obtruſerat, vel denique ubi ſecus atque alius quiſpiam Scriptor, qui plus auctoritate valebat apud Scaligerum, rem aliquam Appianus expoſuiſſe videbatur. Cujus moris Scaligeriani exempla videre licet in Adnotat. noſtris ad Civ. I. 141, 69. ad Civ. II. 228, 3. ad Syr. 610, 69. ad Civ. V. 811, 63. ad Civ. IV. 555, 7 ſq.

IV. Sed ut ad libelli illius flagitium revertar, cujus unius falſiſſimo crimine exiſtimatio Appiani non modo in ſummum diſcrimen adducta eſt, ſed etiam funditus everſa oppreſſaque communi plerorumque judicio ad hunc diem jacuit; toto ſeculo ſuperiori vix rari nonnulli, unus & alter, exſtiterunt, qui, ſive Xylandri admonitionis memores, ſive per ſe in eamdem cogitationem (quæ cuique, niſi qui præjudicata opinione præſtrictam aciem animi haberet, ſponte ſeſe offerre debebat) incidentes, tam indignam infamiam a Scriptoris nomine nihil tale meriti amoliri conarentur. In his ſapientiſſimum FREINSHEMIUM fuiſſe reperio, qui in *Notis ad Flor.* IV. 10, 4. breviter quidem & in tranſcurſu, quum auctorem Parthicæ illius, de quibus quærimus, Hiſtoriæ *Exſcriptorem Plutarchi vocaſſet*, *qui Appiani nomine circumfertur*, hanc ſententiæ ſuæ rationem adjecit: *cum Appianus*, *Plutarchi coætaneus*, *ne ſi voluiſſet quidem*, *furta tam inſignia potuiſſet impune facere.* Tum FRANC. BALDUINI in eamdem partem inclinans judicium a *Jo. Alb. Fabricio* in Bibl. Gr. T. III. pag. 398. adlatum his verbis video: *Franciſcus quoque Balduinus lib. I. de inſtitut. Hiſtoriæ p.* 87. *cum obſervaſſet, bene multa e Plutarchi Craſſo in Appiani Parthicis repeti, id factum conjicit, non ab ipſo Appiano, qui Plutarchi fuerit æqualis, ſed a librariis ſupplendæ in illius Commentariis lacunæ.* Sed adeo non audiendi hi viſi ſunt doctiſſimo FABRICIO, ut ſatis eſſe putaret, ſi *Freinshemii* illam *ſuſpicionem*

(sic enim æquissimam hujus viri sententiam, eamque satis præcise pronunciatam, adpellat) *miro niti argumento parumque solidam esse* dixisset; tum si Balduino in hunc modum respondisset: *Equidem per exempla innumera oppido patet, his, qui religioni sibi neutiquam ducunt alios exscribere, non minus frequens esse, imo frequentius, scriptores suæ ætatis compilare, quam vetustiores.* Nostro seculo, qui desertam innocentissimi Scriptoris causam susciperet, neminem reperire mihi licuit, præter unum generum ipsius Fabricii & in instaurando illustrandoque Dione socium, HERM. SAMUELEM REIMARUM. Is quum *in Præfatione ad novam Dionis Editionem* in eo esset versatus, ut simillimum plagii crimen, Dioni a nonnemine impactum, ab illo Scriptore amoveret, &, ipsa criminis similitudine admonitus, sententiam eam recitasset, quam in Appiani nostri causa a Xylandro dictam supra vidimus, perspecte monuit, nihil æquius, nihil verius dici potuisse. *Vere omnino*, inquit, *hæc Xylander; nec dubito, illum a l i u m, qui hæc Plutarchi mutilo Appiani Parthico inserſit*, [rectius dixisset, *qui hæc Plutarchi pro Appiani Parthica Historia edidit*,] *fuisse librarium, qui, ut vendere magis integrum Appianum posset carius, ex furto lucrum captarit.*

V. Quæ vero *me causæ movent, ut* præcise *negem, libellum illum*, qui tantam Appiano invidiam conciliavit, *quidquam ad hunc Scriptorem pertinere*, aut umquam ab eo inter scripta sua relatum & pro ipsius Parthica Historia editum esse, partim eædem sunt fere quibus Reimarus usus est ad Dionem simili crimine liberandum, partim propriæ nostræ quæstioni, & ex ipsa ratione hujus compilationis, de qua agitur, ductæ. De utroque genere breviter dicam, multa consulto prætermittens, quæ commode quidem in sententiam nostram dici possent, sed quæ per se facile a quovis æquo Appiani lectore intellectum iri puto. Igitur primum dico, *ex hoc ipso, quod e Plutarcho totus ille libellus compilatus sit, manifestum fieri, non esse ab Appiano pro s u o editum.* Etenim si Parthicam Historiam scripturus Appianus Plutarchi scrinia voluisset compilare,

compilare, tum id quidem aut ſtyli & orationis gratia, aut ipſius argumenti rerumque cauſa feciſſet. At *ſtyli & orationis gratia* hoc non facturus erat is, qui de æmulanda Plutarchi dictione adeo non cogitavit, ut in nulla alia Hiſtoriarum ſuarum parte, in quibus multa argumenta occurrunt copioſe ab eodem Plutarcho tractata, ne unam quidem ῥῆσιν huic Scriptori ſubreptam ſermoni ſuo inſeruerit. Nam licet a gravibus eruditiſque viris paſſim pro explorato adfirmatum hoc videam, *fuiſſe hunc morem Appiani, ut Plutarchi verba deſcriberet;* (Iſ. Caſaub. cum alibi, tum in Fragm. Polyb. ex Suid. collectis, ad voc. γεφυρίζων, conf. Adnot. noſtr. ad App. Civ. II. 181, 22.) *amare eum ſyllabatim plerumque Plutarchum deſcribere;* (Ruald. Animadv. XXI. in Plutarch.) tamen, a Parthica iſta Hiſtoria ſi diſcedamus, nec ab ullo umquam, quod ſciam, vel unicus Appiani locus productus eſt, & ego ſtudioſe quærens, plurimaque Plutarchi & Appiani loca, quibus eædem res exponuntur, inter ſe conferens, nullum apud Scriptorem noſtrum locum inveni, quem *Plutarcho ſubreptum eſſe* pateat, nedum *ſyllabatim ex eo deſcriptum.* Neque vero magis firmo fundamento nititur, quod a nonnullis dici ſolet, ex Polybio & aliis Scriptoribus, tacitis auctorum nominibus, paſſim multa ad verbum deſcripta Hiſtoriis ſuis Appianum intexuiſſe, ex quo colligi poſſet, idem ſibi eum in Plutarchum potuiſſe permittere. Nam & iſta temere concepta opinio eſt, nec ullo umquam documento comprobata. Quin potius, quiſquis ſepoſita opinione præjudicata Appianum perlegerit, is nullo negotio intelliget, ſuum eſſe Scriptori huic ſtylum, ſuum orationis colorem atque habitum, in omnibus Hiſtoriarum ipſius partibus ita æquabilem, ita per omnia (quoad rerum varietas tulit) ſui ſimilem, ut adpareat, ſtylum quidem dictionemque quod adtinet, nihil uſquam alieni, (niſi ſi quas turbas librarii moverunt,) nihil, in quo nativus ille atque Appiano proprius dicendi color deſideretur, eſſe admixtum. Neque quemquam, qui Polybii, qui Plutarchi ſtylum cum Appiani dictione voluerit conferre, præterire poteſt, ſicut multum intereſt inter Plutarchi ſtylum & Poly-

bianum, ſic multo etiam magis ab utroque differre Appianeæ orationis colorem. Utrius ſtylus terſior ſit ſuaviorque, Plutarchi, an Appiani, id quidem ſuo cujuſque judicio atque ſenſui æſtimandum relinquo. Illud confidenter adfirmo, nullo pacto credibile eſſe, Appianum, quum per totum Hiſtoriarum Romanarum curſum ſuo ſtylo uſus eſſet, ubi ad Parthicam Hiſtoriam pervenit, ſubito ita ſui fuiſſe pertæſum, ita Plutarchum ſubito unice eſſe admiratum, ut ſimul, omni ſpe ſui abjecta, illi uni ſe mancipare, ſimul, pudore omni repudiato, ornatu furtim ſubrepto ſuperbire voluerit. At *argumenti rerumque cauſa*, quæ in Parthico iſto Libro exponuntur, Plutarchi ſcrinia compilaverit Appianus? Hoc ſi quis dicat, habeo quæ reſponderem, ſi id nunc ageretur. Et longiore quidem paulo opus eſſet diſputatione: ſed ſatis probabile, ut ſpero, eſſem facturus, in reliquis cunctis partibus Hiſtoriarum ſuarum eos auctores ſequi ſolitum Appianum, qui vel æquales eis temporibus, quibus res quæque geſta eſſet, vel proximi exſtiterint. Illud vero certa etiam & invicta ratione oſtendi poſſe confido, quidquid paſſim a viris doctis de more Appiani *Plutarchum in rerum expoſitione auctorem ſequendi* dictum eſt, non niſi vanas temereque conceptas ſuſpiciones eſſe, ex una illa præjudicata de Parthico hoc Libro opinione ortas, nec ullo alio fundamento, verum ſi quæras, nitentes. Sed omni illa diſputatione de Auctoribus, quos in perſcribendis rebus Romanis ſecutus Appianus ſit, ad id de quo nunc agitur ſuperſederi poſſe intelligo: quandoquidem de libello quærimus, cujus non *argumentum ſolum* ex Plutarcho ductum ſit, ſed qui *verbum de verbo* ei Scriptori ſubreptus eſt, cujus ſtylum numquam profecto Appianus cum ſuo erat commutaturus.

VI. Alterum documentum, ex quo manifeſtum mihi fieri dixi, falſo impactum Appiano eſſe plagii illius crimen, neque umquam a Scriptore hoc, quem ex aliis ſcriptis novimus, libellum iſtum, de quo quærimus, pro Parthica ipſius Hiſtoria edi potuiſſe, in ipſa ratione ineſt hujus compilationis; quæ & per ſe inepta & puerilis eſt, & ei rationi, quam ſive

in aliis Historiarum Roman. libris constanter tenuit Appianus, sive in Parthica Historia se initurum professus est, quam maxime adversatur. Quod ut planius adpareat, superest, ut de *ipsa forma atque ratione*, *qua libellus iste compilatus consarcinatusque est*, nonnihil moneam. Itaque

1. *Exordium* quod adtinet *libelli:* quum in ceteris Libris constanter hoc factum ab Appiano videamus, quod ipsa ratio postulabat, ut de ejus gentis, cujus historiam erat expositurus, origine, sedibus atque finibus aliquid præfaretur; Parthicus hic liber unus est ex omnibus, in quo ne vestigium quidem ullum earum rerum adpareat. Nimirum nihil de Parthici regni origine & finibus Plutarchus suppeditabat. At vel absque Plutarcho magistro haud ignarum earum rerum Appianum fuisse, satis adparet ex his quæ de antiquis Parthorum rebus in transcursu saltem & aliud agens retulit in Hist. Syr. c. 65. extr. & c. 48. p. 608. Est porro constans mos Scriptoris nostri, ut quoties in aliqua parte suarum Historiarum commemorandum aliquid duceret, quod alibi jam ex professo exposuisset aut expositurus esset, numquam non ad eum locum ablegет suos lectores. Sed compilator noster, quum exordii loco laciniam quamdam ex Appiani Syr. c. 51. in Parthica hac Historia repetiisset, callide hoc fecisse videtur ut indicium nullum adjiceret, ex quo suspicari posset lector, laciniam eam esse ex alio Appiani libro ad verbum descriptam. Nempe Appiani quidem stylo, qui initio libelli conspicuus esset, capere lectores voluisse videtur homo iste, ut ad Appianum auctorem referre totam hanc scriptionem ne dubitarent: verendum autem erat, ne in illam inciderent dubitationem simul atque ipsum locum Syriaci libri, unde illa lacinia decerpta est, inspexissent; quoniam (ut mox videbimus) compilator noster, ubi Appiani orationem abrupit, continuo contrarium ejus rei, quæ apud eumdem Scriptorem proxime sequebatur, erat dicturus. Sed ne non modo astutiam suam, verum etiam rusticam plane imperitiam, jam inde a limine suæ compilationis proderet homo noster; initium totius Libelli, qui nullo modo cum fine præcedentis alicujus Libri

erat connexus, ab his verbis fecit mirus ille artifex, Μετὰ ΔΕ' τοὺς ἐκ Πομπηΐου κ. τ. λ. *Post eos AUTEM qui a Pompejo &c.*

2. In Syriaca historia, eodem loco unde Parthicæ hujus compilationis exordium Appiano subripuit plagiarius, declaraverat Appianus, *se de eis rebus, quæ, Bibulo & Saxa Syriam tenentibus, a Parthis adversus Romanos gestæ essent, in Parthica sua Historia copiose & diligenter* (ἐντελῶς) *esse dicturum.* Syr. c. 51. extr. p. 613. Ac noverat haud dubie Scriptor noster idoneos auctores, quos in rebus illis exponendis sequeretur: de quibus rebus nobis hodie Dionem Cassium XLVIII. 24-26. Livium Epit. CXXVII. Vellejum Pat. II. 78. consulere licet. Sed Plutarchi compilator, quum nec Bibuli nec Saxæ mentionem apud Plutarchum suum reperisset, desperans se de illis rebus quidquam dicere posse, multo ante cavit, ne earum rerum historiam suo loco vel exspectarent vel requirerent lectores. Itaque, abrupta *in fine Exordii sui* oratione Appiani, pro verbis illis, quæ proxime sequebantur, quibus consilium suum de his rebus copiose in Parth. hist. differendi professus Appianus erat, hæc verba supponere non erubuit, menti & consilio Scriptoris nostri ex adverso repugnantia: *sed nihil quidquam*, inquit, *quod alicujus momenti aut vel memoria dignum esset, Parthi tunc gesserunt.* vid. Parth. p. 22, l. 19. Adde quæ paulo inferius monebimus, num. 5.

3. Mox ubi ab illo exordio *transitum* parat compilator *ad Crassi res in Parthia gestas* ex Plutarcho enarrandas, fœde rursus se prodidit homo ille, ostenditque quam tristi in loco versaretur, & quam esset omnibus rebus, impudentiam si excipias, denudatus, quoties non liceret syllabatim verba auctoris ejus describere, cujus scrinia compilanda sibi sumsisset. Nam quum ea quæ apud Plutarchum præcedebant (in Vita Crassi p. 551.) in brevius contrahere vellet, miscuit & turbavit omnia. Primum enim, Cæsaris petitionem consulatus confundens cum petitione Crassi & Pompeji, quam satis quidem adcurate cum ipse Plutarchus l. c. tum Appianus noster Civ.

II. c. 8 sq. & c. 17. a Cæsaris petitione distinxerat, *Cæsarem Pompeji & Crassi competitorem fecit.* vid. hist. Parth. p. 23. l. 26-28. Deinde quoniam Plutarchus, de Cæsaris petitione consulatus & de priori Triumvirorum conspiratione verba faciens, Ciceronem inter eos nominaverat, qui paucorum dominationi essent adversi; nunc idem compilator noster, alio rapiens omnia, *Ciceronem*, ait, *adversatum esse Pompejo Crassoque consulatum petentibus*, quem tamen constat eodem tempore amicitiam Pompeji Crassique coluisse, simul vero, ut neutram partem offenderet, *a curia & ab omni parte reipubl. sese subtraxisse*, ut scribit ipse ad Q. Fratrem lib. II. epist. 6.

4. Numquam Appianus, in ulla Historiarum suarum parte, in personæ alicujus mentionem, cujus primariæ præsertim partes in ea re essent de qua ageretur, incidit, quin, quantum satis est, doceat lectorem, qui homo sit qui nunc in historiæ scenam prodeat, & qua ratione, quibus causis factum sit, ut in eum locum & ad eas res gerendas, de quibus agitur, accesserit. In Parthica hac compilatione, simulatque Plutarchus silet, nihil harum rerum adparet. Finita Crassi historia, subito ac veluti de cœlo delapsi & *Labienus* (Parth. p. 71, 26.) & mox *Antonius* (ead. pag. lin. 32.) inducuntur. Quis mortalium Labienus ille fuerit? quove casu vir Romanus eo devenerit, ut Parthorum dux & imperator contra Romanos eligeretur? quod mirum sane videri debebat lectoribus, id ne uno quidem verbo declaratur. Neque magis expositum videmus, qui factum sit, ut Antonius potius, quam quilibet alius Romanorum, bellum istud contra Parthos susceperit; ubi saltem commonefaciendus fuerat lector de persona Antonii, & de illa partitione imperii inter Triumviros, quam Scriptor noster Civ. V. c. 65. exposuit. Profecto, qui vel summis labiis Appiani Historias degustarit, eum non poterit proprius sensus non condocere, quam sit hæc compilatoris istius ratio historiam aliquam ingrediendi a luculenta eademque constantissima Appiani ratione aliena.

5. Quamquam ante dixerat compilator noster, (vid. supra,

n. 2.) *quæ Saxæ tempore gesta a Parthis adversus Romanos sunt, ea tam exigui momenti esse, ut ne memoria quidem digna sint*; tamen earumdem rerum mentionem commodo loco, brevissimam quidem, (quia plura Plutarchus non dabat) sed tamen talem fecit, ex qua adparet, non sane minimi momenti eas res fuisse: narrat enim, (p. 71.) *Parthos, Labieno duce, totam fere anteriorem Asiam, inde ab Euphrate & Syria, usque ad Joniam & Lydiam vastasse & in potestatem suam redegisse.* Sed nimirum, quoniam *Saxam* eo loco non nominaverat Plutarchus, nesciebat homo noster, expeditionem illam, quam ipse commemorat, a Parthis in ditionem Romanorum Labieno duce susceptam, eamdem esse, qua Saxa, qui Syriæ Antonii nomine præerat, amisso exercitu Syria pulsus periit, & tota illa provincia, excepta Tyro urbe, in Parthorum cessit potestatem. Mox vero *cladem* etiam, *quam deinde a Ventidio passi sunt Parthi*, & *Labieni interitum*, duobus tribusve verbis (tot nempe, quod ei Plutarchus adnumeraverat) commemorat compilator: p. 72, l. 52 sq. Sed nullum esse dubium potest, quin longe copiosius has res *Appianus* in *sua Parthica Historia* fuerit persecuturus, ad quam lectores suos, qui easdem res uberius expositas legere cuperent, non solum eo loco, quem supra n. 2. commemoravi, Syr. c. 51. extr. sed rursus Civ. V. 798, 45 sq. ablegavit. Neque vero in mentem venire Scriptori huic potuisset, ut uberiorem rerum harum expositionem polliceretur, si in tota Parthica Historia nullum alium auctorem, quem secuturus erat, præter Plutarchum, qui levi pede easdem res transierat, habuisset.

6. Quid tandem de *initio illo* dicam, *unde* totam alteram hanc *partem libelli*, *quæ ex Antonii vita translata est*, *orditur homo noster?* Quisquis certe verba illa, (p. 70 sq. l. 25-29.) Αἰωρουμένης δὲ - - - ἐς Ἀλεξάνδρειαν, vel per se spectaverit vel cum eo Plutarchi loco, quem in margine citavi, contulerit; næ is intelliget, nihil imperitius, nihil ineptius cogitari posse, quam totam illam rationem, qua & a Crassianæ calamitatis historia ad eas res quæ deinceps consecutæ sunt transitur, & qua omnino verba illa, quæ dixi, ex Plutarcho huc rapta atque detorta

ſunt. Itaque ipſi etiam H. STEPHANO, ſingulari aliâs admiratori *elegantiarum* quibus Appianum *in uſurpandis Plutarchi ſcriptis* uſum eſſe putavit, ita deſperatus hic locus viſus eſt, ut (invitus quidem, & tergiverſans, & pugnans ipſe ſecum, ſed haud obſcure tamen) fateretur id quod hac diſputatione evictum volumus; nempe, non ab Appiano, ſed ab imperito ſervilique homine, compilationem iſtam eſſe confectam. Quid enim aliud STEPHANUS, niſi id ipſum, fatetur? ubi, de verbis illis οἶ οἴχεσθαι - - Αλεξ. quærens cur cum ceteris hæc quoque ex Plutarcho huc rapta ſint, tali modo ſolvit nodum: *Ego*, inquit, *certe ab eo ortum hunc errorem eſſe crediderim*, *cui Appianus iſta ex Plutarcho excerpenda dederat*, *paulo longius quam juſſiſſet Appianus progreſſo in his quæ ex eo excerpenda loco erant.* Quo loco intelligo equidem, me nimis bonum hominem fuiſſe, qui gratiam hanc ineptiſſimo exſcriptori fecerim, (quam ne ipſe quidem Appianus, cujus auſpiciis, Stephanum ſi audias, hoc flagitium commiſſum eſt, facere dignatus erat,) ut eadem illa verba, οἶ οἴχεσθαι - - - Αλεξάνδρειαν, *uncis* incluſerim; quaſi probabile eſſet, non ab ipſo primo compilatore, ſed ab alio quodam librario, adjecta eſſe illa verba. Quis vero alius, niſi ipſe ille ineptiſſimus homo, qui totum puerile flagitium admiſit, verba hæc adjecerit? quæ apud Plutarchum quidem recte ſequuntur, ſed hoc loco a nemine deſiderari poterant, & ſententiam omnem eorum quæ hîc præcedunt (licet pro ὑπ' αὐτῆς, ſcil. Κλεοπάτρας, quod erat apud Plutarchum, ὑπ' αὐτῶν, ſcil. Πάρθων, poſuerit callidum caput) turbant atque evertunt. *Solam voculam* ὂν vel οἳ vel οἱ, in qua variant libri noſtri, quam in οἶ mutarunt editores, *uncis includere* fortaſſe *debui*. Hæc enim vocula, ſicuti nec apud Plutarchum legitur, ſic fortaſſe nec ab ipſo compilatore hujus libelli adjecta, ſed a ſequentibus librariis, cum ſententiam nullam ſcabræ orationi ſubjectam viderent, ſive caſu, ſive conſulto, interpoſita eſt. Ceterum non ſemel hoc ineptiſſimo homini accidiſſe videmus, ut ejuſdem generis lepidos floſculos, una cum ceteris bonæ frugis rebus e Plutarcho ſuo corraſos, alieniſſimo loco ſpargeret.

Evolvamus p. 88. l 27. Ibi de ſingulari reverentia ac ſtudio militum in Antonium differens, *Hujus autem rei*, ait, *plures erant cauſæ*, QUEMADMODUM SUPRA COMMEMORAVIMUS: (ὡς προειρήκαμεν·) *nobilitas*, *eloquentia*, *ſimplicitas*, *crebra largaque munificentia &c.* Quid vero? *Appianus* nobis hoc ſcripſerit? At *ubi* tandem cauſas illas ſtudii militum in Antonium Appianus *ſupra commemoravit?* Certe in hac Parthica hiſtoria nuſquam. Imo ne in Libris quidem bellorum Civilium, ubi copioſe ſatis res Antonii eſt perſecutus, locum ullum qui hunc referri poſſit reperio: quin potius in eiſdem libris (Civ. III. 43 ſq.) nullam rem minus in Antonio, quam munificentiam largitatemque aut comitatem in milites, video laudatam. Nimirum apud *Plutarchum* quidem recte & ſuo loco ſtabant illa verba ὡς προειρήκαμεν, & referebantur ad ea, quæ apud eumdem Scriptorem in ſuperiori parte vitæ Antonii pag. 917. leguntur: ſed in hoc libello, Appiani præſertim nomen mentiente, non erat ſane his locus.

7. Sed tædet hæc perſequi ulterius: ac video, me vel ſic in hac diſputatione longius, quam vel initio conſtitueram, vel neceſſe omnino fuerat, eſſe provectum. Ceterum ita plane mihi perſuaſum eſt: niſi rationibus eis, quas collegi, evictum exploratumque habuerimus, *temere prorſus Appiano tributam eſſe Parthicam iſtam Hiſtoriam*, *& quam longiſſime remotum fuiſſe nobiliſſimum Scriptorem a putidæ hujus compilationis flagitio;* valere jubeamus neceſſe eſt omnem eam partem criticæ artis, quæ in diſcernendis ſcriptis ψευδωνύμοις & ὑποβολιμαίοις a germanis auctorum monumentis verſatur. — Quod vero *Grammaticus San-Germanenſis* hunc ipſum libellum, qui ad noſtram uſque ætatem pro Appiani Parthica Hiſtoria vulgo habitus eſt, ad eumdem auctorem retulerit; (vid. Spicileg. Fragm. ex App. pag. 17, 43 ſq. & in eum loc. Adnot.) ex eo, quemadmodum ad eumdem locum jam monui, nil aliud efficitur, niſi ut intelligamus, *compilationem iſtam jam ante decimum poſt C. N. Seculum eſſe confectam*, *nominique Scriptoris noſtri ſuppoſitam.* Quod eo minus nobis mirum debet videri, quoniam ſimillimum furtum ex eodem

Plutarcho eadem temeritate in Dionis Cassii opera pariter ante decimum Seculum relatum fuisse constat: de quo consulendus, quem supra jam laudavi, Reimarus in Præf. ad Dionem §. 12-14. Simul vero intelligitur, *veram Appiani Parthicam Historiam*, si modo umquam in lucem edita ab Appiano est, jam ante idem decimum seculum ex oculis hominum evanuisse. Mihi vero, tametsi plus semel promissam esse a Scriptore nostro Historiam illam video, (cf. Adnotat. nostr. ad Testimon. Photii pag. 6, 45 sq.) tamen interdum visum est, *dubitari haud immerito posse, an umquam re ipsa ab eo perfectus ille Liber & cum ceteris Romanar. Historiar. libris editus fuerit?* Certe quum non in Syriaca modo Hist. p. 613, 99. verum etiam in Civilium Bell. Libris, qui ex postremis sunt totius operis, (Civ. II. 197, 90. & Civ. V. 798, 46.) de Parthica illa Historia non tamquam *jam perscripta*, sed tamquam *futura* atque *olim edenda* loquatur; per ipsum quidem Appianum dubitare licebit, umquam ne prodierit ille, quem edere utique constituerat, liber. Et quoniam Historiam Romanam per singulas *imperii Romani provincias* describendam Appianus susceperat, Parthia autem numquam provinciarum numero fuit adscripta, videri poterant res Parthicæ quodammodo extra instituti illius rationem & ultra terminos operi circumscriptos positæ: quare ad calcem totius Operis ac velut in separatum quemdam Librum forsan Parthicam illam Historiam servaverat Appianus, quo libro fortasse quidquid rerum Romanis fuerat cum Parthis usque ad Trajani Parthicas victorias, adjunctis his ipsis, constituerat comprehendere. Ac multa deinde, præsertim cum ætate jam provectior videatur fuisse, quum totum hoc opus Romanarum Histor. edere adgrederetur, potuerunt incidere, quæ, quo minus omnia, quæ instituerat, absolveret, obstiterint. Ut autem de hoc potissimum Libro, *absolutus ne ab Appiano & editus umquam fuerit*, dubitemus, haud improbabilis causa hæc videri potest, quod, quum decimo seculo ac fortasse etiam Zonaræ adhuc ætate ceteri omnes Appiani libri ad Roman. Hist. pertinentes adhuc superessent, (quemadmodum ex Testimoniis

a nobis collectis & ex Grammatico Sangerm. colligi poteſt,) mirum videri utique debeat, quî factum ſit, ut unus hic liber ex omnibus evanuiſſet. Neque vero dubitationem eam, quam dico, tollit *Photii* teſtimonium, qui Parthicam Hiſtoriam in Librorum numero ab Appiano editorum retulit. Fieri enim poteſt, ut jam ante Photii ætatem ſpuria hæc Parthica Hiſtoria, quam etiam nunc habemus, exſtiterit & inter Appiani opera temere fuerit relata. Ac videtur idem ille Appiani nomen mentiens libellus ei exemplari Hiſtoriarum Appiani, quo Photius uſus eſt, fuiſſe inſertus: qui libellus quum & proxime poſt Syriacam Hiſtoriam eſſet collocatus, & ab his verbis inciperet, Μετὰ δὲ τοὺς ἐκ Πομπ. Συρίας ἄρχειν ᾑρημένους, quæ verba ſignificare videbantur, eſſe hunc librum veluti continuationem aut adpendicem Syriaci Libri; facile inde fieri potuiſſe intelligitur, ut Photius (a quo non omnes eos Libros, quos in recenſu operis Appianei nominavit, diligenter inſpectos nedum perlectos fuiſſe, ſupra monuimus, in Adnot. ad Teſtim. Phot. p. 6, 45 ſq. & p. 6, 51 ſqq.) Parthicam Hiſtoriam ſimul cum Syriaca pro uno Libro numeraret, contra quam ipſe Appianus, ut ad p. 6, 45 ſq. oſtendimus, voluerat.

INDEX
RERUM ET PERSONARUM.

Signorun explicatio. Pr. *denotat Præfationem Appiani.* R. *Librum de Regibus Romanorum.* It *librum de rebus Italicis.* Sa. *de rebus Samniticis.* G. *historiam Gallicam.* Si. *historiam Siculam & reliquarum Insularum.* H. *Hispaniensem.* A. *Annibalicam.* Pu. *Punicam.* Nu *fragmenta de Rebus Numidicis.* Sy *Syriacam.* Mi. *Mithridaticam.* *Il. Illyricam.* C. I. C. II. C. III. &c. *Civilium Bellorum librum I. II. III. &c.* Numeri *omnibus istis signis adjecti* Capita *cujusque Libri indicant: litera* n. *vero passim addita significat, de eadem re in* Adnotationibus Vol. III. *esse disputatum.* Pa. *Parthicam notat historiam; & huic signo adjectus numerus ad Paginam refertur.*

Amici

6

7

13

16

Campi

25

30

36

45

47

49

Nudus,

66

75

82

refert

88

INDEX GRÆCITATIS.

Nota. *Numerus Romanus* Volumen *indicat; numerus Arabicus prior* paginam, *posterior* lineam. *Ubi Romanus numerus non est adjectus, ibi intelligendum illud volumen, quod proxime ante nominatum est. Litera* n. *significat* Adnotationem ad eum locum, de quo agitur.

97

99

106

καθι-

113

119

130

Zzz4

131

132

FINIS.

Corrigenda.

Quamquam multa adhibita cura est, ut ab eo genere erratorum, quæ vel ab operarum unice incuria, vel ab ipsius etiam scribentis interdum óscitantia quadam aut festinatione, ubi aliud mente erat conceptum, aliud stylo excidit, proficisci solent, quam emendatissima prodiret hæc nostra in Appianum collata opera; tamen ab hac etiam parte quod a nobis effectum est non minus sæpe intra voluntatem nostram stetisse intelligo, quam id quod in altero genere præstitimus, longe illo gravioris momenti, in quo non tam sola diligentia Editoris, quam ingenium judiciumque & doctrina spectatnr; quod genus in justo selectu variarum Lectionum in contextum Scriptoris recipiendarum, tum in vera Auctoris sententia commoda ubique Versione latina exprimenda, denique in eis, quæ dubitationis aliquid habere aut admonitione indigere videantur, idonea usquequaque & exquisita Adnotatione illustrandis inest. Sed in altero hoc genere quæ a nobis peccata sunt, ea, quoad fieri poterit, ex hoc opere eluendi offeretur fortasse alio tempore occasio, quum Secundas in Appianum Curas ac Spicilegium Emendationum & Adnotationum, sive propriarum, sive ab eruditis Viris nobiscum communicatarum, in lucem edere licebit. Ex superiori illo genere quæcumque in duobus quidem prioribus Voluminibus errata tunc in oculos nobis inciderant, quum Adnotationes quæ hoc Vol. III. continentur scriberemus, de illis in eisdem his Adnotationibus Lectorem monuimus. Alia nonnulla, quæ interim a nobis sive in duobus prioribus sive in tertio Volumine observata sunt, hoc modo corrigere æquus Lector non gravabitur:

In Vol. I. Pag. 6. in vers. lat. col. a. l. 6 sq. pro Germanis lege Celtis. P. 46. in not. ad l. 23. pro τὴν ante πεῖραν, lege τ. post πεῖραν. P. 107, 9. dele comma post δεόμενα. P. 181,77. ἐπίοντα, lege ἐπιόντα. P. 188. in vers. lat. col. a. l. 11. intercepta, lege intereeptæ. P. 285. in not. ad l. 45. dant, lege dederunt. P. 434, not. ad l. 53. ὅμως, lege ὁμῶς. P. 473,5. οἱ ἐκ, lege οἳ ἐκ. P. 515. not. ad l. 57. ἀφιῆσι, lege ἀφίησι. P. 609 - 617. in vers. lat. erratum est in numeris Capitum; ubi pro 48. scribendum 49. & sic porro iidem numeri reponendi, qui ad græcum context. adnotati sunt. P. 619. in vers. lat. col. b. l. 8. somnum, lege somnium. P. 621. vers. lat. col. a. l. 3. a fin. omnia, lege omina. P. 851. vers. lat. col. b. l. 4. post Pertheneatas, adde Bathiatas.

In VOL. II. *Pag.* 150. *verf. lat. col. a. l.* 2. C. Catulus, *lege* Q. Catulus.

In VOL. III. *Pag.* 116. *l.* 4. *a fin.* literaria, *lege* litera. *P.* 181. *adnotat. ad* L. 14 fq. *lege* L. 13 fq. *P.* 232. *l.* 4. *a fine*, CAP. XXIII, *lege* CAP. XXIV. *P.* 234. *l.* 10. *a fin.* CAP. XXIV, *lege* CAP. XXV. *P.* 236. *l.* 8. *a fin.* CAP. XXV. *lege* CAP. XXVI. *P.* 287. *l.* 11. Nam multo, *lege* Non multo. *P.* 327. *l.* 5. ἔτι γὰς, *lege* ἔτι γὰρ. *P.* 395, *l.* 6. *a fin.* Vide ad p. 308, *lege* Vide ad p. 307. *P.* 490. *l.* 14. ille corrupta, *lege* illa corrupta. *P.* 511. *l.* 10. *a fin.* librum, *lege* liberum. *P.* 513. *in med.* L. 72. Θράκες, *lege* L. 72. Θράκας. *P.* 627, *l.* 7. ὑπόστητε, *lege* ὑπέστητε. *P.* 699, *l.* 6. CAP. LXIV, *lege* CAP. XLIV.

Cetera hujus generis propriæ Lectorum induſtriæ indulgentiæque in præſenti fuerunt relinquenda.

ARGENTORATI,

Ex Officina LORENZII & SCHULERI,

Direct. Nobilit. Typogr.

DIE *XXIV.* MAJI *MDCCLXXXV.*